

NALE
VITT. EMANUELE
14
M
30

REGVLA S. AVGVSTINI
ET
CONSTITVTIONES
Fratrum Ord. Prædicatorum.

S. Conv.

ROMÆ, Apud Franciſcum Caballum. Anno Iubilæi. M DC L.

SVPERIORVM PERMISSV.

FR. VINCENTIVS BANDELLVS DE CASTRONOVO,

Totius Ordinis Prædicatorum, humilis Generalis Magister, & seruus.

Vniuersis, & singulis præfati Ordinis Professoribus salutem, & spiritum obedientiæ salutarem.

EMANDATVM humeris meis totius Ordinis nostri regiminis honorem, ne onus dixerim, meâ pro virili integerrimè administrare, Ordinique tantum prodesse (quantum Diuina opitulante gratia mihi dabitur) maximopere affectans, quid potissimum, vt tam pium, sanctumque desiderium adoptata ducatur faciendum sit, non planè video, nisi vt maiorum nostrorum leges, instituta, atque sanctiones, quæ hactenus in Ordine emanarunt, ad vnguem illibatè impleantur. Fieri enim tunc facillimè poterit, vt antiquus ille Religionis nostræ decor, maiestas, & splendor, quem in priscis illis Patribus, qui Ordinis optima iecere fundamenta, vera & constanti fama coruscasse didicimus, etiam nostris temporibus aliqua ex parte in nobis elucescat. Equidem etsi longè à priorũ perfectione distemus, nullaque vel fermè modica (quod non sine ingenti animi cruciatu

ſcribo) noſtra tempeſtate Regulæ, ac Conſtitutionum obſeruantia in plurimis Ordinis profeſſoribus reperiatur, non ita tamen à recto exorbitauimus, quin reuerti in viam Patrum noſtrorum (modo pectus, animusque veram religionem ſitiat) è veſtigio valeamus. Eapropter vt obſeruantiæ candor, Diuini amoris feruor, ardens ad commune bonum, veramque pacem flagrantiſſima charitas, ſine cunctatione obedientia, niueus, puruſque mentis, ac corporis cœlibatus, atque rerum omnium temporanearum exactiſſima nuditas, ſub meo regimine aliquantulum reſtaurentur; dum Italiam, Galliam, Hiſpanias, parteſque inferioris Germaniæ, Ordinem pro communi bono viſitando, multis circundatus diſcriminibus peragrarem, multorum Capitulorum Generalium acta, & Ordinationes, quæ in diuerſorum Conuentuum ſcrinijs delitéſcebant Mediolanum detuli, atque ex ipſis ſuper Conſtitutionum noſtrarum ſententijs dubijs, declarationes conflaui, ipſaſque Conſtitutiones plurimis in locis mutilatas, & truncas, ad plenum, & perfectè correxi. Nonnullæ enim ordinationes, quæ tria continua Generalia Capitula ſortitæ fuerant, vim Conſtitutionis habebant, quæ tamen Prælatorum inſcitia, & incuria in Conſtitutionibus hactenùs haùd erant inſerta. Quo igitur fratres omnes ad libitum, & emendatiſſimas Conſtitutiones, earumq; declarationes præ manibus habere poſſint, illas imprimi, in milleq; exemplaria traduci curaui, præcipiens in virtute Spiritus ſancti, & ſanctæ obedientiæ omnibus, & ſingulis Conuentuum Ordinis noſtri Præſidentibus, vt ſuas Conſtitutiones cum his noſtris impreſſis conferant, emendentq; vbi emendatione opus fuerit. Iam finem faciam, ne Epiſtola modum excedam; ſi priùs tamen vniuerſos, & ſingulos Ordinis fratres admonuerim, vt iugi meditatione attentiùs conſiderent quem in locum, & ad quid venerint. Facilè enim ſpretis mundi illecebris Religionem amplexabuntur, ſi hæc diligentiùs cogitauerint, penſauerintque. Valete.

IN.

INCIPIT REGVLA B. AVGVSTINI EPISCOPI.

NTE omnia, fratres chariſſimi, diligatur Deus; deinde proximus, quia iſta præcepta ſunt principaliter nobis data. Hæc igitur ſunt, quæ vt obſeruetis præcipimus, in monaſterio conſtituti. Primùm propter quod in vnum eſtis congregati, vt vnanimes habitetis in Domino, & ſit vobis anima vna, & cor vnum in Deo. Et non dicatis aliquid proprium, ſed ſint vobis omnia communia. Et diſtribuatur vnicuique veſtrum à Præpoſito veſtro victus, & tegumentum, non æqualiter omnibus, quia non æqualiter valetis omnes, ſed potiùs vnicuique prout cuique opus fuerit. Sic enim legitis in actibus Apoſtolorum, quia erant illis omnia communia, & diſtribuebatur vnicuique prout cuique opus erat. Qui verò aliquid habebant in ſeculo, quando ingreſſi fuerũt monaſterium, libenter velint illud eſſe commune. Qui autem non habebant, nõ ea quærant in monaſterio, quæ nec foris habere potuerũt. Sed tamen eorum infirmitati quod opus eſt tribuatur, etiã ſi paupertas eorum quando foris erant, nec ipſa neceſſaria poterat inuenire. Non tamen ideò putent ſe eſſe fœlices, quia inuenerunt victum, & tegumentum, quale foris inuenire non potuerunt. Nec erigant ceruicem quia ſociantur eis, ad quos foris accedere non audebant, ſed ſurſum cor habeant, & terrena vana non quærant: ne incipiãt monaſteria diuitibus eſſe vtilia, non pauperibus, ſi diuites

illic humiliantur, & pauperes illic inflantur. Rursus etiam illi, qui aliquid videbantur esse in sæculo, non habeant fastidio fratres suos, qui ad illam sanctā societatem ex paupertate venerunt. Magis autem studeant non de parentum diuitum dignitate, sed de pauperum fratrum societate gloriari. Nec extollantur si communi vitę aliquid de suis facultatibus contulerunt, nec de suis diuitijs magis superbiant, quia eas in monasterio partiuntur, quam si eis in sæculo fruerentur. Alia quippe quæcumque iniquitas in malis operibus exercetur vt fiant, superbia verò etiam bonis operibus insidiatur vt pereant. Et quid prodest dispergendo dare pauperibus, & pauperem fieri, cùm anima misera superbior efficitur diuitias contemnendo, quam fuerat possidendo? Omnes ergo vnanimiter, & cōcorditer viuite, & honorate in vobis Deum inuicem, cuius templa facti estis.

Orationibus instate, horis, & temporibus constitutis. In oratorio nemo aliquid agat, nisi ad quod factum est, & nomen accepit; vt si fortè aliqui etiam præter horas constitutas (si eis vacat) orare voluerint, non eis sint impedimento, qui ibi aliquid agēdū putauerint. Psalmis, & Hymnis cùm oratis Deum, hoc versetur in corde, quod profertur in ore. Et nolite cantare, nisi quod legitis esse cantandum. Quod autem non ita scriptum est vt cantetur, non cantetur.

Carnem vestram domate ieiunijs, & abstinentia escæ, & potus, quantum valetudo permittit. Quando autem aliquis non potest ieiunare, non tamen extra horam prandij aliquid alimentorum sumat, nisi cum ægrotat. Cùm acceditis ad mensam, donec inde surgatis, quod vobis secundùm consuetudinem legitur, sine tumultu, & contentione audite, ne solæ vobis fauces sumant cibum, sed aures esuriant verbum Dei. Qui infirmi sunt ex pristina consuetudine, si aliter tractantur in victu, non debet alijs molestum esse, nec iniustum videri eis, quos fecit aliqua consuetudo fortiores. Nec illos fęliciores putent, quia sumūt quod

non

non sumunt ipsi, sed sibi potius gratulentur, quia valent quod non valent illi. Et si eis qui venerunt ex moribus delicatioribus ad monasterium, aliquid alimentorum, vestimentorum, operimentorumue datur, quod alijs fortioribus, & ideò fęlicioribus non datur: cogitare debent quibus non datur, quantum de sua sæculari vita illi ad istam descenderint, quamuis vsque ad aliorum qui sunt corpore firmiores frugalitatem, peruenire non potuerint. Nec debent velle omnes quod paucos vident ampliùs (non quia honorantur, sed quia tolerantur) accipere: ne contingat detestanda peruersitas, vt in monasterio, vbi, quantum possunt fiunt diuites laboriosi, fiant pauperes delicati. Sanè quemadmodum ægrotantes necesse habent minùs accipere ne grauentur, ita & post ægritudinem sic tractandi sunt, vt citiùs recreentur, etiam si de humillima sæculi paupertate venerint, tamquam hoc illis contulerit recentior ægritudo, quod diuitibus anterior consuetudo. Sed cùm vires pristinas reparauerint, redeant ad fęliciorē consuetudinem suam, quæ famulos Dei tantò ampliùs decet, quantò minùs indigent, ne cibi eos teneat voluptas iā vegetatos, quos necessitas leuarat infirmos. Illos existiment ditiores, qui in sustinenda parcitate fuerint fortiores. Melius est enim minus egere, quam plus habere. Non sit notabilis habitus vester, nec affectetis vestibus placere, sed moribus. Quando proceditis, simul ambulate; cum veneritis quo itis, simul state. In incessu, statu, habitu, & in omnibus moribus vestris, nihil fiat quod cuiusquā offendat aspectum, sed quod vestram deceat sanctitatem. Oculi vestri, etsi iaciantur in aliquam fœminarum, in nullam figantur. Neque enim quando proceditis fœminas videre prohibemini; sed appetere, vel ab ipsis appeti velle, criminosum est. Nec solo tactu, & affectu, sed & aspectu quoq; appetitur, & appetit, concupiscentia fœminarum. Nec dicatis vos habere animos pudicos, si habeatis oculos impudicos, quia impudicus oculus, impudici cordis est nūcius. Et cū mse inuicem sibimet etiam tacente lingua, conspe-

seu mutuo, corda nunciant impudica, & secundùm concupiscentiam carnis alterùtro delectantur ardore, etiam intactis ab immunda violatione corporibus, fugit castitas ipsa de moribus. Nec putare debet qui in fœminam figit oculum, & illius in seipsum diligit fixum, ab alijs se non videri, cùm hoc facit. Videtur omninò, & à quibus se videri non arbitratur. Sed etsi lateat, & à nemine hominum videatur, quid faciet de illo desuper inspectore, quem latere nihil potest? An ideò putandus est non videre, quia tantò videt patientiùs, quantò sapientiùs? Illi ergo vir sanctus timeat displicere, ne velit fœminæ malè placere. Illum cogitet omnia videre, ne velit fœminam malè videre. Illius namque, & in hac causa commendatus est timor, vbi scriptum est: Abominatio est Domino, defigens oculum. Quando ergo simul estis in Ecclesia, vel vbicumque fœminæ sunt, inuicem vestram pudicitiam custodite. Deus enim qui habitat in vobis, etiam isto modo custodiet vos ex vobis.

Et si hanc de qua loquor oculi petulantiam in aliquo vestrùm aduertitis, statim admonete ne malè cœpta progrediantur, sed de proximo corrigantur. Si autem, & post admonitionem iterùm, vel alio quoq; die idipsum eũ facere videritis, iam velut vulneratum sanandum prodat, quicumque hoc potuerit inuenire. Priùs tamen est alteri, vel tertio demonstrandum, vt trium possit ore conuinci, & competenti seueritate coërceri. Nec vos iudicetis esse maleuolos, quando hoc indicatis. Magis quippe innocentes non estis, si fratres vestros, quos indicando corrigere potestis, tacendo perire permittatis. Si enim frater tuus vulnus habet in corpore, quod velit occultari dũ timet secari, nonne crudeliter à te sileretur, & misericorditer indicaretur? Quantò ergo potiùs debes manifestare, ne deteriùs putrescat in corde? Sed antequam alijs demonstretur, per quos conuincendus est si negauerit, priùs Præposito debet ostendi, si admonitus neglexerit corrigi, ne fortè possit secretiùs correctus, non innotescere cæteris. Si autẽ

negaue-

negauerit,tunc neganti adhibendi sunt alij (etiam coram omnibus) vt possit non ab vno teste argui, sed à duobus, vel tribus conuinci. Conuictus verò, secundùm Præpositi, vel etiam Presbyteri (ad cuius dispensationem pertinet) arbitrium,debet emendatoriam subire vindictam. Quam si ferre recusauerit (etiam si ipse non abscesserit) de vestra societate proijciatur. Non enim hoc fit crudeliter,sed misericorditer, ne contagione pestifera plurimos perdat. Et hoc quod dixi de oculo non figendo, etiam cæteris inueniendis,prohibendis, indicandis, conuincendis, iudicandisq; peccatis,diligenter,& fideliter obseruetur,cum dilectione hominum,& odio vitiorum. Quicumq; autem in tãtum progressus fuerit malũ, vt occultè literas ab aliquo, vel quodlibet munus acceperit;si hoc vltrò confitetur, parcatur illi,& oretur pro eo. Si autem deprehenditur,& conuincitur, secundùm arbitrium Presbyteri,& Prępositi grauiùs emendetur.

Vestes vestras in vnum habeatis sub vno custode, vel duobus,vel quot sufficere possint ad eas excutiendas, ne à tinea lædantur. Et sicut pascimini ex vno cellario, sic induamini ex vno vestiario. Si fieri potest, ad vos non pertineat,quod vobis indumentum pro temporum congruẽtia proferatur, vtrum hoc recipiat vnusquisque quod deposuerat, an aliud quod alter habuerat; dum tamen vnicuiq; prout cuiq; opus est, non negetur. Si autem hinc inter vos contentiones,& murmura oriuntur,& conqueritur aliquis se deterius accepisse quam priùs habuerat, & indignum se esse quòd non ita vestiatur sicut alius frater vestiebatur: hinc vos probate quantum vobis desit in illo interiori sancto habitu cordis,qui pro habitu corporis litigatis. Tamen si vestra toleratur infirmitas,vt hoc recipiatis quod posueritis, in vno tamen loco, sub communibus custodibus habete quod ponitis: ita sanè quòd nullus sibi aliquid operetur, sed omnia opera vestra in vnum fiant, maiori studio,& frequẽtiori alacritate, quam si vobis singuli propria feceritis. Charitas enim de qua scriptum est,

quod

quod non quærit quæ sua sunt, sic intelligitur, quia communia proprijs, non propria communibus anteponit. Et ideò quantò ampliùs rem communem quàm propria vestra curaueritis, tantò ampliùs vos proficere noueritis, vt in omnibus quibus vtitur transitoria necessitas, supereemineat quæ permanet charitas. Consequens ergo est, vt etiã cum quis filijs suis, aut aliquã necessitudine ad se pertinẽtibus, in monasterio constitutis, aliquam contulerit vestẽ, siue quodlibet aliud inter necessaria deputandum, non occultè accipiatur, sed sit in potestate Præpositi, vt in rem communem redactum, cui necesse fuerit præbeatur. Quòd si aliquis rem sibi collatam celauerit, furti iudicio condemnetur.

Indumenta vestra secundùm arbitrium Præpositi lauentur, siue à vobis, siue à fullonibus, ne interiores animæ sordes contrahat, mundæ vestis nimius appetitus. Lauacrum etiam corpori cùm infirmitatis necessitas cogit, minimè denegetur. Fiat sine murmure de consilio medicinæ, ita vt (etiam si nolit) iubente Præposito faciat, quod faciendum est pro salute. Si autem velit, & fortè non expedit, suæ cupiditati non obediatur. Aliquando enim (etiam si noceat) prodesse creditur quod delectat. Deniq; si latens est dolor in corpore, famulo Dei dicenti quid sibi doleat, sine dubitatione credatur. Sed tamen vtrum sanando illi dolori quod delectat expediat, si non est certum, medicus cõsulatur. Nec eant ad balnea, siue quocumque ire necesse fuerit, minus quam duo, vel tres. Et ille qui habet aliquò eundi necessitatem, cum quibus Præpositus iusserit ire debet. Ægrotantium cura, siue post ægritudinem reficiendorum, siue aliqua imbecillitate (etiam sine febribus) laborantium, vni alicui debet iniungi, vt ipse de cellario petat, quod cuique opus esse prospexerit. Siue autem qui cellario, siue qui vestibus, siue qui codicibus præponuntur, sine murmure seruiant fratribus suis. Codices certa hora singulis diebus petantur. Extrà horam qui petierit, non accipiat. Vestimenta verò, & calceamentà quãdo fuerint

rint indigentibus necessaria, dare non differãt sub quorum custodia sunt quæ poscuntur.

Lites aut nullas habeatis, aut quã celerrimè finiatis, ne ira crescat in odium, & trabem faciat de festuca, & animã faciat homicidam. Sic enim legitis: Qui odit fratrem suũ, homicida est. Quicumque conuicio, vel maledicto, vel etiam criminis obiectu, aliquem læserit, meminerit satisfactione quantocyus curare quod fecit, & ille qui læsus est sine disceptatione dimittere. Si autem inuicem se læserint, inuicem sibi debita relaxare debent propter orationes vestras, quas vtiq; quantò crebriores habetis, tantò sanctiores habere debetis. Melior est autem qui quamuis ira sæpe tentetur, tamen impetrare festinat, vt sibi dimittat, cui se fecisse agnoscit iniuriam, quàm qui tardiùs irascitur, & ad petendam veniam tardiùs inclinatur. Qui autem numquam vult petere veniam, aut non ex animo petit, sine causa est in monasterio, etiãsi inde nõ proijciatur. Proinde vobis à verbis durioribus parcite. Quæ si emissa fuerint ex ore vestro, non pigeat ex ipso ore proferre medicamenta, vnde facta sunt vulnera. Quando autem necessitas disciplinæ in morbis coercendis dicere vos dura verba compellit, etiamsi ipsi modum vos excessisse sentitis, nõ à vobis exigitur vt à vobis subditis veniam postuletis, ne apud eos quos oportet esse subiectos, dum nimiùm seruatur humilitas, regendi frangatur authoritas. Sed tamen petenda est venia ab omnium Domino, qui nouit eos quos plùs iusto fortè corripitis, quanta beneuolentia diligatis. Non autem carnalis, sed spiritualis inter vos debet esse dilectio.

Præposito tamquam patri obediatur, multò magis Presbytero, qui omnium vestrũ curam gerit. Vt ergo cuncta ista seruẽtur, & si quid minùs seruatum fuerit, nõ negligenter prætereatur, sed vt emendandũ, corrigendumq; curetur, ad Præpositum præcipuè pertinebit, vt ad Presbyterũ, cuius est apud vos maior authoritas, referat, quod vires, vel modum eius excedit. Ipse verò, qui vobis præest, non

se

se existimet potestate dominante, sed charitate seruiente fęlicem. Honore coram vobis Prælatus sit vobis, timore coram Deo substratus sit pedibus vestris. Circa omnes seipsum bonorum operum præbeat exemplum. Corripiat inquietos, consoletur pusillanimes, suscipiat infirmos, patiens sit ad omnes. Disciplinam libens habeat, metuendus imponat. Et quamuis vtrumque sit necessarium, tamen plus amari à vobis appetat, quam timeri, semper cogitans Deo se pro vobis redditurum esse rationem. Vnde & vos magis obediendo, non solùm vestri, sed etiam ipsius miseremini, qui inter vos quantò in loco superiori, tantò in periculo maiori versatur.

Donet Dominus vt obseruetis hæc omnia tamquam spiritualis pulchritudinis amatores, & bono Christi odore de bonâ vestra conuersatione fragrantes, non sicut serui pro lege, sed sicut liberi sub gratia constituti. Vt autem vos in libello hoc tamquam in speculo possitis inspicere, ne per obliuionem aliquid negligatur, semel in septimana vobis legatur. Et vbi vos inueneritis, ea quæ scripta sunt facientes, agite gratias Domino bonorum omnium largitori. Vbi autem sibi quicumque vestrum viderit aliquid deesse, doleat de præterito, caueat de futuro: orans vt sibi debitum dimittatur, & in tentationem non inducatur.

Explicit Regula B. Augustini Episcopi.

PROLOGVS IN LIBRVM CONSTITVTIONVM Fratrum Ord. Prædicatorum.

VPIENTES nonnulla loca Constitutionum nostri Ord. Prædicatorum declarare; à titulo exordium sumendū esse censemus: declarantes quòd hoc nomen Prædicatorum fuit Ordini nostro impositum à Papa Innocentio III. per litteras, quas direxit B.P. DOMINICO & Socijs eius; & ab Honorio III. fuit hoc nomen in confirmatione præfati Ordinis approbatum, & à Gregorio IX. in Bulla Canonizationis Beatissimi Patris DOMINICI confirmatum; ac demum ab alijs Pontificibus commendatum: qui mirandis laudibus, & praclarissimis priuilegijs prædictum ordinem exornarūt. Vnde Dominus Alexander IV. in laudem & cōmendationem præfati Ordinis sic dicit: Cælestis ille Agricola summus auctor fidei, præcipuusq. protector sacrum fratrum Prædicatorum Ordinē, quasi lignum fertile in Ecclesiæ Paradiso inserüit, vt delectaret amœnitate, vbertate satiaret, & fructuum suauitate mulceret. Hoc itaq. speciosum, fœcundum, ac dulce lignum, imbre superno irrigatum, pulchra plurima, ac dulcia poma profert, quorū odore ac sapore cōfortantur, & conualescunt debiles, varijsq. detenti languoribus liberantur. In hoc vtiq; vitæ ligno mortales homines carnis infirmitatibus prægrauati pabulum salutis inueniunt, & internam recipiunt sospitatē. Huius inquam ligni percepta fragrantia, vndiquè ad libamen ipsius concurrunt innumeri Professores fidei, qui assidue illo perfruentes, & eius salutaribus fructibus conuescentes, de ipsorum prægustata dulcedine, ministrāt & ipsi alijs suauia libamenta salutis. Hæc est illa generosa plantatio, quæ ramos suos vndiq; expādens flores plurimos honoris, & honestatis, fructusq. vberrimos doctrinæ profert, & virtutis, & odorem sanctæ ac laudabilis cōuersationis longè lateq. diffundit. Hic est Ordo sacer Prædicatorū, honestate floridus, præclarus sciētia, virtute fœcundus, à Sede Apostolica meritò approbatus, qui inter alia plantaria Dominica, puritate conuersationis, sapiētiæ dono, & virtutis merito dignoscitur specialiter insignitus. Huius sacri, clari, conspicui, & approbati Ordinis fratres, Sacrarū scri-

pturarum studio instãter incumbunt animarum profectibus, Diuinis officijs & orationibus incessanter intendunt, atq; Euangelicę prædicationi ardenter insistẽtes, lumen Diuinæ doctrinæ vbique per orbem diffundũt. Hi sunt viri doctrina clarissimi, qui contemplationi cælestium feruenter inuigilant, & piæ vitæ studio sine intermissione desudant. Hi sunt viri probati, & plene in lege Domini eruditi, efficaces quidem in opere, & in prædicatione potentes; quorum labia gratia cælestis edocuit ad propinandã salubrem doctrinam alijs, & commodum ac profectum animarum Christi fidelibus exponẽdum. Vnde vbique per mundum ora ipsorũ intonant veluti tubæ, ac in omnem terram exit sonus prædicationis eorum, & vsq; ad fines Orbis sua salutifera verba sonant. Hi sũt viri præclari conspicua religione fulgentes, qui tanquam lucentia sydera in Ecclesiæ fundamento suis splendidissimis documentis, viã celestis vitæ mortalibus insinuant. Hi sunt phialæ aureę plenæ odoramentis, qui sua sacra conuersatione suauiter redolẽtes, hortantur per hanc alios, & inducunt à somno negligentiæ celeriter surgere, & excussa prorsus inertia, ad opera lucis & bonitatis festinanter properare. Hi sunt dilecti Deo & hominibus, fratres videlicet Prædicatores, morum honestate conspicui, sciẽtiæ titulis insigniti, quos ęterni Patris benignitas inter plurimas personas diuinis obsequijs deputatas pro sui nominis attollenda gloria, & fidelium procuranda salute, specialiter elegit, qui suum semper affectum ad amorem cælestium dirigentes, virtutem Diuini nominis vbiq; publicant, & pro Christianæ Religionis ampliando cultu, vigili attentione laborant. Hi sunt qui vitam, & merita beatissimi Pauli Apostoli contemplantes, gloriãtur in sola cruce Domini nostri Iesu Christi, & mundi pompas, ac solatia spernentes, ad solam celestem patriã, & ad Paradisi delitias recta intẽtione suspirant. Hi sunt, qui propter Deum semetipsos salubriter abnegantes, elegerunt sub arctissima paupertate Deo deseruire: tanquam nihil habentes, & omnia possidentes. Hi postremo sũt qui cum omnia terrena propter amorem bonorum cęlestium reliquerint, sobriè, iustè, piè, & castè viuentes, ac exilia vitæ subsidia mendicantes, Christum pauperem imitantur, perfectionem Euangelicam amplexando. Vnde clarissimè constat, eos in statu perfectionis existere; & per suæ Religionis obseruantiã, quæ quidem ipsius Euãgelicæ perfectionis continet formam, in æternæ retributionis pręmio præcellentem gloriam promereri.

Quanti autem Ordinẽ nostrũ fecerit, quidvè de successoribus S. Patris DOMINICI præsagierit Honorius, ex Bulla confirmationis Ordinis certissimum est, quæ ita habet ad verbum.

HONORIVS Episcopus, seruus seruorum Dei, Dilecto filio fratri Dominico Priori sancti Romani de Tolosa, & fratribus suis re-

regularem vitam professis & professuris, Salutem & Apostolicam benedictionem, Nos attendentes fratres Ordinis tui futuros pugiles fidei, & vera mundi lumina: confirmamus Ordinem tuum cū omnibus castris, & possessionibus habitis, & habendis: & ipsum Ordinem eiusq. possessiones, & iura sub nostra gubernatione & protectione suscipimus. Dat. Romæ apud S. Sabinā xj Kalen. Ianuarij, Pontificatus nostri Anno primo.

TEXTVS I.

QVoniam *a* ex præcepto Regulæ iubemur habere cor vnum, & animam vnam in Domino, iustū est, vt qui sub vna regula *b* & vnius professionis voto viuimus, *c* vniformes in obseruantijs canonicæ Religionis inueniamur, quatenus vnitatem, quæ interius est seruanda in cordibus, foueat, & repræsentet vniformitas exterius seruata in moribus.

a **Quoniam ex præcepto Regulæ iubemur habere cor vnum, & animam vnam in Domino.)** Declaramus, quòd vnitas cordium in his quæ Dei sunt, secundum Regulam nostrā est in præcepto, sicut & communitas rerum, sed ratione diuersa. Nam ad vnitatem cordis seruandam ex diuinæ legis generali præcepto, de quo in Regula admonemur: ad communitatem autē rerum ex ipsius Regulæ præcepto adstringimur. Et ideo circa vnitatem cordium, & communitatem rerum, magna diligentia adhibenda est.

b **Et vnius professionis voto viuimus.)** Declaramus quod ideò sub vnius professionis voto viuere dicimur, quia sub vnius Generalis Capituli, & sub vnius Generalis Magistri obedientia regimur, & gubernamur. Sicut enim vnitas Ecclesiæ ex vnitate capitis dependet, ita & vnitas Ordinis nostri ex vnitate vnius Generalis Capituli, & vnius Generalis Magistri, cui secundum vnam Regulam, & secundū easdem Constitutiones ex voto nostræ professionis tenemur obedire, absq. dubio dependere dignoscitur: Quamobrem in Capitulis Generalibus Romæ celebratis 1589. 1601. 1608. 1612. & Venetijs 1592. & Parisijs 1611. prohibitum fuit strictissimè, ne dimissionem Ordinis quocunq. modo fratres procurent.

c **Vniformes in obseruantijs canonicæ religionis inueniamur.)** Declaramus quòd sicut ex voto nostræ professionis tenemur castè, & sine proprio, & sub vnius Generalis Prælati obedientia viuere; ita & in exterioribus obseruantijs, cæremonijs, ieiunijs, abstinentijs, & in alijs statutis, quæ ad ornatum, & decorē canonicæ Religionis, seu regularis vitæ obseruantiam pertinent, vniformes esse debemus. Ideo particulares consuetudines

præter Regulam, Constitutiones, & ordinationes Capitulorum Generalium fugiendæ sunt, & amputandæ: & vniformitas exterius seruata in moribus, foueat, & repræsentet illam vnitatem, quam interius debemus seruare in cordibus. Quare in Capitulo Generali Vallisoleti 1605. fuit ordinatum, quod si quis in fundatione alicuius Conuentus, nouas cæremonias, quę non sunt in Constitutionibus nostris voluerit introducere, talis Conuentus nulla ratione acceptetur. In Capitulo etiam Bononiensi 1564. admonentur Prælati, vt diligenter attendant, ne contra Constitutiones, abusus, aut consuetudines præualere incipiant: super quo Prouincialium, & Visitatorum conscientias oneramus, vt si quos Priores, aut Præsidentes inuenerint, qui abusus inducant, aut consuetudines nostris legibus contrarias in communi tolerent, in pœnam ab officijs absoluant.

I I.

QVod profectò eò competentius, & perfectius poterit obseruari, si ea quæ agenda sunt, scripto fuerint commendata; si omnibus qualiter sit viuendum scriptura teste innotescat; si mutare, vel addere, vel minuere nulli, quicquam propria voluntate liceat: *d* ne si minima neglexerimus, paulatim defluamus.

d Ne si minima neglexerimus, paulatim defluamus.) Declaramus, quòd illa, quæ ponuntur in nostris Constitutionibus, & non habent præceptum annexum, sed sunt purè statuta ad ornatum, & decorem Regularis vitæ pertinentia, videntur esse minima respectu illorum, quę pertinent ad substantiam Religionis, vel quæ habent præceptum annexum. Tamen illorum transgressio ex negligentia non est sine veniali culpa, quę disponit ad mortalem, vt docet S.Th. 2.2.q.186 art.9.ad 1. Et ideo benè dicit Constitutio in textu, Ne si minima neglexerimus, paulatim defluamus. Nam vt est in Ecclesiast. 18. cap. Qui minima negligit, paulatim decidet. Et S Bernardus dicit: Neglectus semper culpabilis est. Et S. Hieronymus: Mens Christo dedita, inquit, sic caueat minora, quomodo & maiora, sciens etiam pro verbo otioso reddendam esse rationem. Et Isidorus: Qui otiosa verba non deprimit, ad noxia citò transit. Paulatim crescunt vitia, & dum parua non cauemus, in magna prolabimur.

I I I.

AD hæc tamen in suo Conuentu *e f* Prælatus dispensandi cum fratribus habeat potestatem, cum sibi *g* aliquando videbitur expedire:

dire:in his præcipuè quæ studium, vel prædicationem *b* vel animarum fructum videbuntur impedire *i* cum Ordo noster specialiter ob prædicationem,& animarum salutem ab initio noscatur institutus fuisse,& studium nostrum ad hoc debeat principaliter intendere, vt proximorum animabus possimus vtiles esse. k Priores etiam vtantur dispensationibus, vt alij fratres.

e Ad hæc tamen in suo Cōuētu Prælatus dispēsandi cū fratribus habeat potestatē.) Declaramus quòd Prælatus hic vocatur solus ille qui habet curā animarum, sicut Prior in Ordine nostro canonicè electus ; & per Superiores confirmatus, vt dicit Glos. Clement. cap. 1. de elect. Supprior verò, & Vicarius, cùm non habeant curam animarum, nisi ex commissione Prioris, vel alterius Superioris, neuter eorum potest dici Prælatus, nec potest sibi eligere Cōfessorem, nec Priore præsente in domo potest cum fratribus dispensare ex virtute Constitutionum, sed solùm ex cōmissione Prælati : nisi fortè quando mortuo Priore, vel amoto, ipse sit quasi Ordinarius vices eius in omnibus gerens. Et ideo in Capitulo Parisiensi 1256. & Metis 1251. celebratis fuit ordinatū, quod cùm Priores sunt præsentes in domo, Suppriores, & Vicarii dispensandi non habeant potestatem. Cæterùm, cùm contingat Priorem à suo Conuentu abesse, declaramus Priorem teneri in primo Capitulo sui Prioratus cōferre authoritatem necessariam Suppriori, & in absentia illius suo Vicario, pro omnibus casibus necessariis emergentibus, & præsertim pro pertinentibus ad forū conscientiæ, quotiescunq. & quo modocunq. ipse Prior sit extra Conuentum, præsertim per dietam absens. Et quamuis hoc non habeatur expressum in Constitutionibus, conforme tamen est dispositioni earūdē cōstitutionū.

f In suo Conuentu.) Declaramus, quòd quilibet Prælatus potest in suo, non autem in alieno Conuentu, cum fratribus nō solum suis, sed etiam alienis ex honesta, & rationabili causa dispensare in vigiliis, ieiunijs, abstinentijs, & in alijs, quę dispensabilia sunt, & quæ non sunt sibi expressè prohibita : dummodo hoc nō regulariter faciat, nec de facili, sed cùm rationabiles causę id exposcunt, sicut fuit ordinatum Barcinone. 1261. Quare Magister Humbertus dicit, quòd Pręlatus honesta rationabiliq de causa potest compellere fratrem subditum, & etiam extraneum in suo Conuentu, ad recipiendā dispensationem in ieiunijs, & comedendis carnibus, alijsq. similibus, vtpotè in casu in quo non vti dispensatione illa esset peccatum, ac proinde contra Ordinem: aliter non potest compellere. Vnde S. Bernardus in lib. de dispē-

ſatione ſic ait: Votum meum non augeat Prælatus abſq. mea voluntate, nec minuat ſine certa neceſſitate: alioquin remiſſio voti abſq. neceſſitate, non diſpenſatio eſt, ſed diſſipatio. Quando tamen Prę latus pręcipit fratri in ſuo Conuentu, vt diſpenſationem accipiat, non debet de facili iudicare quòd Prelatus non habeat causã rationabilem; quia fortè facit cauſa humiliandi eum, vel alia, quam ipſe neſcit; videlicet quia probabilitr de eius debilitate dubitat; quamuis ſubditus ſibi fortis eſſe videatur. Et in hoc debet iudicium ſuum iudicio ſupponere Prçlati, & ei obedire; quia ſępè euenit, vt alij magis perpendant debilitatem alterius ex aſpectu, quàm ipſemet qui eã patitur. Et ideo in dubio tenetur ſubditus Prelato obedire; quia obedientia excuſat in dubijs. 23. queſt. 1. cap. Quid culpatur. Item declaramus quòd Priores in Cõuentu ſuo, & in eorum abſentia Suppriores, & eorum Vicarij, omnes fratres noſtri Ordinis ad eorum Conuentus declinantes, ab omnibus peccatis, & cenſuris, tàm à iure, quàm ab homine generaliter prolatis, Sedi Apoſtolicæ ſpecialiter nõ reſeruatis (vt infra magis explicabitur in cap. de profeſſione) poſſunt abſoluere, ac etiam Sacramentum Euchariſtiæ, & extremæ vnctionis adminiſtrare, ſicut fuit declaratum Valentię 1332. & cõceſſum per priuilegiũ, quod dicitur Mare magnũ.

g **Aliquando.**) Declaramus quòd diſpenſationes in ieiuniis, & abſtinentijs nunquam ſunt faciendæ, niſi ex magna cauſa cum toto Conuentu, etſi perſonis aliquibus merito interdum ſint indulgendę: nec etiam ſemper fieri debent, & aſſiduè, ſed ſolum aliquando: iuxta quod Prelato propter aliquam vtilitatem, vel neceſſitatem, vel honeſtam, & rationabilem cauſam videbitur expedire, ſicut fuit declaratum Valentię 1364. Barcinone. 1261. Mediolani. 1285. & Venetijs. 1592.

h Cum ordo noſter ſpecialiter ob prædicationem, & animarum ſalutem ab initio noſcatur fuiſſe inſtitutus.) Declaramus, quòd illa Religio, cuius inſtitutio, & obedientia eſt eſſentialiter, principaliter, & nominatim ordinata ad docendum, & prędicãdum, ſeu ad illuminandũ & ſaluandum animas per doctrinam, & prædicationis officium, eſt omnibus alijs excellentior, & perfectior: quia prędicare, & docere, ſunt actus ex abundantia, & plenitudine cõtemplationis procedẽtes & vt dicit S. Gregorius, doctrina, & prædicatio præfertur ſimplici cõtemplationi. Et ſicut maius eſt illuminare, quam lucere ſolum, ita maius eſt contemplata alijs tradere, quam ſolum contemplari. Et ſic Religio ad docendum, & prędicandum principaliter, & eſſentialiter ordinata, tenet ſupremum gradum in Religionibus, vtpotè inſtituto Chriſti Domini magis cõformis, vt docet S. Thom. 2. 2. quęſt. 188. art 6. in hęc verba: Summũ gradum in Religionibus tenent, quæ ordi-

ordinantur ad docendum, & prædicandum, quæ, & propinquissimæ sunt perfectioni Episcoporũ: sicut & in alijs rebus, fines primorum coniunguntur principijs secundorum, vt docet Diuus Dionysius cap. 7. de Diuin. nominib. Huiusmodi autem est ordo noster Prædicatorum, qui ex sua prima institutione est principaliter, essentialiter, & nominatim, ad docendum, & prædicandum, ad communicandum alijs contẽplata, & ad procurandam animarum salutem institutus. Cùm itaque finis Ordinis nostri sit prædicatio, & salus animarum, ideò statuta Ordinis non debent ita rigidè seruari, quòd impediant illud, propter quod Ordo principaliter est institutus: quia quod propter aliquid institutum est, non debet contra illud militare: Et quæ sunt ad aliquem finem ordinata, debent esse proportionata, & commensurata eidem fini, & regulari secundùm congruentiã ad illum finem. Eapropter bene dicit Constitutio, quod Prælatus poterit in suo Conuentu cũ Fratribus dispensare, in is præcipuè quæ studium, vel prædicationem vel animarum fructum videbuntur impedire.

¶ Animarum salutem.) Declaramus, quòd tria sunt præcipuè, quæ salutem impediunt animarum, licet non sint contra Ordinem. Primum est, quæstus immoderatus. Mundus enim est auarus, & fugit quæstores importunos, & immoderatos. Secundũ est, officia odiosa, vt sunt Inquisitiones ad Tribunal Sancti Officij non pertinentes, visitationes, correctiones violentæ, executiones testamentorum, vel arbitrorum sententiæ, & aliæ causæ arduæ, & odiosæ, ex quibus frequẽter perturbatur hominum deuotio ad Ordinem, & fratres. Tertium est nimia austeritas in consilijs, & opinionibus: terrentur enim homines ex hoc in tantum, vt salutem propriam negligant. Quapropter parcendum est ab importunitate notabilis quæstus: fugienda sunt omnino officia odiosa, licet alicuius sint vtilitatis: & relaxanda est (quantùm fieri potest) rigiditas, & austeritas in consilijs, ac homines benignè tractãdi sunt. Et ideò in Capitulo Parisiis 1234. sic fuit ordinatum: Strictissimè prohibemus, ne fratres suscipiant commissiones causarũ, arbitria, siue iudicia, nec pignora, siue obsides, neq. per iurisdictionem Episcopalem aliquos coerceant, & qui contrafecerint grauiter puniantur. Et Bononiæ, 1252. fuit prohibitum, ne fratres essent dispensatores alienarum pecuniarum, nec testamentorum executores. Et Burdegalæ. 1287. fuit districtè prohibitum, ne aliquis frater de cætero intromittat se de matrimonijs conciliandis, seu etiam de magnis, & arduis negotijs sæcularium pertractandis, & abstineat à causis odiosis suscipiendis. In Capitulo quoque Generali Romæ. 1601. fuit districtè omnibus nostri Ordinis fratribus inhibitum, vt neque possint sæculariũ negotia litigiosa apud quæcunque Tribunalia procurare

neq. se negotijs sæcularibus, mercimonijs, aut alijs huiusmodi, quæ vitio proprietatis vicina sunt, immergere. Ne igitur salus animarum impediatur, debemus ab his omnibus odiosis negotijs abstinere, & laborare, vt nostra conuersatio sit bona, & sancta, & summam diligentiam adhibere, vt fama Ordinis, & Fratrum integra seruetur: ac studendum est vt in his quæ non sunt reprehensibilia amicabiles nos hominibus reddamus, ac humaniter, & benignè cum eis conuersemur.

K Priores etiam vtantur dispēsationib. vt alij fratres.) Declaramus, quod fratres nostri inferiores, & subditi non possunt propria auctoritate seipsos in his, quæ ad Constitutiones pertinent, dispensare: sed debent à Prælatis, sub quorum Iurisdictione, & foro sunt, dispensationem accipere. Superiores verò, & Prælati per istam Constitutionem, quando iudicauerint expedire, sunt dispensati, & possunt, sicut & cæteri, dispensatione vti.

IIII.

VT igitur vnitati, & paci totius Ordinis prouideamus, volumus, & declaramus, vt Regula nostra, & Constitutiones nostræ non obligent nos ad culpam, sed ad pœnam. *m* nisi propter præceptum, *n* vel contemptum. Pœnis tamen absolutionis ab officio, priuationis vocis actiuæ, vel passiuæ, grauioris culpæ, & alijs maioribus (quantumcunq. tàm in Constitutionibus, quàm extra, ipso facto sint incurrēdæ) nisi sit pœna excommunicationis latæ sententiæ, nullus sit subiectus, *o* nisi superueniat declaratio Prælati in particulari respectu huius, quantumcunque etiam notorium facti, vel iuris, aut vtriusque interueniat. Præceptum autem in Regula nullum (nisi quod de natura sua est, ratione trium votorum, vel Diuinæ, aut Ecclesiasticæ legis) contineri volumus, & declaramus. Et idem in Constitutionibus: nisi vbi ponitur sententia excommunicationis, aut formaliter exprimitur per verbum (præcipimus in virtute sanctæ Obedientiæ) & hoc idem in Ordinationibus, & Prælatorum verbis, & litteris intelligi volumus. Pœnam excommunicationis, & Excommunicationem latæ sententiæ, per nulla verba tàm in Constitutionibus, quàm extra in nostro Ordine intelligimus, nisi vbi explicitè; & verbaliter pœna Excommunicationis, & Excom-

com-

communicatio latæ senten-tiæ, exprimitur.

V.

PORrò Prælati non faciant præcepta obligantia ad mortale peccatum, in ira exteriori: maximè contra subditos turbatos: & si fecerint, irrita sint, & inania: facta tamen valeant, quoad quascunq. pœnas temporales. Præcepta quoq. in scriptis facta, censeantur sine ira facta. Nec faciant præcepta quieto animo, nisi in scriptis, extrà necessitatis articulũ, præter cõmune præceptũ, quod fit à Visitatoribus in visitationibus: facta tamen valeant. Nec damnent aliquem ad pœnam grauioris culpæ, aut carceris, nisi in iudicio confessum, vel conuictum, & in scriptis. Et si secus factum fuerit, totum sit irritum, & inane.

VI.

STatuimus etiam, quod tàm in Constitutionibus quàm extrà, quicquid non secundum se mortale, mandatur sub quacunq. pœna, nisi excommunicationis, ad solam pœnam obliget: non obstante, quod in Capitulo de grauiori culpa dicatur: vt qui membrum Diaboli culpam perpetrando non erubuit fieri. &c.

Vt vnitati, & paci totius Ordinis prouideamus, volumus & declaramus, quod Cõstitutiones nostræ non obligent nos ad culpã, sed ad pœnã.) Declaramus, quòd cùm in statutis maxime sit attendenda intentio, & voluntas statuentis: & intentio, ac voluntas eorum, qui nostras Constitutiones ediderunt fuerit, vt nos non obligarent ad culpam: sicut patet ex Capitulo secundo Generalissimo Parisijs celebrato, 1236. in quo ista Cõstitutio propter pacem, & quietem conscientiæ fratrum fuit cõfirmata: Idcircò transgressores nostrarum Constitutionum, quãdo sunt purè Constitutione, & non habent præceptum annexũ, & id quod est in eis non est aliàs lege Diuina, vel humana prohibitum, vel mandatum, non obligantur ad aliquam culpam, sed tantum ad pœnam in Constitutionibus taxatam, vel per Prælatos imponendam, vel taxandam: quam si facere recusauerint, non euadent culpam. Nam, vt docet S. Thom. 2. 2. quæst. 186. art. 4. ad 1. In Religione Ordinis fratrum Prædicatorum, transgressio, vel omissio (scilicet, Regulæ, siue

Con-

Constitutionum) ex suo genere non obligat ad culpam, nec mortalem, neque venialem, sed solùm ad pœnam taxatam sustinendam: quia per hunc modum, ad talia obseruanda obligantur. Qui tamen possent venialiter, vel mortaliter peccare, ex negligentia, vel libidine, seu contemptu. Et quamuis pœna non debeat infligi nolenti sine culpa: ei tamen, qui voluntariè se obligauit ad aliquam pœnam, potest talis pœna sine culpa infligi. Tales autem sunt fratres Ordinis nostri, qui voluntariè in sua professione huic legi se obligauerunt.

m Nisi propter præceptum) Declaramus quòd Priores in suis Conuentibus possunt ex rationabili causa in his, quæ ad Regulã, vel Constitutiones explicitè vel implicitè pertinent; præcepta facere: quæ transgressores obligabunt non solùm ad pœnam, sed etiam ad mortalẽ culpam: quia ex voto nostræ professionis tenemur, Regulam & Constitutiones non cõtemnere, & præceptis Prælati nostri in his, quæ sunt secundum Regulam & Cõstitutiones obedire. Non debent tamen Prælati esse faciles, nec præcipitãter & indiscretè præcepta & excommunicationes fulminare; sed cũ maturo consilio, & ex diligenti deliberatione præhabita, & ex causa vrgenti & necessaria huiusmodi præcepta discrete facere, sicut fuit ordinatum Parisijs 1269. Oxoniæ 1280. Ferrariæ 1290. Cæterum, de excommunicatione ferenda illud in mente habeant, quod decernitur à Conc. Trid. sess. 25. cap. 3. his verbis: Quamuis excommunicationis gladius, neruus sit Ecclesiasticæ disciplinę, & ad continendos in officio populos valdè salutaris; sobriè tamen magnaq. circunspectione exercendus est; cùm experientia doceat, si temerè, aut leuibus de causis incutiatur, magis contemni, quam formidari, & perniciẽ potius parere, quàm salutem. Vnde & in primo capitolo Generali post Concilium Trid. Bononiæ celebrato anno 1564. de sentẽtia excommunicationis sic habetur: Et quoniam in huiusmodi sentẽtijs ferendis Sancta Synodus moderamen esse voluit, deinceps attẽdãt Reuerendi Prouinciales, & Diffinitores, vt nisi pro grauioribus causis, quæ præsentaneum exigunt remedium, non imponantur. Priores etiam Conuentuales quam rarissimè, & matura deliberatione censuris vti debẽt, & qui in hoc faciles inuenti fuerint, à suis Superioribus corrigãtur. Præcepta etiam ad peccatũ mortale obligantia aut nulla, aut quam paucissima fiant: maximè circa eas ordinationes, quæ longo tempore sunt duraturæ. In alijs quoque omnibus, quæ ad releuandas subditorum conscientias necessaria videbuntur, Prælati se benignos, & faciles exhibeant, memores illius, qui misericordiam dilexit plus quàm sacrificium.

n Vel propter contẽptum) Declaramus, quod sicut transgressio præcepti in Regula, vel Constitutione positi, siue à Prælato facti

facti, obligat ad culpã, ita & trãsgressio Constitutionis quantumcunq; minimæ ex contemptu facta obligat ad culpam mortalẽ: quia, vt dicit S. Bernardus: Neglectus semper culpabilis est, contemptus verò damnabilis. Dicitur autem aliquis peccare ex cõtemptu iuxta doctrinã S. Thom. 2.2. quæst. 186. art. 9. ad 3. Quando voluntas eius renuit subijci ordinationi legis vel regulæ, & ex hoc procedit ad faciendũ contra legem vel regulam. Quando autem è conuerso propter aliquam particularem causam (puta concupiscentiam, vel iram) inducitur ad aliquid faciendum contra statuta legis, vel regulæ, non peccat ex contemptu, sed ex aliqua alia causa: etiamsi frequenter ex eadem causa, vel alia simili peccatum iteret, sicut dicit S Aug. in lib. de natura & gratia c. 29. quod non omnia peccata cõmittuntur ex contemptu superbiæ. Frequentia tamen peccati dispositiuè inducit ad contemptum: secũdum illud Prou. 18. Impius cũ in profundum venerit peccatorum, contemnit.

o. Nisi superueniat declaratio Prælati.) Denuntiamus, iuxta declarationem factam Romæ 1513 quod pęnæ exigãt declarationem Superioris in particulari, nisi ipsemet reus se ipsum declaret. Quod facere debet, humiliter cognoscens errorem suũ, si factum est publicum vel notorium. Si enim ipse se declarauerit, alia nõ est opus declaratione. Et 1518. additum fuit declarãdo quod nullus Præsidens potest se ipsum declarare absolutum ab officio suo propter quamcunque transgressionem commissam.

VII.

ET vt multitudo Constitutionũ vitetur, *p* prohibemus, ne de cætero aliquid statuatur, nisi per duo Capitula Generalia cõtinua fuerit approbatum, & tunc in tertio Capitulo immediatè sequenti poterit confirmari, vel deleri, siue per Priores Prouinciales, siue per alios Diffinitores, vbicunq; illud tertiũ Capitulũ celebretur.

p. Prohibemus ne de cętero aliquid statuatur.) Declaramus quod nec Prior Prouincialis, nec Magister Ordinis, nec aliquod Capitulum, potest facere Constitutionem: sed oportet quod ad Constitutionem faciendam concurrant tria Capitula Generalia, & continua, vel vnum Capitulum Generalissimũ, quod tribus Generalibus Capitulis cõtinuis æquipollet. Possunt tamen Capitula Generalia, & Magister Ordinis facere ordinationes, & admonitiones, quæ perpetuo durabunt, quousq; fuerint reuocatę: & poterunt secundum ipsas Prælati corrigere fratres, & etiã in ipsis ex causa rationabili dispensare, vt cõmuniter tenetur. Et idem dicimus de gratijs factis per Capitula Generalia, & Magistrum Ordinis.

In-

VIII.

INchoationes autē quæ fiunt in Capitulis Generalibus, non mandentur executioni vſquequò approbatæ fuerint per alia duo Capitula, & factæ ſint Cōſtitutiones: niſi fortè eadem inchoatio fiat per modum ordinationis. *q* Interpretationes regulæ, vel Conſtitutionum, factæ à Generali Capitulo, *r* non habeant vim Conſtitutionis, niſi per tria Capitula Generalia cōtinua in modū aliarum Conſtitutionum, ſcilicet per viam inchoationis, & confirmationis continuatè fuerint approbatæ.

IX.

ORdinationes, tàm Capitulorum Generaliū, quàm Magiſtri Ordinis, quoad vim præcepti, & cenſurarum Eccleſiaſticarum, cum ipſis expirare volumus. Vita verò Capituli vſq. ad ſequēs Capitulum intelligitur. Quoad reliqua verò quomodolibet per Generale Capitulū, vel Magiſtrum Ordinis facta durare volumus, donec fuerint reuocata per ſimilem poteſtatem: excepto ſi quē Magiſter Ordinis Vicarium totius Ordinis inſtituiſſet; hunc enim volumus cum ipſo expirare. Ab inferioribus autem Capitulis, & Prælatis quomodolibet ordinata cū ipſis, tanquàm ab homine ordinata, expirare volumus: exceptis Supprioribus, confeſſoribus tàm Fratrū, quàm Monialium, Vicarijs Monialium, & Magiſtris perſonarū vtriuſque ſexus tertij habitus, & Officialibus Conuentuum abſque iuriſdictione: hos enim volumus durare cum ea quam habebant auctoritate, donec reuocentur ab habente poteſtatem deſtituendi eoſdem.

X

POrrò Prælati omnes à multitudine præceptorum, & ordinationum abſtineāt, ne laqueum animabus ſubditorum inijciant; nec propter defectum vnius, vel paucorum, quem, vel quos nōn audent corrigere, cōmunitatem inuoluant. Nulla quoque poteſtate in ordine noſtro in communi, vel particulari aliquid ordinetur, vel prohibeatur cum hac pe-

na

na, quod non possit absolui à peccatis suis. f. Priores tamen possunt aliquos determinatos casus peccati mortalis sibi reseruare, vt viderint expedire animabus.

q Interpretationes Regulæ, vel Constitutionum.) Declaramus, quod si in aliquo passu Regulæ, vel Constitutionum occurrerit aliquod dubium, stabitur interpretationi, & declarationi Generalis Capituli, vel Magistri Ordinis; dummodo illa declaratio non contineat manifestum errorem, quia in dubijs sequenda est maiorum sententia, & obediētia excusat in dubijs. Et Iulius III. Pont. Max. Generali Magistro cōcessit, vt ambiguitates in Constitutionibus, aut circa priuilegia, gratias, exemptionesq. à Sede Apostolica Ordini concessas, possit auctoritate Apostolica declarare. Et ideò interpretatio, vel declaratio facta per Capitulum Generale, vel per Magistrum Ordinis, licet non habeat vim Constitutionis; à subditis tamen tenenda, & obseruanda est. Et propterea in pluribus Capitulis Generalibus, à principio Ordinis vsque ad hæc tempora celebratis, sæpissimè fuit ordinatum, vt admonitiones, ordinationes, ac declarationes Capitulorum Generalium, à singulis Conuentibus in aliquo libro debeant scribi, atq. ter vel quater in anno congregatis fratribus legi, neq. deleri debent, nisi fuerint reuocatæ, sicut habetur in Capitulo Coloniensi 1245. In Capitulo etiam Bisuntino 1353. sic dicitur. Imponimus districtè omnibus, & singulis Prioribus Prouincialibus, vt declarationes huius anni, & omnes alias præteritis temporibus factas, quas habere poterunt, diligenter in vno volumine scribant, & cum alijs scriptis Prouinciæ custodiant, & Conuentibus suis communicent, ac eas sæpius legi faciant. Omnia autem acta Generalis Capituli, illico in toto Ordine publicentur per Prouinciales, vel per Visitatores, non expectato Prouinciali Capitulo, vt Romæ 1542. 1546. & 1547. & nouissimè 1589. in hūc modum ordinatum, & Parisijs 1611. confirmatum fuit.

Item conformiter ad ea, quæ in pluribus Capitulis Generalibus sancita fuere, declaramus nōn esse in potestate alicuius Prouinciæ prætextu cuiusuis consuetudinis, aut priuilegij, non acceptare acta seu statuta Capitulorum Generalium, sed omnes, & singulas Prouincias decretis, & ordinatis in eisdem Capitulis ita subiectas esse, vt vnaquæq. earum teneatur ipsa acta in vnoquoq. Conuentu publicare, acceptare, & inuiolabiliter obseruare: vtpotè pro communi bono vniuersitatis Prouinciarum, Conuentuum, & fratrū facta. Et quatenus opus esset, auctoritate Apostolica reuocamus, & annullamus quamcunq. consuetudinem, aut priuilegium quomodolibet prætensum, aut in contrarium existens.

Mandamus insuper, vt singulis diebus non solemnibus cuiuslibet hebdomadæ per totum annum le-

lectioni mensæ inseratur lectio de Sacris Constitutionibus, & quater in anno acta Capitulorum Generalium coram toto Conuentu publicentur, & cum alijs scripturis exemplaria eorum ad eum modum conseruentur; vt vnum exemplar sit penes Priorem, alterum in deposito communi, tertiũ penes Magistrum Nouitiorum. Romæ 1532. 1580. 1589. 1601. 1608. & Barcinone. 1574.

r Non habeant vim Constitutionis, nisi per tria Capitula Generalia continua in modum aliarum Constitutionũ, scilicet per viam inchoationis, & cõfirmationis continuatè fuerint approbatæ.) Declaramus non sufficere ad constitutionem faciendam, vt sint tria Capitula Generalia continuata quomodolibet idem ordinantia, & confirmantia: sed oportere, vt primum Capitulum id ordinet per viam inchoationis & alia duo immediatè subsequentia, eandem inchoationem confirment. vt apertissimè textus Cõstitutionis insinuat.

ſ. Priores tamen possunt aliquos determinatos casus peccati mortalis sibi reseruare.) Denunciamus fel. recor. Clementem VIII. Apostolicam Constitutionem circa reseruationem casuum edidisse in hũc modum: Sanctiss. D. Clemens VIII. qui iam pridem accurate perpẽdit quod reseruatio facultatis absoluendi religiosos pœnitentes à quibusdam grauioribus delictis nisi moderate fiat, nonnullos infirmiores in æternę damnationis periculum & desperationem inducere posset: ideo decreuit, vt nemo Superior regularis peccatorum absolutiones sibi reseruet exceptis his quæ sequuntur, aut aliquibus illorum, prout in Domino expedire iudicauerit.

Veneficia, Incãtationes & sortilegia.

Apostasia à religione, siue habitu dimisso, siue retento, quando eò peruenerit, vt extra septa Conuentus fiat egressio.

Nocturna & furtiua à Cõuentu egressio, etiam nõ animo apostatandi facta.

Proprietas contra votum paupertatis, quę sit mortale peccatũ.

Iuramentum falsum in iudicio regulari, siue legitimo.

Procuratio, auxilium, siue consilium ad abortum faciendum post animatum fœtum, etiam effectu non secuto.

Falsificatio manus, aut sigilli Officialium Conuentus.

Furtum de rebus Conuentus in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale.

Lapsus carnis voluntarius opere consummatus.

Occisio, vulneratio, seu grauis percussio cuiuscunq. personæ.

Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut aperitio litterarum à Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.

Si quod aliud peccatum graue pro Religionis conseruatione, aut pro conscientiæ puritate reser-

&ertandum videbitur, id non aliter fiat, quàm Generalis Capituli in toto Ordine, aut Prouincialis in Prouincia maturâ discussione, & assensu. Non liceat Superioribus regularium confessiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reseruatum commiserint, aut ipsimet subditi sponte id petierint. Superiores in singulis domibus duos, vel tres aut plures Confessarios, pro subditorum numero maiori vel minori designent. Iiq; sint docti, prudentes, & charitate præditi, qui à non reseruatis eos absoluant, & quibus etiam reseruatorum absolutio committatur, quando casus occurrerit: in quo casu debere committi, ipse imprimis Cōfessarius iudicauerit. Tam Superioies pro tempore existentes, quam confessarij, qui postea ad Superioritatis gradū assūpti fuerint, caueant diligentissimè, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem vtantur. Licebit tamen Superioribus, determinare pœnitentias graues quibusdam peccatis etiā non reseruatis, à Confessarijs imponendas: quæ subditos ab illis cohibere possint. Et ita mandat seruari ab omnibus. Non obstantibus &c.

Librum autem istum diligenter conscripsimus, in quo duas Distinctiones adnotauimus.

Explicit Prologus cum suis declarationibus.

PRIMA DISTINCTIO
continet viginti Capitula.

PRIMVM. De Officio Ecclesiæ.
Secundum. De inclinationibus.
Tertium. De suffragijs mortuorum.
Quartum. De ieiunijs.
Qnintum. De cibo.
Sextum. De collatione.
Septimum. De infirmis.
Octauum. De minutione.
Nonum. De lectis.
Decimum. De vestitu.
Vndecimum. De rasura.
Duodecimum. De silentio.
Tertiumdecimum. De recipiendis.
Quartumdecimū. De Nouitijs, & eorū instructione.
Quintūdecimum. De professione. Sex-

SECVNDA DISTINCTIO
Continet decem & octo Capitula.

LAVS DEO.

CONSTITVTIONES Fratrum ORDINIS PRÆDICATORVM.

PRIMA DISTINCTIO

Cap. I. De Officio Ecclesiæ. Constit. I.

AVDITO primo ſigno, ſurgant fratres b. & ſtando dicant Officium de B. Virgine. c. pro tẽpore. d. matutinas autem, & Miſsã, & omnes alias horas Canonicas ſimul audiant fratres noſtri. e. niſi cum aliquibus Prelatus aliter diſpenſare voluerit.

a. Audito primo ſigno. Declaramus quod ad Horas Canonicas non debemus regulariter habere niſi duo ſigna. Primũ debet eſſe breue, quo audito, fratres debent ſe præparare, & occupationes in quibus tunc verſantur dimittere, nec nouas aſſumere. Secundum autem ſignum debet eſſe ita prolixum, vt ante eius terminationem poſſint fratres de omni remotiori loco domus, ſecundum exiſtimationem pulſantis, ad Eccleſiam conuenire. Inter primum autem, & ſecundum ſignum, debet eſſe tantum ſpatium, vt fratres ſe poſſint præparare.

b. Et ſtando dicant Officium de B. Virgine.) Declaramus quòd in Matutinis, audito primo ſigno, debent in Dormitorio Fratres, ſtando dicere Officium de Beata Virgine, quãdo pro tempore eſt dicendum, vno incipiente, & dicente vnum verſum, & alijs reſpondentibus, & dicentibus alium verſum: & poſt ſecundum ſignum debet officium de tempore in Choro deuotè & diſtinctè cantare. Verumtamen, vt maiori qua poteſt pietate, & deuótione erga Beatiſſimam Virginem, ſpecialem Ordinis aduocatam, Officium illius in Dormitorio recitetur, in dormitorijs Conuẽtuum locorumq. noſtrorum, debet eſſe erectum Altare, cum imagine eiuſdem Beatiſſimæ Virginis ſicut fuit ordinatum Barcinone 1574. & Valentiæ 1596. In alijs verò horis diei debent poſt ſecundum ſignũ in choro ante officium de tempore, ſtando officium B. Virginis præmittere: niſi in completorio, vbi poſt Officium de tempore, Officium B. Virginis dicitur, ſicut fuit ordinatum Metis. 1421.

c. Pro tempore.) Declaramus quod Officium B. Virginis certis diebus in Dormitorio, & in choro intermittitur, & ad ipsum dicendũ fratres non obligantur: videlicet in festis duplicibus, & supra, & in octauis solemnibus, & quando de B. Virgine fit officium, siue in octaua ipsius, siue extra octauam; & certis alijs diebus in ordinario adnotatis. Et propter hoc dicit Constitutio quòd fratres audito primo signo dicant Officium de B. Virgine, pro tempore, & non semper, propter illos dies in quibus intermittitur: quamuis & illis diebus ex deuotione in priuato, semper dici debeat: eo præsertim, quod beatæ mem. Pius Quintus illud deuotè recitantibus quando non tenentur, concessit centum dies indulgentiarum litteris Apostolicis.

d. Matutinas autem, & Missam, & omnes horas canonicas simul audiant fratres.) Declaramus quòd omnes fratres Clerici simul in Ecclesia Missam Conuentualem debent audire, & horas Canonicas dicere; quia Ecclesiæ nostræ sunt conuentuales: nisi Prælatus cum aliquibus propter honestas, & legitimas occupationes voluerit dispensare, vt priuatas missas audiant, & in priuato officium dicãt. Declaramus autem quòd fratres Sacerdotes, si à celebratione sacrosancti sacrificij Missę sint legitimè impediti, debent illi alias cum magna deuotione interesse: & quæ à Sacerdote in Missa dicuntur, quantum fieri poterit, attentè audire, sicut fuit ordinatum Barcinone 1574. & Romæ 1589. quia valdè irreligiosum est quòd frater quotidie, maximè, quando est in domo, non audiat missam. Nec super hoc debet Prælatus de facili dispensare, sed potius per pœnitentias debet fratres ad audiendã quotidie missã compellere. Si qui autem sint, qui vel senio confecti, vel aliqua infirmitate, vel quocunque alio impedimento detenti, celebrare non possint, teneantur, saltim in qualibet Generali Communione sacram Eucharistiam sumere, confessione sacramentali præmissa. Communionem verò generalem haberi volumus tempore Aduentus, & Quadragesimæ singulis diebus Dominicis: reliquis vero temporibus ad minus de quindena in quindenam, & alijs quibusdam solẽnitatibus arbitrio Prælati determinandis, sicut fuit ordinatum Barcinone 1574. & Romę 1589. Horæ autem canonicæ, quando in priuato dicuntur, taliter recitari debent, vt ille qui dicit, nisi sit surdus, vocem propriam possit audire.

Debet etiam quilibet distinctè, tractim, & cum debitis punctis, & attentione, tàm in choro, quam extra chorum, diuinum officium persoluere. Non requiritur tamen actualis attentio per totum officium, nec sufficit sola habitualis: sed requiritur virtualis attentio, quæ ex primo proposito per totum officium continuatur, quando scilicet quis po-

ponit se ad dicendum officium cum intentione attendendi ad illud, vel saltem soluendi suum debitum, quo obligatur ad officiũ recitandum, etiamsi frequenter intra ipsum officium ex quadã infirmitate, & negligentia distrahatur: dum tamen contraria intentio (scilicet nullo modo volendi attendere) non interueniat. Sed si quis dicendo officium, per magnam eius partem occupet se in aliquo exercitio manuali distractiuo, talis non continuaret virtualem attentionem, nec precepto Ecclesiæ satisfaceret.

Fratres autem conuersi quia vocati sunt ad officia corporalia, & vt in sudore vultus sui vescantur pane suo, ad prædicta non tenentur: sed sufficit eis audire Missam priuatam sine nota, & loco officij sua Pater noster, & Aue Maria dicere. Nec debent propter particulares deuotiones opera corporalia dimittere, sed in ipsis se debent continuè exercere. Ad Completorium tamen, & ad salutationem B. Virginis, nisi eos magna excuset necessitas semper cum alijs debent venire. Item declaramus quod sicut Clerici seculares qui non sunt in sacris, si sint Beneficiati, tenentur & obligantur dicere officiũ: ita & quilibet Religiosus Clericus, qui ex eleemosynis viuit, & ab ordine prouisionem victus & vestitus habet, tenetur de necessitate salutis officiũ dicere. Nec in hoc potest cum eo Prælatus dispensare, nisi forte sit Nouitius qui non est adhuc religioni obligatus, nec forte scit officium recitare. Debet tamen aliquas orationes pro satisfactione loco officij dicere. Et debent fratres libentius in Ecclesia officium dicere quàm extrà, propter deuotionem loci, propter præsentiam Diuinissimi Sacramenti Corporis Christi, propter reliquias Sãctorum, propter Angelos assistentes, propter societatem fratrum, & deniq. propter maiorẽ diligentiam, quæ in officio dicẽdo solet ibi apponi quàm extrà. Ideò non sunt quærendæ occasiones, vel licentiæ de facili remanendi à choro: sed omnes simul ad officium dicendum, debent in Ecclesia & choro conuenire. Quapropter in Capit. Placentino 1310. sic dicitur: Volumus & ordinamus, vt nullus frater, etiam prætextu prælationis, vel lectoriæ præteritæ, seu alterius officij cuiuscunq. à communibus fratrum obsequijs, & officijs, seu à choro aliquatenus sit exemptus. Gratias autem quibuscunq. super hoc hactenus per Priores Prouinciales, vel inferiores eis concessas ordinatione præsenti penitus reuocamus. Et in Capitulo Romæ 1553. & 1558. & Auenione 1561. statutum fuit: Nullus frater nostri Ordinis, ratione paternitatis, aut alterius gradus exemptionem prætendere possit à sequela chori, aut alijs grauaminibus ordinis: Magistris in Theologia Prouinciarum, Lectoribus actu legẽtibus, & Prædicatoribus actu prædicantibus dumtaxat exceptis. Circa quos tamen legitimæ consuetudines Prouinciarum obseruantur Præ-

dicatores aut in actu prædicantes illi intelliguntur, qui in aliquo Conuentu designati sunt ad conciones habendas per totum annum, easq; cõtinuò diebus Dominicis, & festiuis habent, sicut fuit declaratum in Capit. Romæ 1453. 1558. Auinione 1561. Lugduni 1536. Venetijs 1542. Valentiæ 1596. & confirmatum in Capit. Generali Parisiẽ. 1611. Quod si in aliqua prouincia mos est, vt nec etiam Prædicatores actu prædicantes sint exempti à choro, obseruetur circa eos huiusmodi consuetudo, vt in eodem Capitulo ordinatum est. Additum est etiam istud Venetijs 1592. Reliqui verò tàm Lectores quã Prædicatores nullis prorsus gaudeãt priuilegijs, & exemptionibus, sed ad sequelam chori die, noctuq; & ad cætera communia fratrum officia, ad grauamina, nec non ad hebdomadariam respectiuè teneantur, nec eis exemptionibus gaudere illos permittant Prælati, sub pœna absolutionis à suis officijs, & priuatione vocis actiuę, & passiuæ.

Nisi cum aliquibus Prælatus aliter dispensare voluerit. Declaramus quod Prælati sicut possunt Fratres ex causa rationabili dispensare à Choro, ita possunt eos dispensare quoad proprietatem officij, quæ inducta est ab ordine: non tamen possunt eos dispensare quoad substantiã Officij, quin illud dicant fratres quoquo modo, vtpote, quando deberet fieri de feria, possunt ex aliqua honesta, & deuota causa dispensare quod fieret de aliquo Sancto Officium trium lectionũ, vel nouem, vel sicut fit de festo duplici, & supra. In quo casu fratres, qui non dixerunt Officiũ Beatæ Virginis in Choro, tenentur illud dicere in priuato. Item declaramus, quod fatres tenentur ex præcepto semel in hebdomada totum Officium defunctorum dicere, cum dici debet infra hebdomadam in choro, omni antiqua consuetudine rationabiliter prætermissa. Nam in Capitulo Salmanticeñ 1551. authoritate Apostolica statutum fuit tum de Officio defunctorum, tũ de Litanijs hoc modo: Absoluimus tàm chorum, quam ministros Altaris ab obligatione recitandi Vigilias trium lectionum pro mortuis, prout hactenus obseruatum est. Et in recompensationem, pro debito iustitiæ, & charitatis, Ordinamus, & ita seruari volumus, vt nullis festis, aut octauis etiam solemnibus obstãtibus (præter octauas Paschæ & Pentecostes) totum Officium pro ipsis defunctis cum nouem lectionibus qualibet hebdomada semel ab omnibus, & singulis fratribus tàm in Choro, quàm extra existentibus persoluatur. Et mane sequenti, pro ipsis vna Missa de Requiem cantetur, si non sit dies multum solennis: alias cantetur Missa ordinaria, cum oratione, Omnipotens sempiterne Deus, qui viuorum dominaris &c. & cũ al qua processione per claustrum vel per Ecclesiam, cum Responsorio, vel Responsorijs &c. & hoc inuiolabiliter in omnibus Conuen-

uentib. Ordinis nostri obseruetur: super quo tàm Prælatorum, quã Cãtorum cõscientias oneramus. Qui etiam curent, vt tali die, & hora, prædicta fiant, quibus omnes possint melius interesse. Ad quæ omnes, & singuli teneantur, etiam Magistri, & actuales Lectores, suis dispensationibus non obstantibus.

Item declaramus Litanias debere dici in choro quando fit de feria, prout hactenus factum est: sed in eis non repetatur à choro nomen alicuius Sancti, sed solum respondeatur. Ora pro nobis. Neque dicantur post Matutinas, sed in sero præcedenti post completorium, vbi melius omnes fratres conueniant. Qui autem non conuenerint, vel extra Conuentum fuerint, ad eas minimè teneantur. Item quod in ipsis Litaniis, nomina Sanctorum, qui non habentur in Ordinario à nemine apponantur, & apposita deleantur.

Pro singulari autem Ordinis nostri erga B. Virginem, eiusdem Ordinis Patronam, deuotione, & vt pro innumeris ab eisdem Virgineis manibus acceptis beneficiis aliquales gratias repẽdamus, & Ordo noster (cuius singulari fauore, ac beneficio procreatus est) ipsius patrocinio protegatur, volumus, & ordinamus, vt in omnibus nostri Ordinis Conuentibus, locis, domibus, ac Monasteriis, etiam Monialium, eiusdem Deiparæ Virginis Litaniæ singulis diebus Sabbathi, prout in multis nostri Ordinis Conuentibus piè fieri iam cõsueuerat, post Salue Regina decantentur. Item vt octauæ solennes festi Sanctissimi Rosarii Mense Octobris celebrentur, ita tamen vt memoria de Angelis non prætermittatur.

Vt autem cultus erga diuinissimum Eucharistiæ Sacramentũ magis elucescat, Confirmamus illam iam in multis Capitulis generalibus sancitam Ordinatione, vt videlicet in diebus Cœnæ Domini, & Parasceues ante sepulchrum, vbi Sacratissimum Christi Corpus asseruatur, à nostris fratribus cum deuotione, & religiosa grauitate, vigiliæ fiant: quod & fieri, ac diligentissime obseruari volumus, quoties Sanctissimũ Eucharistiæ Sacramentum publicè adorandum proponitur. Præcipimus etiam omnibus Conuentuum nostrorum, & Prouinciarũ Præsidentibus, vt singulis septimanis sacrosancti Eucharistię Sacramenti formæ, seu particulæ, etiam illæ quæ sæcularibus porrigi solent, qua par est reuerentia, inspectione, ac munditia, prout tantum Sacramentum decet renouentur. Et quoties sacerdos ad thurificandum Altaria cappa, seu pluuiali indutus procedit, stolam deferat. Bononiæ 1615.

II.

Horæ omnes tàm diei, quàm noctis in Ecclesia breuiter, & succinctè taliter dicantur, ne fratres deuotionem amittant, & studium eorum minimè impediatur. Quod ita dicimus es-

se faciendum, vt in medio versus metrum cū pausa seruetur, non protrahendo vocē in pausa, vel in fine versus, sed sicut dictum est, breuiter & succinctè terminetur. *g* Hoc autem magis, & minus pro tempore obseruetur.

f Breuiter, & succinctè.) Declaramus, quod diuinum Officium debet cantari deuotè cum quadam dulcedine, & suauitate vocis, non cum rigiditate, nec cū asperitate, nec nimis altè, sed voce mediocri. Breuiter, hoc est distinctè, expeditè, & non nimis morosè. Debet etiam dici succinctè, hoc est sine caudis, & protractione vocis in pausis, vel in fine versuum, & hoc ne fratres deuotionem amittant si festinanter, confusè, & sine pausis, & non tractim & distinctè dicatur, & ne etiā studium eorum impediatur, si nimis morosè, & cum caudis, & protractione vocis in medio, vel in fine versuum decantetur. Et quando versus est longus, debet fieri duplex pausa inter principium, & finem versus, vna breuis, seu minor, & alia maior in medio versus: & huiusmodi pausæ fiunt propter resumptionem anhelitus & propter decentiam, & decorē psalmodiæ. In fine autem versuū non debet fieri pausa inter versū & versum: quamuis non debeat incipi sequens versus, ante terminationem versus præcedentis. Pulchritudo enim officij consistit in pausis, & deturpatio eius consistit in festinatione, & confusione, quæ causatur per remotionem pausæ. Prolixitas autem officij causatur ex protractione vocis in medio, vel in fine versus. Et ideò vt officium tractim, & distinctè, & deuotè dicatur, pausæ sunt faciendæ & caudæ amputandæ.

g Hoc autem magis, & minus pro tēpore obseruetur.) Declaramus, quòd pro varietate dierum est maior, vel minor solemnitas in officio Diuino obseruanda. In diebus enim festiuis est Diuinum officium cum maiorib. pausis celebrandum; quia tunc fratres sunt minus in studio, & lectionibus occupati: & etiam sæculares in præfatis diebus solent magis ad Diuinum officium conuenire: & etiam illis diebus magis tenemur Deo vacare, quia ad hoc tales festiuitates sunt institutæ. Ideò illis diebus deuotè, alacriter, & solemniter Diuinum officium decantandum est: alijs verò diebus poterit minùs solēniter & cū minori pausa, tractim tamē & distinctè, ac deuotè celebrari.

III.

TEmpore quò bis reficiūtur fratres, *h* legatur ante Completorium in Ecclesia lectio: Fratres sobrij estote, &c. *i* & facta confessione, & dicto Completorio, det qui præest benedictionem, *k* & hebdomadarius aquam aspergat benedictam. *l* postea dicatur Pater noster, & Cre-

Credo in Deum, quod etiam fieri debet ante Primam, & Matutinas.

b Legatur in Ecclesia lectio, Fratres sobrij estote, &c
Declaramus, quòd quando in Ecclesia ante Completorium legitur lectio, Fratres sobrij estote, debet præmitti: Iube Domne benedicere, & Hebdomadarius subiungere benedictionem, ad quam omnes fratres inclinare debent vsq. ad genua, sicut ad benedictionem, quæ datur ante lectionem in Refectorio, in prandio, & in cœna. Sicut declaratum fuit Salmanticæ 1551.

i Et facta confessione, & dicto Completorio, det qui præest benedictionem.)
Declaramus quòd quando plures Prelati sunt in choro, ille qui præest alijs loco debet dicere Confiteor, & dare benedictionem, & in fine horæ Fidelium dicere, cũ grauitate, & tali voce, vt possit ab omnibus audiri. In domibus autem, seu Vicariatibus locorum si Prior Conuentualis fuerit præsens, præcedere debet Vicarium, & dicere Fidelium, etiam ipso Vicario præsente, sicut fuit ordinatum Barcinone 1574. In absentia autem Prælatorum, & Supprioris hebdomadarius omnia illa prædicta facere debet. Qui etsi non præsit alijs loco, præest tamen eis pro tunc officio, & auctoritate. Item declaramus quod in fine cuiuslibet horæ, quando post ipsam non est immediatè alia hora, neq. Missa dicenda, debet dici Fideliũ, & statim post Pater noster, flexis genibus, debent fratres d cere. Salue Regina, Pie Pater Dominice, cum versibus, & orationibus notatis. Quando verò Missa Conuentualis dicitur post aliquã horam, & alia hora non sequitur, debet immediatè post Missam dici Fidelium, & Salue Regina: si verò Missa fuerit de mortuis, dicto Requiescant in pace, & responso, Amen, debet dici Pater noster, & Salue, vt supra, sicut fuit ordinatum Metis 1251. & apud Lemouicam 1384.

K Et hebdomadarius aquã aspergat benedictam.)
Declaramus quòd in festis duplicibus, & supra, & quando fit de B. Virgine, & infra octauas solennes, & quando in Choro non recitatur Officium quotidianum B. Virginis, statim post Completorium de tempore, hora populo opportuna debet cãtari Antiphona, Salue Regina. Cuius in Ecclesia processionaliter decantandæ institutio cum ipso Ordine à Sãcto Patre nostro Dominico ortum habuit, sicut fuit denuntiatum Barcinone. 1574. In alijs vero diebus, quando in choro recitatur Officium quotidianum Beatissime Virginis, prædicta Antiphona post Completorium eiusdem Virginis Beatissimæ decantari debet. Ad quam sanè processionem omnes fratres, etiam quocunque modo à Choro exempti debent conuenire, tum propter deuotionem ergo sacrosanctam

Deiparam speciale Ordinis nostri aduocatam, tum propter Indulgentiam ducentorum dierũ omnibus nõ solum Religiosis, sed etiã sæcularibus, qui adsunt in Ecclesia dum prædicta Antiphona cantatur à Paulo V. concessam, vt fuit denunciatum Romæ 1608. Quando autem fratres processionaliter procedendo fuerint in Ecclesia laicorum, debet Hebdomadarius aqua benedicta fratres omnes aspergere, incipiendo à Choro dextro: nisi maior Prælatus, qui loco omnes alios fratres præcederet, esset in Choro sinistro: quia tunc ille primò esset aspergendus, & postea Chorus dexter. Et idem faciendum est in thurificatione, vt scilicet post eum qui facit Officium, & Acolythos, & Cantores, Prælatus, qui superiorem locum inter alios fratres tenet, si fuerit in sinistro Choro prius thurificetur, & deinde Chorus dexter. Si autem Prælatus, qui est in sinistro Choro haberet aliquem fratrem Magistrum supra se, tunc aspergendus, & thurificandus esset prius Chorus dexter. Sed si Magister Ordinis (qui in sua semper sede manere debet) fuerit in Choro, thurificato eo, qui fecit Officiũ existente in Choro sinistro, debet thurificari ipse Magister Ordinis, deinde Acolythi, ac postremo alij per Ordinem.

l Postea dicatur Pater noster, & Credo in Deum.) Declaramus in Capitulo Bononiensi 1564. & in quamplurimis alijs Capitulis ordinatum fuisse, vt post Pater noster, & Credo in Deum, recitata in fine Completorij, fratres in Choro persistant ad orationem mentalem saltem per quartam partem horæ. Quæ sane Oratio post Completorium singulis diebus, & post Matutinas hyberno, post Nonam verò æstiuo tempore habenda est. Curent igitur diligenter Prælati, vt tam salubris institutio vbi iam est inducta seruetur: vbi verò intermissa est, omnino restituatur. Quod si in ea re fuerint negligentes, à suis Prouincialib. vel à Visitatoribus admoneãtur, sicut fuit ordinatũ Romæ 1571. Barcinone 1574.

IV.

TOtum Officium, tam diurnum, quàm nocturnum, secundum correctionem, & ordinationem venerabilis Patris F. Humberti Magistri Ordinis nostri confirmamus, & volumus vniformiter ab omnibus obseruari: ita quòd nulli liceat aliquid de cætero innouare. *n* Fratres nostri non habeant in domibus nostris, nisi vnam campanam ad omnes horas. Solus Hebdomadarius tàm in Choro, quàm in processione capa serica vtatur.

m Aliquid de cætero innouare.) Declaramus, quod Magister Ordinis non potest aliquid innouare circa Diuinum Officiũ ad durandum perpetuò per modum

dum Constitutionis, vel consuetudinis generalis: sicut non potest tollere consuetudines communiter approbatas, & obseruatas in Ordine, neq. nouas inducere. Potest tamen ex deuotione, vel ex alia causa rationabili in aliquo Conuentu, vel aliqua Prouincia dispensare, quod ad horã aliquid immutetur circa proprietatem Officij inductam ab Ordine: puta quod fiat de aliquo Sancto festũ simplex, vel duplex, seruato tamen ordine secundum correctionem Magistri Humberti inducto: videlicet si sit Confessor, dicantur Psalmi, Hymni, Versiculi, & Responsoria de Confessore: si verò fuerit Martyr dicantur Psalmi, Hymni, Versiculi, & Responsoria de vno Martyre, & sic de reliquis. Salmanticæ etiam 1551. Apostolica authoritate fuit ordinatum Officium commune vnius Sanctæ, nec Virginis, nec Martyris, sicut in nostro Breuiario habetur, & Bononiæ institutum 1615. quod sequitur: Vnanimi omnium nostrum voto, pro omnibus nostris Prouincijs statuimus, vt festũ de Angelo Custode, sub toto duplici (Officio B. Virginis Mariæ non prætermisso) singulis annis celebretur. Item S. Caroli Borromei festum 4. Nouembris volumus à fratribus nostris, & sororibus sub toto duplici celebrari. Circuncisionis quoq. Dominicæ festiuitas sub toto duplici in posterum celebretur. ibidem Bononiæ 1615. & SS. Virginis ad Niues die 5. Augusti, & S. Francisci 4. Octobris, vtrumq; sub toto duplici, sicut & festum Cathedræ S. Petri sub duplici. Vallisoleti 1605. In omnibus autem Conuentibus, vbi viget studium Artium simul & Theologiæ, singulis quartis Ferijs fiat Officium de S. Thoma Aquinate, eodem modo quo in tertijs Ferijs fit Officium de S. Dominico, excepto si in Feria quarta occurrat festum 3. lectionum, quod ad quindecim dies differri non possit, quia tunc de eo fiet Officium, cum memoria de S. Thoma Aquinate. Parisijs 1611. Neq. etiã in Officio quotidiano B. Virginis memoria S. P. Dominici, etiam si de eo in Choro agatur, vnquam intermittatur, ibidem Parisijs.

n **Fratres nostri nõ habeãt in domibus nostris nisi vnam campanam.** Declaramus quod in principio Ordinis in domibus nostris non habebamus, nisi vnam campanam, vt notatur in cap. Nimis primo Extra. de Excess. Prælat. & in cap. Patentib. de Priuileg. secundum Hostien. & Panormitanum; sed huic Constitutioni derogatum est, per contrariam consuetudinem quasi generalem: non quidem temerè inductam, sed ad excitandam Christiani populi deuotionem: quæ cum iam præscripsit, vim sine dubio legis obtinuit. Seruatur tamen hæc Constitutio quoad hoc quod in diebus non solẽnibus, vnã tantum campanam pulsamus ad omnes horas: in festis autem duplicibus, & supra, ad excitandam populi deuotionem pulsamus plures cãpanas in Matutinis, & Vespris, & ad Missam Conuentualem

Or-

Ordinamus etiam, & vbique ab omnibus prorsus obseruari volumus, vt Sacerdotes in nostro Ordine post Missam legant Euangelium In principio erat verbum &c. & etiam vbiq. in sacro Missæ sacrificio etiam non solemni, vel maiori: accendatur cereus in consecratione, & eleuatione Sanctissimi Sacramenti Corporis Christi, & aliquot ictibus campanulæ admoneatur populus, quo deuotius tantum Sacramentum adorare possit, sicut fuit ordinatum Romæ. 1589. Ne autem dum nimium sæcularium deuotioni indulgemus, inordinatus à nobis cultus Deo Optimo Maximo reddatur, cum præsertim paupertatis, & instituti nostri memores esse debeamus, vtpote diuina Officia ex præscripto nostrarum Cōstitutionum, cantu chorali breuiter, & succinctè pro qualitate tamen & varietate solennitatum taliter persoluantur, ne fratres deuotionem amittant, aut eorum studiū impediatur: districtè præcipimus conscientiam Prælatorū aggrauantes, vt musicæ in Ecclesijs nostris, quam moderatissimæ fiant, neq. liceat eisdem Musicis, seriem nostri Officij contra præscriptum Ordinarij nostri imminuere, aut immutare. Cumque domum Dei deceat sanctitudo, ac inde nedum prophana, sed etiā religiosa spectacula, siue repræsentationes arcendæ sint, præsertim cum pio illi loco, qui Domus orationis est, minimè congruant: idcirco ab Ecclesijs, & Cæmiterijs nostris sub pœna grauioris culpæ, tam Prælatis, quàm sub ditis eliminādā præcipimus, quacunq. in contrarium consuetudine, quæ potius abusus est, non obstante. Bononiæ 1615.

Cæterum, vt in Diuinis obseruandis recitandisq. vniformitas iuxta præscriptum nostrarum Cōstitutionum vbiq. ab omnibus seruetur, plurima à Capitulis Generalibus circa Ecclesiarum venerationem, Altarium ornatum, & sacrificij Missæ celebrationem ordinata fuerunt præter ea, quæ in Ordinario, & Missali præscripta sūt.

1. Imprimis in Ecclesijs fratres nec inter se, nec cum sæcularibus confabulantes deambulent, maximè in prospectu Sanctissimi Sacramenti, & præsertim coram sæcularibus. Romæ 1571. Barchinonæ 1574. Romæ 1580.

2. Ecclesiæ ad eum modum mundentur, & ornentur, vt in eis nihil sit, quod domum Domini dedeceat, vel aduenientium oculos offendat.

3. Altaris consecrati mensa decenter strata, ornata & munda sit, tribusq. mappis lineis & mundis cooperta, quæ etiam habeat coopertorium coriaceū, vel ex crassiori & colorata tela, vt à puluere & alijs immundicijs mappæ præseruentur.

4. Altaria portatilia ex perpolito lapide, integra, longitudinis vnius palmi cum dimidio, latitudinis verò vnius palmi ad minus, non computato ornamento ligneo, in medio mensæ Altaris aptè inserta sint, vt nō nihil emineant è superficie mensæ: quò Sacerdotis tactu possint dignosci.

5. Corporalia latitudinis duorum

rum palmorum, longitudinis verò duorum, & dimidij ad minus è tela candida, linea, pura, & simplicia nihil elaborati, aut ferico intexti habeant. Hæc verò, & purificatoria, & strophiola sæpius lauentur.

6. Bursæ Corporalium, ex vna parte crucem, vel imaginem aliquam facram, ex altera verò verba consecrationis in scheda descripta (vbi tabellæ non sunt in Altari eadem continentes) intrinsecus serico, aut tela tenui fulciantur.

7. Ampullæ non nisi è vitro, non depicto, sed pellucido, opercula stannea, vel argentea, vel alia habeant.

8. Confessionalia à lateribus Ecclesiæ extra Chorum, locis decentibus cum fenestellis crate aliqua distinctis aptè collocetur.

9. In Sacristia quatuor Tabellæ appendantur: in quarum prima, Processus anniuersarius Bullę Cenæ Domini, in 2. Casus tàm Episcopo quàm summo Pontifici reseruati, in 3. Anniuersaria ad quæ Conuentus obligatur, in 4. Missarum quotidianarum numerus repræsentetur.

10. Diuinæ laudes statutis horis diurnis, nocturnisq. debita cũ attentione, reuerentia ac deuotione à fratribus omnibus, Matutinæ verò preces non nisi nocte persoluantur. Venetijs 1592. Romæ 1589.

11. Sacerdos celebraturus antequã induat sacras vestes confiteatur, sedente Confessore, & illo genuflexo, & capite discooperto.

12. In introitu Missæ vsq. ad inceptionem Gloria in excelsis, vbi deponuntur manus, & postea vsq ad eius terminationem inclusiue: deinde in Graduali, Offertorio, prosecutione Credo, in principio Canonis, vsq. ad Communicantes, præmissis benedictionibus &c. manus coniungantur. Ad Dominus vobiscum, Oremus, Offertorium aperiendæ primum, deinde claudende sunt. in reliquis attendatur forma ab Ordinatio præscripta. Romæ 1569.

13. Missa nec celeriter nec morose, voce mediocri deuota, quæ à sæcularibus audiatur, Secretæ verò & Canon, & præsertim verba consecrationis, submissè dicantur. Valentiæ 1596. Romæ 1569.

14. Kyrie, Sacerdos cum seruiente alternatim dicat. Valentiæ 1596.

15. In Missa tàm priuata quã communi, neque inter Kyrie, neque inter Gloria in Excelsis quidquam quod in Missali descriptum non est interponatur: in reliquis etiam, nihil quod in Ordinario notatum nõ est misceatur. Salmanticæ 1551.

16. Quãdo pulsãtur Organa in Missa, Gloria in excelsis à Choro & Organis, alternatis: Credo autẽ sine organis, totũ à Choro dextro & sinistro, vel à Cantoribus & Choro, alternatis videlicet versibus decãtetur. Salmãticæ 1551. Ad gratias agimus tibi, fratres vsque ad genua inclinent. Romæ 1589.

17. Prophetiã in Missa maiori Acolythus, Epistolã Subdiaconus sacris indutus, nec vllo modo

do alius non ordinatus dicat. Bononiæ 1564. Valentiæ 1596.

18. Epistolam, Sacerdos manibus super altare, vel super librũ cancellatis recitet. Valentiæ Millesimo quingentesimo nonagesimo sexto.

19. Ad verba in Symbolo, Et homo factus est, omnes genua flectant. Const.

20. In consecratione & eleuatione SS. Sacramenti cereus accendatur, & aliquot ictibus campanulæ populus admoneatur. Romæ 1589.

21. Post consecrationem Hostiæ, & Calicis quoties sanctissimum Sacramentum tractandum fuerit, Sacerdos ante acceptionẽ, & post depositionem illius genua flectat. Parisijs 1611. Romæ 1612.

22. Post sumptionem Sacramẽti à Sacerdote dicto, Quod ore sumpsimus: neq. O Sacrum, neq. Nunc dimittis dicatur. Romæ 1569. Bina ablutio à Sacerdote sumatur. Neapoli 1600.

23. In Missa defunctorum, Benedictio non detur. Parisijs 1611.

24. Post Missam Sacerdos Euangelium In principio dicat, exceptis Dominicis, & ferialibus diebus si in eis Missa, vel votiua, vel de Sancto celebratur, tunc enim Euãgelium diei recitabitur. Romæ 1589.

25. Corporale, non nisi post Euãgelium In principio, & non antea cõplicet Sacerdos. Salmant. 1551.

26. Vt omnia ista seruentur Prouinciales inuigilent. Romæ 1569.

CAP. II.

De Inclinationibus.

a Finitis matutinis de Beata Virgine, quando Fratres in Chorum venerint, inclinent ante Altare profundè, & cum ad sedes suas venerint, facto signo à Prælato b flexis genibus, & prostrati super formas, c vel inclinati profundè pro tempore, dicant Pater noster, & Credo in Deum. Iterum facto signo à Prælato surgant. Hora itaque deuotè incepta versi ad Altare muniant se signo Crucis, & ad Gloria Patri inclinet se Chorus contra Chorum profundè, vel prosternant se pro tempore vsq. ad Sicut erat. Hoc etiam faciendum est, quoties Pater noster, & Credo in Deum dicuntur, nisi in Missa, & ante lectiones, & in gratiarum actione, in quibus inclinamus solum ad vtrunq. Pater noster, & ad orationem Retribuere. Idem etiam faciendum est ad primam Collectam in Missa, & ad postcommunionem, & similiter ad Orationem pro Ecclesia, & in singulis horis ad Collectã, & ad

& ad Gloria Patri, quoties in inchoatione horæ dicitur.

a Finitis matutinis, &c.) Declaramus, quòd quando primum fratres Chorum intrauerint vel præsentauerint se ante Diuinissimum Eucharistiæ Sacramentũ, etiam transeundo, non solum profunda inclinatione, sed etiam genuflexione reuerenter adorare debent: tum propter maiestatem Dei, tum propter præsentiam sacrosancti Corporis Christi, tum etiam propter sanctitatem Altaris. Romæ 1569. Et Barcinone 1574. idem fuit confirmatum istis verbis Itē cõfirmamus, & omnino obseruari volumus, quod iam ab vniuerso Ordine est receptum, & in multis Capitulis decretum, & approbatum fuit, de adoratione Diuinissimi, & augustissimi Altaris Sacramenti, non solum profunda inclinatione, sed etiam genuflexione.

b Flexis genibus, & prostrati super formas.) Declaramus istam genuflexionem, & prostrationem super formas esse quando flexis genibus cum cubitis & corpore procumbimus, & prosternimur super formas, vel super genua quando nõ habemus formas: quæ facienda est quandocunque fit de feria extra tempus Paschale ad Pater noster quando recitatur ante inchoationem cuiuslibet horæ, & ad primum Gloria Patri post inchoationem horę & ad primam collectam, & ad preces, quæ dicuntur ante ipsam. Et quotiescunq. extra Missam Pater noster, & Credo in Deum, & Confiteor recitantur, siue coniunctim, siue disiunctim, siue in principio, siue in medio, siue in fine Officij, præterquam ad Pater noster, cum recitatur ante lectiones & inter Pretiosa, & gratiarum actiones, vbi solum inclinamus profundè. Item eodem modo genuflexi prostrationem facimus ad Pater noster, cum dicitur post Fidelium in Gratijs quando extra tempus Paschale fit de feria si ad horam immediatè præcedentem prostrationes sint factæ. Et eodem modo fit prostratio ab eo qui legit lectionem in matutinis post finitam Lectionem, inter pulpitum, & gradus presbyterij, nisi in die Animarum, vbi inclinant solum profundè. Eadem prostratio extra tempus Paschale fit in omnibus diebus ferialibus in Missa de feria pro defunctis ad primam collectam, quæ sequitur post Dominus vobiscum, & ad orationem pro Ecclesia, & ad post communionem: similiter per totam Quadragesimam in festo cuiuslibet Sancti, in Missa de feria, prostrationes eodem modo fiunt. Item Feria Quinta in Cœna Domini, & feria sexta in Parasceue, & Sabbato sancto finitis Matutinis post Kyrie., & Versiculos, & Mortem autem crucis, prostrationem faciunt fratres super formas, quousq. recitauerint Pater noster, & Miserere, & orationem Respice. Item in Parasceue, & Sabbato sancto, eodem modo fratres prostrationem faciant, sicut in alijs diebus ferialibus, & etiam ad Miserere; quod recitatur post

Antiphonam cuiuslibet horæ. Item quotiescunq. recitatur Officium mortuorum extra tempus Paschale; & fit de feria, fratres in Choro iacent prostrati ad Pater noster, cum recitatur post Antiphonam ad Magnificat, & ad totum psalmum Lauda anima mea &c. in Vesperis defunctorum, & ad primam orationem, & ad Pater noster post Requiescant in pace. Et idem fieri debet in Laudibus post Antiphonam Benedictus ad psalmum De profundis. Item eodē modo fit prostratio quotiescunq. dicūtur Litaniæ in Choro à principio psalmi Deus in adiutorium vsq. ad vltimam orationē.

Similiter quando fit disciplina à Confiteor vsq. ad finem orationis. Similiter in die Cinerum, & in die Cœnæ Domini ante Missā fratres in Choro prostrationem super formas faciant dum recitātur Psalmi Pœnitentiales. Similiter quotiescunq. Prælatus facit generalem absolutionem, fratres prostrationem faciant dicendo, Confiteor. Similiter quādo Diaconus ante Communionem vel post defert pixidem, in qua est Corpus Christi & quotiescunq. alias fratribus existentibus in Choro, hoc Sacramentum defertur. Similiter dum fit Communio, fratres in Choro existentes, prostrationes super formas faciant. Item in Parasceue in Missa ante adorationem Crucis, quādo Prælatus detegens Crucem & eleuans incipit Antiphonam, Ecce lignum Crucis, in ipsius inchoatione omnes fratres genua flectendo prosternāt se super formas. Et idem faciant dum post adorationem, eleuans ipsam incipit Antiphonam, Super omnia quousque Cantor prosecutionē Antiphonæ incipiat. Similiter quando ille qui legit Passionem pronunciauerit (emisit spiritum) fratres prosternationem faciant super formas, Deo deuote gratias agendo, quousq. Sacerdos signum fecerit. Item in Ferialibus diebus omni tepore in Missa iacemus prostrati super formas, postquam cantatum est Sanctus, vsq. ad Agnus Dei exclusiue: in festis vero trium, & nouem lectionum, post eleuationem Calicis vsq. ad Pater noster exclusiue.

c. **Vel inclinati profūde)** Declaramus tres esse differentias inclinationum. Prima dicitur profunda, 2. vsq. ad genua, 3. dicitur inclinatio capitis. Prima est quando corpus & caput tantum inclinantur, quantum cubitus potest genibus inhærere: & hæc facienda est ante Altare quando fratres intrant Chorum vel exeunt, vt dictum est. Et quādo dicitur Pater noster ante lectiones & infra gratiarum actiones, & ad orationem Retribuere, tum in Choro, tum in Capitulo, Et quotiescunq. recitatur Pater noster & Credo in principio vel in medio, vel etiam in fine horarum, & post gratiarum actiones, & in vesperis & in Matutinis defunctorum, & ab eo qui legit, post finitam lectionem in Matutinis inter Pulpitum & gradus Presbyterij, & in festis trium lectionum & supra, & ad primā

Col-

Collectam, post Dominus vobiscum, siue in horis siue in Missa, & ad orationem pro Ecclesia, & ad primum Gloria Patri in inchoatione horæ tempore videlicet Paschali, & in præfatis festis. Item facienda est profundè quoties prostrationes intermittuntur videlicet in omni Sabbato, & in Vigilia cuiuslibet festi nouem lectionum in Nona, præterquam in Quadragesima: nam tunc etiā in Nona, prædictis diebus prostrationes sunt faciendæ. Item intermittuntur in Vesperis Sabbathi & Vigiliæ festi nouem lectionum, & deinceps vsq. ad cōpletorium Dominicæ vel festi, vbi per totum annum ad horas, & orationes in Missa nullæ fiunt prostrationes. Similiter in festo trium lectionum à primis Vesperis vsque ad Nonam sequentis diei inclusiuè, prostrationes non fiunt, nec etiam post Gratiarum actiones, quando dictum festum in die ieiunij euenerit: similiter quando in Vesperis cantatur Antiphona, O, per septem dies ante Vigiliam Natiuitatis Domini intermittuntur prostrationes. Itē in quarta feria Dominicæ in Ramis Palmarum in Vesperis, & in Completorio, prostrationes dimittuntur, & etiam in Cœna Domini ad Matutinas, & horas, & ad orationes, in Missa prostrationes non fiunt. Item à feria secunda post octauam Paschæ vsque ad sextam feriam post octauam Corporis Christi, intermittuntur prostrationes ad orationes in Missa, ad Matutinas, & ad alias horas. Item in die Animarum ad Matutinas & ad horas, & ad orationes in Missa, prostrationes non fiunt. Item quotiescunque aliquod festum in ieiunijs quatuor temporum venerit, intermittuntur prostrationes in Missa de feria, præterquam in Quadragesima. Item quando in profestis diebus celebratur Missa Dominicalis, quæ in Dominica non fuit celebrata, vel Missa de Cruce, vel de Spiritu Sancto, vel de Beatissima Virgine, vel de aliquo Sancto, intermittuntur prostrationes ad orationes. In prædictis autem diebus in quibus prostrationes intermittuntur debent fratres in Choro vice prostrationis inclinationem profundam facere.

II.

AD omnia autem alia Gloria Patri, & ad extremos versus Hymnorum & ad penultimum Versum Cantici (Benedicite) inclinamus vsque ad genua. Similiter quando cantatur Gloria in excelsis, ad Suscipe deprecationem nostram. Et quandocunq. nomen Iesu in Præfatione, in Collecta in Antiph. Salue Regina, & in Gloria in excelsis nominatur. Quando verò nomē Iesu alias in Choro nominatur, eidem Fratres reuerentiam faciant capite de-

deuotius inclinato. Item inclinamus vsque ad genua in benedictione lectionis,& in Capitulo ad Orationem Sancta Maria, & in omni Oratione quando nomen Beatæ Virginis in Antiphona Salue, & in Præfatione nominatur. Idē fiat in qualibet Missa Conuētuali dum dicitur in Præfatione, Gratias agamus Domino Deo nostro: & similiter ad versum, O crux aue, fratres reuerenter in Choro inclinent, sicut fieri debet, quando nomen Iesu, aut B. Mariæ Virginis Matris eius in collecta nominatur.

d Inclinamus vsq. ad genua) Declaramus hanc esse secundam inclinationem, quæ dicitur vsq; ad genua quando videlicet caput taliter inclinatur, quod fit per directum ad genua oppositum. Et hæc facieda est ad omnia ad quæ Constitutio præscribit: & ad benedictionem, quæ datur post Cōpletorium. Et ad Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam, quando dicitur Gloria in excelsis, & ad inchoationem Hymni Aue maris stella. Barcinone 1574.

e Quando verò nomen Iesu alias in Choro nominatur eidem Fratres reuerentiam faciant, capite deuotius inclinato.) Declaramus hanc esse tertiam inclinationem, quæ dicitur inclinatio capitis, quando simul caput cum corpore aliqualiter inclinatur: & hæc facienda est, quando etiam nomen Iesu extra Chorum nominatur. Romæ 1558 Item quandocunque dicitur, Sit nomen Domini benedictum, Salmanticæ 1551. Item declaramus, quod etiam deuotius inclinamus capite discooperto ad verba in Symbolo, Qui cū Patre, & Filio simul adoratur, vt Romæ 1580. inchoatum, & iterum ibidem 1583. confirmatum, & tandem in Constitutionem redactum fuit Romæ 1589. Item caput inclinamus, quandolibet, vel aliquid vestimenti, vel quodcunque aliud fratri tribuitur, & quando Prælatus aliquam commemorationem iniunxerit, vel aliquid facere, vel dicere imposuerit. Similiter quando Cantor, vel alius frater Psalmum, & Antiphonam inchoauerit, debet caput reuerenter inclinare. Similiter quando quis transit iuxta Prælatum, vel superiores suos, reuerenter caput inclinet. De inclinatione porrò, ad O Crux aue, in sequenti declaratione dicetur.

III.

Hora itaq. prædicto more incœpta, postquam ad Gloria Patri post Venite, inclinauerint, stet Chorus contra Chorum. Deinde ad primum Psalmum sedeat vnus Chorus, & ad secundum similiter stet, & alius sedeat:

&

& sic alternent vsq. ad Laudate Dominum de cœlis: & sic faciant ad omnes horas. Finita autem lectione in Matutinis, nisi fiat Officium pro mortuis, ille qui legit inter Pulpitum quod est in medio chori, & gradus, inclinationem faciat, vel prosternat se pro tēpore. In inclinationibus conformemur moribus eorum, ad quos declinamus.

IIII.

g Porrò ad Salue sancta parens, & ad Salue post Completorium, & ad Veni Sancte Spiritus, & ad Veni Creator Spiritus, in die Pentecostes, & per totam hebdomadā, & ad Credo in Missa, ad Ex Maria Virgine, & Homo factus est, flectimus genua. In Ferialibus quoq. diebus iacemus prostrati, à Sanctus vsq. ad Agnus. In festo verò trium, & nouem lectionum iacemus prostrati ab eleuatione calicis, vsq. ad Pater noster. In prostrationibus idem seruamus, in festo trium lectionum, vel nouem. Quando Prælatus iniū xerit aliquam communem orationem, inclinent omnes. Similiter omnes faciant, quibus aliquid facere, vel dicere iniunxerit. Si autem aliquam obedientiam, vel officium, vel ministeriū aliquod cuiuis iniunxerit, humiliter prosternens se suscipiat, quod iniunctum ei fuerit. Quando etiā fratribus quidpiam vestimenti tribuitur, inclinantes (Benedictus Deus) dicant.

g Porrò ad Salue Sancta parens) Declaramus hanc esse genuflexionem rectam, quando videlicet curuantur genua, toto corpore existente erecto. Et hæc est facienda cum in Choro cantatur in introitu Missæ, Salue Sancta parens: Et toties pariter quoties eam faciendam esse statuit Constitutio. Præterea fieri debet ad Salue Regina post horas. Et cum in processione, quæ fit Dominica in Ramis Palmarum, dicuntur illa verba Aue Rex, &c. & denique in die Parasceue, quando inchoatur Sanctus Deus, &c. Iterum declaramus nouiter constitutionem esse factam, quod genua flectant Fratres ad illa verba Euāgelij Epiphaniæ: Et procidentes adorauerunt eum: & in Cantico, Te Deum ad Versiculum: Te ergo quæsumus: & in Hymno Corporis Christi ad versum: Tantum ergo Sacramentum, vt Romæ 1580. inchoatum, & iterum ibidem 1583. confirmatum, & nouissime etiam Romæ 1587. in Constitutionem redactum fuit.

Parisijs quoq. nouissimè 1611. ordinatum fuit, vt in sacrificio Missæ deinceps facta consecratione, tum ante & post eleuationem tam Hostiæ, quam Calicis, tum etiam quotiescunq. tantum Sacramentum manu tractandũ venit, Sacerdos ante eius acceptionem, & post eius depositionem singulis vicibus omissa profunda venia, genua flectat.

Porro vt memoria Passionis Dominicæ tanto magis in veneratione habeatur, quamquam antiqua Constitutio aliter disponebat, nimirum, vt tantum inclinaremus, nunc autem in Hymno Passionis adversum illum, O Crux aue spes vnica, flectimus genua, quod est in Capitulo his verbis decretum Venetijs 1592. Confirmamus id quòd in Capitulo generali Romæ 1583. inchoatum, & in Capitulo Romæ 1589. pariter confirmatum fuit, nẽpe quod in Hymno passionis cum peruenerint Fratres ad illum Versiculũ O Crux aue &c. omnes deuotè genu flectant: & hoc iam habet vim Constitutionis. Item genua flectimus ad Antiphonam, Sub tuum præsidium, quotiescunque in Choro dicitur. Bononiæ 1615.

f Humiliter prosternẽs se.) Declaramus præter inclinationes & prostrationes, ac genuflexiones prædictas, aliam esse prostrationem, quæ dicitur venia, & est extensio totius corporis super terrã non super ventrem, sed super latus, tibiam vnam super aliam tibiam tenendo: & hæc facienda est ab omnibus fratribus in Vigilia Annunciationis quando ab eo qui legit in Martyrologio pronũciatur, Annunciatio Dominica, & in Vigilia Natiuitatis Domini, quando dicitur: Iesus Christus Filius Dei in Bethleem Iudæ nascitur: quousq. Prior fecerit signũ. Similiter hęc prostratio cum toto corpore super vnum latus in longum facienda est ab omnibus fratribus in Capitulo, quando Prę latus dicit: Qui se reos sentiunt, faciant veniam suam. Item quando fratres dicunt suam culpam in Capitulo, vel vbicunq. reprehensi fuerint à suo Pręlato, debent per modum veniæ humiliter toto corpore se in latus prosternere. Similiter quando exituri domo, sunt plus quàm vna nocte moraturi: & pariter quando reuertuntur, debẽt se prædicto modo prosternere, & benedictionem à Prælato suscipere. Similiter quando frater quouis modo fratrem suũ scandalizauerit, vel offenderit, debet ante pedes eius prædicto modo prostratus iacere, quousq; placatus eum erexerit. Similiter surgentibus fratribus de mensa, prostratio prædicto modo facienda est ab his, qui seruiendo, vel comedendo, vel legendo, vel aliud faciendo, in aliquo offenderint, quousq. Prælatus signum fecerit. Similiter si quis in Choro malè legendo, vel cantando offenderit, debet post Officium prædicto modo humiliter se prosternere, quousque Pręlatus signum fecerit. Cæterum à Prælato, & Sacerdote, ac Ministris in die Cinerum, & in Cœna Domini, quando recitantur septem Psalmi Poenitẽn-

nitentiales in Choro, non venia, sed prostratio super gradus Altaris facienda est, quemadmodum in Ordinario statuitur. Porrò declaramus, quod prostrationes, & genuflexiones, ad quas Constitutio in Officio recitando obligat, intelliguntur esse faciédæ in Choro,& non extra Chorum à fratribus,quando in priuato recitant Officium. Vbicunq. Conuentus est congregatus in Capitulo, vel in Refectorio,in Gratijs,& huiusmodi, debent fratres loco prostrationum,inclinationes vsq. ad genua facere, sicut fuit declaratam Mediolani 1378. & in multis alijs Capitulis.

CAP. III.

De Suffragijs mortuorum.

I.

A Festo Sancti Dionysij, vsque ad Aduentum Domini pro Anniuersario Fratrum, Sororum, & familiarium receptorumper litteras ad beneficiaOrdinis,Clericus psalterium, Sacerdos tres Missas, Laici quingenta Pater noster dicant.

a Idem faciat quilibet frater sui Conuentus, & idem fiat per totum Ordinem pro Magistro Ordinis, & à Comprouincialibus pro Priore Prouinciali defunctis. Idem etiam fiat per totum Ordinē *b* pro Diffinitore Capitulis Generalis, vel socio eius, & pro Electorib. Magistri, & Socio Prioris Prouincialis eūtis ad Capitulum Generale, si aliquem eorum in via, vel in ipso Capitulo mori contigerit. Idem etiā fiat pro Procuratore Ordinis, si in Curia Romana in Procurationis officio decedat. Idem etiam fiat pro Visitatore, à domib. quas visitare debet, si in visitatione moriatur. *c* Quilibet Sacerdos celebret triginta Missas in anno,pro Fratribus, & Sororibus nostris defunctis, & quilibet Clericus, triginta vicibus septem psalmos, *d* & quilibet Conuersus triginta vicibus centum Pater noster dicat, *e* & quilibetConuentus viginti Missas in communi. Anniuersarium patrum,&matrum tertia die post Purificationem Beatæ Mariæ: Anniuersarium verò benefactorum,& familiariū, sequenti die post octauam B. Augustini: Anniuersarium verò fratrum, sororum, sequenti die post festum Sancti Dionysij est faciendum: Anniuersarium verò omniū sepultorum in Cœmiterijs nostris, vbique fiat duode-

cima Iulij. *f* Fratres verò nostri numerum Missarum non admittant.

a Idem faciat quilibet frater pro defuncto fratre sui Conuentus.) Declaramus, Romæ 1601. fuisse ordinatũ, vt quotiescunq. in aliquo Conuentu aliquem fratrem mori contigerit, Prælatus eiusdem Conuentus infra spatium sex dierum, teneatur omnes suæ Prouinciæ Præsidentes de morte fratris certiores facere. quod fuit confirmatum Vallisoleti 1605. & insuper ordinatũ, vt pro illius anima, quilibet Sacerdos illius Prouinciæ celebret vnam Missam; Iuuuenes recitent septem Psalmos, & Conuersi Rosarium Beatissimæ Virginis. Item 1580. ordinatum fuit, quod quando aliquem fratrem, dũ est Prior in aliquo Conuentu, cuius nõ est filius, mori contigerit, etiam ipsemet Conuentus, in quo erat Prior, ad suffragia pro eius anima teneatur, non obstante quod omnia eius bona ad eũ Conuentũ, cuius erat filius solũmodo spectẽt.

b Pro Diffinitore Capituli Generalis.) Declaramus, quod ista suffragia debent fieri pro Diffinitore Capituli Generalis, etiam si eum in via, scilicet eundo, vel redeundo mori contigerit. Romæ 1532.

c Quilibet Sacerdos celebret triginta Missas in anno. Declaramus, quod prædictæ triginta Missę debent esse de Requiẽ si commodè dici possunt. Vbi autem propter multitudinem festiuitatum, & alias obligationes, hoc commodè fieri non possit, sufficit vt quomodocunq. dicantur, & quod fratres numerum prædictarũ non omittant. Romæ 1501.

d Et quilibet Conuersus, triginta vicibus centum Pater noster.) Declaramus quod fratres Conuersi quoties dicunt Pater noster in Horis, toties Aue Maria dicere tenentur. Treueris 1266. Quot autem Pater noster, & Aue Maria singulis diebus pro Diuino Officio recitare teneantur, decernitur infra dist. 2. cap. 1.

e Et quilibet Conuentus viginti Missas in communi.) Declaramus quod istæ 20. Missæ intelliguntur præter Missas mortuorum generales, quæ dicũtur qualibet hebdomada, quando totum Officium mortuorum dicitur. Ideò debent specialiter celebrari, & debent esse de Requiẽ si commodè fieri potest: alias sufficit quòd quomodocunq. celebrentur. Nannetis 1454.

f Fratres vero nostri, numerum Missarũ non admittant. Declaramus quòd in primis Constitutionibus editis per Magistrũ Iordanem, prædicta clausula posita erat in Capitulo de Domibus concedendis, vbi sic dicebatur. Possessiones siue redditus, nullo modo recipiant fratres nostri, nec Ecclesias, quibus animarum cura annexa est; & numerum Missarum non admittant. Sanctus autem Raymundus reportauit hãc clausulam in hoc Capitulum, tanquam in proprium locum. Ex quibus patet, quòd per illam clausulam

sulam intendebat Constitutio prohibere certum numerum Missarum in perpetuum, ne posteri ex hoc nimis grauarentur, vel redditus perpetuos propter huiusmodi Missas recipere cogerentur. Vnde in Capitulo Parisijs 1256. sic dicitur. Prohibemus ne fratres se obligent vllo modo ad anniuersaria perpetua. Non autem intendit prohibere, quin possimus numerum Missarum, quæ à laicis quotidie petuntur pro peccatis, siue pro viuis, siue pro mortuis, vt Missas Gregorianas accipere, dummodo hoc discretè, & sine superstitione fiat, quemadmodũ Concil. Trident. præscribit his verbis. Quarundam verò Missarũ, & candelarum, certum numerũ, qui magis à superstitioso cultu, quam à vera Religione inuentus est, omninò ab Ecclesia remoueāt.

Item declaramus quòd non est rationabile, vt aliquis Prior cum Conuentu, propter aliquam eleemosynam, quam de præsenti recipit, obliget posteros ad dicendum certum numerum Missarum in perpetuum; nisi fortè eleemosyna esset ita pinguis, & redditus illius annuatim ita in perpetuum durarent, quod meritò numerus prædictarum Missarum in perpetuum sibi assignari deberet. Quare prohibemus ne de cætero Præsidentes, huiusmodi Missas perpetuas acceptent, nisi eleemosyna sit perpetua. Quod ad præteritas fundationes attinet, reuocanda est in memoria dispositio Sac. Concil. Tridentini, quæ sic habet sess. 25. de Reform. c. 4. Sancta Synodus cupiens ad pios vsus relicta, quò plenius, & vtilius potest impleri, facultatem dat Episcopis, vt in Synodo Diœcesana; itemque Abbatibus & Generalibus Ordinum, vt in suis Capitulis generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia in prędictis Ecclesijs, quas hac prouisione indigere cognouerint, statuere circa hæc, quicquid magis ad Dei honorē & cultũ, atq. Ecclesiarũ vtilitatem viderint expedire; ita tamen, vt eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute, ea legata ad pios vsus reliquerunt. Præter eam Sacri Cōcilij determinationem, Bononiæ 1564. ordinatum istud fuit: Quæ circa Missarum numerum à Sācta Synodo decreta sunt exequi cupientes, illius auctoritate nostro Generali Capitulo commissa in hac parte fungentes; mandamus omnibus Prioribus, & alijs Præsidentibus nostrorum Conuētuum in virtute sanctæ obediētiæ, vt intra mensem à notitia præsentium, maior Prælatus cũ tribus Patribus, qui à consilijs esse solent in Conuentu, omnes Missas, quæ defunctorum Testamentis relictæ, & à Conuentu fuerint susceptæ vt perpetuo vel singulis aut aliquibus diebus determinatè dicerentur, in numerum redigant. Et ex alia parte perpendat similiter summam stipendij siue eleemosynæ, quæ pro qualibet Missa instituta fuit, deinde ratione habita stipendij ac sustentationis, iuxta quod nunc more cuiusq. patriæ pro vna

Missa, communi existimatione censebitur, ex illis omnibus certũ aliquem Missarum numerum in posterum dicendarum statuant, quem inuiolabiliter prędicti Cõuentus fratres possint implere, super quo eorum conscientias oneramus, vt quantum fieri potest æqua sit æstimatio: cùm ad eximendo fratrum nostrorum scrupulo, hoc remedium sit maximè necessarium. Et nihilominus in quotidianis Capitulis, & alijs suffragijs, quæ extra ea fieri solent, defunctis, qui talia sacrificia petierunt, coram Diuina misericordia subueniatur. At quo minus deinceps huiusmodi suffragiorum, & Missarum grauamina nostris Conuentibus imponantur, nulla in posterum perpetua obligatio, ad certas missas vel suffragia admittatur, nisi cui fuerit talis substentationis annexum subsidium, quod prudentũ iudicio sufficiens æstimetur. Vt vero maiori consideratione hæc omnia fiant, nolumus huiusmodi contractus ratos haberi, nisi Prælati, & maioris partis fratrum consensus accesserit: & Prælati oppositum facientes à suis Officijs absoluantur. Quod si alicubi ea est consuetudo, vt Prouincialis ad hoc licentia requiratur, nolumus eam vllo pacto intermitti. Præsidentibus quoq. nostrorũ conuentuum, & alijs qui huiusmodi eleemosynis recipiendis deputati fuerint, districte præcipimus, quatenus missarum per singulos dies aduenientium, eum numerum dumtaxat admittant, quem commodè possint implere; ne vltrà modum grauati, occurrentibus alijs necessitatibus prouidere nequeant; & ne hac occasione Sacerdotes, aut non admodum dispositi, aut ex consuetudine potius, quam ex deuotionis affectu, ad tremendum Altare interim accedant. Cæterum, vt etiam memoriæ defunctorum consulatur, mandamus omnibus PP. Prouincialibus, Prioribus ac Præsidentibus nostrorum Conuentuum & locorũ vt diligenter inuigilent, quatenus Sacristæ in omnibus Conuẽtibus Patrum & fratrum Ordinis nostri, immò, & sæcularium sepultorum, siuè in Ecclesia, siuè in claustris, nomina, loca, & tempora in certo libro ad hoc præparato describant. Bononiæ 1615.

CAP. IV.

De Ieiunijs.

I.

A Pascha vsq. ad festum Sanctæ Crucis reficiãtur bis fratres, exceptis diebus rogationum, & sextis ferijs, & vigilia Pentecostes, & ieiunijs quatuor temporum, & vigilia S. Ioannis Baptistæ, Petri & Pauli, Iacobi, Beati Dominici Patris nostri, Laurentij, Assumptionis S. Mariæ, Bartholomæi, ac Natiuitatis B Virginis, *a*. A festo autem S. Crucis vsq.

ad

ad Pascha, continuum tenebimus ieiunium, & Nona dicta comedemus, exceptis Dominicis diebus. In toto autem Aduentu & Quadragesima, & Ieiunijs quatuor temporum, in vigilia Ascensionis & Pentecostes, S. Ioannis Baptistæ, Petri, & Pauli, Iacobi *b.* Beati Dominici Patris nostri, Laurentij, Assumptionis S. Mariæ, Bartholomæi, Matthæi, Simonis & Iudæ, & Omnium Sanctorum, Andreæ Apostoli, & omnibus sextis ferijs, quadragesimali vtimur cibo: nisi in prædictis sextis ferijs, tantum cum aliquo propter labores dispẽsetur, vel in locis in quibus in eisdem sextis ferijs aliter comederetur, vel etiam *c.* nisi festum præcipuum fuerit.

a. A festo S. Crucis vsq. ad Pascha continuum tenebimus ieiunium.) Declaramus quod Priores & eorum vices gerentes, in eorum absentia, in ieiunio S. Crucis non debent quotidie, nec cum omnibus fratribus generaliter, & ordinariè dispensare. Possunt tamen aliquando, vt semel vel bis in septimana, non cum toto Conuentu, sed cum aliquibus ex causa rationabili dispensare. Metis 1251. & Florentiæ 1321.

b. Et in vigilia Beati Dominici Patris nostri.) Hæc Constitutio sic fuit declarata in Capitulo Generali Parisiẽsi 1286. Declaramus quod Cõstitutio de ieiunio in vigilia Beati Dominici intelligenda est, sicut de ieiunijs Ordinis, in quibus Prælati ex causa rationabili possunt cum fratribus dispensare. Et ob hoc Priores seu eorum Vicarij, non debent exhibere se difficiles ad dispensandum in tali vigilia cum fratribus debilibus, vel alias indigentibus, quando in Sabbato talis vigilia fuerit ieiunanda. Ex quo patet quod ieiunium sextæ feriæ est magis strictum, quam ieiunium vigiliæ B. Patris Dominici.

c. Nisi præcipuum festum fuerit.) Hæc constitutio sic fuit declarata in Capitulo Generali apud Sauilianum 1439. Præcipuum festum intelligimus, illa festa, quæ secundum iura sunt colenda, & quæ secundum nostrum Ordinem duplicia, & supra appellantur. In his enim festiuitatibus, poterit Prælatus, si venerint in sexta feria, dispensare cum fratribus & toto Conuentu; vt ouis & lacticinijs vescantur, dũ tamen ieiunent. Quod tamen in illis Prouincijs intelligi volumus, vbi sæculares ferijs sextis promiscuè lacticinia & oua comedunt, & non in illis, vbi ex eorum esu scandalizarentur. In Aduentu autem, non poterit etiã in huiusmodi festiuitatibus cum toto Conuentu, aut cum fratribus dispensare, vt ouis aut lacti-

cinijs vtantur; nisi ratione infirmitatis cum aliquo fratre, sicut in Quadragesima.

I I.

ITinerantes tamen *d* bis refici possunt, nisi in Aduentu, & nisi in Vigilijs Natiuitatis & Purificationis B. Virginis, & ieiunijs principalibus ab Ecclesia institutis, & sextis ferijs intus & extra. Quando autem festum habens Vigiliam (in qua secundum Ordinem est ieiuuandum) venerit in secunda feria, eius Vigilia in praecedenti Sabbato ieiunetur, cõtraria consuetudine non obstante. Feria secunda & tertia post Quinquagesimam tàm intus quam extrà quadragesimali vtimur cibo, & ieiunamus. In Parasceue vero per totam diem in pane & aqua abstinemus.

d Itinerantes bis refici possunt, nisi in Aduentu & sextis ferijs, intus & extra.) Declaramus quòd cum ieiuniũ Aduentus in Ordine nostro sit strictissimum, sicut ieiunium Quadragesimae, quòd nullus Praesidens potest in Aduentu cum toto Conuentu dispensare, nec etiam cum aliquo particulari fratre, nisi propter infirmitatem, aut debilitatem, sicut posset in Quadragesima. Itinerantes autẽ non solùm in Aduentu, & sextis ferijs debent ieiunare, sed etiam tenentur ieiunia, quae communiter seruantur in patria; & ipsi obseruare; sicut fuit ordinatum Budae 1254. In ieiunio autem sextae feriae, non potest Praelatus cum toto conuentu dispensare. Mediolani 1255. Florentiae 1321. & Valentiae 1364. Et ideo Praesidentes qui sunt faciles ad dispẽsandum regulariter in ieiunio sanctae Crucis, vel in sexta feria, & duob. diebus immediatè ante Cineres dispensant cum toto Cõuentu, cùm abutantur potestate sibi tradita, debent grauiter puniri, & à suis Officijs absolui. Fratres vero qui funtiani, & possent ieiunare, etsi non quotidie, saltem aliquoties in Hebdomada, & propter gulositatem solùm, nec sextis ferijs volunt à coena abstinere, quin potius nulla petita vel obtenta licentia, huiusmodi Constitutiones de ieiunio transgrediuntur, & in huiusmodi transgressionibus perseuerare intendunt, ad damnabilem contemptum quàm facillimè disponuntur.

CAP. V.

De Cibo.

I.

HOra *a* competẽti ante prandium, à Sacrista paucis ictibus campana pulsetur, vt Fratres ad Refe-

ctionem venire non tardēt. Postmodum pulsetur Cimbalum, si cibus sit paratus; alioquin non pulsetur, donec paratus sit. Ablutis verò manibus Prior nolam Refectorij pulset; & tunc fratres ingrediantur. Quibus ingressis, dicat Benedicite, qui dicit versiculos; & Conuentus prosequatur benedictonem *b*. Seruitores autem incipiant ab inferioribus vsque ad mensam Prioris ascendentes.

a. Hora competenti, &c. Et infra. Ablutis verò manibus.) Declaramus quod pulsato cimbalo pro refectione, debent fratres cum silentio & matura festinatione venire ad locũ, vbi debent manus abluere. Quibus ablutis, debent ire ad sedendum secundum ordinem suum, super scamna extra Refectoriũ præparata; & quando Prior nolam Refectorij pulsare incœperit, debent bini & bini incipiendo à iunioribus ingredi Refectorium. Et cùm fuerint in medio debent inclinare reuerenter ad Crucem vel imaginem, quæ supra sedem Prioris collocata est; & postea ire ad sua loca ordinatè; & facta benedictione, ire ad sedendum in mensa & cum silentio, & lectione sumere cibum.

b. Seruitores autem incipiant ab inferioribus.) Declaramus quòd in deferẽdis scutellis vel pictantijs, seruitores sẽper ab inferioribus debent incipere, & vsque ad mensam Prioris ascendere; nisi fortè in mensa Prioris essent aliqui viri Illustres, sicuti Episcopi, Comites, vel maiores his; quia tunc ab illis personis honorabilibus esset incipiendum. Quando autem seruitores deferentes scutellas ascẽdendo venerint ad mensam Prioris, si super afferem aliquas scutellas habuerint, debent illas porrigere his qui sunt in mensa Prioris & non reuerti. In auferendis autem scutellis vel mensæ reliquijs, debent à mensa Prioris incipere; & sic ad inferiores descendere.

II.

NVllus fratrum præsentium à prima mensa remaneat, præter seruitores & custodes, nisi de licentia. Quotquot autem remãserint, comedant in secunda mensa, ita quod tertiam facere non oporteat. Nulla fiat seruitoribus vel ministris pictantia, quæ non sit Conuentui, nisi sint infirmi, vel minuti. Frater non mittat fratri pictãtiam, excepto Priore; sed sibi datam darè possit, à dextris & à sinistris. *c*. Priores comedant in Refectorio, & cibarijs Conuẽtus

tus sint cōtēti. Similiter infirmarij, & seruitores hospitum, & alij fratres; nisi Prior cum aliquibus dispensauerit ob aliquam causam, vt extra Conuentum aliquando comedant.

c Priores comedant in Refectorio.) Declaramus quod nullus frater debet in cella, vel in camera tenere mensam; sed omnes fratres, tàm Priores, quam alij, debent venire ad communem mensam in Refectorio; nisi forte Prior aliquando cum aliquo dispensauerit, vt extra Conuentum in Hospitio, aut Infirmaria possit comedere. Vnde in Capitulo Lugdunensi 1308. sic fuit ordinatum. Cum ex eo quod Priores, & eorum locum tenentes, ac cæteri fratres à sequela communitatis se retrahunt, Religio plurimum relaxetur, & multi Conuentus in diuersis Prouincijs tàm in spiritualibus, quam in temporalibus dissipentur, & destituantur; iniungimus, & mandamus Prioribus vniuersis, vt à Choro, & Refectorio nullatenus se absentent, nisi ex causa rationabili, & vrgenti; & hoc idem faciant à suis subditis inuiolabiliter obseruari. Quod si secus factum fuerit per Prouincialem, vel eius Vicarium in pœnam à suis officijs absoluantur. Et hoc idem fuit ordinatum Caduni 1319. Papiæ 1422 & Coloniæ 1428. Vbi additur, vt quotidie teneatur Refectorium; & quod in secunda, & quarta feria minimè cum aliquo fratre dispēsetur, nisi propter infirmitatem in loco infirmorum. & Romæ 1553. & Parisijs 1611. statutum fuit, vt omnes, etiam Magistri caueant, ne in cubiculis, seu cameris comedant, sed in communi Refectorio; irritantes quamlibet licentiam super hoc indultam ac concessam: Quodque si qui Cōuentus existant, vbi nulla ferè seruetur communitas, ac præcipuè in comedendo in Refectorio cōmuni, hos priuamus omni facultate, & auctoritate recipiendi ad habitum Ordinis.

III.

PVlmenta nostra d sint vbique sine carnibus in Conuentibus nostris; præterquam in infirmarijs. Fratribus autem nostris, ne sint hospitibus onerosi, pulmenta cocta cum carnibus comedere liceat extra claustrum. Fratres nostri, tàm Priores, quàm alij, in locis vbi Conuētum habuerimus, nisi cum Episcopo, vel in domibus Religiosorum, & hoc rarò, extra Claustrum comedere non præsumant. Singulis diebus duo cocta pulmenta, si fieri potest e habeant. Poterit autem Prior superaddere, prout opus esse iudicauerit, & facultas permiserit. Si quis iuxta se sedenti viderit aliquid

quid deesse de communi, requirat à seruitore. *f* Si quis de seruitoribus, vel comedētibus, seruiendo, vel comedēdo in aliquo offenderit, surgentibus fratribus veniam petat, & facto signo à Prælato redeat ad locum suum.

d Pulmenta nostra sint vbique sine carnibus in Conuentibus nostris.) Declaramus quòd Præsidentes Conuentuum non possunt dispensare cũ Fratribus, vt in Refectorio carnes comedant, nec extra Refectorium cum toto Conuentu regulariter, nec cum aliquo Fratre in Aduentu. Quod si fecerint, sunt grauissimè puniendi, & in pœnã à suis Officijs absoluendi, vt fuit ordinatum Papiæ 1423. Coloniæ 1428. & Venetijs 1487.

e Singulis diebus duo cocta pulmēta, si fieri pōt habeãt.) Declaramus, quod Præsidentes Conuentuum, debent eleemosynas ex Missis, Officijs, Collectis, Redditibus, & Prouentibus Conuentus taliter disponere, vt singulis diebus fratres pictantiam habeant cum vno ferculo; & tempore ieiunij, vltra pictantiam habeant duo fercula, vt ieiunare possint: sicut in multis Capitulis ordinatum fuit.

f Si quis de seruitoribus, vel comedentibus seruiendo, vel comedendo in aliquo offenderit, surgentibus fratribus veniam petat.) Declaramus, quod finito prandio & facto signo à Prælato cum nola, lectio terminari debet, dicendo: Tu autem Domine &c. Et Prælatus stando debet pulsare nolam quousq. fratres à mensa surrexerint. Terminata autem pulsatione nolæ, illi, qui seruiendo, vel comedendo, vel legendo, in aliquo offenderint, debent suas venias facere modo supradicto in hac distinctione cap. 2. Et facto signo à Prælato surgere debent, & pergere ad propria loca.

CAP. VI.

De Collatione.

I.

Tempore ieiunij, hora competenti Sacrista ad collationem signum faciat; postea Refectorarius cymbalum pulset; deinde fratribus *a* veniētibus in Refectorium, legat Lector, præmisso Iube Domne benedicere, & sequatur benedictio Noctem quietam, & finem perfectum, tribuat nobis omnipotens, & misericors Dominus. Infrà vero lectionem bibere poterunt, facto signo à Prælato, & dicto Benedicite à Lectore, *b* dataq. benedictione ab Hebdomadario; Largitor omnium bonorũ benedicat potum seruorum

suo-

suorum. Finita lectione *c* dicat qui præest, Adiutorium nostrum in nomine Domini; & tunc cum silentio intrent fratres Ecclesiam. *d* Quicunque bibere voluerit extra horam, licĕtiam petat à Prælato, & vnum sociũ accipiat.

a Venientibus in Refectorium legat Lector.) Declaramus, quod contra istam Constitutionem inualuerat vsus in multis locis propter concursũ sæcularium ad Ecclesias nostras, vt Completorium more aliarum Ecclesiarum inciperetur in Choro, per Iube Domne &c. Qui vsus cum non posset sine magna sæcularium admiratione reuocari, & iudicaretur rationabile, vt essemus conformes alijs Ecclesijs: idcirco in Capitulo Salmanticensi 1551. ita statuitur. Denunciamus ordinasse nos auctoritate Apostolica vt Completorium etiam diebus ieiuniorum semper in Choro per Iube Domine benedicere incipiatur. Et quando dicitur: Noctem quietam &c. omnes fratres, sicut in alijs benedictionibus inclinent. Et quamuis hæc ordinatio Constitutioni contraria videatur, tamen piorum, sanctissimorumq. Patrum iudicium fuit, antiquitatem Constitutionum nostrarum tanti esse faciendam, vt textum illum à maioribus nostris editum, potius declarandum quã delendum esse decreuerint.

b Data benedictione ab Hebdomadario.) Declaramus quod in Refectorio benedictio dãda est ab Hebdomadario, qui dũ dat benedictionem non debet sedere, sed se eleuare, & stando benedictionem dare. Florĕtiæ 1257.

c Dicat qui præest. Adiutorium.) Declaramus, quod absente Prælato atque eius Suppriore, & Vicario, Hebdomadarius in Refectorio debet dicere Adiutorium; quia etsi non præsideat omnibus alijs loco, præsidet tamen auctoritate, & officio. Quando autem Prælatus dicit Adiutorium, vel Fidelium, præsente Conuentu, debet illud dicere cum magna grauitate, & ita sonorè, quod clarè ab omnibus audiatur. Et quando sunt plures Prælati simul in Choro, vel Refectorio, ille qui præest alijs loco, debet Fidelium & Adiutorium dicere, & benedictionem in Completorio dare.

d. Quicunq. bibere voluerit extra horam) Declaramus quod quãuis irreligiosum videatur tempore ieiunij post Completorium bibere, & propter hoc alias in Capitulo Ferrarien. 1290. fuerit ordinatum quòd frater qui post Completorium bibebat, tenebatur iteratò dicere Completorium: tamen quia Constitutio innuit, quod de licentia Prælati fratres possint extra horam bibere poterit Prælatus tempore ieiunii quando dies breues sunt, collationem vsq. ad post Completorium, finita oratione differre.

e. Socium accipiat.) Declaramus, quòd causa honestatis, & Religionis, nullus frater debet bibere sine licentia, & præsentia socij.

cij. Prælati autem faciant Constitutionem de Ieiunijs à fratribus diligenter obseruari, sicut fuit ordinatum in Capitulo apud Pestum 1273.

CAP. VII.

De Infirmis.

I

Circa infirmos caueat *a*. ne sit negligens Prælatus: sic enim procurandi sũt infirmi, vt citius releuentur, sicut dicit Pater noster Augustinus. *b*. Poterunt autem quidam vesci carnibus prout eorum grauior exigit infirmitas, secundum quòd Prælato visum fuerit. *c*. In locis verò vbi Conuentum habemus, extra domũ nostram carnes non comedant. *d*. Si quis autem talem habuerit infirmitatem, quæ nec multum eum debilitet, nec comedendi turbet appetitum, talis nec super culcitram iaceat, nec ieiunia consuetudinaria frangat, nec cibos Refectorij mutet.

a. Circa infirmos caueat ne sit negligens Prælatus.) Declaramus quòd in singulis Cõuentibus debent esse aliquæ Cameræ deputatæ pro infirmis, benè fulcitæ de lectis, & linteaminibus, & alijs necessarijs pro infirmaria, & debet institui vnus Infirmarius principalis, discretus, qui prouideat infirmis de cibarijs, lectis, medicinis, & omnibus alijs necessarijs ad eorum releuationem: sicut fuit ordinatum Parisijs 1276. Salmanticæ 1551. & in multis alijs Capitulis. Vt autem hæc facere possit, debet ei deputari aliqua pars pecuniæ, quæ ad Conuentum ex eleemosynis venit, sicut ordinauit Ioannes XXII. Prælati autem, qui in hoc inuenti fuerint negligentes, in pœnam à suis officijs absoluantur.

b. Poterunt autem quidã vesci carnibus, prout eorum grauior exigit infirmitas, secundùm quod Prælato visum fuerit.) Declaramus, quòd in Constitutione de carnibus non comedendis, non debet Prælatus dispensare, nisi cum infirmis, vel euidenter indigentibus: quamuis etiam extra casum infirmitatis, possit cum aliquibus ex rationabili causa dispensare; vt cum notabiliter antiquis, & cum Lectoribus, & debilibus. Non debet hoc tamen regulariter, & quotidie facere, sed aliquibus diebus, & cũ discretione: sicut fuit ordinatum Florentiæ 1321. & Narbonæ 1394.

c. In locis vbi habemus Conuentum, extra domum nostrã carnes nõ comedãt.) Declaramus, quod licet in domibus Religiosorum, vel Episcoporum, de licentia Prælati possint

fratres quandoque,& raró comedere; non tamen aliàs extra Conuentum, etiamsi sint infirmi,licitum est carnibus vesci. Et qui in hoc deliquerint, grauiter puniendi sunt,sicut fuit ordinatum apud Montem Fesulanum 1284.& Narbonæ 1394.

d. **Si quis autem talem infirmitatem habuerit, quæ neque eum multum debilitet, nec comedendi turbet appetitum.)** Declaramus,quod illi fratres,qui sunt sani,sed tantũ propter gulositatem; & sensualitatem volunt continuè vesci carnibus, & cum possent aliquibus diebus abstinere tamen nulla petita, & obtenta licentia, carnes quotidie comedunt, & in hoc perseuerare intendunt, ad culpabilem, & damnabilem contemptum quàmmaximè disponũtur.

II.

IN domibus nostris non sint nisi duo loca,in quibus comedant debiles vel infirmi; vnus carnium, & alius aliorum ciborum; nisi sit euidẽs necessitas, vel vrgẽs infirmitas. Similiter nec alij fratres comedant, nisi in cõmuni Refectorio, vel hospitum domo; nec Priores Prouinciales, nec Magistri in Theologia, etiam actu legentes comedant in Cameris, sed in communi Refectorio, vel hospitio, vel in domo infirmorum, aut domo debilium. Si autem Priores infirmari contigerit, in Infirmaria, cum alijs procurentur. Fratres verò leprosi infra septa sui Conuentus seorsum ab alijs procurẽtur. Conuentum autem suum dicimus, cuius est filius. Quod si arctitudo loci illius,vel alia causa legitima non permiserit; ad alium Conuentum nostri Ordinis per Priorem Prouincialem transferantur.

e **In domibus nostris non sint nisi duo loca.)** Declaramus quod fratres sani, tàm Priores, quam alij, debent in refectorio comedere,vel in domo hospitum de cibarijs Ordinis; debiles verò, & infirmi debent in infirmaria comedere, & poterunt de licentia Prælati carnibus vesci. Alibi autẽ comedere nõ licebit, nisi propter euidentẽ necessitatẽ, vel vrgentẽ infirmitatẽ,sicut fuit ordinatũ Parisijs 1269.& Mediolani 1283.& apud Cæsaraugustã 1391.

Fratres vero leprosi &c.) Declaramus,si contingat fratrem quempiam laborare quocunquẽ morbo contagioso, debere in loco separato, & seorsum ab alijs infirmis ita curari, vt statuit Cõstitutio de leprosis: qua enim de causa seorsum leprosi curari debent, ea etiam illi, qui quocunq. contagioso morbo laborant, curandi sunt,ne videlicet contagione

ne sui morbi, alios infirmos inficiant.

CAP. VIII.

De Minutione.

I.

Minutio quater *a.* in anno fieri possit. Prima in mense Septembris. Secunda post Natale. Tertia post Pascha. Quarta post festum Sancti Ioannis Baptistæ. Præter has minutiones, nullus audeat sibi minuere: nisi discretio Prioris propter aliquam causam iudicauerit aliter esse alicui faciendum. Minuti, extra Refectorium cum silentio comedant: vbi commodè poterit obseruari, & secundum quod facultas domus permiserit, commodius procurentur *b*: causa vero minutionis carnes nõ comedant.

a Minutio quater in anno fiat.) Declaramus quòd fratres non teneantur vti minutione, nisi de consilio Medicinæ. Qui autem sine consilio Medicinæ voluerit minutionem facere, teneatur illis quatuor temporibus eam facere. Quod autem religiosi licitè possint minutione vti, textus est, de statu Monachor. cap. cum ad Monasteriũ. §. Porrò.

b Causa verò minutionis carnes non comedãt.) Declaramus quòd minuti cum propter extractionem sanguinis in quo vita consistit, debilitari soleant, debent extra Refectorium commodè, & frugaliter procurari, quantùm facultas ipsius Domus permiserit. Quod si Priori videbitur, & non aliter, poterunt vesci carnibus, iuxta quod eorum complexio vel debilitas postulauerit.

CAP. IX.

De Lectis.

I.

Super *a.* culcitras non dormiant fratres nostri, nisi fortè stramen, vel aliquid tale, super quo dormiant, habere non possint. Super stramina & saccones laneos dormire licebit. Extra domum verò dormire poterunt, sicut fuerit eis stratum; ne hospites molestentur. Qui autem culcitram petierit, ieiunet vna die in pane & aqua *b*. Cum tunica & caligis cincti dormiant *c*. Nullus (Magistro Ordinis excepto) qui in communi tolerari possit, habeat specialem locum ad iacendum nisi propter rerum custodiã. Lectoribus tamen secundũ discretionem Prioris prouideatur.

Su-

a. Super culcitras nō dormiant fratres nostri.) Declaramus quòd licet fratres sani non debeant dormire super culcitras, infirmi tamen de licentia suorum superiorum possunt super culcitras dormire. Vnde in infirmarijs nostris solemus habere culcitras pro infirmis, & hæc consuetudo satis rationabilis videtur.

b. Cum tunica & caligis cincti dormiant.) Declaramus quod cùm Constitutio ista non dicat quod debemus dormire cum scapulari, quod est habitus Ordinis nostri, quod semper debemus deferre: quando procedimus in publicum, cùm sit protestatiuum nostræ professionis: non peccat frater nostri Ordinis si sine scapulari dormiat. Ideò possunt licitè fratres nostri sine illis dormire. Debent tamen cū tunicella, cingulo, & caligis dormire: quia tunicella videtur pertinere ad habitum nostrum de nocte, qui semper debet ossibus nostris adhærere: Narbonæ 1394. Et ideo illi qui nulla subsistente causa, sed ex sola sensualitate sine tunicella & caligis dormiunt, maximè quando hoc habent in consuetudine; ita hanc transgrediuntur Constitutionem vt ad damnabilem contemptum qui non est sine culpa, disponatur.

c. Nullus, excepto Magistro Ordinis.) Declaramus quòd omnes fratres nostri (Magistro Ordinis, & infirmis, atq. hospitibus duntaxat exceptis) debent in communi dormitorio dormire. Quod quidem taliter debet esse dispositum, vt serò claudi possit, & claues debent apud Priorem vel aliam personā securam remanere. Qui autem extra dormitorium sine licentia dormire præsumpserit, debet à suo Prælato grauiter puniri. Narbonæ millesimo trecētesimo nonagesimo quarto, & in multis alijs Capitulis.

CAP. X.

De Vestitu.

I.

Vestes laneas *a.* non attonsas vbi seruari poterit, deferant fratres nostri. Vbi verò seruari non poterit, vtantur vilibus: & potius vitalis in cappis seruetur *b.* Lineis non vtantur ad carnem, nec etiam infirmi. Linteamina in infirmarijs nostris cōcedimus quod haberi possint, & similiter in cameris hospitum. Nullus habeat plures tunicas, quā tres cum pelliceo in hyeme & quatuor sine pelliceo, quod sēper tunica cooper-tum deferatur. Pelliceis syluestribus, aut etiam coopertorijs quarumcunq. pellium fratres nostri non vtantur, nisi in infirmaria. Nec tamen vtantur ibidem cooper-

pectorijs pellium syluestriū. *c*. Tunicæ circa cauillam pedum inclusiuè & non plus descendant; Scapularia circa coopert uram genuum. Cappa verò sit breuior tunica, & etiam pelliceum. Caligas & soccos habebimus vt necesse fuerit, & vt facultas permiserit *d*. Ocreas nō habebimus, nec chirotecas. Botę extra septa Monasterij non portentur.

a. **Vestes laneas &c.** Et infra: *Vestibus vtantur vilibus*.) Declaramus quòd fratres nostri cùm sint mendicantes, nō debent vti preciosis, sed vilibus vestibus, nec debent habere corrigias & cultellos curiosos deferre. Bononiæ 1285. Vnde illi qui habent tunicas & cappas magni precij, & vltra numerum à Constitut. præscriptum, & in huiusmodi transgressione Constitutionis perseuerant, ac perseuerare intendunt, debent grauiter puniri, & talibus vestibus priuari. Coloniæ 1418. & Venetijs 1437. Item declaramus quod Præsidentes Conuentuum debent studium & diligentiam adhibere, vt ex eleemosynis, & redditibus ad Cōuentum pertinentibus, prouideatur fratribus indigentibus de vestibus. Et si alicui fratri à parentibus vel ab amicis detur pecuniæ pro vestibus, tales pecuniæ dentur Procuratori Conuentus, qui pannum emat pro illo fratre: vt sicut pascimur ex vno cellario, ita induamur ex vno vestiario. Tolosæ 1258. & 1304. & Genuæ 1305. & Placentiæ 1310.

b. **Lineis non vtantur ad carnes, nec etiam infirmi.**) Declaramus, quod qui nulla subsistente causa, lineis vtuntur ad carnem, & in huiusmodi trāsgressione intendunt perseuerare, ad damnabilem contemptum dispo nuntur. Idem intelligimus de canapo, & bombice.

c. **Tunicæ circa cauillam pedum.) Scapularia circa coopert uram genuum.**) Declaramus, quod habitus Ordinis nostri est tunica alba, & præsertim scapulare album quoad Clericos, & nigrum quoad Conuersos, & cappa nigri coloris. Atq. hunc habitum, & præsertim scapulare, debemus patenter deferre, quando procedimus in publicum, cum sit protestatiuum nostræ professionis. Narbonæ 1394. Et in Concilio Tridentino sessio. 25. de Regularibus capit. decimo nono prohibetur ne cuiquam Regulari concedatur licentia occulte ferendi habitum suæ Religionis. Et quia breuitas vestium leuitatem quandam significare videtur, lōgitudo verò honestatem, & grauitatem designat, non debent tunicæ nostræ esse notabiliter breues, sed debent vsque ad cauillam pedum inclusiuè descendere; & ante & retro consutæ esse. Infrà verò tunicam, non debemus caligas, vel alias vestes alterius coloris quàm albi habere.

Cappa verò debet saltē quatuor digitis breuior quàm tunica esse, Scapulare verò propter honestatem nō debet esse notabiliter breue,nec etiam nimis strictū,nec nimis latū, sed sufficit vt cooperiat commissuram manicarum,& tunicæ, & debet caputium cappæ, cum ipsa cappa esse consutum. Et quando in publicum procedimus, vel in Choro sumus; debemus semper habere caput coopertum caputio. Et quando procedimus extra Conuentum,debemus cappam deferre propter Ordinis honestatem. Genuæ 1305.

Item in Capitulo Salmaticen. 1551. ordinatum fuit pro vniformitate nostri Ordinis,vt cappæ in Conuentu à Paschate Resurrectionis vsque ad festum Omnium Sanctorum, non nisi in communione, & à seruitoribus Missarum portentur. In hyeme vero,in Prouincijs vbi consuetum est,portari possint, præterquàm in mensa.

Item Venetijs 1592. ordinatum fuit, vt nemo Confessariorum audeat sub pœna suspensionis ab audientia confessionum, mulierū confessiones nisi ad fenestrellam cratis ferreæ, vel ligneæ, aut alterius materiæ, & cum cappa semper audire: quod intelligendum est quando patenter in Ecclesia confessiones audiunt.

Item declaramus quod quandocunque fratres, siue ad officiū Missæ, siue ad alia officia vtuntur superpelliceis, debent deferre scapulare sub ipsis, ita tamen vt caputium scapularis sit extra scapulas ordinatum. Similiter Sacerdotes, Diaconi, & Subdiaconi cùm induunt sacras vestes, portent scapularia cum caputio sub ipsis, nec vllo modo ea deponāt. Et hoc idem in Missis priuatis obseruetur. Parisiis 1286. Neapoli 1311.

d **Ocreas non habebimus nec chirotecas,)** Declaramus quod fratres itinerantes possunt ocreas,& chirotecas portare,prout necessitas postulauerit: intra claustra verò, & per ciuitatem nullo modo deferantur.

Item declaramus Venetiis 1592 confirmatam fuisse ordinationē alias factam, quod nullus frater aut soror Ordinis nostri cuiuscunque gradus,& conditionis existat vti debet cochlearibus, & instrumentis aureis, vel argenteis, aut etiam ex lapidibus preciosis, siue in mensa, siue in cingulis, siue in cappis, cultris,vel eorum vaginis, siue in quocunque alio genere rerum vtensilium. Qui autē transgressores reperti fuerint, iisdem instrumentis omninò priuētur, & illa communitati applicentur,& grauiter preterea transgressores puniantur.

CAP. XI.

De Rasura.

I.

RAsura fit superius non modica, vt Religiosos decet: sic vt inter ipsam, & aures, non sint plusquā tres digiti. Tonsura quoque fiat desu-

desuper aures. Rasura verò fiat à Pascha vsq. ad Festum Omnium Sanctorũ de quindena in quindenam, deinde autem semel in tribus septimanis; ita tamen quod propter festa solemnia possit per dies aliquot præueniri, vel retardari.

a. Rasura sit superius non modica.) Declaramus, quod Prælati, & Præsidentes Conuentuum debent diligentem curam, & solicitudinem adhibere, vt fratres omnes sint vniformes in capillorum rasura; & vt decentem, ac religiosam habeant coronam. Nec vllo modo patiantur quod fratres comas, aut barbam nutriãt aut more sæcularium capillos longos deferant. Debet autem tonsura capillorum, solum vsque ad summitatem aurium descendere, & inter ipsam, & rasuram capitis desuper, non debent esse plusquã tres digiti. Poterit autem in regionibus calidis rasura fieri, etiam in hyeme, de quindena in quindenam, secundum quod Prælatus iudicauerit expedire.

CAP. XII.

De Silentio.

I.

a SIlẽtium fratres nostri teneant in Claustro, Dormitorio, in Cellis, in Refectorio, & in Oratorio fratrum, nisi fortè silenter aliquid loquantur, non tamen oratione perfecta. Alibi tamen loqui poterunt de licentia speciali. *b* Omnes fratres vbique intus & extrà, silentium teneant in mensa tàm Priores, quàm alij: excepto vno, qui maior fuerit inter eos: vel alio, cui pro se loqui commiserit: & tunc ipse taceat, exceptis Magistris in Theologia. Prior tamen Conuentualis possit licentiare vnum de se cum comedentibus ad loquendũ. Si verò plures Priores Conuentuales simul comedere contigerit, *c* Prior antiquioris Conuentus loquatur, & vni loquendi licentiam dare possit.

a Silentium fratres nostri teneant.) Declaramus quod in locis supra nominatis, continuũ debent tenere silentium, nec in prædictis locis debet Prælatus dispensare cum fratribus, vt silentium frangant. Et quidem cum fratres transeunt per claustrum debent psalmum, De profundis, & alias orationes pro defunctis dicere. In cellis verò Dormitorij possunt scribere, legere, orare, & dormire. In Refectorio verò dum sunt in mensa, debent continuam lectionem habere. In Oratorio autem debent orare, & nihil aliud quam id ad quod factum est, agere. In alijs autem locis prædictis pote-

poterunt fratres loqui de licentia speciali. A signo autem quod fit cum parua campana post Completorium vsque post Primam, & similiter a signo quod fit in æstate post prandium vsq. post Nonā dictam, nulli loqui licebit: sed omnes silentium seruabunt. Tolosæ 1258.

b Omnes fratres nostri vbique intus & extra.) Declaramus, quod omnes fratres simul comedentes, siue in terra siue in mari, silentium seruare tenentur; excepto vno, qui maior fuerit inter eos, & exceptis Magistris in Theologia, qui extra refectorium loqui poterunt, sicut fuit declaratum in monte Pessulano 1271.

c Prior antiquioris Conuentus.) Declaramus quod quādo plures Priores simul extra refectorium, vel extra Conuentum, vel extra Domum comedere cōtigerit, solus ille Prior, qui superiorem locum tenet, loqui potest & vni licentiam loquendi dare. Prior autem antiquioris Conuentus, qui comedit cum alijs Prioribus, si nullus eorum sit Magister in Theologia, debet superiorem locum tenere.

I I.

NVLLVS autem aliorum ibidem loquatur, nisi de necessarijs mensæ, & hoc per vnicam orationem breuiter, & submissè, nisi de licentia Episcoporum, seu Electorum, aut etiam maiorum his, seu etiam Regum, seu etiam Magistri Ordinis, & Ministri Generalis Ordinis Minorum, *d* cum contigerit nos cum eis comedere. Prior autem Prouincialis, absente Magistro Ordinis, fratribus secum comedentibus in sua dumtaxat Prouincia, possit dare *e* licentiam loquendi, in alia autem Prouincia, tantum vni. Si quis hoc silentium fregerit ex proposito, vel licentiam loquendi dederit, in vno prandio aquā bibat, & in Capitulo coram omnibus vnam disciplinam recipiat; exceptis infirmis decumbentibus; *f* & in hoc nō dispensetur, nisi per Magistrum Ordinis, & Priorem Prouincialem, & hoc rarò, & ex rationabili causa. Infirmi verò non decumbentes, à Prandio vsq. ad Vesperas silentium teneant: similiter *g* post signum quod fit post Cōpletorium. A minutis vero, post primam diem suæ minutionis, idem obseruetur. *h* Fratres in Capitulo de silentio se accusent, sicut de alijs culpis; & Priorum arbitrio pu-

puniantur. i Si quis tamen inter duo Capitula septies silentium fregerit, in vno prãdio sedeat in terra.

d Cum contigerit nos cũ eis comedere.) Declaramus, quod Magister Ordinis cum omnibus fratribus secum comedentibus extra refectorium, videlicet in hospitio, vel in infirmaria, vel in sua camera potest dare licẽtiam loquendi in mensa. Quando verò ipse comedit cum fratribus in Refectorio, talem licentiam dare non potest: quia ibi continuum habemus silentium. & idẽ dicimus de Priore Prouinciali; quod in absentia Magistri, in sua duntaxat Prouincia, cum fratribus secum comedentibus potest loquendi licentiam dare; non autem in Refectorio quando ipse cũ fratribus comedit.

e Licentiam loquendi.) Declaramus, quod licet Vicarij particulares Magistri Ordinis, vel Priores Prouinciales, non habeãt auctoritatem concedendi fratribus facultatem ad loquendum in mensa, nec talem auctoritatem possit eis Magister Ordinis, vel Prior Prouincialis conferre, sicut fuit declaratum apud Lucã 1288. tamen quilibet Vicarius Ordinis, qui mortuo, vel amoto Magistro vices eius obtinet, & quilibet Vicarius Generalis Prouinciæ per quemcunq. modum legitimè fuerint instituti, hanc loquendi licentiam extra Refectorium secum comedentibus dare possunt.

f Et in hoc non dispẽsetur, nisi per Magistrum.) Declaramus, quod Vicarij Magistri Ordinis, & Priorum Prouincialium; quamuis non possint licentiam loquendi in mensa fratribus dare, possunt tamen fratres sibi cõmissos à pœna, quæ eis debetur pro fractione silentij absoluere, vel talem pœnam commutare, si eis a Magistro, vel Priore Prouinciali fuerit cõcessũ, sicut fuit declaratũ Bononiæ 1302. Possunt enim Magister, & Priores Prouinciales facultatem dispensandi, seu relaxandi, vel commutandi pœnitentiã pro fractione silentij in mensa taxatam alijs concedere; authoritatem autem dandi licentiam loquendi in mensa, non possunt alijs delegare.

g. Post signum, quod fit post Completorium.) Declaramus quod cum Ordo noster refugiat tanquam irreligiosum, loqui post Completorium, debent fratres post signum quod fit post Completorium tenere silentium vsque post Primam, quod etiam fuit in Capitulo Parisijs 1611. strictissimè commendatum. Quando autem fratres cœnant post Completorium, sicut in Dominicis diebus in hyeme, non est opus quod tale signum post Completorium pulsetur; sed poterit differri vsque post secundam mensam completam, & postea tenebuntur fratres prædictum silentium seruare.

h. Fratres in Capitulo, de silentio se accusent.) Declaramus quòd nõ solùm fratres in Capitulo, de silentio se de-

bent accusare, sed etiam de alijs culpis, & transgressionibus quarumcumque Constitutionum & institutionum Ordinis; sicut habetur in Capitulis de leui & graui culpa, ac de Capitulo quotidiano, & debent arbitrio Prælati puniri.

i. Si quis tamen inter duo Capitula.) Declaramus quòd sedentes in terra pro fractione silentij, non tenentur abstinere in pane & aqua, sed solùm in terra sedere, & comedere quod alij comedunt. Et debent in prandio, & non in cœna hanc pœnitentiam facere; sicut Magister Ordinis & Diffinitores coram toto Capitulo declarauerūt, quando ista Constitutio fuit confirmata, & hoc declaratum fuit Tolosæ 1258.

CAP. XIII.

De Recipiendis.

I.

IN quolibet Conuentu *a.* tres idonei fratres eligātur de cōmuni consilio Capituli, qui recipiendos in moribus & scientia *b.* diligenter examinēt, & examinationem Priori, & Capitulo referant; eorum iudicio an recipi debeant, relinquētes. Qui dum adducti fuerint in Capitulum, prosternant se in medio. Interrogati verò à Prælato, quid quærant? respondeant: Misericordiam Dei, & vestram. Quibus ad iussum Prælati erectis, exponat eis austeritates Ordinis, voluntatem eorum requirens. Qui si respondeant, se velle cuncta seruare, dicat post cætera: Dominus qui incæpit, ipse perficiat. & Conuentus respondeat, Amen. Tunc depositis sæcularibus vestibus, & religiosis induti, in nostrā societatem in Capitulo recipiantur.

a. In quolibet Cōuentu tres idonei fratres eligātur de communi consilio Capituli &c.) Declaramus quòd isti tres fratres eligendi, debent esse prudentes & discreti, ac de consilio Patrum. In quolibet enim Conuentu nostri Ordinis debent esse deputati aliqui patres à cōsilijs, viri prudentia præditi, sine quibus non liceat Prioribus grauiora Conuentus negotia tractare: nec possunt Priores ad libitū hos Patres instituere vel destituere, vt fuit ordinatum Romæ 1569. Vocandi autem sunt ad cōsilium, in primis Magistri in suis Prouincijs acceptati, & qui fuerunt in aliqua Prouincia Prouinciales. Item Inquisitores. Venetijs 1592. & Vallisoleti 1605. Et qui fue-

fuerũt Priores,in ipsis tamen Cõuentibus in quibus habetur consilium. Romæ 1555. & 1559 & Vallisoleti 1605. Item qui actualiter sunt Suppriores,deinde Baccalaurei seu presentati, Lectores primi,& Prædicatores Generales. Venet. 1592. Et qui per decennium integra Quadragesima munus prædicationis gratiosè exercuerunt,in illis dumtaxat Conuẽtibus vbicunque fuerint assignati Barcinone 1574 & Romę.1589. Magistri etiam Nouitiorum, vt ibidem, nec non Parisijs 1611.cõfirmatum fuit. Vicarij nationum vel qui per Magistrum Ordinis, vel Priorem Prouincialem, Patres à consilijs instituti fuerint. Lausanæ 1390.& Papiæ 1423.Ceterum hic numerus Patrum a cõsilijs in nullo Conuentu, excepto Parisiẽsi, ob multitudinẽ graduatorũ duodenariũ numerũ excedat &ad quẽ nullus minor quadraginta annis,his exceptis, qui Patres de iuresũt,admittatur.Rom.1553 & 1559.In Capitulo enim Romę 1589. Prioribus sub pœna absolutionis ab officijs ipso facto incurrenda mandatum fuit, ne aliquem vltra prædictum numerũ ad consilium vocent aut admittant. Et si secùs fecerint, totum sit irritum & inane: & quæ in ipsis consilijs decreta ab huiusmodi Patribus fuerint, nullius sint roboris vel momenti.

Quod verò ad locum eorumdem Patrum attinet in præscripto duodenario numero,post Priorem Magistri in Prouincijs acceptati primo loco computari debent. Deinde qui fuerint illius vel alterius Prouinciæ Prouinciales,etiam non Magistri,Inquisitores; postea Supprior: deinde Baccalaurei, deinde Lector primus: & ad extremùm successiuè cæteri, prout iuris ratio postulauerit. Neapoli 1600. Cæteri verò locum suæ professionis, etiam inter alios fratres retineant, siue sint Patres de iure,siue ex gratiá. Salmanticæ 1551. Quæ autem in consilijs tractabuntur, postquam voce publica consultiua (si voluerint aliquid dicere) fuerint discussa, subsequenter per vota secreta approbentur. Neapoli 1600. & in libro ad hæc deputato, vel per aliquem ex Patribus, vel per alium Sacerdotem ex assignatis in Conuentu, ad officiũ secretarij per vota secreta electũ describantur. Qui secretarius cõsilij, si non erit ex numero Patrũ à consilijs, non habebit vocem decisiuam, sed tantummodo cõsultiuam; & nihilominus ad secretum, sicut & alij tenebitur, vt in eodem Capitulo Neapoli 1600. dicitur. Qui autem ex Patribus secreta consilij in præiudicium iustitiæ vel correctionis, vel etiam personæ cuiuscũq.quomodocunq. reuelauerit, priuatus sit Paternitate à consilijs,neque vnquam inter Patres à cõsilijs cooptari possit,nisi à Magistro Ordinis, vel Generali Capitulo cum eo dispensetur. Barcinone 1574. & Romæ 1589.

Potissimè autem hæc in Patrũ consilio pertractanda sunt. Institutio Supprioris, quando fit à Priore.c. de elect. Prioris. Aedificia notabilia in Conuentibus

Romæ 1589. Absolutio Supprioris instituti, siue à Priore, siue à Prouinciali. Valentiæ 1596 Institutio & absolutio Magistri Nouitiorum, quando extra Capitulũ Prouinciale de hoc disceptatur. Eiectio Nouitiorum ab Ordine ante professionem. Venetijs 1592. Extractio librorum à communi Bibliotheca: Neapoli 1600. Romæ 1601. & Vallisoleti 1605. Alienatio siue commutatio bonorum immobilium, etiam habita licentia Prouincialis. Vallisoleti 1605. Electio Depositariorũ Conuentus. Ibidem & Romæ 1609 Licentia itinerandi extra fines sui Conuentus. Vallisoleti 1605. Concessio litterarum testimonialium, de doctrina & moribus, fratribus mittendis ex Cõuentu, in quo vixit, ad Collegia seu studia generalia. Romę 1589. Destinatio Prædicatoris ad instituendam societatem sanctissimi Rosarij Venetijs 1592. Examẽ & approbatio fratrum ad audiẽdas confessiones, siue fratrum, siue sæcularium: & insuper ea omnia quæ à toto Capitulo fratrum definienda sunt, prius in Consilio Patrũ proponenda, tractanda, & per vota secreta concludenda erunt. Quæ omnia vt tanto amplius obseruentur, in memoriam reuocamus Leonis X. Pont. Max. Constitutionem Salmanticæ 1551. à Patribus acceptatam, cuius ea est particula: Nihilominus mandamus vobis vt alia, quæ per suffragia absq. canonica electione circa determinatas personas per vos concludenda sunt, collatione prius facta, & auditis omnibus volentibus aliquid in negotio, de quo agitur dicere, cum ad vota peruenitur, per fabas vel simile, vota non nisi secretè dentur. Non obstantibus constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscunque.

b. Diligenter examinẽt.) Declaramus quòd recens in capitulo Bononien. 1515 fuit ordinatum, vt recipiendorum ad habitum clericalem, tum ad probationis annum, tum ad professionem, à designatis iuxta constitutiones nostras examinatoribus coram Patrum consilio examen fiat: vsq. simili coram Patribus præuio examine fratres conuersi ad professionem recipiantur; & non admittãtur, nisi fuerint in fide christiana, & officio pro eorum debita sufficientia instructi. In quo Præsidentium, & examinatorum, ac reliquorũ Patrũ conscientias aggrauamus.

Debent autem prędicti examinatores, vrbanè, leniter & imprimis de impedimentis in Constitutionibus expressis inquirere, & omnia quæ inuenerint fideliter Conuentui relationem facere. Summopere autem cauẽdum est, ne recipiantur ignari aut inepti ad litteras, vel qui habent quędam vitia quasi inseparabilia & naturalia, sicut est innata iracundia, ebrietas, debilitas naturæ ex vitiosa consuetudine, & dispositio ad furorem & huiusmodi de quorum corre-

ctio-

ctione vix spes potest haberi.

Item debent inquirere, quo spiritu qua mente, & voluntate, id regularis vitæ genus elegerint; quem sibi finem proposuerint: num zelo perfectioris vitæ, & vt Deo liberius famulari possint, vel leuitate, vel humano affectu, aut inordinato animi motu ducantur. Clemens VIII. in Constitut. Apostolica.

Præterea declaramus, quòd fel. recor. Sixtus Papa V. edidit Constitutionem de non recipiẽdis ad Ordinem criminosis, ære ingenti alieno oppressis, ratiocinijs obligatis, homicidis & reliquis facinorosis; & si fuerint tales recepti, receptionem, & professionem eorum annullauit. Gregorius etiam XIIII. declarauit aliquam informationem recipi debere ante habitus susceptionẽ, dummodo ante professionem plena, atque eo modo quo Sixtus Quintus disponebat informatio caperetur: simulq. declarauit sufficere, vt Superiores Conuentuũ, cum tribus aut quatuor de Capitulo per vota secreta captas informationes approbent. Tandẽ fel. rec. Clemens VIII. casus in quibus professio à Sixto Quinto nulla declarabatur, reduxit ad terminos iuris: saluas tamen omnino voluit esse pœnas contra Superiores non seruantes in reliquis formam prædictarum Constitutionum, de criminosis & alijs supra nominatis non recipiendis ad Ordinem, decretas.

Item declaramus in Capitulo Romæ 1589. ordinatum fuisse, & authoritate Apostolica confirmatum, vt nullus ad habitum clericalem in Ordine nostro recipiatur, nisi qui calleat linguam latinam, & sciat distinctè & clarè legere, beneque intelligat ac declaret ea quæ legit. Porrò per callere linguam latinam intelligitur quod sit in Grammaticalibus sufficienter instructus, prout Venetijs 1592. eadem Apostolica authoritate fuit declaratum. Clemens etiam VIII. ita statuit: Tantam verò litterarum sufficiẽtiam calleat recipiendus in clẽricum, vt illius addiscendæ spem indubitatam præseferat, quod minores & suo tempore maiores ordines, iuxta decreta Concilij Tridentini suscipere valeat. Sed si quis annum vigesimum quintum excedens, ad habitum regularem admitti postulauerit, & talis eruditionis expers inuentus fuerit, in Conuersorum tantum numerum, quibus litterarũ sufficientia necessaria non est, referatur.

II.

VErumtamen antequã stabilitatem & communem vitam promittant, & obedientiam Prælato & successoribus suis faciant, e. tempus probationis eis assignetur, d. vt & ipsi austeritates Ordinis, & fratres mores experiantur eorũ. Nullus recipiatur nisi requisitus an sit cõiugatus, e an seruus, an f. ratiocinijs obliga-

tus, an g. alterius professionis, vel occultam habeat infirmitatem.

c. **Tempus probationis assignetur.**) Declaramus quod tempus probationis est vnus annus completus, qui non potest incipere ante annum quintumdecimum completum. Et ita nullus clericus potest profiteri nisi cōpleto sextodecimo anno iuxta Constitutionem Concilij Tridentini sess. 25. cap. 15. Si quis autem infra annum probationis vel intra ætatem à iure taxatam aliquem ad professionem receperit, aut tali receptioni vnà cū effectu consenserit, suspensus est à receptione cuiuscunque Nouitij, donec a Magistro Ordinis vel Diffinitoribus Capituli Generalis vel Prouincialis fuerit restitutus. Et præter hæc peccat mortaliter faciens contra præceptum Ecclesiæ, & debet puniri pœna grauioris culpæ, vt habetur in capit Non solum, & capit. Constitutionum. de Regularib. lib. 6. & in Capitulo apud Castras 1312.

d **Vt & ipsa austeritates Ordinis.**) Declaramus, quod cum austeritas Ordinis præcipuè in cōtinuatione consistat, debet annus probationis integer esse, & continuus. Et ideò si quis stetisset in Religione nostra per sex menses, & postmodum egrederetur, & transacto aliquo tempore reuerteretur ad Ordinem, non posset post sex menses recipi ad professionem, sed oporteret vt annum integrum continuaret; quia non posset verè dici quod esset expertus austeritates Religionis, quæ pro maxima sui parte in continuatione consistunt. Nā aliquis posset faciliter ieiunare, & à carnibus abstinere, & castitatem seruare per vnum, vel duos menses, qui non posset prædicta continuare. Et ideò ad veram probationem austeritatum, requiritur continuatio vnius anni integri, quæ iuxta decisionem Romanæ Rotæ interrumpitur etiam per spatium vnius noctis, vel vnius diei; ac proinde talis non potest recipi ad professionem Religionis Nec obstat textus Constitutionis de Nouitiis capit. 41. quia aliàs obseruabatur ante Conc. Trident.

e **An seruus.**) Declaramus, quod seruus emptitius, & qui in iure est verè seruus, non debet recipi in Religionem nisi de licentia sui Domini, vel nisi omninò factus sit liber: & si receptus fecerit professionem, & Monasterium fuerit in culpa, puta, quia sciebat, ipsum esse seruum, vel fuit negligens ad hoc inuestigandum, facta professio tenet, tenebitur tamen Conuentus satisfacere Domino suo.

f **An ratiocinijs obligatus.** Declaramus quod si quis est obligatus ad ratiocinia Reipublicæ, non potest recipi in Religione, nisi prius de ratiocinijs se expediat immo nec qui ad ratiocinia priuatorum hominum obligatus est quia vt docet S. Tom. 2. 2. q. 199. art. 6. ad 3. argumentum, ille qui est obligatus ad aliquid certum non

non potest illud licitè prætermittere, facultate existente. Et ideo si aliquis sit obligatus, vt alicui rationem ponat, vel vt certum debitum reddat, non potest hoc licitè prætermittere, vt Religionē ingrediatur. Præ oculis quoq. habenda est Constitutio Clementis VIII. de receptione Nouitiorum, quæ sic habet. Quod attinet ad recipiendorum Nouitiorum formā, vltra diligentem perquisitionem quæ habenda erit de natalibus vniuscuiusque, corporis valetudine, moribus, & anteacta vita; & præcipuè eorum qui annum sextum decimum excesserint, an criminosi, aut ære alieno grauati, vel reddendæ rationi obnoxij sint iuxta formam Constit. Sixti Quinti &c. Illud etiam superiores perquirant, vt nullus admittatur, qui ex honestis parentibus natus non sit, &c. Et infra. Et ne eorum parentes ope, & subsidio ipsorum indigentes deserant.

De criminosis porro illud habetur in Capitulo Romano 1583. Facinorosi, & homicidæ non recipiantur ad habitum, nisi maximam suorum errorum pœnitentiam ostenderint, aut feruentissimo spiritu ducti, ad Religionem venerint. Idq. non sine licentia Magistri Ordinis speciali.

g **Alterius professionis.)** Statuimus, vt nullus in alia Religione Professus, vel ab ea eiectus ad habitum Religionis nostræ à quoquam recipiatur. Quod si receptus fuerit, præterquàm recipientes grauiter puniantur, receptio, sicut & professio, si tamen postmodum fuerit subsecuta, pro nulla habeatur, & talis statim ad sæculū remittatur. Valentiæ 1596 Romæ 1601. Vallisoleti 1605.

III.

NVllus *b*. recipiatur in fratrem clericum ad probationem vel professionem, nisi à Priore Prouinciali, vel ab eo, cui super hoc dederit licentiam specialem; vel à Priore Conuētuali cum assensu totius vel maioris partis Capituli. Conuersum autem non recipiat Prior Prouincialis, nec aliquis de eius licentia, nisi de consensu Prioris, & duarum partium fratrum, qui sunt de Conuentu *i*, pro quo fuerit induendus. Nec Conuentus aliquis recipiat Conuersum, sine licentia Prioris Prouincalis.

b. **Nullus recipiatur.)** Declaramus quod Supprior, vel Vicarius Prioris in eius absentia non possunt recipere fratrem ad Ordinem, nisi ex commissione speciali, & expresse sibi facta per Priorem Prouincialem, vel Magistrum Ordinis. Apud Verdunū 1356. & Insulis 1293. Itaque in Capitulo Vallisoleti 1605. interdictum est omnibus Prioribus in po-

posterum ne suis Supprioribus, vel Vicarijs licentiam committāt recipiendi quenquam ad habitum, vel professionem sine licētia Prouincialis, & qui contra fecerint, in pœnam ab officijs absoluantur. Mortuo tamen, vel amoto Priore, cum Supprior vices Prioris in omnibus plenariè gerat ex nostris Constitutionib. poterit fratres ad Ordinem, vel ad professionem recipere.

i. Pro quo fuerit induēdus.) Declaramus, quod Nouitij ad illos Conuentus perpetuò pertinēt pro quibus fuerunt recepti. Lugduni 1348. Nec debent in alienis Conuentibus ad professionem recipi, nisi de voluntate illorum Conuentuum, pro quibus sunt recepti ad Ordinem. Marsiliæ 1300. Declarantes etiam, quod Priores Prouinciales non possunt determinare aliquem fratrem pertinere ad alium Conuentum, quàm ad illum, pro quo est professus, nisi per simplicem assignationem in Ordine nostro consuetam. Victoriæ 1331.

IV.

NVllus k. Cōuersus recipiatur infra decem & octo annos. *l* nec receptus fiat Clericus, nisi de licentia Magistri Ordinis speciali. *m*. Nullus Religiosus professus cuiuscunque Ordinis mendicantium recipiatur ad Ordinem nostrum, sine licentia Magistri Ordinis, vel Capituli Generalis *n*. Nec quicunq. illegitimè natus, nisi de Prioris Prouincialis licentia speciali. Si autem talis illegitimè natus ad Ordinē receptus fuerit, & dispēsatū fuerit cum eodem, quòd possit fieri Prior, non propter hoc Diffinitor fiat Capituli Generalis, aut Prouincialis, nec Prædicator Generalis, nec elector Magistri Ordinis, absque Magistri Ordinis licentia speciali.

K Nullus Conuersus recipiatur infra decem & octo annos.) Declaramus quod fratres Conuersi vocantur ad opera corporalia in Conuentibus exercenda, vt in sudore vultus sui vescantur pane suo. Et quamuis iuxta Constitutionem, decimo octauo ætatis suæ anno recipi possint tamen Clemens VIII. decreuit nō esse recipiendos ante annum vigesimum, & nisi doctrinæ Christianę capita præcipua sciant. Tēpore vero probationis elapso, qui religiosæ perfectionis capaces sūt & ad laborem corporalem apti, dummodò ætatis suæ annum vigesimumi primum excesserint, professionem emittant. Bononiæ quoque 1615. istud pro recipiendis Conuersis ordinatum fuit. Vbi est consuetudo recipiendorum Tertiariorum, statuimus vt nullus ad habitum Conuersorum recipia-

cipiatur, nisi prius per annos duos in habitu tertiarii Conuentui inseruierit, vt sic spiritus atque vires, quibus præcipuè in fratribus Conuersis Ordo noster opus habet, probentur. Vbi verò consuetudo non est recipiendi tertiarios ordinamus, vt recepti ad habitũ Conuersorum, primò duobus annis integris habitum Conuersorũ deferant, quo biennio eorum vires, & obsequia videantur, & probentur an idonei sint ad labores. Deinde verò post biennium, annus tertius in eodem habitu pro probatione illis assignetur, ita, quod si bene, vt par est, se gesserint, ad professionem post tertium annum recipiantur.

l **Nec receptus fiat Clericus, nisi de licentia Magistri Ordinis.)** Declaramus, quòd Priores Prouinciales non possunt dare licentiam, quod aliquis Conuersus transferatur ad statum Clericorum, sed solus Magister Ordinis. Nullus etiam, Conuersum habitu albo in Ordine nostro, excepto Magistro Ordinis, induere potest. Quod si secus fecerit, totum sit irritum, & inane; & Prælatus contraueniens, in pœnam ab officio absoluatur, nec non voce passiua priuetur. Bononiæ 1564. Barcinone 1574. & Romæ 1559. atq; idem de Tertiarijs obseruetur. Quicunque autem Conuersus, Oblatus, vel Tertiarius inuentus fuerit sine Magistri Ordinis licentia clericalem habitum assumpsisse, ipso omninò exuatur. Conuersus per sex menses etiam scapulari nigro priuetur, & in Conuentu pro carcere vno anno detineatur, & ad pristinum suum statum redire cogatur. Romæ 1589. & Bononiæ 1615. Si quis autem Conuersus seipsum tali habitu induere ausus fuerit, & quod peius est, Ordines sacros fraudulenter susceperit, vltra Constitutiones Apostolicas de malè promotis, iuxta leges nostras seuerè puniatur, & ipso etiã habitu Conuersorum exuatur, atque solo habitu Tertiarij indutus toto tempore suæ vitæ ab executione dictorum Ordinum sit suspensus perpetuòq; inhabilis. Neque ab aliquo ad suum habitum restituatur, nisi à Capitulo Generali. Neapoli 1600. Romæ etiam 1601. ordinatum fuit, vt Conuersi qui habitum clericalem, vel iam susceperunt, vel in posterum cum licentia Magistri Ordinis susceperint, nullo pacto sine licentia Magistri Ordinis; sacris ordinibus initientur. Quod si Magister Ordinis cum aliquo dispensauerit, nõ poterit habere vocem in quacunq; electione canonica, nec ad eligendum eos, qui sunt mittendi ad Capitulum Generale, vel Prouinciale, ante sex annos completos, à die receptionis habitus Clericorum computandos, & nisi etiam fuerit Sacerdos, vt infra distinct. 2. cap. 2. de electione Prioris clariùs explicatur. Et quoad vocem, & quoad locum vbique esse debet post fratres Clericos, qui eum in statu Clericorum præcesserunt. Bisuntij 1303. & Brugis 1369.

Præterea denunciamus Clemẽtem Octauum statuisse, vt qui ad Conuersorum habitum recepti fue-

poterunt fratres loqui de licentia speciali. A signo autem quod fit cum parua campana post Completorium vsque post Primam, & similiter à signo quod fit in æstate post prandium vsq. post Nonã dictam, nulli loqui licebit: sed omnes silentium seruabunt. Tolosæ 1258.

b Omnes fratres nostri vbique intus & extra.) Declaramus, quod omnes fratres simul comedentes, siue in terra siue in mari, silentium seruare tenentur, excepto vno, qui maior fuerit inter eos, & exceptis Magistris in Theologia, qui extra refectorium loqui poterunt, sicut fuit declaratum in monte Pessulano 1271.

c Prior antiquioris Conuentus.) Declaramus quod quã do plures Priores simul extra refectorium, vel extra Conuentum, vel extra Domum comedere cõtigerit, solus ille Prior, qui superiorem locum tenet, loqui poterit & vni licentiam loquendi dare. Prior autem antiquioris Conuentus, qui comedit cum alijs Prioribus, si nullus eorum sit Magister in Theologia, debet superiorem locum tenere.

II

NVLLVS autem aliorum ibidem loquatur, nisi de necessarijs mensæ, & hoc per vnicam orationem breuiter, & submissè, nisi de licentia Episcoporum, seu Electorum, aut etiam maiorum his, seu etiam Regum, seu etiam Magistri Ordinis, & Ministri Generalis Ordinis Minorum, *d* cum contigerit nos cum eis comedere. Prior autem Prouincialis, absente Magistro Ordinis, fratribus secum comedentibus in sua dumtaxat Prouincia, possit dare *e* licentiam loquendi, in alia autem Prouincia, tantum vni. Si quis hoc silentium fregerit ex proposito, vel licentiam loquendi dederit, in vno prandio aquã bibat, & in Capitulo coram omnibus vnam disciplinam recipiat; exceptis infirmis decumbentibus; *f* & in hoc nõ dispensetur, nisi per Magistrum Ordinis, & Priorem Prouincialem, & hoc rarò, & ex rationabili causa. Infirmi verò non decumbentes, à Prandio vsq. ad Vesperas silentium teneant: similiter *g* post signum quod fit post Cõpletorium. A minutis vero, post primam diem suæ minutionis, idem obseruetur. *h* Fratres in Capitulo de silentio se accusent, sicut de alijs culpis; & Priorum arbitrio

pu-

puniantur. *i* Si quis tamen inter duo Capitula septies silentium fregerit, in vno prãdio sedeat in terra.

d Cum contigerit nos cũ eis comedere.) Declaramus, quod Magister Ordinis cum omnibus fratribus secum comedentibus extra refectorium, videlicet in hospitio, vel in infirmaria, vel in sua camera potest dare licẽtiam loquendi in mensa. Quando verò ipse comedit cum fratribus in Refectorio, talem licentiam dare non potest: quia ibi continuum habemus silentium. & idẽ dicimus de Priore Prouinciali; quod in absentia Magistri, in sua duntaxat Prouincia, cum fratribus secum comedentibus potest loquendi licentiam dare; non autem in Refectorio quando ipse cũ fratribus comedit.

e Licentiam loquendi.) Declaramus, quod licet Vicarij particulares Magistri Ordinis, vel Priores Prouinciales, non habeãt auctoritatem concedendi fratribus facultatem ad loquendum in mensa, nec talem auctoritatem possit eis Magister Ordinis, vel Prior Prouincialis conferre, sicut fuit declaratum apud Lucã 1288. tamen quilibet Vicarius Ordinis, qui mortuo, vel amoto Magistro vices eius obtinet, & quilibet Vicarius Generalis Prouinciæ per quemcunq. modum legitimè fuerint instituti, hanc loquendi licentiam extra Refectorium secum comedentibus dare possunt.

f Et in hoc non dispẽsetur, nisi per Magistrum.) Declaramus, quod Vicarij Magistri Ordinis, & Priorum Prouincialium; quamuis non possint licentiam loquendi in mensa fratribus dare, possunt tamen fratres sibi cõmissos à pœna, quæ eis debetur pro fractione silentij absoluere, vel talem pœnam commutare, si eis a Magistro, vel Priore Prouinciali fuerit cõcessũ, sicut fuit declaratũ Bononiæ 1302. Possunt enim Magister, & Priores Prouinciales facultatem dispensandi, seu relaxandi, vel commutandi pœnitentiã pro fractione silentij in mensa taxatam alijs concedere; authoritatem autem dandi licentiam loquendi in mensa, non possunt alijs delegare.

g. Post signum, quod fit post Completorium.) Declaramus quod cum Ordo noster refugiat tanquam irreligiosum, loqui post Completorium, debent fratres post signum quod fit post Completorium tenere silentium vsque post Primam, quod etiam fuit in Capitulo Parisijs 1611. strictissimè commendatum. Quando autem fratres cœnant post Completorium, sicut in Dominicis diebus in hyeme, non est opus quod tale signum post Completorium pulsetur; sed poterit differri vsque post secundam mensam completam, & postea tenebuntur fratres prædictum silentium seruare.

h. Fratres in Capitulo, de silentio se accusent.) Declaramus quòd nõ solùm fratres in Capitulo, de silentio se de-

bent accusare, sed etiam de alijs culpis, & transgressionibus quarumcumque Constitutionum & institutionum Ordinis; sicut habetur in Capitulis de leui & graui culpa, ac de Capitulo quotidiano, & debent arbitrio Prælati puniri.

i. Si quis tamen inter duo Capitula.) Declaramus quòd sedentes in terra pro fractione silentij, non tenentur abstinere in pane & aqua, sed solùm in terra sedere, & comedere quod alij comedunt. Et debent in prandio, & non in cœna hanc pœnitentiam facere; sicut Magister Ordinis & Diffinitores coram toto Capitulo declarauerūt, quando ista Constitutio fuit confirmata, & hoc declaratum fuit Tolosæ 1258.

CAP. XIII.

De Recipiendis.

I.

IN quolibet Conuentu *a.* tres idonei fratres eligātur de cōmuni consilio Capituli, qui recipiendos in moribus & scientia *b.* diligenter examinēt, & examinationem Priori, & Capitulo referant; eorum iudicio an recipi debeant, relinquētes. Qui dum adducti fuerint in Capitulum, prosternant se in medio. Interrogati verò à Prælato, quid quærant? respondeant: Misericordiam Dei, & vestram. Quibus ad iussum Prælati erectis, exponat eis austeritates Ordinis, voluntatem eorum requirens. Qui si respondeant, se velle cuncta seruare, dicat post cætera: Dominus qui incæpit, ipse perficiat. & Conuentus respondeat, Amen. Tunc depositis sæcularibus vestibus, & religiosis induti, in nostrā societatem in Capitulo recipiantur.

a. In quolibet Cōuentu tres idonei fratres eligātur de communi consilio Capituli &c.) Declaramus quòd isti tres fratres eligendi, debent esse prudentes & discreti, ac de consilio Patrum. In quolibet enim Conuentu nostri Ordinis debent esse deputati aliqui patres à cōsilijs, viri prudentia præditi, sine quibus non liceat Prioribus grauiora Conuentus negotia tractare: nec possunt Priores ad libitū hos Patres instituere vel destituere, vt fuit ordinatum Romæ 1569. Vocandi autem sunt ad cōsilium, in primis Magistri in suis Prouincijs acceptati, & qui fuerunt in aliqua Prouincia Prouinciales. Item Inquisitores. Venetijs 1592. & Vallisoleti 1605. Et qui fue-

fuerũt Priores, in ipsis tamen Cõuentibus in quibus habetur consilium. Romæ 1555. & 1559 & Vallisoleti 1605. Item qui actualiter sunt Suppriores, deinde Baccalaurei seu præsentati, Lectores primi, & Prædicatores Generales. Venet. 1592. Et qui per decennium integra Quadragesima munus prædicationis gratiosè exercuerunt, in illis dumtaxat Conuẽtibus vbicunque fuerint assignati Barcinone 1574 & Romę. 1589. Magistri etiam Nouitiorum, vt ibidem, nec non Parisijs 1611. cõfirmatum fuit. Vicarij nationum vel qui per Magistrum Ordinis, vel Priorem Prouincialem, Patres à consilijs instituti fuerint. Lausanæ 1390. & Papiæ 1423. Ceterum hic numerus Patrum à cõsilijs in nullo Conuentu, excepto Parisiẽsi, ob multitudinẽ graduatorũ duodenariũ numerũ excedat & ad quẽ nullus minor quadraginta annis, his exceptis, qui Patres de iure sũt, admittatur. Rom. 1553 & 1559. In Capitulo enim Romę 1589. Prioribus sub pœna absolutionis ab officijs ipso facto incurrenda mandatum fuit, ne aliquem vltra prædictum numerũ ad consilium vocent aut admittant. Et si secùs fecerint, totum sit irritum & inane: & quæ in ipsis consilijs decreta ab huiusmodi Patribus fuerint, nullius sint roboris vel momenti.

Quod verò ad locum eorumdem Patrum attinet in præscripto duodenario numero, post Priorem Magistri in Prouincijs acceptati primo loco computari debent. Deinde qui fuerint illius vel alterius Prouinciæ Prouinciales, etiam non Magistri, Inquisitores; postea Supprior: deinde Baccalaurei, deinde Lecto: primus: & ad extremùm successiuè cæteri, prout iuris ratio postulauerit. Neapoli 1600. Cæteri verò locum suæ professionis, etiam inter alios fratres retineant, siue sint Patres de iure, siue ex gratia. Salmanticæ 1551. Quæ autem in consilijs tractabuntur, postquam voce publica consultiua (si voluerint aliquid dicere) fuerint discussa, subsequentèr per vota secreta approbentur. Neapoli 1600. & in libro ad hæc deputato, vel per aliquem ex Patribus, vel per alium Sacerdotem ex assignatis in Conuentu, ad officiũ secretarij per vota secreta electũ describantur. Qui secretarius cõsilij, si non erit ex numero Patrũ à consilijs, non habebit vocem decisiuam, sed tantummodo cõsultiuam; & nihilominus ad secretum, sicut & alij tenebitur, vt in eodem Capitulo Neapoli 1600. dicitur. Qui autem ex Patribus secreta consilij in præiudicium iustitiæ vel correctionis, vel etiam personæ cuiuscũq. quomodocunq. reuelauerit, priuatus sit Paternitate à consilijs, neque vnquam inter Patres à cõsilijs cooptari possit, nisi à Magistro Ordinis, vel Generali Capitulo cum eo dispensetur. Barcinone 1574. & Romæ 1589.

Potissimè autem hæc in Patrũ consilio pertractanda sunt. Institutio Supprioris, quando fit à Priore. c. de elect. Prioris. Aedificia notabilia in Conuentibus

Romæ 1589. Absolutio Supprioris instituti, siue à Priore, siue à Prouinciali. Valentiæ 1596 Institutio & absolutio Magistri Nouitiorum, quando extra Capitulū Prouinciale de hoc disceptatur. Electio Nouitiorum ab Ordine ante professionem. Venetijs 1592. Extractio librorum à communi Bibliotheca: Neapoli 1600. Romæ 1601. & Vallisoleti 1605. Alienatio siue commutatio bonorum immobilium, etiam habita licentia Prouincialis. Vallisoleti 1605. Electio Depositariorū Conuentus. Ibidem & Romæ 1609 Licentia itinerandi extra fines sui Conuentus. Vallisoleti 1605. Concessio litterarum testimonialium, de doctrina & moribus, fratribus mittendis ex Cōuentu, in quo vixit, ad Collegia seu studia generalia. Romę 1589. Destinatio Prædicatoris ad instituendam societatem sanctissimi Rosarij Venetijs 1592. Examē & approbatio fratrum ad audiēdas confessiones, siue fratrum, siue sæcularium: & insuper ea omnia quæ à toto Capitulo fratrum definienda sunt, prius in Consilio Patrū proponenda, tractanda, & per vota secreta concludenda erunt. Quæ omnia vt tanto amplius obseruentur, in memoriam reuocamus Leonis X. Pont. Max. Constitutionem Salmanticæ 1551. à Patribus acceptatam, cuius ea est particula: Nihilominus mandamus vobis vt alia, quæ per suffragia absq. canonica electione circa determinatas personas per vos concludenda sunt, collatione prius facta, & auditis omnibus volentibus aliquid in negotio, de quo agitur dicere, cum ad vota peruenitur, per fabas vel simile, vota non nisi secretè dentur. Non obstantibus constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscunque.

b. **Diligenter examinēt.)** Declaramus quòd recens in capitulo Bononien. 1515 fuit ordinatum, vt recipiendorum ad habitum clericalem, tum ad probationis annum, tum ad professionem, à designatis iuxta constitutiones nostras examinatoribus coram Patrum consilio examen fiat: vsq. simili coram Patribus præuio examine fratres conuersi ad professionem recipiantur; & non admittātur, nisi fuerint in fide christiana, & officio pro eorum debita sufficientia instructi. In quo Præsidentium, & examinatorum, ac reliquorū Patrū conscientias aggrauamus.

Debent autem prędicti examinatores, vrbanè, leniter & imprimis de impedimentis in Constitutionibus expressis inquirere, & omnia quæ inuenerint fideliter Conuentui relationem facere. Summoperè autem cauēdum est, ne recipiantur ignari aut inepti ad litteras, vel qui habeant quędam vitia quasi inseparabilia & naturalia, sicut est innata iracundia, ebrietas, debilitas naturæ ex vitiosa consuetudine, & dispositio ad furorem & huiusmodi de quorum correctio-

ctione vix spes potest haberi.

Item debent inquirere, quo spiritu qua mente, & voluntate, id regularis vitæ genus elegerint; quem sibi finem proposuerint: num zelo perfectoris vitæ, & vt Deo liberius famulari possint, vel leuitate, vel humano affectu, aut inordinato animi motu ducantur. Clemens VIII. in Constitut. Apostolica.

Præterea declaramus, quòd fel. recor. Sixtus Papa V. edidit Constitutionem de non recipiẽdis ad Ordinem criminosis, ære ingenti alieno oppressis, ratiocinijs obligatis, homicidis & reliquis facinorosis; & si fuerint tales recepti, receptionem, & professionem eorum annullauit. Gregorius etiam XIIII. declarauit aliquam informationem recipi debere ante habitus susceptionẽ, dummodo ante professionem plena, atque eo modo quo Sixtus Quintus disponebat informatio caperetur: simulq. declarauit sufficere, vt Superiores Conuentuũ, cum tribus aut quatuor de Capitulo per vota secreta captas informationes approbent. Tandẽ fel. rec. Clemens VIII. casus in quibus professio à Sixto Quinto nulla declarabatur, reduxit ad terminos iuris: saluas tamen omnino voluit esse pœnas contra Superiores non seruantes in reliquis formam prædictarum Constitutionum, de criminosis & alijs supra nominatis non recipiendis ad Ordinem, decretas.

Item declaramus in Capitulo Romæ 1589. ordinatum fuisse, & authoritate Apostolica confirmatum, vt nullus ad habitum clericalem in Ordine nostro recipiatur, nisi qui calleat linguam latinam, & sciat distinctè & clarè legere, beneque intelligat ac declaret ea quæ legit. Porrò per callere linguam latinam intelligitur quod sit in Grammaticalibus sufficienter instructus, prout Venetijs 1592. eadem Apostolica authoritate fuit declaratum. Clemens etiam VIII. ita statuit: Tantam verò litterarum sufficiẽtiam calleat recipiendus in clẽricum, vt illius addiscendæ spem indubitatam præseferat, quod minores & suo tempore maiores ordines, iuxta decreta Concilij Tridentini suscipere valeat. Sed si quis annum vigesimum quintum excedens, ad habitum regularem admitti postulauerit, & talis eruditionis expers inuentus fuerit, in Conuersorum tantum numerum, quibus litterarũ sufficientia necessaria non est, referatur.

II.

Verumtamen antequã stabilitatem & communem vitam promittant, & obedientiam Prælato & successoribus suis faciant, c. tempus probationis eis assignetur, d. vt & ipsi austeritates Ordinis, & fratres mores experiantur eorũ. Nullus recipiatur nisi requisitus an sit cõiugatus, e an seruus, an f. ratiocinijs obliga-

tus, an *g*. alterius professionis, vel occultam habeat infirmitatem.

c. **Tempus probationis assignetur.**) Declaramus quod tempus probationis est vnus annus completus, qui non potest incipere ante annum quintumdecimum completum. Et ita nullus clericus potest profiteri nisi cōpleto sextodecimo anno iuxta Constitutionem Concilij Tridentini sess. 25. cap. 15. Si quis autem infra annum probationis vel intra ætatem à iure taxatam aliquem ad professionem receperit, aut tali receptioni vnà cū effectu consenserit, suspensus est à receptione cuiuscunque Nouitij, donec a Magistro Ordinis vel Diffinitoribus Capituli Generalis, vel Prouincialis fuerit restitutus. Et præter hæc peccat mortaliter faciens contra præceptum Ecclesiæ, & debet puniri pœna grauioris culpæ, vt habetur in capit Non solum, & capit. Constitutionum. de Regularib. lib. 6. & in Capitulo apud Castras 1312.

d **Vt & ipsi austeritates Ordinis.**) Declaramus, quod cum austeritas Ordinis præcipuè in cōtinuatione consistat, debet annus probationis integer esse, & continuus. Et ideò si quis stetisset in Religione nostra per sex menses, & postmodum egrederetur, & transacto aliquo tempore reuerteretur ad Ordinem, non posset post sex menses recipi ad professionem, sed oporteret vt annum integrum continuaret; quia non posset verè dici quod esset expertus austeritates Religionis, quæ pro maxima sui parte in continuatione consistunt. Nā aliquis posset faciliter ieiunare, & à carnibus abstinere, & castitatem seruare per vnum, vel duos menses, qui non posset prædicta continuare. Et ideò ad veram probationem austeritatum, requiritur continuatio vnius anni integri, quæ iuxta decisionem Romanæ Rotæ interrumpitur etiam per spatium vnius noctis, vel vnius diei; ac proinde talis non potest recipi ad professionem Religionis Nec obstat textus Constitutionis de Nouitiis capit. 41. quia aliàs obseruabatur ante Conc. Trident.

e **An seruus.**) Declaramus, quod seruus emptitius, & qui in iure est verè seruus, non debet recipi in Religionem nisi de licentia sui Domini, vel nisi omninò factus sit liber: & si receptus fecerit professionem, & Monasterium fuerit in culpa, puta, quia sciebat, ipsum esse seruum, vel fuit negligens ad hoc inuestigandum, facta professio tenet, tenebitur tamen Conuentus satisfacere Domino suo.

f **An ratiocinijs obligatus.** Declaramus quod si quis est obligatus ad ratiocinia Reipublicæ, non potest recipi in Religione, nisi prius de ratiocinijs se expediat immo nec qui ad ratiocinia priuatorum hominum obligatus est quia vt docet S. Tom. 2. 2. q. 199. art. 6. ad 3. argumentum, ille qui est obligatus ad aliquid certum non

non potest illud licitè prætermittere, facultate existente. Et ideo si aliquis sit obligatus, vt alicui rationem ponat, vel vt certum debitum reddat, non potest hoc licitè prætermittere, vt Religioné ingrediatur. Præ oculis quoq. habenda est Constitutio Clementis VIII. de receptione Nouitiorum, quæ sic habet. Quod attinet ad recipiendorum Nouitiorum formã vltra diligentem perquisitionem quæ habenda erit de natalibus vniuscuiusque, corporis valetudine, moribus, & anteacta vita; & præcipuè eorum qui annum sextum decimum excesserint, an criminosi, aut ære alieno grauati, vel reddendæ rationi obnoxij sint iuxta formam Constit. Sixti Quinti &c. Illud etiam superiores perquirant, vt nullus admittatur, qui ex honestis parentibus natus non sit, &c. Et infra. Et ne eorum parentes ope, & subsidio ipsorum indigentes deserant.

De criminosis porro illud habetur in Capitulo Romano 1583. Facinorosi, & homicidæ non recipiantur ad habitum, nisi maximam suorum errorum pœnitentiam ostenderint, aut feruentissimo spiritu ducti, ad Religionem venerint. Idq. non sine licentia Magistri Ordinis speciali.

g Alterius professionis.) Statuimus, vt nullus in alia Religione Professus, vel ab ea eiectus ad habitum Religionis nostræ à quoquam recipiatur. Quod si receptus fuerit, præterquàm recipientes grauiter puniantur, receptio, sicut & professio, si tamen postmodum fuerit subsecuta, pro nulla habeatur, & talis statim ad sæculũ remittatur. Valentiæ 1596 Romæ 1601. Vallisoleti 1605.

III.

NVllus *b*. recipiatur in fratrem clericum ad probationem vel professionem, nisi à Priore Prouinciali, vel ab eo, cui super hoc dederit licentiam specialem; vel à Priore Conuẽtuali cum assensu totius vel maioris partis Capituli. Conuersum autem non recipiat Prior Prouincialis, nec aliquis de eius licentia, nisi de consensu Prioris, & duarum partium fratrum, qui sunt de Conuentu *i*, pro quo fuerit induendus. Nec Conuentus aliquis recipiat Conuersum, sine licentia Prioris Prouincalis.

b. Nullus recipiatur.) Declaramus quod Supprior, vel Vicarius Prioris in eius absentia non possunt recipere fratrem ad Ordinem, nisi ex commissione speciali, & expresse sibi facta per Priorem Prouincialem, vel Magistrum Ordinis. Apud Verdunũ 1356. & Insulis 1293. Itaque in Capitulo Vallisoleti 1605. interdictum est omnibus Prioribus in

po-

cipiatur, nisi prius per annos duos in habitu tertiarii Conuentui inseruierit, vt sic spiritus atque vires, quibus præcipuè in fratribus Conuersis Ordo noster opus habet, probentur. Vbi verò consuetudo non est recipiendi tertiarios ordinamus, vt recepti ad habitũ Conuersorum, primò duobus annis integris habitum Conuersorũ deferant, quo biennio eorum vires, & obsequia videantur, & probentur an idonei sint ad labores. Deinde verò post biennium, annus tertius in eodem habitu pro probatione illis assignetur, ita quod si bene, vt par est, se gesserint, ad professionem post tertium annum recipiantur.

¶ **Nec receptus fiat Clericus, nisi de licentia Magistri Ordinis.**) Declaramus, quod Priores Prouinciales non possunt dare licentiam, quod aliquis Conuersus transferatur ad statum Clericorum, sed solus Magister Ordinis. Nullus etiam, Conuersum habitu albo in Ordine nostro, excepto Magistro Ordinis, induere potest. Quod si secus fecerit, totum sit irritum, & inane; & Prælatus contrauenìens, in pœnam ab officio absoluatur, nec non voce passiua priuetur. Bononiæ 1564. Barcinone 1574. & Romæ 1559. atq; idem de Tertiarijs obseruetur. Quicunque autem Conuersus, Oblatus, vel Tertiarius inuentus fuerit sine Magistri Ordinis licentia clericalem habitum assumpsisse, ipso omninò exuatur. Conuersus per sex menses etiam scapulari nigro priuetur, & in Conuentu pro carcere vno anno detineatur, & ad pristinum suum statum redire cogatur. Romæ 1589. & Bononiæ 1615. Si quis autem Conuersus seipsum tali habitu induere ausus fuerit, & quod peius est Ordines sacros fraudulenter susceperit, vltra Constitutiones Apostolicas de malè promotis, iuxta leges nostras seuerè puniatur, & ipso etiã habitu Conuersorum exuatur, atque solo habitu Tertiarij indutus toto tempore suæ vitæ ab executione dictorum Ordinum sit suspensus perpetuòq; inhabilis. Neque ab aliquo ad suum habitum restituatur, nisi à Capitulo Generali. Neapoli 1600. Romæ etiam 1601. ordinatum fuit, vt Conuersi qui habitum clericalem, vel iam susceperunt, vel in posterum cum licentia Magistri Ordinis susceperint, nullo pacto sine licentia Magistri Ordinis; sacris ordinibus initientur. Quod si Magister Ordinis cum aliquo dispensauerit, nõ poterit habere vocem in quacunq; electione canonica, nec ad eligendum eos, qui sunt mittendi ad Capitulum Generale, vel Prouinciale, ante sex annos completos, à die receptionis habitus Clericorum computandos, & nisi etiam fuerit Sacerdos, vt infra distinct. 2. cap. 2. de electione Prioris clarius explicatur. Et quoad vocem, & quoad locum vbique esse debet post fratres Clericos, qui eum in statu Clericorum præcesserunt. Bisuntij 1303. & Brugis 1369.

Præterea denunciamus Clemẽtem Octauum statuisse, vt qui ad Conuersorum habitum recepti fue-

fuerint, ad Clericorum statum, etiam durante probationis anno transire non possint. Et cum professionem emiserint, quemadmodum & Clerici, in libro designato professionem suam subscribant Qui autem litterarum ignari sunt signum Crucis in eodem libro professioni suæ aliena manu descriptæ apponant, & testes assistentes subscribant.

m **Cuiuscunque Ordinis mendicantium.)** Declaramus, quod per Religiosos mendicantes intelligit Constitutio, non solum illos Religiosos, qui possessiones non habent, nec in communi, nec in particulari, sed etiã illos, qui de iure, vel ex indulto Apostolico sunt mendicantes. Valentiæ 1337.

Ad Ordinem nostrum.) Declaramus quod quamuis de iure antiquo communiter poterant fratres quorumcunq. Ordinum, siue mendicantium siue non mendicantium, ad Ordinem nostrum propter sui præstantiam cum licentia Magistri Ordinis transire, tamen postea propter Constitutionem Bonifacii Papæ Noni, nullus ex alio Ordine mendicantium potest ad Ordinem nostrum, neq. ex nostro ad alium, nisi de licentia Sedis Apostolicæ trãsire. Martinus quoque Quintus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ prohibuit, ne vllus Religiosus quorumcumque Ordinum mendicantium, cuiuscunq. status, conditionis &c virtute quarumcunque facultatum concessarum etiam authoritate Apostolica &c. admitti, vel recipi possit per quoscunq. superiores monasticos in monachum cuiuscunque Ordinis monastici, Carthusiensi dumtaxat excepto, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, quam incurrunt ipso facto receptores, & recepti, à qua absolui nõ possunt extra articulum mortis, nisi à Romano Pontifice.

n **Nec quicunq. illegitimè natus.)** Declaramus quod nullus illegitimè natus potest recipi ad Ordinem sine licentia Prouincialis, vel Magistri Ordinis, & si fuerit receptus non poterit esse Supprior, nec Vicarius Prioris in aliquo Conuentu, etiam Priore illius Conuentus mortuo, vel amoto, nisi cum eo fuerit dispensatũ. Apud Podium 1334. Et Perpiniani 1427. declaratum fuit quod illegitimè natus non potest fieri Prior, nec Supprior, nec Visitator sine dispensatione. Et si dispẽsatũ fuerit, quod possit esse Prior, nõ poterit tñ propter hoc esse Vicarius Prouincialis, aut Prouinciæ nec Diffinitor Capituli Generalis, nisi in dispensatione de prædictis facta fuerit expressa mentio.

Item denunciamus Sixtum Quintum olim prohibuisse ne illegitimi quicunque ad Religionem recipiantur. Clemens tamẽ Octauus eiusdem Sixti Constitutionem ad terminos iuris reduxit, posseq. illegitimos recipi indulsit, cum hac tamen clausula, vt hi ad quos spectat huiusmodi receptio, præter alia, quæ inquirere debent, diligenter vitam, & mo-

mores examinent, & illos recipiant, si tamen bonam indolem, & virtutis specimen præseferant; ut merita suppleant natalium defectum, & illorum receptio Ordini profutura esse videatur: dummodo tamen in eadem Religione filius, in qua pater professus fuerit, viuente patre non admittatur. Voluit etiam idem Summus Pontifex licere Generali, aut Prouinciali, ad quos spectat dicta dispensatio iuxta priuilegia illis concessa dispensare posse cum illegitimis, suffragantibus meritis ad gradus, honores, & dignitates obtinendas.

V.

PRohibemus autem ne aliquis de cætero o. aliquam mulierem tondeat vel induat, vel ad professionem recipiat. Pueri intra quartũ decimum annum aut non recipiantur, aut si in aliquibus Conuentibus oporteat eos communiter recipere, recipiantur de consensu Capituli Conuentus à Priore & non alias. Nec retineri possint in aliquo Conuentu p. vbi non est Nouitiorum similium cõgregatio cum proprio dormitorio & Magistro; ita quod alibi non recipiantur, nisi statim mittantur ad huiusmodi Conuentus, in quibus proficiebuntur, pro Conuentibus tamen, in quibus receperunt habitum, & à quibus Conuentibus de vestimentis prouideri eis debet.

o. Aliquam mulierem tondeat vel induat.) Declaramus Salmanticæ 1551. ita ordinatum fuisse. Strictissimè inhibemus Prælatis, & Conuentuum Præsidentibus, ne de cætero aliquam mulierem ad habitum tertij Ordinis recipiant, quæ sit minoris ætatis quàm annorum quadraginta, & quæ non habeat vnde de victu, & vestitu sibi sufficiẽter valeat prouidere: quod intelligimus de his, quæ in proprijs domibus habitant, & non de his quæ sunt in Monasteriis collegiatis.

p. Vbi non est Nouitiorum similium congregatio.) Declaramus quòd huiusmodi cõgregatio debet esse ad minus in numero senario. Salmãticæ 1551. & Romæ 1553. & 1558 Et Auenione 1561. addita sunt hæc verba: Quæ ordinatio cũ iã habeat tria, & quatuor Capitula, & admodum necessaria sit, præcipimus vt inuiolabiliter obseruetur ab omnibus Prælatis. Declaramus etiam quod Romæ 1589. Sixtus V. dato viuæ vocis oraculo fel. recor. Cardinali Alexandrino Ordinis nostri, ex quo fuit assumptus, Protectori, decreuit & perpetuis temporibus obseruãdum in vniuerso nostro Prædicatorum Ordine

dinis præcepit, vt de cætero Nouitij, qui in minoribus Conuentibus habitum Religionis assumpserint, ad Conuentus maiores & religiosos transmittantur, vbi in dormitorio communi eorum, cum debita clausura, & saltim in numero senario educari possint sub discreto & religioso magistro. Quòd si quis Prælatus in posterum professionem alicuius Nouitij recipere præsumpserit, qui iuxta tenorem huius decreti non fuerit institutus ac educatus, vel intra mensem scienter Nouitium non transmiserit ad Conuentum (vt dictum est) in quo religiose vt supra instituatur ipso facto sit excommunicatus, & a gradu atq; officio Ordinis indispensabiliter priuatus. Vt autē hæc ordinatio debite obseruetur eadem Apostolica authoritate in virtute Spiritus Sancti, & sub sanctæ obedientiæ formali præcepto Prouincialibus seu Vicarijs præcepit, vt in suis Prouincijs vel Congregationibus infra spatium duorum mensium à notitia præsentium, Conuentus aliquos religiosos designent, ad quos transmittantur, qui in minoribus nō aptis ad eorum instructionem sunt vestiti, vbi annum probationis peragant, & suo tempore professionem faciat, pro illis tamen Conuentibus, pro quibus habitum Ordinis susceperunt. & sic professi ab illa religiosa, & consimili societate, & à cura Magistri Nouitiorum ad minus post biennium integrum ab emissa professione non amoueantur. Non tamen prohibuit Sixtus, quominus longiori tempore sub cura Magistri Nouitiorum remaneant; quemadmodum postea Romæ 1608. Parisijs 1611. & Romę 1612. ordinatum fuit, istis verbis: Ordinamus vt Nouitij in posterum post emissam professionem maneant in domo Nouitiorum, & sub cura sui Magistri vsque ad Sacerdotium, nec ante id tempus, vel extra domum Nouitiorum, vel à cura sui Magistri subduci possint. Cæterum Venetijs 1592. eadem Apostolica authoritate declaratum fuit, prædictum senarium numerum vt in pluribus requiri: Prouincijs autem desolatis, sufficere dumtaxat quaternarium. Item declaramus in Capitulo Salmanticeñ 1551. acceptatam fuisse Constitutionem Leonis X. in qua statutum est, vt in iuuenum susceptione ad habitum & professionem, suffragia per vota secreta seu per fabas in Capitulo ab omnibus ferantur: quod idem Capitulo Valentiæ 1596. ordinatum fuit. Neque etiam in cellis aut locis priuatis, sed in Capitulo ad habitum & professionem Nouitij recipiantur: non obstantibus in contrarium quibuscunque. Romæ 1601. & Vallisoleti 1605. Item, ætas illorum & tēpus in quo vel habitum recipiūt vel postea votum professionis emittunt, adnotetur. Romæ 1589. & infra Cap. de professione.

CAP.

CAP. XIV.

De Nouitijs & eorum instructione.

I.

PRior *a*. Nouitijs Magistrum diligentem in instructione eorum præponat, qui eos de Ordine doceat, excitet in Ecclesia, & vbicunq. negligenter se habuerint, verbo vel signo quantum poterit eos studeat emendare. Necessaria prout potest debet eis procurare. De apertis negligẽtijs cum ante eum petierint veniam, pœnitentiam dare, vel eos in suo Capitulo proclamare. Humilitatem cordis, & corporis doceat eos habere, iuxta illud: Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde.

a. Prior Nouitijs Magistrum diligẽtem præponat.) Declaramus fel. record. Clementem VIII. statuisse Nouitiorum simplicium Magistrum non debere vacare officijs, & oneribus quæ Nouitiorum curam possint impedire.

Item statuit Magistrum debere esse Sacerdotem, qui expleuerit trigesimum quintum ætatis suæ annum, & decimum suæ professionis: doctrinæ & anteactæ vitæ exemplo præstantem: orationi præterea, & mortificationis operibus addictum, prudentia, charitate præditum, affabilem, grauem, zelum Dei cum mansuetudine præseferentem: ab omni cordis, & animi perturbatione, præsertim indignatione, quàm longissimè alienum: & talem deniq. qui in omnibus bonorum operum exemplum se præbeat, & potius amari appetat quàm timeri. Pro communibus autem & proprijs vniuscuiusque necessitatibus quæ accidere possunt, vnus ex Nouitijs ætate, & moribus prouectior deputetur, qui Magistro permittente, omnia prout opus fuerit agat: cui etiam portæ nouitiatus custodia & rerum leuioris momenti prouisio, intra nouitiatum poterit committi: Porrò authoritate Apostolica à Sixto V. in Capitulo Romæ 1589. sub pœna absolutionis ab officio ipso facto incurrenda fuit inhibitum, ne Prior Prouincialis seu conuentualis possit ad nutum instituere Magistrum Nouitiorum, vel iam institutũ ab officio amouere, nisi ex consensu Diffinitorum, si de hoc tractatur in Prouinciali Capitulo: vel ex consensu maioris partis patrum à consilijs illius Conuentus, in quo Magister Nouitiorum est instituendus vel amouendus, quando de tali re tractatur extra Capitulum. Ne autem Patres à tam necessaria cura iuuenum refugiant, Romæ 1608. fuit ordinatum vt recusantes officium Magistri Nouitiorum sibi

à Prouincialibus, vel à Capitulo Prouinciali, vel Prioribus de cõsilio patrum impositum, non possint eligi per vnum annum in Priores, Magistris in Theologia, Patribus Prouinciæ, & Lectoribus actu legentibus dumtaxat exceptis.

Vt autem istud officium tanto libentius suscipiant, in eodem Capitulo ordinatum, & Parisijs 1611. confirmatum fuit, vt Magistri Nouitiorũ non simplicium sint Patres à consilijs, & ab onere hebdomadarię exempti.

II.

FRequenter *b.* purè & discretè *c.* doceat eos confiteri, *d* sine proprio viuere, propriam voluntatem deserere, pro sui voluntate Prælati *e.* obedientiam in omnibus voluntariã obseruare; quomodo vbicunq. & in omnibus se habere debeãt, ipsos debet instruere; & ꝙ locum vbi positi fuerint, vbique teneant; quomodo sibi danti aliquid vel auferenti, male, vel benè dicenti, inclinare debeant: quomodo se ad cameras contineant; vt oculos sublimes non habeant: quomodo & quid orent, & quàm silenter, vt alijs rugitum non faciant; quomodo in Capitulo venia, vel vbicunq. reprehensi fuerint à Prælato, sit facienda: Et quod si quis fratrem suum aliquo modo scandalizauerit, tamdiu ante pedes eius prostratus iaceat, quousq. placatus erigat eũ.

III.

INstruendi sunt etiã Nouitij, vt cum nemine contendere præsumant, & in omnibus Magistro suo obediant. In Processione socium sibi collateralem attendant: nec loquantur locis & temporibus interdictis: neminem penitus iudicent, sed si aliqua ab vllo fieri videant (licet mala videãtur) bona suspicentur, vel bona intentione facta: Sæpe .n. humanũ fallitur iudicium. Et quod non loquantur de absente nisi quæ bona sunt: disciplinas frequenter suscipiant: cum duabus manibus bibant, & sedendo: diligenter libros, & vestes, & res alias Monasterij custodiant: Et quod si quid petitum fuerit ab vno Priore, non petatur ab alio, nisi causa exposita

sita; sed nec si à maiore petierint, vadant ad minorẽ.

b. Frequenter, purè, & discretè doceat eos cõfiteri.) Declaramus quòd Magister Nouitiorum debet esse vir prudens, discretus, zelator Religionis, & ceremoniarum valde peritus: qui Nouitios de his instruat, quę professi facere tenentur, præter ea quæ hic in Cõstitutione expressè habentur, & doceat eos seruare illa quæ sunt substantialia Religionis, vt paupertatem, castitatem, & obedientiam; & quod habitum Religionis dum in publico apparent vbiq. deferant. Similiter debet eos docere de ieiunijs certis temporibus seruandis de abstinentia ab esu carnium, de lineis non portandis ad carnẽ, de culcitris non tenendis, de dormiendo cum tunicella, cingulo & caligis; de silentio certis locis & tẽporibus seruando qualiter in Oratorio se debent habere maturè: & præsertim iuxta Altare reuerenter, iuxta Reliquias timoratè, in mensa & in Capitulo compositè. In comestione religiose, & quod super escam se non effundant, mundè comedant, ne abominationem alijs faciant, & quod non sint verbosi, sed linguam restringant, oculos sublimes non habeant; neq. circumuoluant. In dormitorio quietè se habeant, & nec otiòsè discurrant, & vbicunq. fuerint, non otiosa sed vtilia dicant. Debet etiam eos docere de cæremonijs, maximè circa ministerium Altaris, videlicet de inclinationibus & prostrationibus faciendis, & de alijs ad Religionem pertinentibus; vt simul mores discant & scientiam. Et quia ex sancta ac probata Nouitiorum educatione, magni fructus in Religione proueniunt, & regularis disciplina mirifice propagatur, multa in Capitulis Generalibus circa eorum eruditionem ordinata sunt, videlicet: instruendi sunt in cantu, & in Diuino Officio, & quod nisi prius sciant Diuinum Officium recitare, ad professionem non recipiãtur. Carcassonæ 1312. Item vt in loco ab alijs separato educentur. Venetijs 1592. Et præter Magistrum, & Pędagogum, nemo nec etiam ipsi Lectores habeant clauem domus Nouitiorũ, quocunq. vsu vel potius corruptela in contrarium non obstante. Romæ 1608. Et Lectores Nouitiorum nullo pacto eorum negotijs aut gubernationibus se immisceant, aut ipsos contra suos Magistros defendant, aut pœnitentias illis impositas impedire conentur; neq. vllo pretextu, nec alia quacunque causa, vel occasione, etiam repetendi lectiones aut dubia explicandi, domos Nouitiorum ingrediantur, nec cum eis extra scholam, etiam de rebus ad studium pertinentibus, sine licentia magistri Nouitiorum loquantur; qui autem contra fecerint; & officio Lectoratus, & voce actiua passiuaq. priuentur. Vallisoleti 1605. In anno autem probationis, Nouitij in studijs Artium (preterquam linguarum) non occupentur, sed tantum in

tus, an g. alterius profeſſionis, vel occultam habeat infirmitatem.

c. Tempus probationis aſſignetur.) Declaramus quod tempus probationis eſt vnus annus completus, qui non poteſt incipere ante annum quintumdecimum completum. Et ita nullus clericus poteſt profiteri niſi cõpleto ſextodecimo anno iuxta Conſtitutionem Concilij Tridentini ſeſs.25.cap.15. Si quis autem infra annum probationis vel intra ætatem à iure taxatam aliquem ad profeſſionem receperit, aut tali receptioni vnà cũ effectu conſenſerit, ſuſpenſus eſt à receptione cuiuſcunque Nouitij, donec a Magiſtro Ordinis vel Diffinitoribus Capituli Generalis vel Prouincialis fuerit reſtitutus. Et præter hæc peccat mortaliter faciens contra præceptum Eccleſiæ, & debet puniri pœna grauioris culpæ, vt habetur in capit Non ſolum, & capit. Conſtitutionum. de Regularib. lib. 6. & in Capitulo apud Caſtras 1312.

d Vt & ipſi auſteritates Ordinis.) Declaramus, quod cum auſteritas Ordinis præcipuè in cõtinuatione conſiſtat, debet annus probationis integer eſſe, & continuus. Et ideò ſi quis ſtetiſſet in Religione noſtra per ſex menſes, & poſtmodum egrederetur, & tranſacto aliquo tempore reuerteretur ad Ordinem, non poſſet poſt ſex menſes recipi ad profeſſionem, ſed oporteret vt annum integrum continuaret; quia non poſſet verè dici quod eſſet expertus auſteritates Religionis, quæ pro maxima ſui parte in continuatione conſiſtunt. Nã aliquis poſſet faciliter ieiunare, & à carnibus abſtinere, & caſtitatem ſeruare per vnum, vel duos menſes, qui non poſſet prædicta continuare. Et ideò ad veram probationem auſteritatum, requiritur continuatio vnius anni integri, quæ iuxta deciſionem Romanæ Rotæ interrumpitur etiam per ſpatium vnius noctis, vel vnius diei; ac proinde talis non poteſt recipi ad profeſſionem Religionis Nec obſtat textus Conſtitutionis de Nouitiis capit. 41. quia aliàs obſeruabatur ante Conc. Trident.

e An ſeruus.) Declaramus, quod ſeruus emptitius, & qui in iure eſt verè ſeruus, non debet recipi in Religionem niſi de licentia ſui Domini, vel niſi omninò factus ſit liber: & ſi receptus fecerit profeſſionem, & Monaſterium fuerit in culpa, puta, quia ſciebat, ipſum eſſe ſeruum, vel fuit negligens ad hoc inueſtigandum, facta profeſſio tenet, tenebitur tamen Conuentus ſatisfacere Domino ſuo.

f An ratiocinijs obligatus. Declaramus quod ſi quis eſt obligatus ad ratiocinia Reipublicæ, non poteſt recipi in Religione, niſi prius de ratiocinijs ſe expediat immo nec qui ad ratiocinia priuatorum hominum obligatus eſt quia vt docet S. Tom. 2.2. q.199. art.6.ad 3. argumentum, ille qui eſt obligatus ad aliquid certum non

non potest illud licitè prætermittere, facultate existente. Et ideo si aliquis sit obligatus, vt alicui rationem ponat, vel vt certum debitum reddat, non potest hoc licitè prætermittere, vt Religionē ingrediatur. Præ oculis quoq. habenda est Constitutio Clementis VIII. de receptione Nouitiorum, quæ sic habet. Quod attinet ad recipiendorum Nouitiorum formā vltra diligentem perquisitionem quæ habenda erit de natalibus vniuscuiusque, corporis valetudine, moribus, & anteacta vita; & præcipuè eorum qui annum sextum decimum excesserint, an criminosi, aut ære alieno grauati, vel reddendæ rationi obnoxij sint iuxta formam Constit. Sixti Quinti &c. Illud etiam superiores perquirant, vt nullus admittatur, qui ex honestis parentibus natus non sit, &c. Et infra. Et ne eorum parentes ope, & subsidio ipsorum indigentes deserant.

De criminosis porro illud habetur in Capitulo Romano 1583. Facinorosi, & homicidæ non recipiantur ad habitum, nisi maximam suorum errorum pœnitentiam ostenderint, aut feruentissimo spiritu ducti, ad Religionem venerint. Idq. non sine licentia Magistri Ordinis speciali.

g Alterius professionis.) Statuimus, vt nullus in alia Religione Professus, vel ab ea eiectus ad habitum Religionis nostræ à quoquam recipiatur. Quod si receptus fuerit, præterquàm recipientes grauiter puniantur, receptio, sicut & professio, si tamen postmodum fuerit subsecuta, pro nulla habeatur, & talis statim ad sæculū remittatur. Valentiæ 1596 Romæ 1601. Vallisoleti 1605.

III.

NVllus *b*. recipiatur in fratrem clericum ad probationem vel professionem, nisi à Priore Prouinciali, vel ab eo, cui super hoc dederit licentiam specialem; vel à Priore Conuētuali cum assensu totius vel maioris partis Capituli. Conuersum autem non recipiat Prior Prouincialis, nec aliquis de eius licentia, nisi de consensu Prioris, & duarum partium fratrum, qui sunt de Conuentu *i*, pro quo fuerit induendus. Nec Conuentus aliquis recipiat Conuersum, sine licentia Prioris Prouincalis.

b. Nullus recipiatur.) Declaramus quod Supprior, vel Vicarius Prioris in eius absentia non possunt recipere fratrem ad Ordinem, nisi ex commissione speciali, & expresse sibi facta per Priorem Prouincialem, vel Magistrum Ordinis. Apud Verdunū 1356. & Insulis 1293. Itaque in Capitulo Vallisoleti 1605. interdictum est omnibus Prioribus in po-

cipiatur, nisi priusper annos duos in habitu tertiarii Conuentui inseruierit, vt sic spiritus atque vires, quibus præcipuè in fratribus Conuersis Ordo noster opus habet, probentur. Vbi verò consuetudo non est recipiendi tertiarios ordinamus, vt recepti ad habitũ Conuersorum, primò duobus annis integris habitum Conuersorũ deferant, quo biennio eorum vires, & obsequia videantur, & probentur an idonei sint ad labores. Deinde verò post biennium, annus tertius in eodem habitu pro probatione illis assignetur, ita quod si benè, vt par est, se gesserint, ad professionem post tertium annum recipiantur.

Nec receptus fiat Clericus, nisi de licentia Magistri Ordinis. Declaramus, quòd Priores Prouinciales non possunt dare licentiam, quod aliquis Conuersus transferatur ad statum Clericorum, sed solus Magister Ordinis. Nullus etiam Conuersum habitu albo in Ordine nostro, excepto Magistro Ordinis, induere potest. Quod si secus fecerit, totum sit irritum, & inane; & Prælatus contrauenienes, in pœnam ab officio absoluatur, nec non voce passiua priuetur. Bononiæ 1564. Barcinone 1574. & Romæ 1559. atq; idem de Tertiarijs obseruetur. Quicunque autem Conuersus, Oblatus, vel Tertiarius inuentus fuerit sine Magistri Ordinis licentia clericalem habitum assumpsisse, ipso omninò exuatur. Conuersus per sex menses etiam scapulari nigro priuetur, & in Conuentu pro carcere vno anno detineatur, & ad pristinum suum statum redire cogatur. Romæ 1589. & Bononiæ 1615. Si quis autem Conuersus seipsum tali habitu induere ausus fuerit, & quod peius est, Ordines sacros fraudulenter susceperit, vltra Constitutiones Apostolicas de malè promotis, iuxta leges nostras seuerè puniatur, & ipso etiã habitu Conuersorum exuatur, atque solo habitu Tertiarij indutus toto tempore suæ vitæ ab executione dictorum Ordinum sit suspensus perpetuòq. inhabilis. Neque ab aliquo ad suum habitum restituatur, nisi à Capitulo Generali. Neapoli 1600. Romæ etiam 1601. ordinatum fuit, vt Conuersi qui habitum clericalem, vel iam susceperunt, vel in posterum cum licentia Magistri Ordinis susceperint, nullò pacto sine licentia Magistri Ordinis; sacris ordinibus initientur. Quod si Magister Ordinis cum aliquo dispensauerit, nõ poterit habere vocem in quacunq. electione canonica, nec ad eligendum eos, qui sunt mittendi ad Capitulum Generale, vel Prouinciale, ante sex annos completos, à die receptionis habitus Clericorum computandos, & nisi etiam fuerit Sacerdos, vt infra distinct. 2. cap. 2. de electione Prioris clariùs explicatur. Et quoad vocem, & quoad locum vbique esse debet post fratres Clericos, qui eum in statu Clericorum præcesserunt. Bisuntij 1303. & Brugis 1369.

Præterea denunciamus Clemẽtem Octauum statuisse, vt qui ad Conuersorum habitum recepti fue-

fuerint, ad Clericorum statum, etiam durante probationis anno transire non possint. Et cum professionem emiserint, quemadmodum & Clerici, in libro designato professionem suam subscribant Qui autem litterarum ignari sunt signum Crucis in eodem libro professioni suæ aliena manu descriptæ apponant, & testes assistentes subscribant.

m Cuiuscunque Ordinis mendicantium.) Declaramus, quod per Religiosos mendicantes intelligit Constitutio, non solum illos Religiosos, qui possessiones non habent, nec in communi, nec in particulari, sed etiã illos, qui de iure, vel ex indulto Apostolico sunt mẽdicantes. Valentiæ 1337.

.. Ad Ordinem nostrum.) Declaramus quòd quamuis de iure antiquo communiter poterant fratres quorumcunq. Ordinum, siue mendicantium siue non mendicantium, ad Ordinem nostrum propter sui præstantiam cum licentia Magistri Ordinis transire, tamen postea propter Constitutionem Bonifacii Papæ Noni, nullus ex alio Ordine mendicantium potest ad Ordinem nostrum, neq. ex nostro ad alium, nisi de licentia Sedis Apostolicæ trãsire. Martinus quoque Quintus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ prohibuit, ne vllus Religiosus quorumcumque Ordinum mendicantium, cuiuscunq. status, conditionis &c virtute quarumcunque facultatum concessarum, etiam authoritate Apostolica &c. admitti, vel recipi possit per quoscunq. superiores monasticos in monachum cuiuscunque Ordinis monastici, Carthusiensi dumtaxat excepto, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, quam incurrunt ipso facto receptores, & recepti, à qua absolui nõ possunt extra articulum mortis, nisi à Romano Pontifice.

n Nec quicunq. illegitimè natus.) Declaramus quod nullus illegitimè natus potest recipi ad Ordinem sine licentia Prouincialis, vel Magistri Ordinis, & si fuerit receptus non poterit esse Supprior, nec Vicarius Prioris in aliquo Conuentu, etiam Priore illius Conuentus mortuo, vel amoto, nisi cum eo fuerit dispensatũ. Apud Podium 1334. Et Perpiniani 1427. declaratum fuit quod illegitimè natus non potest fieri Prior, nec Supprior, nec Visitator sine dispensatione. Et si dispẽsatũ fuerit, quod possit esse Prior, nõ poterit tñ propter hoc esse Vicarius Prouincialis, aut Prouinciæ, nec Diffinitor Capituli Generalis, nisi in dispensatione de prædictis facta fuerit expressa mentio.

Item denunciamus Sixtum Quintum olim prohibuisse ne illegitimi quicunque ad Religionem recipiantur. Clemens tamẽ Octauus eiusdem Sixti Constitutionem ad terminos iuris reduxit, posseq. illegitimos recipi indulsit, cum hac tamen clausula, vt hi ad quos spectat huiusmodi receptio, præter alia, quæ inquirere debent, diligenter vitam, & mo-

mores examinent, & illos recipiant, si tamen bonam indolem, & virtutis specimen præseferant; ut merita suppleant natalium defectum, & illorum receptio Ordini profutura esse videatur: dummodo tamen in eadem Religione filius, in qua pater professus fuerit, viuente patre non admittatur. Voluit etiam idem Summus Pontifex licere Generali, aut Prouinciali, ad quos spectat dicta dispensatio iuxta priuilegia illis concessa dispensare posse cum illegitimis, suffragantibus meritis ad gradus, honores, & dignitates obtinendas.

V.

PRohibemus autem ne aliquis de cætero o. aliquam mulierem tondeat vel induat, vel ad professionem recipiat. Pueri intra quartũ decimum annum aut non recipiantur, aut si in aliquibus Conuentibus oporteat eos communiter recipere, recipiantur de consensu Capituli Conuentus à Priore & non aliàs. Nec retineri possint in aliquo Conuentu p. vbi non est Nouitiorum similium cõgregatio cum proprio dormitorio & Magistro; ita quod alibi non recipiantur, nisi statim mittantur ad huiusmodi Conuentus, in quibus proficiebuntur, pro Conuentibus tamen, in quibus receperunt habitum, & à quibus Conuentibus de vestimentis prouideri eis debet.

o. Aliquam mulierem tondeat vel induat.) Declaramus Salmanticæ 1551. ita ordinatum fuisse. Strictissimè inhibemus Prælatis, & Conuentuum Præsidentibus, ne de cætero aliquam mulierem ad habitum tertij Ordinis recipiant, quæ sit minoris ætatis quàm annorum quadraginta, & quæ non habeat vnde de victu, & vestitu sibi sufficienter valeat prouidere: quod intelligimus de his, quæ in proprijs domibus habitant, & non de his quę sunt in Monasteriis collegiatis.

p. Vbi non est Nouitiorum similium congregatio.) Declaramus quòd huiusmodi cõgregatio debet esse ad minus in numero senario. Salmãticę 1551. & Romæ 1553. & 1558 Et Auenione 1561. addita sunt hęc verba: Quæ ordinatio cũ iã habeat tria, & quatuor Capitula, & admodum necessaria sit, præcipimus vt inuiolabiliter obseruetur ab omnibus Prælatis. Declaramus etiam quod Romæ 1589. Sixtus V. dato viuæ vocis oraculo fel. recor. Cardinali Alexandrino Ordinis nostri, ex quo fuit assumptus, Protectori, decreuit & perpetuis temporibus obseruãdum in vniuerso nostro Prædicatorum Ordine

dinis præcepit, vt de cetero Nouitij, qui in minoribus Conuentibus habitum Religionis assumpserint; ad Conuentus maiores & religiosos transmittantur, vbi in dormitorio communi eorum, cum debita clausura, & saltim in numero senario educari possint sub discreto & religioso magistro. Quòd si quis Prælatus in posterum professionem alicuius Nouitij recipere præsumpserit, qui iuxta tenorem huius decreti non fuerit institutus ac educatus, vel intra mensem scienter Nouitium non transmiserit ad Conuentum (vt dictum est) in quo religiose vt supra instituatur ipso facto sit excommunicatus, & a gradu atq; officio Ordinis indispensabiliter priuatus. Vt autē hæc ordinatio debitè obseruetur eadem Apostolica authoritate in virtute Spiritus Sancti, & sub sanctæ obedientiæ formali præcepto Prouincialibus seu Vicarijs præcepit, vt in suis Prouincijs vel Congregationibus infra spatium duorum mensium à notitia præsentium, Conuentus aliquos religiosos designent, ad quos transmittantur, qui in minoribus nō aptis ad eorum instructionem sunt vestiti, vbi annum probationis peragant, & suo tempore professionem faciāt; pro illis tamen Conuentibus, pro quibus habitum Ordinis susceperunt, & sic professi ab illa religiosa, & consimili societate, & à cura Magistri Nouitiorum ad minus post biennium integrum ab emissa professione non amoueantur. Non tamen prohibuit Sixtus, quominus longiori tempore sub cura Magistri Nouitiorum remaneant; quemadmodum postea Romæ 1608. Parisijs 1611. & Romę 1612. ordinatum fuit, istis verbis: Ordinamus vt Nouitij in posterum post emissam professionem maneant in domo Nouitiorum, & sub cura sui Magistri vsque ad Sacerdotium, nec ante id tempus, vel extra domum Nouitiorum, vel à cura sui Magistri subduci possint. Cæterum Venetijs 1592. eadem Apostolica authoritate declaratum fuit, prædictum senarium numerum vt in pluribus requiri: Prouincijs autem desolatis, sufficere dumtaxat quaternarium. Item declaramus in Capitulo Salmanticeñ 1551. acceptatam fuisse Constitutionem Leonis X. in qua statutum est, vt in iuuenum susceptione ad habitum & professionem, suffragia per vota secreta seu per fabas in Capitulo ab omnibus ferantur: quod idem Capitulo Valentiæ 1596. ordinatum fuit. Neque etiam in cellis aut locis priuatis, sed in Capitulo ad habitum & professionem Nouitij recipiantur: non obstantibus in contrarium quibuscunque. Romæ 1601. & Vallisoleti 1605. Item, ætas illorum & tēpus in quo vel habitum recipiūt vel postea votum professionis emittunt, adnotetur. Romæ 1589. & infra Cap. de professione.

CAP.

CAP. XIV.

De Nouitijs & eorum instructione.

I.

PRiora. Nouitijs Magistrum diligentem in instructione eorum præponat, qui eos de Ordine doceat, excitet in Ecclesia, & vbicunq. negligenter se habuerint, verbo vel signo quantum poterit eos studeat emendare. Necessaria prout potest debet eis procurare. De apertis negligẽtijs cum ante eum petierint veniam, pœnitentiam dare, vel eos in suo Capitulo proclamare. Humilitatem cordis, & corporis doceat eos habere, iuxta illud: Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde.

a. Prior Nouitijs Magistrum diligẽtem preponat.) Declaramus fel. record. Clementem VIII. statuisse Nouitiorum simplicium Magistrum non debere vacare officijs, & oneribus quæ Nouitiorum curam possint impedire.

Item statuit Magistrum debere esse Sacerdotem, qui expleuerit trigesimum, quintum ætatis suæ annum, & decimum suæ professionis: doctrinæ & anteactæ vitæ exemplo præstantem: orationi præterea, & mortificationis operibus addictum, prudentia, charitate præditum, affabilem, grauem, zelum Dei cum mansuetudine præseferentem: ab omni cordis, & animi perturbatione, præsertim indignatione, quàm longissimè alienum: & talem deniq. qui in omnibus bonorum operum exemplum se præbeat, & potius amari appetat quàm timeri. Pro communibus autem & proprijs vniuscuiusque necessitatibus quæ accidere possunt, vnus ex Nouitijs ætate, & moribus prouectior deputetur, qui Magistro permittente, omnia prout opus fuerit agat: cui etiam portæ nouitiatus custodia & rerum leuioris momenti prouisio. intra nouitiatum poterit committi: Porrò authoritate Apostolica à Sixto V. in Capitulo Romæ 1589. sub pœna absolutionis ab officio ipso facto incurrenda fuit inhibitum, ne Prior Prouincialis seu conuentualis possit ad nutum instituere Magistrum Nouitiorum, vel iam institutũ ab officio amouere, nisi ex consensu Diffinitorum, si de hoc tractatur in Prouinciali Capitulo: vel ex consensu maioris partis patrum à consilijs illius Conuentus, in quo Magister Nouitiorum est instituendus vel amouendus, quando de tali re tractatur extra Capitulum. Ne autem Patres à tam necessaria cura iuuenum refugiant, Romæ 1608. fuit ordinatum vt recusantes officium Magistri Nouitiorum sibi

sita; sed nec si à maiore pecierint, vadant ad minore.

b. Frequenter, purè, & discretè doceat eos cōfiteri.) Declaramus quòd Magister Nouitiorum debet esse vir prudens, discretus, zelator Religionis, & ceremoniarum valde peritus: qui Nouitios de his instruat, quę professi facere tenentur, præter ea quæ hic in Cōstitutione expressè habentur, & doceat eos seruare illa quæ sunt substantialia Religionis, vt paupertatem, castitatem, & obedientiam; & quod habitum Religionis dum in publico apparent vbiq. deferant. Similiter debet eos docere de ieiunijs certis temporibus seruandis de abstinentia ab esu carnium, de lineis non portandis ad carnē, de culcitris non tenendis, de dormiendo cum tunicella, cingulo & caligis; de silentio certis locis & tēporibus seruando qualiter in Oratorio se debent habere maturè: & præsertim iuxta Altare reuerenter, iuxta Reliquias timoratè, in mensa & in Capitulo compositè. In comestione religiose, & quod super escam se non effundant, mundè comedant, ne abominationem alijs faciant, & quod non sint verbosi, sed linguam restringant, oculos sublimes non habeant, neq. circumuoluant. In dormitorio quietè se habeant, & nec otiòsè discurrant, & vbicunq. fuerint, non otiosa sed vtilia dicant. Debet etiam eos docere de cæremonijs, maximè circa ministerium Altaris, videlicet de inclinationibus & prostrationibus faciendis, & de alijs ad Religionem pertinentibus; vt simul mores discant & scientiam. Et quia ex sancta ac probata Nouitiorum educatione, magni fructus in Religione prouenīunt, & regularis disciplina mirificè propagatur, multa in Capitulis Generalibus circa eorum eruditionem ordinata sunt, videlicet: instruendi sunt in cantu, & in Diuino Officio, & quod nisi prius sciant Diuinum Officium recitare, ad professionem non recipiātur. Carcassonæ 1312. Item vt in loco ab alijs separato educentur. Venetijs 1592. Et præter Magistrum, & Pędagogum, nemo nec etiam ipsi Lectores habeant clauem domus Nouitiorū, quocunq. vsu vel potius corruptela in contrarium non obstante. Romæ 1608. Et Lectores Nouitiorum nullo pacto eorum negotijs aut gubernationibus se immisceant, aut ipsos contra suos Magistros defendant, aut pœnitentias illis impositas impedire conentur; neq. vllo pretextu, nec alia quacunque causa, vel occasione, etiam repetendi lectiones aut dubia explicandi, domos Nouitiorum ingrediantur, nec cum eis extra scholam, etiam de rebus ad studium pertinentibus, sine licentia magistri Nouitiorum loquantur; qui autem contra fecerint, & officio Lectoratus, & voce actiua passiuaq priuentur. Vallisoleti 1605. In anno autem probationis, Nouitij in studijs Artium (preterquam linguarum) non occupentur, sed tantum in

spirituali profectu, in humilitate spiritus & mortificatione carnis, & in summa in his quæ ad summam perfectionis, præsertim ex lectione vitarum Sanctorum nostri Ordinis, & opusculis spiritualibus, quales sunt Diui Bernardi, S. Vincentij Ferrerij, Magistri Vmberti super Regulã, & Ludouici Granaten. pertinere cognouerint, instruantur. Post emissam autem professionem, ad litterarum studia potuerunt admitti. Romæ 1608. & Parisijs 1611. Item Romæ 1601. ordinatũ & Vallisoleti 1605. confirmatum atque vtrobiq. præceptum fuit, vt Prælati omnem adhibeant curam, sub pœna absolutionis ab officio, vt ne vlla de causa Nouitios aut Professos, nec per domum Nouitiorum, nec per Monasterium vagari permittant, præterquam in euidenti vrgentique necessitate.

Item Nouitij vsq. ad Sacerdotium indispensabiliter sint sub cura Magistri Nouitiorum sub pęna absolutionis ab officijs Prælatis, quibuscunq. in contrarium agentibus, vel permittentibus. Barcinonæ 1574. quod Romæ 1608. declaratum fuit, id esse obseruandũ in vniuerso Ordine nostro, nulla excepta Prouincia; ita tamen vt Nouitij, qui annum probationis nondum expleuerunt, in Nouitiorum domo, seu loco à societate & consuetudine. Professorum separato, detineantur. Ad Ecclesiã, Oratorium, Chorum, & Refectorium, & alia publica loca, cùm opus fuerit, tum puri Nouitij, tũ Professi simul incedant, & conueniant. Porrò Nouitijs ad remotiores Conuentus mittendis, aliquis Pater bonæ atq. integræ famæ, comes itineris adiungatur. Bononiæ 1564. Nullus autem purus Nouitius ante professionẽ à Prouinciali, vel Priore Conuentuali, vel MagistroNouitiorum sine Cõsilio Patrum, causa maturè discussa, habitu Ordinis exuatur. Romę 1589. & Venetijs 1592.

r Doceat eos confiteri.) Declaramus, quòd fratres nostri non possunt sua peccata, vlli Sacerdoti, etiam fratri Ordinis nostri, absque suorum Prælatorum licentia confiteri, vt supra in Prologo, præsertim ex Apostolica cõstitutione Clementis VIII. dictũ est. Quilibet tamen Prior in suo Conuentu, cùm habeat iurisdictionem quasi Episcopalem, potest quemcumq. fratrem Ordinis nostri etiam hospitem ad suum Conuentum, venientem, à quocũque peccato, & ab omni sententia iuris, & iudicis generaliter, & non in particulari prolata, absoluere, nisi fortè talis esset excessus, vt meritò Sedes Apostolica esset consulenda. Potest etiam Sacramenta Eucharistiæ, & Extremæ vnctionis fratribus ad suum Conuentum venietibus ministrare, sicut dictum est in Prologo, atq. declaratum Perpiniani 1327. Tolosæ 1329. & Valentiæ 1337. Potest autem prædicta omnia Prior facere per Priuilegiũ, quod dicitur Mare magnum. Nec potest quoad hoc Priorum authoritas à PrioreProuinciali diminui, atq. arctari, quia quod à Superiore

re conceditur, reuocari ab inferiori non potest. Præterea Prior fratri suo subdito concedere potest, vt confiteatur Priori, vel fratri alterius Conuentus (alias legitime ad Confessiones audiẽdas exposito) sed non sacerdoti alterius Religionis. Tolosæ 1529. Cum verò Magister Ordinis curam animarum omnium fratrum nostri Ordinis plenè, & liberè habeat, ipsosq. fratres authoritate propria ligare, & absoluere possit, vt patet per Priuilegia, omnes fratres Ordinis ab omnibus excessibus, & censuris, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis potest absoluere, nisi essent hæretici relapsi, vel schismatici, aut literas Apostolicas falsificassent, vel ad infideles prohibita attulissent. Potest etiam ex legitima causa fratribus licentiã dare, vt confiteantur Sacerdoti sæculari, vel regulari (aliàs legitimè exposito) alterius Ordinis, quando copiam Confessoris Ordinis nostri habere non possent. Ex priuilegio autem Innocentij VII. quod in compendio Priuilegiorum nostrorum continetur, potest frater in itinere positus, aut quomodolibet ex Prælati obediẽtia, extra Conuentum missus, sua peccata, sæculari Sacerdoti, vel etiam Confessori alterius Ordinis confiteri. Quod quidem vsus ipse confirmat, & concessum insuper est à Leone X. vt in compẽdio Priuilegiorum Mendicantiũ impresso Neapoli 1595. declaratur. Quæ sane concessio facta est specialiter fratribus Ordinis nostri; hac tamen conditione, vt talis confessio sine fraude fiat, & Prælato significetur.

Item declaramus Salmanticæ 1551. sic haberi: Denunciamus omnibus fratribus, renunciasse nos priuilegijs omnibus, præsertim Ordinis Minimorum, quoad illud quod spectat ad fratrum cõfessiones audiendas. Romæ quoq. 1601. Constitutio Clementis VIII. in materia de confessionibus acceptata fuit, cuius est dispositio istis verbis concepta. Concessionem S. Cruciatæ, & aliorum indultorum particularium, quantũ ad prædictum articulum eligendi Confessorem, & absoluendi à casibus reseruatis cum fratribus, & sororibus Ordinis prædicti (scilicet Carmelitarum) ac aliorum quorumcunq. Ordinum, & Congregationum cuiusuis instituti mendicantium, & non mendicantium, tàm Prouinciæ Hispaniæ, quàm extra eam vbilibet, locum minimè habere, neque censeri, sed nostræ intentionis existere, quod ijdem Fratres, & Moniales, quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ, seu Confessionis administrationem, dispositioni suorũ Prælatorum subiecti sint, Apostolica authoritate tenore præsentium perpetuò declaramus. Declaramus, præterea, quod, & Nouitij, & alij fratres debent frequẽter confiteri, ac præcipuè non Sacerdotes, saltem semel in hebdomada, etiam si sacramentalis cõmunio de quindena in quindenã debeat ab eis fieri, vt supra dictũ est. Sacerdotes verò tenentur cõfiteri, quando celebrare debent, & qui in hoc fuerint negligentes à superioribus acriter puniantur.

Bononiæ 1252.& 1426.Cæterum propter reuerentiam pœnitentię Sacramenti,fratres dum sua confitentur peccata,debent ante Cõfessorem genua flectere. Auenione 1561.& Romæ 1569.vbi ordinatum fuit,vt Sacerdotes celebraturi, antequam sacras vestes induant, confiteantur.

d Sine proprio viuere.) Declaramus, quod tàm Nouitii, quàm alij fratres debent sine proprio viuere, sicut mandatur in Regula,vbi dicitur:Nec dicatis aliquid propriũ,sed sint vobis omnia cõmunia. Propriũ autẽ dr quicquid celatur Prælato suo, vel tenetur cõtra eius volũtatẽ:&ideo Religiosus aliquid recipiens mobile vel immobile, sine consensu sui Superioris, aut illud quod ex licentia Prælati recepit, non est paratus totum ponere in manibus eius ad placitum, & requisitionem ipsius Prælati,aut aliquid abscondit ne videatur, aut accipiatur à Prælato, proprietarius est,& peccat mortaliter; nisi tanta sit paruitas materiæ, vt meritò à mortali valeat excusari. Et propterea in diuersis Capitulis fuit sub præceptis,censuris,& pœnis prohibitum omnibus, & singulis fratribus, nè aliqua bona temporalia, nisi ad vsum tantùm & de licentia suorum Prælatorũ teneant, nec ea vendere, donare, pignorare, commutare, vel quouis modo alienare, aut pecunias, vel alia bona apud mercatores, aut campsores,seu apud quamcũque personam extra obedientiã nostri Ordinis constitutam tenere, seu mutare,sine licentia Superiorum,saut quod grauius est, negotiationes, seu mercaturas, aut artem Alchimiæ exercere præsumant. Fuit etiam demandatum, vt fratres semel quotannis teneantur omnia bona ipsis ad vsum cõcessa, ad pedes sui Prælati re ipsa exponere,vel saltem omnia integraliter, & fideliter nihil occultando in scriptis redigere, & suis Præsidentibus, quasi seipsos omnium rerum proprietate abdicantes, præsentare.Papiæ 1423. & in omnibus alijs sequentibus vsque ad Capitulum Romæ celebratũ 1507. inclusiuè, & iterum Romæ 1508. & tandem propter Concilium Tridẽtinum in Capitulo Bononien. 1564. in virtute Spiritus sancti, & sanctæ Obedientiæ,omnibus Conuentuum Præsidẽtibus fuit præceptum, vt infra vnum mensem priuatas omnium (nullo excepto) cellas visitarent,& si quid statui paupertatis minus cõueniens inuenissent, auferrent atque communi vtilitati applicarent; omnes verò fratres quotannis sua omnia Prælatis fideliter exponerent.

Item declaramus, quòd Religiosus de rebus sibi concessis per Prælatum, ita habet vsum, quod non habet vsumfructum: ac ideo Religiosus cùm non debeat esse proprietarius, nec alicuius rei habeat dominium, nihil donare, neque etiam eleemosynam facere potest ex rebus ad vsum ei cõcessis, vel per industriam à se acquisitis,vel quacunque ratione ei datis, quia omnia prædicta sunt Monasterij quantum ad dominiũ. Et ideo Prælati tenentur laborare

re quantum eis possibile est, vt fratres in suo Conuentu in communi viuant, & proprietarij non sint: & subditi non debent in hoc suis Prælatis resistere: Si verò resistentiam faciant, quia de suis rebus secundum libitum propriæ voluntatis volunt disponere, videntur esse in malo statu,

e Obedientiam omnibus voluntariam.) Declaramus transgressionem obedientiæ peccatum esse mortale, vt habetur 1.Reg.c.15. vbi dicitur: Quasi scelus idololatriæ est nolle obedire. Sed non omnis transgressio ordinationis in regula, vel in Constitutione positæ, vel à Prælato factæ est propriè inobedientia. Nec est aliqua Religio, in qua quis voueat se seruaturum omnia posita, & ordinata in Regula, vel in Constitutionibus, sed aliqua ex ipsis, plus vel minus secundum formã professionis, in qua fit votum solemne. Quatuor autẽ modis agit quis contra votum obedientiæ, ac proinde peccat mortaliter trãsgrediendo ordinationes Regulæ, vel Prælatorum. Primò per contemptum, quia quantumcumq. illud quod est ordinatum à Regula, vel a Constitutione, vel a Prælato, de se sit paruum, si per contemptum transgrediatur, committit peccatum mortale, sicut in Prologo dictum est. Secundo agit quis contra votum obedientiæ, ac proinde mortaliter peccat, quando facit contra præceptum sui Prælati factum sub præscripta in Prologo verborum forma, de his, quæ ad Regulam pertinent, vel ad Constitutiones, dummodo intendat Prælatus præceptum facere, & subditum obligare vt cum dicit: Præcipio tibi in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, vel Præcipio sub pœna excommunicationis. Tertio modo agit quis contra votum obedientiæ, ac præcepta contenta in Regula, vel in Constitutionibus, vbi est aliquid sub præcepto mandatum in virtute sanctæ obedientiæ, vel sub pœna excõmunicationis. Quarto modo Religiosus agit contra votum obedientiæ, quando transgreditur essentialia, & substantialia Religionis, ex quibus Religio integratur sicut est paupertas voluntaria, obseruantia castitatis, forma, & color habitus, quem quilibet Religiosus tenetur patenter deferre quando procedit in publicum. Et ideo Religiosus proprietarius, aut incontinenter viuens, aut habitũ suæ Religionis cum procedit in publicum non deferens, vel absq. legitima causa occultans, agit cõtra votum obedientiæ, & mortaliter peccat. Transgressiones verò aliarum ordinationum, vel admonitionum, quæ ponuntur in Regula, vel in Constitutionibus, vel quæ à Prælato fiunt, siue statuta illa, & ordinationes ponantur affirmatiuè, siue simpliciter, & negatiuè, non obligant de se ad peccatum, cum sint tantummodò puræ Constitutiones, nec aliàs Diuina, vel humana lege prohibita, ad pœnam solùm, & non ad culpam obligant transgressores, nisi fortè sit cum eis præceptum coniunctum, vel fiat trans-

gressio ex contemptu, sicut supra dictum est. Nam ex his duobus capitibus, transgressio erit peccatum mortale; & si ex negligentia fiet veniale.

I V.

ITem confessiones Nouitiorum ante professionẽ recipiantur, & diligenter de modo cõfessionis, & de alijs instruantur. Item Nouitij ante professionem de debitis se expediant, & *f* omnia ad pedes Prioris ponant, vt se ex toto absoluant. Similiter omnes fratres singulis annis semel omnia sibi commissa Prioribus suis exponãt pariter, & exhibeant, g eorũ dispositioni relinquendo.

f Omnia alia ad pedes Prioris ponant, vt se ex toto absoluant) Declaramus quòd nullus Religiosus professus debet in particulari aliquid proprium possidere, sed omnia in communi ponere, vt in Regula dicitur. Quãobrem Vrbanus Pontifex. 12.q.1. cap Scimus, sic dicit: Quicunque vestrum vitam communem susceptam habet, & vouit se nihil proprium habere, videat ne pollicitationem suam irritam faciat, sed fideliter custodiat, ne damnationem, sed præmium sibi acquirat. Et extra, de stat. Monach. cap. Cũ ad Monasterium, dicitur. Prohibemus districtè in virtute obedientiæ sub obtestatione Diuini iudicij, ne quis Monachorum propriũ aliquo modo possideat. Et cap. Monachi eod. titulo dicitur: Præcipimus vniuersis Religiosis ne peculium, seu proprium habeant. Et dicitur proprium, quasi à cõmunitate separatum, & importat dominium rei iustis modis acquisitum. Quare Prælatus cum Religioso dispensare non potest, vt proprium habeat; scilicet, vt habeat aliquid simpliciter in suo dominio, ac de eo facere possit propria authoritate, quicquid velit sine scitu, & voluntate sui superioris. Quod si Prælatus permittat, vel quod peius est, consentiat vt frater aliquid proprium habeat; & quæ habuerit, ad placitum distrahat, dissipet, atq. etiam in Monasterij detrimentum perdat; non excusatur à graui peccato, cum ouem suam morti exponat. Si verò Religiosus, ea quæ sunt ipsi ad vsum concessa, sine voluntate, & consensu sui superioris, quasi dominus rerum donat, vel vendit, mortaliter peccat; nisi fortè in ratihabitione sui Prælati spem poneret. Quapropter, ne fratres dissipent res sibi ad vsum concessas, Mediolani 1270. sic decernitur: Volumus, & districtè iniungimus vt quilibet Prior Conuentualis, singulis annis, & specialiter initio sui regiminis, à quolibet fratre diligenter inquirat, quid habeat, quid debeat, quid etiam sibi debeatur, atq. hæc omninò redigantur in scriptis. Deinde cum de rebus fratris scrutinium fecerint, si quid auctum, vel diminutum fuerit, inquirant, & faciant, vt fra-

tres,

tres, qui pecuniam ad aliquos vsus habent, illam expendant, & longo tempore nõ reseruent, quã si fratres infra tempus eis assignatum non expenderint, Prælati ab ipsis eam auferant.& dent Conuẽtui. Et Pisis 1276. statuitur: Ordinamus, & districtè iniungimus, vt nullus frater pecuniã recipiat sine sui Prælati speciali licentia: & si casu aliquo contingente sine licentia pecuniam receperit, teneatur statim suo Prælato eam repręsentare. Quod si facere neglexerit ex vi præsentis Ordinationis, ipsa pecunia sit priuatus, & ad Conuentũ de quo fuerit deuoluatur, nec talis pecunia possit ei restitui à Priore, vel à quocunque Vicario. Volentes, quòd Constitutioné de rebus fratrum sui Prioribus quot annis exponendis, & de ratione reddenda pecuniarum, atq. aliarum rerum, quæ dispensantur per fratres, teneantur Priores, & Vicarij obseruare diligenter, atq. vt obseruentur à fratribus pariter efficere; & qui facere neglexerint, grauius puniantur. Et in Cap. Romano 1601. sic habetur. Confirmamus. quod in duobus præcedentibus Capitulis Romæ, & Valentiæ, alijsque sæpius sanctè statutum fuit, vt qui pecunias vndecunq. habuerint, teneantur eas, sub pœnis proprietarijs debitis, infra terminum viginti quatuor horarum suo Prælato præsentare, atque ex eius licentia in communi deposito ponere. Quod quidem in modica pecuniarum quantitate, ad breue tempus, & ad certũ vsum, attenta tamen personarum & occasionum qualitate, permitti poterit. Prælatiq. grauius puniantur, si permiserint pecunias à fratribus aliter expendi, quàm eorum religiosa necessitas, vel cõmoditas postulauerit. Si quis autem frater (quod Deus auertat) in proprietatis crimine mortuus esse repertus fuerit, talis beneficio Ecclesiasticæ sepulturæ omninò priuetur, atq. in sterquilinio sepeliatur: iuxta quod in quendã Monachum se fecisse narrat Beatus Gregorius Magnus in lib. Dialogorum, & vt habetur de statu Monachorum capit. Monachi, & cap. Cum ad Monasterium.

Item ordinamus, & districtè iniungimus, ne fratres pecuniam teneant, nec habeant in deposito, nisi ad certos vsus ex suorum Prę latorum licentia deputatam, quã in alios vsus eis non liceat cõmutare, eamq. infra breue tempus, ipsis à suis Prioribus, vel eorum Vicarijs assignandum in prædictos vsus expendere teneantur; alioquin ex vi præsentis ordinationis ipsa pecunia in omnibus commemoratis casibus sint priuati, & ad eorum Conuentum sine recuperandi spe, deuoluatur. Volentes vt Priores, & Vicarij exequi prædicta studeant diligenter, & si negligentes fuerint acrius puniantur. Priores etiam, & quicunque Vicarij ad eandem ordinationem seruandã de pecunijs eis datis similiter obligentur. Quæ ordinatio, vt à Prioribus, & Vicarijs diligentissimè obseruetur, Priores Prouinciales diligenter curẽt. Mediolani 1279 Et Carcassonæ 1312 etiam istud additur: Cum in quocunq. Ordine proprietatis vitium exe-

execrabile sit, ac summo studio euitandum, ordinamus, vt quicunq. frater pecuniam aliquam, vel quæcunq iocalia in auro, & argento, seu lapidibus preciosis, vel quascunq.res alias habens extra custodiam Ordinis apud quãlibet personam deposita, teneantur infra vnum mensem à notitia præsentis ordinationis, illa ad Ordinem reducere: quod si hoc facere neglexerint, ex nunc eos priuamus prædictis rebus omnibus, atque Conuentibus, ad quos dicti fratres pertinent applicamus. Sub eadem etiam pœna prohibemus ne aliquis in futurum quæcunq. talia, nisi in communi fratrum deposito, atq. ex suorum Prælatorum speciali, & expressa licentia teneat. Fratres etiam, requirentibus Prioribus Prouincialibus, vel Conuentualibus, iuxta tenorem nostrarum Constitutionum, omnium receptarum, atq expensarũ rerum, ac dispensationum, & executionis testamentorum, rationẽ reddere teneantur. Quascunq. autem gratias, seu exemptiones, quibuscũnq. à quocunq. quo ad hoc datas, præsenti ordinatione penitus reuocamus. Lugduni 1319. cum hac additione: Et nihilominus volumus, quod fratres qui de hoc cõuicti fuerint, tanquam proprietarij puniantur, in quam pœnam similiter volumus incurrere omnes, qui huiusmodi deposita apud sæculares habuerint in futurum. Idem statutum est Tolosæ 1372. Narbonæ 1394. Papiæ 1423 Bononiæ 1262. vbi additum est pro diuturniore pecuniarum in deposito conseruatione: Ordinamus vt nulli fratri licentia concedatur de conseruanda pro se pecunia, nisi pro libris, seu scriptis, neque sic recepta, & deposita poss it in alios vsus expendi. Item in Capitulo apud Montem Pesulanum 1265. statutum est. Volumus, & ordinamus, vt fratres, qui ex Magistri, vel Prioris Prouincialis licentia pecuniam receperint, teneantur suis Prioribus quantum, & à quibus personis receperint, quantocius exponere. Item in Capitulo apud Pestum 1273. habetur: Volumus, & mandamus, vt nullus frater habeat vestes Ecclesiasticas, vel ornamenta, seu paramenta aliqua, nec cruces aureas, vel argenteas, vel cum lapidibus preciosis, nec anulos, vel lapides preciosos præter magisterij insignia. Qui autem habuerint, teneantur infra tres menses de prędictis se expedire: quod si non fecerint, eos prædictis rebus priuamus, & suis Conuentibus applicamus. Item in Capitulo apud Tolosam 1259. Volumus & ordinamus, vt fratres non emãt sibi pannum pro vestibus, sed per manus vestiarij omnibus ematur siue dentur vestes de communi prouisione, siue etiam de Prælati licentia dẽtur alicui pecuniæ, pro vestibus specialiter.

g Omnia sibi commissa Prioribus suis exponant.) Declaramus quod fratres qui habent administrationem bonorum Conuentuum, vt Procuratores, Librarij, Vestiarij, & Sacristæ, debent prædicta cum vtilitate, & non cum detrimento Conuentus

ad-

administrare, & res sibi commissas, solerter, & diligenter seruare, & necessaria vnicuiq. secundum quod facultas permiserit discretè distribuere, & ministrare, & fideliter ad bonum commune omnia sibi commissa tractare, nec debent pro huiusmodi Officijs mercedem quærere, cum omnia sua opera, & etiam voluntates sint in potestate Prælatorum: nec possunt prædicta vendere, donare, aut quouis modo distrahere. Et si quis Religiosus habeat ad superfluitatem aliquas res, ex consensu, & licentia sui Prælati, & sit semper paratus totum quod habet resignare in manibus eius, quamuis talis non possit dici proprietarius, est tamen peccatum, tum in dispensante, tum etiam in dispensato. In dispensante quidem peccatum est infidelitatis, quia abutitur potestate sibi tradita, quæ cum sit ei data in ædificationem, ipse ea vtitur in destructionem. In recipiente autem huiusmodi dispensationem, peccatum est superfluitatis, quia illa retinet ad redundantiam, & contra statum paupertatis, & sine rationabili causa. Item Bononiæ statutũ fuit 1252. Cum secundum Constitutiones fratres non debeant esse dispensatores alienarum pecuniarum, nec executores testamentorum, caueant ne hoc faciant sine licentia suorum superiorum, nec vllo modo huiusmodi exequutiones supra se recipiãt & de prædictis rationem suis Prælatis reddant. Item Budæ 1254. ordinatum fuit, vt quicunq. frater siue Prior, siue alius, pecuniam in aliquo casu dispensauerit, siue illa pecunia sit Ordinis, siue extraneorum, teneatur reddere rationem. In Capitulo etiam Parisiensi 1279. decretum est, vt nullus frater pecuniam mutuam det vel accipiat, sine sui Prioris licentia speciali. Priores autem seu eorum Vicarij nõ sint faciles ad huiusmodi licentias concedendas, nisi illas petentes prius significẽt, & declarent eis, quomodo habere poterunt vnde soluant. Ordinatum etiã Valentiæ 1596. & Romę 1601. ac postea Vallisoleti 1605. confirmatum fuit, quòd si aliqui fratres reperti fuerint, qui alicui extra Ordinem summam pecuniarum per notabile tempus debeant, vel de quibus debitores cõquerantur, actiua passiuaq. voce per Superiores priuari debebunt, & nihilominus carceri mancipari iudicio Prælatorum, habita ratione debitorum. In Capitulo etiam apud Insulas 1293. statutũ fuit, vt ille qui debitum contraxisset, teneretur in pane & aqua singulis diebus quousque satisfaceret creditori, ieiunare. Item Palenciæ 1391. istud fuit ordinatum. Volumus, & ordinamus, quod Priores, vel Vicarij, seu socij Priorum ad Capitulum Generale, seu Prouinciale, quamuis tanquam procuratores negotia suorum Conuentuum gerere videantur, non possint, nec liceat eis ex rebus Conuentus facere donationes, vel alienationes, siue in Ordine, siue extra Ordinem, sine consensu maioris partis Conuentus. In Capitulo etiam apud Insulas 1293. fuit decretum, ne ali-

aliquis procurare præsumat, vt alius frater post mortem sibi in libris, vel alijs rebus succedat, nec huiusmodi gratiæ à Prælatis Ordinis vllo modo fratribus concedantur.

b Eorum dispositioni.) Declaramus quod sicut in Concilio Tridentino decretum est, nemini Regularium, tam virorum, quam mulierum licet bona immobilia, vel mobilia cuiuscunq. qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita, tanquam propria, aut etiam nomine Conuentus, possidere, vel tenere, sed statim ea superiori tradantur, Cōuentuiq. incorporentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere etiam ad vsum fructum, vel vsum administrationem, vel commendam. Administratio autem bonorum Monasteriorum, seu Conuētuum, ad solos Officiales eorundem ad nutum superiorum amouibiles pertineat Mobilium verò vsum ita Superiores permittant, vt eorum suppellex statui paupertatis quam professi sunt cōueniat, nihilq. superflui in ea sit, nil etiā, quod sit necessarium eis denegetur. Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut conuictus fuerit, is biennio actiua, & passiua voce priuatus sit, atque etiam iuxta suæ Regulæ, & Ordinis Constitutiones puniatur. Quapropter in Capitulo Romano 1589. admonentur fratres Ordinis nostri, quod Generale Capitulum celebratum Bononiæ 1564. sanitum decretis Sac. Concilij Tridentini, incorporauit, atq. applicauit, siue potius incorporata declarauit bona immobilia omnia, & quoscunq. annuos reditus, vel prouentus quorumcunq fratrum, & vndequaq. illis aduenientes, Conuentibus Ordinis nostri, quibus debentur secundum iura, ac nostras Constitutiones. Quod si in hoc negotio dubium accideret, cuinam Conuentui debeant applicari; Magister Generalis, vel Superior Prælatus illius Prouinciæ, aut Congregationis, quid in hac re faciendum sit, de maturo consilio discretorum decernat quam citius. Et nuper Generale Capitulum præcepit huiusmodi bona, atq. annuos reditus debere à Conuentuum Procuratoribus; seu Syndicis, & non à fratribus particularibus exigi. Prælati autem pro cuiuscunq. indigentia; ac necessitate in ipsorum fratrum religiosos vsus in toto, vel in parte eosdem reditus poterunt conuertere. Similiter in eodem Capitulo Romano fuit strictissimè præceptum, vt qui apud se habēt vel apud quoscunq. quomodolibet retinent, vel quempiam habere, aut retinere sciunt liuellaria instrumenta, seu contractus, aut pecuniarum, vt fertur, inuestituras, siue nomine proprio, aut in propria persona, siue nomine alicuius Conuentus quouis modo factas, infra spatiū viginti quatuor horarum reuelare teneantur, siue respectiuè consignare, & effectualiter tradere Priori, vel Præsidenti Cōuētus: ipsi verò Priores, vel Præsidentes teneantur huiusmodi scripturas eis traditas in Archiuio

uio Conuentus fideliter collocare. Quamobrem in Capitulo Bononiensi 1564. omnes generales licentiæ suscipiendi, aut expendēdi pecunias, siue quæcūque alia absq proprij Prioris requisito cōsensu, vel retinendi, aut conseruā di pecunias extra commune depositum, etiamsi à Reuerendissimo Generali Magistro sint obtentæ, abrogatæ decernuntur atq. declarantur. Neq. in posterum huiusmodi generales licentiæ absq. rationabili causa alicui concedantur. Qui verò à suis Conuentibus absunt, quamprimum ad eos reuersi fuerint, proprijs Prælatis, dati atq. accepti rationem reddere teneantur. Quod in Capitulo Romano 1509. aliàs declaratum fuit, videlicet fratres omnes Ordinis nostri, ac Moniales, nisi habeant animum in veritate paratū ad ponendum omnia quę habent ad pedes sui Prælati, & similiter omnes qui mutuant, aut quouis modo dominium, vel vsum pecuniarum, aut rerum pro sua voluntate, tanquam domini illarum rerum transferunt, absq. debita licentia, esse in statu damnationis æternæ, & nihilominus contrafacientes priuandos fore per Prælatos rebus ipsis, vel pecunijs, Conuentibus proprijs iuxta Constitutiones applicandis. Et in eodem Capitulo ordinatum fuit, vt in Conuentibus vitæ regularis, vbi in communi necessaria, & sanis, & infirmis exhibentur nullus præter Inquisitores, etiamsi Prior Conuentualis sit, teneat pecunias, nisi in communi deposito, atque de sui superioris licentia. Nouissimè etiam in Capitulo Venetijs 1592. ordinatum fuit, quatenus fratres debeant fideliter sub pœna proprietarijs debita, superioribus suis semper præsentare quamcunq. pecuniarum summam, ad eorum manus vndequaq. venientem, siue prætextu prædicationum, lectionum confessionum, siue missarum, siue quolibet alio, etiam propriæ personæ intuitu, à consanguineis, vel quibuslibet alijs; quod etiam de qualibet alia re faciendum esse, mandat S. Pater Augustinus in Regula, ne furti quis iudicio condemnetur. Eorundem porro superiorum officium erit, ne dissipatores potius, quam dispensatores fideles inueniantur, ita de præfatis bonis pro vniuscuiusque sibi subditi necessitate ministrare, vt alius non egeat, dū alius abūdat.

V.

QVicunq, *i.* verò Frater pecuniam, vel alia quæcunq. receperit, vel habuerit, vel expenderit, vel dispensauerit, vel dispensari fecerit K. reddat singulis annis suis maioribus rationem semel, vel pluries si fuerit requisitus, videlicet Magister Ordinis Diffinitoribus Capituli Generalis: Prior Prouincialis Diffinitoribus Capituli Prouincialis; Prior Conuentualis, Priori Prouinciali, vel Visitatori; cæteri fra-

fratres, Priori Conuentuali.

i. Quicunque frater pecuniam, vel alia quæcunque receperit, vel habuerit) Declaramus quod habere aliquid proprium in particulari, repugnat Religioni, sicut superius dictum est. Habere autem aliquid in cõmuni, non minuit perfectionem Religionis, sicut probatur 12.q.1. cap. Illi autem. Vbi Prosper sic dicit. Satis ostenditur, & propria debere propter perfectionem cõtemni, & sine impedimento perfectionis posse bona communia possideri. In Religione verò illa, quæ est ordinata ad tradendum alijs contemplata per doctrinam & prædicationem, congruit, quã maximè illa paupertas, quæ habet aliquid in communi, moderatè tamen vt possit sufficere ad victum, & vestitum congruo tẽpore procurandum, sicut docet S.Tho.2.2.q 199.art 7. Et hoc neque perfectioni Religionis, neq. perfectioni paupertatis derogat. Vnde in Capitulo apud Tolosam 1304. sic dicitur: Districtè iniungimus Prioribus, & eorum Vicarijs, vt cuilibet fratri indigẽti iuxta eorum necessitatem prouideãt. Quod si non fecerint, per Prouinciales in pœnam à suis officijs absoluantur; & Visitatores anni illius, quos inuenerint in hoc delinquentes, studeant Prouinciali Capitulo denunciare. Et idem põnitur in Capit. Ianuensi 1305. ac mandatur præterea Prioribus, eorumque Vicarijs, vt prouideãt infirmis de seruitoribus, & de medicinis, & de alijs necessarijs secundum suarum infirmitatum exigẽtiam. Et qui inuenti fuerint in hoc negligentes, absoluantur in pœnam à suis officijs, & pro illo anno sint ineligibiles.

K. Reddat singulis annis rationem.) Declaramus, quod Inquisitores hæreticæ prauitatis sunt suis Præsidentibus subiecti simpliciter; & Priori suo Conuentuali, nec non Prioribus Prouincialibus, singulis annis omnium receptorum, expensarumq. omnium personalium, veras, & certas, sub præcepto tenentur reddere rationes. Prage 1354. & Insulis 1294. & Florentiæ 1321. At verò de pertinentibus ad officium S. Inquisitionis, seruetur Constitutio Pauli in ijs omnibus quæ sancita sunt. Prior autem Prouincialis tenetur reddere rationem suis Diffinitoribus rerum omnium, quæ pertinent nedũ ad officiũ, sed etiam ad personam. Florentiæ 1321. Additum fuit Romæ 1608. vt Prouinciales Diffinitoribus Capituli Prouincialis reddant rationem omnium datorum, & acceptorum seu expensarum, & receptorum in officio, & ea quæ superfuerunt, vt in communi Prouinciç deposito reponantur. Et in hunc vsum, & ad alias pecunias in vnaquaq. Prouincia, aliquod commune depositum, ad necessarios sumptus, & expensas illius pro se constituatur.

V I.

NVllus fratrum, etiam Prior, recipiat deposi-tum

tum cuiuscunque, nisi in cõmuni deposito Conuentus. Contrarium autem faciens, incurrat pœnam grauioris culpæ. *l.* Item Nouitij infra tempus probationis psalmodiæ,& officio Diuino studeãt diligenter. Item infra annũ ad longinquas partes, nisi ob causam necessariam Nouitij non mittantur, nec in aliquo officio occupentur, nec vestes eorum ante professionem alienentur; nec ipsi ante professionem ordinetur.

VII.

ITem Nouitij non intersint Capitulo, nec in Dormitorio cum alijs fratribus iaceant, vbi hoc commodè poterit obseruari. Sed Magister eorum extra Capitulũ culpas eorum audiat, & ipsos diligenter quantum potest in moribus instruat, & charitatiuè corripiat.

l Nouitij infra tempus probationis.) Declaramus, quòd infra hoc tempus probationis libera est Religio in expellẽdo Nouitio ex Ordine nostro, & ipse quoq. liber est in deserendo eundem Ordinem. Completo autem anno probationis, si nulla ei facta sit protestatio, nec ipse egredi ex Religione, nec Religio eum expellere potest. Denunciamus, quod post fel. rec. Sixti V. de domibus Nouitiorum, deq. eorum separata educatione, in Capitulo Romano 1589 acceptatam Constitutionem, Clemens VIII. hæc obseruanda circa loci qualitatem statuit. Locus huiusmodi propria clausura ab ea parte Conuentus in qua degunt professi, segregatus sit, habeatq. tot cellas, quot erũt numero Nouitij, vel dormitoriũ ita capax, vt pro singulis singuli lectuli commodè sterni possint; in quo etiam sit certus locus pro Magistro,& eius socio. In eo etiã præter alias communes commoditates, aptus locus adsit ad spirituales collationes faciendas, ac lectiones, instructiones Magistri audiendas,& in quem hyemis tẽpore ad calefaciendum se igne communi se recipiant. Oratoriũ insuper siue Capella, si commodè fieri poterit, adsit, ad Nouitios in spiritualibus ceremonijs,& Ecclesiasticis functionibus exercendos Hortus quoque peculiaris ad honestam recreationem bene conclusus illis assignetur, sin minus, hortum cæteris fratribus communem ingrediantur. Quibus in eum commeantibus, nullus alius illum ingrediatur. Ad huiusmodi Nouitiorum domum, nemini Regularium, etiam Conuentus officiali, vllo vnquam tempore sub quouis prętextu aditus pateat nisi Magistro, & socio, ac etiam Conuentus Superiori, quando sibi necessarium putauerit. quo casu aliquem ex senioribus socium assu-

assumat. Huius loci clausuræ clauis apud Magistrum semper asseruetur, illiq; soli liceat alicui ingressũ permittere. Et si quis quépiã Nouitiorum alloqui voluerit, Magistro præsente, & non aliter, loquatur. Et infra: Curam diligentem adhibeant Magistri Nouitiorum, vt ipsi in regulari disciplina exerceantur, agnoscant Diuinæ vocationis qua digni facti sunt præstantiam; quæ vera sit votorum solemnium, & suarum Constitutionum obseruantia; modum in oratione tum vocali, tum mentali persistendi; illicitas passiones per sensuum custodiam, & mortificationem compescendo; austeritates, ieiunia, disciplinas, conscientiæ puritatem, crebram illius discussionem, Sacramentorum præcipuè confessionis frequẽtiam, exercitium humilitatis circa opera vilia, modestiam in omnibus actionibus, & diuturnum silentium.

Declaramus insuper residuum huius capitis infra ponẽdum sub Reuerendiss. M. Thoma Caietan. Ianuę 1513. fuisse inchoatum, Neapoli 1515. probatum, & tandem Romæ 1518. sub Reuerendiss. Mag. Garcia fuisse confirmatum, atq; in Constitutionem redactum.

VIII.

Mandamus vniuersis fratribus, quatenus Nouitios volentes redire ad sæculum, liberè permittant ire m. redditis sibi omnibus quæ secum detulerant: nec sint eis molesti propter hoc, exemplo illius, qui discipulis aliquibus recedentibus, alijs remanẽtibus dixit: Nunquid & vos vultis abire?

Item nullus recipiatur ad professionem, vt Clericus, nisi sciat plenè & expeditè dicere & legere Diuinum Officium, nocturnum pariter & diurnum solus, & sciat n. vel sit habilis in proxima dispositione vt sciat Grãmaticam, & per duos menses ante finem probationis Examinatores teneantur eum examinare de his, & referre Priori & Capitulo; & si inuentus fuerit multum deficiens in prædictis, vocetur in Capit. Nouitius, & ibidem ei assignetur certum tempus prolixius probationis, vel declaretur ei quòd nunquã veniet probationis terminus nisi postquam iterum in Capitulum vocato, & pro sufficienti approbato, octo adhuc dies ad minùs relinquantur.

m. Redditis sibi omnibus.) Declaramus, & denunciamus in Concilio Triden. sess. 25. tit. de Regularibus cap. 16. decretum esse, quod

quod abeuntibus ante professionem, non solùm omnia, quæ sua erant, restituantur, verumetiam quòd nulla renunciatio, aut obligatio antea facta etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuscunque piæ causæ valeat, nisi cum licentia Episcopi, vel eius Vicarij fiat intra duos menses proximos ante professionem, ac non alias effectum intelligatur suum sortiri, nisi sequuta professione. Aliter verò facta, etiamsi cùm huius fauoris expressa renunciatione, etiam iurata, sit irrita, & nullius effectus. Et propterea in Capitulo Bononiensi 1564. statutum fuit, vt in recipiendorum siue Nouitiorum donationibus, siue renunciationibus omnia ista solicitè seruentur, & ad quoscunq. huius generis cōtractus faciendos Ordinarij primum licentia requiratur, & solū intra duos menses ante professionem fiant, & ante professionem nullum ius acquisitum intelligatur prætextu cuiusuis donationis, aut renunciationis, cum præcepto sub pœna anathematis ne quippiam etiam sponte oblatum à parentibus, vel curatoribus Nouitiorum, præter eorum victū & vestitum fratres nostri recipiāt. Quod si ætatis prouectæ Nouitij ad monasterium aliqua detulerint, præcipimus nostrorum Conuentuum Prælatis, vt ea omnia in communi deposito seruanda reponant, & in libro ad hoc deputato conscribi faciant, addita subscriptione ipsius Nouitij, & aliorum duorum fratrum; neque etiam de eius licentia ante professionem expendi possint, aut alienari.

n Et sciat, vel sit habilis, *vt in proxima dispositione sciat Grammaticam.)* Declaramus, post hanc editam Constitutionem, Apostolica authoritatę mandatum fuisse, Clericum ad habitum, ac professionem recipiendum debere esse in Grammatica sufficienter eruditum, vt superius in c. de recipiēdis relatū est.

IX.

Vltra hoc autē, ne pueruli recepti ad habitū inueniant se potius natos sub iugo Religionis, quàm illud elegisse, euitenturq. inconuenientia multa; statuimus vt ei, cui ante quintum decimum annū Religionis habitus datus est, nunquam elabatur annus probationis (quantocunq. decurrente temporis spatio) nisi vocatus r, post annum sextum decimum expletum, à Prælato in Capitulo coram Conuentu, terminum ad minus triū mensium acceperit ad deliberandum an profiteri velit: ita quod annus probationis cum taxato illo termino terminetur, ac per hoc ex tunc incurratur professio tacita.

X.

ET vt hoc inuiolabiliter obseruetur, præsenti sta

F tuto

tuto, cuilibet ante quintum decimum annum (pro tempore) recepto ad habitum, assignamus annum probationis modo dicto. Mandamus autem sub pœna absolutionis ab officio, & grauioris culpæ Prælato, vt quando vocatus fuerit Nouitius ad terminum professionis suscipiendum, expressè protestetur eidem, quod professio sua eundem obligabit ad tria vota, paupertatis scilicet, castitatis, & obedientiæ, secundũ regulam Beati Augustini, & Institutiones fratrum Ordinis Prædicatorum, & non secundum quod hodie hic vel ibi seruatur: & quod statim elapso termino sibi taxato (nisi contradictum ab ipso, vel à Religione fuerit) incurret professionem, etiam si aliter non profiteatur.

X I.

NOuitios quoque recedentes sine licentia cũ habitu à Conuentu, nisi infra octo dies ad eundem redierint, pro refutatis ab Ordine habemus; & si ad alium Conuentum declinauerint, & fuerint in illo acceptati pro Nouitijs, volumus annũ probationis inchoari ab illo die, quo in ipso alio Conuentu fuerint acceptati. Quod si nullibi acceptati pro Nouitijs fuerint, post exitum sine licentia, pro refutatis, & non Nouitijs tales haberi volumus, quanto tempore sic permanserint.

o Post annũ sextũdecimũ) Declaramus in Concilio Tridentino sess. 25. de Regularibus c. 15. sic haberi: In quacunque Religione tàm virorum, quàm mulierũ, professio non fiat ante decimum sextũ annum expletum; nec qui minori tempore, quàm per annum continuum post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. Professio autem antea facta, sit nulla, nullamq. inducat obligationem, ad alicuius Regulę, vel Religionis vel Ordinis obseruationem, aut ad alios quoscunq. effectus. Quãobrem Bononiæ 1564. fratribus denunciatum fuit, professionem ante annum sextumdecimum expletum, deinceps fieri non posse, & si secus fiat, irritam esse. Et Conuentuum Præsidentibus mandatum fuit quãtum fieri potest, ne ad habitum recipiãt pueros ante quintumdecimum annũ inchoatum. Et cuicunque Nouitio, cùm recipitur ad habitum, explicetur coram omnibus, professionem non nisi prædicto tempore esse faciendam. Quod si pueri ante quintumdecimum annũ

ex-

expletum fuerint aliquando recepti, adhuc nostra Constitutio obseruetur, vt vltra sextumdecimum annum tres alij menses superaddantur, quibus de assumendo statu Religionis commodiùs possint deliberare. Denunciamus autem sanctæ mem. Pium Papā Quintum declarasse, professionem alicuius ad profitendum inepti, ad sextum tantummodo mensē posse differri, si tamen spes aliqua haberi possit, quod talis infra illud tempus sex mensium, habilē se reddat ad profitendum. Quo tēpore elapso, si eum inhabilem Prælati repererint, ex Monasterio eijciant iuxta decretum Concil. Trid. sess. 25. cap. 16.

Denunciamus etiam in Capitulo Romæ 1558. pro recipiendis ad professionem ordinatum fuisse quod instante professione cuiuscunque Nouitij, aliquot ante diebus Prior coram tribus (ad minus) patribus, vocet Nouitium, ac iuridicè (si opus fuerit) protestetur eidem quòd liber est, & liberè dicat, an timore, coactione, aut violentia parentum, aut consanguineorum, ingressus est Ordinem, & si voluntarie in eo perseuerat, & vult profiteri. Et de his omnibus, & eius confessione fiat annotatio, vel in libro consiliorum, vel alio ad hæc ordinato; cui annotationi tàm Nouitius, quàm dicti Patres subscribant. Et hoc ad tollenda subterfugia, ne aliqui cupientes se ab Ordinis disciplina subducere, prætextu quod vi, vel metu fecerunt professionem, se nō teneri ad Religionem præsumant. Propter eandem causam; sub pœna absolutionis ab officijs omnibus Prælatis præcipimus, vt interrogatoria de impedimentis in cap. superiore expressis circa recipiendos ad habitum, & professionem, eodem modo faciant, & in eodem libro, responsiones recipiendorum ad professionem scribant, quæ à testibus subscribantur, cum protestatione iuridica de nullitate professionis, quotiescunque aliquid in posterū cōpertum fuerit in contrarium.

CAP. XV.

De Professione.

I.

MOdus *a.* faciendi professionem talis est. *b:* Ego frater N. facio professionem, & *c.* promitto obedientiam Deo, *d.* & Beatæ Mariæ, *e.* & Beato Dominico & *f.* tibi N. Magistro Ordinis fratrum Prædicatorum, & successoribus tuis. *g.* secundum regulam Beati Augustini *h.* & Institutiones fratrū Prædicatorum, *i.* quòd ero obediens *k.* tibi, tuisq. successoribus vsq; ad mortem. Cū autem fit alij Priori cuicunque, sic facienda est. Ego N. facio professionem; & promitto obedientiam Deo, & B. Dominico, & tibi N. Priori

talis

talis loci, vice N. Magistri Ordinis fratrum Prædicatorum, & successorum eius, secundum regulam B. Augustini, & Institutiones fratrũ Prędicatorum, quòd ero obediens tibi, tuisq. successorib. vsq ad mortem.

4. Modus faciendi professionem.) Declaramus, quod professio est votum solẽne, quod facit aliquem esse religiosum, & ponit eum in statu perfectionis, ad quem adipiscendum, requiritur quædam obligatio absolute facta ad modum homagij: sicut & in cæteris, quæ inter homines obtinent perpetuam firmitatem, quædam solemnitas adhibetur. Et dicitur propriè aliquis esse in statu perfectionis, non ex hoc, quod habet actum dilectionis perfectæ, sed ex hoc quod obligat se perpetuò cum aliqua solẽnitate ad ea, quę sunt perfectionis: & isto modo sunt in statu perfectionis Episcopi, & Religiosi, quia ad ea, quæ pertinent ad perfectionem sunt obligati perpetuò & cum solemnitate consecrationis, & professionis. Assumunt autem homines statum perfectionis, non quasi profitentes se esse perfectos, sed quasi profitentes se ad perfectionem tendere. Vnde Religiosi non committunt mendacium, vel simulationem, si statum perfectionis per professionẽ assumentes, non sunt perfecti. Mẽtirentur autem si ab intentione perfectionis animum reuocarent. Quandiu enim manet intentio tẽdendi ad perfectionem, etiam verè dici potest esse in statu perfectionis, quamuis nõ sit perfectus. Talis autem professio, quæ facit aliquem esse religiosum, subditur ordinationi Ecclesiæ, propter solemnitatem, quam habet annexam. Et quamuis per iura antiquiora, ad professionem faciendã tempus pubertatis statutum fuerit 2 1. quæst. 1. cap 1. tamen post Sacrum Concilium Tridentinum fieri non potest, nisi anno sextodecimo cõpleto. Nec oportet quod addatur vna dies; quia hoc nusquam legitur. Quare probationis annus debet incipere à quinto decimo expleto. Si quis autem aliquem receperit infra annum probationis ad professionem; præterquam quod professio est nulla, vt supra dictum est, ipse recipiens peccat mortaliter, & suspensus est à receptione cuiuscunq. alterius, & puniri debet pęna grauioris culpæ. Quamobrem apud Carcassonam 1312. statutũ fuit, quod si fortè aliqui de cætero aliquem infra ætatem à constitutionibus, & à iure taxatam receperint, aut tali receptioni cõsenserint cum effectu, sint ipso facto voce priuati in receptione Nouitiorum, quousq; per Magistrum Ordinis, vel Priorem suum Prouincialem, vel Diffinitores Capituli Prouincialis fuerint restituti. Ille autem, qui sic receptus est, neque illi, neque alteri Religioni per talem professionem manet obligatus, vt Tridentinum Concilium loco superius citato disposuit.

Ego

b. Ego frater N. facio professionem.) Declaramus quòd quando quis profitetur, nomen profitentis, & eius cui profitetur & dies mensis, & annus debent in aliquo libro speciali conscribi. Parisijs 1246. Et Clemens VIII. authoritate apostolica ita constituit vt Superior cuiuscunque Conuẽtus, in quo nouitiatus fuerit institutus, librum habeat, in quo vniuscuiusque Nouitij professio registretur, illamque Nouitius professus manu propria, ac duo testes qui præsentes fuerunt subscribant. Conuersus verò literarum ignarus, propria manu signum Crucis apponat. Et hic liber cũ alijs Monasterij scripturis asseruetur. Idem etiam in Nouitiorum professione, seruandum esse censuit Sacra Regularium Congregatio; addendo præterea, debere profitentem sua manu in eo libro ætatem suam scribere, & spontè se esse professum. Quod sanè anteà in Capitulo Romano 1586. ordinatum fuit. ¶ Item declaramus quòd Nouitij recepti in aliquo Conuentu, non debent pro alienis Conuentibus ad professionem recipi, nisi de voluntate illorum Conuentuum, pro quibus ad Ordinem sunt recepti. Marsiliæ 1300. Item Lugduni 1358. fuit declaratum quòd Nouitij ad illos Conuentus pertinent, pro quibus sunt recepti. Si tamen ad aliquẽ alium Conuentum mitterentur, possunt de licentia Superioris pro illo Conuentu profiteri, accedente consensu Prioris, & maioris partis vocalium vtriusq; Conuentũs. Nec Priores Prouinciales possunt aliquem fratrem professum determinare, pertinere ad alium Conuentum, quam ad illum pro quo est ad professionem receptus, nisi per simplicem assignationem in nostro Ordine consuetam.

Item declaramus quòd duplex est professio, videlicet expressa, quæ fit verbis ad modum homagij cum quadam solemnitate, de qua superius dictum est: alia verò est professio tacita, quæ fit in Ordine nostro, quando quis post annum quintum decimum completum portauerit habitum Nouitiorum per vnum annum integrum & continuum. Et hoc idẽ euenit in quacunque Religione vbi non est distinctus habitus Nouitiorum ab habitu professorum distinctione patenti, videlicet in scissura vel colore; quamuis esset distinctus distinctione occulta: & talis professio tacita obligat profitentem illi Religioni in specie & determinatè, cuius habitum per annum continuum nulla facta protestatione portauit, sicut habetur in Clement. Eos, de Regular.

c. Et promitto obediẽtiã.) Declaramus quòd inter tria vota principalius & essentialius Religioni est obedientia, tum quia per eam maius bonum Deo offertur, quam per alia. Offertur enim per obedientiam Deo propria voluntas, & bona animæ, quæ præferuntur bonis corporalibus, & exterioribus, quæ per alia vota Deo offeruntur. Tum secũdò,

dò, quia votum obedientiæ continet in se alia vota & non è conuerso. Qui enim promittit obedientiam, promittit caste,& sine proprio viuere. Tum tertio, quia votum obedientiæ propriè se extendit ad actus proprios propinquos fini Religionis, qui est perfectio charitatis & dilectionis Dei. Quanto autem aliquid est propinquius fini, tanto melius est. Et propterea in professione nostra exprimimus solùm votum obedientiæ, sub quo continetur obseruatio castitatis & voluntariæ paupertatis, & præceptorum, quæ in Regula & Constitutionibus continentur, vel quæ à Prælato fiunt, & promissio deferendi habitum patentem, dum in publicum proceditur.

Item declaramus quòd professio expressa, per quam aliquis perfectè & propriè Religiosus efficitur, in diuersis Religionibus diuersis modis exprimitur, & secundùm hoc arctius vel leuius profitentes obligantur. Nam in aliqua Religione, promittit profitens in sua professione se seruare Regulam, vt in Ordine Minorũ. In alia verò Religione cautius profitetur, quia promittit profitens viuere secundum Regulam; quod intelligitur iuxta S. Thom. 2. 2. q. 186. art. 9. ad 1. & quodlibeto 1. q. 9. art. 4. quod intendat profitens ad hoc, quòd mores suos informet secundùm Regulã, sicut secundum quoddam exemplar; & hoc tollitur per contemptum. In alia autem Religione adhuc cautius quis profitetur, quia promittit profitens obedire secundum Regulam, ita quòd professioni non contrariatur, nisi id quod est contra præceptum Regulæ. In alijs autem quæ non habent præceptum annexum, transgressio, vel omissio, obligat solùm ad veniale. In Religione tamen fratrum Prædicatorum, talium trangressio, vel omissio, ex suo genere non obligat ad aliquam culpam, sed ad pœnam; quia per hunc modum ad talia obseruanda obligantur ex sua professione. Qui tamen possent peccare venialiter, si ex negligentia vel libidine; vel etiam mortaliter, si ex contemptu illa transgrederentur.

Item declaramus, quòd professio expressa cum mala intentione, vel cum expressione alicuius illiciti facta, aliquando tenet, & aliquando non. Si enim profitendo quis intendit esse Religiosus, & se obligare ad vota Religionis, sed cum hoc intendit castitatem, paupertatem & obediẽtiam non seruare, immo intendit oppositum: vel ideò profitetur, & intendit esse Religiosus, vt possit fieri Episcopus, vel vt aliquod malum possit agere: talis professio tenet; quia ex quo intendit esse Religiosus, & se obligare ad vota, licet intendat non soluere quod promittit, tamen consentit promittendo. Solùm autem obligatio ad vota, non autem impletio votorum, est de essentia Religionis. Si verò non solum non intendit castè, & sine proprio, & sub obediẽtia viuere, sed nec etiã intendit se ad prædicta obligare, tunc non esset professus; quia hæc in-

intentio repugnat essentiæ Religionis Similiter si profitendo exprimat aliquid Religioni repugnans; puta si dicat, Non intendo seruare castitatem promissam, quantumcûque illam promittam, non tenet professio: hæc enim expressa nocent; non expressa non nocent. Sicut enim in matrimonio carnali, Ecclesia iudicat secundum actus exteriores & non secundum actus interiores, qui sibi non possunt innotescere: & ob hoc quantumcunque non intendat quis contrahere matrimonium, si tamen exprimat verba cõtractus matrimonij quæ indicant cõsensum, iudicabit Ecclesia illud esse matrimoniũ, & coget cum illa habitare; ita & in professione, quantumcunque quis non intendat se obligare ad vota Religionis, ex quo tamen sponte profitetur, & non protestatur aliquod in contrarium, Ecclesia coget illum seruare professionem, quia præsumitur solemniter vouisse. Vnde sicut excommunicat eum, qui est tacitè professus, ad hoc vt remaneat in Claustro; ità & hunc excommunicabit, vt seruet quod per professionem promisit. Si verò in ipsa professione exprimeret aliquid contrarium, vt puta quod non intendit se obligare ad castitatem, & ad alia vota; vel quòd non intendit seruare castitatem quam promittit, tunc professio non teneret, & Ecclesia talem professionem non valere iudicaret. Si verò in ipsa professione exprimatur conditio contra particularẽ austeritatem, vt quòd liceat eî comedere carnes, vel vti lineis; si scit hæc contineri in Regula vel in Constitutionibus quas profitetur, tenetur illa seruare.

d. Et Beatæ Mariæ.) Declaramus quòd Ordo Prædicatorum inter alios profitetur Beatæ Virgini Mariæ, quia multoties ac multipliciter compertum est, quòd ipsa specialiter Ordinem nostrum protegit & defendit. Ipsa enim impetrauit à filio suo ira to contra mundum, vt Ordinem nostrum institueret; qui homines à peccatis & ab erroribus suis reuocaret, & ad Dei cognitionẽ & dilectionem reduceret. Ipsa etiam Beatum Reginaldum corporaliter visitans, ad ingressum Ordinis monuit, & induxit, & habitum, quem nunc deferimus induendum ostendit, dicens: En iste est habitus Ordinis tui: ipsũque habitum Reginaldus à Beato Dominico Patre nostro primus tàm fœliciter quàm perseueranter accepit, & ex tunc tàm Beatus Pater Dominicus, quam cæteri fratres, illo habitu à Beatissima Virgine cœlitus ostenso, videlicet tunica & scapulari albo & cappa nigra vsi sunt. Est etiam Regina cœli Beatissima Virgo singularis nostri Ordinis aduocata, & pijssima parens, & patrona, semper pro nobis apud Deum exoratrix, quę ipsum pluries à diuersis tribulationibus, & angustijs protexit & liberauit; sicut patet in libro de Vitis fratrum.

e Et Beato Dominico.) Declaramus quòd ideò profite-

mur Beato Dominico Patri nostro, quia ipse fuit primus Magister, institutor ac fundator Ordinis Prædicatorū, quem beatissima Virgo tanquam fidelem & Ducē strenuum ad impugnandos errores & vitia extirpanda, filio suo præsentauit; quem Apostoli Petrus & Paulus ad Prædicationis officium à Domino Deo esse prædestinatum, signis euidentissimis ostenderunt. Cum enim ipse in Ecclesia sancti Petri Romæ attentius oraret, apparuerunt ei prædicti Apostoli; & Paulus dedit ei librum, Petrus verò baculum, addentes: *Vade & prædica, quia à Domino ad istud officium electus es*: Quem etiam gloriosi Confessores, Augustinus, & Benedictus, regularibus disciplinis instruxerunt, & ad prædicationis officium magis idoneum reddiderūt. Sicut enim fuit Canonicus professione, ita fuit & monachus conuersatione, in ieiunijs, abstinentijs in vestitu, in disciplina silentij, atq. in cæteris obseruantijs contentis in Regula Beati Benedicti; quas ferè omnes, & alias etiam speciales obseruauit, & Filijs suis cum Regula Beati Augustini in suis Constitutionibus obseruandas tradidit. Fuit etiam Apostolicus officio prædicationis: quem Innocentius III Diuina reuelatione edoctus, quod ipse & fratres sui illuminare debebant ac defendere Ecclesiam, in sancto proposito de Ordine ad prædicationis officium instituendo, confirmauit, eiq. locum sancti Xisti in Vrbe tradidit, ac piam eius intentionem de zelo salutis animarum laudauit, commendauit, & approbauit. Quem etiam Honorius III. Innocentij successor benignè suscepit, & Ordinem suum liberaliter confirmauit, & facultatem libertatemq prædicandi, & confessiones audiendi; dato Apostolico Diplomate, sibi & fratribus suis authoritate Apostolica concessit, ac singulos labores, quos in discurrendo ad prædicandum subirent, eis in remissionem omniū suorum peccatorū iniunxit. Quē etiam venerabilis Abbas Ioachim Florensis Ordinis Institutor (qui Beatum Dominicum multo tempore præcessit) in habitu, quem non primo Canonicus tulit, sed quem à Beatissima Virgine fratrē Reginaldum inungente recepit, fratribus suis ostendit, & in Florensi Monasterio sui Ordinis in Calabria in tali habitu depinxit, dicens eis: *Citò surrecturus est in Ecclesia Dei Ordo nouus docentium, & prædicantium cum tali habitu, cui præerit vnus maior, & cum eo, ac sub eo erunt duodecim Ordinem prædictum regentes: quia sicut Patriarcha Iacob cum duodecim filijs ingressus est AEgyptum, sic & ipse cum illis duodecim ingredietur, & illuminabit vniuersum mundum. Cum igitur fratres prædicti Ordinis ad vos venerint, cum omni honore, ac reuerentia illos recipite.* Quod vt filij obedientes fecerunt. Nam quando primò fratres Ordinis nostri ad illos venerunt, cognoscentes ex habitu eos esse, quos Pater eorum prædixerat, exierunt eis obuiam cum crucibus, & canticis spiritualibus & in omnibus locis suis, sicut fratres

tres

tres proprios benignissimè receperunt, atque humanissimè pertractauerunt.

At verò Pater iste Sanctus Dominicus fuit Iacob prędicando, & Israel contęplando, vt nec Lia actionis, neque Rachel contemplationis in hac vita sibi defuerint. Multiplicauit autem Dominus meritis B. Dominici P. N. Ordinem nostrum, & dedit ei viros excelsos in verbo gloriæ, quorum, alij fuerunt Doctores illustres, qui profunda fluuiorum & abdita diuersarum scientiarum scrutantes, obscura produxerunt in lucem, & diuersos libros & commentarios ad corroborationem fidei, & ædificationem Ecclesiæ, & ad Sac. Scripturæ explanationem, diuersis locis & temporibus ediderunt. Alij verò fuerunt insignes Summi Pontifices, Cardinales & Episcopi. Alij viri fortes summa constantia vsque ad sanguinem pro fide decertantes; & pro ea strenuè martyrium sustinentes. Alij Prædicatores celebres, qui ad iustitiam erudientes multos, illuxerunt in firmamento Ecclesiæ, & diuersas mũdi partes verbis atq. exemplis illustrauerunt. Dispergente namq. B. Dominico P. N. fratres suos tanquam quosdam radios, immò tanquam quædam luminaria, vbique terrarum cœperunt homines submittere corda & corpora suauissima iugo Christi, indueruntque habitum Ordinis nostri Prelati, Decani, Præpositi, Archidiaconi, Abbates, Priores, Monachi, Canonici regulares, diuersarumq. facultatum Doctores & alij viri illustres ac Principes vita & sciẽtia eminentes, qui veluti filij Israel germinantes creuerunt, & multiplicati sunt ac roborati nimis, & intra breue temporis spatium per totum mundum diffusi, Prouincias omnes citra & vltra mare fratribus Ordinis impleuerunt, ac Vrbes, Ciuitates, Oppida, Ecclesijs, Collegijs, & Cõuentibus ornauerunt. Hunc etiã Sanctissimum virum Gregorius IX. Sanctorum catalogo ascripsit, qui testimonium de eius sanctitate perhibens, coram Cardinalium Collegio dixisse fertur: Tantum de huius viri sanctitate dubito, quantum de sanctitate Apostolorum Petri & Pauli. Ideò in literis canonizationis illius sic dicit: Aetate crescente creuit & gratia in hoc Sanctissimo viro Dominico; quandoquidem inexplicabile gaudium de zelo concipiens animarum, ad Dei eloquia dedit animum, & per Euangelium Christi multos generans, in conuersione tã strenuæ multitudinis Euangelicæ dignitatis officium & Prædicatoris nomen, & opus in terra meruit habere maiorũ; Pastor & Dux in populo Dei factus, nouum Prædicatorum Ordinem instituit, meritis & exẽplis ornauit, nec confirmare desijt miraculis euidentibus & approbatis. Hæc ille.

f Et tibi N. Magistro Ordinis.) Declaramus, quod vt habetur in Capitulo apud Castras 1552. quod in ipsa professionis forma quæ in nostris Constitutionibus est inserta, si tempore quo quis profitetur, Ordo Magistrum habue-

bue-

buerit, tunc nomen proprium Magistri exprimatur in ipsa forma professionis. Si verò illo tempore Ordo Magistrum non habuerit, talis profitens obedientiam Præsidenti promittat vice Magistri Ordinis absque expressione nominis cuiuscunq. videlicet dicendo. Et tibi N Priori talis Cōuentus, vice Magistri Ordinis fratrum Prædicatorum. Item declaramus, quod ideo soli Magistro Ordinis, vel alteri nomine eius fit professio, & promittitur obedientia, vt vnitas Ordinis, & professionis seruetur, quæ ab vnitate vniusca pitis, cui omnes tenemur obedire, depēdet, qui est proprius & immediatus Prælatus omniū fratrum, & Conuentuum totius Ordinis. Et potest omnes Prælatos, & Officiales eiusdem Ordinis instituere, & destituere, & eorum officia, & authoritates limitare. Qui statim postquam est electus, curam omnium animarum fratrum ipsius Ordinis plenè habet & liberè gerit, ipsosq. fratres authoritate propria legare potest, & absoluere; ijdemque fratres sibi tenentur deuotè, & humiliter obedire, sicut patet in priuilegio quod dicitur Mare Magnum Alexandri IIII. Clementis IIII. Bonifacij VIII. Benedicti XI. Gregorij XI. Martini V. Eugenij IIII. & Sixti IIII. vbi omnia prædicta expressè continentur.

g Secundum regulam B. Augustini.) Declaramus, quod inter multas, & varias regulas quibus diuersi Religiosi militant Deo in Ecclesia Occidentali, regula B. Augustini multum videtur excellere. Primo, ratione sui exemplaris vnde fuit assumpta, quæ fuit regula Apostolica. Vnde Ecclesia de ipso cantat: Cæpit viuere secundum regulam sub sanctis Apostolis constitutam. Et ipse in quodam sermone dicit: Apostolica vita optamus viuere. Secundo ratione antiquitatis, quia non solum modernas Regulas, sed etiam multo tempore Regulam B. Benedicti præcessit. Nam Sanctus Augustinus obijt anno Domini 425. B. Benedictus obijt anno Domini 509. & sic patet quod B. Augustinus præcessit B. Benedictum annis 84. Tertio ratione conditionis sui authoris, qui fuit authoritate Episcopus, vita sanctissimus, scientia doctissimus. Quarto ratione moderationis, & discretionis. Nam S. Augustinus in sua Regula sic seruat mediocritatem, quod nec multitudine, nec paucitate, nec obscuritate, nec grauitate mandatorum cadit in extremum. Quinto apparet laus Regulæ istius a materia eius; quia maximè consistit circa spirituales actiones, sicut est dilectio Dei, & proximi, vnitas cordium, conformitas morum, castitas corporum, communitas rerum, studium scripturarum, correctio vitiorum, & obedientia Prælatorū, & similia, vt patet per totam Regulam. Sexto ratione authoritatis, & antiquitatis, & multitudinis Ordinum, & locorum, in quibus prædicta Regula obseruatur. Sub hac enim Regula sancti Augustini militant Deo, Ecclesiæ Cathedrales, Religionesq. diuersæ.

Nam

Nam præter illas, quæ communiter Canonicorum appellantur, sub ea militant, quamplurimi Sacri Ordines tàm regulares, quàm militares ab Ecclesia approbati.

b Et institutiones Ordinis fratrum Prædicatorum.) Declaramus, quod Constitutiones nostræ continent statuta discreta, & valde conformia fini Religionis, quæ quidem tenentur fratres seruare eo modo, quo in eis continentur, hoc est præcepta & statuta simplicia, vt statuta; dato quod Prælatus suus non mãdet, nec dicat eis, quod ea seruent quia quilibet tenetur seruare ea, quæ pertinent ad statum suum. Et licet in sua professione non promittant principaliter seruare Constitutiones, sed tantum obedire secundum eas, tamen eo ipso quod aliquis profitetur Ordinem fratrum Prędicatorum, promittit ex consequenti, & implicitè seruare spectantia ad ipsum Ordinem; licet in tali professione hoc non promittat expresse. Nã ex sua professione, vt dicit S. Tho. tenetur quilibet frater Ordinis nostri principaliter, directè, & absolutè seruare substantialia Religionis, & præcepta in Regula, vel Constitutionibus posita, aut à Prę lato facta: ad obseruandum verò alia statuta non obligatur ex sua professione absolutè, sed sub tali conditione, quòd si omitteret, vel transgrederetur illa, non incurreret culpam, sed tantum pœnam. Et ideo trasgressio illorum quæ in sua professione Religiosus absolutè vouit, & promisit, obligat eum ad peccatum mortale. Transgressio verò illorum statutorum, quæ non absolutè, sed sub illa conditione in sua professione seruare promisit, non obligat ad culpam, sed ad pœnam. Prædictę autem Constitutiones, quia non continent nisi statuta honesta, & rationabilia, sunt per Sedem Apostolicam confirmatæ, sicut patet in priuilegio, quod dicitur Mare magnum Alexandri IIII. Clementis IIII. Nicolai IV. Bonifacij VIII. Benedicti XI. Ioannis XXII. Gregorij XI. Martini V. Eugenij IIII. & Sixti IIII.

i. Ordinis Prædicatorum) Declaramus, quod hoc nomen Prædicatorum fuit impositũ Ordini nostro ab Innocentio III. qui dum scriberet B. Dominico, & fratribus suis, imposuissetq. scriptori, vt scriberet hoc modo: Fratri Dominico, & socijs: statim reuocauit, & dixit, Scribe hoc modo: Fratri Dominico, & cum eo prædicantibus. Statimq. aliquantulum plus considerans, Noli, inquit, sic dicere, sed scribe hoc modo: Magistro Dominico, & fratribus Prædicatoribus. Et ex tunc ipse Beatus Dominicus P. N. & filij eius cœperunt se fratres Prædicatores vocare, cœperuntq. in Curia, & vbiq. ab omnibus sic vocari iuxta illud Isaiæ. Vocabitur tibi nomen nouum, quod os Domini nominauit.. Fuit etiam hoc nomen ab Honorio III. in confirmatione Ordinis approbatum, & postea à Gregorio IX. in Bulla Canonizationis B. Dominici confirmatum, & ab eodem

S. P.

S. P. Dominico longè ante ardentissimis desiderijs, orationibus, lachrymis, & multiplicibus meritis feliciter obtentum. Et verè hic Ordo re & nomine dicitur Prædicatorum, quia principaliter ad prædicationem, & salutem animarum est institutus. Est autem hic Ordo arctior quam appareat, & eius austeritates magis in existentia quàm in apparentia consistunt. Præterea hic Ordo ratione institutionis antiquioris, & approbationis, alios Mendicantiũ Ordines antecedit. Nam præcedit Ordinem Minorum, vt expressè ponit glossa in cap. Quorundã in verbo Prædicatorum, de electione lib. 6. & glos. 2. 1. cap. tit. de pace, & trenga, & Ioan Andr. in cap. Ioannes de Testamentis, dicens, quod Ordo Prædicatorum excedit Ordinem Minorum ratione antiquioris institutionis, sicut literæ in prædictis iuribus dicunt. Et hoc notat Petrus de Anchar. assignans tempus institutionis prædictorum Ordinum. Nam Ordo Prædicatorum quantum ad sui exordium cœpit sub Beato Dominico in Partibus Tolosanis anno Domini 1203. vbi Tolosam adueniens, hospitem suum hæreticum conuertit ad fidem. Postea fuit confirmatus ab Honorio, anno Domini 1216. xj. Kal. Ianuarij apud S. Sabinam, Pontificatus sui anno 1. Obijt autem B. P. Dominicus Bononiæ anno Domini 1221. 8. Idus Augusti. Fuit autem canonizatus Reate per Gregorium IX. anno Domini 1234. 8. Idus Iulij. Ordo autem Minorum quantum ad sui exordium cœpit sub B. Francisco in partibus Thusciæ anno Domini 1207. & postea confirmatus fuit ab Honorio III. anno Domini 1223. Pontificatus sui anno octauo. Quæ tempora ponit etiã Io. And. in c. Quorundam, & sequitur eum ibi Dominicus, dicẽs quod per illam glos. haberi potest qualiter Religiosi debeant ordinari in processionibus, & in alijs actibus quibus intersunt. Secundo Ordo Prædicatorum inter cæteras Religiones præstantissimus est, propter perfectionem finis; quemadmodum supra dictũ est.

Præterea Ordo Prædicatorum præstat inter alios Ordines, ratione maioris arctitudinis, & asperitatis. Est enim arctior omnibus Religionibus Mendicantium, propter parcitatem cibi, & longiora ieiunia. Non enim comedunt carnes, & ieiunant à quartadecima die Septembris vsque ad festum Paschæ Resurrectionis, & alia plura in Constitutionibus præscripta ieiunia obseruant. Quapropter Clemens IIII. interrogatus à quodam milite vt sibi cõsuleret, quẽ Ordinem deberet intrare, an Prædicatorum, an Minorum? sic respondit: Sciscitaris quem tibi ex fratrum Prædicatorum, vel Minorum Ordinibus præeligendum esse declarem. Id præcipuè conscientiæ tuæ relinquimus. Magis enim tu scire poteris vtriusq. Ordinis obseruantias, quæ non sunt pares in omnibus, & in diuersis articulis excedentes sunt, & exceduntur. Alterius quidem istorum Ordinum lectus est durior, nuditas grauior, & vt nonnulli iudi-

dicant paupertas profundior. Et alterius cibus est parcior longiora ieiunia, & vt nonnulli autumant, sanctior disciplina. Neutrũ ergo alteri præferimus, sed in vna & arctissima paupertate fundatos, ad vnum tendere finem credimus, salutem videlicet animarum. Et ideò siue hunc, siue illũ elegeris, arctam viam ingredieris, & per portam intrabis angustam ad terram mellifluam; & præ cæteris speciosam. Sic ergo vni istorum adhæreas, vt amore ab altero non discedas. Frater .n. Prædicator reprobatus est, qui Minores non diligit, & Frater Minor est execrabilis, qui Ordinem Prædicatorum odit, vel contemnit. Hæc ille. Ex prædictis omnibus patet dignitas, & excellentia Ordinis Prædicatorum.

K Quod ero obediens tibi, tuisque succesoribus.) Declaramus quòd ex voto nostræ professionis tenemur, & obligamur castè, & sine proprio viuere & Regulam, ac Constitutiones non contemnere, & præcepto in Regula, vel in Constitutionibus contento, vel à Prælato facto, in his quæ sunt secundum Regulam & Constitutiones, vsque ad mortem inclusiuè obedire.

Item declaramus, quod Religiosus non tenetur in omnibus obedire Prælato suo, videlicet in his quæ sunt contra præcepta Dei, & Ecclesiæ, vel contra Regulam, vel quæ dispensationem Prælati non admittunt: in dubijs autem tenentur omnes obedire, vt habetur 23.q 1.c Quid culpatur.

Item declaramus, quod Religio, vt dicit S Bernardus, professores suos similes Angelis facit, dissimiles hominibus, immò imaginem Dei in homine ad instar Baptismi reformat. Pro constanti enim habetur, quod per professionem tanquam per crucis assũptionem, consequitur quis remissionem omnium peccatorum, vt S. Thom. docet 2.2.q.vlt art.3.ad 3. istis verbis: Si aliquibus eleemosynis factis homo potest statim satisfacere pro peccatis suis, secũdum illud Daniel. 4. Peccata tua eleemosynis redime: multò magis in satisfactione pro omnibus peccatis, sufficit quod aliquis se totaliter Diuinis obsequijs mancipet per Religionis ingressum, qui excedit omne genus satisfactionis, etiam publicæ pœnitentiæ, vt habetur in decretis 23. quæst. 2. cap. Admonere. Sicut etiam holocaustum excedit sacrificium, vt Gregor. dicit supra Ezechielẽ. Vnde dicitur in vitis Patrum, quod eandem gratiam consequũtur Religionem intrantes, quam consequuntur baptizati. Hæc S. Thomas. Igitur cum per professionem det homo omnia bona exteriora, quæ habet, & habere posset, vouendo paupertatem; & omnia bona corporis, vouendo castitatem; & libertatem voluntatis cum omnibus bonis animæ vouendo obedientiam, quæ excedunt quascunq. eleemosynas; per eãdem consequitur remissionem omnium peccatorum suorũ Item professio liberat profitentẽ ab omni voto simplici, siue sit reale, siue personale, siue mixtũ.

Qui

Qui etiam si vouisset arctiorem Religionem, profitendo latiorem liberatur, vt habetur cap. penult. de regularib lib. 6. licet malè fecerit omittēdo perfectam adimpletionem voti simplicis, quod subditur in eodem capitulo. Pro voto tamen non completo, erit eidem pœnitentia imponenda. Non tamen professio liberat quēpiam ab omni debito humano pecuniario, ex delicto, vel quasi, ex contractu, vel etiam quocunque modo facto: quia vt docet S. Thom. 2 2. quæst. 199. art. 6. ad 2. argumentum: ille qui est obligatus ad aliquid certum, non potest illud licitè prætermittere facultate existente: & ideò si quis sit obligatus, & alteri rationem ponat, vel vt certum debitum reddat, non potest hoc licitè prætermittere, vt vota Religionis profiteatur, quemadmodum superius c. de recipiēdis, n. 2. fusius dictū est.

I I.

NOuitiorum *l.* vestes hoc modo benedicantur in professione. ℣. Ostende nobis Domine misericordiā tuam. ℟. Et salutare tuum da nobis. ℣. Dominus vobiscum, &c.

Oremus.

DOmine Iesu Christe, qui tegimen nostræ mortalitatis induere dignatus es, obsecramus immensæ largitatis tuæ abundantiam, vt hoc genus vestimentorum quod Sancti Patres ad innocentiæ, & humilitatis indiciū ferre sanxerunt, ita bene † dicere digneris, vt qui hoc vsus fuerit te induere mereatur Christum Dominum nostrū. Amen. Postmodum aspergātur aqua benedicta.

In quolibet Conuentu habeatur liber particularis, in quo scribantur omnes, qui faciunt professionem, ibi notando annum, mensem, & diem, & nomen Prælati recipientis ad professionem, & sub quo Magistro Ordinis.

l. Nouitiorum vestes in eorum professione benedicantur.) Declaramus, quòd hæc benedictio vestium sumpta est ex capitulo, Statuimus, extra de regularibus, vbi sic dicitur: Statuimus quod in Religionibus vbi non est distinctus patēter habitus Nouitiorum ab habitu Professorum, in professione vestes eorum, scilicet scapulare, & huiusmodi debeant benedici, vt sic sit distinctus habitus Professorum ab habitu Nouitiorū, & per hoc quod est benedictus, habitus vero Nouitiorū non est benedictus. Et ideò in Ordine Prædicatorum videtur quod hoc deberet seruari quod Nouitijs quando recipiuntur ad habitum non detur, si cōmodè fieri potest, scapulare benedictum. Professi autem quando

de

de nouo sibi faciunt scapularia, debent à Prælatis suis ea facere benedici; quia scapulare benedictum est habitus Professorum in Ordine Prædicatorum.

CAP. XV.

De Leui culpa.

I.

LEuis *a.* culpa est, si quis mox vt signum factum fuerit, non relictis omnibus, cum matura festinatione differat se præparare, vt ad Ecclesiam ordinatè, & compositè, quando debuerit veniat. Si quis ad (Gloria) primi psalmi non affuerit. Si quis in Choro malè legendo, vel cantando offendens, non statim se coram omnibus humiliauerit. Si quis Diuino non intentus officio, vagis oculis *b.* & motu irreligioso, leuitatem mentis ostenderit. Si quis in Ecclesia, vel in dormitorio, vel in cellis aliquid inquietudinis fecerit. Si quis in Choro riserit, vel alios ridere fecerit. Si quis lectionē statuto tempore non præuiderit. Si quis aliud cantare vel legere præsumpserit, quā quod cōmunis probat vsus.

Leuis *a.* culpa est.) Declaramus, quod Capitula de leui, graui, grauiori, & grauissima culpa, fuerunt edita ante primum Capitulum Generalissimum, & in ipso quod fuit celebratum 1228. fuerunt confirmata, & ordinata. Et tunc temporis non erat adhuc edita illa Constitutio, quæ declarat, Constitutiones nostras non obligare nos ad culpam, sed ad pœnam. Sed postmodum ad consulendum paci totius Ordinis, & ad remouendum scrupulum à conscientijs fratrum, qui timebant, ne transgressio Constitutionum obligaret nos ad culpam, fuit postea in secundo Capitulo Generalissimo celebrato Parisijs anno Domini 1236. facta illa Constitutio, & in procemio posita. Et sic ante præfatam Constitutionem, transgressio Constitutionum quo ad ea, quæ non sunt essentialia, nec habent annexum præceptum, vel contemptum, obligabat ad peccatum veniale; siue talis transgressio esset facta ex negligentia, inaduertentia, obliuione, leuitate, fragilitate, vel ex aliqua alia consimili causa. Et propter hoc fuit positum Capitulum de leui, & graui culpa; quia pro illo tempore faciens, vel omittens aliquid eorum quæ continentur in prædictis capitulis, incurrebat culpā leuem, vel grauem. Post verò illam Constitutionem editam, trāsgrediens prædictas Constitutiones, licèt ex vi Constitutionum nullam incurrat culpam, potest tamen aliàs illam incurrere, vt ex D.Thom. 22. quæst. 186 art. 9. ad 1. supradictum est. Ad quod respiciens Constitutio distinxit Capi-

pitula de leui, graui, grauiori, & grauissima culpa; & eadem de causa, Capitulum quotidianum in quo fratres de huiusmodi transgressionibus se accusant, dicitur Capitulum de culpis.

b. Motu irreligioso leuitatem mentis ostenderit.) Declaramus quód quamuis motus irreligiosus leuitatem mentis ostendens, & risus dissolutus, & vagus, & vanus oculorum aspectus, & otiosus sermo & vaniloquus, & al a huiusmodi, sint peccata venialia; non tamen ideó peccata sunt, quia per Constitutiones nostras sunt prohibita, sed quia de se sunt mala. Et ideó ex transgressionibus prædictorum, non solùm obligamur ad pœnam taxatam, vel taxandam, sed etiam ad venialem culpam.

II.

Item leuis culpa est, si quis ad prædicationem vadẽs otiosa locutus fuerit, vel egerit. Si quis dissolutè riserit, cachinnis vel ludis, dictis vel factis alios ad ridendum concitauerit. Si quis oculos vagos per plateas vel villas eundo, ad vanitates frequẽter direxerit. Si quis in vigilia Annunciationis & Natiuitatis Domini in principio Capituli per negligentiã non affuerit, vt pronunciatis redẽptionis nostræ exordijs corde & corpore gratias agat Redemptori. Si quis de via veniens eadem hora (si fieri potest) benedictionem accipere neglexerit, vel absque ea plus vna nocte moraturus exierit. Si quis ad lectiones dormierit. Si quis tẽporibus statutis, cum alijs lectionem auditurus non affuerit. *d.* Si quis libros interdictos legerit.

c. Corde & corpore gratias agant.) Declaramus quód in vigilia Annunciationis, quando à lectore pronunciatur Annũciatio Dominica, & in vigilia Natiuitatis Domini, quando dicitur Iesus Christus &c. debent fratres humiliter toto corpore se prosternere, eo modo quo in Capitulo de Inclinationib. dictũ est.

d. Si quis libros interdictos legerit.) Declaramus, libros interdictos, de quibus hæc loquitur Constitutio, non esse illos, quorum lectio ab Indice & à canone omnibus Christi fidelibus prohibetur; tales enim libros legere, grauissima culpa est, quandoque sub anathematis pœna ab Ecclesia interdicta; sed esse alios libros, qui continent inutiles ac friuolas siue narrationes, siue fabulas siue inuentiones, aut vanitates. Horum enim quoq. lectio dedecet Religiosum spiritualibus rebus omninò addictum.

Item

III.

ITē leuis culpa eſt,ſi quis Eccleſiæ, vel Altaris ornamenta negligenter tractauerit. Si quis veſtes ſuas,aut libros in loco ſtatuto honeſtè non depoſuerit,vel negligenter tractauerit.e.Si indumenta vel alia fratri data, vel conceſſa,ſine ipſius licētia, per ſe alius acceperit. Si quis aliquid vtenſilium fregerit, vel perdiderit. Si quis cibi vel potus aliquid effuderit. Si liber in quo legendum eſt, cuiuſcūque neglectu defuerit. Si quis aliquid dixerit vel egerit, vnde offendātur fratres.

e. Si indumenta vel alia fratri data.) Declaramus quòd licet ſint nobis omnia communia, vt habetur in Regula, non eſt tamen in poteſtate cuiuſq; accipere id quod alteri ad vſum conceſſum eſt. Immò hæc acceptio furtiua in materia graui, abſq; licentia Prælati, propria authoritate, eſſet peccatum mortale. Nec de hac loquitur Conſtitutio, ſed de acceptione quarūdam rerum manualium, quibus promiſcuè ſolet vti Religioſi, etiam abſq; ſpeciali licentia Prælati, & ſolùm interueniente licentia eius, qui habet rem ad vſum. Sicut in eadem materia graui, non poteſt frater, qui habet rem ad vſum, concedere alteri fratri talem rem abſque licentia Prælati.

IV.

ITē leuis culpa eſt, ſi quis cibum, vel potum abſq; benedictione ſumpſerit. Si quis in Conuentum hora, qua debet, venire diſtulerit. Si quis ad Capitulum vel collationem non venerit, vel cō muni refectioni non interfuerit. f. Si quis commune mandatum dimiſerit. Si quis clamans in clamatione ſua, iurgium fecerit. Si quis eū à quo proclamatus fuerit, eodem die quaſi ſe vindicādo, clamare præſumpſerit.

f. Si quis commune mandatum dimiſerit.) Declaramus quòd commune mandatum dicitur illud, quod nec habet præceptum, vel excommunicationē annexam, nec materiam grauem ſed in communi iniungitur à Prælato, attentis ijs quæ communiter accidunt. Hoc ergò mandatum dimittere, eſt leuis culpa; ſecus autem in alijs mandatis.

g. Quaſi ſe vindicādo clamare præſumpſerit.) Declaramus nō fieri ſermonem in præſenti Conſtitutione de vera vindicta: hæc enim plus quàm leuis culpa eſt; ſed de quaſi vindicta, quæ ſcilicet præſefert aliquam apparentiam vindictæ & excuſatur à mortali, vel ex obreptione, vel ex paruitate materiæ.

G Item

V.

ITē leuis culpa est *b*. si quis cum iuramento (vt loquendo fieri solet,) aliquid negauerit, vel affirmauerit. Si quis turpem sermonem, vel vaniloquium dixerit, vel (quod grauius est) in vsu habuerit. Si quis eorum qui officijs deputati sunt, in aliquo negligens repertus fuerit, vt sunt Priores in Conuentu custodiendo, Doctores in docendo, studentes in studendo, scriptores in scribendo, cantores in officijs suis, procuratores in exterioribus procurandis, vestiarij in vestibus prouidendis, custodiēdis & reficiendis; infirmorum custos in infirmis custodiendis, procurandis & reficiendis, & mortuis necessarijs ministrandis; & cæteri in officijs suis, vt iniunctum est eis. Clamatis vel proclamātibus se de supradictis, detur pœnitentia, secundum quod Prælato videbitur expedire.

b. Si quis cum iuramento (vt loquendo fieri solet.) Declaramus quòd cōsultò hic interponitur parenthesis, scilicet, vt loquendo fieri solet, vt denotetur iuramentum, quod est veniale.

i. Si quis turpē sermonē.) Declaramus id quoque intelligēdum esse de turpiloquio, quando non est peccatum mortale: & vniuersaliter de omnibus alijs superius in hoc capitulo positis, idem intelligendum est: quod sunt leuis culpa tunc, quando non accedūt ad rationem peccati mortalis: tunc enim deberent puniri, pœna grauioris culpæ vt in cap. de grauiori culpa dicetur.

CAP. XVII.

De Graui culpa.

I.

GRauis culpa est *a*. Si quis inhonestè in audientia sæcularium, cum aliquo contenderit. Si frater cum fratre intus vel extrà lites habuerit. Si quis alicui fratri opprobrium dixerit. Si quis mendacium de industria dixisse deprehensus fuerit. Si quis silentium *b*. non tenere in cōsutuedinem duxerit. Si quis culpam suam vel alterius defenderit. Si quis in illum, à quo proclamatus est, vel in quemlibet alium maledicta, seu verba inordinata & irreligiosa malitiosè in uexisse deprehēsus fuerit. Si quis fratri præteritam culpam pro qua satisfecit, improperauerit.

a. **Grauis culpa est.**) Declaramus, quòd quamuis in hoc Capitulo multa contineãtur, quæ de se culpa sunt, sicut dicere opprobrium fratri, vel mendacium de industria dicere, vel maledicta & verba inordinata, & irreligiosa malitiosè proferre, mala de patribus & fratribus euomere, ieiunia ab Ecclesia instituta sine causa & licentia frangere, & alia huiusmodi, non tamen ideò culpa sunt, quia à Constitutionibus sint prohibita, sed quia de se mala sunt, vel à iure Diuino, aut Ecclesiastico prohibita. Vnde transgressor in talibus duplicem incurrit pœnam: vnam scilicet Sacramentalem, ex eo quod culpam committit, quæ non potest deleri nisi per contritionem & confessionem, quandò culpa est mortalis: aliam vero pœnam incurrit, ex eo quòd transgreditur Constitutionem.

b. **Si quis silentium nõ tenere in cõsuetudinem duxerit.**) Declaramus, omnem fratrem assuetum ad quoscunque defectus in isto capitulo dumtaxat & præcedenti enumeratos, debere puniri pœna grauis culpæ, sicut vult Constitutio de assuetis ad silentij fractionem, sicut fuit declaratũ Venetijs, 1357. Nam grauius punitur, qui ex consuetudine, quã qui ex simplici transgressione offendit.

II.

Item grauis culpa est *c.* si quis mala de patribus, aut fratribus, vel domibus suis vel sororibus malitiosè euomuerit, quæ testimonio fratrum suorum probare nequiuerit. Si quis *d.* absque licentia & magna necessitate equitauerit *e.* vel carnes comederit, vel etiam in via pecuniam portauerit, vel portari procurauerit. Si quis procedens vbi fœminę sũt, oculum fixerit (si tamen hoc in vsu habuerit) vel cum fœmina solus non de confessionibus, vel honestis locutus fuerit. Si quis ieiunia ab Ecclesia instituta fregerit sine causa, & licentia. Si quis literas *f.* alicui miserit, vel sibi missas legerit, quas primitus suo Præsidenti non ostenderit; Magistris in Theologia, & Inquisitoribus hæreticæ prauitatis, & Prædicatoribus generalibus dumtaxat exceptis.

c. **Si quis mala de patribus aut fratribus.**) Declaramus quòd euomere mala de patribus aut fratribus, ex genere suo est graue delictum: & longè grauius, si talia mala testimonio fratrum probari non possint. Neq; clausula illa posita in Constitutione, scilicet, quæ testimonio fratrum suorũ probare nequiuerit, habet exceptionis rationem, firmantis re-

gulam in contrarium; quasi sensus sit, tunc non esse grauem culpam, quãdo illa mala, testimonio fratrum probari possunt: sed ponitur ad declarandam maiorem grauitatem culpæ.

d. Si quis absq; licẽtia, & magna necessitate equitauerit.) Declaramus quòd cum equitare maximè repugnet statui Mẽdicantium, qui ex eleemosynis viuunt, nullus frater Ordinis nostri sine necessitate & licẽtia (quãdo habet Prælatum in promptu) vel sine magna necessitate debet equitare, sed pedes vadat. Et si secus factum fuerit, grauiter puniantur transgressores, sicut fuit ordinatum in Capitulo Parisijs 1264 Et in Capitulo apud Ferrariam 1290. ordinatum fuit, quòd Constitutio de non equitando strictissimè obseruari debeat; & maximè per territoria, vbi Conuentus habemus; & quòd trãsgressores, per Priores Prouinciales, & per Visitatores acriter & grauiter puniri debeant. Et idem fuit ordinatum Romæ 1569. & innouatum Venetijs 1592. Vbi præsertim fuit ordinatum, ne Conuersi equitarent, nisi ex magna necessitate. Quod vero dicitur, de pecunijs in via non portandis, id intelligendum est, si quis sine licẽtia Superiorum secum eas portauerit.

e. Et carnes comederit.) Declaramus quòd Prælati possunt cum fratribus suis etiam extra casum infirmitatis ex causa rationabili, quantum ad esum carnium, dispensare. Subditi autem non debent sine licentia vel magna necessitate carnes comedere, sicut in capitulo de Ieiunijs dictũ est.

f. Si quis literas alicui miserit.) Declaramus quòd in Capitulo Parisijs celebrato 1234. sic fuit ordinatum: Volumus & ordinamus, quòd nullus Prior in hoc deferat alicui, quin literas accipiendas & mittendas legat. Et in alio Capitulo 1243. ibidem celebrato fuit ordinatum, quòd fratres non mittant literas, etiam non sigillatas, nec recipiant sine licentia sui Prælati. Et in alio Capit. ibidem celebrato 1264. sic dicitur: Fratres qui miserunt, vel in posterum miserint literas, vel memorialia non ostensa Prælato suo, vel sibi missas legerint, nisi habita prius licentia, grauius puniantur. Et in Capitulo Treueris 1289. sic dicitur: Inhibemus districtè, ne fratres literas, vel cedulas, vel aliã quæcunq. memorialia legant vel transmittant, vel sibi transmissa aperiant, sine eorum Superiorum inspectione, vel licentia speciali. Et hoc idem fuit in diuersis alijs Capitulis ordinatum; præsertim Venetijs 1592. in hunc modum: Nullus frater nostris Ordinis, pręter exceptos in Constitutionibus nostris, audeat literas aliquas ad aliquem, præterquàm ad Superiores mittere: nisi prius à proprio Prælato visæ & subscriptæ fuerint; nec ad ipsum missas legere vel aperire, nisi prius easdem Superiori suo legendas præsentauerit; sub pœna carceris per mensem, & alijs, Superioribus arbitrijs.

Pro

III.

PRo *g.* huiusmodi culpis, & his similibus veniam petentibus, & non proclamatis, tres correctionis in Capitulo dentur, & tres dies in pane & aqua ieiunent. Clamatis verò vna dies, & vna correctio superaddantur. Præter hæc autem, Psalmi, & veniæ secundum quòd discretioni Superioris visum fuerit, pro qualitate culparum iniungantur. Eadem pœna digni sunt, qui postquã missi fuerint, sine licentia reuerti præsumpserint, *b.* vel vltra terminum sibi assignatũ moram fecerint sine rationabili causa: vel si quis pro victu & vestitu, vel qualibet alia re murmurauerit. Caueat autem quilibet frater *i.* ne proclamet aliquem in Capitulo de crimine (etiam de auditu) nisi ipsum crimen possit probare. Quod si accusatus negauerit & accusãs in probatione defecerit, pœna accusato debita puniatur. k. Ne autem vitia occultentur, Prælato suo denunciet, quod viderit, vel audiuerit.

g Pro huiusmodi culpis, & his similibus veniam petentibus.) Declaramus, quod fratres de his quæ continentur in isto, & in Capitulo de Leui culpa tenentur se in Capitulo de culpis accusare, & pœnitentiam sibi iniunctam facere; sicut supra in cap. de Silentio dictum est, quod fratres debent se de silentio, sicut & de alijs culpis in Capitulo accusare. Et de Capitulo quotidiano dicitur, quod fratres qui se reos intellexerint, humiliter culpas suas confiteantur. Hoc tamen intelligendum est, quando perpetratio culparum grauium, est talis naturæ propter suam notorietatem, quod possit in iudicium deferri. Si verò talis perpetratio sit occulta, non obligat Constitutio perpetrantem vt se prodat.

b. Vltra terminum sibi assignatum moram fecerint.) Declaramus quòd fratres exeuntes à Conuentu sine licentia, vel cum socio non sibi à Prælato deputato, debent puniri eadem pœna, qua puniuntur in Constitutionibus ij, qui vltra terminum sibi assignatum, moram fecerint, vel sine licentia, reuerti præsumpserint, prout exprimitur in hoc capitulo, sicut declaratum fuit Romæ 1558. Immò quia grauius est egredi domo sine licentia, quam vltra terminum assignatum extra domum moram facere, illud seuerius puniẽdum est, quam istud. Declaramus etiam, pro huiusmodi Constitutionis obseruantia, istud quoq. sæpius ordinatum, Romæ 1608. confirmatum esse, vt cuique fratri è domo exeunti, nominatim socius assignetur à Prælato; nec vlli detur licentia

exeundi, nisi ei simul socius desi-gnetur. Fratres verò cùm in domum redierint, quamprimum se sistere debent Præsidenti Conuentus, vt accepta ab eo benedictione, ipse sciat, quid de eis actũ sit. Id verò toties quoties exierint, & redierint, facere debent. Romæ 1601.

i. Ne proclamet aliquem in Capitulo de crimine.) Declaramus, quod huiusmodi proclamationes, quæ in Capitulis Religiosorum fieri solent, sunt de quibusdam leuibus, quæ famæ nõ derogant; & ideò potius sunt quædam commemorationes oblitarũ culparum, quàm accusationes, vel denunciationes: ac propterea fieri possunt, nulla, etiam secreta admonitione, sine correctione fratrum, præmissa. Si tamen talia essent, vt ob illa frater infamaretur, contra præceptum Domini ageret, qui hoc modo peccatum fratris, non præmissa correctione fraterna publicaret, vt docet S. Thom. 2.2.q.33.art. 7. ad 4. Quapropter dictæ proclamationes regulariter loquendo, locum habẽt in ijs quæ continentur in cap. de Leui culpa, non tamen in aliquibus culpis contentis in hoc capitulo, nisi correctione fraterna pręmissa. Et multo minus tenetur seipsum quis accusare publicè de eisdem culpis, nisi in casu suprà posito notorietatis facti.

K. Ne autem vitia occultẽtur, Prælato suo denunciet.) Declaramus, hoc quod hic præcipit Constitutio, prudenter esse intelligendum, saluo scilicet ordine correctionis fraternæ, quam Dominus præcepit Matth. 18. verbis istis: *Si peccauerit in te frater tuus, corripe eum inter te, & ipsum solum.* Et hunc eundem ordinem hæc nostra Constitutio seruandũ esse supponit, tùm hic, tum in capite sequenti num. 9. initio ipsiu numeri, vbi hoc negotium clarius explicatur. Vnde si frater qui commisit crimen, non indiget correctione fraterna, quia iã est emendatus; quantumcùnque adueniat præceptũ Prælati, quod solet in visitationibus communiter poni, non potest quis ipsum denunciare. Secus autem si inquisitio fieret contra aliquem laborãtem infamia, etiamsi iam sit emẽdatus, quia in hoc casu prouidetur bono communi. In duplici tamen casu, non tenemur præceptũ, priuatæ, & secretæ correctionis seruare, vt docet S. Thom. loco nuper citato in corpore articuli: quando videlicet peccatum est publicum, vel quãdo est occultũ, quidem, sed est in nocumentum proximorũ, vel corporale, vel spirituale. Nam in his casibus, qui sic peccat, nõ solũ in se peccat, sed etiã in alios. Et ideo omissa priuata correctione, oportet statim procedere ad denunciationem, vt huiusmodi nocumentum impediatur: nisi fortè aliquis firmiter æstimaret, quòd statim per secretam admonitionem posset huiusmodi mala impedire. Si autem peccatum est publicum, non est tantum adhibendum remedium ei, qui peccauit, vt melior fiat; sed etiam alijs, in quorum notitiã deue-

deuenit, ut non scandalizentur. Et ideo talia peccata sunt publicè arguenda, secundum illud Apostoli 1. ad Timoth. 5. Peccantes corã omnibus argue, vt cæteri timorẽ habeant. Quod sicut dicit August. lib. de verbis Domini cap. 16. de peccatis publicis intelligitur.

CAP. XVIII.

De Grauiori culpa.

I.

GRauior *a.* culpa est, si quis per contumaciã, vel manifestam *b.* rebellionẽ inobediens Prælato suo extiterit; vel cum eo intus, vel foris *c.* proteruè contendere ausus fuerit. *d.* Si quis percussor fuerit. *e.* Si quis crimen capitale, id est, pœna mortis in sęculo puniendum commiserit *f.* Si quis procurauerit quod ipse, vel alius, eximatur via non iuridica à potestate sui Prælati. Si quis rem sibi collatam receperit, de his quæ prohibentur recipi. Si quis rem sibi collatam celauerit; quem B. Augustinus furti iudicio dicit esse condẽnandum. *g.* Si proclamatus conuictus fuerit, sponte surgat, & veniam petens, sceleris sui immanitatem lamentabiliter proferat, & denudatus (vt dignam recipiat sui meritis sententiam) vapulet quantum placuerit Prælato, & sit omnium nouissimus in Conuentu; vt qui culpã perpetrando non erubuit membrum Diaboli fieri, ad tempus (vt resipiscat) sequestretur à consortio ouiũ Christi.

a. Grauior culpa est, si quis per contumaciam.) Declaramus, quod transgressoribus scienter pręceptorum, & obedientiæ Superiorum, potest, & debet imponi pro huiusmodi transgressione per Præsidentem pœna grauioris culpæ, sicut fuit ordinatum apud Castras 1352. hoc tamẽ intelligendum est, si adsit contumacia atq. rebellio. Nam ex vi huius Constitutionis non sufficit ad hoc vt quis incurrat pœnam grauioris culpę, quod sit trãsgressor præcepti positi à Prælato, & multò minus simplicis obedientiæ: sed requiritur, quod interueniat contumacia, vel manifesta rebellio, vt dicitur in textu.

b. Vel manifestã rebellionẽ.) Declaramus quod manifesta rebellio est quando subditus pertinaciter verba sui pręlati contemnit; puta, cum Prelatus iuxta pręscriptum Constitutionis, dicit: Volo omnino quod facias hoc, & subditus dicit: Nolo facere. Et sic obedientiam sui Prælati transgrediens, debet pœna grauioris culpæ puniri, sicut declaratum fuit apud Perpinianum 1427. Vnde S. Thom. 2. 2. quæst. 39. art. 1. ad 2. dicit

dicit quod tunc aliquis dicitur, cum rebellione Prælato suo non obedire, quando pertinaciter eius mandata contemnit, & iudicium sui Superioris subire recusat.

c. Proteruè contendere ausus fuerit.) Declaramus, quod proterua contentio est improba, & peruersa, seu superba disceptatio, vel impugnatio verborum cum tumultu. Vnde proteruè contendere cum Prælato, nihil aliud est, quàm verba ipsius verbis tumultuosis, vel clamosis improbè, & peruersè seu superbè impugnare. Et talis debet puniri pœna grauioris culpæ. Item declaramus, quod nullus sub pœna grauioris culpæ præsumere debet asserere Priorem sui Conuentus non esse Priorem, neque ab eius obedientia se subtrahere, donec per Superiores, si quid acciderit dubij fuerit declaratum, sicut in Capitulo apud Valentiam 1364. declaratum fuit.

d Si quis percussor fuerit.) Declaramus quod si quis aliquẽ quocunque instrumento enormiter percusserit, super eius absolutione Prior Prouincialis consulatur, & ipse percussor interim ab alijs sequestretur. Postquam autẽ fuerit absolutus, pœna grauioris culpæ puniatur, quam saltem per duos menses perfectè, & complete soluere teneatur, sicut fuit ordinatum in Capitulo apud Londonas 1314.

e. Si quis crimen capitale, id est, pœna mortis in sæculo puniendum commiserit.) Declaramus in Capitulo Romano 1518. explicatum fuisse, & in Constitutionem redactum, quod crimen capitale intelligitur crimen pœna mortis in sæculo puniendum, propter quod præter prædictam pœnam grauioris culpæ, debet qui illud committit carceri mancipari, sicut etiam propter lapsum carnis. Propter quodcunque autem aliud crimen quod sit peccatum mortale, & cõmittentradferat infamiam, sicut est falsum testimonium, ebrietas assidua, & horum similia, ille qui peccat, pœna grauioris culpæ puniri debet.

f. **Si quis procurauerit quod ipse, vel alius eximatur via non iuridica, à potestate sui Prælati.**) Declaramus quod quicunque procurauerit correctionẽ (scilicet, in delictis in hoc capitulo contentis) de se, vel de alio factam, vel assignationem quamcunque per personas extra obedientiam nostri Ordinis constitutas impedire, pœna grauioris culpæ puniatur, & omnibus gratijs Ordinis sit priuatus, nec ad ipsas restitui possit, nisi per Magistrum Ordinis, vel Capitulum Generale. Et eãdem pœnam volumus incurrere eos, qui per personas extra obedientiam nostri Ordinis constitutas procurauerint, quod frater aliquis de Prouincia, vel de Conuentu aliquo expellatur, sicut fuit ordinatum in Capitulo apud Caturcium 1319. & apud Rothomagum 1320.

Item denunciamus, non tantũ acceptatam esse ab Ordine nostro

in Capitulo Romæ 1589. Gregorij XIII. Constitutionem, qua prohibetur fratribus, ne per personas extra obedientiam Ordinis constitutas, audeant sibi aliquid in Ordine, sub pœna inhabilitatis ad hæc, & similia, nisi per Sedem Apostolicam dispensati fuerint, obtinenda, procurare: sed etiam sub pœna excommunicationis latæ sententiæ præceptum fuisse, ne quispiã directè, vel indirectè, per se, vel per aliũ, pro se, vel pro alijs eiusdẽ Ordinis professoribus, apud personas extra nostrũ Ordinem constitutas, & de nostro Ordine non assumptas, gratiam aliquam, vel pœnarum remissionem à Prælatis nostri Ordinis obtinendam, procuret: aut ad hunc effectum munera aliqua sæcularibus spondeat, vel exhibeat. Quæ constitutio, vna cum ordinatione Capituli supranominati, atque censuris, & pœnis in eo expressis, cum postea à Clemente VIII. & successiuè à Paulo V. confirmata fuerit: & illa quidem in Capitulo Venetijs 1592. hæc autem Romæ 1608. acceptata fuerit: ideo operæ pretium est, vt omnes fratres meminerint eius quod Clemens VIII. cum prius per gratias, quas per mendicatos fauores nolebat concedi, quoscunque gradus, honores, dignitates, officia, administrationes, functiones, Prælaturasque Ordinis intelligi debere significasset, expresse præcepit istis verbis.

Et propterea dilectis Magistro Generali, Prouincialibus, & alijs Prælatis, ac Superioribus eiusdem Ordinis, nõ post hac aliquod promissarum cuiquam ad instantiã seu requisitionem, vel contemplationem personarum superius expressarum quarumcunq. quouis modo concedere, Religiosis verò ac fratribus eiusdem Ordinis quibuscunque, non solum in præmissis omnibus sæcularium fauorem minimè procurare, sed nec etiam spontè oblatum, aut ab eis minimè procuratum recipere, & similiter, ne ad hunc effectum munera aliqua sæcularibus impendere, vel exhibere audeant, vel præsumant, authoritate Apostolica tenore præsentium in virtute sanctæ obedientię, ac sub eisdem penis in dictis Gregorij literis contentis præcipimus, & expresse interdicimus, & prohibemus, eisdem authoritate, & tenore statuẽtes, quòd omnes, & singuli in pręmissis delinquẽtes, nulla alia monitione præcedente, & absque processu desuper habendo, sententias & pœnas præmissas irremissibiliter eo ipso incurrant; quodq. ad illos sententias, & pœnas huiusmodi damnabiliter incurrisse legitimè probandum, & omninò conuincendum, solæ præmissarũ personarum instantiæ, fauores, & preces, etiam oretenus porrectæ plenam, indubiam, & sufficientem in iudicio, & extra, fidem faciant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Item declaramus, quod si quis frater subditus, vel Prælatus inducat (scilicet vi, & metu, vel alio quocunque illicito modo) aliquem fratrem per se, vel per alium ad electionem cuiuscunq. Prælati, aut Officialis nostri Ordinis

dinis, si in hoc deprehensus fuerit, pœna grauioris culpæ puniatur, & sit per triennium omni voce actiua & passiua priuatus, sicut fuit ordinatum Parisijs 1286. & Burdegalę 1287. & apud Lucam 1298. Et nouissimè Bononiæ 1615. ad memoriam reuocatur illud, quod in Decret. lib. cap. Sciant cuncti, habetur, istis verbis: Sciāt cuncti, qui eos ad quos spectat electio, pro eo quod rogati vel inducti, eum pro quo rogabant vel inducebant eligere noluerunt, spoliant vel iniustè persequuntur, ipso facto sententiam excommunicationis incurrant.

Itē declaramus, Valentiæ 1596. & Romæ 1601. & 1608 strictissimè sub pēnis in Capitulo grauioris culpæ contentis prohibitum fuisse, nè quis Religionis negotia siue fratrum sint, siue monialium, quoquo modo deferre audeat, directè vel indirectè per se vel per alios ad tribunalia extra Ordinē; vtq. id scientes, Superiori infra 12. dies denunciare, Superiores verò præmissis præmittendis, pęnam transgressoribus supra taxatam infligere teneantur. Ordinātes, vt quicunque Prælati sui iudicium recusauerit, seuerissimè puniatur; super quo conscientiam Prælatorum aggrauamus, qui nec se recusatos iudicent, sed reos pęnitentiam sibi iniunctam subire cogant, & interim Superiores de omnibus certiores faciant.

g. Si proclamatus conuictus fuerit.) Declaramus quòd licet secundum iura conuictus propriè dicatur, qui per testes in iudicio conuincitur; tamen conuictus etiam dicitur, qui Prælato suo peccatum suum fatetur coactus per aliquam excommunionem, siue per inclusionem, siue per disciplinas, & alias pœnitentias; licet talis propriè sit confessus. Vnde taliter conuictus illas easdem pœnas Constitutionis incurrit, sicut fuit declaratum apud Tolosam 1328. Accusatus autem à pluribus non contestibus, ab vno de vno actu, à secundo de alio eiusdem speciei; talis non est conuictus, nec potest sententialiter condemnari, sed benè potest ad quæstiones poni. Similiter quando contra aliquem fratrem habentur testimonia sęcularium fidedignorum, potest arctari ad dicendam veritatem, & ad questiones poni; potissimè quando infamia probata contra eum laborat, sicut fuit declaratum Ferrariæ 1362. Quare si infamia præcedente, duo testes sæculares deponunt contra aliquem fratrem, talis potest ab alijs separari, & veritas ab eo extorqueri. Immo infamia, & vnus testis, vel infamia, & vna vehemens suspicio, sufficiūt ad separationem alicuius fratris puniendi, & talis sic separatus tenetur Iudici veritatem dicere de eo crimine, de quo infamatus est, non solū de se, sed & de alio, si tamen alius similiter fuerit diffamatus, atq. ab eo sic separato petatur, veritas iuxta ordinē iurisquia mētiri in iudicio, est peccatum mortale. Eo autem ipso, quod propter vnum crimen Iudex in aliquem iuste inquirit, & contra eum procedit, ex hoc ipso non potest inqui-

quirere,& procedere cõtra ipsũ de alijs criminibus occultis, adeo vt qui de vno crimine infamatus est, nõ tenetur alia crimina, de quibus nõ est infamatus, etiãsi de illis à Iudice interrogatus fuerit, confiteri secundum Caietan. 2. 2. quæst. 69. art. 1. & 2. Ideo caueant Prælati ab huiusmodi inquisitione occultorum criminum, quia peccant ipsi præcipiendo, vel inquirendo, & subditi non tenentur obedire. Non tamen potest reus, etiam infamatus per sententiam ad pœnam ordinariam condemnari, nisi fuerit per duos testes, vel per propriã confessionem conuictus.

I I.

POEna autem sequestrationis tunc tantum locum habeat, quando propter peccatum mortale ad pęnam grauioris culpæ quis est damnatus. In Refectorio quoque ad communem mẽsam cum cæteris non sedebit sed in medio Refectorij *b* super nudam terram comedet & prouidebitur ei seorsum panis grossior, & potus aquę nec reliquiæ prandij sui cum alijs misceantur: vt cognoscat, se ita esse sequestratum à consortio aliorum, quod priuetur (nisi per pœnitentiam redeat) consortijs Angelorum. Ad canonicas horas, & gratias post comestionem ante ostium Ecclesiæ, transeuntibus fratribus, prostratus iaceat, dum intrant & exeunt. Nullus autem se audeat coniungere illi, vel aliquid mandare.

b Super nudam terram.) Declaramus, quod in Refectorio pro sedentibus in terra pro grauiori culpa, debet haberi asser aliquis immediatè iuxtà terram, super quem ponantur cibaria, videlicet panis, & aqua: & ipsi debent sedere super nudam terram. Pro alijs vero qui sedent in terra pro fractione silentij; vel pro alijs defectibus, debent haberi asseres super quos sedeant, & aliqua mensa vel forma lignea, super quam comedant.

I I I.

PRælatus tamen (ne in desperationem labi possit) mittat ad eum, qui est in grauiori culpa, seniores; qui commoneant eum ad pœnitentiam, prouocent ad patiẽtiam, foueant per compassionem, hortentur ad satisfactionem, adiuuent per suam intercessionem, si viderint in eo humilitatem cordis. Quibus etiam suffragetur totus Conuentus. *i.* Nec renuat Prælatus cum eo facere misericordiam. Et si videbitur ei,

ei, denuò vapulet ad pedes singulorum; primò Prælati, deinde vtriusque lateris sessorum. Talis quamdiu erit in hac pœnitentia, non communicet, nec veniat ad osculum pacis. Si Prædicator est, prædicationis officium non exerceat. Non notetur ad aliquod officium in Ecclesia nec vlla ei committatur obedientia, nec vocem habeat (nisi in sui accusatione) ante plenariam K. satisfactionem vel donec per Magistrum Ordinis, *l.* aut Diffinitores Capituli Generalis, vel Prouincialis fuerit restitutus. Si fuerit Sacerdos, vel Diaconus, his officijs non fungatur, nisi postmodum religiosè conuersatus fuerit.

i Nec renuat cum eo Prælatus facere misericordiam.) Declaramus quòd quando frater aliquis de graui aliquo delicto accusatur, ac per testes conuincitur vel ipse in loco iudicij confitetur. Prælatus non potest ei parcere quoad pœnas priuatiuas, quæ in nostris Constitutionibus continētur. Et si dicatur, cum confesso esse mitius agendum, ac proinde tales ei pœnas remittendas esse; respondetur, quòd in pœnis positiuis, puta, quod maneat in carcere, quòd comedat in terra in pane & aqua cum prostrationibus tot diebus, quòd dicat tot Psalteria, & accipiat tot disciplinas, si spontè confitetur, cum eo mitius est agendum, & quoad huiusmodi pœnas potest Prelatus ei parcere de consilio discretorum. Sed quoad pœnas priuatiuas, puta quòd sit priuatus voce actiua vel passiua, vel gratijs Ordinis, vel officio prædicationis, & alijs huiusmodi, quæ in nostris Constitutionibus continentur, & quæ sunt canonis latæ sententiæ, non potest Prelatus, etiam cum spontè confesso, dispensare; sed hoc pertinet ad Magistrum Ordinis, vel ad Diffinitores Capituli Generalis vel Prouincialis, sicut fuit declaratū Tolosæ 1328. & Coloniæ 1301. & Basilicæ 1473 Ad cuius Constitutionis obseruationem Valentiæ 1596. declaratum est, pœnas omnes priuatiuas in nostris Constitutionibus contentas, quando adest clausula (ipso facto) sola facti declaratione incurri, ita vt non possit Iudex ipsas minuere in sententia ferenda.

k. Ante plenariam satisfactionē.) Declaramus quòd cum ad plenariam alcicuius debiti satisfactionem alterum duorum requiratur, videlicet, aut debiti solutio ex parte eius qui satisfacere tenetur, quando videlicet soluit debitum; vel debiti relaxatio ex parte illius qui potest debitum relaxare, quando videlicet ille cui satisfaciendum est, remittit debitum: ita in proposito, si ille qui est in grauiori culpa, sit adiudicatus ad faciendam talem pœnitentiam, vsque ad vnum mensē

vel

vel ad alium terminum,& pœnitentiam sibi iniunctam facit, vel Prelatus, qui potest,talem pœnitentiam remittit, vel relaxat, dicitur plenè satisfecisse, sicut fuit declaratum apud Tolosam 1328.

l. Vel donec per Magistrũ Ordinis.) Declaramus, circa hæc verba,quod licet antiqua Cõstitutio facta apud Montem Pessulanum 1316.& in duobus Capitulis immediatè precedẽtib inchoata, & approbata sic disponeret, vt legeretur coniunctiuè,scilicet (ac donec per Magistrum Ordinis)postea tamen in Capitulo Romano 1518. noua fuit edita Constitutio per tria Capitula immediatè cõtinua,iuxta modum inchoationis & approbationis, ac per eam fuit decretum,vt copulatiua mutaretur in disiunctiuã, & dicatur (vel donec per Magistrum &c.)ac propterea ille qui est in grauiori culpa, cum primum satisfecerit, potest illis officijs, quibus priuatus fuerat fungi, & voce actiua, vel passiua potiri, absq; noua restitutione à Magistro Ordinis,vel Diffinitoribus expectanda ; nisi fortè in sententia priuationis esset expressum, quod illis non fungatur, donec fuerit restitutus. Illi porrò qui de cætero abiurauerint, tanquam de hæresi vehementer suspecti, non possint à quocunque etiam Magistro Generali restitui, aut promoueri ad aliquod officiũ aut dignitatem toto tempore vitæ eorum, sed permittantur in humilitate deflere peccatum suũ: irritũ decernẽtes, quicquid in oppositũ factũ fuerit.Romæ 1558.& Auinione 1561.& Bononiæ 1564.

IIII.

SI quis *m.* autem (quod Deus auertat)in peccatum carnis lapsus fuerit *n.* aut furtum cõmiserit , quod sit notabile iudicio discretorum *o.* vel litteras Magistri Ordinis,vel Priorum Prouincialium , vel eorum sigilla falsificauerit,vel falsificatis sciẽter vsus fuerit, aut in Prælatum suum manus iniecerit temerè violentas,aut quemcunq. lethaliter, vel grauiter & atrociter percusserit, aut infra septa Monasterij super se arma inuasiua portare præsumpserit, aut aliquod prædictorum fieri fecerit,*p.* carcerali custodiæ mancipetur.

V.

SI quis *q.* etiam alteri fratri Ordinis, vel ipsi Ordini crimen falsò imposuerit, propter quod crimen secundum nostrarum seriem Constitutionum frater aliquis carcerem mereretur, aut crimina quæcunque huiusmodi fratrum sæcularibus personis,& extra obedientiam nostri Ordinis constitutis reuelauerit, vnde fratri, vel Ordini infamia,vel damna fuerint subsecuta; modo consimili,carcerali custodiæ mancipe-

cipetur. Et nolumus quod huiusmodi Ordinis destructores, possint (nisi per Magistrum Ordinis, vel Generale Capitulum) liberari. Idē dicimus de fratribus, qui inuenti fuerint ad taxillos lusisse, aut in sententiam excommunicationis à quocunque Iudice nostri Ordinis rite latam, scienter incidisse. Quos etiam pœnæ carceris volumus subiacere.

m In peccatum carnis.) Declaramus in Capit. Salmantic. 1551. istud editum fuisse: Item ordinantes, admonemus omnes Priores tam Conuentuales quam Prouinciales, vt in pœnitentijs (præsertim in Cōstitutionibus taxatis) imponendis sint seueriores & in his maximè quæ ad honestatem pertinent: vnde solet ex paucorum erratis tota Religio infamari: & in alijs quæ in capitulo de grauiori culpa continentur.

n. Aut furtum cōmiserit) Declaramus in Capit. Romano 1580. & 1583. fuisse ordinatum, vt qui semel reperti fuerint furtū graue fecisse de rebus Monasterij (præter alias pœnas) priuentur officio, & inhabiles reddantur ad quamcunq. administrationem rerum temporalium.

o. Vel literas Magistri Ordinis, vel Priorū Prouincialiū) Declaramus quod præter pœnas hic contrà falsificantes literas Magistri Ordinis, vel Priorum Prouincialium constitutas, aliæ super adduntur in capitulo de Apostatis propè finem.

p. Carcerali custodiæ mancipetur.) Declaramus quòd illi propriè carceri mancipati intelliguntur, qui per diffinitiuam sententiam sunt ad carcerem condemnati. Qui verò ad inquirendā veritatem sunt in custodia detenti, dicuntur separati, vel arrestati sicut fuit declaratū apud Rothomagum 1320. Item declaramus, quod Priores non possunt, nec debent proprio iudicio incarcerare fratres, sine consilio discretorum. Qui autem per sententiam fuerint incarcerati, si inuenti fuerint culpabiles, non debent inde extrahi, vel liberari sine licentia Prouincialis, sicut fuit declaratū apud Argentinam 1326. & apud Tolosam 1328. Item declaramus quod Ioannes XXII. ordinauit, quod frater qui fuerit carceri iudicialiter mancipatus, semota omni crudelitate, secundum quantitatem, & qualitatem suorum excessuum debet in eodem carcere teneri, & etiam alijs disciplinis, & abstinentijs puniri; ita quod rigor carceris exterminium non pariat, sed ad meliora prouocet delinquentem. Item declaramus, quod Bonifacius VIII. in Bulla, quæ incipit: Ad augmentum, statuit, & ordinauit, quod Prælati Ordinis nostri, ad quos punitiones, & correctiones fratrum delinquentium spectant, possint libere punire, & corrigere fratres delinquentes, secundum consuetudines approbatas, & instituta ipsius.

ipsius Ordinis generaliter facta, & etiam facienda, rimulis, & api cibus iuris, ac etiam ordine iuris postpositis; dummodo substantialia iuris seruentur, quæ præcipuè sunt quatuor. Primum, vt contra aliquem non procedatur, nisi accusatum, denunciatum aut infamatum, iuxta tres modos procedendi à iure statutos; per accusationem, de nuntiationem, & inquisitionem. Secundum, vt testes examinentur per præceptum formale. Tertiũ, vt absens vocetur, & per duos ad minus, testes, vel contestes per propriam confessionem conuincatur. Quartum, vt in defensis non condemnetur, ad pœnam ordinariam, nisi fuerit contumax. Nec licet eisdem fratrib. ab Ordinis punitionibus, & correctionibus aliquatenus appellare, nisi appellatio gradatim fiat vt in Capit. Roman. 1589. ex decreto S. Congregationis Regularium denũciato statutum est. Est autem decretum huiusmodi, conformiter ad constitutionem Boni facij IX de qua 2. dist. q. 17. his verbis pronunciatur. Quoniam nonnulli vagandi studio, si dum imminentes commissorum criminũ pœnas, ex suis Constitutionibus, aut aliàs debitas sibi metuunt, fal sa, & commentitia gratiam in causati, non immediatè ad sui Ordinis Superiores, scilicet à grauamine Prioris ad Prouincialem: à Prouinciali, ad Generalem: & à Generali ad Protectorem, prout cuiuscunque Religionis Constitutionibus disponitur, sed ad hanc Romanam Curiam, absq; licentia fugiunt potiùs quàm recurrãt ex quo Ordinum disciplina relaxatur, Prælati contemnuntur, & ipsi in dies audaciores euadunt: placuit Sacræ Congregationi ex ordine Sanctissimi statuere, vt si quis Regularium in posterum, temerè, leuiuè ex causa hanc almã Vrbem, seu Curiam absque sui Superioris licentia, & supradicta forma prætermissa adire præsumpserit; ad suos eosdem Superiores seueriori pœna plectendus remittatur.

Item declaramus in Capitulo Romano 1558. decretum fuisse contra facinorosos hoc modo: Denunciamus in nostro Diffinitorio fuisse conclusum, & decretum, quod Reuerendi Prouinciales cũ suo Diffinitorio, vel cum quatuor Patribus Prouinciæ, aut qui fuerunt aliquando Diffinitores Prouincialis Capituli, delictis maioribus, & facinorosis hominibus possint adhibere pœnas extraordinarias (etiam triremium) in delictis grauioribus apud sæculares notis. Qui autem ad triremes, etiam ad tempus fuerint condẽnati iuridicè; & sententia fuerit executioni mandata, sunt ipso iure irregulares, & priuati perpetuò ab executione ordinum suorum; cuius priuationis mentio inseratur in sententia diffinitiua. Quod etiam si non inferatur, illi tũ tunc eã executione de facto priuati.

Item declaramus, quod Priores Prouinciales debent facere, quod in omnibus Conuentibus suæ Prouinciæ sint firmi, & fortes carceres, vbi ponantur criminosi & rebelles, sicut ordinatum fuit Romæ 1539. & Lugduni 1541. & apud

apud Argentinam 1296. & iterũ Lugduni 1536. & Romæ 1546. Vbi etiam postea 1556. præceptum fuit Prioribus in quorum Conuentibus carceres deputati non sunt, vt infra sex menses, eos constitui atque aptari ac muniri faciant. Quod si realiter, & cum effectu non præstiterint, careant in Prouinciali Capitulo voce actiua, & nullo modo admittantur ad illam Et postea 1569. sic habetur: Admonemus omnes Priores Conuẽtuales, vt ordinationem de muniendis carceribus omninò mandent exequutioni. Et qui infra sex menses à notitia præsentium id non præstiterint, à Priore Prouinciali in visitatione absoluãtur. Volentes quod ordinatio facta apud Carcassonam 1378. quæ est infrascripti tenoris, obseruetur: Firmiter mandamus obseruari, vt quicunq. frater alium fratrem de carcere extraxerit, vel ad exeundum, seu ad frangendum carcerem, instrumentum aliquod alicui incarcerato, per se vel per alium ministrauerit, carceri realiter & de facto mancipetur. Et in Capitulo apud Lucam 1288 & apud Tolosam 1372. sic dicitur: Volumus & ordinamus quod quicũq. frater nostri Ordinis ad liberationem alicuius fratris incarcerati operam dederit efficacem, ex vi præsentis statuti ipso facto excõmunicationem incurrat, & pœnę grauioris culpæ subiaceat. Declarantes quod fratres incarcerati, non sunt ipso facto bonis, & rebus sibi concessis priuati, sed debent conseruari, vt possint suo tempore eis restitui, si Superiores hoc expedire iudicauerint, vel ad Cõuentus suos, vel ad eos in quibus detinentur deputari, sicut fuit ordinatum apud Perpinianũ 1327. & apud Bruges 1369. Et in CapituloGenueñ 1513. ordinatum fuit quod suadens alicui fratri fugam ex carcere, aut quomodolibet coadiuuans ad hoc, sit ipso facto priuatus voce actiua & passiua, & pęnæ grauioris culpæ subiaceat per dies decem intra mensem adimplendæ. Frangens autem seram carceris, per tres menses ad carcerem deputetur; ita quòd elapsis tribus mensibus, poterit à Prælato liberari.

Expensas porrò, quas fieri contigerit, & pro captura, & pro carceratione fratrum, à primo die detentionis vsq. ad diem eductionis eorum, soluant conuentus, quorum sunt filij. Neapol. 1600.

q. **Si quis etiam alteri fratri Ordinis, vel ipsi Ordini crimen.)** Declaramus in iure communi statutum esse, vt non probantes obiecta, & maximè contra Superiores, etiamsi se non obligauerint ad pœnam talionis, eadem sunt puniendi. extr. de calum. c. 2. In Capitulo autem Romano 1580. istud ex Capitulo Auenioneñ. 1561. contra infamatores fratrum, confirmatum strictissimè fuit, ne de cætero frater aliquis, cuiuscunq. gradus, & conditionis existat, scribere præsumat per se vel per alios literas criminosas, ad quoscunq. intus vel extra Ordinem, sine proprij nominis subscriptione. Item ibidem est ordinatum, grauissimè esse pu-

puniendos detractores, etiamsi vera dicerent, contra ordinem charitatis; puniendos, inquam, vsq ad pœnam grauioris culpæ inclusiuè, si Prælato de consilio Patrum, pro rei grauitate ita visum fuerit. Si qui autem de Superioribus suis, crimina quæ probari non poterunt euulgare præsumpserint, volumus eos per triennium carcerali custodiæ mancipari. Et Romæ 1601. de mandato Clementis VIII. ordinatum, ac Vallisoleti 1605. confirmatum fuit, vt si qui tàm temerarij, & audaces fuerint, nec Deum timétes, nec homines reuerentes, vt Sanctissimo aliqua memorialia exhibere attentauerint, in quibus aliquid falsum contra fratres suos & præcipuè contra Prælatos sit contentum, seuerissimè puniantur. Item vt pœnæ à Constitutionibus taxatæ, deficienti in accusatione alicuius fratris, addatur quòd hæc pœna omninò & indispensabiliter infligatur, & quòd perpetuò inhabilis sit ad quascúque dignitates, & infamis, nec ei in tribunalibus fides aliqua adhibeatur. Quod tamen volumus intelligendum, quando delictum de alium accusat, erit graue, & nó aliter. Et Neapoli 1600 ordinatum fuit, quòd scribentes libellos famosos, non possint super pœnis sibi inflictis dispensari, nisi per Magistrum Ordinis vel Capitulú Generale.

F. In sententiam excommunicationis.) Declaramus excommunicationem esse duplicem. Altera est iuris, altera Iudicis. Iudicis ea est, quæ à Iudice, vel Superiore potestatem habente, in scriptis, per verba in Prologo præscripta, trina monitione canonica præmissa, profertur. Iuris illa est, quæ in lege scripta, per eadem verba exprimitur. Quarum in iure numerum, pro notitia fratrum, inquantum eos attingere possunt, volumus adiungere.

Ista sunt ex Constitutionibus.

1. Qvicunque apostatauerit. c. de Apostat.

2. Literas Magistri Ordinis vel Prouincialium, seu sigilla eorum falsificauerit, vel falsificatis scienter vsus fuerit, Ibidem.

3. Vt cura Monialium, vel quarumcunque mulierum fratribus Ordinis, sine licentia Magistri Generalis committatur, curauerit. c. de Domibus conced.

4. His quæ circa electionem Magistri Ordinis statuta sunt contraire præsumpserit. cap. de Electio. Magistri Ordin.

5. Causam depositionis Magistri vel Prouincialium, vel eorum excessum, aut correctionem, vel secretum Capituli, dissensiones Diffinitorum vel fratrum, vnde Ordo possi turbari vel infamari, extraneis publicauerit. cap. de Capitulo Generali.

6 Ad diuisionem Ordinis verbo vel facto laborauerit. Ibidem.

7. Si Prouinciales Diffinitoribus, vel Diffinitores Prouincialibus, per suas diffinitiones præ-

cap. Religiosi. de Decimis.

10. Vt Leges vel Physicā audiat, extra claustra exierit. c. Vt periculosa. Ne clerici in 6.

11 Noua loca vel domos ad habitandum receperit, vel recepta mutauerit, aut transtulerit sine licentia. c. vnicus, de excessib. in 6.

12. Ad curias Principum absque licentia, vt Prælatis suis vel Monasterio damnum inferat, accesserit Clem. Ne in agro. de statu Monach.

13. Libros interdictos legerit aut detinuerit. Bulla Cœnæ Domini.

14. Religionis habitum professus temerè dimiserit. cap. Vt periculosa. Ne cleri. in 6.

15. Matrimonium contraxerit. Clem. de Consanguin.

16. A solutione decimarum auditores suos retraxerit. c. Cupientes. de pœnis.

17. Interdictum à matrice Ecclesia seruatum, non seruauerit. cap. Ex frequentibus, de sententia excommunicat.

18 Absque licentia Sedis Apostolicæ ad alium Ordinem, excepto Carthusiano, transierit. c. Viā ambitiosæ. extra de Regularibus.

19 Intra septa Monasterij arma tenuerit. c. Ne in agro, de statu Monach.

20. Libros sine licentia Ordinarij vel Inquisitoris impresserit. Concil Lateranen.

21. Bona Ecclesiastica quoquomodo alienauerit, vel vltra triennium locauerit. Paulus II. in Extr. Ambitiosæ.

22. A casibus in Bulla Cœnæ Domini absoluerit. in eadem Bulla.

23. Licere Sacerdoti existenti in peccato mortali, non præmissa confessione, habita tamen copia Confessoris, celebrare defenderit. Concil. Trident. sess. 13. c. 11.

24. Monasteria monialium sine licentia ingressus fuerit. Idem sess. 25. c. 5. Et absq. necessitate. Greg XIII.

25 Mulierem ad suscipiendum habitum Religionis, vel emittendam professionem coegerit, vel alicui ex his actibus consenserit, vel eum sua præsentia authorizauerit. Ibidem cap. 18.

26. Ne aliqua mulier Religionis habitum suscipiat, vel professionem emittat, sine iusta causa impedimentum prabuerit. Ibid. cap. 16.

27. A Nouitijs & Nouitiabus, vel curatoribus eorum, aliquid præter victum & vestitum, ante professionem si Supeiror Monasterij receperit. Ibidem. cap. 16.

28. Lector, si non præmissa professione Fidei, Theologiam, vel Philosophiam, aut Artes liberales legerit. Pius IV. cap. In sacrosancta.

29. In Decreta Concilij Tridentini, sine licentia Apostolica commentarios, glossas vel annotationes edere præsumpserit. Pius IV c. Benedictus.

30. Mulieres intra Conuentum introduxerit aut admiserit. Pius V. c. Regularium.

31. Per literas, aut internuncios confiteri, vel absolutionem eodē modo recipere, si quis docuerit, Clem. VIII.

32 Officiales sancti Officij, in personis vel rebus offenderit. Pius V. capit. Si de protegendis.

33. Inquisitores, & eorum Officiales, qui odij vel amoris, lucri aut commodi temporalis causa, contra conscientiã omiserit procedere, aut falsò contra aliquẽ de hæretica prauitate processerint. c. Multorum. de hæreticis.

VI.

SI quis ſ. autem tale quid extra Monaſterium cõmiſerit, frater qui cum eo eſt t. ſtudeat eius exceſſum Prælato quantocyus corrigendum intimare. Correctus verò, ad locum in quo tale quid commiſit, vlterius non redeat, niſi ita religiosè conuerſatus fuerit, quòd per Diffinitores Generalis vel Prouincialis Capituli illuc reuerſurus iudicetur. Si verò huiuſmodi peccatum occultum fuerit, diſquiſitione ſecreta ſecundum tempus & perſonam, condignam agat pœnitentiam.

s. Si quis autem tale quid extra Monaſterium commiſerit.) Declaramus quòd licet in Capitulo apud Burdegalã 1324 fuerit declaratum, hanc culpam ad lapſum carnis iuxta Conſtitutionis ſeriem tantummodò deberet referri; tamen etiam referenda eſt ad alia crimina, quę fuerunt præmiſſa, ſcilicet furtum, percuſſionem grauem, ſeu lethalem &c. Hæc enim crimina cùm ſcandalum generent extra Monaſterium commiſſa, indigent remedio in pręſenti adhibito.

t. Item volumus, vt Superiores meminerint Decretorum Concilij Tridentini pro delinquentibus extra clauſtra. Primum ita habet ſeſs. 6. cap. 3. Nemo ſæcularis, Clericus vel Regularis, extra Monaſterium degens, etiam ſui Ordinis priuilegii prętextu, tutus cenſeatur quo minus ſi deliquerit ab Ordinario loci tanquam ſuper hoc à Sede Apoſt. delegato, ſecundum canonicas ſanctiones viſitari, puniri & corrigi valeat. Alterum eſt ſeſſio. 25. c. 14. huiuſmodi Regularis non ſubditus Epiſcopo, qui intra clauſtra Monaſterij degit, & extra ea ita notoriè deliquerit, vt populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante à ſuo Superiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum ſeuerè puniatur, ac de punitione Epiſcopum certiorem reddat. Sin minus, à ſuo Superiore officio priuetur; & delinquens ab Epiſcopo puniri poſſit. Pro cuius decreti executione, Clemens VIII. hoc addidit: Cæterum ſi Superior in delinquentem fratrem vt ſupra non animaduerterit, quinimo ſi illum impunitum ad alia ſuorum Ordinum loca extra Epiſcopi Diœceſim tranſmiſerit: volumus motu proprio, & authoritate Apoſtolica decernimus, vt Superior inſtante Epiſcopo, infra terminum ab Epiſcopo præfigendum, ſub pœnis indignationis noſtræ, priuationis officiorum & dignitatum, ac inhabilitationis ad illa & alia, & Priuationis vocis actiuæ

actiuæ & passiuæ, ad quæ non nisi per Sedem Apostolicam restitui possit, ipso facto incurrendis, ipsũ Regularem delinquentem, à loco ad quem transmissus fuit, reuocare, & in quo deliquit, constituere teneatur. Quod si hoc facere prætermiserit, statuimus vt Ordinarius loci ad quem delinquens trãsmissus fuerit, super præmissis ab Ordinario loci in quo deliquit requisitus, vel alias de illius delicto informatus, tanquam Sedis Apos. delegatus prædictum Concilij decretum omnino exequi, & delinquentem Regularem seuerè animaduertere possit & debeat.

VII.

SI quis u. autem de mala familiaritate notabiliter suspectus fuerit,& post admonitionem à Prælato, de consilio discretorum fratrum coram eisdem pluries sibi factã se non correxisse deprehensus fuerit, præcipiatur ei in virtute sãctæ obedientiæ per Prælatum coram illis, coram quibus monitus fuerat,si præsentes fuerint,vel coram alijs discretis de consilio eorundem, vt à tali familiaritate desistat. Quod si tale præceptum transgressus fuerit post quam hoc legitimè constiterit, tanquam reus & conuictus de suspecto crimine habeatur.

u. Si quis de mala familiaritate.) Declaramus quòd Religiosi debent euitare consortium & familiaritatem mulierum, tum propter periculum, quia multi Episcopi & Clerici post magnalia & signa miranda sanctitatis naufragati noscuntur propter mulierum consortia, vt dicit sanctus Augustinus: tum propter infamiam, quam ex tali familiaritate incurrunt, & bonum nomen amittunt, quod debet magis conseruari quam diuitiæ: tum tertio propter notam talis exempli, quia cum viri perfecti inhærent prædictis familiaritatibus, dant occasionem minoribus idem faciendi; & cum sint infirmi, de facili in peccatum corruunt. Vnde nec propter vtilitatem temporalem, nec propter desiderium salutis, debent Religiosi cum mulieribus conuersationem aut familiaritaté habere, sicut dicit sanctus Augustinus: præcipuè quando mulieres sunt innuptæ,& maximè iuuenes, vel quæ continentiam seruant,sub specie vel habitu sanctitatis: de quibus sanctus Hieronymus admonebat: Fœminam quam videris benè conuersantem, mente dilige, scilicet secundum Deum, non corporali conuersatione, vt habetur d. 32. c. Hospitiolum.

Item denunciamus,in Cap Romano 1569 & 1571. & Barcinone 1574. sub pœna grauioris culpæ per vnum mensem pro prima vice, pro alijs verò vicibus ad arbitrium Prælati,ac deinde Romæ 1580. & 1583. sub eadem pœna grauioris culpę; atq. deinde Venetijs

netijs 1592. sub pœna priuationis omnium graduum, dignitatum, siue officiorum, vocis actiuæ, & passiuæ, aut carceris per semestre respectiuè, preceptum, atq. etiā à sacra Congregatione Regulariū ex ordine expresso Sixti V. ordinatum fuisse, ne aliquis, exceptis Superioribus, Visitatoribus, & Cōfessoribus ordinarijs, & extraordinarijs, in his dumtaxat, sine quibus officium suum exercere non possunt; extra casum necessitatis, sine debita licentia audeat ad Monasteria monialium cuiuscunque Ordinis accedere, nec cum ijsdē loqui, aut literas, nuncios, vel munera illis mittere, vel ab eis accipere; etiam si pro sacro faciendo, concioneuè habenda, ad præfata Monasteria missus fuerit: Admonentes admod. RR. PP. Prouinciales, vt non nisi personas ætate graues, maturas, ac discretas, religiosis] moribus ornatas, in monialium Confessores præficiant, vt earum saluti spirituali, & profectui in via Dei cōsulere possint.

VIII.

SI qui x. per coniurationē vel conspirationem, vel malitiosam concordiam aduersus Priores, vel Prælatos suos manifestè se erexerint, supradicto modo pœniteāt, & de cætero in omni vita sua extremum locum sui Ordinis teneant, & vocem in Capitulo non habeant; neq. cis aliqua committatur obedientia, nisi per Magistrum Ordinis, vel Diffinitores Capituli Generalis, vel Prouincialis fuerint restituti.

x. Si qui per coniuratione) Declaramus, ad tollendas rebelliones, & conspirationes, ordinatū fuisse in Capit. Roman 1525. vt nullus ad Superiores recurrat cōtra Prouincialē pro eius amotio. ne impetrāda, aut pro impetrādo Visitatore, nisi habeat cōmissionē à maiori parte Priorum illius Prouinciæ. Oppositum autem faciens ipso facto pœnæ grauioris culpæ sit subiectus. Et in Capitulo Lugdun. 1536. & Romano 1538. dicitur: Declarātes quod subscriptiones literarum, & consensus fratrū non possunt fieri à Conuentibus, nisi Patres, & fratres subscribentes, & consentientes sint insimul congregati in aliquo vno loco; & hoc idem dicimus de Patribus Prouinciæ subscribentibus se, vel consentientibus in aliquibus literis. Et quod videantur, & sciantur quæ in literis continentur, & scribuntur. Et hoc sub pœna grauioris culpæ. Declarantes, & determinantes, omnia quæ in contrarium fiant, esse irrita, & inualida, & nullius roboris, vel momenti. Admonentur etiam fratres in Capitulo Romano 1556. vt seruent hanc ordinationem, cùm iam Cōstitutio facta sit. Item declaramus in Capitulo Valentiæ 1596. sic haberi: Ordinamus, & inuiolabiliter obseruandum præcipimus, vt fratres ad pœnam grauioris culpæ con-

condemnati in Conuentibus paruis minimè assignentur, sed in magnis, vbi suas pœnitentias humiliter adimplere, & melius obseruantiæ regulari operam dare possint. Ordinamus etiam, vt in posterum defunctorum fratrum processus comburantur, dummodo sine præiudicio iustitiæ, eorũ qui vita superstites sunt fieri possit. Quod etiã antea Romæ 1569. fuerat ordinatum. Viuentium autem processus, nulla ratione permaneant apud fratres, sub pœnis grauioris culpæ tàm positiuis, quàm priuatiuis, sed apud Reuerẽdos Prouinciales successiuè tutò seruentur. Romæ 1580.

I X.

y. SI qui tamen fratres, nõ malitiosè, sed in veritate, aduersus Prælatum suum aliquid habuerint, quod tolerari nõ debeat, nec deceat; prius eum inter se cum omni humilitate, & charitate de sua correctione admoneant. Quòd si frequenter admonitus se corrigere neglexerit, aut contempserit, Priori Prouinciali significent, vel Visitatoribus; vt quum ad eandẽ domum visitãdam venerint, causa manifestè indicetur, & Diffinitoribus Capituli Generalis, vel Prouincialis significetur. Aliter Prælatos suos subditi infamare non præsumant. Statuimus, quod si quis nefandum crimen concubitus contra naturam, homicidij, vel propinati (etiã effectu non subsecuto) veneni commiserit, perpetuò carceri sit addictus, quo nec per Magistrum Ordinis, nec per Capitulum Generale possit ante annos viginti liberari. Et nihilominus pœnis alijs puniatur, secundum Prælati discretionem.

y Si qui tamen fratres nõ malitiosè.) Declaramus quòd cum correctio fraterna sit actus charitatis, quæ se extendit ad æquales, & ad Superiores, tenentur subditi ex præcepto charitatis corrigere Prælatum, & admonere, si in eo graues defectus animaduerterent: etiam si illi defectus non in damnum boni communis, sed tantum in detrimentũ Prælati, tanquam priuatæ personæ, cederent. Quòd si etiã cõmunitati, propter illos defectus Prælatus noceret; nõ tãtũ ex charitate, verum etiam ex iustitia, tenentur singuli, etiam cum periculo amittendæ eius gratiæ, illum corrigere: correctione tamen, vt docet S. Thomas 4. sent. dist. 19. humili cum mansuetudine, & reuerentia, non autem correctione punitiua, aut increpatiua, iuxta illud: Seniorem non increpaueris. 2. Timoth. 5. Ad hanc correctionem cum humilitate, & charitate fa-

ctam, si mores inordinatos, & publicè scandalosos non emendauerit Prælatus, debent subditi Prouinciali significare, quemadmodum Constitutio disponit.

CAP. XIX.

De Grauissima culpa.

I.

GRauissima culpa est, *a* incorrigibilitas illius, qui nec culpas timet admittere, & pœnas recusat ferre, vel ex earum sæpius repetita inflictione, iudicio discretorum, cognoscitur non proficere. Talis de consilio discretorum, carcerali custodiæ mancipetur, & ibidem secundum exigentiam culparum, iuxta discretionē Prælati, ieiunijs, & abstinentijs puniatur, vel secundum regulam S. Patris nostri Augustini, si magis expediens iudicatur, per Magistrum Ordinis, vel Capitulum Generale, aut Prouinciale, *b.* exutus habitu Ordinis, de Ordine nostro expellatur. Quod tamen maturè fiat, ita vt appareant gesta cum toto processu, & sententia in scriptis & cum debitis subscriptionibus, & sigillis: & hoc si talis sani capitis, & integri sensus vsque ad illam horam extitisse cognoscitur. Nullus autem cum habitu Ordinis, ob quamcunque causam criminalem à sua Prouincia eijci possit, simpliciter, vel ad tempus, nisi à Magistro Ordinis, vel Generali Capitulo.

a Grauissima culpa est.) Declaramus, hoc Capitulum de Grauissima culpa fuisse antiquitus confirmatum Parisijs 1276 postea verò Auenione 1561 ex duobus Capit. immediatè præcedentibus, per modum inchoationis, & confirmationis, quoad aliqua fuisse innouatum istis verbis: Confirmamus, quod in distinct. 1. cap. 19. de grauissima culpa, vbi dicitur: Grauissima culpa est incorrigibilitas illius, qui nec culpas timet admittere, & pœnas recusat ferre, addatur: Vel ex earum sæpius repetita inflictione, iudicio discretorum, cognoscitur non proficere. Et infra, vbi dicitur: Si magis expediens indicabitur, addatur: Per Magistrum Ordinis, vel Capitulum Generale, aut Prouinciale. Et post verbum, expellatur, hæc addantur: Quod tamen maturè fiat, ita vt appareant gesta cum processu, & sententia in scriptis, & cum debitis subscriptionibus, & sigillis. Et hoc si talis sani capitis, & integri sensus, vsque ad illam horam extitisse cognoscitur. Et hæc habent tria Capit.

b. Per Magistrum Ordinis vel Capitulum Generale, aut

aut Prouinciale exutus.) Declaramus in antiquioribus Capitulis Parisiensi 1279. Florentin. 1281. Parisien. 1286. Argentin. 1307. Cæsaraugustan. 1309. & apud Montem Pesulan. 1316. ordinatum, & confirmatum fuisse quod nullus Prior Conuentualis, nec Supprior, nec Vicarius potest aliquem fratrem in Ordine nostro professum habitu exuere, & ab eodem Ordine licentiare, vel alias ex Ordine expellere sine licētia Generalis Magistri, vel Prioris Prouincialis, sicut etiam per Ioannem XXII. in quadam Bulla declaratum fuit, cum hac pœna adiecta, vt illi qui contra hoc fecerint, sint ipso facto à suis officijs absoluti. Sed postea per hanc Constitutionem Auinione factam etiam Prouinciales prohibentur, soli absque Prouinciali Capitulo aliquem habitu exuere, aut ex Ordine expellere. Neque hoc est contra prædictam Ioannis XXII. determinationem. Nam in ea dicitur quod Prouincialis possit habitu aliquem exuere &c. non tamen dicitur quod solus, & sine consilio hoc possit facere. Noua autem Constitutio hoc decernit, quod faciat id quidem Prior Prouincialis, sed non sine Prouinciali Capitulo. Itaq. Vicarius Prouinciæ, nō potest aliquē fratrē habitu exuere, aut ex Ordine expellere.

Quod autem attinet ad licentiam ad alios Ordines transeundi, sic statutum fuit Bononiæ 1615. Quoniam vero interdum ex Ordine nostro ad alios Ordines, non matura inspectione præmissa, ab aliquibus nostris fratribus facilè transitum fieri comperimus, vnde post breuem lapsum temporis eosdem ad Ordinem nostrum redire procurantes, & instantissimè petentes, ex fraterna pietate, & charitate recipere compellimur; idcircò decernimus, & declaramus, vt si quis fratrum nostrorū ex nostro Ordine in alium commigrauerit, & denuò eo relicto ad Ordinem nostrum rediens receptus fuerit, à tempore quo reuertitur ad nostrum Ordinem, numerus annorum, & antiquitas ratione loci illi computentur.

Item declaramus quod non est etiam laudabile dimittere habitū vnius Religionis, & transire ad aliam Religionem, nisi propter magnam vtilitatem, vel necessitatem; tum quia plerumq; scandalizantur illi Religiosi, qui relinquuntur, tum etiam quia facilius proficit aliquis in Religione in qua consueuit, quàm in alia in qua non consueuit, cæteris paribus. Vnde in collationibus Patrum, Abbas Nestorius dicit: Vnicuique vtile est, vt secundum propositum, quod elegit summo studio, ac diligentia ad operis incepti perfectionem peruenire festinet, & nequaquam à sua quam elegit professione discedat. Et postea rationem assignat dicens: Impossibile namque est vnum eundemque hominem, simul vniuersis fulciri virtutibus; quas si quis voluerit simul attentare, in istud incidere eum necesse est, vt dum omnem sequitur, nullam integrè consequatur. Diuersæ enim Religiones præeminent, secundum diuersa virtutum opera.

Si aliqui sunt, qui iudicio discretorum, sine graui periculo, vel scãdalo in communi tolerari non possint, in carcerem recludantur.)
Declaramus, quòd cum vtilitas communis sit prę ponenda vtilitati vnius, quando aliquis est ita scandalosus, & periculosus, quod eius conuersatio nocet communitati, nec alij possunt eius mores prauos & peruersos ferre, & potius eligerent Monasterium exire, quam cum tali scandaloso stare, debet talis ab alijs separari, & in carcerem recludi, vt habetur 25. quæst 4. cap. Resecandæ. Si verò talis esset incorrigibilis, & non posset apertè corrigi, capi, vel detineri, & recusaret pœnitentias pro delictis suis impositas facere, posset modo supradicto exui habitu, & ab Ordine expelli: si tamen esset integri sensus. Ille autem, qui propter culpam suam expellitur à Prælato, adhuc est suus subditus; sicut ouis morbida, licet sit expulsa à grege, adhuc est Pastoris Vnde taliter expulsus, non est absolutus ab obedientia Prælati, quousque transierit ad aliam Religionem, & in ea fecerit professionem, sicut ponit Magister Vmbertus super regulã. Et est aduertendum, quòd totum istud capitulum de Grauissima culpa fuit confirmatum in Capitulo Parisijs 1276.

CAP XX.

De Apostatis.

I.

Qvicunque *a.* apostatauerit, ipso facto sit excommunicatus; quam sententiam ferimus ex nũc præsenti statuto. Si verò misertus sui *b.* redierit, depositis in claustro vestibus, nudus cũ virgis in Capitulo veniat, & prostratus culpam suam dicat, & humiliatus veniam petat; & quamdiu *c.* Prælato placuerit, pœnæ grauioris culpæ subiacebit, & in Capitulo nudus se prę sentabit, semel in singulis septimanis.

a. Quicunq. apostatauerit.)
Declaramus quod ille qui per se Ordinem egreditur, & subitò ac statim reuertitur, non est iudicandus Apostata, nec incidit in pœnas Constitutionum. Quia tamen actum Apostasię commisit, debet ab excommunicatione absolui, & ad cautelam ad gratias Ordinis restitui, sicut fuit declaratum Tolosæ 1328. & in multis alijs Capitulis: Declarantes quod quilibet Religiosus tenetur deferre patenter habitum suæ Religionis, cum procedit in publicum. Quicunq. autem temerè habitum suæ Religionis dimiserit, peccat mortaliter, & est excõmunicatus de iure. c. Vt periculosa tit. de Apostat.

Item

Item declaramus, quod ad refrenandum damnosum Apostatarum discursum, Magister Ordinis de Diffinitorum consilio, & assensu in Capitulo Parisiensi 1269. potestatem concessit Prioribus Conuentualibus, & Prouincialibus, ac eorum Vicarijs, vt apostatas quos infra terminos suos inuenerint vndecunq. venientes, possint excommunicare, capere, ligare, & alias subijcere Ordinis disciplinę. Insuper concessit & commisit eisdem, vt si aliquos ceperint, vel incarcerauerint, ipsos ab excommunicatione possint absoluere. Et in Capitulo apud Montem Pessulanum 1294. sic dicitur: Admonemus vniuersos Priores Prouinciales, & Conuentuales, & eorum Vicarios, vt iuxta ordinationem Capitulo Florentini celebrati anno Domini 1281. diligentius laborent pro apostatis reducendis, ex quorum præsentia & discursu Conuentibus & fratribus scandalum generatur, vbicunque infra suos terminos poterunt eos inuenire. Quod si facere non poterunt sententiæ excommunicationis in nodatos publicè denunciari procurent, vt sic saltem ab alijs euitentur. Volumus autem, quod expensę, quæ in ipsorum captione vel detentione fient, à Prouincijs vel Conuentibus, de quibus fuerint, plenè, & promptè ipsis capientibus vel detinentibus refundantur: quod idem fuit ordinatum Palentiæ 1291.

Item declaramus in Capitulo Salmanticæ 1551. ordinatum fuisse Prælatis, vt in recipiendis apostatis, & ijs qui per Breuia Apostolica plures annos habitum dimiserunt, quàm diligentissimè attendant, vt ne totam massam modico fermento corrumpant; & caueant ne ex nimia ergà paucos misericordia, crudeles in communitatem inueniantur. Vbi etiam declaratur, quod illi qui ad Ciuitates suspectas de hæresi accesserunt, vel posthac accedent, nullo modo, nisi tanquam apostatæ recipiantur. Et declaramus in Capitulo Bononień 1564. sic haberi: Admonemus Reuerendos Prouinciales, vt si quando fratres apostatas, qui quondam scandalosè vixerint, receperint ad Ordinem, eos ad illos Conuentus mittant, in quorum terris tàm manifesta non sit eorum infamia; etiamsi aliorum conuentuum sint filij, quorum filiationem non intelligantur amisisse. Et postea in Capitulo Romano 157 . sic dicitur: Concedimus omnibus Prouincialibus, ac etiam Prioribus Conuentualibus, vt iuxta tenorē nostrarum Cōstitutionum possint recipere apostatas ad eos reuertētes, etiam post decennium in apostasia elapsum, non obstante quacunq. ordinatione, per quam aliter ordinetur.

b. Si verò misertus sui redierit.) Declaramus quòd quidam prætendere possent se non fuisse apostatas, quia de licentia Sedis Apostolicæ habitum dimiserunt; & propterea in Capitulo Romano 1553. pro his, & 1558. pro his & alijs ordinatum fuit, quod qui de licentia Sedis Apostolicæ, nostræ Religionis habitū di-

dimiserunt; nullatenus de cætero recipiantur, nisi processu super eorum indulto facto, diligenter examinato: & si vera & rationabilis causa assignata & probata fuisse inueniatur, absq; poenitentia recipiantur. Si autem causa rationabilis & vera non inueniatur, & consequenter Breue subreptitium nō nisi vt apostatę recipiantur. Ita tamen quod qui per quatuor annos extra Ordinem quouis modo sine habitu steterunt, non recipiātur nisi de speciali licentia Magistri Ordinis. Addentes quod huiusmodi sine habitu ad Ordinem reuertentes, etiamsi non vt apostatæ, sed vt legitimè dispensati recipiantur; non tamen possint ante decem annos à sua receptione promoueri ad vllam Ordinis dignitatem. Quod autē attinet ad authoritatem dispensandi fratres, vt maneant extra claustrum, seruandum est Decretum Clem. viij. quo constituit, ne de cætero, nisi ex grauissima causa à Sede Apostolica probanda, facultates manendi extra Claustra concedi possint.

e. **Et quādiu Prælato placuerit.)** Declaramus quòd hoc intelligitur propter solam apostasiam. Pro alijs autem delictis, quæ in ipsa apostasia, vel in Ordine cum habitu inuentus fuerit commisisse, secundum rigorem Ordinis & Constitutionum, pœna debita puniatur, sicut declaratum fuit apud Bisuntium 1353. Item apud Narbonam 1354. sic dicitur Declaramus quòd committens crimina, seu peccata in ipsa apostasia, puta, furta, adulteria, & huiusmodi; propter talia sic cōmissa, pari pœna debet plecti & puniri, ac si dicta crimina in Ordine existens perpetrasset.

Item in Capitulo apud Lugdunum 1318. sic dicitur Cum apostasia culpam non minuat, sed potius augeat, & pro quibusdam criminibus à fratribus commissis, circunscripta omni apostasia, eis debeatur custodia carceralis: volumus, & ordinamus, quòd si aliquis frater ante apostasiā aliquod tale crimen commiserit, de quo non satisfecit, vel etiam in ipsa apostasia, si postea ad Ordinem etiam sponte redierit, carcerali custodiæ mancipetur.

II.

Infra hoc tempus pœnitentiæ, vbique in Conuentu nouissimus erit, & duobus diebus in qualibet septimana per annum in pane & aqua ieiunabit. Et peracta pœnitentia *d.* ad priorem locum non redeat, nisi per Magistrum Ordinis, vel per Diffinitores Capituli Generalis vel Prouincialis cum eo fuerit dispensatum. Quę dispensatio non fiat per eosdem ante tres annos ad minus; ita tamen quòd anni, quibus fuerit in apostasia, non computentur ei, quoad locum, *e.* sed sit sub illis omnibus, qui ha-

habent plures annos in Ordine, quam ipse habuerit quãdo exiuit. Quod si secundo fugerit, & iterum redierit, supradicto modo pœniteat & priori anno secundus annus addatur. Si tertiò tertius, si quartò quartus.

d. Ad priorem locum nõ redeat.) Declaramus quod fratres qui apostatauerint, debent tenere infimum locum infra omnes fratres Clericos, si sint Clerici: & infra omnes Conuersos, si sint Cõuersi; & postquam compleuerint in Conuentu pœnitentiam, adhuc tenebunt vltimum locum vbique, & redire seu restitui non possunt ad illum locum quem prius tenebant, quando recesserunt, sine licentia, & dispensatione Magistri Ordinis vel Diffinitorum Capituli Generalis vel Prouincialis. Res autem & bona ipsorum apostatarum debent ad Conuentus illos, in quibus erant assignati tempore quo apostatauerunt liberè pertinere; sicut fuit declaratum in Capitulo apud Traiectum 1330. sed postea in Capitulo apud Florentiã 1414. & apud Argentinam 1417. fuit facta Constitutio, quòd huiusmodi bona diuiderentur inter Conuentum originalem, & inter Conuentum in quo erat assignatus.

e. Sit sub omnibus illis qui habent plures annos in Ordine, quam ipse habuerit quando exiuit.) Declaramus quod ex ista clausula manifestè apparet, quod fratres debent tenere loca sua in choro & alibi, secundum quod habent plures vel pauciores annos in Ordine à professione sua; seu secundum quod post professionem tacitam vel expressam, diutius habitum nostri Ordinis portauerunt: nisi sint Magistri in Theologia vel Baccalaurei qui sententias legant, vel legerint in aliqua Vniuersitate. Et ita illi, qui post apostasiam recipiuntur ad Ordinem, & fuerint dispensati per Magistrum Ordinis, vel per Diffinitores Capituli Generalis vel Prouincialis, quod de infimo loco reducantur ad priorem locum quem tenebant, quando habitum dimiserunt, nihilominùs habebunt seu tenebunt locum infra omnes illos, qui plures annos habent à professione sua, quam haberent ipsi, quando ab Ordine recesserunt; qui videlicet post professionem suam diutius habitum nostræ Religionis portauerunt, quã ipsi apostatæ. Vndè non solum non computantur apostatis anni, quibus fuerant in apostasia quoad locum, sed etiam anni quibus fuerãt in pœnitentia pro apostasia; quousq. restituantur ad pristinũ locũ. Item declaramus in Capitulo Romano 1546. ita dispon: Confirmamus, quòd fratribus exemptis, vel eis; qui quomodolibet extra Ordinem (id est extra obedientiã Ordinis) manserunt, non numéretur nec computetur tempus illud inter alios annos suæ professionis, si eos postea ad Ordinem reuerti contingat. Quod prius fuerat declaratum Romæ 1542. Quapropter quando istis postea gratiæ Or-

Ordinis restituuntur, non intelligitur propterea tempus illud eis numerari vel cōputari, inter alios annos suæ professionis.

III.

OMnibus autē fratribus pro huiusmodi pœnitentibus, humiliter in Capitulo deprecantibus, Prælatus, quum eorum pœnitentiam perspexerit, eis indulgere, *f.* vel remittere poterit, secundum quod suę discretioni visum fuerit, vel placitum. Apostatæ vnius Conuentus non recipiantur à Priore alterius Conuentus ad Ordinem in eadem Prouincia, sine licentia Prioris Prouincialis: nec Apostatæ aliarū Prouinciarum, sine licentia Magistri Ordinis speciali. Si quis in apostasia ordinatus fuerit vel post excommunicationē Diuina celebrare præsumpserit in ea; executione officij perpetuò carebit; nisi fortè posteà ita religiosè conuersatus fuerit, vt cum eo *g.* authoritate Sedis Apostolicæ dispensetur. Vallisoleti 1523. *h.* Qui autem non in Apostasia, sed tamen sine legitima Ordinis licentia, ordinatus fuerit, ipso facto sit addictus carceri, ad minus per quatuor menses, ibidem secundum arbitrium Prælati, pœnis alijs puniendus; & postmodum nō permittatur exequi Ordines ipsos sine licentia Magistri Ordinis.

f. Eis indulgere vel remittere poterit.) Declaramus quòd in pœnitentia quæ debetur apostatis pro apostasia, poterit Prælatus indulgere quoad pœnas positiuas grauioris culpæ, & quoad ieiunia in qualibet septimana duobus diebus facienda, de quibus supra facta est mentio, non autem quoad pœnas priuatiuas, de quibus infra dicetur, vt etiam supra declaratū est in cap. de Grauiori culpa.

g. Authoritate Sedis Apostolicæ dispensetur.) Declaramus quod Magister Ordinis, & Priores Prouinciales à suspensione quam quis frater incurrit suscipiēdo Ordines in apostasia, vel celebrando Diuina post excommunicationem, possunt authoritate Apostolica dispensare, sicut patet in Bulla aurea Sixti, & in multis alijs Priuilegijs, Magistro Ordinis concessis.

h. Qui autem non in apostasia.) Declaramus Constitutionem hanc fuisse desumptam ex Capitulo Vallisoletano 1523. ex eo quod, vt in eodem Capitulo dicitur, habuit tria Capitula.

IV.

QVi verò *i.* semel apostauerit, vel de lapsu car-

carnis manifestè conuictus fuerit, vel carceri sententialiter, & legitimè mancipatus de cætero non prædicet, nec audiat confessiones, nec ad aliquam electionem Ordinis nec ad aliquem tractatum eorum, quæ mittenda sunt ad Generale, vel Prouinciale Capitulum admittatur, nisi per Diffinitores Capituli Generalis, vel Prouincialis, vel per Magistrum Ordinis fuerit restitutus. K. Quæ restitutio non fiat per eosdem ante tres annos adminus. Et si fuerit Prædicator Generalis, dicto officio sit priuatus: nec possit habere officium Prioratus, vel Supprioratus, vel Vicariatus, vel Lectoratus; nec possit fieri Diffinitor Capituli Generalis, vel Prouincialis, nec Prædicator Generalis, nec Magistri Ordinis elector, sine licentia Magistri Ordinis speciali. *l.* Quicunque literas Magistri Ordinis, vel Prioris Prouincialis, seu sigilla eorum falsificauerit, vel eis sciēter vsus fuerit, sententiam eandem incurrat excommunicationis latam, & priuationum dictarum ipso facto.

i. Qui verò semel apostauerit, vel semel de lapsu carnis conuictus fuerit.) Declaramus, quod quicunque iudicialiter de lapsu carnis, vel de furto conuictus fuerit, aut carceri mancipatus, talis sit in perpetuum omni voce priuatus, & officio Prioratus, Supprioratus, Lectoratus, Prædicationis, & Cōfessionis, nec possit ad prædicta restitui, nisi per Magistrum Ordinis, vel Capitulum Generale Rothomagi 1320. Item in Capitulo apud Barchinonam 1349. sic dicitur: Quicunque de lapsu carnis manifestè conuictus fuerit, de cætero non prædicet, nec audiat cōfessiones, nec ad aliquam electionem Ordinis admittatur, nec ante triennium vllo modo ad prædicta possit restitui per quemcunque. Et si restituatur, restitutio nullo modo valeat, ante trienniū.

k Quæ restitutio non fiat per eosdē ante tres annos.) Declaramus, quod in Capitulo apud Lugdunum celebrato 1358. prædicta verba sic fuerunt glossata: Non fiat, id est, fieri non possit per Diffinitores Generalis, vel Prouincialis Capituli ante tres annos. Et si restituatur nullo modo valeat antè triennium. Item declaramus in Capitulo Romano 1569 sic haberi Ordinamus, quod apostatæ, qui posthac ad Ordinē recepti fuerint, etiam si ad omnes gradus Ordinis admittantur, nunquam tamen ante 20. annos ad Prælaturæ officium possint assumi. Et si secus factum fuerit, irritum omnino esse decreuimus.

l Quicunque literas Magi-

gi-

gistri Ordinis.) Declaramus has pœnas additas fuisse illis, quę in Capitulo de Grauiori culpa taxantur, de quibus superius loco citato dictum est.

DISTINCTIO SECVNDA.

De Domibus concedendis, & construendis.

CAP. I.

NVlla domus *a* concedatur, *b.* nisi à Priore Prouinciali, & à Diffinitoribus Capituli Prouincialis fuerit postulata; nec concessa ponatur *c.* nec posita transferatur, nisi vbi prædicti viderint expedire. *d* Fratres autem nouis domibus deputati, Cõuentibus, de quibus assumũtur, & ipsi Conuentus eisdẽ quantum ad suffragia, sicut suis conuentualibus mutuò teneantur, quousq. Conuentus ibidem fuerit assignatus. Quantũ verò ad omnia alia, dicti fratres, ad domos prędictas simpliciter pertinebunt.

a. Nulla domus concedatur) Declaramus, quod de iure antiquo communi, Religiosi mendicantes nõ poterant nouas Domos vel noua loca ad habitandum recipere, nec recepta mutare, alienare, aut relinquere, sine speciali licentia Sedis Apostolicæ, plenè atque expresse, de prohibitione huiusmodi mentionem facienti; alias fuissent excommunicati, vt habetur de excessibus Prælator. c. vnico. lib. 6. & in Clement. Cupiẽtes. de pœnis. Cæterum post diuersa Priuilegia hac in parte Ordini nostro concessa, Concilium Tridentinum decreuit, sufficere solius loci Ordinarij licentiam, ad hoc vt Conuentus, & loca noua mendicantes recipiant; dum statuit istud sess. 25. de Regular. cap. 3. De cætero similia loca non erigantur, sine Episcopi in cuius Diœcesi erigenda sunt, licentia prius obtenta. Et ideò ab omnibus Concilio Tridentino standum est.

Item denunciamus quod Clemens VIII. in quadam sua Constitutione motu proprio præcepit, ne Episcopus licentiam dare possit, vt noui Conuentus cuiuscunque Ordinis Mendicantium erigantur nisi vocatis, & auditis aliorum in eisdem Ciuitatibus, & locis, vbi erigi debent, existentium Conuentuum Prioribus, seu Procuratoribus, & alijs interesse habentibus, & cognita causa, quod noui

noui, qui erigendi sunt Conuentus, sine aliorum detrimento cōmodè sustentari possint. Itaque in erectione, vel acceptatione nouorum Conuentuum; hi quibus interest, meminerint, vt ab Episcopo licentiam petant; quam si non obtinuerint; Reuerendissimū Magistrum Ordinis, vel eius Procuratorem admoneant.

b. Nisi à Priore prouinciali.) Declaramus quod nullus frater cuiuscunque status, vel conditionis existat, sine licentia Generalis Capituli, vel Magistri Ordinis, ædificandorum Cōuentuum causā, potest vllo modo loca recipere. Quod si secus factum fuerit, talis receptio, ipso facto sit irrita & inanis, ac huiusmodi receptores sint penitus omni voce, præterquàm in sui accusatione priuati. Quæ eis à nemine, præterquā à Magistro Ordinis possit restitui.

Et caueant quam diligentissimè Priores Prouinciales, ne domus aliquæ cum incongruis conditionibus, & grauibus oneribus recipiantur. Mandantes quod Domus à Generali Capitulo concessæ, vel concedendę, non ponantur in locis ita propinquis alijs Domibus, vt oporteat fratres illarum Domorum occupare terminos aliarum. Volentes, quod Priores Prouinciales, terminos Conuentuum, æquitate seruata studeant limitare, sicut ad pacem fratrum, & salutem animarum viderint expedire, sicut fuit ordinatum Parisijs 1246. Oxonię 1290. & Florentiæ 1291. & Ferrariæ 1292.

Item declaramus, quod Prouinciæ, quæ Domos petunt à Generali Capitulo, debent nominare ciuitates, & oppida, in quibus eas petunt, & exprimere causas, quæ mouent eos ad domos huiusmodi faciendas. Districtè prohibentes ne Priores Prouinciales, & Diffinitores Capitulorum Prouincialium, aliquem locum vllo pacto recipere audeāt, nisi prius eis constiterit, eum locum esse idoneum ad Conuentum ædificandum, per fratres idoneos ad hoc inquirendum specialiter destinatos, sicut fuit ordinatum apud Barchinonē 1261. & apud Pæstum 1273.

In Capitulo autem Vallisoleti 1605. sic dicitur: Ordinamus, vt nulla vnquam Domus, siue fratrū siue Monialium (etiam ad petitionem cuiuscunque, etiam Principis) deinceps constituatur, in qua nouæ ceremoniæ, leges, ordinationes, pœnæ, pœnitentiæ, modus viuendi, vel vestiendi, vel alia quæcunque, inducenda, & obseruanda sint, quæ disponant aliquid præter nostras Constitutiones, vel Ordini nostro contraria, & ab eo aliena esse videantur. Quod si secus recipiantur, receptio ipso facto nulla sit, & nullius roboris; sicut de facto ex nunc pro tunc nullam decernimus, & declaramus. In Capitulo etiam Neapol. 1600. ordinatum est, vt nullus recipiatur Conuentus, qui liberè Superiorum dispositioni nō relinquatur, conformiter ad leges & Constitutiones nostras: & si secus factum fuerit, totum sit irritum, & inane.

c. Nec posita trāsferatur.)

Declaramus in Capit. Barchinonen. 1574. Reuerendis Prouincialibus mandatum fuisse, vt si quæ repererint loca, vel Vicariatus, in quibus Religio minus aptè foueri possit, quin potius otij, & dissipationis disciplinæ Regularis fomenta, & scandalorum occasiones afferant, consultis grauioribus Patribus, quò melius fieri poterit reddant, & relinquant omnino; cum ex his grauiora mala sequātur, ac maxima patiatur Religio detrimenta. Aduertendum tamen est, quod fratres Prædicatores, cū à pristinis suis locis ad alia loca cum licentia se transferunt, possunt secum deferre omnium ædificiorum materiam (dedicatis Ecclesiæ duntaxat exceptis) libros, calices, paramenta, atq. alia bona, & possunt etiam ipsa ædificia cum solo & alijs ad ea loca pertinentibus, præterquam Ecclesias vendere, & eorum pretium in suam vtilitatem conuetere, non obstante quorumcunq. Prælatorū contradictione; sicut habetur in Bulla, quæ dicitur Mare magnū.

Item declaramus Romæ 1571. præceptum fuisse omnibus Prælatis Ordinis nostri sub pœna absolutionis ab officio, ne loca Conuentuum fratribus necessaria, vel quascunque officinas vlla de causa sæcularibus concedant, nec etiā sub prætextu cuiuscunq. societatis vel confraternitatis. Si autem aliquid vsque modo concessum fuit authoritate nostra reuocamus, irritam præsenti statuto decernentes huiusmodi concessionem. Et hæc ordinatio cōfirmata fuit Barchinone 1574. & Romæ 1580.

d Fratres autem nouis domibus deputati.) Declaramus quod fratres missi ad loca noua recepta, intelliguntur eisdem locis omninò, & simpliciter assignati, sed quo ad suffragia Conuentus ex quibus fuerunt assumpti, & ipsi eisdem illis Conuentibus mutuò tenebuntur quousque domus illæ fuerint in Conuentus erectæ. Volentes quod ad noua loca mittantur solum fratres exemplares, graues, & maturi, sicut fuit ordinatum in Capitulo apud Montē Pessulanum. 1265. & apud Pæstum 1273.

Item declaramus, Romę 1571. ordinatum, & declaratum fuisse, & Barchinone 1574. confirmatū; quòd fratres qui sunt in Vicarijs, aut in Conuentibus Monialium, censentur quoad suffragia assignati in Conuentibus, quorum sunt filij, ita vt ipsi inter se vicissim ad eadem teneantur; & quod idem censendum est, de fratribus, qui ex Prælatorum legitima licentia, cum Episcopis, vel alibi commorantur. Quæ quidem ordinationes procedunt de Vicariatibus iā per se constitutis, non autem de nouis domibus, quibus fratres deputantur, iuxta id quod disponit Constitutio.

I I.

CONuentus *e* citra numerum duodenarium fratrum professorum, quorum decem (ad minus) sint clerici, & sine licentia Generalis Capituli, & absq. Priore, &

& Doctore non mittatur; nec postquā missus fuerit, dictus numerus fratrum minuatur. Et si aliquis inde subtractus fuerit, loco illius alius assignetur. Ille verò Cōuentus, qui pro illo tempore prædictum duodenarium numerum nō habebit, ad ea quæ tractanda sunt in Capitulo Prouinciali, siue in electione Prioris Prouincialis, quoad Priorem & socium, & electores Prouincialis, nullatenus admittatur; nisi fortè illo anno, per fratris obitum dictus numerus fuerit diminutus. Quod si oppositum factum fuerit, totum sit irritum, & inane: Prouincijs Hierosolymitana & Græciæ, dūtaxat exceptis.

v. Conuentus citra numerum duodenarium.) Declaramus, quod cum Ecclesiæ nostræ sint collegiales, & in ipsis debeat Diuinum officium in choro persolui, & Missa conuentualis celebrari, numerus fratrum Clericorum, sine quo Domus tanquā Conuentus recipi non debet, intelligendus est de fratribus Clericis, tàm vocalibus, quàm nō vocalibus. Ac debet habere Doctorē id est, Lectorē, qui fratribus legat; alias Conuentus ille non admittatur ad ea, quę in Prouinciali Capitulo tractanda sunt: nisi forte illo anno propter obitum fratrum, numerus ille fuerit diminutus. Et in tali casu debent Priores Prouinciales, & Conuentuales operam dare efficacem, vt per fratrum receptorum multitudinē numerus ille sufficienter possit reparari, sicut fuit declaratum apud Bisuntium 1353. & apud Ianuam 1413. Declarantes, quod in Capitulo Romano 1559. sic statutum fuit: Confirmamus declarationem factam in præcedenti Capitulo 1553. quod videlicet Cōuentus, qui fratrum vocalium numerum saltem senarium nunquā habuerint, tanquam non Conuentus æstimentur; & quod ab eis subtrahatur titulus Prioratus, quem ex vi præsentis statuti subtrahimus; si tamen sine scandalo fieri poterit. Qui autem aliquando integrum numerum habuerunt, & modò ad hunc redacti sunt, vt quatuor fratres vocales cum Priore non habeant, titulo Prioratus gaudere interim permittantur, socium verò ad electionem Prouincialis, vel ad Prouinciale Capitulum nequaquam eligant. Quod si secus factum fuerit, totum sit irritum, & inane. Præterea declaramus, Valentiæ 1596. & Romæ 1601. Vallisoleti 1605. item Romæ 1608. ordinatum fuisse, vt possibilis adhibeatur diligentia, ne in Conuentus, & Prioratus erigantur loca, quæ postea taxatum numerum fratrum iuxta nostras Cōstitutiones sustentare nequeāt. Quare imposterum nulla domus in Prioratum erigatur, aut erecta intelligatur, quantumcunq; concessio facta fuerit, nisi per annum integrū antea duodecim fratres religiosè aluerit, & pro religiosis ne-

necessitatibus plenè prouiderit, vt in ijsdem Capitulis ordinatũ est. Quod quidem Indiarum Prouincias non astringit: tum quia ex antiquiore Priuilegio Clementis VII. poterant earum Conuentus esse cum numero septenario; tum etiam quia Salmanticæ 1551. declaratum fuit, in Prouincijs Indiarum numerum senarium fratrum ad Conuentum construendum sufficere, prout eis authoritate Apostolica concessum est.

Item denunciamus confirmatam fuisse in Capitulo Romano 1601. ordinationem Capituli Valentin. 1596. qua omnibus Præsidentibus Prouinciarũ, Congregationũ, & Vicariarũ in Prouincijs, & Cõuentibus, vbi cõmodè fieri poterit, mandatur, vt curent certã notitiam habere de reditibus tã certis, quam incertis, omnium Conuentuum, & locorum suæ curæ subditorum: & conformiter ad ipsos de grauiorum Patrum consilio ipsis singulis determinatum numerum fratrum præfigant, vltra quem ad præfatos Conuentus plures fratres, ipsi præsidentes nõ mittant, vt religiosis necessitatibus eorundem fratrum semper prouideri possit, & multa vitentur incommoda. Quod idem à Clemente VIII. & Paulo V. constitutum est.

III.

ITem nulla Domus transferatur de Prouincia ad prouinciam, nisi per tria Capitula fuerit approbatum. *f.* Mediocres Domos, & humiles, fratres nostri habeãt; nec fiant, aut permittantur fieri *g.* in domibus nostris curiositates, & superfluitates notabiles, in sculpturis, picturis, pauimentis, & alijs similibus quæ paupertatem nostram deformant. In Ecclesijs tamen permitti poterunt. Si quis verò contrafecerit, pœnæ grauioris culpæ debitæ subiacebit. Item possessiones *h.* seu redditus nullo modo recipiantur; nec Ecclesiæ quibus animarum cura sit annexa. Item, nullus audeat instare, vel rogare pro beneficijs consanguineis suis obtinendis.

f. Mediocres domos, & humiles.) Declaramus pro huiusmodi Constitutionis obseruatione, vt si quibus cura ędificandorum, vel reædificandorum Cõuentuum incumbit, prius exemplar totius ædificationis faciant, secundum quod Constitutio inferius disponit; & illud Prouinciali omnino ostendant, absque cuius licentia nihil omnino incipiant.

g In domibus nostris curiositates.) Declaramus Venetijs 1592. ordinatum fuisse, vt omnes fratres, cuiuscunque gradus, & conditionis sint, in communi dormitorio, non in separatis ædiculis, vel cameris habitent, vnica tan-

tantum paupere cella contenti; Prælato, & grauiori aliquo Patre exceptis, quibus duæ ad summũ concedi poterunt, si hactenus tot habuere, absque eo, quod nouiter accommodentur, maximè cũ aliorum incommoditate. Ab his verò superfluitates omnes, ornamenta vana, pretiosa quæque, & omnia tandem quæ religiosam paupertatem non sapiunt, omninò auferantur. Super quo Superiores omnes specialiter inuigilabũt.

Item ad obseruationem, ne curiositates sensim introducantur, & introductæ eradicentur; Declaramus Bononiæ 1564. præceptũ fuisse; vt omnium subditorũ nemine excepto, priuatas cellas Prælati visitarent, & eorum supellectilia considerarent: Quod si aliquid inuenerint, quod statui paupertatis non conueniat, auferant, & applicent communi vtilitati. In Capitulo etiam Romano 1569 authoritate Apostolica Pij V. sub pœna absolutionis ab officijs Prælatis, & amissionis cuiuscunq. nec non priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, mandatum fuit, vt cameræ & habitationes à cõmuni Religiosarum cellarum forma recedentes auferantur, & vel ad consuetam Regularium formam redigerentur, vel si id fieri commodè non poterit, in communem vsum reducantur; & vnusquisque tali cella in communi Dormitorio, nullo apparatu ornata contentus sit. In Capitulo etiam Rom. 1601. ordinatum est, vt à cellis fratrũ omnes imagines, quæ non sunt sacræ aut piæ, item illæ quæ propriam fratris, vel alterius, non Sancti, aut pij, imaginem exprimunt, amoueantur. In Capitulo quoque Salmaticen. 1551. istud habetur: Reprobamus abusum quorundam claustralium siue cõuentualium de vẽdendis, aut etiã testandis post mortem cameris, irritantes quascunq. concessiones factas, & ordinantes, vt si de cætero vsus illarum concessus fuerit viuentibus, semper ponatur in literis concedentis, ad beneplacitũ nostrum, & nostrorum successorum. Quod ipsum fuit postea Venetijs 1592. ordinatum, cum hac additione, quod valebunt superiores ipsi, etiam immediati, dum expediens illis videbitur, pro vitio proprietatis à cordibus subditorum eradicando, eosmet ab vna cella ad aliam transferre, & mutare.

b. **Item possessiones, seu reditus nullo modo recipiantur.**) Declaramus quod quamuis ordo noster ab Honorio III cõfirmatus fuit cum possessionibus, castris, & redditibus, quos tunc habebat, & in posterum erat habiturus; sicut patet in Bulla superius memorata; postea tamen in primo Capitulo Generali Bononiæ celebrato sub B. Patre Dominico anno Domini 1220. totus Ordo prædictis possessionibus & redditibus non solum præsentibus, sed etiam futuris renunciauit. Et per Constitutionem hic positam, & successiuè in Capit. Generalissimo Parisijs sub B. Iordane Magistro, anno Dñi 1228. confirmatam, ne fratres in posterum possessiones & redditus recipiant, statutum fuit.

Cęterum quia habere possessiones & reditus in communi non est cõtra votum paupertatis; quia multæ Religiones Monachorum profitentes paupertatem reditus habent in communi; neque etiam est contra Regulam sancti Augustini, quam profitemur: neque minuit perfectionem Religionis cum paupertas non sit ipsa perfectio, sed perfectionis instrumentum. Cum autem instrumentum non propter se appetatur, sed propter finem, non dicitur esse tanto melius, quanto est maius, sed quãto magis fini est accommodatum sicut medicina non dicitur esse melior quæ est maior, sed quæ magis ad expulsionem morbi, & introductionem sanitatis est apta. Et propterea non oportet Religionem, quæ in omnibus par & æqualis est alijs, esse tanto perfectiorem, quanto maiorem habet paupertatem, sed quantò magis paupertas eius accommodata est ad finem toti Religioni communem, qui est incumbere in Diuina obsequia; vel ad finem spiritualem ipsius, qui est Diuina contemplatio, aut proximorum instructio. Quod sanè perficitur per illam paupertatem, quæ modica humanæ vitæ necessaria congruo tempore sine magna solicitudine procurata in communi cõseruat; qualis est paupertas Ordinis nostri. Quamobrem Sixtus IV. per Bullam quæ incipit, Nuper &c. cum toto Ordine dispensauit, omnibusq. & singulis Conuentibus, ac locis Ordinis nostri, vt possessiones, redditus, & prouentus, & alia bona immobilia libere possint in communi, & non aliter habere, emere, & retinere, concessit: non obstantibus Constitutionibus Apostolicis, atque institutis regularibus dicti Ordinis, secundum quas Mendicantes appellantur, & sine proprio ex incerta mendicitate viuere debent, alijs quoque Ordinis atque eius domorum statutis & consuetudinibus, quibus omnibus specialiter, & expressè sua Sanctitas derogauit. Deniq. ad omnem scrupulum tollendum, Concilium Tridentinũ sess. 25. tit. de Regular. cap. 3. sic ordinauit. Concedit sancta Synodus omnibus Monasterij & domibus tàm virorum quàm mulierũ etiam mendicantium, exceptis domibus fratrum S. Francisci Capucinorum, & eorum qui Minorum de obseruantia vocantur, etiam quibus, aut ex Constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apostolico non erat concessum, vt deinceps bona immobilia eis liceat possidere. Quod si aliqua loca ex prædictis, quibus ex authoritate Apostolica permissum erat, eis spoliata sint eadem omnia illis restituenda esse decernit. Quapropter cum iam vniuersus Ordo prædictum Priuilegium, & Decretum Concilij receperit, denunciamus quod nullus Prælatus potest bona immobilia, possessiones, aut redditus perpetuos Conuentus, sub pœna excommunicationis vendere aut quouis modo alienare: quemadmodum Paulus II. in sua Constitutione his verbis præcepit: Omniũ rerum, & bonorum Ecclesiasticorum alienationem, omneq. pactum

ctum, per quod ipsorum dominiũ transfertur, concessionem, hypothecam, locationem, & conductionem vltra biennium fieri prohibemus, hac perpetua valitura Constitutione; nisi in casibus à iure expressis, & tunc in Ecclesiarũ euidentem vtilitatem. Si quis autem contra huius prohibitionis seriem, alienare præsumpserit, alienatio, concessio, hypotheca, locatio, conductio, nullius sit roboris: & qui alienant, & qui recipiunt, sententiam excommunicationis incurrant. Item denunciamus in Capitulo Barcin. 1574. ordinatum & Romæ 1580. nec non Venetijs 1592. confirmatam fuisse ordinationem, qua præcipitur omnibus Prælatis nostri Ordinis sub pœna absolutionis ab officijs ne bona stabilia, aut fundos quos vocant, alienare, & aliqua pecuniæ summa recepta, rationes & prætensiones Conuentuum extinguere audeant. Cæterum, quia sæpe contingit, propter euidentem vtilitatem Conuentuum, bona elocare & vẽdere, meminerint omnes Præsidentes Conuentuum vt à Magistro Ordinis licentiam prius in scriptis obtineant. Huic enim pro tempore, Leo X. & postea Clemens VII. authoritate Apostolica indulsit, vt possit dare licentiam bona Conuentuum, & locorum sibi in toto Ordine subiectorum, ad certum tempus, ac in perpetuum locandi, vel in emphiteusim ad lineam masculinam concedendi, siue commutandi, aut vendendi, vel quocũque alio titulo alienandi bona immobilia, & preciosa mobilia minus vtilia, quæ nunc habent, & in posterũ iusto titulo habituri sũt, tàm pro satisfactione debitorum aut pro vtilitate, aut necessitate conuentuum siue locorum prædictorum contractorum, aut etiam vtilitate suggerente contrahendorum, quam alia euidenti vtilitate. Prouiso tamen, quòd pretium bonorum immobilium si vendantur aut quouis modo alienentur, centum ducatorum auri de camera, secundum communem æstimationem valorem annuum non excedat; & in emptionem, reparationem, aut augmentum aliorum bonorum immobilium, seu præfatorum debitorum realem solutionem cum effectu conuertatur, & accedat assensus maioris partis vocalium Conuentus.

IV.

IN virtute sanctæ obediẽtiæ, & sub excommunicationis pœna districtè prohibemus, *i.* ne aliquis fratrum nostrorum laboret, vel procuret de cætero, vt cura vel custodia monialium, seu quarumlibet aliarum mulierum fratribus nostris committatur, nisi de licentia Magistri Ordinis speciali. Prohibemus districtè, ne aliquis curam recipiat prædictarum, nisi per tria capitula Generalia continua fuerit approbatũ: vel nisi cura per D. Papam Ordini committatur; vel per alium

alium, qui possit facere cõmissionem prædictã. Si quis verò contraire præsumpserit pœnæ grauiori culpæ debitę subiacebit.

5. Ne aliquis procuret curam vel custodiã monialiũ.)

Declaramus quòd Monasteria Sororum curæ Ordinis commissa, & in posterum committenda, iuxta Priuilegia Apostolica sub cura sunt ac regimine, & magisterio Magistri Ordinis, & Priorum Prouincialium, seu aliorum fratrum dicti Ordinis, quibus eam curam ipsi commiserint. Atque idẽ Magister & Prouinciales prædicti, per se vel per alios debent, & possunt eadem monasteria iuxta Constitutiones prædicti Ordinis regulare & gubernare, atq; ea tum in capitibus, tum in membris visitare & corrigere ac reformare sorores, Priorissas, Supprioriſſas, & Officiales, nec non Conuersos & familiares ibidem instituere, destituere, mutare, transferre, & alia ordinare, atq; etiam sub pœnis, quæ eis videbuntur mandare & statuere, prout secundum Deum viderint expedire; iuxta id quod Bonifacius IX. in Bulla quæ incipit: Sacrę Religionis; quæ infra Capitulo 19. inserta est; atq. Alexander IV. in alio Priuilegio decreuerunt:

Item declaramus, quòd fratres qui ad curam monialium constituti sunt, non possunt ingredi clausuram ipsarum, nisi propter euidentem necessitatem, nec debent permittere, vt alij ingrediantur illuc, nisi ex legitima & rationabili causa. Et in priuilegio Bonifacij IX. sic dicitur: Nulla persona religiosa vel sæcularis, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ potest ingredi in monasteria monialium, quæ sunt sub cura Ordinis Prædicatorum, sine licentia Magistri, nisi in casibus in earum Constitutionibus expressis: & a tali excommunicatione non possunt absolui, nisi per Magistrum prædictum, vel per alios quibus ipse commiserit. Et in Concilio Tridentino sess. 25. de Regularibus cap. 5. sic statuitur: Ingredi autem intra septa monasterij (monialium scilicet) nemini liceat, cuiuscunq; generis aut conditionis, sexus, aut ætatis fuerit, sine Episcopi, vel Superioris licentia in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda. Dare autem licentiam tantum Episcopus, vel Superior debet in casibus necessarijs, neque aliàs vllo modo possit etiam vigore cuiuscunque facultatis, vel Indulti hactenus concessi, vel in posterum concedendi. Hactenus Concilium Tridentinũ decreuit. Cui decreto inhærens Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum censuit, licentias ingrediendi intra septa monialium, ex vera tantum necessitate concedendas, quoad monasteria Regularibus subiecta, pertinere tantum ad ipsos Superiores Regulares. Quamobrem post Decretum Concilij Trident. Bononiæ 1564. istud habetur: Admonemus Reuerendos Prouinciales, vt circa ingressum

ad Monasteria monialium, magnam custodiam adhibeant, & quando grauis necessitas pro sui executione officij intrare compulerit, vnum tantum aut duos vt plurimum socios, eosque graues secum adducant. Inferioribus autem Monialium Præfectis, ipsi Prouinciales leges præscribant, statuendo tempus, & socios cum quibus eis ingredi liceat, circa que eorum conscientias oneramus. Cæterum quia multe etiã personæ illustres, ratione quorundam priuilegiorum prætendere solent ingressum intra septa Monasterij monialium; denunciamus, Gregorium XIII. in Bulla quæ incipit: Vbi gratiæ &c. & Paulum V. in alia, cuius initium est: Monialium statui &c. in Capitulo Romano 1612. acceptata, omnes licentias, omnibus mulieribus, etiam Marchionali, & Ducali dignitate fulgentibus, hactenus concessas, ingrediendi Monasteria monialium reuocasse, & sub pœna excommunicationis latæ sententiæ mandasse, ne qua earum ingredi in ea audeat: neuè eas Priorissa aut Superiores introducant, sub eadem excommunicationis latæ sententiæ pœna, à qua non nisi à Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo absolui possint, & sub priuationis suorum officiorum quæ obtinent, & inhabilitatis ad illa postetum obtinenda, ipso facto sine vlla declaratione incurrẽdis pœnis. Item declaramus quod fratres in Monasterijs sororum continuè per modum Collegij sub cura sui peculiaris Prioris vel Vicarij residẽtes; sicut quondam in Monasterio sancti Sixti, & nunc etiam in cœnobio Prulliano, & præsertim nouissimè in Monasterio sancti Sebastiani Neapoli commorantur, non pertinet ad alium Conuentũ, nisi solum quoad suffragia, eorumque bona siue libros, siue res alias Prior Prouincialis post eorum obitum Conuentibus eorum originalibus reddere debet, sicut habetur in capitulo, de Studentibus. Et idem dicendum est de alijs frãtribus residentibus in alijs Monasterijs, & de ipsorum bonis: quod videlicet ad suos originales Conuentus debent pertinere, sicut fuit ordinatum in Capitulo Venetijs 1297. Metis 1298. & iterum Venetijs 1437. Volentes quod Priores Prouinciales tam Monialibus quàm Tertiarijs, constituant peculiares Confessores discretos & maturos, & statuant tempus quo confiteri debent iuxta præscriptum Constitutionum; nec permittant à fratribus eadem Monasteria frequentari; sicut fuit declaratum apud Londonas 1250. & Metis 1251. Tandem in Conc. Trident. sess. 25. c. 10. habetur, quod præter ordinarium Confessorem, alius extraordinarius ab Episcopo & alijs Superioribus, bis aut ter in anno offeratur: quod etiam in Capitulo Rom. 1601. præceptum fuit, & additum, Confessores post triennium amouendos esse; sicut etiam fuerat antea ordinatum Romæ 1569. & 1583. atque iterũ Romæ 1589. sub pœna grauioris culpæ mandatum fuit, vt Confessores Monialium, quascunque ele-

mosynas pro Missis sibi datas, ac illarum numerum, infra vnius diei terminum ab earum receptione suis Prælatis manifestare teneantur. Declarantes quod Vicarij Magistri Ordinis, vel Priorũ Prouincialium, de visitandis, vel ordinandis Monasterijs Sororum nullo modo possunt se ingerere, nisi in eorum litteris specialiter sit expressum, sicut fuit ordinatum apud Argentinam 1307. Itẽ declaramus quòd modus eligendi Priorissas iuxta tenorem Constitutionis Bonifacij VIII.] talis erat: quòd videlicet Conuentus Monialium debeat compromittere in tres fratres, qui audirent & cõscriberent vota Sororum ad eligendam illam, quam maior pars vltra medietatem nominasset. Quo facto & auditis vocibus omnium Sororum in secreto, publicarent scrutinium: & facta collatione numeri ad numerum, si maiorem partem omnium eligẽtium in vnum conuenisse inuenissent, debebat ille qui primus erat inter scrutatores, formare electionis decretum hoc modo. Ego Fr. N. vice mea & fratrum N N. cõpromissariorum & sororum electricum mecum consentientium eligo sororem N. talem in Priorissam Monasterij talis. Si verò omnes consensissent; dicere debeat, Et omnium sororum electricum mecum consentientium. Priorissa autem sic electa poterit per Magistrum Ordinis, vel Priorem Prouincialem, vel per eos quibus ipsi commisissent (si eis videbitur) confirmari. His tamen non obstantibus declaramus propter Concilium Tridentinum debere seruari modum, qui in sequẽti capitulo de electione Prioris positus est ex Capitulo Bononiensi 1564.

V.

Mulieres claustrum k. vel Oratorium, vel alias officinas nostras nunquam ingrediantur, nisi in die consecrationis Ecclesiæ: & tunc liceat eis ingredi chorum, & claustrum. In Parasceuè verò tantum chorum poterunt intrare vsque ad officium.

k. Mulieres claustrum, vel Oratorium.) Declaramus, quod in Ecclesijs nostris debent esse intermedia, quę diuidãt chorum à sæcularibus, & de bene vbique sic esse disposita, vt fratres ingredientes chorum non possint videri à sæcularibus, nec eos videre. Poterunt tamen aliquæ fenestræ aptari, vt tempore eleuationis Corporis Dominici possint aperiri, & Sacramentum à sæcularibus adorari, vt fuit ordinatũ Treueris 1259.

Item declaramus fæl. record. Pium V. in Constitutione incipiẽte: Regularium personarum &c. reuocasse licentias quibuscunque mulieribus concessas ingrediendi Monasteria, & loca quorumcũque Ordinum Regularium, ac pręcepisse Prioribus & alijs Pręsidentibus, quocunque nomine vocentur, etiam Mendicantibus, sub

poenis

pœnis priuationis officiorum quę obtinent, & inhabilitatis in posterum ad alia omnia, & suspensionis à Diuinis ipso facto, absque alia declaratione incurrendis, ne quascunque mulieres etiam Comitissas, vel Marchionissas, intra Monasteria, vel Domos, introducere admittereue præsumant; quod idem præcipit Gregorius XIII. in alia sua Constitutione incipiente: Vbi gratiæ, &c.

Item declaramus quod in Capitulo Romano 1571. sic habetur Denunciamus à SS. D. N. Pio V. Motum proprium emanasse, circa ingressum mulierum in Conuẽtus nostros, quem sua Sanctitas viua voce declarauit, quod per dictas literas non præcluditur aditus mulieribus ad Monasteria, & claustra, quando in eis Missæ celebrantur, ac alia Diuina officia, ac quando processiones fiunt, vel cadauera fidelium in eis sepeliũtur, aut etiã pro eis suffragia fiunt: sed eis concedit, quod quando hæc fiunt, ad ea accedere possint. Similiter, quando verbum Dei in Ecclesia proponitur, vel ob quãcunque aliam causam tantus est concursus populorum, quod commode ingredi, vel egredi per portam communem non possunt, cõcedit idem Pius V. vt mulieres vna cum alijs personis sæcularibus, ingredi, vel egredi possint per portam Conuentus claustri, dummodo recto tramite accedant ab Ecclesiæ ianua ad dictam claustri portam, qua exitur à Monasterio &c. Non obstantibus &c. Datum 1568. Istud viuę vocis oraculũ fuit factum Illustrissimo, ac Reuerendiss. D. Cardin. Alexãdro Cribello anno Domini 1568. cui etiam declarauit sua Sanctitas, in cæteris seruandum esse suum Motum proprium in omnibus Conuentibus nostri Ordinis sub pœnis ibidem expressis.

VI.

Statuatur semper *l.* aliquis frater Clericus, vel Conuersus discretus, maturus, & securus, qui sit portatius, & diligenter ea quæ ad officium portarij pertinent exequatur. Poterit autem aliquem fratrem, vel sæcularem honestæ conuersationis habere in adiutorium, quũ necessitas hoc requiret.

l. Statuatur semper aliquis frater clericus.) Declaramus Vallisoleti 1605. ordinatũ istud, & in Capit. Romano 1608. confirmatum fuisse, vt in omnibus Conuentibus, maximè in pręcipuis, semper ad ostium Cœnobij custos assistat aliquis Sacerdos vel Conuersus discretus, & moribus probitate insignis, qui sæculares aduentantes benignè recipiat, & de rebus spiritualibus colloquendo, eos detineat interim dum frater ab eis postulatus; ab alio iuniore Ostiario (quem socium senior ille, & primarius Ostiarius in officio semper habebit) vocatus adueniat. Nec permittat sæculares per Conuentum discurrere, nec

nec ad cellas fratrum accedere, nisi fuerint personæ graues. Ostiũ autem ita introrsus semper sit occlusum, vt nulla ratione à foris venientes possint aperire. Vt verò facilius Ostiario innotescat, qui fratres sint foris, qui verò domi: mãdamus sub pœna grauis culpæ, ne quis extra Conuentum egredi audeat per portas Ecclesiæ, vel per alias sed solum per vnicum commune ostium domus. Ad ostium vero introrsus, tabula loco apto affigatur, nomina, & cognomina fratrum Conuentus continens, in qua Ostiarius aliquo signo notet fratrem domo egredientem, vel regredientem; vt sic de quæsitis fratribus rationem reddere queat. Prælati vero qui in horum cura fuerint negligentes, à suis officijs absoluantur.

VII.

VOlumus autẽ *m.* quod fiat cum maturo consilio peritorum in arte (considerato loco illo) in ligno, vel in alia materia, formula totius Domus construendæ; quam non liceat transgredi pro voluntate varia Præsidẽtium, sed iuxta illam ædificetur. In domibus autem constructis, mandamus nullam fieri constructionẽ, aut ædificationem notabilem in fabrica à Priore, vel Procuratore, nisi de licentia Prioris Prouincialis, & consilio, atque assensu Patrum. Oppositum autem facere præsumẽs in pœnã absoluatur; sic quod per triennium nec ibi, nec alibi præsit.

***m.* Volumus autem, quod fiat cum consilio,**) Declaramus, in Capitulo Salmanticæ 1551. sic determinari: Ordinamus ne fiat aliquod ædificium, vel constructio notabilis in aliquo Conuentu, nisi de assensu Patrum cum licentia Prouincialis, & cum consilio peritorum; & quod per vnum Priorem incæptum est, per subsequentem continuetur; & ne potius noua ædificia inchoentur Et qui his contra fecerit, pœnæ grauioris culpæ subiacere intelligatur. Et inter alia, quæ in Capitulo Romano 1583. ex mandato Sixti V. sub pœna excommunicationis latæ sententiæ ordinata referuntur, istud tertio loco habetur: Sanctitas sua confirmat, & ordinat (si opus est) de nouo id quod alias in supradicto Ordine fuerat ordinatum; videlicet quod non fiat ædificium aliquod, vel constructio notabilis in aliquo Cõuentu (notabilis inquam respectiuè iuxta Conuentus quantitatem, & qualitatem) nisi de assensu maioris partis Patrum à consilijs, & cum consilio peritorum, simul etiam cum licentia Prouincialis. Rursus, quod ab vno Prælato incæptum est, subsequẽs prosequatur; ita quod non possit noua ædificia inchoare, si priora non sint finita. Præcipit etiam

idipsum seruari in Monasterijs monialium, ita quòd non possit Priorissa ædificium notabile inchoare, sine assensu maioris partis Matrum à consilijs, simul cum licentia Prouincialis, & cum peritorū consilio; nec vllo mòdo ædificia noua aggrediantur, quousq; iam inchoata sint finita. Prior autem Prouincialis, vel Cōuentualis, vel Priorissa, si contra ordinationem istam agere præsumpserit, ipso facto excommunicationem incurrat, & officio priuetur. Vi autem huius prohibitionis non interdicitur, quin possint inchoari illa ædificia, quibus reparatur aliqua pars Conuentus collapsa, vel quæ in ruinam tendit: nec ædificia illa, quæ extra Conuentus fiūt quibus annui redditus crescunt, & promouentur; dummodo in istis etiam constructionibus (si sint notabiles) præcedant consensus, & licentia iuxta supradicta.

Item declaramus in Capitulo Romano 1569. præceptum fuisse Reuerendis Patribus Prouincialibus, vt in visitatione Conuentuū sequestrent aliquas pecunias annuales pro reparatione fabricæ Conuentuum qui passim destruūtur, & vt prouideantur pro loco infirmorum, & hospitum necessaria, adhibitis grauioribus pœnis ne huiusmodi pecuniæ in alios vsus distrahantur; super quo Prouincialium conscientias, in diem Christi oneramus. Et in Capitulo Bononiensi 1564. fuit ordinatum quòd in nostris Conuentibus certus aliquis locus statuatur, in quo priuilegia, & aliæ scripturæ necessariæ, sub tribus clauibus conseruentur. Et si quando inde pro necessitate Conuentus productæ fuerint, citius reponantur; nec in cella Prioris, aut Syndici, nisi necessario tempore retineri possint. Et in Capitulo Rom. 1601. dicitur. In omni Conuentu, locus tutus cum armarijs (vt vulgo dicitur) siue capsis habeatur, in quibus scripturæ, priuilegia, contractus, instrumenta, libri professionum fratrum, & omnia iura ad Conuentum pertinentia cum suo inuentario seu indice asseruentur. Similiter inuentarium bonorum mobilium, & immobilium, tàm Conuentus, quam Ecclesiæ, conscribatur, du plici authentico exēplari, quorum alterum in archiuio Conuentus primarij, Prouinciæ, vel nationis diligenter custodiantur. Similiter in Capitulo Vallisoleti 1605. magis exactè, confirmando disponitur: Confirmamus, & omnibus Prioribus, Conuentuumq; Præsidentibus districtè iniungimus, vt qua poterunt breuitate faciant memorialia, quæ vocantur inuentaria, tū in Deposito de omnibus scripturis, tum annuorum redditũm, quæ censualia vocantur, tum aliorum priuilegiorum, & similiter in qualibet officina Conuentus; ad quæ inuentaria constituatur liber in Deposito, in quo ponatur primo inuentarium priuilegiorum, & aliarum scripturarum pertinētium ad fundationem, & statum Conuentus. Secundo ponatur inuentarium scripturarum censualium perpetuorum, & postea scripturarum censualium temporalium per ordinem mensium cum

ali-

aliquo signo tàm in inuentario, quàm in ipsa scriptura, vt possint facilè reperiri Et in alia parte ponatur inuentarium omnium scripturarum pertinentium ad annuos redditus frumenti, vini, & olei. In alio autem libro ponantur sigillatim inuentaria omniũ bonorum, quæ reperiuntur in qualibet officina Conuentus, in quibus quæcunq; bona quæ de nouo ponuntur in aliqua officina addãtur inuẽtario illius officinæ; maximè autẽ in inuẽtario Sacristiæ ponãtur omnia iocalia,&quę offerũtur: quæ teneantur Sacristæ quantocyus acceperint, præsentare Patri Priori, seu principali Præsidenti Conuentus, vt ponantur in inuentario. Ex quibus inuentarijs detur transumptum cuilibet Officiali talis officinæ subscriptum à Patre Priore,seu principali Præsidente, Depositarijs Conuentus, & Officiali quocunq; cuiuscunq; officinæ: quæ omnia teneantur adimplere Prælati, sub pœna absolutionis ab officijs eorũ Addentes quod nullo modo extrahantur aliquæ scripturæ à Deposito, nisi in præsentia Prælati: taliter, quod in Deposito maneat aliquod memoriale semper ipsius scripturæ, donec restituatur.

Item in Capitulo Romæ 1608. istud habetur: Confirmamus ordinationem illam Capituli Vallis oleti immediatè præcedentis de his quæ pertinent ad commune Depositum Conuentus:nimirum vt in quolibet Conuentu, vel domo deputetur aliquis locus fortis & securus, qui Depositum commune appelletur, cuius clauem habeat semper Prior, vel principalis Præsidens Conuentus, in quo constituatur arca fortis, & valide compacta, quæ tribus seris claudatur, quarum claues habeant singuli singulas, Prior, vel principalis Præsidens Conuentus & duo Patres Depositarij moribus & fidelitate probati, quos maior pars Patrũ à consilijs ad hoc muneris aptiores esse iudicantes elegerint.

In administrando autem Deposito hæ leges seruabuntur. Primò. Singulis hebdomadibus vel mensibus ad prædictum Depositum conueniant Prior,& duo Depositarij, quibus Syndicus Procurator, Sacrista, & alij,ad quos ratiocinia Conuentus quoquò modo spectant, rationem reddant de receptis hebdomadæ, vel mensis præteriti.

Secundò. Nihil eorum, quæ recipiunt expendere audeant, neque etiam sub prætextu adornandæ Ecclesiæ, vel musicæ, vel alia occasione, absq; licentia Prioris.

Tertiò. Fratres quascunque eleemosynarum pecunias,tàm ad Missas celebrandas, quàm quauis alia ratione pro Conuentu eis traditas, infra spatium vigintiquatuor horarum Sacristæ ad Depositum consignent, nec apud se retineant.

Quarto. Et quoniam longa Syndicorum in suo officio perduratio Conuentibus damnosa sepę esse solet ordinamus vt nullus Syndicus possit in syndicatus officio perdurare, plusquam per biennium; quo completo, ipso facto à prædicto officio sit absolutus, nec ad

illud

illud ante biennium eligi possit si ne licentia Prioris prouincialis, & premissa noua electione, maioris partis vocalium Conuentus, consensu accedente.

Quintò. Syndico nunquam concedatur facultas acceptandi pecunias, quę ad extinctionem censuum erogari solent. Qui etiã teneatur singulis hebdomadibus, vel mensibus ad summum, rationem reddere Priori, & Depositarijs de omnibus receptis, & pecunias omnes deferre ad Depositũ vt ibi in arca deponantur & custodiantur; vnde non poterunt extrahi, nisi in præsentia Prioris, & Depositariorum; & statim in libro maiori scribatur distinctè & clarè, in quos vsus expendantur. Volumus autem, quod Syndicus nullas pecunias expendere possit, nisi prius importatæ fuerint ad Depositum, & inde sibi fuerint consignatæ à Priore & Depositarijs. Quod si aliter fecerit, pœnæ proprietarij ipso facto subiaceat.

Sextò. Liber magnus in arca Depositi custodiatur, à qua non possit extrahi, nisi in præsentia Prioris & Depositariorum; nec inde alio vllo modo vel per breue tempus asportetur, præterquàm tempore Visitationis Prioris Prouincialis: & tunc ad eius cellam poterit deportari, vt omnia ratiocinia possit intueri. In quo libro ex vna parte scribantur omnia recepta, tàm Syndici, quàm Sacristæ, quàm aliorum; ita vt nihil in Conuentu recipiatur, quod in prædicto libro non scribatur: ex alia autem parte omnes expēsæ referantur, vt sic tempore ratiocinij collatio fiat recepti, & expensi; & cognoscatur an bona Conuentus rectè fuerint administrata. Prædictæ autem in administrando Deposito leges & ordinationes districtè & inuiolabiliter obseruentur.

Hæc ordinatio fuit etiam confirmata in Capitulo Parisieñ. 1611 cum hæc additione, vt in quolibet Conuentu fiat liber (si iam factus non est) in quo describantur omnes redditus certi, territoria, syluæ, vineæ, prædia siue possessiones Conuentuum, cum suis confinibus, terminis & limitibus, ad euitandas in posterum lites, & depellendas iniurias occupantiũ bona Ordinis. Idq; præcipitur tã Prouincialibus, quàm Præsidentibus & Procuratoribus Conuentuum, sub pœna absolutionis ab officijs suis, nisi intra annum executioni mandentur.

Et quia multa Priuilegia nostro Ordini, eiusque Prouincijs à Sũmis Pontificibus conceduntur, & singularia pro ijsdem Prouincijs, à Magistris Ordinis pernecessaria præscribuntur, vt huiusmodi literæ vel Apostolicæ vel Magistrorũ Ordinis perpetuò conseruentur, Ideo in cap. Bononien. 1615. mandatum est omnibus PP. Prouincialibus, quatenus de consilio Patrum suarum Prouinciarum, prout necessitas exposcet, vnum, vel duos Conuentus primarios, pro huiusmodi literis conseruandis, designent: in quibus Conuentibus omnes Prouinciales, finem suis officijs imponentes, de scitu Patrum Prouinciæ, tales literas reponere tenebuntur.

Cæ-

Cæterum quia magis bona spiritualia, quàm temporalia in Conuentibus nostris conseruari debent: declaramus pro reformatione obseruantię regularis, istud à Bonifacio Papa IX. & à B. Raymundo Capuano Generali olim Magistro statutum, & post in Capitulo Salmanticen. 1551. Rom. 1558 Bononien. 1564. Rom. 1569. & Vallisoleti 1605. strictissimè mandatum esse omnibus RR. Admodum PP. Prouincialibus, vt vnusquisq; in sua Prouincia, vnum vel plures Conuentus, iuxta qualitatem & numerum fratrum deputet, in quibus Regula, & Constitutiones Ordinis nostri cum omni rigore ab omnibus illic degentibus ad vnguem obseruentur nec cum aliquo ibi commorante in carnibus, vel alijs regulari vitæ repugnantibus quoquo modo, aut quouis prætextu, vel colore, nisi propter actualem infirmitatem duntaxat, dispensari possit. In quibus Conuétibus & locis nemo inuitus cogatur manere; nec aliquis nolens à suo retrahatur feruore; nisi quem iam arrepti propositi, & cęptæ obseruantiæ pœnituerit. Ne verò contingat, sicut plerunque maligni spiritus suggestione solet euenire, vt qui spiritu cœperunt, postmodum carne consumantur; & qui ad meliora accendi videbantur, aliquando superba elatione, & aliorum contemptu ad deteriora trahantur, & vnde quęrunt meliores fieri, inde inobedientes, & suis Superioribus rebelles efficiuntur: Volumus & præsenti statuto in perpetuum ordinamus, quòd omnes in præsatis Conuentibus commorantes, in omnibus, & per omnia suis Prouincialibus censeantur, & sint subditi. Qui eos visitare, assignare, & remouere possint, sicut antea consueuerunt, & omnia alia tam in dictis Conuentibus, quam fratribus facere valeant, quæ dicto viuendi modo, & regulari obseruantiæ non repugnent. Districtè etiam mandamus, ne fratres in talibus Conuentibus commorantes, quouis modo possint habitú, vel formam eius transmutare, sed tali vti, quali in Capitulo Romano proximè præterito, & in hoc Capitulo fuit decretum: Nec possessiones, cæteraque immobilia, & pretiosa, absque speciali Reuerendissimi licentia alienare audeant. Hortamur nihilominus dictos RR. A. PP. Prouinciales, vt prefatos patres foueant & adiuuent, neq; illis in suo feruore sint impedimento, curentq; ne Domini spiritus in aliquo extinguatur, moneantque eos, qui in tali obseruantiæ arctitudine morantur, ne cæteros de sua prouincia spernant, nec alicui detrahant, nec alijs se esse meliores iudicent; sed animaduertant, quod quanto quis perfectior est, tantò humilior esse debet, & tantò magis Superioribus obedientior; illius exemplo, qui vsque ad mortem factus est obediens; & mortem nostram sua morte destruxit, vt in omnibus humilitatem & obedientiam nos doceret. Quare Reuerendiss. Patrem Generalem obnixè rogamus, vt in Prouinciarum visitationibus, omnia quæ huiusmodi viuendi modū adiuua-

re-

re iudicauerit, pro sua singulari prouidentia & sollicitudine curet ordinare.

Extra Capituli Valilsoletani sanctissimam ordinationem, Capitulum Rom. 1608. confirmauit, cũ denunciatione, quod iam in pluribus Prouincijs executioni mandata sit: & cum admonitione, vt in ijs Conuentibus fratres non nisi spontanei & voluntarij assignentur; quibus etiam non liceat alias ceremonias & obseruantias, quã in Ordine receptas, & approbatas inducere: aut se ab obedientia Pręsidentis Prouinciæ subducere vllo pacto.

C A P. I I.

De Electione Prioris conuentualis, & institutione Supprioris.

I.

PRiores *a.* conuentuales à suis Conuentibus secũdum formam canonicam eligãtur, videlicet *b.* à maiori parte vltra medietatem omnium eligentium, vel per scrutinium, vel per compromissionem, vel per communem inspirationem; alijs subtilitatibus iuris relegatis. Quod similiter in electione Magistri Ordinis, & Priorum Prouincialium obseruetur: Quum autem per disquisitionem, & scrutinium voluntatum procedit electiõ, vota eligentium recipiantur, & conscribantur per *c.* Supriorem, vel eius Vicarium in absentia Supprioris, & duos fratres, qui *d.* primitùs habitum nostri Ordinis suscéperunt; Si tamen post professionem à nostro Ordine nullatenus discesserunt; nisi per Magistrum Ordinis, vel Generale, vel Prouinciale Capitulum, cum eis fuerit dispensatum.

a. Priores conuentuales secundum formã canonicam eligantur.) Declaramus quòd fratres nostri, sicut iura volunt, non possunt sibi eligere vel postulare Priorem, nisi ille qui præest in tali officio, sit penitus amotus. Nec etiam possunt eligere, sub conditione, si eum contigerit amoueri; sicut fuit declaratum Parisijs 1239.

Item declaramus quòd ad electionem canonicam infrascripta requiruntur. Primum est, quòd mortuo vel amoto Priore, electores absentes vocandi sunt, si nuntius ad eos pedester per vnam diem commodè possit accedere, vt infra nu. 6. amplius declaratur.

Item in Capitulo Roman. 1601 fuit pro his qui ad Capitulũ Prouinciale proficiscuntur, ordinatũ, quòd quando Priores tempus sui Prioratus (in Capitulo Prouinciali dumtaxat) expleuerint, tenentur electores præstolari socios eo-

rundem Priorum, qui ad Capitulum Prouinciale profecti fuerint, vsque ad sabbatum Pentecostes exclusiuè; & tunc procedere poterunt ad electionem Prioris, nisi fortè ante talem diem illi, qui ad Capitulum Prouinciale accesserant, reuersi fuerint. Secundum est, quòd vocatis, & expectatis absentibus, debent vocales ad locum electionis per sonum campanulæ conuocari, & præmisso tractatu, saltim in communi (si visum fuerit) de persona idonea eligenda, debet eligi hora, & locus pro electione facienda. Quòd si maior pars electorum petierit à Suppriore, vel Vicario (si non adsit Supprior) vt congreget Capitulum ad electionem, & ipse renuerit; tunc antiquior ex omnibus electoribus, post tertium aut quartum diem à notitia carẽtiæ Prioris, poterit congregare Capitulum, & ad electionem procedere. Quòd si iste noluerit, alius antiquior post ipsum; & sic de cęteris donec ad electionem procedatur, vt ipsis ijdem verbis fuit declaratum Romæ 1601. & Parisijs 1611. Tertium est, quòd determinatis iam hora, & loco electionis, præsentibus ad sonum campanæ vocalibus, debet in Capitulo a præsidẽte electionis fieri protestatio, quòd non intendit admittere aliquẽ de iure non admittendum, nec excludere non excludendum. Quartum est, quod ille qui præest, debet ad cautelam generalem absolutionem facere ab omni censura. Quintum est quòd debet inuocari gratia Spiritus Sãcti. Sextũ est, quod ille qui præest, debet secum duos scrutatores assumere qui habitum nostræ Religionis post professionem diutius portauerunt, & cum eis ad scamnum præparatum ante ostium Capituli debet accedere; quibus Conuentus potest addere quartum: quem electores eligant in Capitulo, per schedulas tribus primis scrutatoribus exhibendas, & qui à pluribus fuerit nominatus (quamquam vota non excesserint medietatem) ille quartus scrutator habendus erit. Quòd si duobus ęqualia vota collata fuerint, ille qui fuerit antiquior in Ordine, præferendus erit; ita vt ex primo scrutinio, quartus ille scrutator pro ea dumtaxat electione semper habeatur. Septimũ est, quod postquam prædicti tres vel quatuor scrutatores in mensa coram omnibus sederint, debent primò sua; deinde aliorum vota, per inuolutas schedulas in aliquo vase vel vrna recipere; nihil aliud respicientes, quàm quòd vna tantum ab vnoquoque exhibeatur, & in vrnam mittatur. Quod vt rectè, & sine aliqua fraude fiat, nullus eligentium manum cum schedula in vrnam mittat, sed vnam solum ex aere pendentem, ita vt scrutatoribus visibiliter cadens appareat, intromittat. Similiter, vt omnis fraus auferatur, omnibus ac singulis eligentibus in Capitulo Bonon. 1615. strictissimè percipitur, vt in omnibus electionibus canonicis, nullus electorum audeat schedulas, quibus electiones huiusmodi perturbantur, multiplicare. Octauum est, quòd scrutatores receptis singulorum

fum votis, debent schedulas inuolutas in mensam effundere, & numerare, atque conferre cum vocalium numero; & si numerus earum non fuerit æqualis numero eligentium, statim eas non explicando neq. legendo, comburant. Si autem æqualis fuerit, eas explicent, legant, diligenter scrutentur, & inscriptis redigant. Nonum est, quod facto scrutinio votorum debent scrutatores conferre numerum cum numero eorũ qui fuerint electi: & si inuenerint, quod aliquis existens extra Collegium, aut extra numerum eligentium fuerit electus à maiori parte vltra medietatem omnium eligentium, eius electio rata ac legitima habeatur. Si quis verò de numero ipsorum eligentium electus fuerit, vt illius electio rata & legitima sit, ne fraudi locus adsit, neq. possit aliquis seipsum eligere, duo vota vltra medietatem collata esse oportet. Declarantes tamen satisfieri huic statuto de duobus votis, si constet illum esse electum à maiori parte, secluso suo voto, si fortè illud sibi contulisset. Id autem tunc satis constabit, quando aderit vnum votum & dimidium (quod dicitur) vltra maiorem partem, vtpote si eligentes sint quinq. maior pars sunt tres; requiritur ergo & sufficit, vt electus, qui est de numero eligentium, habeat quatuor vota, vt eius electio rata & legitima habeatur. Vt fuit ordinatũ Bonon. 1564.

Item declaramus in Capitulo Barchinonen 1574. & postea Romæ 1580. & 1583. istud haberi. Ordinamus quod alias fuerat cõfirmatum in Capitulo immediatè precedenti, vt si quis propriæ vocis renunciatione medietatem eligentium excesserit, in quacũq. electione, tàm canonica quam alia, irrita censeatur electio: & hoc habet quatuor capitula, quãtum ad electionem canonicam. Adijcientes quod totum hoc ordinatum cadit super electione ipsa, & non super electo, ita quod non possit denuo eligi. Quod in Capitulo Romano 1589. fuit confirmatum, & additum, quod si quis nec propriæ voci renunciare nec suum votum conferre voluerit, sed dixerit, neutraliter se velle habere, tanquam si voci renũciasset censendus erit. Et quod qui contra huius tenorem quempiam electum confirmauerit, ijs pœnis subiaceat, quæ contra confirmantes non legitimè electos, statutę sunt; ac talis confirmatio nulla sit & inualida. Item in eòdem Capitulo Romæ 1589. fuit ordinatum, quod ille qui est assignatus in aliquo Conuentu, & electioni reuerà adesse potest, siue electioni adsit, siue non adsit, debet necessariò habere duo vota vltra medietatem eligentium, vt ipse canonicè censeatur esse electus, sicut de illo qui propriæ voci renunciat, declaratum est.

Decimũ est, quod habito schedularum numero, & collatione facta numeri ad numerum, debent vota in scriptis redigere, deinde schedulas coram eligentibus ante publicationem scrutinij comburere. Tandem in medium Capituli veniendo, scrutatores, nomi-

na publicent eorum, qui fuerunt electi, atq; exprimant numerum votorum, quę vnusquisq; habuit; quod etiam faciendum est, etiam si nullus fuerit à maiori parte vltra medietatem electus, vt ad secundum scrutinium possint dirigi electores. Si autem electio rata fuerit, ille qui primam vocem habuerit inter electores, tenens in manibus librum Constitutionũ, debet vice omnium prędictorũ eligentium eligere, & decretum electionis formare, dicendo. Ego frater N. vice mea, & omnium eligentium præsentium, eligo fratrem N. in Priorem talis Conuentus. Quòd si primus scrutator fuerit electus, secundus scrutator in publicando scrutinio & formandò decreto succedat, & ea solum, quæ in Capitulo publicantur, in decreto electionis mittendo ad Confirmatorem, scribenda sunt, subscriptis nominibus scrutatorũ. Clausum verò, & sigillo coram omnibus, antequam à loco electionis recedant, munitum, ad Confirmatorem mittatur quãtocyus. Et idem modus eligendi seruetur in electione Prioris Prouincialis, ac Magistri Ordinis, & Diffinitorum Capituli Generalis & Prouincialis, & socij Prioris Cõnentualis euntis ad Capitulum Prouinciale.

Declaramus prætera, vt in illis Prouincijs, in quibus, vel ex Apostolico indulto, vel ex approbata, & iam diu recepta consuetudine, solent præter nomen electi apponi in eadem schedula nomina eorum qui simul postulantur, ea consuetudo deinceps conseruetur. Nomina verò eorum, qui postulantur, & numerus eorundem, similiter in Capitulo publicentur, atq; in decreto scribantur, & mittantur, vt in Capitu. Bonon. 1564. ordinatum est. Quòd autem ad clausuram scrutinij attinet, istud Romæ 1358. ordinatum est, vt si contingat scrutiniũ ipsum debere transcribi, postquã transcriptum fuerit, scrutatores ipsum coram vocalibus iterum legant, & in oculis eorum sigillo claudant.

b A maiori parte vltra medietatẽ omnium eligentiũ.) Declaramus quòd nullus frater irregularis, & qui non est in sacris Ordinibus constitutus, vocem habet in quacunque Ordinis nostri electione, sicut fuit declaratum apud Narbonam 1354. Nec sufficit ad hoc quòd electiò sit canonica, vt electus habeat maiorem partem quam alij; sed oportet vt habeat maiorem partem vltra medietatem omnium eligentiũ.

c Vel per scrutinium, vel per compromissionem, vel per cõmunem inspirationẽ.) Declaramus, hanc antiquam eligendi formam per Concil. Tridẽt. iam abolitam esse, & in omni canonica nostri Ordinis electione seruandum esse Decretum Sacri Concilij Trident. ses. 25. de Regularib. vbi ita decernit: In electione Superiorum quorumcunq. Abbatum temporalium, aliorumque Officialium Generalium & Abbatissarum, ac aliarum Præpositarum, quò omnia rectè, & sine vlla fraude fiant, in primis sancta Sy-

Synodus districtè præcipit, omnes prædictos eligi debere per vota secreta, ita vt eligentium nomina nunquam publicentur, neque in posterum liceat Abbates, Prouinciales, Priores, aut alios titulares quoscunque ad effectum electionis faciendæ constituere, aut voces & suffragia absentium supplere. Si vero contra huius Decreti Constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit.

Et is qui ad hunc effectum, se in Prælatum creari permiserit, deinceps ad omnia officia in Religione obtinenda inhabilis existat, facultatesque super his concessæ, eo ipso abrogatæ censeantur; & si in posterum aliæ concedantur, tanquam subreptitiæ censeantur. Et propterea in Capitulo Generali Bononiensi 1564. sic habetur: In huius ergo (Decreti videlicet Cōcilij) executionem, præcipimus vniuersis fratribus nostris, vt in futuris electionibus infrascripta forma deinceps obseruetur; & si secus factæ fuerint, irritæ habeātur. Singuli electores in schedula scribant electi nomen, vel scribi faciant; eligentis autem nomen nunquam scribatur, nec scrutatoribus, nec Confirmatori vnquā reueletur. Abrogata igitur electione per communem inspirationem, & per compromissum, semper per scrutinium facienda est electio. Quod etiam Romæ 1571. ita dispositum fuit: Denunciamus in nostro Capitulo Generali diligenter super forma electionis per schedulas facienda à Patribus esse tractatum; decretumque fuisse eam formam nulla tenus esse omittendam: de qua re Sanctissimus D. Noster Pius V. etiam consultus in eadem sententia fuit. Quapropter præcipimus omnibus fratribus Ordinis nostri, tàm Prælatis quàm subditis, ne de cætero vlla ratione eam immutare contendant. Declarantes tamen scrutinia, quæ fiunt super retentione vel absolutione Priorum, more hactenus consueto facienda esse. Socij etiam Prioris Prouincialis euntis ad Capitulum Generale, siue Socij Diffinitoris Capituli Generalis, eodē modo à Diffinitoribus Capituli Prouincialis eligantur ac designētur, sicut antea consueuit fieri. In receptione quoq. Nouitiorum ad habitum siue ad professionem, & in præstando consensu in contractibus qui circa temporalia negotia fieri solent, nihil innouatum censeatur, vt fuit ordinatum Bonon. 1564. quia ista quatuor, vel quinque relata, per electionē canonicam non fiunt, atque ideò nec in Decreto Concilij, quòd tantum de electione canonica procedit, comprehenduntur.

Item declaramus, in Capitulo Barchinonensi 1574. ordinatum fuisse, ne quis patrum eligentium in quauis electione per schedulas audeat & præsumat ipsis schedulis notam aliquam vel characterem, vel signum quodlibet, & quouis modo, & cuiusuis rationis, vnde possit nomen vel persona eligentis cognosci, & ad notitiam venire, imprimere, scribere vel alias annectere: priuatum ex nunc declarantes vtraque voce, tam inducentem ad hoc, quàm

facientem seu consentientem. Vbi item ordinatur, & Romę confirmatur 1580. quod in omni electione cuiuscunque Prioris siue Prouincialis siue Conuentualis, & Priorissæ, teneantur omnes vocales, premissa (si opus habuerint) sacramentali confessione, Diuinissimum Eucharistiæ Sacramentum suscipere ante celebrationẽ electionis, sub pœna priuationis vocis ipso facto.

d. Per Suppriorem vel Vicarium eius.) Declaramus quòd mortuo vel amoto Priore, amouetur etiam & eius Vicarius, sicut fuit declaratum Auinione 1367. Item declaramus quod quãuis Supprior absente Priore non possit Vicarium instituere, sicut apud Briuã 1346. & in multis alijs Capitulis ordinatum fuit; tamen mortuo vel amoto Priore cùm vices eius per legem plenariè gerat in omnibus, potest Vicarium instituere, sicut hæc habet Constitutio. Potest etiam fratres ad Ordinem & professionem recipere, & confessiones fratrum audire aliosq. exponere ad audiendas eorundem fratrum confessiones. Et hæc eadẽ facere potest Vicarius electus à Patribus, mortuo vel amoto Priore, & absente Supprio re, quia in tali casu non sunt amplius delegati, sed vterque habet potestatem & iurisdictionem ordinariam per legem sibi datam & conceсessam, vt amplius infra littera f. declarabitur.

Item declaramus, quòd per Vicarium Supprioris intelligit Constitutio Vicarium illum, qui in Conuentu ab ipso Suppriore institutus est, vel etiam à quocunque alio, eodem Suppriore absente, & mortuo vel amoto Priore: sicut fuit declaratum apud Venetias 1325. & Parisijs 1326. Item declaramus quòd Vicarius electus à duobus vel tribus antiquioribus, à Conuentu absente Suppriore, & mortuo vel amoto Priore, si Domus non habuerit Vicarium Supprioris, vel alterius Superioris vota eligentium potest recipere sicut fuit declaratũ Caturci 1319. & apud Rotomagum 1320. Item declaramus quòd si in Conuentu habente Suppriorem, mortuo vel amoto Priore, aliquis per Capitulum, vel per Priorem Prouincialem datus fuerit Vicarius dicti Conuentus super Suppriorem, & omnes fratres; Vicarius in tali casu debebit conuocare fratres ad electionem. Supprior autem cũ duobus antiquioribus tenebit scrutinium, & prædictus Vicarius habebit vocem in tali electione, sicut cæteri fratres, vt fuit declaratum Auinione 1367. ¶ Declaramus præterea quòd Prouinciales aut Vicarij, non possunt Vicarios pro electione Prioris facienda mittere ad Conuentus, nisi in causa magnæ dissensionis electorum; siue cum in veritate, Conuentus adeò sit viris idoneis destitutus, vt nullus in eo sit, qui sciat electionem dirigere. Et nihilominus qui sic missus fuerit, careat voce passiua in eadem electione. Quòd si secùs factum fuerit, totũ sit irritum & inane. Et hæc ordinatio facta fuit primum Romæ 1553. deinde fuit confirmata ibidem

dem 1558. & Auinione 1561. & Bononiæ 1564.

e, Qui primitus habitum nostri Ordinis susceperunt.) Declaramus quòd illi esse debent scrutatores, non qui prius habitũ susceperunt, sed qui post professionem diutius susceptum habitũ portauerunt, sicut fuit declaratũ Tolosæ 1304. Vnde illi qui per apostasiam à nostro Ordine recesserunt, cum sint omni voce priuati, nec ad aliquam Ordinis electionem possint admitti, non possunt esse scrutatores, nec etiam vocem in electione habere, nisi per Magistrum Ordinis, vel Generale, vel Prouinciale Capitulum fuerint dispensati; quæ fieri non potest ante tres annos; ita tamen vt anni quibus fuerint in apostasia, non computentur eis quoad locum; sed sint sub illis omnibus, qui habent plures annos in Ordine post professionem, quam ipsi haberent quando exierunt. Et ita illi, qui diutius Religionis habitum post professionem portauerunt, dicentur esse antiquiores illis qui prius professionis habitum receperunt, sed illum postea per apostasiam dimiserunt.

Declaramus tandem quod prefati scrutatores non debent esse cæci, neq. surdi, sed debent esse tales, vt videre possint eligentiũ vota, visa scribere, & legere, & lecta in publicatione scrutinij audire.

II.

PVblicato autem *f.* scrutinio in medium, & *g.* expressis nominibus eligentiũ, & electorum, & facta *h.* collatione numeri ad numerũ; si maiorem partem medietate omnium eligentium in vnum cõuenisse inuenerint, & minor pars interrogata maiori consenserit *i.* ille, qui primam vocem habuit inter electores, surgens dicat: Ego N. vice mea, & omniũ electorum pręsentium, eligo N. in Priorem talis Conuentus, vel talis Prouinciæ; si Prior prouincialis eligatur. Si verò non omnes consenserint, sed maior pars vltra medietatem: tunc sicut prius, qui primam vocem habuerit dicat: Ego N. pro me, & his qui mecum consentiunt, eligo N. in Priorem vt prius. K. Quod similiter in electione Magistri Ordinis, & Prioris Prouincialis obseruetur.

III.

PRiores autem conuentuales supradicto modo electi à Priore *l.* Prouinciali (si ei visum fuerit) confirmentur. Idem etiam fiat *m.* si aliquis à maiori parte illorum, ad quos pertinet electio, de a'io Conuentu fuerit postulatus.

f. Publicato scrutinio.) Declaramus, quod ante publicationem scrutinij, tàm ipsi scrutatores, quam cæteri vocales (dummodo omnes consentiant) possūt voces mutare; sed post eius publicationem illas mutare nullo modo possunt.

g. Expressis nominibus eligentium, & electorum.) Declaramus, hanc antiquam Cōstitutionem de expressione nominum eligentium post Tridentinū Concilium, de quo superius mentio facta est, quemadmodum, & illam aliam, Et minor pars interrogata maiori consenserit, in desuetudinem abijsse.

h Facta collatione numeri ad numerum.) Declaramus, quod cum iuxta tenorem nostrarum Constitutionum, electiones nostrę factę à maiori parte vltra medietatem eligentium fiut canonicæ, nec alia collatio, quàm numeri ad numerū requiratur: vt grauibus, & periculosis discriminibus obuietur, prohibemus, vt præter talem electionis formam, seu post decretum talis electionis formatum, nullus præsumat ad aliam electionem procedere, vel aliud electionis decretum formare, sub pœna priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, quam ipso facto incurrat, & ad eam non possit restitui, nisi per Magistrum Ordinis, vt fuit declaratum apud Londonas 1314. Quando autem concorditèr aliquis ab omnibus eligitur, non oportet vt fiat collatio numeri ad numerum, sed sufficit vt ille qui præest, dicat: Cùm simus tot electores, omnes elegerunt talem.

i Ille qui primam vocem habuit inter electores.) Declaramus, quod ille censendus est habere primam vocem inter electores, qui primus est inter scrutatores, & primus schedulam in vas mittit: & talis debet formare decretum electionis, sicut fuit declaratum Perpiniani 1327.

k. Quod similiter in electione Magistri Ordinis, & Prioris Prouincialis obseruetur.) Declaramus, quod quando eligitur Magister Ordinis, vel Prior Prouincialis vel Conuentualis, publicato scrutinio debet vnus vice omnium eligentium formare electionis decretum, sicut fuit ordinatum Florentię 1272.

l. A Priore Prouinciali, si ei visum fuerit, confirmentur.) Declaramus, quod in Capitulo apud Verdunum in Prouincia Frāciæ celebrato 1356. sic dicitur: Imponimus vniuersis Prouincialibus, eorumq. Vicarijs sub pœna absolutionis, quatenus electos in Priores quantumcunq. vnanimiter, non præsumant confirmare, nisi sint sufficientes in scientia, & moribus præditi, & nisi verisimiliter præsumant quod correctioni, & honestati, & reformationi Ordinis operam dabunt efficacē. Et propter hoc Constitutio dicit: quod Prouincialis Priorem electū si ei visum fuerit, confirmabit. Quod verbum non designat liberam

ram potestatem, sed discussioné rationis, & arbitrium boni viri. Atque ideo non debet Prouincialis secundum libitum suę voluntatis; sed secundum iudicium rationis Priorem electum cõfirmare. Quamobrem in Capitulo Romano 1580. fuit cõfirmatum, vt Prouinciales in confirmandis Prioribus Conuentualibus, Patrum discretorum consilium adhibeant, eorum autem sententias, & vota; quos ad cõsilium capiendum vocauerint, per suffragia secreta seu fabas suscipiant, quo liberius suã possint ferre sententiam. Quod etiã fuit ordinatũ Barchin. 1574.

Item declaramus, quod si Prior Prouincialis fratrem aliquem electum, vel postulatum non confirmauerit, sed ex aliqua rationabili causa, electionem cassauerit, non possunt postea electores eum secundo eligere, vel postulare sine licentia Prouincialis. Quod si cassata electione, sine eius licentia denuò illum eundem elegerint, vel postulauerint, electio illa nulla sit, & potestas prouidendi de Priore ad ipsũ Prioré Prouincialem deuoluatur, sicut fuit ordinatum apud Montempesulanum 1271. & apud Florentiam 1272.

Item declaramus quod Priores Prouinciales electionem canonicè factam non debent nisi ex rationabili causa cassare. Quod si electio aliqua, de aliquo canonicè facta, ei fuerit præsentata, & ipse dixerit: Ite & eligite vobis aliũ quia hunc nolo confirmare; & non dixerit, Casso istam electionem, non poterunt Electores aliũ eligere. Si verò electione non cassata elegerint alium, electio illa erit nulla, donec prima cassata fuerit. Item si quis frater habens literas Magistri Ordinis, quòd nõ possit cogi ad suscipiendum officium Prioratus, eligatur in Priorem alicuius Conuentus, & à Priore Prouinciali confirmetur: si talis frater confirmationi factæ nõ consenserit, non est absoluendus, sed sufficit electionem cassari, vt electores liberè alium eligere possint, sicut fuit declaratum apud Victoriam 1321. & apud Tolosam 1304.

Item declaramus quod ille qui est canonicè electus in Priorem alicuius Conuentus Ordinis nostri non potest statim pronunciata electione cedere iuri suo. Primo, quia taliter electus in Ordine nostro, ex tali electione nihil iuris acquirit. Quod patet, quia quantumcunq. ab omnibus eligatur, nullam tamen habet administrationem; & tamen electi in quibusdam Ecclesijs statim habent administrationem, & gerunt quasi vicem Prælati.

Secundò, quia Religiosus quicunque, cum obedientiam sit professus, non habet velle aut nolle; ac proinde si Prælatus aliquid ei præcipiat, oportet eum obedire, nec est in eo dissentire: benè tamen in Prælato præcipiente, à cuius voluntate, subditi voluntas dependet.

Tertiò. Quia quantumcumq. aliquis à maiori parte, vel ab omnibus eligatur, in potestate tamẽ Superioris est ipsum confirmare, vel non confirmare: quia Constitutio dicit, quod Prouincialis po-

terit

terit talem electum confirmare, si ei videbitur expedire. Et quamuis illum non confirmet, non tamen restat tali electo locus appellandi, vel aliqua causa prosequendi, siue aliquid in foro contentioso repetendi. Apparet ergò ex prędictis, talem non habere ius aliquod in tali electione, ac proinde non posse cedere iuri suo, quia ex vi talis electionis nullum ius dignoscitur acquisiuisse. Si quis autem à maiori parte eligitur, & tamen contradicitur tali electioni, electus non debet confirmari quousq. tales contradictiones audiantur, & remoueantur, sicut fuit declaratum Valentiæ 1337. Declaramus etiam quod quantũcunque sit aliquis canonicè electus, & confirmatus, eique præceptum de acceptatione factum sit, ipse tamen non consentiat, nũquam est Prior, nec Prælatus, neque ius aliquod sibi acquirit.

m. Idem etiam fiat, si aliquis à maiori parte fuerit postulatus.) Declaramus, quod quã uis olim quãdo quis erat ex alieno Conuentu, vel alium Prioratũ obtinebat, non eligeretur, sed postularetur: tamen postea in Capitulo Placentiæ celebrato 1310. sic fuit declaratum, quòd in omni electione canonica Ordinis vndecunq. vel in quocunq statu persona eligenda existat, semper in formatione decreti dici debet: Eligo, & nunquam solum, Postulo.

IV.

Conuentus autem, qui petit electi confirmationem, n. numerum, & nomina scribat eligentium, cum formatione decreti, & expressione eorum, quæ in electione facta sunt.

n. Conuentus autem.) Declaramus quòd Conuentus qui mittit ad Prouincialem pro confirmatione Prioris electi, debet in scriptis narrare totum electionis processum, & scribere numerum eligentium, & quot vota tam electus quàm non electi habuerunt, eiq. significare, nihil eorum, quæ ad canonicam requiruntur electionem, fuisse omissum.

Item declaramus, propter Decretũ Concil. Trident. superius relatum, in electionibus Priorum tum Conuentualium, tum etiam Prouincialium, seruandum esse in toto Ordine statutum Capituli Generalis Bononiensis 1564. similiter etiam Rom. 1608. Quod quidem est huiusmodi: Quia electionum libertati quam maximè sancta Synodus consultum esse voluit, admonemus in primis Reuerendos Prouinciales, & alios Superiores, quibus potestas dirigendi, & confirmandi electiones cõmissa est, vt ea quàm modestè vtantur. Quare vbi non fuerit peculiaris necessitas, nullus electoribus proponatur. Quod si necessarium esse existimabunt, non pauciores quã tres in singulis electionibus proponant. Cæterum si Electores, alioquin dignum (quamuis non de propositis) elegerint, eam tamen electionem Confirmator, Diuini iudicij memor (ni-

si iusta subsit causa) confirmare non differat.

V.

SI verò o. infra mensem non elegerint, vel postulauerint, Prior Prouincialis prouideat Cōuentui de Priore, p qui competenter sciat in suo Conuentu proponere verbum Dei. Nullus eligatur, aut confirmetur in Priorem, nisi sciat Grammaticè loqui absque falsa latinitate & sit ita instructus (saltim in moralibus Sacræ Scripturæ) vt sciat proponere competēter verbum Dei in suo Cōuentu, Quod si secus factum fuerit, in Conuentibus habētibus integrum numerum fratrum, Confirmator absoluatur, & per triennium omni officio Ordinis priuetur.

o. Si verò infra mensem non elegerint.) Declaramus, quod si electores statuerint aliquam diem ad eligendum Priorē infra mensem, & in illa die statuta non elegerint, poterunt alium diem infra ipsum mensem ad electionem faciendam constituere, sicut fuit declaratum Tolosæ 1304 Declaratum etiam fuit in Capitulo Romanò 1601. mensem electionis incipere à die, quo de carentia Prioris in Conuentu constiterit, infra quem mensem debent electores canonicè aliquem eligere. Quod si nō elegerint, etiāsi actus aliquos electionis, vel ad electionem pertinentes fecerint, statim transacto illo primo mense, deuoluitur ius ad Prouincialem. Quod si canonicè aliquem elegerint, & contigerit vt cassetur electio, incipiat denuò alter mensis electionis, à die quo canonicè constiterit Conuentui prædicta cassatio. Quod sanè intelligendū est habere robur quomodocunq. cassetur electio, siue propter defectum in ipsa commissum, siue propter aliquam alia rationem. Et si in isto casu Prouincialis Priorem prouiderit, ille talis non erit Prior. Et quamquam Constitutio Prouinciali terminum non præfigat ad prouidēdum de Priore, sed absolutè dicat, quod si infra mensem non elegerint, Prior prouincialis Cōuentui prouideat de Priore, non tamen propter hoc intendit derogare iuri communi, quo cauetur, vt ille ad quem potestas deuoluitur, debeat infra tres menses Ecclesiæ viduatæ prouidisse; vt habetur in capit. Ne pro defectu, extra de electione. Et ideo si Prouincialis, vel eius vicesgerens in prædicto casu infra tres menses Conuentui de Priore non prouiderit, elapsis tribus mēsibus non poterit prouidere, & si prouiderit, prouisio non valebit, sed ad Magistrum Ordinis potestas prouidendi deuoluetur, vt habetur extr. de supplen. negligent. Prælato cap. Licet. Vbi dicit glosa, quod mora in electionibus non potest purgari.

Item

Item declaramus ex Capitulo Valentiæ 1596. quod quando contigerit Priorem aliquem non aliâ ob causam à Prioratu quem tunc habet, absolui, quam vt possit in Priorem alterius Conuentus confirmari si confirmatio quacunq; de causa suum non sortiatur effectum, nulla censenda erit absolutio, poteriq; in primo sui Prioratus officio perseuerare. Item Romæ 1580. admonentur Patres Prouinciales, quod si inquisitores eligi in Priores contigerit non eos confirment, nisi consulto Magistro Ordinis, atque sacrâ Congregatione sancti Officij, ne forte sanctum Officium Inquisitionis impediatur.

p. Qui competenter sciat in dicto Conuentu proponere verbum Dei.) Declaramus quod ille qui nescit competenter proponere verbum Dei, nec eligi potest in Priorem, nec confirmari: quia secundum Constitutiones videtur ineligibilis. Quare in Capitulo Venetijs 1357. sic dicitur: Volumus, & ordinamus, quòd nullus de cætero confirmetur in Priorem, nisi sit sufficiens, Prouincialis iudicio, ad proponendum verbum Dei; mandantes strictissime Priorib. Prouincialibus, quod omnes Priores insufficiētes à suis officijs indilatè absoluant. Et in Capitulo apud Tolosam 1372 sic dicitur: Ordinamus quod nullus frater possit eligere in Priorem eum qui nescit competenter proponere Verbum Dei, nec etiam possit eligi, qui non potest sequi Chorum, Dormitorium, Refectorium, & communia, prout decet. & idem fuit declaratum apud Cenomanum 1491. & in multis alijs Capitulis, potissimè autem Romę 1571 admonentur Prouinciales, & vniuersi fratres, ad quos pertinet electio, vt in Conuentibus, vbi viget studium generale, dent operam vt viri graues, & quo magis fieri poterit in literis periti, in Priores eligantur, vt scientiarum studia, quæ maximè Ordo noster profitetur, in dies augeantur.

Item declaramus, quod electio debet esse digni, & idonei viri, & ideo nullus potest eligi in Priorē, qui non habet conditiones à sacris Canonibus requisitas. Nullus autem debet excludi à quacunq. electione, prætextu alicuius criminis, vel delicti, nisi sententialiter sit condemnatus, & per sententiam voce priuatus: quamuis ad electionem non debeat admitti ille, de quo manifestum sit incidisse excommunicationem latæ sententiæ etiam nulla alia declaratione subsecuta, cū sufficiat apertè constare eum commisisse aliquid, per quod reuera ipso facto in excommunicationem latæ sententiæ inciderit.

Item non possunt eligi fratres, qui morantur extra claustra, etiā si cathedrali Ecclesiæ inseruiant, vt declaratum fuit Romæ 1601. Multò minus eligi possunt qui extra Ordinem beneficia obtinent, vt inferius in capitulo de Itinerantibus dicetur. Et qui Prouincialis fuit, non possit infra octo annos immediatè eius absolutionē sequentes, eligi in Prouincialem in illa Prouincia: & qui fuit Prior in-

infra quadriennium in eodem Conuentu in quo fuit Prior, vt constituit Iul. II Quod quidem intelligitur vbi Prouinciales durant per quadriennium, Priores verò per triennium. Duo etiam fratres germani non possunt sibi immediatè succedere in officio Prioratus, aut Prouincialatus. quod si secus factum fuerit, electio sit irrita, & nulla, sicut de facto irritum, & nullam decernimus, & declaramus. Romæ 1608 & confirmatur Parisijs 1611 Ineligibiles quoque sunt ij, qui per sententiam condemnati sunt ad pœnas grauioris culpæ, donec dispẽsentur; quin etiam post dispensationem, vel satisfactionem non adeo facilè eligantur, nisi fortè post multos annos mores in melius commutasse ita clarè constiterit, vt meritò non indigni aliqua gratia censeri possint. Romę 1589. Item Romæ 1569. habetur: Apostatas in posterum recipiendos ad Ordinem non posse admitti ad prælaturas ante viginti annos: & irritum decernitur si secus factum fuerit, vt etiam superius in cap. de Apostat. dictum est. Et Auinion. 1558. diffinitur, vt qui abiurauerint tanquam vehementer suspecti, non possint à quocunque, etiam à Magistro Ordinis, restitui, aut promoueri ad quodcunque officium, siue dignitatem toto tempore vitæ suæ; irritum decernentes quicquid in oppositum factum fuerit. Quod etiam confirmatur Bononiæ 1564. nulla facta mentione illorum verborum, Etiã à Magistro Ordinis. Eligẽdus etiã in Priorem debet habere 12. annos à professione completos, vt fuit authoritate Apostolica ordinatũ Valentiæ 1596. & eadem authoritate confirmatum Neapoli 1600. & Romæ 1601.

VI.

FRatres autem *o.* post quatuor annos à professione sua, si tamen sint in sacris constituti, ad electionẽ Prioris conuentualis admittantur. Infra verò idem tẽpus in socios Priorum conuentualium, vel in electores Priorum Prouincialium, vel in Priores nullatenus eligantur. *p.* Si verò de aliena Prouincia fuerint, postquam per annum continuum in aliquo vno Conuentu alienæ Prouinciæ assignati morati fuerint, admittantur ad electiones in illa Prouincia, sicut alij; & hoc tam si ad tempus quam si simpliciter ad alienam Prouinciam quis assignetur. Infra verò idem tẽpus non admittantur ad electionem electorum Prioris Prouincialis, nec ad tractatus eorum, quæ ad Generale, vel Prouinciale Capitulũ sunt mittenda.

o. Fratres autem post quatuor ãnos à professione sua)

Declaramus in Capitulo Romæ 1608. ita fuisse ordinatum: Cum in Capitulo Generali Valentiæ anno Domini 1596. celebrato Ordinatione decima, authoritate Apostolica statutum fuerit, vt nullus haberet in posterum vocem tàm actiuam, quam passiuam in vlla electione canonica, nisi post expletos duodecim annos à professione sua: quæ Ordinatio recepta, & confirmata fuit in duobus immediatè sequẽtibus Capitulis Generalibus, Neapolitano 1600. & Romano 1601. vbi declaratum fuit, eadem authoritate Apostolica interueniente, hanc Ordinationem extendẽdam esse ad electionem sociorum Priorum euntium ad Capitulum Prouinciale; nunc propter iustas, & legitimas causas, habito viuæ vocis oraculo à S.D.N. Paulo Papa V. de eiusdem Apostolica authoritate, non obstante præfata Valentini Capituli Ordinatione, eiusdemque per duo Capitula sequentia confirmatione, statuimus, & ordinamus, vt deinceps fratres nostri in quacunque electione canonica habeant vocem actiuam, dummodo expleuerint sex annos integros à sua professione, & fuerint sacerdotes, Conuentu nostro Parisiensi dumtaxat ob certas causas excepto, in quo præfatam Capituli Valentini Ordinationem volumus, & declaramus in suo robore permanere. Item eadem authoritate Apostolica cum eadem moderatione confirmatum fuit Parisijs 1611. & declaratum, per hanc moderationem, circa Moniales quidem nihil omnino innouatũ, circa fratres verò nihil quoad passiuam vocem mutatum fuisse.

Quod si contingat aliquem Cõuersum professum admitti ad habitum clericalem habeat vocem in electionib. canonicis post duodecim annos à susceptione habitus clericalis, vt Vallisoleti 1605. declaratum est. Declaramus etiã quod cum dicit ista Ordinatio, Dummodo expleuerit sex annos, hoc esse intelligendum de expressa, vel tacita professione, iuxta declarationem factam in Capitulo Barchinone 1574. ita exponentẽ Constitutionem, quæ quatuor annos à professione requirebat. Declaramus, præterea quod si in aliquo Conuentu non reperiantur nisi duo legitimi vocales (Sacerdotes videlicet, & qui habuerint sex annos à professione) tunc adiũgantur vsque ad quinarium numerum ex his qui habent quatuor annos à professione, suntque in Sacris, incipiendo ab antiquioribus: quod si tot non suppetant addantur saltim vsque ad numerum ternarium, & sic poterunt ad electionem procedere. Si autem tot non reperiantur, tunc deuoluitur electio ad Prouinciales, qui de consilio quatuor, ad minus, grauiorũ Patrum maxima cum consideratione prouidere debebunt: eorũq. conscientias super hoc aggrauamus; sicut fuit authoritate Apostolica declaratum Romæ 1601. circa explicationem Ordinationis, quæ 12. Annos professionis requirebat.

Item Romæ 1583. fuit ordinatum, quod fratres, qui ordinariè permanẽt extra Conuentum quacun-

cunque occasione, & prætextu, præterquam pro Officio sanctæ Inquisitionis, non censeantur assignati in Conuentibus ad vocem habendam in electionibus, quacunque ratione in illis assignētur: sed omnino exclusi intelligantur, quoad electiones faciendas. Quod etiam Rom. 1589. confirmatum fuit, cum declaratione, quod tantummodo vocem actiuam non habeant in electione, in Conuentibus in quibus sunt assignati. Et iterum Rom. 1601. ordinatū fuit, vt fratres extra Ordinem commorantes, etiamsi alicui inseruiāt Cathedrali Ecclesiæ, vel ibi sint Lectores; nec passiuam, nec actiuam habeant vocem.

p. Si verò de alia fuerunt Prouincia, postquam per annum continum.) Declaramus, quòd fratres qui sunt de vna Prouincia, si assignentur in aliquo Cōuentu alterius Prouinciæ, siue pro studio, siue quocunq. alio modo, si non sint ibi totaliter translati, non habent vocem in illo Conuētu, nisi post talem assignationem steterint per vnum annum continuum in aliquo Conuentu præfatæ Prouinciæ. Et intelligitur, quod fuerit continuatio assignationis, & maioris partis vnius anni, vt declaratum fuit in Capitulo Romæ 1532. Si verò fuerint totaliter translati, & illi Prouinciæ incorporati, tunc postquam fuerint in aliquo Conuentu illius Prouinciæ assignati, absq; aliqua dilatione habebunt in præfato Conuentu vocem ad electiones faciendas si tamen compleuerint sex annos à sua professione, & Sacerdotes fuerint, prout supra dictum est: quia sic translati, sunt de illa Prouincia ad quam sunt totaliter translati, & non de alia, sicut fuit declaratum apud Bruges 1336. Tolosæ 1304. & Coloniæ 1428. Item declaramus, in Capitulo Romano 1569 sic haberi: Concedimus fratribus Prouinciarum Indiarum, & Congregationum, vt quamprimū fratres ad illos ex partibus Hispaniarum accesserint, & ad Conuentus suarum assignationum declinauerint, habeant etiam vocem in electione Priorum, si aliàs habiles fuerint; estò quod per annū continuū in aliquo Conuentu earundem Prouinciarum non steterint: & si quid in hac parte supplendum sit, authoritate Apostolica suppletum est.

VII.

Electio autem *q.* tàm Priorum Prouincialium quàm Conuentualium, ad illos tantum pertineat electores, qui personaliter præsentes in electione extiterint, sicut fit in electione Magistri Ordinis.

q. Electio autem tàm Priorum Prouincialiū, quā Conuentualium.) Declaramus quòd licet secundum iura, illi qui sunt absentes, possint instituere procuratorem ad eligendū, quando electio est facienda: tamen in Ordine nostro in quacunque electione non possint electores absentes per literas, aut per pro-

procuratorem eligere, sed oportet quod ipsi personaliter, & præsentialiter in loco electionis existant, nisi in eodem Conuentu essent infirmi decumbentes; quia tunc scrutatores debent ad eos accedere. Instante tamen electione Prioris in Conuentu, vel tractatu de socio faciendo, si aliqui ex electoribus extra Conuentum infra dietam fuerint, debent Præsidentes Conuentuum ad eos nunciū mittere. Quod si noluerint, vel non potuerint venire, vel in loco vbi verisimiliter putabantur debere esse, facta diligenti inquisitione inuenti non fuerint, poterunt electores præsentes, postquam hoc eis legitime constiterit, in eorum absentia, canonicè ad electionem procedere, sicut fuit declaratum in Capitulo apud Bisútium 1353. Et Romæ 1601. authoritate Apostolica hoc idem statutum fuit de Prouincialibus, & Diffinitoribus, qui ad electionem Magistri Ordinis conueniūt. Per dietam autem intelligitur, iter quod potest facere vnus pedester in vna die.

Item declaramus, quòd in diuersis Conuentibus separatis, quorum vnus ab alio non dependet, non potest aliquis frater habere vocem, nec Prior in vno Conuentus potest habere vocem in alio, nisi fortè ibi institueretur Vicarius ad tempus, vt habetur in c. Constitutis de electione. & capi vlt. de Relig.& capit. Cum singula. de Præben. lib. 6. vt etiam fuit in multis Capitulis ordinatum, præsertim Bonon. 1305. & nouissimè Vlyssiponæ, 1618. ordinatum fuit quod nullus frater ratione nouæ assignationis potest eodem anno duos eligere Priores, nec socios pro Capitulo Prouinciali, exceptis Regentibus, Lectoribus, & studétium magistris, qui studiorū promouendorum intuitu alijs Cōuentibus assignati fuerint, & etiā Supprioribus de nouo institutis; Quæ exceptio non intelligitur de Lectoribus casuum conscientiæ.

Item declaramus, quòd cum ex inductionibus, & practicis indebitis libertati electionum, Ordini plurimùm detrahatur, & turbationes, & scandala plurima cōsequantur, & synceritas status Ordinis nostri multipliciter lædatur: propter hoc in multis Capitulis fuit strictissimè prohibitum ne aliquis prece, pretio, promissione, comminatione, ex certa scientia, & ex animi deliberatione præsumeret alium ad eligendū aliquem inducere. Qui vero contrarium fecerit, sit per triennium omni voce priuatus; & nihilominus pœnis alijs acriter puniatur. Et eandem pœnam incurrat ille qui hoc sciuerit, nisi statim habita opportunitate debita, Prælato suo ipsum inductorem reuelauerit; sicut fuit ordinatum Parisijs 1286. Burdegal. 1287. Lucæ 1288. Treueris 1289. Placentiæ 1310. Neapoli 1311. Carcassonæ 1312. Similiter propter eandem rationē, vt electiones nostræ liberè fiant, in cap. 16. infra de Ordinationibus disponitur, quod infra mensem ante electiones quascūque nouæ assignationes, & mutationes fratrum non fiant, nisi in casibus ibi exceptis; & de hoc fue-

runt

runt admoniti Prouinciales in Capitulo Bononiensi 1564. per hæc verba: Admonemus RR. Prouinciales, vt cum celebrandæ electionis in Conuentu aliquo tempus instat, etiam si Priori mensis vnus supersit sui officij, maxime abstineant à mutationibus fratrũ in dicto Conuentu, in quo instat electio; nisi in his casibus, qui in nostris Constitutionibus exprimũtur; ne propter hoc eligentium libertati aliquod præiudicium fieri videatur. Et Romæ 1589. sic habetur: Declaramus ad tollendam quamcunque fraudem, & doli suspicionem, & quatenus opus est decernimus, & statuimus, quod ad hoc quod aliquis in aliqua electione vocem habeat, non sufficit quod ante electionis mensem in Conuentu vbi eligere debet, fuerit assignatus, nisi de assignatione ipsa, & Prælato, & Cõuentui in quo reuera est assignatus, reuera ante mensem constiterit. Quod Venetijs 1592. fuit confirmatum, & additum, quod excipiatur casus mortis ipsius Prioris, quando iam nulla fraus præsumi potest. Tandem in Capitulo Romæ 1601. acceptata fuit Clemen. VIII. Constitutio, ne duobus mẽsibus ante tempus electionis Prioris, vllæ fiant assignationes, vel reuocationes. Quæ etiã fuit acceptata Vallisol. 1605. & additum quod si factę fuerint, fratres sic assignati non habeant vocem in quauis electione illius Conuentus, donec aliquis fuerit confirmatus.

Item declaramus in Capitulo Romæ 1612. fuisse ordinatum ita: Declaramus quòd cum in Constitutionibus nostris dicitur quòd infra mensem electionis, numerus eligentium non augeatur; non debet intelligi quando quis intra tempus electionis complet sex annos suæ professionis, si est Sacerdos, vel sacrum Presbiteratus Ordinem suscipit, & explet sex annos à professione; poterit enim in præfatis casibus vocem habere in electione. Et idem dicitur, si contingat Priorem mori; iuxta declarationem Venet. 1592. factam, quia tunc nulla fraus præsumi potest.

Item declaramus ordinatum fuisse Parisijs 1611. ad tollenda inconuenientia in electionibus, quod non fiat assignationes fictitiæ, sed ad illos tantum pertineat electio, qui reuera & bona fide in illo Conuentu assignati sunt, & in eodem saltem per duos menses realiter & bona fide Conuentui inseruientes ante electionem Prioris permanserunt. Nec etiã possunt vocales ab eodem Conuentu remoueri infra idem tempus electionis, antequam Prior electus fuerit, & confirmatus, nisi pro officio Prioratus vel Lectoratus, vel ratione scandali. Item Valentiæ 1596. prohibetur nè de electione peragenda aliquis tractare audeat, nisi ante diem vnã electionis, per se, vel per alios, verbo aut scripto; sub pœna grauioris culpæ, siue is vocem habeat in electione, siue non. Et prælati talem pœnam transgressoribus infligere tenentur. Et in cap. Sciant cuncti. de Electione lib. 6. habetur summarie Decre-

tum hoc: Sciant cuncti, qui eo ad quos spectat electio, pro eo quòd rogati, vel inducti, eum pro quo rogabantur, vel inducebantur eligere noluerunt, spoliant vel iniustè persequuntur, ipso facto sententiam excommunicationis incurrunt. Quod in Capitu. Bonon. 1615. fuit ad memoriam reuocatum.

VIII.

Prior autem r. Conuentualis, de consilio discretorum fratrum sui Conuentus instituat Suppriorē cuius officium erit habere diligentiam circa Conuentum, & corripere delinquentes, & in alijs quantum Prior assignauerit, vel ei permiserit. Idem autem Supprior mortuo Priore, vel amoto, vices eius in omnibus plenariè obtineat, quousque Prior eiusdem loci fuerit electus, & confirmatus, & in domo præsens extiterit; nisi Prior Prouincialis aliter ordinauerit. In quotidianis verò Capitulis non accusetur Supprior, nisi aliquando pro aliquo maiori excessu, secundum quod Priori visum fuerit, proclametur.

r. Prior conuentualis de consilio discretorum.) Declaramus quòd Prior Conuentualis non potest instituere Suppriorem, nisi de consilio, & assensu specialiter ad hoc congregato maioris vel sanioris partis Patrū illius Conuentus, qui iuxta morem solent ad consilia vocari: & oportet, quòd ille frater, qui debet Supprior institui, sit in eodem Conuentu assignatus, sicut fuit declaratum Venetijs 1325. Ad cōsilia autem vocandi sunt hi, qui designati sunt in c. de Recipiēdis.

Item declaramus quòd Priores Prouinciales, in sua Prouincia dumtaxat, possunt instituere Suppriores, quia in Rectoribus essentialiter ordinatis, quod inferiori conceditur, superiori nullatenus denegatur; nisi super hoc specialis fiat exceptio, sicut fuit declaratum Bisuntij 1353.

Item declaramus, quòd in quolibet Conuentu Suppriore carente, Priores secundum modum in Constitutionibus positum tenētur infra spatium vnius mensis Suppriores instituere, vel instituendos petere; & qui in hoc inuenti fuerint negligentes, à suis officijs absoluantur, sicut fuit ordinatum Neapoli 1311. & Valentiæ 1337. Declarantes quod imminente tractatu eorum quæ ad Capitulum mittenda sunt, non debent Priores vllo modo Suppriores absoluere: quòd si contrarium fecerint, in pœnam à Prioratus officio absoluantur, sicut fuit ordinatū Auinione 1344. Item declaramus quod quamuis Prior Conuentualis non possit instituere Suppriorem, nisi fratrem in suo Conuentu assignatū, potest ta-

tamen instituere Vicarium in Cōuentu suo; Priorem, vel fratrem alterius Conuentus, licet hoc nō debeat facere, nisi in casu necessitatis. Nam secundum iura, vnus Ordinarius potest committere vices suas alteri, cuiuscunq; alterius dioec. Et propter hoc cum Prior sit Ordinarius in suo Conuētu, poterit vices suas fratri cuiuscunque alterius Conuentus committere. Item declaramus quòd nec Superior, nec Vicarius institutus à Priore, potest in absentia Prioris alium Vicarium substituere; nisi sibi specialiter committatur per Priorem; dicendo in suo recessu: Ego instituo in Vicarium illum, vel illos, quos instituendos duxeritis; sicut fuit declaratum Tolosæ 1328. Item cum absentia Suppriorís sit Conuentui valde damnosa, nullo modo debeat Suppriores, in socios Priorum eligi; qui autem oppositum fecerint, debent grauiter puniri, ac voce priuari, sicut fuit ordinatum Bonon. 1275. & Tolosæ 1304. Si tamen Suppriores Conuentuū fuerint Prædicatores generales; quia habent vocem in Capitulo Prouinciali, possunt ire ad Capitulum Prouinciale, vt fuit declaratum Romæ 1608. Declaratione prima.

Item declaramus quòd Suppriores, & Vicarij Priorum in absentia Prioris, non possunt recipere fratres ad Ordinem, vel professionem, neque etiam ad sacros Ordines promouere, sicut fuit ordinatum apud Montempesulanum 1394. & apud Briuam 1396. Possunt tamen absentibus Prioribus, per Priuilegium quod dicitur Maremagnum, omnes fratres suorum Conuentuum, vel ad eos declinantes, ab omnibus excessibus, & censuris à iure vel à iudice generaliter promulgatis absoluere. Sacramenta Eucharistiæ, & Extremæ vnctionis eis administrare. Tolosæ 1318. & Valentiæ 1337.

1. Supprior mortuo Priore, vel amoto, vices eius in omnibus plenariè obtineat.) Declaramus quòd per Constitutiones nostras, mortuo, vel amoto Priore, cum Supprior vices eius plenariè in omnibus obtineat poterit in tali casu agere quidquid Prior iure ordinario potest: & ideò poterit Vicarium instituere, fratres ad probationem, vel ad professionem recipere, Confessorem eligere, & aliorum fratrum confessiones audire, & alios pro audientia fratrum exponere; quia cum sit in tali casu quasi ordinarius, & potestatem, ac iurisdictionem ordinariam habens, poterit prædicta, & quæcunq; alia facere, quæ Prior iure ordinario potest. Non poterit autem fratres præsentare Episcopis pro confessionibus secularium audiendis, vel pro Ordinibus suscipiendis, vel alia huiusmodi facere, quæ Priori competunt, non de iure, sed ex commissione. Et hæc eadem potest Vicarius electus à Patribus, mortuo, vel amoto Priore in absentia Suppriorís; quia in tali casu Vicarius non est delegatus, sed habet iurisdictionem ordinariam per legem sibi datam.

c. **Et in domo præsens ex titerit.)** Declaramus quod Prior conuentualis nouiter electus, & confirmatus, antequam veniat ad suum Conuentum, nō potest Suppriorem à suo officio remouere: quia per legem, seu per Constitutionem, vices eius plenariè gerit in omnibus, quousque ipse Prior præsens in domo extiterit. Postquam verò semel in Conuentu præsens fuerit, & postea à Conuētu recesserit, poterit etiam existens extra suum Cōuentum, Suppriorem, vel etiam Vicarium à Patribus electum absoluere, & alia quę ad suam iurisdictionem pertinent quoad fratres sui Conuentus exercere. Similiter poterit Prior conuentualis Suppriorem institutum à Priore Prouinciali absoluere, vt declaratur in Capitulo Barchinonæ 1574. Sed hoc de absolutione Supprioris, intelligendum est iuxta declarationem Capituli Valētiæ 1596. quòd possit absolui à Priore, de patrum tamen consilio per vota secreta.

Item declaramus in Capitulo Barchinonæ 1574. fuisse declaratum, Suppriores non habere locum extra Conuentus suos quibus præsunt, nec etiam super Baccalaureos subditos suos, quos solent præcedere in Conuentu, si contingat Suppriorem, & Baccalaureum eiusdem Conuentus, simul ad alium Conuentum declinare.

u. **Nisi Prior Prouincialis aliter ordinauerit.)** Declaramus quòd mortuo, vel amoto Priore, Prior Prouincialis potest Suppriorem à suo officio absoluere, vel authoritatem eius limitare, etiam antequam Prior electus fuerit, vel confirmatus, vel præsens in domo extiterit. Et poterit in eodem Conuentu Vicariū instituere fratrem alterius Conuentus, qui habebit vocem in electione, & alijs negotijs, & tractatibus illius Conuentus; sicut fuit declaratum Caturci 1319. Nō potest tamen in illa electione vocem passiuam habere in eodem Conuentu: quod si secus factum fuerit, totum sit irritum & inane vt fuit ordinatum Romæ 1553. & 1558. & Auinione 1561. & Bononiæ 1564.

IX.

SI verò x. mortuo Priore vel amoto, vel absente domus Suppriorem præsentem, vel Vicarium Prioris (in eius absentia) non habuerit: tres patres illius Cōuentus præsentes, & vocem in electionibus habentes, qui primitus habitum nostri Ordinis susceperunt (si tamen post professionem à nostro Ordine nullatenus discesserunt, nisi per Magistrum Ordinis, vel Prouinciale, vel Generale Capitulum cum eis fuerit dispensatum) aliquem fratrem de Conuentu illo in domo præsentem, ante-

requam comedant, & bibant eligere teneantur, renuntiatione qualibet non obstante qui vices supradictas Prioris obtineat, quousque domus ipsa Priorem præsentem habeat, vel Suppriorem, vel Vicarium Prioris in eius absentia; vel Prior Prouincialis, vel Conuentualis aliter ordinauerit. Quod si prædicti tres non concordauerint, duorum sententia ad prouidendum, siue de vno ipsorũ trium, siue de aliquo alio fratre conuentuali præsente præualebit.

x. Si verò mortuo vel amoto Priore.) Declaramus quod mortuo, vel amoto Priore, si domus non habuerit Suppriorẽ vel Vicarium eius, vel alicuius alterius Superioris, tres patres antiqui, qui diutius habitum nostræ Religionis post professionem portauerunt, & assignati sunt in præfato Conuentu, tenentur eligere vnum vicarium, qui in tali casu poterit in electione cum alijs duobus vota recipere, & omnia facere, quæ potest Supprior mortuo, vel amoto Priore; sicut declaratũ est Caturci 1319. & Tolosæ 1328.

y. Vel Vicarium Prioris.) Declaramus quod cum mortuo, vel amoto Priore, Vicarius ab eo institutus etiam remoueatur, & non remaneat amplius Vicarius, sicut declaratum fuit apud Bruges 1369. illud verbũ (vel Vicariũ Prioris) nõ debet referri ad illud, mortuo, vel amoto Priore: sed ad illud verbum, vel absente Priore: & in tali casu, videlicet in absentia Prioris, si domus Suppriorem vel Vicarium eius, vel Vicarium Prioris non habuerit, tunc tres fratres illius Conuentus, qui diutius habitum nostræ Religionis post professionem portauerunt, tenebuntur aliquem fratrem de illo Conuentu in Vicarium eligere: qui vices Prioris in omnib. plenariè obtinebit, quousque Domus ipsa Priorem præsentem habeat, vel Suppriorem; aut Vicarium Prioris; vel Prior Prouincialis, vel Conuentualis aliter ordinauerit. Ex quo patet quod verbum illud vel Vicarium Prioris, refertur ad absentiam, & non ad remotionem Prioris; quia Prior remotus ab aliquo Conuentu, non potest de illo aliquid disponere, vel ordinare; quod tamẽ potest in sua absentia facere. Et propter hoc in Capitulo Bonon. 1261. cum in prædicta clausula Si verò mortuo, nulla fieret mentio de absentia Prioris, nec de eius Vicario, fuit statutum, & confirmatum; vt sic diceretur: Si verò mortuo Priore, vel amoto: addatur, vel absente. Et infrà: Et domus Suppriorem præsentem non habuerit: addatur, vel Vicarium Prioris. Et infrà, vbi dicitur, vel Prior Prouincialis, addatur, vel Conuentualis aliter ordinauerit. Et ita benè apparet, quod prædicta clausula, quæ solum se extendebat ad eligendum Vicarium in casu mortis, vel remotionis Prio-

ris, nunc per illos tres dictiones additas, etiam se extendit in casu absentiæ ipsius Prioris. Item declaramus, quod Priores absoluti à suis officijs, ad illos Conuentus de quibus fuerunt assumpti, pertinebunt, nisi per Superiores de illis aliter fuerit ordinatum.

z. Fratrem aliquem de illo Conuentu.) Declaramus, quod aliquis frater propriè dicitur esse de aliquo Conuentu, qui est in illo assignatus per Priorem Prouincialem, vel per Magistrum Ordinis, vel eorum Vicarios, vel per Capitulum Generale, vel Prouinciale. Et talis propriè dicitur esse conuentualis illius Cõuentus, etiam si nõ fuerit in illo professus. Non possunt ergo illi tres Patres aliquem fratrem eligere in Vicarium, nisi fuerit in illo Conuentu assignatus; sic enim poterit dici esse de illo Conuentu, vel frater conuentualis illius Conuentus, sicut fuit aliàs declaratum Tolosæ 1328.

X.

NVlli autem. &, Præsidenti Ordinis liceat alicui extra obedientiam nostri Ordinis existenti, curam cõmittere super fratres, vel Conuentus Ordinis quomodocunque, nisi Prelatis ex Ordine nostro assumptis supra socios eis deputatos, & quamdiu sunt eorum socij, & nisi supra apostatas, & vagos, hoc est sine Ordinis licentia extra Ordinem commorantes, quamdiu sic extra manent. Super quos volumus quòd non solum Magister Ordinis, sed etiã Priores Prouinciales, & eorum Vicarij, possint potestatem concedere omnibus Ecclesiasticis personis. Quod si secus factum fuerit, sit irritum & inane. Fratres verò nostros, tam in Episcopatu præcisè titulari, vel aliàs infra Episcopatum constitutos, & beneficiatos, vel exemptos ab Ordine, exceptis Magistro Sacri Palatij, & Pœnitentiarijs perpetuis D. Papæ, qui sequuntur Romanam Curiam, eorumque socijs, nolumus in nostris Conuentibus vltra triduum retineri, absque licentia Prouincialis, cum cõsensu (ad minus) duarum partium Conuentus obtenta. Alioquin suspensionem à suis officijs incurrant Præsidentes ipso facto contrafacientes.

& Nulli Præsidenti Ordinis liceat &c.) Declaramus, quod cum Ordo noster sit immediatè subiectus Romano Pontifici & exemptus ab omni potestate & iurisdictione quorumcunque Prelatorum, qui non sunt de Ordine; & cum etiam nullus Præsidens, vel frater Ordinis possit renun-

nunciare cuicunque priuilegio nostro Ordini concesso, absque assensu Capituli Generalis; propter hoc hic prohibetur ne alicui Præsidenti Ordinis liceat cuicunque extra obedientiam nostri Ordinis existenti committere curam, vel authoritatem dare super fratres, vel Conuentus Ordinis nostri; quod si secus factum fuerit irritum sit & inane; & illi qui talem authoritatem huiusmodi personis dederint, vel alicui priuilegio Ordinis renunciauerint, debent pœna grauioris culpæ puniri, à qua non possunt, nisi per Magistrum Ordinis, vel Priorem Prouincialé, vel per Generale, vel Prouinciale Capitulum dispensari.

Item declaramus, Vallisoleti 1605. ordinatum fuisse, vt in Prouincijs in quibus hactenus patentes literæ confirmationis Priorū in Capitulo legi non consueuerūt: deinceps legantur coram fratrib. in Refectorio, vel Capitulo, notando in eisdem literis diem, & horā quibus fuerint intimatæ.

CAP. III.

De Electione Prioris Prouincialis.

I.

STatuimus 1a. & ordinamus, vt mortuo, vel amoto Priore Prouinciali, vel ipso, & eo cui vices suas commiserit, extra Prouinciam existente, Prior Conuentualis illius loci, in quo primum Capitulum Prouinciale fuerit celebrandum, vices eius obtineat, quousque Prior Prouincialis illius Prouinciæ sit electus, & confirmatus; & ipse, vel ille cui vices suas comiserit, præsens in Prouincia extiterit. Quod si Capitulum Prouinciale ex aliqua causa, ad Conuentum alium transferatur (quæ translatio fiat per Priorem Prouincialem, vel eius Vicarium de consilio discretorum) post translationem, prioris Vicarij potestas expiret, & Prior loci illius, ad quem Capitulum fuerit translatum, vices Prioris Prouincialis in omnibus obtinebit.

II.

IDem dicimus, si Capitulum Generale contigerit ad aliam Prouinciam trāsferri: videlicet quod authoritas Vicariæ ad Prouincialem illius Prouinciæ cum Capitulo transferatur. Si autē Conuentus ille, cui Capitulū assignatum fuerat, vel translatum, Priorem non habuerit, vel eum infra tempus Vicariæ suæ mori, vel amoueri contigerit, vel extra Prouinciam esse; durante eius absētia Prior illius domus, vbi

Prouinciale Capitulum ante cedens fuerat celebratum, vices Prioris Prouincialis in omnibus obtinebit; & sic deinceps retrocedendo, quousque Conuentus ille in quo Prouinciale Capitulũ fuerit celebratũ, Priorem habuerit: qui vices Prioris Prouincialis in omnibus obtinebit, quousq. Conuentus ille, in quo Prouinciale Capitulum fuerit celebratum, Priorem habuerit; qui vices Prioris Prouincialis in omnibus obtinebit, donec Prior illius Prouinciæ sit electus, & confirmatus; vel Magister Ordinis, vel Generale Capitulum in prædictis casibus aliter ordinauerit; vel ipse Prouincialis, vel cui vices suas commiserit, præsens in Prouincia extiterit.

a. Statuimus &c. Et infra. Vices eius obtineat.) Declaramus quod illi qui amoto vel mortuo Priore Prouinciali ex vi Constitutionum gerunt vices Prouincialium in omnibus, nullã habent ex hoc super sorores nostri Ordinis potestatem, sicut fuit declaratum Victoriæ 1331. & Argentinę 1307. Veruntamen Iulius Papa II. per suas literas in forma Breuis, fratri Thomæ de Vio Caietano tunc Vicario Ordinis, & omnibus Vicarijs pro tempore, Ordinis, Prouinciarum, Conuentuumq. eius, mortuis, vel amotis, Magistro Ordinis, Prioribus Prouincialibus, vel Conuentualibus, omnem potestatem, & facultaté, tàm Apostolica authoritate, quã quomodolibet aliter concessam, in posterum concedendam, Magistro, Prioribus Prouincialibus, vel Conuentualibus præfati Ordinis (exceptis illis, quæ in Constitutionibus dicti Ordinis, specialiter illis inhibentur) respectiuè, concessit de gratia speciali, die septimo Septembris Anni Millesimi Quingentesimi septimi.

III.

SI verò Prior illius Conuẽtus, vbi Prouinciale Capitulum fuerit celebrandum, in Prouincia pręsens extiterit sed aliqua ex causa Capitulo Prouinciali nõ interfuerit similli modo Prior illius loci, vbi fuerat præcedens Capitulum celebratum, vices Prioris Prouincialis (in ipso tantum Capitulo, durante absẽtia prædicti Prioris) in omnibus obtinebit. Finito verò Capitulo, Prior domus in qua Capitulum illud fuit nouiter celebratum, vices Prioris Prouincialis (eo modo quo supra dictum est) in omnibus obtinebit. *b.* Si autem Priorem prouincialem in Capitu lo

lo Generali, vel medio tempore vsq. ad Capitulum Prouinciale, vel in ipso Capitulo Prouinciali mori, vel amoueri contigerit, vel quocunque casu infra illud tempus Prouinciam aliquam Priore Prouinciali carere contigerit, vel carentia ipsa durante; ad ipsum Capitulum prouinciale eius electio pertinebit; qua peracta Capitulum Prouinciale celebretur.

I V.

QVod si e nec ipse in ipso Capitulo electus, nec alius fuerit confirmatus; vel post Prouinciale Capitulum Priorem Prouincialem mori, vel amoueri contigerit: qui eius locum obtinet, teneatur conuocare quantocyus poterit electores; & in die ad eligendum assignata Prior Prouincialis eligatur, vel postuletur; & Prouinciale Capitulum celebretur, nisi prius celebratum fuerit. Quod si in die statuta non elegerint, vel postulauerint, qui debet eligere; ad Magistrum Ordinis potestas prouidendi trãsferatur. Quod si fratres cuiuscunque Prouinciæ, infra annum postquam eis constiterit, quòd Prouincia caret suo legitimo Pouinciali, non elegerint vel non postulauerint Prouincialem; ipso facto electio, & prouisio de Prouinciali, sit ad Magistrum Ordinis deuoluta.

b. Si autem Priorem Prouincialẽ in Capit. Generali.) Declaramus quod circa initium Ordinis, vsque ad annum 1357. vbi fuit ista Constitutio confirmata, singulis annis fiebant Capitula Prouincialia post Capitulum Generale. Et si Prior Prouincialis, post Prouinciale Capitulum moriebatur vel amouebatur; ante Generale Capitulum conuocabãtur electores, & in die statuta eligebatur Prior Prouincialis: & tũc non celebrabatur Capitulum Prouinciale; quia iam erat celebratũ Si verò amouebatur, vel moriebatur Prior Prouincialis in ipso Capitulo Generali, vel post, vsque ad diem statutam pro Capitulo Prouinciali, conuocabantur electores, & in die statuta eligebatur Prouincialis, & postea Capitulum Prouinciale celebrabatur, in quo recitabantur acta Capituli Generalis illo anno celebrati. Sed postmodum ad euitandas expensas, & ad tollendam confusionem quæ sequi videbatur, fuit facta ista Constitutio, per quam statutum fuit, si contingeret Priorem Prouincialem in Capitulo Generali, vel medio tempore vsque ad Capitulum Prouinciale, vel in ipso Capitulo Prouinciali mori, vel

vel amoueri, vel quocunque casu contingeret infra illud tempus Prouinciam aliquam Priore Prouinciali carere, vel ipsam carentiam etiam ante illud tempus inceptam infra illud tempus durare: tunc electio pertinere deberet ad Capitulum Prouinciale, & non ad electores: hoc est ad Priores cũ singulis sociis, & ad Magistros in Theol. & Prædicatores Generales. Et facta electione in die statuta, Capitulũ Prouinciale debet celebrari. Vbi est aduertendum quod si etiam ante Capitulum Generale Prouincia inceperit Priore Prouinciali carere, sed non potuerunt forte electores ante Capitulũ Generale congregari, nec electionẽ facere; vel si potuerunt, & electionem fecerunt, electus non fuit cõfirmatus; & sic carentia durauit, vsque ad Capitulum Generale: tũc & eo casu electio Prioris Prouincialis pertinebit ad Capitulũ Prouinciale, & non ad electores; sicut declaratum fuit Valentiæ 1364. Ianuæ 1365. & Auinione 1367. Et demum in Constitutiones redactũ in Capit. Rom. 1558. quod inchoatum fuerat Salman. 1551. & approbatũ Romæ 1553.

c. Quod si nec ipse in ipso Capitulo electus, nec alius fuerit confirmatus.) Declaramus, quod cum per priuilegia sit nobis concessum, quod quando in aliquo Capitulo, vel Conuentu nostri Ordinis, de Prouinciali, vel Conuentuali Priore occurrerit electio facienda, si ex aliqua causa electionem factã contingat forsitan non confirmari, Superior ad quem confirmatio talis electionis pertinet, authoritate Apostolica concedere poterit, & in Priorem confirmare aliquem de illis fratribus, quos ipsi electores, vel maior pars eorum per literas suas ab eo petierint, quando ad ipsum pro electi confirmatione transmittunt: & propter hoc dicit hic Constitutio: Quod si nec ipse in Capitulo electus, nec alius (scilicet postulatus) fuerit confirmatus, ille qui locũ Prouincialis obtinet, teneatur eõ uocare quam citius poterit electores.

V.

Volumus autem quod electio prædicta (quæ non in ipso Capitulo prouinciali, sed post Capitulum debet celebrari) tantum spectet ad Priores Conuentuales, & ad Prædicatores Generales, & vnũ fratrẽ de quolibet Cõuẽtu, ad hoc idẽ pro qualibet electione de Priore Prouinciali fienda (si pluries fieri contigerit) nouiter electum (Romæ 1558.) nisi Cõfirmator præsens fuerit, vel in tã parua distãtia, quod ante dissolutionẽ prioris cõgregationis potuerit de cassatione electionis prius factæ (si eã cassari contingat) nuncius peruenire; tunc enim & secunda & tertia (si opus fuerit) electio, ad eosdem pertine-

tinebit. Qui electos, à maiori parte medietate Conuentus, per disquisitionē d. Supprioris, vel vices eius gerentis, & duorū fratrū qui primitus habitū nostri Ordinis susceperunt, nec post professionē suā vllatenus à nostro Ordine discesserūt (nisi per Magistrū Ordinis, vel Generale, aut Prouinciale Capitulū cū eis fuerit dispensatum) omnibus fratribus ad Conuentū illum pertinentibus conuocatis (si infra vnam dietam ad eos possit nuncius peruenire) eligi debet. Et hoc idē in electione Prioris Conuentualis, e. & tractatu eorum quę mittenda sunt ad Capitulum Prouinciale, obseruetur. Qui secundum formā inferius in electione Magistri positam, electionem huiusmodi celebrabūt; hoc excepto, quod eos includi, sicut in electione Magistri, non oportet.

d, Per disquisitionem Supprioris.) Declaramus quod in electione electorū Priorum Prouincialium, Prior Conuentualis debet habere primam vocem, non obstante illa Constitutione quæ dicit, quod in electione prædicta Supprior cum duobus patribus debeat vota fratrum discute- re, sicut fuit declaratum in Capitulo Lucæ 1288. & Argent. 1299.

e, Et tractatu eorum quę mittenda sunt ad Capitulū.) Declaramus quod ad Priores Cōuentuales non spectat ordinare, vel se intromittere de tempore, vel die instituendo, siue de quocunque alio eorum, quæ ad tractatum Prouincialis Capituli, vel electionem socij pertinent: sed assignatio diei, in quo tractari debent ea, quæ ad electionem socij Prioris, & ea quæ ad Capitulum Prouinciale mittenda sunt, pertinent ad Suppriorem; nec Priores electioni socij interesse debent; sicut declaratum fuit apud Montempesulanum 1271. & Lugduni 1274. & Barchinonæ 1323. Et tractatus eorum quæ mittenda sunt ad Capitulum, non possunt vltra vnum diem prolongari.

Item declaramus, quod socij Conuentuum electi ad Capitulū Prouinciale, vocem tantum habeant in Capitulo Prouinciali illius anni, pro quo fuerunt electi. Si autem ex causa, vel impedimento, à Capitulo Prouinciali, illo anno supersedeatur, ad tractatum Capituli Prouincialis anni sequentis, ex vi talis electionis non admittantur: sicut fuit declaratum Ferrariæ 1362. In Capitulo etiam Bononiæ 1564. ordinatum fuit, quod qui in vno Conuentu fuerit electus semel in socium Prioris Conuentualis euntis ad Capitulum Prouinciale, in eodem Conuentu non possit eligi in socium Prioris pro Capitulo Prouinciali immediatè sequenti: & si

& si secus fiat, irrita electio censeatur. Vbi etiam fuit declaratum, quòd Prouinciales qui suũ officium expleuerint, aut etiam fuerint absoluti, ad idem officiũ in eisdem prouincijs, non possint eligi, nisi post tempus, quo duorum Prouincialium officium durare solet; vt etiam superius ex Constitutione Iulij II. dictum est. Similiter si ante morté, vel amotionem Prioris Prouincialis, aliquis Conuentus de electione socij Prioris tractatum fecerit & aliquem fratrem in socium elegerit: si contingat postea electionem ipsius Prouincialis fieri per electores, & non per Capitulum Prouinciale, non erit talis frater sic electus verus socius, sed oportebit post mortem ipsius Prouincialis, vel amotione, aliquem in socium de nouo eligi, siue nominari, sicut declaratũ fuit Briuę 1346.

VI.

QVòd si Magister Ordinis, vel Capitulum Generale aliquem fratrem illius Prouinciæ Vicarium instituerit in eadem, volumus ipsum Vicarium in electione prædicta vocem habere.

f. Tres autem Priores Cõuentuales, qui primitus habitum nostri Ordinis susceperunt (quum electio per scrutinium facienda est) voluntates singulorum sigillatim, & seorsum aliquantulũ in eodem loco coram oculis omnium disquirant, & scribant; deinde scripturam in medium publicent, expressis nominibus eligentium, & electorum. Et facta collatione numeri ad numerum, si omnes, vel maior pars vltra medietatem omnium eligẽtium in vnum concordauerint, & minor pars interrogata maiori consenserit; ille qui primam vocem habuit inter electores, surgẽs dicat: Ego frater N. vice mea & omnium electorum præsentium, eligo fratrẽ N. in Priorem Prouincialem talis Prouinciæ. Si verò non omnes consenserint, & tamen maior pars vltra medietatem (vt dictum est) vnum elegerit, tunc (sicut prius) qui primam vocem habuit dicat: Ego frater N. pro me, & his qui mecum consentiunt, eligo fratrem N. in Priorem talis Prouinciæ.

VII.

ILle autem supradictus elector, illo anno sit socius Prioris Conuentualis euntis ad Capitulum Prouinciale, si tunc fuerit celebrandum. Quòd si eum impediri contin-

tingat, antequam iter ad eũdum ad electionem arripuerit, Conuentus alium possit eligere loco ipsius. Idem dicimus de socio Prioris Conuentualis euntis ad Capitulum Prouinciale, electo. *g* Instante verò Prioris Prouincialis electione, Priorum Conuentualium absolutionẽ (nisi ob causam criminis, vel grauis scandali, vel ipso Priore petente, vel in Capitulo Prouinciali à Diffinitorio illius tunc post electionem Prioris Prouincialis factam, licet pendentem quoad confirmationem) fieri totaliter prohibemus. Instare autem electionẽ Prioris Prouincialis dicimus, quandocunque Prouincia non habet Priorem Prouincialem præsentẽ, vel absentem.

f. Tres autem Priores Cõuentuales &c.) Declaramus quòd in electione Prioris Prouincialis, tres Priores Conuentuales qui diutius post professionem habitum nostri Ordinis portauerunt debent vota electorum recipere iuxta formam in Capit. Bonon. 1564. traditam, & supra in c. 2. de Electione Prioris Conuentualis positam.

g. Instante verò Prioris prouincialis electione.) Declaramus, & volumus, quòd sicut imminente electione Priorum Conuentualium, non debent fieri mutationes fratrum infra duos menses (vt supra dictum est ex Constitutione Clementis VIII.) ante electionem prædictã, nisi in casibus expressis in Constitutionibus: simili modo declaramus, & volumus quòd non fiant mutationes fratrum, priuationes vocum, absolutiones Priorum, à tempore notitiæ carentię Prouincialis in aliqua Prouincia, vsq. ad notitiam confirmationis eiusdem nisi in casibus in Constitutionibus contentis; sicut fuit declaratum Venetijs 1357. Brugis 1369. & Coloniæ 1301.

VIII.

PRior autem Prouincialis supradicto modo electus, poterit per Magistrum Ordinis *h.* confirmari, vel eius electio cassari, si ipsi Magistro videbitur. Quòd si Ordo Magistrum non habuerit, ipsum electum confirmandi, vel infirmandi, & ad dicti officij susceptionem compellendi, Vicarius Ord. habeat potestatem. Si verò post cõfirmationem, per Magistrum Ordinis factam, antequam ad electum ipsa confirmatio perueniat, Magistrum Ordinis mori, vel amoueri contigerit, confirmatio suum sortiatur effectum.

IX.

STatuimus autem, *i.* vt Prior Prouincialis in Capitulo Generali à Magistro, & Diffinitoribus Capituli (præmissa diligenti examinatione) confirmetur, vel amoueatur.

h. Poterit per Magistrum Ordinis confirmari.) Declaramus quòd Magister Ordinis per priuilegia Bonifacij VIII. & Clementis VII. potest omnes, & singulos fratres dicti Ordinis, Inquisitores, ac Priores Prouinciales & Conuentuales, & alios quoscunq. officiales dicti Ordinis, ac Priorissas Monasteriorum in dicto Ordine, & per Sedem Apostolicam vel per quoscunq. & quauis authoritate deputatos, quoties sibi videbitur reuocare, & à suis officijs remouere, etiam si eis per Sedem Apostolicam fuisset concessum, quòd à suis prælationibus, vel officijs remoueri non possent; & loco ipsorum alios, vel alias substituere, ac officia ipsa limitare, ac in Curia Romana Procuratorem instituere, & institutum ab ipso officio remouere, quoties sibi, & suis successoribus videbitur expedire. Item declaramus Bonon. 1615. istud ordinatum fuisse: Ad expensas in Prouincijs, & alia varia inconuenientia euitanda, electionis Prouincialium scrutinia ad Magistrum Ord. per tabellarios, aut fratres Conuersos siue Tertiarios mittantur. Si verò aliquando per Patres grauiores ex causa vrgentissima, huiusmodi scrutinia mittere necesse fuerit hoc arbitrio Magistri Ordin. probandum vel improbandum relinquimus. Caueant autem Patres, aut fratres Prouinciarum, ne facilè sese electionibus Prouincialium opponant, aut Protestationes de inualiditate earum faciant; alioquin pro ausibus temerarijs à Magistro Ordinis grauissimè puniantur.

Item declaramus, quòd si Patres Conuentuales, in Prouinciales electi fuerint, statim vt Prouincialatus confirmationem acceperint, ab officio Prioratus cēseantur absoluti, etiam si talis absolutio in literis confirmationis non fuerit expressa. Bononię 1564.

i. Statuimus autem, vt Prior Prouincialis in Capitulo Generali.) Declaramus, hoc ita esse intelligendum, si tunc in proximo Generale Capitulum celebrabitur, alias per Magistrum Ordinis, de consilio Patrum debet confirmari prout superius dictum est.

Item declaramus, Romæ 1546. fuisse ordinatum quod si pendente cōfirmatione Prouincialis in aliqua Prouincia, & finito Capitulo Prouinciali, electum mori cōtigerit, Vicariatus eiusdem Prouinciæ pertineat ad illum Priorem, in cuius Conuentu sequens Capitulum fuerit assignatum.

X.

PRior autem Prouincialis eandem habeat pote-

testatem in sua Prouincia, quam & Magister Ordinis, k. & eadem sibi reuerentia, & obedientia à Comprouincialibus exhibeatur, quæ Magistro Ordinis, nisi Magister præsens extiterit. Item Prior Prouincialis totam suam Prouinciã per se (si poterit) vel Vicarios idoneos teneatur singulis annis visitare; quibus authoritatem suam committat, prout sibi videbitur expedire.

XI

PRiores autem Prouinciales quum fuerint absoluti, ad illos Conuentus pertineant, de quibus fuerunt assumpti: nisi per Superiores suos de eis aliter fuerit ordinatum. Si verò in Prouincialatu decesserint, libri, & alia quæ habuerunt per prouisionem Ordinis à Prouincia, vel etiam ab aliquo Cõuentu, antequam essent Prouinciales, vel in ipso Prouincialatus officio, ad Prouinciã vel Conuentum, vnde habuerunt simpliciter pertinebunt l. Ea verò quæ acquisiuerunt tempore Prouincialatus, ad Prouincias quarũ erant Priores spectabũt pro medietate, & pro medietate ad Conuentus suos quorum sunt filij. Alia verò omnia sint Conuentuum suorũ quorum sunt filij. Et idem dicimus de bonis Procuratoris Ordinis. Relicta autem Magistri Ordinis, quæ acquisiuit in Magisterio, pro medietate sint sui Conuentus originalis, alia verò medietas ad cõmune Ordinis bonum pertineat.

XII.

STatuimus autem vt in singulis Prouincijs priores Prouinciales, vel eorum Vicarij, & Diffinitores Capituli Prouincialis, Prouincias suas per Vicarias distinguant, secundum quod eis videbitur expedire; quibus singulis, Vicarios præficiant, qui non sint Priores, vel Lectores actu legentes, nisi prius à suis officijs absoluantur; & requisito consilio fratrum præsentium ad dictas Vicarias pertinentium, qui sint de corpore Capituli Prouincialis. Qui Vicarij in domib. sibi assignatis, Prioris Prouincialis plenariè vices gerant, exemptis dumtaxat institutione, & destitutione Priorum, & Lectorum, & vbique

que loca sua teneant; nisi in Capitulo, dum officium suæ Vicariæ exerceant; quorum potestas in die immediatè præcedente electionem Diffinitorum Capituli Prouincialis expiret. Hos autem Vicarios, Prior prouincialis corrigere possit, & ex causa rationabili amouere.

k Et eadem sibi reuerentia.) Declaramus, quòd Priores Prouinciales extra suas Prouincias debent præcedere Priores Conuentuales tàm in loco, quam in processionibus, & in dicendo Fideliũ. Similiter in Refectorio habebunt locũ notæ, absente Pręsidente Prouinciæ; cum ille non sit locus iudicij, sed dignitatis, vt habetur inferius cap. 13. In capitulo autẽ, cùm extra Prouinciam suam nullam habeant iurisdictionem, habebunt locum immediatum à dextris Præsidentis Capituli, sicut fuit declaratum Romæ 1468.

Item declaramus, nonnulla in diuersis Capitulis ordinata esse pro officio Prouincialium. Imprimis, ne multa à Prouincialibus prouisa, è memoria elabantur, vtque falsificationibus literarum ostium omnino occludatur, vt librum habeant, Regestum nuncupatum, in quo præcipuæ res, & acta eorum annotari debeat. Vallisoleti 1605. Item nullus omnino Prouincialium inconsulto Magistro Ordinis, contributiones pro sui officij vsu, & necessitatibus in Prouincia augere valeat. Expensas verò extraordinarias pro communi bono Prouinciæ, de consilio Capituli Prouincialis, aut Patrum prouinciæ, id est Magistrorum prouinciæ, & eorum qui fuerunt Prouinciales, constituere poterit. Bononiæ 1615.

Item ad tollenda omnia, fratrũ subditorum grauamina, vera, vel prætensa, ordinatum est Valentiæ 1596. quòd Prouinciales quarumcunq. Prouinciarum, & Vicarij Congregationum, siue Vicariarũ, expleto officio sui regiminis, debeant subire iudicium suæ administrationis, hunc in modum videlicet: Quatuor Diffinitores Capituli electionis sui successoris vocabunt ex vocalibus illius Capituli, primò Patres qui fuerunt Prouinciales eiusdem Prouinciæ: deinde antiquiores Magistros in Capitulo existentes, ita vt senarius numerus compleatur, cui additũ quaternario ipsorum Diffinitorũ resultabit numerus denarius. Hi itaque decem tenebuntur singuli duos Patres de præsentibus in Capitulo, ad id magis aptos, & idoneos, in ipsorum conscientia secreto, & per schedulas nominare. Hæ autem omnes schedulæ in vas aliquod mittentur; inde forte vna extrahetur, & in illa nominatus Pater, Iudex erit ad querelas audiendas, & examinandas cõtra Prouincialem præteritum. Extrahentur & aliæ duæ, in quibus nominati Patres, præfati Iudicis consultores habebuntur, pro sententia dumtaxat ferenda, cum assistentia Prouincialis nouiter electi; & pro discernendo, an vltra tempus Capituli quandoque durare

tare debeat prænominati Iudicis authoritas, causa capiédi aliquas informationes extra locum Capituli, quæ an necessariò sumi debeant, nec ne, attenta negotij qualitate, videbunt ipsi, vnà cum Prouinciali electo, vt supra: pariterque Iudici terminum præfigent, intra quem eas accepisse debeat, & ad sententiam venire. Excipiuntur ab hoc modo iudicij, Superiores quilibet absoluta authoritate à Magistro Ordinis, vel eius Vicario, Apostolico etiam interueniente indulto, dati & instituti: quibus Magistro Ordinis, aut illius Vicario Iudicem præscribere erit potestas, cui rationem reddere teneantur.

CAP. IV.

De Electione Magistri Ordinis.

I.

STatuimus, vt si ante festũ Sancti Michaelis, vel in ipso festo, Magistrum Ordinis mori, vel amoueri contigerit, Prior conuentualis, vel prouincialis, qui propinquior illi loco extiterit, vbi Magister decesserit, Parisiensi, vel Bononiensi Conuẽtui (sibi videlicet propinquiori) cum festinatione denunciet. Alteruter autem istorũ duorum Conuẽtuum, cui primo denunciatum fuerit, teneatur similiter reliquo nunciare. Parisiensis Cõuentus Prouincialibus Hispaniæ, Prouinciæ Tolosanæ, Angliæ, Scotiæ, Theutoniæ, Daciæ, Aragoniæ, Prouinciæ Prouinciæ, Portugalliæ, Bethicæ, & Germaniæ inferioris, Sãctæ Crucis, Hiberniæ, S. Ioannis Baptistæ, S. Iacobi, S. Vincentij, & S. Antonini. Bononiensis verò Vngariæ, Romanæ Prouinciæ, Regni, Siciliæ, Poloniæ, Terræ sanctæ, Greciæ, Boemiæ, Dalmatiæ, Lombardiæ, Saxoniæ, Trinacriæ, S. Thomæ, & Calabriæ, teneãtur quantocyùs intimare. Si verò post dictum festum decesserit, vel amotus fuerit, ipsius obitus, vel amotio nihilominus nuncietur: vt supersedeatur illo anno à Capitulo Generali.

II.

MOrtuo igitur Magistro vel amoto à Magisterio, Prior prouincialis illius prouinciæ, vbi sequens Capitulum fuerit celebrandum, **vices Magistri Ordinis in omnibus obtineat; quousq. Ma-**

M gister

gister Ordinis sit electus; exceptis absolutionibus priorũ cõuentualiũ aliarum prouinciarum, & exceptis translationibus fratrum de vna prouincia ad aliam, de quibus se nullatenus intromittat; nisi fortè aliquis frater non prior prouincialis existẽs, pro Prouincialatus officio peteretur Si autem illa prouincia tunc priorem prouincialem non habuerit, vel infra tempus Vicariæ suæ eum mori, vel amoueri contigerit, prior prouincialis illius prouinciæ, vbi immediatè præcedens Generale Capitulum fuerit celebratum, vices obtineat supra dictas; & sic deinceps retrocedendo, donec in aliqua prouinciarum, isto modo valeat Vicarius inueniri.

III.

POstquam verò illa prouincia, in qua fuerit Generale capitulum celebrandum, Priorem prouincialem habuerit confirmatum, ipse prior prouincialis vices obtineat supradictas. *a.* Prouinciales autem Priores triginta vnius Prouinciarum, *b* singuli cum duobus fratribus in capitulo prouinciali electis à pluribus medietate omniũ eligentium, ad capitulum veniant Generale. Si autem in aliqua prouincia, prouinciale capitulum fuerit celebratum, & in proximo festo Pentecostes electio Magistri fuerit facienda, Diffinitor capituli Generalis in anno Diffinitorum, & socius eius sint illo anno Magistri Ordinis electores. *c.* In anno autem priorum prouincialium vel quando ex alia quacunq. causa, Diffinitor, & socius, vel electores prædicti, non fuerint electi, neq, suppetat tempus, vt eligantur, propter quodcunq. (iudicio discretorum) legitimum impedimentum, tunc duo de Diffinitoribus immediatè præcedentis Capituli prouincialis, qui primitus habitum nostri Ordinis susceperunt, *d.* qui tunc superstites fuerint, ad electionem Magistri Ordinis admittantur; quorum antiquior in Ordine sit illo anno Generalis capituli Diffinitor. Qui si ad capitulum non venerit, aut præcedentis capituli extiterit Diffinitor, tunc ad diffinitionem ele-

elector alius admittatur.

a. Prouinciales autem priores triginta vnius prouinciarum.) Declaramus post factam hanc Constitutionem, auctum fuisse numerum prouinciarum. Vnde in Capitulo Romæ 1553. sic habetur: Declaramus conformiter ad ea, quæ in actis vetustissimorum Capitulorum Generaliũ reperta sunt, quod deinceps in Capitulis Generalibus, & vbique, Prouinciæ nostri Ordinis seruare debeant infrascriptum ordinem, iuxta quem tenebunt loca sua.

I. Hispaniæ.	II. Tolosæ.
III. Franciæ.	IIII. Vtriusque Lombardiæ.
V. Romanæ.	VI. Regni.
VII. Hungariæ.	VIII. Theutoniæ.
IX. Angliæ.	X. Poloniæ.
XI. Daciæ.	XII. Græciæ.
XIII. Terræ sanctæ.	XIIII. Aragoniæ.
XV. Boemiæ,	XVI. Prouincia Prouinciæ.
XVII. Saxoniæ.	XVIII. Dalmatiæ.
XIX. Trinacriæ.	XX. Portugalliæ.
XXI. Scotiæ.	XXII. Bethicæ.
XXIII. Germaniæ inferioris.	XXIIII. Apuliæ S. Thomæ.
XXV. Calabriæ.	XXVI. S. Crucis Indiarum.
XXVII. Hiberniæ.	XXVIII. S. Iacobi de Mexico
XXIX. Sancti Ioannis Baptistæ del Perù.	XXX. Sancti Vincentii de Chiapa.
XXXI. Sancti Antonini de nouo Regno.	XXXII Occitaniæ.
XXXIII. S. Dominici Venetiarũ.	XXXIIII. Nesciouanen.
XXXV. S. Catharinæ martyris de Quito.	XXXVI. Sancti Laurentij de Chile.

Qui Ordo prouinciarum confirmatus fuit Romæ 1558. Postea verò creatæ sunt aliæ sex prouinciæ nempè prouincia sanctissimi Rosarij philippinarum: Prouincia S. Hippolyti martyris de Oaxaca. Prouincia sancti Petri martyris, prouincia S. Catharinæ de Senis, quæ etiam dicitur Aprutina: & Romę 1612. fuit creata prouincia Russiæ.

b. Singuli cũ duob. fratrib.) Declaramus quòd si in aliqua ex relatis prouincijs, antequã mors, vel amotio Magistri Ordinis ei fuerit nunciata, prouinciale capitulum fuerit celebratum, & in proximo festo pentecostes electio Magistri fuerit celebr.nda, non erit opus aliud Capitulum prouinciale celebrare pro electione electorum Magistri Ordinis; sed si in anno Diffinitorum electio Magistri fuerit celebranda, Diffinitor Capituli Generalis, & socius

eius in Capitulo Prouinciali immediatè præcedenti electi, erunt illo año Magistri Ordinis electores. In anno autem Priorum prouincialium, duo ex Diffinitoribus immediatè præcedentis Capituli prouincialis, qui diutius post professionem, habitum nostri Ordinis portauerunt, qui tunc superstites fuerint, ad electionem Magistri Ordinis admittantur; quorum antiquior in Ordine, erit illo anno Capituli Generalis Diffinitor. Si verò in præfatis prouincijs, ante notitiam mortis, vel amotionis Magistri Ordinis, Capitulum prouinciale non fuerit celebratum: tunc celebrabitur Capitulum prouinciale; & in eo duo electores eligentur à pluribus vltra medietatem omnium eligentium; quorum vnus ad hoc electus, erit Generalis Capituli Diffinitor.

c. In anno autem Priorũ Prouincialium.) Declaramus quod mens huius Constitutionis est, quod in anno prouincialium, si celebrandum sit Capitulum Generale in proximo festo Pentecostes, vbi electio Generalis debeat fieri, & contigerit mori Generalem post Capitulum prouinciale, nullo modo debent celebrari Capitula prouincialia, ad constituendos nouos vocales, cùm Diffinitoribus Capituli prouincialis præcedentis, fuerit iam ius acquisitũ; nec illa clausula interposita (vel quando ex alia quacunque causa &c.) huic rei facessit negotium: cum tota sit reijcienda in annum Diffinitorum, nulloq. modo pertineat ad annum prouincialium; sicut fuit declaratum Romę 1583 ijsdem ipsis verbis. Vbi etiam sic habetur: Item declaramus, verbũ paulò infrà in eadem Constitutione, vbi agitur de duobus Diffinitoribus mittendis ad Capitulum Generale pro electione Generalis quòd habet locum in alijs duob. Diffinitoribus; adeò vt si deficiat primus aut senio, aut infirmitate, aut alio impedimento, substituatur secundus, secundo tertius, tertio quartus. Quod si omnes defecerint, recurrendum est ad Capitulum immediatè præcedens; sicq. retrocedẽdo quousq, suis prouincia possit gaudere suffragijs.

d. Qui tunc superstes fuerit.) Declaramus quod si quis Diffinitorum in Priorem prouincialem electus, & confirmatus fuerit, talis quantum ad actum Diffinitorij debitum, cum ratione officij prouincialatus in tali casu electionis Magistri diffinire habeat, reputatur non superstes; & ideo ad diffinitionem alius elector admittetur, sicut fuit declaratum Lugduni 1348. & Barchinone 1349.

IV.

QVi postquam *e.* congregati fuerint, in vigilia Pentecostos, à Prioribus Cõuentualibus illius Prouinciæ, & à fratribus præsentibus in loco vbi fienda est electio, in vno conclaui firmiter includantur, ita quod inde egredi nullatenus valeãt; nec eis

vllo

nullo modo aliqua alimenta ministrentur, quousque Magister Ordinis secundum formam canonicam sit electus. Hoc autem tam ab electoribus, quàm à recludentibus præcipimus firmiter obseruari. Quod si quis contraire præsumpserit, ipso facto sit excõmunicatus, & pęnã grauioris culpæ debitam sustinebit.

V.

Forma autem electionis hæc est. Electoribus supradicto modo inclusis, cum per disquisitionem vel scrutinium voluntatum procedet electio, tres de Prioribus prouincialib. qui inter alios triginta, & vnum Prouinciales primitus habitum nostræ Religionis susceperunt, volũtatem singulorum sigillatim & seorsum aliquantulum in eadem domo coram oculis omnium disquirant, & conscribant: deinde scripturam publicent in medium expressis nominibus eligentium, & electorum. Quod si Dei Gratia inspirantem, in vnum aliquem omnes vnanimiter cõcordauerint, ille verus Magister Ordinis habeatur. Si autem in partes inæquales se diuiserint, ille, in quem plures medietate omnium eligentium consenserint, s. ex vi talis electionis, & huius constitutionis sit Magister. Quod si aliquem, vel aliquos de electoribus, contigerit nõ venire, nihilominus tamen per eos, qui aduenerint, electio Magistri Ordinis celebretur. Hoc autem ita fiat, vt semper in secunda feria Pentecostes Capitulum habeat Magistrum antiquum, vel nouum præsentẽ, vel absentem; quia tunc incipit solemniter celebrari, ne acephalum iudicetur.

a. Qui postquam fuerint congregati in vigilia Pentecostes.) Declaramus quod ante electionem Magistri, debet Vicarius Ordinis congregare electores in aliquo loco, & cum illis habere tractatũ de futuro Magistro eligendo. Et in die electionis debet cantari Missa de Spiritu sancto, cui ipse cum prouincialibus, & alijs electoribus debent interesse. Finita autem Missa, debet ad sonum campanulæ cum electoribus, & alijs fratribus intrare Capitulũ, & ibi fieri sermo exhortatorius ad eligendũ in Magistrũ Ordinis virũ prudentẽ, discretũ, maturum, doctrina, & virtutibus ornatum, zelatorem Religionis, & non ignarum vitę & obseruantiæ regularis. Finito verò ser-

 mone,

mone, debet accedere ad Sacristiam, vel ad alium locum, in quo electio est facienda cum Prouincialibus, & electoribus, & ibi debent in vno conclaui firmiter includi. Ita quòd ingredi egredi nō valeant, nec eis vllo modo aliqua alimenta sunt administranda, quousque Magister Ordinis secundū formam canonicam sit electus. Prædictus igitur Vicarius, electoribus congregatis, postquam illi acceptauerint diem, locum, & horam electionis, debet semel, iterum & tertio protestationem facere, quòd non intendit excludere ab electione non excludendum, nec admittere non admittendum. Et absolutione à censuris ad cautelam facta, & inuocata Spiritus sancti gratia, debet ipse Vicarius duos ex Prioribus Prouincialibus assumere, qui inter omnes Prouinciales diutiùs post professionem habitum nostræ Religionis portauerunt. Postea cum ipsis duobus scrutatoribus, seorsum aliquantulum in eodem cōclaui coram oculis omnium vota singulorum sigillatim, & secreto disquirere, & scribere, expressis nominibus eorum qui fuerint electi. Demum facta sola collatione numeri ad numerum, si omnes, vel maior pars vltra medietatem omnium eligentium, in vnum concordauerint; tunc ille, qui primam vocem inter scrutatores habuit, voce omnium eligentium formabit electionis decretum; dicendo: Ego Fr. N. vice mea, & omnium eligentium, mecum consentientium, eligo Fr. N. in Magistrum Ordinis Prædicatorum.

f. Ex vi talis electionis, & huius constitutionis, fit Ordinis Magister.) Declaramus quòd secundum priuilegia Apostolica, Magister Ordinis postquā fuerit electus, eo ipso curam animarum fratrum omnium ipsius Ordinis plenariè habet, & liberè gerit; ipsosq. fratres authoritate propria ligare, & absoluere, nec non in eodem Ordine ea agere potest, quæ ipse, & præfati Ordinis Diffinitores, iuxta Constitutiones eiusdem Ordinis, secundum Deum viderit expedire. Tenenturq. omnes fratres sibi deuotè & humiliter secundum Regulam, & Constitutiones obedire; potestq. ipsos ab omnibus officijs remouere, & ab omnibus excessibus, & censuris, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis absoluere, atque in irregularitatibus dispensare; & potest quascunque vtriusque sexus personas, extra Curiam Romana sibi confiteri volētes, ab eorum peccatis, excessibus, & casibus, in quibus minores Apostolicæ Sedis pœnitentiarij possunt, absoluere; & Missam etiam, antequam dies illucescat, per se, vel per alium Sacerdotem idoneum celebrare.

VI.

HÆc verò omnia g. quæ circa electionem Magistri statuta sunt, absq. contradictione volumus, & præcipimus firmiter obseruari. b. Quicumque autem ausus fuerit contradicere pertinaciter

citer, vel rebellare, tamquã excommunicatus, & schismaticus, & destructor nostri Ordinis habeatur, (& quousq. satisfecerit) à communione omnium sit penitus alienus, & pœnæ grauioris culpæ subiaceat. Præcipimus autem in virtute Spiritus sancti, vt nullus ante electionem Magistri Ordinis, circa statum Ordinis aliquid audeat immutare.

VII.

STatuimus autem, quòd nec Magister Ordinis, nec aliquis Prior Prouincialis, aut quouis modo præsidens in nostro Ordine, aliquid accipiat, directè, vel indirectè, etiam spontè oblatum, à quacunq. persona, siue prælata, siue subdita, prætextu literarum sigilli, registri, licentiæ, confirmationis, & vniuersaliter cuiuscũque gratiæ, aut iustitiæ concessæ, aut concedendæ; sed quilibet sit communibus cõtributionibus, & visitationibus contentus. Priores autẽ Prouinciales, & alij inferiores contrafacientes, in pœnam à suis officijs absoluantur indispensabiliter. Magister verò Ordinis, si in hoc excesserit, à Diffinitoribus Generalis Capituli corrigatur; & si obstinatè restiterit, deponatur.

g. Hæc verò omnia, quę circa electionem Magistri, statuta sunt (Declaramus quòd omnes fratres, sub pręcepto tenentur ea obseruare, quæ circa electionem Magistri statuta sunt, & maximè electores.

h. Quicunque autem ausus fuerit contradicere pertinaciter.) Declaramus quòd qui his, quæ circa prædictam electionem statuta sunt, pertinaciter contradicere, vel rebellare ausus fuerit, ipso facto est excommunicatus, & tanquam destructor nostri Ordinis carceri est mancipandus; & quousque satisfecerit, pœna grauioris culpæ puniendus est.

CAP V.

De Electione Diffinitorum Capituli Generalis & Prouincialis.

I.

STatuimus quòd singulis annis, in singulis Capitulis Prouincialibus Hispaniæ, Tolosanæ, Franciæ, S. Dominici, Romanæ Prouinciæ, Regni Siciliæ, Hungarię Theutoniæ, Angliæ, Polonię, Daciæ, Gręciæ, Terræ

sanctæ, Aragoniæ Boemiæ Prouinciæ Prouinciæ, Lombardiæ, Saxoniæ, Dalmatię Trinacriæ, Portugallæ, Scotię, Bethicæ, Germaniæ inferioris, S. Thomę, Calabrię, S. Crucis, Hiberniæ, Sancti Iacobi, S. Ioannis Baptistę, S. Vincentij, & S. Antonij; quatuor fratres de discretioribus & magis idoneis, à Prouinciali Capitulo per disquisitionem Prioris prouincialis, vel eius Vicarij; & Prioris, & Supprioris eiusdem loci, vbi Capitulum celebratur; vel si vnus defuerit, per disquisitionem duorũ: quòd si duo defuerint, loco ipsorum per disquisitionem duorum antiquiorum in Ordine præsentium in Capitulo, hoc modo eligantur.

II.

PRædicti siquidem tres, vel duo, si tertius defuerit, voluntates singulorũ sigillatim, & seorsum aliquãtulum in eadem domo, corã oculis omnium disquirant, & conscribant fideliter. Deinde incontinenti in loco eodẽ, antequam fratres discedant & adinuicem colloquantur, scripturam publicent in medium, expressis nominibus eligentium, & electorum, & in quibus plures concordauerint, illi pro Diffinitorib. habeantur. Si autem partes fuerint æquales, tunc eodem modo per disquisitionem voluntatum vnus de fratribus, qui vocem in prædicta electione non habuerit, eligatur; & cui parti ille consenserit, illi pro Diffinitoribus Capituli recipiantur. Quòd si in electiones ipsius adhuc discordauerint, alius eligatur per eundem modũ & sic deinceps, donec in parte altera maior possit numerus inueniri.

III.

PRædicti igitur *b.* quatuor Diffinitores eligantur in die proximo præcedente diem assignationis Capituli Prouincialis, & ex tunc incipiat authoritas eorundem. Quod si aliquem de dictis quatuor Diffinitoribus, durante Prouinciali Capitulo, mori contigerit, vel alia legitima causa impediri; electores supradicti, secundum dictã formam possint statim alium Diffinitorem eligere dicti Capituli: qui mox electus

ctus, eandem habeat potestatem, quam cæteri Diffinitores habent; & loco mortui vel impediti, omnia Capituli negotia, cum alijs pariter diffiniet, & tractabit.

a. Statuimus &c. *Et infra. Et in quibus plures concordauerint.*) Declaramus quod ad hoc vtaliquis sit Diffinitor, non solum oportet quòd habeat plures voces, quam alij, sed oportet quod habeat plures vltra medietatem, iuxta Capit. Bonon. 1564. declarationem, vbi postquam de electione Prioris Prouincialis præmiserat, quòd fieri deberet per vota secreta, & vltra medietatem omnium eligentiū subdit hæc verba: Et idem modus eligēdi seruetur in electione Prioris Conuentualis, & Magistri Ord. & Diffinitorū Capituli Generalis, & Prouincialis, & socij Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale.

Item ordinamus, vt in omnibus Prouincijs, in quibus Diffinitores Capituli prouincialis eligūtur per nationes, examinatores scrutiniorum patrum vocalium electorum pro Capitulo Prouinciali, eligantur etiam per nationes à Patribus prouinciæ tātum; qui scrutatores in natione Prioris Prouincialis proponantur ab eodem prouinciali; in alijs autem nationibus à patribus Magistris antiquioribus secundum professionem. In prouincijs vero, in quibus Diffinitores non eliguntur per nationes, præfati examinatores scrutiniorum proponantur à Prouinciali, seu Vicario Generali Prouinciæ de consilio Patrū Prouinciæ: præcipientes omnibus tā Prælatis quàm subditis sub pœna priuationis vocis actiuæ & passiuæ, ne quidquam in contrarium attentare audeant, quacumque consuetudine non obstante. Paris. 1611. Porrò per Patres prouinciæ, tam in Constitutionibus, quā in declarationibus intelliguntur, non modo illi, qui fuere ipsius prouinciæ prouinciales, verùm etiam Magistri in Theologia ritè instituti, qui à prouincia fuere acceptati, & potiuntur gratijs, & priuilegijs Magistrorum. Valentiæ 1596.

Declaramus etiam, quòd ante electionem Diffinitorum, acta Capituli Generalis, & literæ Magistri Ordinis debent legi omnibus vocalibus in ipso Prouinciali Capitulo congregatis: & ille, qui fuit Diffinitor præcedentis Capituli Generalis, debet in ipso Capitulo Prouinciali, causas Constitutionum inchoatarum, & approbatarum, & admonitionum exponere; sicut fuit declaratum Florentiæ 1257. & Argētinæ 1260 Item Parisijs 1611. concessum fuit vt si quæ circa acta Capituli Generalis immediatè celebrati difficultates, aut dubia suboriantur; Diffinitores post Capitulum Diffinitorum, & Prouinciales post Capitulum Prouincialium, ea explicare & declarare possint, quorum explicationi & declarationi standum erit, quousque à Magistro Ordinis aliter fuerit determinatū

præ-

b. Prædicti igitur quatuor Diffinitores eligantur in die proximo præcedente &c.) Declaramus declaratum fuisse in Capitulo Romano 1553. quòd prædicti Diffinitores omnes ipsa die simul eligi debent, non autē sigillatim, nisi per nationes eligantur, Prouincialem verò postea in ipso Capitulo eligi debere: ipsos autem Diffinitores statim post suam electionem habere locum super omnes fratres, inter se autem secundum ordinem suorum graduum, vel Conuentuum dignitatem.

IV.

STatuimus, etiam, vt per duos annos in dictarum triginta vnius Prouinciarū Capitulis, aliquis de magis idoneis *c.* à maiori parte Capituli eligatur, per disquisitionem Prioris Prouincialis, vel eius Vicarij, & Prioris, & Supprioris illius loci, vbi Capitulum celebratur; & si vnus defuerit, per disquisitionem duorum; quòd si duo defuerint, loco ipsorum per disquisitionem duorum antiquiorum in Ordine præsentium in Capitulo, qui sit Generalis Capituli Diffinitor, secundum formam supradictam in electione Diffinitorū Capituli Prouincialis. Cui socius cōpetens à Priore Prouinciali, & Diffinitoribus assignetur *d.* Qui Diffinitor, & socius, solùm de suis Prouincijs, quarum sunt filij, assumantur. Quod etiam de electoribus Magistri Ordinis volumus inuiolabiliter obseruari. Socij etiam Priorum Conuentualium ad Prouinciale Capitulum, & electores Prioris Prouincialis, tantùm de Conuentibus, in quibus sunt assignati, eligantur.

V.

QVod si supersedeatur in illo anno à Capitulo Generali: qui in sequenti Capitulo Prouinciali electus fuerit, habeatur Generalis Capituli Diffinitor. Vallisoleti 1523. Si verò nullus alius legitimus electus fuerit, ille qui in Capitulo præcedenti fuerit electus, legitimus sit Diffinitor. Et idem dicimus de illius socio, quòd valeat, & sit eodē modo legitimus socius, & in anno electionis Magistri Ordinis sit elector, si nō est alius elector electus. Et tàm Diffinitor, quam socius, habeant literas testimoniales, non tantum à Priore Prouinciali, sed à toto Diffinitorio; alias nullo modo admittantur, neque ad diffini-

finitionem, nec ad electionẽ Magistri Ordinis in anno electionis; nisi aliter de iure constiterit.

VI.

NOlumus tamen quòd is, qui in præcedenti Capitulo electus fuerit, ad idem officium eligi valeat in anno Diffinitorum proximè subsequente: si verò medio tempore decesserit, vel in Priorem Prouincialem electus fuerit, & confirmatus, vel aliquo modo fuerit impeditus, quòd venire non possit ad Capitulum Generale, ipso iure socius eius loco ipsius Diffinitor habeatur; nisi tunc superueniat Diffinitor, qui non obstante Diffinitione incæpta per socium ipse illa vice diffiniat, & socius illius cedat. Quòd si alterum ipsorũ supradicto modo impediri contigerit, primus Conuentus, ad quem declinauerit, teneatur ei de competẽti socio itineris prouidere. Fratres qui in vno anno electi sunt in Diffinitores Capituli prouincialis, sequenti anno ad idem officiũ non eligantur. Idem dicimus de Diffinitoribus Capituli Generalis.

c. A maiori parte Capituli eligatur per disquisitionẽ Prioris Prouincialis, vel eius Vicarij, & Prioris, & Supprioris.) Declaramus fuisse prohibitum, ne vocales in Capitulo Prouinciali cõmittant Priori Prouinciali, & Diffinitoribus Prouincialis Capituli electionem Diffinitoris Capituli Generalis, nec etiam electorum Magistri Ordinis; sed tàm Diffinitor, quã electores prædicti, debent eligi secundùm formam in Constitutionibus expressam, à maiori videlicet parte vltra medietatem omnium eligentium; sicut fuit declaratum Florentiæ 1257. & Argentinæ 1260.

d. Qui Diffinitor, & socius solum de suis, Prouincijs, quarum sunt filij assumãtur.) Declaramus quòd frater de illa Prouincia propriè dicitur, pro qua professus est, vel ad quam à Generali Capitulo, vel à Magistro Ordinis, non solum assignatus, sed simpliciter translatus, seu incorporatus est, sicut fuit declaratum Coloniæ 1428. Et ideò quamuis frater, qui est ex aliena Prouincia postquam steterit per vnum annum continuum, assignatus in aliquo Conuentu alicuius Prouinciç, si habuerit sex annos à professione sua, & fuerit Sacerdos, ad electionem Prioris & socij, atque ad electionem Prioris Prouincialis admitti possit; non tamen eligi poterit in Diffinitorem Generalis Capituli, nec socius eius esse, nec elector Magistri Ordinis, nisi

sit illi Prouinciæ incorporatus, atque ad eam simpliciter translatus, Prouincijs Græciæ, & Terræ sanctæ exceptis. Item declaramus ex mandato Clemẽtis VIII. fuisse Romæ 1601. ordinatum, & Vallisol. 1605. acceptatum, ne titulares Prouinciales vllo modo creentur (excepto Prouinciali Terræ sanctæ) nec vocales electores. Quod si contigerit constituere in aliquibus Prouincijs quasi desolatis, habentibus tamen aliquos Cõuentus, aliquem Prouincialem, qui non sit illius Prouinciæ filius, sic volumus prouidere in hac parte, ne sint duo Prouinciales harũ Prouinciarum, vnius eiusdemque prouinciæ. Idem dicimus de Diffinitoribus, si pro illis prouincijs constitui debeant. Ita denique vt alicuius prouinciæ vltra tria vota non possit superaddi ex quacunq. causa, nisi tantum vnum votum pro Capitulo Generali.

s Ad illud officium eligi valeat.) Declaramus quod Diffinitor, qui in aliquo Generali Capitulo diffiniuit, non poterit aliquo modo in alio Capitulo immediatè sequenti ad idem officiũ eligi, aut quocunq. modo diffinire sicut expressè in nostris Constitutionibus continetur, fuitq. declaratum apud Castras 1352. Hoc autem ita fuit declaratum Romæ 1546. ad eum modum, quod qui in Capitulo prouinciali fuerit electus Capituli Generalis Diffinitor possit in sequẽti Capitulo reeligi, si non diffiniuit.

CAP. VI.

De Capitulo Quotidiano.

I.

Finitis Matutinis *a.* teneatur Capitulum, vel aliquãdo post Primam, vel etiã intermittatur, ne studium impediatur; secundũ quod Prælato videbitur. Ingresso Conuentu Capitulũ, Lector pronunciet Lunam, & quæ de Calendario pronũcianda sunt, & Sacerdos prosequatur: Pretiosa est &c. Deinde residentibus fratribus, Lector pronunciet lectionem de Institutionibus, vel de Euangelio, pro tempore, præmisso, Iube Domne; & Hebdomadarius subiũgat benedictionem: Regularibus disciplinis, vel Diuinum auxilium, pro tempore. Et facta absolutione pro defunctis, dicat, qui tenet Capitulum, Benedicite. Et responso, Dominus, inclinent omnes. Deinde recitatis beneficijs, & dicto à Priore, Retribuere dignare &c. dictis etiam à Cõuentu psalmis, Ad te leuaui, & De profundis, Kyrie eleison cum Pater noster, subsecutis etiam tribus versiculis, Ore-

Oremus pro Domino Papa; Saluos fac seruos tuos, & ancillas tuas; Requiescant in pace; Dominus vobiscum, ab Hebdomadario dicendis, cũ his tribus Collectis, Omnipotens sempiterne Deus, qui facis &c. Prætende; Fideliũ Deus; resideant fratres.

II.

TVnc Prælatus poterit dicere breuiter, si quid ad honestatem Ordinis, & correctionem fratrum viderit expedire. Post hæc autem egrediantur Nouitij. Quib. egressis dicat, qui præest: Faciant *b.* venias suas qui se reos existimant. Continuò, qui se reos intellexerint, prostrati veniam petant. Deinde surgentes *c.* humiliter cõfiteantur culpas suas; & quorum culpa talis est, quæ digna sit correctione, præparent se ad correctionem; quã Prior faciat, vel ille cui iniunxerit.

III.

IN Capitulo verò fratres, nisi duabus de causis, nõ loquantur; scilicet culpas suas, vel aliorum dicendo simpliciter, & Prælatis suis tantum ad interrogata respondendo. Vno etiam fratre loquente, alius non loquatur. Nullus faciat proclamationem super aliquem ex sola suspicione. Item nullus accuset de auditu, nisi dicat à quo audierit, & ille sit præsens in domo. Auditis verò culpis dicatur Psalmus, Laudate Dominum omnes gentes, cum versiculo, Osten de nobis Domine &c. & Dominus vobiscum, & collecta Actiones &c. In fine dicat Prior, Adiutorium nostrum in nomine Domini: & sic soluitur Capitulum.

a Finitis Matutinis teneatur Capitulum.) Declaramus, quòd Capitulum de culpis, si non possit teneri quotidie propter studium vel alias occupationes, debet tamen saltem semel in qualibet septimana, vel ad summum semel intra quindenam haberi, vt beneficia recitentur, & benefactores fratrum orationibus commendentur; sicut fuit declaratum Sauiliani 1439. Romæ 1501. & in multis alijs Capitulis. Et nouissimè Rom. 1601. & Vallisolleti 1605. confirmata fuit ordinatio de Capitulo habendo ad minus de quindena in quindenam, in quo inter reliqua tenebuntur Præsidentes culpas subditorum audire, vnius saltem chori: & Prouinciales, quos in hoc inuenerint negligentes, à suis officijs absoluant.

uant. Summoperè autem Prælatis cauendum est, ne ira perciti fratres corripiant, sed omnem benignitatem, & religiosam erga eos pietatem ostendant, sicut fuit ordinatum Venetijs 1592.

b Faciant venias suas, qui se reos existimant.) Declaramus, quod venia est totius corporis super latus extensio, sicut superius capitulo secundo de Inclinationibus dictum est. Hanc igitur veniam fratres qui se reos esse intellexerint, debent in Capitulo facere prostrati super terram, significando se veniam petere suarum culparum.

c Humiliter confiteantur culpas suas.) Declaramus quod capitulum de Culpis, ideo de culpis appellatur, quia fratres in eo de Constitutionum omissione, & transgressione se debent accusare; quæ quidem omissio, ac transgressio dicitur esse culpa, non essentialiter, sed solum antecedenter, vel consequenter, sicut superius capitulo de Leui, & Graui culpa explicatum est. Debent ergo fratres se accusare de defectibus manifestis commissis contra Regulam, & Constitutiones. Quod si non se accusauerint, vel pœnitentias taxatas, siue taxandas non fecerint, disponunt se ad aliquam culpam, & eam incurrent. venialem quidem si ex negligentia, vel leui malitia: mortalem verò, si ex contemptu pęnitentias illas mio serint.

CAP. VII.

De Capitulo Prouinciali.

I.

Capitulum Prouinciale, *a.* post capitulum Generale (quando, & vbi Prior prouincialis, cum consilio Diffinitorum elegerit) celebretur. Capitulum autem prouinciale appellam', Priores Conuentuales cum singulis socijs, à pluribus de Capitulo suo vltra medietatē eligentium electis, per disquisitionem Supprioris, vel vices eius gerentis, & duorum fratrum, qui primitùs habitum nostri Ordinis susceperunt, & Prędicatores generales. Si qui tamen qui non sunt de Capitulo, in Diffinitores eligantur, ad omnia acta eiusdem dumtaxat Capituli admittantur. Prædicatores autem generales dicimus Magistros in Theologia, *b.* & qui per Priorem prouincialem, & Diffinitores Capituli prouincialis fuerint instituti. *c.* Quos instituendi nullus Vicarius (etiam cum Diffinitoribus) habeat potestatem. Dicti autem Prædicatores generales, dicto officio non fungan-

gantur, nisi in prouincia in qua fuerint instituti.

a **Capitulũ prouinciale, post Capitulũ Gener.)** Declaramus, quod antiquitus, quando singulis annis celebrabatur Generale Capitulum, tunc Capitulum Prouinciale celebrabatur post Capitulũ Gener. & in illo recitabantur acta Capituli Generalis, ac pro futuro Generali Capitulo, Diffinitor eligebatur, & sic non erat nisi vnum Capitulum Prouinciale inter duo Capitula Generalia. Sed postea in Capitulo Florentino 1373. ex authoritate Gregorij XI. statutũ fuit, vt Generale Capitulum de biennio in biennium, vel de triẽnio in triennium celebraretur, Capitula autem Prouincialia essent biennalia: & ita inter duo Capitula Generalia debent mediare duo Prouincialia Capitula. Quorum primum post Generale Capitulũ quanto citiùs fieri potest, celebrãdum est; in secundo autem, quod erit post duos annos à primo, debet eligi Diffinitor Generalis Capituli, & scrutinium fieri, super amotione, vel retentione Prioris Prouincialis ad Generale Capitulum deferendum per Diffinitorẽ Capituli Generalis in anno Diffinitorum, & per socium Prouincialis in anno Prouincialium. Et licet tunc statutum illud editum fuerit, tamen non fuit positum in praxi, nisi post annum Domini 1421.

b **Et qui per Priorem prouincialem, & Diffinitores Capituli prouincialis fuerint instituti.)** Declaramus quod sine Prioris Prouincialis assensu, Diffinitores Capituli prouincialis non possunt Prædicatores generales instituere: sicut fuit declaratum in Capitulo apud Montempessulanum 1294. & apud Perpinianum 1327. Prior autem Prouincialis, vt ibi dicitur, potest cum duobus Diffinitoribus præfatos Predicatores generales instituere.

c **Quos instituendi nullus Vicarius, etiam cum Diffinitoribus, habeat potestatem.)** Declaramus, quod quicunque hactenus inter Diffinitores constitutus, seipsum de assensu duorum, alijs dissentientibus, Prædicatorẽ fecerit generalem, pro non Prædicatore habeatur: prohibentes districtè ne super hoc de cætero aliquid attentetur; ac sine consensu Prioris Prouincialis, nullus Prædicator Generalis instituatur, sicut fuit declaratum apud Londonas 1263. & apud Montempesulanum 1265. & apud Perpinianũ 1327. Item declaramus quod Prædicatores generales, quando instituendi sunt, debent in actis Capituli prouincialis promulgari, & non per literas fieri. Et si qui hactenus per literas facti sunt, pro non factis habeantur; sicut fuit declaratum Florentiæ 1321. Barchinonæ 1323. & Pamphilonæ 1355.

II.

NVllus Prior Conuentualis ducat secum plures fratres ad Capitulum Generale

rale, vel Prouinciales sine causa legitima. Quod si Priorem Prouincialem abesse contigerit, nec vices suas alicui commiserit, vel ille cui commiserit, aliquo casu absens fuerit: Prior illius loci, vbi Capitulum fuerit celebrandum, cum Diffinitoribus Capituli, in celebratione procedat eiusdem. *d.* Quilibet autem Vicarius Generalis Prouinciæ (per quemcunque modum fuerit legitimè institutus) locum Prouincialis teneat, Fidelium dicat, licentiam loquendi tribuat, & possit concedere literas de beneficijs illius Prouinciæ, durante Capitulo prouinciali dumtaxat. Vicarij verò particulares, siue nationum, siue Conuentuum, nec Fidelium dicant, nec locum suũ mutent, nisi in capitulo, dũ ibidem suum officium exercuerint.

III.

PRædicti igitur Diffinitores tractabunt omnia, & diffinient cum Priore prouinciali. Quod si in suis diffinitionibus in partes æquales se diuiserint, illorum sententia præualebit, in quorũ partem Prior prouincialis concordauerit; aliàs enim sententia plurium prævalebit. Si autem per adiunctionem, vel absentiam Prioris prouincialis, vel eius Vicarij, vel casu aliquo contingente, partes fiant æquales; vnus ab eisdem de Capitulo eligatur; & in quorum partẽ declinauerit, illorum sententia præualebit. Isti autem quatuor Diffinitores, excessum Prioris prouincialis, confessi, vel proclamati in Capitulo prouinciali coram fratribus audiant, & emendent ei pœnitentiam iniungentes. Si autem (quod absit) incorrigibilis extiterit, ipsum vsque ad Capitulum Generale suspendant ab officio Prioratus, aliquem idoneum loco eius substituentes, & eius excessum referant ad Capitulũ Generale, scripto communiter sigillato.

IV.

CApitula Prouincialia de inceps fiãt biennalia; si & inquantum Prouinciali, & Diffinitoribus in sua Prouincia videbitur expedire. In singulis autem Capitulis Prouincialibus, auditis culpis fiat secretum scrutinium in cõspectu omnium super reten-

tentione, vel absolutione Prioris Prouincialis, cum expressione nominum, & officiorum fratrum exprimentium vota sua, per Diffinitores Capituli Prouincialis. Et hoc scrutinium non publicetur, nec alicui ostendatur, sed statim sigillis omnium Diffinitorum in conspectu omnium sigilletur; & per Diffinitorem Generalis Capituli, vel eius socium, vel per socium Prioris Prouincialis (in anno Prouincialiũ) ad Generale Capitulum deferatur. Et hæc eadem forma scrutinij faciẽdi de Priore Conuentuali, per Supprio rem, vel eius Vicarium (in absentia Supprioris) & duos antiquiores in Ordine de Conuentu præsentes in Capitulo, in tractatu eorum, quæ mittenda sunt ad Capitulum obseruetur, & sigillo Conuentus sigilletur, & per socium Prioris, ad Prouinciale Capitulum transmittatur.

d. Quilibet autem Vicarius Generalis Prouinciæ.) Declaramus quòd licet quilibet Vicarius Generalis Prouinciæ, per quemcunq. modum legitimè fuerit institutus, locum Prouincialis debeat tenere, Fidelium dicere, licentiam loquendi secũ comedentibus, in illa Prouincia dare, & etiam literas de beneficijs concedere: Vicarij tamen Magistri Ordinis, vel Priorum Prouincialium, non generales, sed particulares, siue Nationum sint, siue Conuentuum, siue missi ad aliquam Prouinciam visitandam, debent vbique suum locũ tenere, nisi in Capitulo dum officium correctionis exercuerint; sicut fuit declaratum Londonis 1263. & apud Montempessulanũ 1265. Nec debent se de visitandis vel ordinandis Monasterijs Ordinis, quouis modo intromittere, nisi in eorum literis hoc specialiter expressum fuerit; sicut fuit declaratum Argentinæ 1307.

Item declaramus, Vicarios tã generales quàm particulares, ita ex ordine esse collocandos. Primus est Vicarius Generalis Ordinis, qui mortuo vel amoto Magistro Ordinis, vniuersæ Religionis administrationem habet. Secundus est Vicarius Generalis Magistri Ordinis, ab ipso Magistro Generali institutus. Tertius est Vicarius Generalis alicuius Prouinciæ, qui scilicet missus est à Generali Magistro, ad aliquam, vel aliquas Prouincias. Quartus est Vicarius Prouinciæ, videlicet Prior Prouincialis, vel præteritus ante confirmationem Prouincialis nouiter electi, vel nouus electus ante sui confirmationem, iuxta priuilegia, & consuetudines diuersarum Prouinciarum. Quintus Vicarius Prouinciæ est, qui mortuo, vel amoto

Prouinciali, curam de iure gerit illius Prouinciæ. Sextus Vicarius Prouinciæ est, qui à Prouinciali absente, præficitur toti Prouinciæ. Post hos vicarios sunt Vicarij Congregationum. Deinde Vicarij Nationum, vbi Prouinciæ sunt distinctæ per Nationes. Postea Vicarius, qui quandoque constituitur in capite super Priorem vel absente Priore. Vltimi sunt Vicarij locorum, seu domorum.

Item declaramus, quod Vicarij Congregationum, extra suam Congregationem, non habent locum super Magistros, Vicarij autem locorum, in domibus suis præcedunt quidem subditos, & debent habere superiorem locū, non autem super Magistros; vt fuit declaratum Barcinone 1574. Vbi etiam expressum est, quòd si contigerit vt Prior Conuentualis veniat ad illam domum, debet Vicarium eiusdem domus præcedere, & eo præsente Fidelium dicere: quod & Romæ 1589 confirmatum fuit.

V.

DIctis autem scrutatorib. voluntatum, in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, quòd dictum scrutiniū alicui per modum aliquem non reuelent. *e.* Quod si aliquis, vel aliqui de prædictis scrutatoribus Prioris Conuentualis impedimentum haberet, iudicio maioris partis, medietate Cōuentus, ad audiendum, vel videndum, seu scribendum ea, quæ in scrutinio deponuntur, vnus de fratribus ad ipsam electionem pertinentibus, quem, vt dictum est, maior pars Conuentus nominauerit, loco illius qui impeditus fuerit, ad recipiendum dictum scrutinium admittatur; & tunc ad seruandum ipsum scrutinium secretum, ex vi præcepti teneatur, vt alij. Et hæc eadem forma circa scrutiniū electorū Prioris Prouincialis & electionis Prioris Conuentualis, in omnibus obseruetur.

VI.

ACcusationi verò, & correctioni, professi post triennium ab ingressu Ordinis poterunt interesse *f.* Infrà verò quinquennium ab ingressu Ordinis, fratres alij non admittantur ad discussionem eorum, quæ ad Capitulum Generale, vel Prouinciale sunt mittenda, nec ad electionem socij Prioris Cōuentualis, nec ad electionem electorum Prioris Prouincialis. Priores cum suo Conuentu Capitulo Prouinciali singulis annis scribant debita domus suæ, & causas etiam de-

debitorum. Similiter etiam Prouinciales, & eorum Diffinitores, suarum debita Prouinciarum, cum suis causis Capitulo scribant Generali. Item nulla petitio offeratur Capitulo prouinciali, nisi à Conuentu; nec Generali, nisi à Capitulo prouinciali fuerit approbata. Nullus verò Religiosus alterius Ordinis, vel professionis, nullusq; sæcularis cuiuscunque conditionis, vel dignitatis, vel vitæ, secretis vel tractatibus capituli aliquatenus admittatur. *g*. Prior autem Prouincialis, & Diffinitores, in quolibet capitulo Prouinciali determinent tẽpus, ante quod fratres ad capitulum sequẽs non veniant.

e Quod si aliquis, vel aliqui de prædictis scrutatoribus Prioris conuentualis, impedimentum haberent.) Declaramus quod si in scrutinio faciendo circa absolutionem, vel retentionem Prioris Conuentualis, vel Prouincialis, vel circa electionem electorum Prioris prouincialis, vel electionis Prioris Conuentualis, vel socij eius, aliquis ex prædictis scrutatoribus impedimentum habuerit, vel surditatis, vel cœcitatis, vel alterius infirmitatis; tunc ea occasione, ad audiendum, vel videndum, seu scribendum ea, quæ in scrutinio deponuntur, admittendi sunt, nõ ille, vel illi, qui post eos, qui impedimentum habent, antiquiores sunt; sed ille, vel illi, quem, vel quos maior pars vltra medietatem omnium vocalium elegerit; qui tamen sint ex eorum numero, qui pertinent ad prædictã electionem.

f. Infrà verò quinquennium ab ingressu Ordinis.) Declaramus, quod quando hæc Constitutio fuit edita, Priores sub pœna absolutionis à suis officijs, non poterant aliquem ad habitũ Religionis ante quintum decimũ annum recipere; ideò post quinquennium ab ingressu Ordinis habebant quatuor annos à sua professione tacita, vel expressa. Quãobrem ad omnem tollendam ambiguitatem, in capitulo apud Valentiam 1338. declaratum fuit, illud quinquennium ita esse intelligendum, vt in ipso semper quatuor anni à tempore professionis computandi sint, ita vt omnes anni tempus professionis præcedentes (quod dicitur tempus Nouitiatus) etiam si plures anni fuerint, pro vno tantum anno computentur. Et post quatuor annos à professione, & non anteà, admitti debent ad prędicta omnia, sicut etiam declaratum fuit apud Bisuntium 1353. Verùm vt sæpius dictum est superius, nunc requiruntur sex anni à professione, & quod sint Sacerdotes, iuxta ordinationem Romæ 1608. & Parisijs 1611.

g. Prior autem Prouincia-

lis, & Diffinitores in quolibet capitulo Prouinciali determinent tempus, &c.)

Declaramus; quod; Priores prouinciales, vel Vicarij generales Prouinciarum, à tempore, quo Diffinitores Prouinciarum iter arripuerint ad Generale Capitulum non possunt Capitula Prouincialia de loco ad locum, vel quoad tempus mutare. Neque Priores Conuentuales, vel prædicatores Generales absoluere, quousque de ipso Generali Capitulo certiores facti sint à suis Diffinitoribus, vel à socijs eorum iam reuersis; sicut fuit declaratū Lausane 1380.

Item declaramus in Capitulo Parisien. 1611. concessum fuisse omnibus prouincijs habentibus Prouinciales quadriennales, & nō habentibus Capitulum intermedium (si tamen hæc concessio toti prouinciæ in primo Capitulo prouinciali congregatæ proposita placuerit, & ab omnibus fuerit acceptata) vt possint conuocare cógregationem ex Prioribus precipuorum Conuentuum, & Magistris antiquioribus, & patribus, qui fuerunt Prouinciales, in qua fieri possent Diffinitores ad instar Capituli prouincialis, & haberi scrutiniū de retentione, vel amotione Prioris prouincialis; eligi Diffinitor Capituli Generalis, si in præcedenti Capitulo non fuerit electus: denique tantam habeat hæc congregatio authoritatem, quantam haberet Capitulū intermedium formaliter conuocatum.

CAP. VIII.

De Capitulo Generali.

I.

Capitulum Generale, à vna vice vltra montes, altera vice citra mōtes, alternatim (Auinione 1561) de triennio in triennium celebretur; nisi Magistro cū Diffinitoribus, vel cum discretorum maturo consilio, ex legitima, & vrgentissima causa, illud alibi assignare, aut assignatum transferre, vel per annum præuenire, aut etiam prorogare, necessarium videatur; & nisi obitus Magistri Generalis acciderit. Quo eueniente fiat, sicut capitulo quarto de Electione Magistri Ordinis est decretum. Prædicti autem triginta vnius prouinciarum Diffinitores in duobus capitulis, triginta & vnus prouinciales in tercio capitulo cum Magistro Ordinis omnia diffinient, constituent, & tractabunt. Quod si in partes æquales se diuiserint, illorum sententia præualebit, in quorum partem Magister Ordinis declinauerit. Si autem in partes inæquales, obtineat sententia plu-

plurium. Si autem per adiunctionem Magistri partes fiãt æquales, vnus eligatur à Diffinitoribus, secundum quod in electione Diffinitorum prouincialium est statutum. Quod si ad capitulum aliquo casu præpediti nõ omnes venerint, illi, quos ex ipsis venire contigerit, cum Magistro Ordinis omnia pertractabũt.

a. Capitulum Generale &c.) Declaramus, quod ista Constitutio a principio Ordinis, scilicet ab anno 1220, sic habebat: Vno anno parisijs, altero anno Bononiæ celebretur. Et seruata fuit vsque ad 1244. in quo fuit ordinatũ, quod etiã alibi posset capitulũ celebrari celebratũq; fuit Coloniæ, ac singulis annis celebrabatur vsque ad annum 1370. in quo celebratum est capitulum Valentię in prouincia Aragoniæ, vbi assignatum fuit Capitulum Tolosæ post biennium celebratum, & inde Florentiæ etiam post biennium. Florentiæ verò authoritate Gregorij papæ XI. in Constitutiones redactum est, & positum infra capite decimo septimo de Capitulo Generali, biennali, vel triennali. Deinde in capitulo Romano 1553. inchoatum, & Romę 1558. probatum & demum Auinione 1561. in constitutionem redactum eo modo, quo ponit hic textus, & capitulũ decimumseptimum de biennali, vel triennali capitulo abrogatum ac deletum est; nec in hoc defuit authoritas Iulij papæ III. quando inchoatum est.

II.

SI verò Magistrum *b.* aliqua occasione abesse contigerit, vnus de Diffinitoribus eiusdem Capituli, ab ipsis Diffinitoribus, vel maiori parte eorum assumatur in Magistri Ordinis Vicarium; qui durante capitulo, vices Magistri gerat in omnibus dumtaxat, quæ ad tractatus, & acta Capituli pertinebunt. Qui etiam locum Magistri vbique teneat, Fidelium dicat, licentiam loquendi tribuat, & possit concedere literas de beneficijs Ordinis, vt Magister; in diffinitionibus vnam tantum habeat vocẽ. Quod si in eius assumptione in partes æquales se diuiserint, vnus de præsentibus fratribus eligatur ab ipsis; & in quorum sententiam iste declinauerit, ille pro Vicario habeatur; cum quo Vicario, cæteri Diffinitores in diffinitione procedant. Quod si in ipsa diffinitione iterum in partes æquales se diuiserint, forma superius posita teneatur.

b Si verò Magistrum aliqua occasione abesse contigerit, vnus de Diffinitoribus

 dict-

dicti Capituli assumatur in Vicarium.) Declaramus quod si in Capitulo Generali Magister Ordinis, ex quacunque causa interesse non poterit, poterunt Diffinitores vnum ex ipsis in Vicariũ Magistri Ordinis eligere, non autem aliquem extraneum, ab ipsis poterunt ad illud officium assumere: talis autem Vicarius poterit etiam licentiam loquendi secum comedentibus tribuere.

III.

Isti autem Diffinitores habebunt plenariam potestatem super excessu Magistri Ordinis corrigendo, vel de eo penitus remouendo. Ipsorum verò sententia tàm in his quàm in alijs inuiolabiliter obseruetur, ita quod à nemine ab illorum sententia liceat appellare. Et si appellatum fuerit, friuola, & nulla appellatio habeatur. Appellationem enim intra nostrum Ordinem, sub interminatione anathematis fieri inhibemus, d: cum non venerimus contendere, sed potius delicta corrigere.

IV.

Item ne delicta maneant impunita, & obedientia in nostro ordine per appellationes friuolas infringatur, statuimus, quod quicunque frater nostri Ordinis contra obedientiam appellare præsumpserit in futurum, nisi ipsi appellationi infra duos menses renunciauerit, vel etiam infra annum prosequi non incæperit, aut ab incepta prosecutione destiterit, vel in ipsa succubuerit; adiudicatus carceri sit ipso facto: nec possit cum ipso, nisi per Capitulum Generale, ante annos duodecim dispensari.

V.

Appellans autem ab absolutione facta, vel facienda ab officijs Prioratus Prouincialis, vel Conuentualis, aut Vicariatus (etiã prætextu grauaminis) ipso facto sit absolutus ab illo officio. Volentes quòd in istis ratio grauaminis tàm proprij, quàm communis, non habeat locum quoad appellandum. Item ad nullum iudicem extra Ordinem, nisi ad Sedem Apostolicam (cui immediatè Ordo subditus est) aliquod membrum Ordinis, illique subditum, pro iustitia recurrat, sub pęna absolutionis ipso facto, si est Prę latus, & priuationis vocis actiuæ, & passiuæ etiam ipso

ipso facto, quoad alios.

c. Liceat appellare.) Declaramus quod licet appellatio sit de iure naturali, nihilominus modus, & ordo vtendi hoc iure præscribitur à lege positiua, ne irrepat abusus pro vsu rei licitæ. Vnde in Capitulo apud Carcassonam 1312. sic dicitur: Volumus, & ordinamus, quod quicunque frater repertus fuerit (iudicio eius ad quem spectat) sine causa rationabili à quocunq. suo Superiori appellasse; carcerali custodiæ mancipetur. Denunciantes fratribus vniuersis, quod de iure communi, & ex speciali Ordinis priuilegio, nulli fratrum licitum est à correctione, vel ab officiorum amotione appellare; sicut fuit declaratum Cenomanis 1491.

d. Cum non venerimus contendere, sed potius delicta corrigere.) Declaramus quod Religiosi appellatio à correctore iuxta sui Ordinis disciplinã videlicet secundum Regulam, & Constitutiones, & approbatas cõsuetudines non valet, vt habetur in capit. Cum speciali. extra de Officio Ordinarij; nisi forte corrigens modum in corrigendo excedat. Et propterea Bonifacius VIII. in suis Constitutionibus sic dicit: Authoritate Apostolica tenore præsentium ex certa scientia indulgemus, quod prædictus Magister, & alij Præsidentes in dicto Ordine, ad quos id pertinuerit, pro tempore, in correctionibus fratrum eiusdem Ordinis, iuris ordine postposito, secundũ consuetudines approbatas, & instituta Ordinis antedicti, procedere liberè, & licitè possint & valeant. Quodque nullus ex fratrib. & sororibus Prędicatorum Ordini subiectis, aliquem ex fratribus vel aliquam ex sororibus huiusmodi coram quocunque iudice, qui non sit de dicto Ordine, ex quacunque causa conueniri; nec à correctione quacũque, seu alias ab aliquo Prælato, vel fratre dicti Ordinis, quauis occasione appellare, aut contra eos querelam proponere valeat, nisi prius corã Conuentuali, seu Prouinciali Priore, seu Magistro Ordinis, & successiuè in Generali Capitulo dicti Ordinis causam, & querelam suam proposuerit verbo, vel scripto. Hæc autem Constitutio Bonifacij explicata, & ampliata fuit à sacra Episcoporum, & Regularium Cõgregatione, quemadmodum superius distinct. 1. cap. 18. fol. 80. relatum est.

Item Iulius II. concessit Breue fratri Vincentio Bandello Magistro Ordinis infrascripti tenoris. Iulius papa II. Dilecte fili salutẽ, & Apostolicam benedictionem. A fide dignis accepimus quod nonnulli fratres ordinis tui, & nõnullæ Moniales Ordinis sãcti Augustini, sub habitu, & cura fratrũ tuæ curæ subiectorum degentes, vt debitam correptionem, & absolutionem à suis officijs subterfugiant, ad Cancellariam Auinionensem, & alias curias sæculares vel Ecclesiasticas, à tuis, & aliorum Prælatorum ordinationibus & mandatis apellare non erubescunt. Quo circa huiusmodi subter-

terfugijs obuiare quantum cum Deo possumus cupientes, fratribus, & Monialibus antedictis, ne appellationes hactenus interpositas prosequi, aut in posterum à mandatis huiusmodi appellare; iudicibus vero quarumcunque Curiarum, ne appellationes huiusmodi recipere, aut illas cognoscere quoquo modo præsumant sub excommunicationis pœna, districtiùs inhibemus. Irritum quoq. & inane decernimus, quicquid secùs à quocunq. quauis authoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis statutis & cæteris in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunq.

Item declaramus similem Cōstitutionem editam fuisse Romæ, 1558. contra fratres, qui ad quodcunque tribunal, aut iudicem extra Ordinem recurrerint. Et Barcinonæ 1574. confirmantur, & innouantur omnes pœnæ, tum per sacras nostras Constitutiones, tū per acta Capitulorum Generaliū inflictæ contra appellantes ad quodcunque sæculare tribunal.

VI.

DIffinitores itaque prædicti postquam fuerint accusati, quando eis videbitur expedire, excessum Magistri Ordinis seorsum corrigant, & emendent. Qui coram ipsis humiliter se prosternēs veniam faciat, & stans de suis excessibus se accuset, & Diffinitores audiant accusātem. Auditis verò accusationibus, secedat, & eo absente Diffinitores de eius correctione conferant, & disponant. ¶. Quòd si præuaricator Ordinis fuerit, aut contemptor, aut adeo negligēs & remissus, quòd Ordinis dissolutionem, & destructionem inducat, moneatur à Diffinitoribus, vt Magistratui cedat, & aliquem locum ad manendum sibi eligat, vt possit honestè conuersari. Alioquin amouendi eum ab officio Magistratus, liberam habeant facultatem.

VII.

CEssio autem Magistri à Diffinitoribus non admittatur, nisi propter aliquod prædictorum, aut defectum, aut impotentiam, quæ ipsum ab executione officij Magistratus perpetuò impediret. Perpetuum autem dicimus, quod Diffinitores de prudentum consilio perpetuum iudicabunt. Magister verò Ordinis cedens, vel amotus, post Magistrum Ordinis in diffinitorijs Capitulorum Generaliū & Prouincialium, & in absētia Magistri post Prouincialem,

lem, in cuius Prouincia fuerit, & in absentia Prioris Prouincialis, post principalem Prælatum, primam vocem, primumque locum vbiq. & in omnibus obtinebit.

e. Quòd si præuaricator Ordinis fuerit, & cōtēptor.) Declaramus, quòd Diffinitores Capituli Generalis, non habent potestatem remouendi Magistrū à suo officio, nisi in casibus expressis in Constitutionibus; videlicet si fuerit contemptor, hoc est si ita spernit, & nihil curat de Regula, & Constitutionibus, vt pro nihilo reputet trāsgredi illas, & eius voluntas renuat subijci Regulæ, & Constitutionibus: immò nulla subsistente causa eas continuè trāsgrediatur, & habet firmū propositum in huiusmodi transgressione perseuerandi. Vel si fuerit præuaricator, hoc est, si frequenter, & quasi ex habitu Regulam, & Constitutiones transgrediatur. Nam præuaricator dicitur ille, qui præ alijs plusquam debeat legem transgreditur. Similiter si sit adeò negligens, & remissus, vt Ordinis dissolutionem, & destructionem inducat; quando videlicet non hortatur fratres verbis, literis, ordinationibus & exemplis, ad honestè, religioseque viuendum. Si defectus non corrigeret, & nullo modo puniret. Si nunquam celebraret, & neque ad chorum, neque ad refectorium accederet. Si autem nihil horum haberet, quamuis quandoq. Cōstitutiones transgrederetur (non tamen ex contemptu, neque plusquam alij) esset q. aliquantulum negligens circa Diuina, & ea quæ ad communitatem pertinent non posset ab ipsis Diffinitoribus deponi.

VIII.

Diffinitores autem Capituli Generalis, Dominica infra octauas Ascensionis Domini, vel Sabbato præcedenti, locum Capituli intrare teneantur; & extunc in choro, & alibi ordinatè sua loca teneant, quousq. tempus suæ diffinitionis expiret *f.* Prouinciales quoq. absoluti, loca in Prouincijs, in quibus præfuerunt, super omnes alios vbique habebunt (Romæ 1558.) & similiter vocem in omnibus electionibus Prouincialium & Diffinitorum, & electorū Magistri Ordinis, dummodò Magistri in sacra Theologia, non Magistris ex hoc minimè postponantur, nec actualium Præsidentium locis minimè derogetur. *g.* Magistris verò in sacra Theologia, immediatè post Priorem, in cuius Conuentu fuerint, locum damus. *h.* Baccalaureis, qui legitimè incorporati in vniuersitate sentētias solemniter legerint, aut le-

legunt, post Suppriorem vbique in toto Ordine locum damus.

f. Prouinciales quoq. absoluti, loca in prouincijs, in quibus præfuerunt super omnes alios vbiq. habebunt.) Declaramus quòd Priores Prouinciales, si sint Magistri sacræ Theologiæ, postquam fuerint absoluti, habebunt locum super omnes fratres Magistros, & Priores illius Prouinciæ, infra tamen Priorem illius Conuentùs in quo se reperient. Si verò non fuerint Magistri, habebunt locum immediatè post Magistros, suprà tamen omnes fratres & Priores non Magistros; & hoc in Prouincia cui præfuerunt, non autem in alia Prouincia. Hoc autem de illis Magistris Prouincialibus intelligendum est, qui antequam eligerentur in prouinciales, erant Magistri Prouinciæ. Sed si peracto eorum Prouincialatu, vel in Prouincialatu promoueantur ad Magisterium, locum non habebunt ratione prouincialatus, super omnes alios Magistros, qui non fuerunt prouinciales; sicut fuit declaratum Neapoli 1600. & confirmatum Romæ 1601. vbi etiam dictum fuit, sic esse intelligendã hanc Constitutionem. Item in Capitulo Romano 1553. sic dicitur: Declaramus conformiter ad ea, quæ iam à Reuerendiss. duobus Magistris Ordinis declarata sunt: Si in aliqua prouincia contingat, inferiorem Magistrum prius fieri prouincialem, & postea antiquiorem, debere vtrumque completo prouincialatu tenere locum inter se secundum ordinem Magisterij eorum. Similiter si duo non Magistri prouinciales fiant, inter se locum suæ professionis tenebunt post prouincialatum, etiam si iunior ante antiquiorem prouincialis fuerit.

g. Magistris autem in Theologia locum damus.) Declaramus quòd Magistri in Theologia vbique tàm in Conuentibus, quàm in Capitulis, locum habent super omnes fratres & priores Conuentuales non Magistros, infrà tamen priorem, dumtaxat illius Conuentus in quo se reperient. priores verò Cõuentuales si non sint Magistri in Theologia, vbiq. teneant loca sua secundùm antiquitatem Conuentuum quibus præsunt, infra tamen priorem illius Conuentus, in quo se reperient, & infra Magistros in Theologia.

Item circa locum & vocem Magistrorum, Romæ 1542. sic declaratur, quòd graduati aliter quàm per viam Ordinis, aut per Breue, aut per saltum, non habeãt locum quousq. approbentur per Cap. Generale, & ex tunc ratio sui loci incipiat: quod fuit etiam confirmatum Romæ 1546. & Salmant 1551. Et Romæ 1539. declaratur quod Magistri, qui primò fuerint laureati via iuridica, & sine dolo, in Ordine nostro præcedant priores professos, laureatos tamen posteà: ita quòd non habeatur respectus ad professionem, sed ad coronam primò iuridi-

ridice acceptam. Bonon. etiam 1564. declaratur, quòd Magistri in Theol. qui in eodem Capitulo acceptati fuerint, aut approbati, inter se locum obtineant secundū antiquitatem, quam in Ordine habuerint: quod fuit confirmatū Rom. 1589. & 1608. In quorum vltimo sic habetur: Declaramus iuxta declarationem factam in Cap. Rom. 1589. quòd Magistris in Theol. qui statim in sua prouincia gaudere solent loco, & voce, & alijs priuilegijs Magisterij quā primum promouentur, antequā etiam acceptentur à sua prouincia: computanda est eis antiquitas loci, & Magisterij, tàm in sua Prouincia, quàm in toto Ordine, à die promotionis eorum. Magistris verò qui in sua Prouincia non gaudent loco & voce, & alijs priuilegijs Magisterij antequam acceptentur à Prouincia (vbi vsus est acceptandi Magistros ex priuilegio Apost. speciali) etiam si ante fuerint promoti non est computanda in sua Prouincia antiquitas loci & Magisterij eorum, nisi à die acceptationis in sua Prouincia; in alijs verò Prouincijs computabitur ipsis à die promotionis eorum. Nec in ordine loci Magistrorum attendenda est antiquitas professionis, vel habitus, sed promotionis vel acceptationis respectiuè, vti dictum est, quomodocunq. gradū Magisterij cum voce & loco in Prouincia sua obtinuerint, siue per acceptationem, siue per promotionem ad Regentatum in studio Generali Prouinię. Sic tamen, vt qui simul promoti, vel simul acceptati fuerint, habeant locū secundū antiquitatē suæ professionis. Idem prorsus seruari volumus in Baccalaureis, siue Præsentatis. Item in Capit. Parisijs 1611. sic habetur: Cōfirmamus, id quod in declaratione 3. Generalis Capit. Romæ 1608. circa præcedentiam Magistrorum habetur; videlicet quod Magistris in The. qui statim in sua Prouincia gaudere solent voce & loco, & alijs priuilegijs Magisterij, cùm primum promouentur, antequam etiam à sua Prouincia acceptentur, computanda est antiquitas vbique à die promotionis eorum Declarantes prędicta verba (à die promotionis eorum) ita intelligi debere, id est à die, quo subscriptæ sunt literę patentes à Reuerendissimo Magistro Ordinis, vel à die quo Reuerendissimus sua manu aliquem gradu Magisterij solemniter decorauit, si literæ patentes eiusdem Magisterij non fuerint ante expeditæ. Si autem in eodem Capitulo sint promoti, aut extra Capitulum eodem die subscriptæ literæ patētes, tunc locum inter se teneant secundum antiquitatem professionis &c.

Item declaramus quòd si Priores sint Magistri, sua loca teneant inter se iuxta Magisterij rationē. Cæteri vero fratres loca tenebūt secundum antiquitatem suæ professionis; ita vt illi, qui post suam professionem habitū Ordinis diutius portauerunt, eos, qui non tanto tempore post professionem habitum prædictum portauerūt precedere debeant. Declarantes quod

quod nullus frater nostri Ordinis, Magister in Theologia existens omisso nomine Fratris, pronunciettur Magister dicendo, Magister talis, sed semper dictio Frater, præferatur nomini, & cog nomini, & subsequi poterit in nominatione hæc dictio Magister dicendo, Fr. Antoninus de Florētia Magister; sicut fuit declaratū Florentiæ 1321. Tolosæ. 1372. & Rom. 1601.

b. Baccalaureis, qui legitimè incorporati.) Declaramus iuxta ea quæ in Capit. Roman. 1530. & 1532 declarata sunt, quod nullus Baccalaureus ordinarius incorporatus locum Baccalaurei teneat, nisi actu legat Sententias vel Biblia, vel legerit in aliquo Studio ordinario, in quo per annum solemnem lecturam fecerit. In Cap. etiam Roman. 1542. dicitur: Confirmamus quòd Inquisitores non Magistri, teneant primū locum post Suppriorem, & Baccalaureos in Conuentibus.

IX.

Item in virtute Spiritus S. & sanctę obedientiæ præcipimus firmiter obseruari, ne quis causam depositionis Magistri, vel Prioris Prouincialis, vel eorum excessum, vel correctionem, vel secretum Capituli, seu dissensiones Diffinitorum, vel fratrum, vnde Ordo noster possit turbari, vel infamari, audeat sciēter extraneis publicare. Si quis autem ex deliberatione contra fecerit, tanquā excōmunicatus, & schismaticus, & destructor nostri Ordinis habeatur, & (quousq. satisfecerit) à cōmunione omnium sit penitùs alienus, & pœnę grauiori culpæ debitæ subiacebit. Eadem districtione pręcipimus, ne quis k. verbo, vel facto ad diuisionem nostri Ordinis audeat laborare. Quòd si fecerit, pœnæ subiaceat supradictę.

i. Vel secretū Capituli.) Declaramus quod secreta Capitulorum Generalium, & Prouincialium reuelare, nos intelligimus personis extraneis, ex quorū reuelatione Ordo noster, vel personæ Ordinis lædi possent, vel infamari; sicut fuit declaratum apud Montempesulanum 1294. & Tolosam 1304. Vnde in Capitulo apud Placentiam 1310. & apud Carcassonam 1312. sic fuit ordinatum: Cum ex reuelatione criminum visorum vel auditorum indebita & incauta, sequatur fratrum infamia, contra ordinem charitatis; & nihilominus ex tali reuelatione multiplicis scandali, & turbationis materia ministretur: volumus, ac districtè iniungimus, vt quicunque visum, vel auditum de Ordine, vel de fratribus Ordinis, exprimendo fratris no-

nomen scienter & ex proposito cuicunque personæ alias nescienti reuelauerit, ad quam prædictorum correptio non pertinet, vel quæ non creditur probabiliter in illo casu posse prodesse; per Priorem Prouincialem, vel eius Vicarium, vel per suum Priorem (postquam legitime constiterit) pœna criminoso debita puniatur.

k. Ne quis verbo, vel facto, ad diuisionem nostri Ordinis audeat laborare.) Declaramus quod ille dicitur ad diuisionem Ordinis laborare, qui verbo, vel facto per personas extra obedientiam nostri Ordinis constitutas, mutationem quærit generalis status nostri Ordinis, & Conuentus ab obedientia Magistri Ordinis subtrahere, cum vnitas Ordinis ex vnitate vnius professionis dependeat, qua ex solẽni voto tenentur omnes fratres vni Generali Magistro in his quæ secundum Regulam, & Constitutiones sunt, obedire. Quapropter in Capitulo apud Ferrariam 1290. dicitur; Volumus, ordinamus, ac mandamus, ne quis verbo, vel facto ad diuisionem Ordinis nostri audeat laborare, vel absolutionem cuiuscunque Prælati, vel etiam mutationem generalis status nostri Ordinis, verbo, vel scripto, vel quocunque alio modo directè, vel indirectè, mediatè, vel immediatè per personas extra eiusdem Ordinis obedientiam constitutas præsumat procurare. Quicunque verò sciẽter contra hoc fecerit, ipsum ex nunc prout ex tunc omni voce, præterquam in sui accusatione, omni gradu, Prælatura, Doctoratu, alijsq. omnibus gratijs Ordinis priuamus; nec ei possint restitui, nisi à Magistro Ordinis, vel à Diffinitoribus Capituli Generalis; & nihilominus pœnam subeat culpæ debitam grauiori. ¶ Item declaramus quòd prouinciæ, vel conuentus, Prioribus prouincialibus, vel conuentualibus, satisfacere teneantur pro impensis factis causa impugnandi appellationes, malignorumque turbationes & resecandis seditionibus, & scãdalis peruersorum fratrum, propter Ordinis tuitionem, & iustitiã & famã defendendam; sicut fuit declaratum Castris 1372. Item Romæ 1553. sic dicitur: Ordinamus de communi totius Ordinis consensu, & prohibemus, quòd nullus procuret Ordinis diuisionem, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ac alijs pœnis grauioris culpæ, à quibus non possit absolui nisi à Magistro Ordinis. Mandamusq. sub eadem pœna, quòd nullus procuret institutionem Vicarij Generalis Indiarum. Quod idem Romæ 1589. Venetijs 1592. & iterum Romæ 1601. & Parisijs 1611. his verbis confirmatur: Confirmamus ordinationem in quamplurimis Capitulis Generalibus repetitam, quòd nullus sub pœnis in capitulo de Grauiori culpa contentis, ac etiam sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, hac vna pro trina canonica monitione præmissa, (cuius absolutio Magistro Ordinis reseruatur) directè vel indirectè diuisionem Ordinis aut

aut institutionem Vicarij Generali Indiarum, quouis prætextu audeat vel præsumat procurare. Quam ordinationem sub eisdem pœnis volumus obseruari.

X.

STatuimus, vt si in anno diffinitionis Priorũ prouincialium, electio Magistri celebretur, illo anno *l.* vnus de fratribus electoribus de qualibet Prouincia, qui in prouinciali Capitulo ad hoc electus fuerit, ad diffinitionem cum eis pariter admittatur. Quòd si ad Capitulũ non venerit, tunc ad diffinitionem elector alius admittatur. Si verò in anno Diffinitorum celebretur, tunc cũ Diffinitoribus Priores prouinciales conueniant, & vtrorũq. diffinitio sit cõmunis.

XI.

STatuimus autem, & in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, & sub interminatione anathematis prohibemus districtè, ne Priores prouinciales fratrib' vel Diffinitoribus, vel fratres Diffinitores Prioribus prouincialibus, per suas diffinitiones, *m.* preiudicium aliquod audeant generare. Quòd si facere attẽtauerint, eadem districtione prohibemus, ne in hoc aliquis præsumat eis obedire. Priori verò prouinciali eũnti ad Capitulũ Generale, detur socius à Diffinitoribus Capit. prouincialis (Romæ 1558.) Qui si Priorem prouincialem impediri contigerit, quòd ad Capitulum Generale in anno prouincialium non accedat, loco ipsius cum Prioribus prouincialibus admittatur ad omnia tractanda, & diffinienda.

XII.

STatuimus insuper, quòd omnes Priores Conuentuales cum socijs suis, & Prædicatores Generales illius Prouinciæ, in qua Generale capitulum celebratur, illo anno veniant ad Capitulum Generale, nec eodem anno, in illa Prouincia ad celebrãdum aliud Capitulum prouinciale teneantur; & quod idem faciant prouinciæ propinquæ *b.* licentiandi, & mãdandi, Magister Ordinis liberam habeat facultatem.

l. Vnus de fratribus electoribus.) Declaramus quòd quando electio Magistri Ordinis in anno Prouincialium celebranda est, tunc vnus ex duobus electo-

ctoribus, qui in Prouinciali Capitulo ad hoc electus fuerit, in diffinitionem vna cum eis debet admitti. In anno verò Diffinitorum, Priores Prouinciales cum eis diffinient; & quilibet Diffinitor, cum alio electore ad electionem Magistri Ordinis pariter admittetur. Et intelliguntur prædicta, quando mors, vel amotio Magistri Ordinis nunciata fuerit ante Prouincialis Capituli celebrationem: quia si post Capitulum Prouinciale nunciata fuisset, tunc & in eo casu, in anno Diffinitorũ, Generalis Capituli Diffinitor, & eius socius ad electionem Magistri Ordinis erunt admittendi. In anno verò Prouincialium, duo ex Diffinitoribus Prouincialis Capituli immediatè præcedentis, antiquiores in Ordine, ad electionẽ eiusdem Magistri admittentur; quorum antiquior in Ordine erit illo anno Generalis Capituli Diffinitor.

m. Præiudicium audeat generare.) Declaramus; quòd tunc solum Diffinitores Prioribus prouincialibus, & Priores prouinciales Diffinitoribus per suas diffinitiones præiudicium generarẽt si in suis diffinitionibus statuerent aliquid, per quod Prouincialium authoritas, vel tolleretur, vel minueretur, vel etiam limitaretur; & è contrario. Hoc autem fieri non potest, nec per tria Capitulã nec per vnum Generalissimum, sed solùm authoritate Papæ. Non autem præiudicium aliquod generatur, si quod est ordinatum, vel statutum in vno, vel pluribus Capitulis per Priores prouinciales; postea in alio, vel alijs Capitulis per Diffinitores ex causa rationabili reuocetur: & è contrario, sicut quotidie fieri consueuit.

n. Licentiandi, & mandandi, Magister Ordinis liberam habeat facultatem.) Declaramus, quod illo anno, quo Generale Capitulum in aliqua Prouincia celebratur, debent vocales illius Prouinciæ ad Generale Capitulum venire, & ibi suũ Prouinciale Capitulum celebrare. Atque idem facere debent propinquæ Prouinciæ, quæ illo eodẽ anno aliud celebrare Capitulum non tenentur. Magister tamen Ordinis liberam habebit potestatem mandandi eisdem Prouincijs vt ad Capitulum accedant; & etiam concedendi, vt possint ad idem Capitulum non venire, atque alibi suum Prouinciale Capitulum celebrare.

CAP. IX.

De solemni celebratione Capituli.

I.

Capitulum Generale a (quantum ad authoritatem Diffinitorum) incipiat celebrari in vigilia Pentecostes. Cum autem in secunda feria post Pentecostem, vel in ipso eodem festo, fratres in Capitulum venerint, primò omnium deuotè inuocetur

tur Spiritus sanctus, à quo filij Dei aguntur, & dicatur versus, Emitte spiritum tuum, cum collecta de Spiritu sancto. Deinde residentibus fratribus, & loca sua tenentibus omnibus (vt verbo Dei cœli firmentur) verbum Dei in communi fiat. Sermoni autem interesse poterunt, qui ad ædificationē interesse voluerint.

II.

FInito sermone, quia indigentibus quantocyùs subueniendum est, obitus fratrum post precedens Capitulum defunctorum in communi recitentur, & fiat eis communis absolutio, & dicatur pro eis Psalmus De profundis, Kyrie, Pater noster, cum versiculo, A porta, cum oratione Absolue. postmodum, si literæ legendæ sunt, legantur, & eis suo tempore cum consilio respondeatur. Perlectis autem literis, & facta recōmendatione viuorum, dicatur psalmus; Ad te leuaui, Kyrie, Pater noster cum versiculo, Saluos, &c. cū oratione, Prætende, &c. & tunc omnes, qui non sunt de Capitulo, egrediantur. Quib. egressis; qui missi sunt ad excusandum eos, qui non adsunt, ad quid venerint loquātur; deinde culpæ audiantur.

III.

SI qui *b.* verò sine licentia ad Capitulum Generale, vel prouinciale venerint, primò culpæ eorum audiantur, & recepta pœnitentia à Capitulo excludantur. Vt autem modus in eundo seruetur, nullus exeat sine licentia, & necessitate. Egressus autem non discurrat; sed expleta necessitate, citius reuertatur. Qui autem in præsenti anno visitare debuerāt & non sicut oportuit, fecerunt, culpam suam dicant, & dignæ vindictę subiaceant. Tunc etiam absentibus, qui adesse debuerant, & his qui peccauerunt, & non satisfecerunt, pœnitentia scripta mittatur.

a. Capitulum Generale.) Declaramus, quod licet Generale Capitulum, quantum ad authoritatem Diffinitorum, incipiat, in vigilia Pentecostes celebrari; tamen quoad solemnitatem celebrationis, feria secunda post festū Pentecostes habeat initium, quia tunc Capitulum, ne acephalum iudicetur, nouum, vel antiquum Magistrum, sine absentem habere debet. Tunc etiam fratres locum intrent Capituli, & Spiritus san-

sancti gratia inuocetur, & tunc oretur pro viuis, & defunctis, & verbum Dei per vnius sermonem omnibus explicetur.

b. Si qui verò sine licentia ad Capitulū Generale.) Declaramus quod fratres sine speciali licentia Magistri Ordinis, vel Prioris prouincialis, Capitulum Generale adire non possunt. Et solus Magister, & Prouincialis eius Prouinciæ, in qua Generale Capitulum celebratur, licentiam ad idem Capitulum veniendi possunt concedere. Qui autem venerint sine licentia, grauiter puniri debent, sicut fuit declaratum apud Treuerim 1289. & apud Tolosam 1304.

I V.

Conuentus autem, qui mittit accusationes ad Capitulum Generale, vel Prouinciale, *c.* scribat numerum, & nomina accusantium & si accusant de visu, vel auditu. *d.* Accusatio autē vnius tantum ad Capitulum Generale, vel Prouinciale non mittatur. Et tractatus eorum, quæ mittenda sunt ad capitulum, vltra vnam diem non prolongetur. Qui autem habent facere proprias quæstiones, vel communes ad Ordinem, vel prædicationem pertinentes, proponant fratribus à Magistro, & Diffinitoribus ad hoc statutis, vt pro loco, & tempore soluantur, & terminentur.

c. Scribat numerum, & nomina accusantium.) Declaramus, quod illi, qui accusationes mittunt ad Generale, vel Prouinciale Capitulum, debent modum exprimere, quo sciunt crimen illud fuisse commissum, vtrū scilicet ex visu, vel ex auditu. Et si ex auditu, vtrum per aliquem, qui illud viderit, sciant, sicut fuit ordinatum apud Lugdunū 1274. Et nullus debet aliquem accusare de re criminosa, quam audiuit, nisi probare possit non solum se illam audiuisse, sed etiam veram esse; sicut fuit ordinatum apud Tolosam 1258.

Item declaramus, quod quando contra fratrem habentur sæcularium testimonia, talis frater arctari potest ad dicendam veritatē & ad quæstiones poni, potissimū quando ipse laborat infamia: non tamen potest per sententiam condemnari, nisi conuictus, aut iudicialiter confessus sit; sicut fuit declaratum Tolosæ 1304. Similiter si accusatur à pluribus non contestibus, ab vno quidem de vno actu, ab alio vero de alio actu eiusdem speciei, talis non est conuictus, neque sententialiter condemnari potest, sed benè ad quæstiones poni, sicut fuit declaratū apud Perpinianum 1327. & apud Ferrariam 1362.

d Accusatio autem vnius tantum &c.) Declaramus, quod ideo accusatio vnius non videtur esse mittenda ad Capitulum Ge-

nerale, quia ea adeo nulla censetur esse, vt ex ea sola ad sententiam aliquam procedi non possit, nisi præter accusatorem, vel proponentem, duo saltem idonei testes scilicet contestes aduocentur sicut fuit declaratum apud Bisuntium 1353.

Item declaramus, quod si quis frater de aliquo occulto crimine accusetur, quod iuridicè probari non potest, vel quod nescitur, nisi ab accusato, & accusatore, non propterea Prælatus accusato præcipere poterit, vt coram accusante, vel coram alijs, siue in Capitulo, siue extra Capitulum, vel seorsum sibi soli dicat veritatem: & si præcipiat, grauiter peccat, quia sibi eam, quam non habet authoritatem vsurpat, non enim est iudex occultorum; quia occulta Diuino iudicio relinquuntur, manifesta autem humano. Et in tali casu accusatus non tenetur dicere veritatem, nec seipsum infamare, nec prodere. Si tamen præter accusantem infamia contra accusatum vrgeret, posset Prælatus ei præcipere, & illum ad quæstionē ponere, atque ipse tenetur veritatem dicere de eo tamē solo crimine, cuius ipse laborat infamia.

Item declaramus, quod si accusator deficit à probatione illius criminis, de quo aliquem accusauit, eadem pœna puniri debet; qua puniendus fuisset accusatus ab accusatore cōuictus, sicut fuit ordinatum Vallisoleti 1605.

Item declaramus, quod si aliqua sint alicui commissa sub secreto, ex quorum retentione imminet periculum scandali, vel ruinæ, vel graue præiudicium alicuius, vel magnum damnum communitatis, cui potest obuiari per reuelationem secreti, Prælato præcipienti in genere, tenetur subditus tale secretum reuelare, quia sicut iuramentum non est vinculum iniquitatis, sic secretum cōmissum, vel promissum, non debet esse vinculum aut velamen scandali, ruinæ, & maximi damni proximi, vel communitatis. Non tamen tenetur de illo crimine sibi sub secreto commisso illū accusare, nisi possit hoc sufficienter probare, quod pertinet ad officium accusatoris, quia nullus tenetur ad id quod nequit perficere. Negocium autem accusationis non perficitur, nisi accusatus legitime puniatur. Non autem punitur legitimè, nisi in iudicio fuerit legitima probatione conuictus, vel confessus. Si autem ex obseruatione secreti non immi net scandalum, vel periculum aliquod prædictorum, nisi præcesserit infamia, non potest Prælatus præcipere, nec subditus tenetur tale secretum Prælato præcipienti reuelare. vnde in Capitulo Generali Parisijs 1279 sic fuit ordinatum: Quia sic sub secreti pallio plerumque vitia occultantur, & per consequens correctio enervatur, districtè omnibus fratribus iniungimus, & mandamus, quod nullus eorū suscipiat aliquid sub secreto, quod impedimentum correctionis, seu quod quouis modo vergat in præiudicium vel periculum Ordinis, seu personæ particularis.

V.

SI qua verò dissensio inter fratres nostri Ordinis (quod absit) emerserit de libris, vel de alijs, cùm præponenda sint spiritualia tẽporalibus, non inde agatur in capitulo, sed dicti fratres extra capitulum discussa veritate dissensionem diriimant, & inter fratres pacem restituant. De solutione autẽ & terminatione quæstionũ, de correctione fratrum, de modo pœnitentiarum, & de prædicatoribus ad prædicandum, & studendum mittendis, Prælatus maior cum alijs, qui ad hoc statuti sunt, tractabunt. *e*. Et quicquid inde Spiritu sancto dictante ordinauerit Capitulum vniuersaliter, vnanimiter, ac deuotè suscipiat; nullus murmuret, nullus reclamet, nullus contradicat. In fine fiat communis confessio, & absolutio, & perseuerantibus benedictio. Et hæc eadẽ forma in capitulo Prouinciali similiter obseruetur.

VI.

POrrò. *f*. Magister Ordinis, aut Priores Prouinciales non mutent acta capituli Prouincialis, aut Generalis, nisi fortè in speciali ex causa necessaria, & vtili. Item Generale statutum Ordinis, vel consuetudinem diu obtentã & communiter approbatam in Ordine, nec Magister Ordinis, nec Priores prouinciales aliquatenus audeant immutare, nisi per tria capitula fuerit approbatum: ea verò, quæ de Capiulo Generali dicta sunt, in vigilia Pentecostes debent inchoari.

VII.

CApitulum autem Generale vltra Sabbatum infra octauan Pentecostes non prolongetur, nisi ex causa rationabili Magistro, & Diffinitoribus videatur, quod per vnum diem, vel duos ad plus debeat prolongari. *g*. Capitula etiam prouincialia eodem modo infrà taxatum numerum dierum terminentur. Necessitate verò vrgente Magister Ordinis, vel eius vices gerens, cum assensu Prioris prouincialis, in cuius prouincia capitulum Generale celebrandum fuerit, de consilio discretorum ad alium conuentum eiusdem prouinciæ possit illud transferre. Quod si in eadem prouincia commodè celebrari non va-

leat, eodem anno Magister Ordinis, vel eius vices gerens, ipso mortuo, vel amoto, dictum capitulum ad aliã prouinciam mutare poterit, si expediens iudicauerit de fratrum consilio discretorũ.

e. Et quicquid inde, Spiritu sancto dictante ordinauerit, capitulum vniuersaliter, vnanimiter, & deuotè suscipiat.) Declaramus, quòd in Capitulo Romano 1589. sic fuit ordinatũ: Iuxta ea quæ in pluribus Capitulis Generalibus sancita fuerunt, non esse in potestate alicuius Prouinciæ prætextu cuiusuis priuilegij, aut consuetudinis, Generaliũ Capitulorum statuta, vel acta nõ acceptare, sed Prouincias singulas, decretis, & constitutionibus factis in eisdem Capitulis, ita esse subiectas, vt vnaquæq. illarum eadem acta in Conuentibus singulis publicare, & acceptare atq. inuiolabiliter obseruare teneatur, quippe quæ ad commune Fratrũ Conuentuum, Prouinciarumque bonũ facta sint; & quatenus opus sit, authoritate Apostolica consuetudinem quamcunq. aut priuilegium quomodolibet prætensum, vel in contrarium obstans reuocamus, & irrita facimus omnino.

f Porrò Magister, aut Priores Prouinciales nõ mutent acta Capituli.) Declaramus, quod Magister Ordinis quã primum electus fuerit, statim plenè, & liberè curam gerit animarum fratrum totius Ordinis, eosque propria authoritate ligare, & absoluere potest, nec non in ipso Ordine ea agere valet, quæ ipse & Diffinitores Generalis Capituli iuxta Ordinis Constitutiones, & secundum Deum fratribus, & Religioni viderint expedire; ac fratres omnes in ijs, quæ secundum Regulam, & Constitutiones sunt, tenentur ei deuotè, atque humiliter obedire, sicut habetur in Marimagno. Et quamuis ordinationes, atque acta Capitulorum non debeat mutare, illa tamen quoad aliqua in particulari ex vtili, vel necessaria causa limitare, vel tollere potest. Similiter quãuis Generale statutum Ordinis, vel consuetudinem diù retentam & communiter in Ordine approbatam non possit auferre, potest tamen ex rationabili, vtili, vel necessaria causa in prædictis omnibus dispensare.

Item ex commissione, quæ à Diffinitorio Prouincialis Capituli conceditur Priori Prouinciali, vt possit facere omnia, quæ posset & ipsum Diffinitorium, Prior prouincialis non potest fratrem aliquem absoluere a pœnis grauioris culpę, & ab alijs pœnis, quæ aliàs Prouinciali ex vi Constitutionum non conceduntur; sicut fuit declaratum in Capitulo Romano 1518.

g. Capitula etiam prouincialia eodem modo infrà prętaxatum numerum dierum terminentur.) Declaramus, iuxta Bononiensis capituli 1564. declarationem, quod Diffinitores capi-

capituli Prouincialis suam authoritatem ad duos alios dies differre non possunt, ac propterea à die electionis eorum vsque ad diem, quo eorundem expirat authoritas, non intercedunt nisi decem dies, cum in constitutionibus nostris hic dierum numerus Generalis capituli Diffinitoribus assignetur, & habeatur ibidem quod capitula Prouincialia infra præfixatum dierum numerum terminentur.

CAP. X.

De Capitulo Generalissimo.

I.

Capitulum Generalissimũ non conuocetur, nisi quando maior pars Prouinciarum petierit, vel Magistro cum media parte prouinciarum visum fuerit expedire. Prouinciæ verò, quæ petunt, scribant causas, quare petunt. De his tamen Capitulum Generale non habebit iudicare, vtrum sufficiẽtes sint, vel non; sed tamen scribantur, vt fratres de his ante Capitulum conferre valeant. Priores autem Prouinciales singuli cum duobus socijs à Capitulo suo Prouinciali electis à pluribus medietate omnium eligentium, tale Capitulum celebrabunt. Duobus autem annis ante, pronuncietur, nisi vrgens fuerit necessitas.

II.

a Anno ab Incarnatione Domini 1228. conuenerunt Parisijs in domo sancti Iacobi, Priores prouinciales, vnà cum venerabili Patre fratre Iordane bonæ memoriæ Magistro Ordinis nostri, singuli cum duobus Diffinitoribus à capitulis prouincialibus deputatis, in quos fratres omnes vota sua vnanimiter transtulerunt, eisdem potestatem plenariam concedentes, vt quicquid ab eis fieret siue in constituendo, siue in destituendo, mutando, addendo, vel minuendo, de cætero firmum, ac stabile permaneret; nec liceret alicui quantumcunque authoritatis, Capitulo aliquid eorum immutare, quæ ipsi statuerũt perpetuis temporibus permansura.

III.

Priores igitur præfati cum suis Diffinitoribus gratia Spiritus sancti inuocata, quasdam constitutiones ad vtilitatem, & honestatem

& conseruationem Ordinis (præmissa diligenti examinatione) vnanimiter, & concorditer ediderunt, quas in suis locis inter cōstitutiones alias inserere procurarunt. *b.* Inter alias autem, quasdam voluerunt inuiolabiliter, & immutabiliter in perpetuum obseruari: videlicet de possessionibus, & redditibus nullatenus habendis, vel recipiendis, de appellationibus remouendis, & quod non possit per fratres Diffinitores Prioribus prouincialib*, neq. per Priores prouinciales fratribus Diffinitoribus, in suis diffinitionibus in aliquo præiudicium generari.

IV.

Quasdam verò voluerūt sic immobiles permanere, vt nonnisi à consimili Capitulis, nouis emergentibus articulis, casibus, vel negotijs, de ipsis possit aliquid pro tempore immutari: videlicet de Constitutionibus nō faciendis, nisi per tria Capitula Generalia continua fuerint approbata, de non equitando, de expensis non portandis, de carnibus (nisi causa infirmitatis) non comedēdis; ita tamen vt in his pro loco, & tempore Prælato liceat dispensare.

a. Anno ab Incarnatione Domini 1228.) Declaramus, post hoc generalissimum Capitulum, de quo hæc Constitutio sermonem habet, aliud Capitulū Generalissimum Parisijs itidem sub eodem Reuerendissimo Magistro Iordane anno Domini 1236. fuisse celebratum, de quo supra mentio facta est. Nullum autem aliud Generalissimum Capitulū vsque ad hæc tempora celebratū fuit, etiam si bis, tempore videlicet Magistri Vincentij Bandelli, & demum tempore Magistri Sixti Fabri Lucensis, indictum fuerit neutrum tamen celebratum, fuit sed vtrumque factum est Generale Capitulum, & in vtroque ex duobus electis Diffinitoribus pro Generalissimo Capit. antiquior post longam discussionem, fuit ad diffiniendum admissus.

b. Inter alias autē quasdam voluerunt inuiolabiliter, & immutabiliter in perpetuum obseruari: videlicet de possessionibus, & redditibus nullatenus recipiēdis.) Declaramus quòd propter istam Constitutionem multa dicta, & scripta sunt à quàm plurimis viris doctis, & pijs, de quibus mentio supra facta est. At in primis in Tridentino Concilio omnis scrupulus remouetur, dum in sessione 25. titulo de Regularibus cap. 3. Sancta Synodus concedit

om-

omnibus Monasterijs, & domibus tàm virorum quàm mulierũ, etiam mendicantium, exceptis domibus fratrum S. Francisci Capucinorum, & eorum qui Minores de obseruantia vocantur, etiã quibus aut ex Constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apostolico non erat concessum, vt deinceps bona immobilia eis possidere liceat. Quòd si aliqua loca ex prædictis, quibus authoritate Apostolica similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sint, eadem omnia illis restituenda esse decernit. De quo suprà in hac 2. distinctione dictum est.

CAP. XI.

De Visitatoribus.

I.

STatuimus *a.* vt quatuor fratres ad visitandam Prouinciam in Capitulo Prouinciali, à Priore prouinciali & Diffinitoribus assignentur vel plures, secundum quòd Capitulo Prouinciali videbitur expedire. *b.* Qui excessus Priorum Conuentualiũ, & fratrum audiant, & emendent, absq. constitutione, & immutatione status domus. Loca verò sua vbique tenebunt, nisi in Capitulo, dum ab eis officium suæ correptionis exercetur. *c.* quòd in tribus diebus continuis terminetur. Si qua autem grauia & periculosa inuenerint emersisse à tempore visitationis vltimò factæ per visitatorem præcedentem, licet correcta fuerint, nihilominus cum testimonio maioris partis Capituli studeant denunciare Magistro, & Diffinitoribus Capituli Generalis, vel Priori prouinciali, & Diffinitoribus Capituli prouincialis si ibi Generale Capitulum non fuerit celebrandum.

II.

VIsitatores præsentes verbo, absentes scripto, referre debent Diffinitorib⁹ prouincialis Capituli, vel Generalis (cum in sua prouincia celebratur) de his quos visitauerint fratribus, si in pace continui, in studio assidui, in prædicatione feruentes; quæ de eis fama, quis fructus; si in victu, & vestitu, & alijs secundum tenorem institutionum, Ordo seruetur, Priores autem, siue Lectores, & Suppriores, in Visitatores nullatenus eligantur. Quòd si quis Visitator antequam visitet, vel in ipsa visitatione in Priorem fue-

rit electus, & confirmatus, vel mortuus, vel aliàs impeditus: prouideat Prior prouincialis de alio fratre, qui visitet loco eius.

4. Statuimus autem, vt quatuor &c.) Declaramus quòd Constitutio hæc Bononiæ fuit edita 1244. sed posteà Bononiæ pariter 1275. facta fuit alia Constitutio, quæ suprà de Electione Prioris prouincialis habetur: quòd videlicet Prior prouincialis totam suam prouinciam per se, si poterit, vel per idoneos Vicarios teneatur quotannis visitare &c. Ex qua Constitutione patet, Priorem prouincialem posse per se sine Diffinitoribus cõstituere Visitatores, eisque committere authoritatem suã, iuxtà quòd iudicauerit expedire.

Item declaramus, quòd Visitatores instituendi non debent esse iuuenes, sed antiqui in Ordine graues, & maturi, qui moribus & vita probati sint. Qui in suis visitationibus de iuuenum, ac studentium profectu, quomodo in moribus, & scientia se gerant, & an fratres castè, & sine proprio viuant, & silentium, ieiunia, abstinentiã à carnibus, & alia regularia instituta obseruent, debent quàm diligentissimè inquirere, & omnia Priori prouinciali, vel Diffinitoribus prouincialis Capituli, fideliter exponere; sicut in pluribus Capitulis Generalibus fuit ordinatum.

Item declaramus in Capitulo Lugdunensi 1535. sic fuisse ordinatum: Quoniam per negligentiã Visitatorum maximè regularis vita retardatur, & deficit, ordinantes præcipimus sub pęna absolutionis ab officijs, omnibus Ordinis nostri Prouincialibus, quatenus omninò per se ipsos, vel per alios idoneos fratres experiẽtia, & zelo Religionis præditos, visitent omnes Conuentus, & loca suarum Prouinciarum, & pro suis viribus obseruantiam nostrarum Constitutionum introducãt. Præsertim verò infra scripta capita, in quibus, vt videmus, valdè Religio informatur, volumus toto conatu inuiolabiliter, & penitùs obseruari. In primis, vt dicti Visitatores studeant diligẽter reparationi Diuini cultus, debitæ clausuræ, & communitatis, Conuentus, pœnis etiam, & præceptis adhibitis. Diligenter etiam curent vt vniformitas vestimentorum, celebrationis Missarum, Diuinorumq. officiorum, & cunctarum Ordinis ceremoniarum, vbique teneatur. Item facient, vt cura non desit infirmis, quemadmodum habetur suprà capite de Infirmis. Item inhibeant vagationes inutiles. Et Rom. 1571. sic dicitur: Ordinamus, & præcipimus omnibus Prouincialib9, & Vicarijs Generalibus Congregationum & Vicariatuum, vt infrà quadriennium teneãtur Prouinciales quadriennales suas Prouincias, seu Congregationes, & singulos suos Conuentus, saltem bis per seipsos, nisi legitimum impedimentum habuerint, visitare. Quodnam tamen impedimentum sit legitimum, à discre-

tis

tis prouincialibus iudicandum est. Si autem eorum officium fuerit biennale, saltem semel Prouinciam, vel Congregationem per se ipsos visitare teneantur. Quod fuit confirmatum Barcinone 1574. & in vtroq. Capitulo nuper relato. Ac Romæ 1580. ordinatum & strictè præceptum est omnibus Prælatis & Visitatorib⁹ Ordinis nostri, ne vel pecuniam vel pretiosa munera à fratribus, vel sororibus accipiant, maximè verò ab ijs, qui aut gratiam, aut iustitiam ab eis expectant; sed obseruetur ab illis Constitutio Clementis VIII. de largitione munerum. Contra hoc autem facientes authoritate Ordinis priuamus eos largitis muneribus, quæ Diuino cultui (quæcunque fuerint) harum serie applicamus. Declarantes tales prælatos in crimen proprietatis incurrisse, & pœnis à sacro Tridentino Concilio, & à nostris Constitutionibus statutis subiectos esse, præter alias pœnas, quæ in Constitutione Clementis VIII. continentur.

Item declaramus quòd Visitatores, & multò magis Prouinciales, in visitatione admonere debent, & operam dare, vt ordinatio facta in Capit. Bononiensi 1564. executioni mandetur: videlicet, quod ceremoniæ omnes, quæ ad Diuinum ministerium, atque ad alia diuina officia in nostris Ordinarijs notatæ sunt prorsus obseruentur, & quod earum executioni iuuenes incumbant, ita vt eas optimè addiscant. & quoniam ex Rubricis nostris maxima dubia oriri solent, curet Reuerendissimus Generalis, vt à tribus ab ipso designandis, omnia explicentur; quo in sacro illo Altaris ministerio maximè vniformitas inter fratres nostros vbique appareat, Sacrarum quoq. vestium, & corporalia, quoad fieri potest, eadem sit forma, & ea munditia, quæ tantum decet sacrificium. Et præsertim, in Capitulo Genuensi 1513. mandatũ fuit vniuersis fratribus, vt exhibeant reuerentiam debitam in Missis, Sacramento sanguinis Domini nostri Iesu Christi, vt scilicet ante oris absterfionem, digitorumq. ablutionem, sumant ablutionem calicis faciendam vino & posteà digitos abluant &c. Atque vt hoc omnino obseruetur, Prælati id publicent, & contrafacienes à Visitatoribus grauiter puniantur.

6. Qui excessus Priorum Conuentualium, & fratrum audiant, & emendent.

Declaramus, quod Visitatores in sua visitatione possunt omnes fratres ad suam visitationem pertinentes ligare præcepto, & in eos ferre excommunicationis sententiam, quando præcepto non possunt veritatem extorquere; sicut fuit declaratum apud Perpinianum 1327.

Item declaramus, quod omnes fratres suis Prælatis, & Visitatoribus præcipientibus tenentur, etiam secreta sibi commissa quæ in periculum communitatis vel aliarum personarum vergunt, reuelare. Quapropter in iuramento fidelitatis continetur, quòd ser

ui

ui debeant huiusmodi secreta Dominis reuelare. Prælati ergò præcepto Religiosus obstringitur ad pandendum tale secretum, etiam si promisisset se non reuelaturum, dicente Augustino, & Isidoro: In malè promissis rescinde fidem: Quare in Capitulo apud Montempesulanum 1283. sic dicitur: Seuerissimè inhibemus fratres nostros aliquid sub secreto recipere, quòd vel correctionem impediat, aut vergat in præiudicium, vel periculum Ordinis, vel quarum cunq. personarum. Quòd si quis tale secretum receperit, teneatur illud suo Prælato, ipso requirente, fideliter reuelare. Et hoc etiam ordinatum fuit Parisijs 1279. Si autem secretum illud in confessione sacramentali audiuisset, non tenetur, immò nec potest ex præcepto Prælati illud vllo modo reuelare. Quare in Capituo: Mediolanensi 1278. sic dicitur: Strictissimè prohibemus fratres secreta in cōfessione sacramentali accepta, directè, vel indirectè, nutu, vel signo, vel quouis alio modo alijs reuelare. Hæc ibi. Si verò secretum eis commissum non vergat in præiudiciū communitatis, aut alterius personæ, & tale sit quod absq. peccato cælari possit, nullo modo tenentur, nec debent Prælato præcipienti illud reuelare: si enim reuelarent, peccarent frangendo fidem: nam lege naturæ, & promissione in baptismo facta obligamur ad seruandum ea, quæ sunt fidei, & charitatis, qualia sunt illa, quæ & nulli nocent, & sub secreto fidei committuntur.

Item declaramus, quòd si Visitatores, vel Prælati præcipiant fratribus, vt quæcunq. crimina à fratribus commissa reuelent, & crimen illud sit omninò occultū, & nullo modo ad multorum notitiam peruenerit, ac tale sit, vt nulli noceat nisi committenti; ille qui tale peccatum occultum scit, ad hoc solum mentem debet intendere, vt peccantis fratris saluti prospiciat, seruato ordine correctionis fraternæ, vt scilicet prius eum secretò corripiat inter se, & ipsum solum, postea adhibeat duos, vel tres fratres; & tandem si se non correxerit, dicat Ecclesię, id est Prælato. Et tale crimen occultum ante correctionem fraternam, non tenetur subditus Prælato præcipienti reuelare, quia potius Deo, quam hominibus obedire oportet. Ille tamen qui scit tale crimen, si firmiter credit, quòd ille correptus non se emendet, immò ex aduerso in ipsum indignetur; & præterea existimet correctionem illius multò facilius esse futuram ex admonitione Prælati, qui pius, discretus, & spiritualis sit, non habens indignationem, seu odium contra illum subditum; tunc posset, etiam non accedente præcepto, crimen illud occultum ei tāquam Patri denunciare: & tunc non dicit Ecclesiæ, quia non dicit ei tanquam Prælato, & iudici sed sicut personæ intendenti ad correctionem, & emendationem proximi, ad quam semper debet voluntatem intendere ille, qui denunciat. Secùs denunciando peccabit, quia facit contra præce-

ceptum euangelij. Si autem peccatum fratris, non ita sit occultũ quin aliquibus suspicantibus innotescat multis, ex quâ notitia multi scandalum sumant, tale quidem peccatum non solum nocet committenti illud, sed etiã multis. Et quoniam multitudinis bonum præfertur bono vnius, debet Prælatus inquirere veritatem vt vel per pœnã peccatis, vel eius purgationem, & excusationem, scandalum à multitudine auferatur. Et in tali casu subditus, qui scit fratris crimen, tenetur Prælato præcipienti obedire, peccatũ illud ei manifestando, vt docet Sanctus Thomas quodlibeto primo articulo 16. & 17.

c. Quod in tribus diebus continuis terminetur.) Declaramus quòd Visitatores primùm debent Priorum, fratrumq; excessus audire, atq; illa, quæ eis manifestantur, si alicuius fuerint momenti, in scriptis redigere, nec potest eis præfiniri tempus audiendi defectus huiusmodi, sed satis est vt cum diligentia, & solicitudine fratres audiantur ab eis vt tempus inaniter non conteratur. Vt autem audierint fratres, eos seorsum vel in capitulo debet corrigere, & hoc corrigendi officium post tres dies continuos terminare. Ea autem quæ in sua visitatione corrigenda inuenerint debent Magistro, & Generalis Capituli Diffinitoribus (si anno illo in eorum prouincia celebratur) verbo, vel scripto denunciare: si vero alibi celebretur, Priori prouinciali; & Diffinitoribus prouincialis Capituli denunciabunt.

CAP. XII.

De Prædicatoribus.

I.

PRouideant diligentissimè Priores *a* ne committant Prædicationis officium, nisi fratribus ad hoc idoneis, ac moribus, & sciẽtia approbatis, ne eorum insufficiẽtia Prædicantium Ordo veniat in contemptũ, & vergat in periculum animarum.

Statuimus autem, quòd in qualibet Prouincia à præsidente & Diffinitoribus instituantur aliqui viri docti, & zelum Religionis habentes, examinatores, & approbatores omnium eorum Prædicatorum, & Confessorum, quos non constat manifestè esse doctos; ita quòd nullus talium nisi approbatus à duobus eorum in scriptis, vel declaratus à Diffinitoribus in scriptis sufficiens, & idoneus ad prædicandum, vel confessiones extraneorũ audiendum, prædicet populo, etiam in villulis, aut audiat confessiones extraneorum, sub pœna carceris: & nihilominus Præsidẽtes hoc

per-

Permittentes ab officijs suis absoluantur.

II

NVllus assumatur ad Prędicationis officium extra claustrum, & fratrum cōsortium infrà viginti quinque annos, nec prędicet populo, *b.* nec confessiones audiat extraneorum sine licētia Prioris in Capitulo de consilio Diffinitorū sibi data. Illi verò, qui apti sunt cum in prædicationem exire debuerint, eis socij dabuntur à Priore, secundùm quòd moribus eorum, & honestati iudicauerit expedire. Qui accepta benedictione exeūtes, vbiq. (tanquam viri qui suam, & aliorum salutem procurare desiderant) religiosè, & honestè se habeant, sicut viri Euangelici, sui sequentes vestigia Saluatoris: cum Deo, vel de Deo secū vel cum proximis vtiliter loquendo, vitabunt suspiciosi comitatus familiaritatem. Placitis & causis (nisi pro fidei negotijs) non intersint.

III.

CVm fratres nostri diœcesim alicuius Episcopi ad prædicandum intrauerint, primò (si poterunt) visitabunt Episcopum, vt secundùm consilium eius in populo faciant fructum, quem facere intendunt. Et quandiu in eius Episcopatu fuerint, ipsi deuotè obedientes erūt. Prædicare verò non audeat aliquis in diœcesi illius Episcopi, qui ne prędicet, interdixerit ex causa rationabili, nisi literas, & mandatum habeat Summi Pontificis. *c.* Caueant etiam fratres nostri, ne (ponēdo os in cælum) in suis prędicationibus Religiosos, & Clericos scandalizent. Sed ea, quæ in ipsis emendanda viderint, obsecrando, vt patres emendare procurent. *d.* Socius autem datus Prædicatori, ipsi vt Priori suo obediat.

a. Prouideant diligentissimè Priores.) Declaramus quòd cum prædicationis officiū in Ecclesia præcipuum sit, multisque priuilegijs dotatum, vt habetur in cap. Ex iniuncto, extrà de Hæreticis. & cap. primo, & secundo, extra de Excessibus Prælatorum, Prædicator in primis, vt dignè prædicet, desideret habere ardentem dilectionem, atque in omnibus suis studijs, & operibus animarum salutem, & ad eā suas vires intendere. Deinde foris debet præseferre mores religiosos, vitæque honestate, & chri-

ſtianæ pietatis exemplo populos ædificare. Tandem ſcientia,atq. intelligentia ſacrarum ſcripturarum ſatis eriditus eſſe debet, & vtilia potius, quam curioſa docere,ſicut in multis Capitulis ordinatum fuit.

Itē declaramus quòd in Capitulo Bononien. 1564. ordinatum fuit, vt in exponendis, & examinandis Prædicatoribus,& Cōfeſſoribus,magna diligentia adhibeatur,& quod non niſi in matura ætate ad audiendas ſæculariũ confeſſiones, aliquis exponatur, & quòd iuuenes non ſacerdotes ad prædicandum etiam in villulis non mittantur. Et Prælati qui contrarium permiſerint, grauius puniātur. Et idem fuit confirmatum Romæ 1569. & 1571. Et Barcinonæ 1574. & Romæ 1589. inter alias ordinationes authoritate Apoſtolica confirmatas, vna eſt, in qua ſic decernitur: Ordinamus, & ſub formali eodem præcepto, eademque cenſura (videlicet latæ ſententiæ) præcipimus, vt nullus titulo, vel officio Prædicatoris donetur,ſeu Prædicator inſtituatur, niſi ſaltem per completum triennium ſacrā Theologiam audiuerit, & à quinque deputatis examinatoribus (qui ipſum concionantem audiuerint, & nedum de literis, & moribus, ſed de eiuſdem ad prædicandum aptitudine iudiciũ facere poſſint) idoneus fuerit iudicatus, & approbatus. Cui ordinationi additum fuit (quod & confirmatum fuit Romæ 1601. & Valliſoleti 1605.) vt Prædicatores per vota ſecreta approbentur. Venetijs verò 1592. ſtatutum fuit vt in qualibet Prouincia,Cōgregatione & Vicaria teneantur Præſidentes illarum reſpectiuè de grauiorum Patrum conſilio infrà vnum menſem ab harum Cōſtitutionum publicatione, conſtituere vnum, vel plures Conuētus, in quo, vel in quibus, à deſignandis Patribus idoneis erudiantur iuuenes de prędicationis officio, præſertim ij, qui ad tale munus exequendum ſunt aptiores, qui debito tempore ad Dei gloriam, ſalutemq; animarum prædicantes, iuſtè ſibi nomen Prædicatorum vendicaturi videātur. Et nullus in poſterum Prædicatoris titulo donari poſſit, niſi confecerit curſum Artium,ſacrāque Theologiam per triennium audiuerit, caſibus conſcientiæ operam dederit,& in modo concionandi in aliquo Conuentu ad id conſtituendo, iudicio examinatorum per vota ſecreta ferenda in generali ſtudio, non parùm profecerit, & morum ſit deniq. religioſorum, vt virum decet Euangelicum. Similiter nullus admittatur ad ſæcularium confeſſiones audiendas, niſi pariter à quinque examinatoribus (& vbi tot non ſuppetunt idonei fratres, ſaltem à tribus) aptus atque idoneus fuerit iudicatus. Præcipiētes ipſis,Prædicatorum,ſiue Confeſſorum examinatoribus reſpectiuè,ſub eodem formali præcepto, eademq. excōmunicationis latę ſententiæ pœna, vt per vota ſecreta ſua dātes ſuffragia, excluſo quolibet particulari affectu,ineptos excludant,& aptos admittāt.

Nec

b. Nec confessiones audiat extraneorum.) Declaramus, quod ad confessionum audientiam nullus exponi debet, nisi sit vita, & moribus, & scientia approbatus, maturus, discretus, securus, & casibus Sedi Apostolicæ, & Episcopis reseruatis, ac etiã alijs ad salutem pertinentibus animarum, satis eruditus; sicut fuit ordinatum Bononiæ 1235. Parisijs 1236. & ibidem 1239. Nec sæcularium confessiones, maximè mulierum, ante trigesimum annum debent audire; sicut fuit ordinatum Bononiæ 1244. & Neapoli 1600. & nisi habeant specialem licentiam ab Episcopo, & à suo Prælato: sicut fuit ordinatum Budæ 1254. Nec vllo modo debent implicare se negotio casuũ de iure Ordinarijs reseruatorum, vel quos præfati Ordinarij ex rationabili causa duxerint esse reseruandos, nisi ex eorum beneplacito, & licentia; sicut fuit ordinatũ apud Viennam 1282.

Item declaramus felicis memoriæ Gregorium XIII. viuæ vocis oraculo, & etiam de consilio Congregationis super Concilium Tridentinum declarasse, ac statuisse, facultate per Mare magnũ, & per alia priuilegia, concessa non posse Regulares absoluere à casibus Episcopo reseruatis. Et sacra Congregatio Episcoporum, & Regularium de speciali mandato SS. Domini nostri Clementis VIII. iubet omnibus confessarijs, tam sæcularibus, quam regularibus, quorumcunque Ordinum etiam mendicantium, & Societatis Iesu, ne quis eorum sub prætextu quorumcunque priuilegiorum à Sede Apostolica ductorũ, quibuscunque, etiam singularibus personis, ab vllo ex casibus dubiè, vel clarè contentis in Bulla Cœnæ Domini, vel aliàs Sedi Apostolicæ reseruatis, nec etiam a casibus Ordinarijs reseruatis, vel reseruandis quocunque casu, nisi in mortis articulo, sine noua licentia à Sede Apostolica, vel ab Ordinarijs respectiuè obtenta, absolutionis beneficium impendere audeant. Quam licentiam à sancta Sede Apostolica obtentam, teneantur Ordinarijs ostendere, etiã sub pœna excommunicationis, priuationis officiorum, & dignitatum, & inhabilitationis ad audiendas confessiones, & ad quæcũque officia, & prælaturas, ipso facto incurrenda absque alia declaratione &c. A quibus non nisi à Romano Pontifice absolutionem obtinere valeant: & quatenus opus sit, Sanctitas sua tales facultates nullas esse voluit. Sed postea eadem Congregatio speciali mandato eiusdem Sanctissimi Domini nostri Clementis VIII. similiter viuæ vocis oraculo super ea re habito, ipsum Decretum ita moderatur, & declarat etiam sub eadem prohibitione, eos tantum comprehendi casus, qui in Bulla Cœnæ Domini legi consueta continentur, ac præterea violationis immunitatis Ecclesiasticæ in terminis Constitutionis Gregorij XIII. violationis clausuræ Monialium ad malum finem, prouocantium, & pugnãtium in duello, iuxta Decretum Concilij Tridentini

&

& Constitutionem Gregorij XIII inijcientium manus violentas in clericos, iuxta Canonem, Si quis &c. ac iuris dispositionem: Simoniæ realis scienter contractæ, atque etiam confidentiæ beneficialis. Item omnes casus, quos sibi Ordinarij locorum reseruarunt, ac in posterum reseruabunt. In quibus omnibus enumeratis casibus dumtaxat, & sublata etiam pœna inhabilitationis audiendi confessiones, eadem sacra Congregatio vult, & mandat dictum Decretum in sua firmitate; & pristino robore permanere. Et præterea declarat eos Sacerdotes, tam sæculares, quam regulares, qui aliquo priuilegio in dicto Decreto expresso suffulti fuerint, posse iuxta eorum priuilegia, indulta, & facultates vsu ante idem Decretum recepta, & quæ sub alijs reuocationibus non comprehenduntur, tantum & non aliter absoluere à casibus in præsenti declaratione non comprehensis; alijs verò Sacerdotibus talia priuilegia non habentibus, nihil de nouo cōcedit. Item in Capitulo Romano 1569. Iussu Sanctiss. Domini nostri Pij V. debent omnes Prouinciales facere, vt ex eorum mandato publicetur in Conuentibus Bulla Cœnæ Domini, & omnes Confessarij penes se habeant exēplum illius, eiusque tenorem fideliter obseruent, & si qui illam non habuerint, confessionum audientia priuentur. Et Romæ 1571. id confirmatur, & additur, vt bis in anno legatur coram toto Conuētu, & in Sacristia affixa maneat. Et Barcinone 1574. & Venetijs 1592. statuitur vt in singulis Sacristijs loco patenti pendeant duæ tabellæ, in quarum vna affixa sit Bulla Cœnæ Domini: in alia verò sit nota casuum Summo Pontifici & Episcopis quouis modo reseruatorum. Et Romæ 1608. statuitur, vt cum in actu confessionis, vel proximo, pœnitens eleemosynam dare voluerit, eam non accipiat Confessarius, sed ei significet reponendam esse in communi arca Ecclesiæ; & qui contra hoc fecerit, ipso facto sit priuatus officio per triennium. & idem cōfirmatur Parisijs 1611. Item declaramus in Capitulo Bononiensi 1564. ex Trident. Concil. sic fuisse statutum: Prælati Ordinis diligenter attendant omnia, quæ circa Reuerendiss. Episcoporum obseruantiam à sancta Synodo fuerunt statuta. Et si expositos ad cōfessiones audiendas, aut promouendos ad ordines velint examinare, humiliter pareant, nec ipsis contradicentibus, etiam in Ecclesijs nostris prędicare præsumant. Et si in aliquo ex his durius aliquando cum fratribus nostris agere videantur, æquo animo sustineant, nec de ea re quęstionem habeant, aut lites intendant. Cæterum si non ferenda grauamina interim occurrant, consulatur Reuerendissimus Generalis Magister, vel illius Prouinciæ superior Prælatus, & secundum eorum consilium de opportuno remedio prouideatur. Item declaramus in Capitulo Parif. 1611. ordinatum fuisse, vt Præsidentes nostrorum locorum non permittant clericos sæculares habere con-

b. Nec confessiones audiat extraneorum.) Declaramus, quod ad confessionum audientiam nullus exponi debet, nisi sit vita, & moribus, & scientia approbatus, maturus, discretus, securus, & casibus Sedi Apostolicæ, & Episcopis reseruatis, ac etiã alijs ad salutem pertinentibus animarum, satis eruditus; sicut fuit ordinatum Bononiæ 1235. Parisijs 1236. & ibidem 1239. Nec sæcularium confessiones, maximè mulierum, ante trigesimum annum debent audire; sicut fuit ordinatum Bononiæ 1244. & Neapoli 1600. & nisi habeant specialem licentiam ab Episcopo, & à suo Prælato: sicut fuit ordinatum Budæ 1254. Nec vllo modo debent implicare se negotio casuũ de iure Ordinarijs reseruatorum, vel quos præfati Ordinarij ex rationabili causa duxerint esse reseruandos, nisi ex eorum beneplacito, & licentia; sicut fuit ordinatũ apud Viennam 1282.

Item declaramus felicis memoriæ Gregorium XIII. viuæ vocis oraculo, & etiam de consilio Congregationis super Concilium Tridentinum declarasse, ac statuisse, facultate per Mare magnũ, & per alia priuilegia, concessa non posse Regulares absoluere à casibus Episcopo reseruatis. Et sacra Congregatio Episcoporum, & Regularium de speciali mandato SS. Domini nostri Clementis VIII. iubet omnibus confessarijs, tam sæcularibus, quam regularibus, quorumcunque Ordinum etiam mendicantium, & Societatis Iesu, ne quis eorum sub prætextu quorumcunque priuilegiorum à Sede Apostolica ductorũ, quibuscunque, etiam singularibus personis, ab vllo ex casibus dubiè, vel clarè contentis in Bulla Cenæ Domini, vel aliàs Sedi Apostolicæ reseruatis, nec etiam a casibus Ordinarijs reseruatis, vel reseruandis quocunque casu, nisi in mortis articulo, sine noua licentia à Sede Apostolica, vel ab Ordinarijs respectiuè obtenta, absolutionis beneficium impendere audeant. Quam licentiam à sancta Sede Apostolica obtentam, teneantur Ordinarijs ostendere, etiã sub pœna excommunicationis, priuationis officiorum, & dignitatum, & inhabilitationis ad audiendas confessiones, & ad quæcũque officia, & prælaturas, ipso facto incurrenda absque alia declaratione &c. A quibus non nisi à Romano Pontifice absolutionem obtinere valeant: & quatenus opus sit, Sanctitas sua tales facultates nullas esse voluit. Sed postea eadem Congregatio speciali mandato eiusdem Sanctissimi Domini nostri Clementis VIII. similiter viuæ vocis oraculo super ea re habito, ipsum Decretum ita moderatur, & declarat etiam sub eadem prohibitione, eos tantum comprehendi casus, qui in Bulla Cœnæ Domini legi consueta continentur, ac præterea violationis immunitatis Ecclesiasticæ in terminis Constitutionis Gregorij XIII. violationis clausuræ Monialium ad malum finem, prouocantium, & pugnãtium in duello, iuxta Decretum Concilij Tridentini

&

& Constitutionem Gregorij XIII inijcientium manus violentas in clericos, iuxta Canonem, Si quis &c. ac iuris dispositionem: Simoniæ realis scienter contractæ, atque etiam confidentiæ beneficialis. Item omnes casus, quos sibi Ordinarij locorum reseruarunt, ac in posterum reseruabunt. In quibus omnibus enumeratis casibus dumtaxat, & sublata etiam pœna inhabilitationis audiendi confessiones, eadem sacra Congregatio vult, & mandat dictum Decretum in sua firmitate; & pristino robore permanere. Et præterea declarat eos Sacerdotes, tam sæculares, quam regulares, qui aliquo priuilegio in dicto Decreto expresso suffulti fuerint, posse iuxta eorum priuilegia, indulta, & facultates vsu ante idem Decretum recepta, & quæ sub alijs reuocationibus non comprehenduntur, tantum & non aliter absoluere à casibus in præsenti declaratione non comprehensis; alijs verò Sacerdotibus talia priuilegia non habentibus, nihil de nouo cōcedit. Item in Capitulo Romano 1569. Iussu Sanctiss. Domini nostri Pij V. debent omnes Prouinciales facere, vt ex eorum mandato publicetur in Conuentibus Bulla Cœnæ Domini, & omnes Confessarij penes se habeant exēplum illius, eiusque tenorem fideliter obseruent, & si qui illam non habuerint, confessionum audientia priuentur. Et Romæ 1571. id confirmatur, & additur, vt bis in anno legatur coram toto Conuētu, & in Sacristia affixa maneat. Et Barcinone 1574. & Venetijs 1592. statuitur vt in singulis Sacristijs loco patenti pendeant duę tabellæ, in quarum vna affixa sit Bulla Cœnæ Domini: in alia verò sit nota casuum Summo Pontifici & Episcopis quouis modo reseruatorum. Et Romæ 1608. statuitur, vt cum in actu confessionis, vel proximo, pœnitens eleemosynam dare voluerit, eam non accipiat Confessarius, sed ei significet reponendam esse in communi arca Ecclesiæ; & qui contra hoc fecerit, ipso facto sit priuatus officio per triennium. & idem cōfirmatur Parisijs 1611. Item declaramus in Capitulo Bononiensi 1564. ex Trident Concil. sic fuisse statutum: Prælati Ordinis diligenter attendant omnia, quæ circa Reuerendiss. Episcoporum obseruantiam à sancta Synodo fuerunt statuta. Et si expositos ad cōfessiones audiendas, aut promouendos ad ordines velint examinare, humiliter pareant, nec ipsis contradicentibus, etiam in Ecclesijs nostris prędicare præsumant. Et si in aliquo ex his durius aliquando cum fratribus nostris agere videantur, æquo animo sustineant, nec de ea re quęstionem habeant, aut lites intendant. Cæterum si non ferenda grauamina interim occurrant, consulatur Reuerendissimus Generalis Magister, vel illius Prouinciæ superior Prælatus, & secundum eorum consilium de opportuno remedio prouideatur. Item declaramus in Capitulo Parif. 1611. ordinatum fuisse, vt Præsidentes nostrorum locorum non permittant clericos sæculares habere con-

conciones in Ecclesijs nostris tem pore tum Aduentus, tum etiam Quadragesimæ. Et Romæ 1612 statuitur, ne Præsidêtes permittât Regulares alterius Ordinis, tẽpore, vel Aduētus, vel Quadragesimæ vel infra annũ regulariter habere conciones in Monasterijs fratrum & multò minus monialium.

c. **Caueant etiam fratres nostri..** Declaramus, quod omnes fratres nostri, tùm Priores, tũ Prædicatores, tũ etiã alij, erga Dominos & Prælatos Ecclesiæ, & verbis, & factis debẽt obseruãtiã habere, & quoad possunt, lites in clericos inferendas vitare, nec quęstiones, aut causas contra eos agere, à quibus scandalum, & perturbatio posset oriri, sicut fuit ordinatum in Capitulo apud Bononiam 1252. apud Viterbium 1268 apud Florentiam 1272. apud Palentiam 1291. & apud Parisios 1306. Et cùm causa seruandi, vel non seruandi interdictum contingat, vt inter fratres, & clericos discordia, & dissensus oriatur, debent fratres omnes, integris Dei honore, & priuilegijs Ordinis, matrici Ecclesiæ morẽ gerere; sicut fuit ordinatum apud Cæsaraugustam 1309.

d. **Socius autem datus Prędicatori, &c.)** Declaramus per hanc Constitutionem non dari aliquam iurisdictionem Prædicatori suprà socium, sed solum intelligi socium debere ei tanquam Superiori seruire, atq. in his, quæ ad personam, & ad officium pertinent, spontè, ac libenter parere & obedire; sicut fuit declaratum apud Victoriam 1331.

IV.

Statuimus etiam, ne fratres nostri in prædicationibus suris *e.* dari, vel colligi pecuniam admoneant pro domo, vel aliqua persona speciali. Nullus frater audeat quæstus facere, aut Bullas aliquas prædicare, nisi de licentia Magistri Ordinis, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, quam sedentes pro tribunali proferimus in his scriptis; & sub pœna priuationis omnium bonorum eis ab Ordine concessorum, & communitati applicandorum.

e. **Dari, vel colligi pecuniã)** Declaramus, quod cum Prædicatores debeant se tanquam veros Religiosos, & viros Apostolicos in omnibus exhibere, & nulli materiam scandali prębere, & abstinere se ab omni suspicione criminis, ideo nullo modo debent permittere, vt dum ipsi actu prædicant, pecuniæ, siue pro domo, siue pro alia quacũnque persona colligantur, ne cupiditatis, & auaritię crimine notentur, & prædicationis officium contemnatur. Item fuit ordinatum Parisijs 1239 & proinde in multis Capitulis, pręsertim apud Sauilianum 1439. sub pœna excommunicationis fuerũt prohibiti omnes fratres prætextu cu-

cuiuscunque extranei quæstus, & indulgentiæ prædicandæ, vagari extra suos Conuentus, vel pretiū, aut mercedem causa huiusmodi prædicationum accipere, vel ad hoc fratrem alium inducere. Et nihilominus tales Diuini verbi corruptores, qui labe cupiditatis & quęstuaria illusione splendorē nostræ Religionis offuscant, officio prædicationis,& bonis ad vsū eis concessis, statim priuati sint, & per annum ad carceres deputē tur. Poterunt tamen Prædicatores Conuentus, & fratres populo commendare,& eis paupertatem & necessitatem illorum exponere, atque vt tempore opportuno eis eleemosynas largiātur hortari

V.

Statuimus etiam, vt *f.* nullus fiat Prædicator Generalis, antequam Theologiā audierit per tres annos, & nisi sit maturus, & discretus ad negotia Ordinis pertractanda in Capitulis, & nisi in Prouincia illa gloriosè prædicet, ita quod saltem per tres Quadragesimas in aliqua bona Ciuitate, seu terra, seu aliquibus bonis Ciuitatibus, seu terris prædicauerit. *g* Idem dicimus de Inquisitoribus hæreticæ prauitatis non instituendis, qui sufficienter in locis suæ Inquisitionis nesciunt prędicare. Quod si secus factum fuerit, nullius sit roboris, vel momenti.

f. **Nullus fiat Prædicator Generalis.**) Declaramus in Capitulo Lugdunensi 1536. ordinatum fuisse, vt Prouincialis Capituli Diffinitores per se, vel per alios teneantur examinare eruditionem, tempus, & locum illius, qui petit vt fiat Prædicator Generalis: quantū scilicet, & vbi Theologiā audierit. Quod si tempus à Constitutionibus taxatum non compleuerit,& idoneus minus reperiatur, illum præsenti statuto à promotione prohibemus, & promotum de cætero tali priuamus officio. Et Salmanticæ 1551. dicitur: Ordinamus, vt in creandis Prædicatoribus Generalibus debitæ conditiones contentæ in Constitutionibus obseruentur; quibus & hanc addimus, quod sit ætatis saltem triginta quinque annorū. Quod si contrarium fiat, vel factū fuerit, totum decernimus esse irritum, & inane. Et Romæ 1589. authoritate Apostolica sub formali præcepto mandatum fuit, vt nullus postuletur Prædicator Generalis, qui actus legitimos nō fecerit ac requisitas cōditiones nō habuerit, locusque vacauerit; & stantibus æqualibus meritis, & æquali idoneitate, antiquiores iunioribus pręferantur, in quorum petitionibus exprimi debet quot annis prędicauerint, & an, atque vbi vacet locus; secus petitiones illorum non admittantur. Item declaramus, quod Prædicatores Generales numerum Conuentuum non possunt excedere, vt constitutio in-

infra cap. 16. disponit, & in Capitulo Veneto 1592. fuit pariter ordinatum; ita sanè vt in numero Conuentuum, domus Vicariatuũ non comprehendantur, vt habetur in Capitulo Romæ 1589. Et si qui modo vltra prędictum numerum reperiuntur instituti, decernitur eos non esse Prędicatores generales, ac eorum gratijs, & priuilegijs non posse vti. Hi tamen in decedentium locum gradatim succedent secũdum ordinem suarum institutionum, semper tamẽ, habitis requisitis. Item Romę 1533. sic habetur: Ordinamus in toto Ordine vt Lectores, & Baccalaurei, vel Præsentati fieri non possint Prędicatores Generales, & qui modo tales existunt, volumus eos tali munere esse priuatos, quẽ admodum re ipsa, ac de facto priuamus.

g. Idem dicimus de Inquisitoribus.) Declaramus, quod Inquisitoris officium non est committendum, nisi fratribus maturis, religiosis, discretis, eruditis, cuilibet negotio idoneis, atque ad tam salubre officium exercendum aptis, sicut fuit ordinatum apud Argentinam 1358. Inquisitores autem non exercentes actu Inquisitionis officium, vel non actu occupantes se in illo, subiaceant potestati, & obedientiæ suorum Priorum Conuentualium, quorum obedientias tenentur re ipsa adimplere eo modo, quo alij fratres, atque etiam frequentare Chorum, & alia officia more cæterorum fratrum exercere; nec debent à Conuentu absque licentia Prælatorum exire. Præsidentes etiam Conuentuum tenentur ipsis Inquisitoribus dare socios discretos, prouidos, honestos, atque idoneos ad eorum officia exequenda. Et Inquisitores tenentur, sicut cæteri fratres accedere ad Capitula, sicut fuit ordinatum Romæ 1275. & ibidem 1285. Quod si quis Inquisitor fuerit electus Prior, confirmari non potest nisi prius sacra Congregatio sancti Officij consulatur. Item tenentur de personalibus singulis annis reddere rationem suo Priori Conuentuali.

CAP. XIII.

De Itinerantibus.

I.

EVntes ad Prædicationis officium exercendum, *a.* vel aliàs itinerantes, aurũ & argentum, pecuniam, aut munera (excepto victu, & necessarijs indumentis, & libris) nec accipient, nec portabunt. Si quis autem aliquid acceperit de prædictis, teneatur Prælato suo, cum redierit liberè præsentare. Fratres autem non recipiãt à mulieribus munuscula, nec dent, maximè Confessores. Item fratres non sint dispensatores alienarũ rerum, nec pecuniarum, nec extraneorũ de-

deposita recipiant, nisi librorum, aut paramentorum ecclesiasticorum.

a. Euntes ad Prædicationis officium exercēdum, vel aliàs itinerantes, aurum, & argentum, pecuniam, aut munera (excepto victu, & necessarijs indumentis, & libris) nec accipiēt, nec portabūt.) Declaramus hæc omnia ita esse intelligenda; vt ne fiant sine licētia Prælatorum, iuxta id quod supra cap. de Grauiori culpa dictū est; sicut fuit declaratum Romæ 1558. & ibidem 1589. sic fuit dispositum: Admonemus omnes, & singulos fratres ex Prouincijs Indiarum aduenientes, vt rationem semper habeant Apostolici Breuis editi a Pio IV. die 12. Augusti annos 1562. infrascripti tenoris: Mandamus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, per contrafacientes eo ipso incurrēda, quod nullus frater, vel Religiosus cuiusuis dignitatis, gradus, vel conditionis existat, ab Indijs, alijsque partibus regrediens, pecunias vltrà quam viatico suo verisimiliter necessariæ fuerint, asportare præsumat, omnesq. pecunias per eos asportandas, antequam naues ascendant Superiori suo in partibus illis existenti denunciare, ostendere, literasque taxationis viatici huiusmodi ab eo recipere teneantur.

b. Fratres non sint dispensatores alienarum rerū, &c.) Declaramus, quod fratres non possunt suscipere commissiones causarum, arbitria, siue iudicia, siue executiones testamentorum, vel dispensationes aliarum rerum nisi eis authoritate sui Ordinis, vel alicuius Superioris, commissa sint, vt dicit sāctus Thomas quodlibeto 3. q. 6. artic. 1. cum quo consentit glossa in cap Non dicatis, 12 q. 1. vbi dicitur, Religiosos non habere velle, neque nolle, nisi quādo eis actus aliquis à lege, vel à Superiore permittitur. Et de hac re fuerunt expressè prohibiti fratres nostri in Capitulo Parisijs 1234. & Bononiæ 1252. & Coloniæ 1301. & in multis alijs Capitulis. Atque hoc ideo, quia ex talibus odia, damna, & scandala Ordini, ac fratribus oriri solent. Hac etiam re prohibentur de iure communi Religiosi omnes 16. q. 1. cap. Monachi, & cap. de præsentium, vbi dicit glossa, Religiosum, nisi ex Superioris licentia, iudicem, vel arbitrum, vel aduocatum esse non posse. Abbas autem, siue Prælatus benè hæc facere potest sine licentia, vt sentit glossa prima in Clementina Religiosus, & Bonifacius VIII. in Priuilegio, concedit vt Magister Ordinis, & Priores Prouinciales, atque etiā dicti Ordinis fratres inferiores ex licentia eorum, vltimas voluntates, & testamenta quorumcuuque, qui ab eis hæc requisierint, ac eos designauerint, exequi possint, & debitæ executioni mandare. Item cum ex litigiosis, & arduis, ac per se odiosis causis frequenter perturbationes, ac scandala oriantur, volu-

mus, ac districtè prohibemus aliquem fratrem de cætero huiusmodi causas assumere, neque matrimonijs procurandis, seu etiam magnis arduisque negotijs pertractandis vllo modo implicari sine Prioris Prouincialis speciali licentia. Contrarium autem facientes à Prioribus Prouincialibus acrius & seuerius puniantur, sicut fuit ordinatum apud Viterbium 1266. apud Argentinam 1307. & Metis 1313.

I I.

PRædicatores, vel itinerantes, cùm in via existunt, officium suum dicant, prout sciunt, & possunt, & sint cõtenti officio Ecclesiarum, ad quas quandoque declinant. *c.* Fratres autem viatores literas testimoniales secum deferant, & in Conuentibus, ad quos declinauerint, de excessibus suis corrigantur *d.* In quacunque autem Prouincia fratres itinerantes deliquerint, Prior Prouincialis vel Conuentualis, seu eorum Vicarij, Supprior, & Visitator, & cæteri, in quorum terminis inuenti fuerint, corrigẽdi ipsos sicut fratres suos liberam habeant facultatem. *e.* Prior in Ordine sit prior in via, nisi fortè Prædicatori adiungatur, vel cùm egrediuntur, Prior aliter ordinauerit de eis.

c. Fratres autem viatores literas testimoniales secum deferant.) Declaramus, quod cùm ex nimio, & inordinato fratrum discursu dispendia, & perturbationes, ac distractiones plurimæ oriantur, regularisque obseruantia plurimum relaxetur: Patres nostri huiusmodi discursus inutiles atque vagos compescendos, & subtrahendos curauerunt, atque id in multis Capitulis voluerunt, statueruntque debere inuiolabiliter obseruari. Et Priores Conuentuales, eorumque Vicarij fratres eorum Conuentibus assignatos vltra terminos eorundem Conuentuum, id est vltrà dietam (vt declaratur in Capitulo Romano 1569.) licentiare non audeant, nisi causa grauis infirmitatis ipsorum, vel suorum patrum; vel etiam euitandi graue scandalum Ordinis, vel propter euidentem necessitatem, vel vtilitatem Conuentuum, siue etiam singularium fratrum, & tunc ex discretorum consilio talis licentia concedatur. Qui verò huiusmodi licentiam obtinent, Constitutionem de literis testimonialibus ferendis, & præsentandis obseruent, in quibus, & causa ipsius licentiæ generaliter, vel peculiariter, & terminus itineris exprimantur. Quicunque autem Prior, vel eius Vicarius prædicta non seruasse repertus fuerit, teneatur infrà quindenam in pane, & aqua triduo abstinere, ita sanè vt

vt talis pœnitentia sit Conuentui manifesta, quam si (absque causa infirmitatis) non peregerit, à Prouinciali, vel eius Vicario statim, vt ipsi, excessu legitimè constabit, à suis officijs absoluatur. Fratres verò qui ad quoscunque Conuentus sine huiusmodi literis testimonialibus perrexerint, à Prioribus, & Supprioribus eorundem Conuentuum ad quos peruenerint, nostra authoritate ad vnum annum voce priuentur, & pęna grauioris culpæ eis imponatur, & Conuentui, de quo sunt quod talis pœna eis imposita sit literis peculiaribus significare teneantur. Et si hoc facere neglexerint, à suis officijs absoluantur, & post absolutionem sint ipso facto ad vnum annum voce priuati; sicut fuit ordinatum apud Placentiam 1310. & apud Carcassonam 1312. & apud Montem pesulanum 1316. Et in Capitulo Romano 1558. ordinatum fuit, vt nullus Prior Prouincialis, vel Conuentualis, nullusque Pręsidens sub pœna grauioris culpæ fratres reci piat fugitiuos, & vagos sine illorũ Prouincialis licentia, nisi quantũ, non quidem species fictę pietatis sed vera necessitas infirmitatis religiosam exigit charitatem. Item declaramus in Capitulo Lugdunensi 1536. ordinatum fuisse, vt si itinerantibus domos sæculariũ adire, & in eis commorari opus fuerit, nunquam eis, nisi cum religioso socio, & adire liceat, & commorari. Et in Capitulo Romano 1588. ordinatum fuit, vt fratres exeuntes de terminis suorum Conuentuum literas testimoniales semper deferant, alioquin non recipiantur. Quod & fuit confirmatum Bononiæ 1564. & additum quod Prælati literas testimoniales fratrum ad eos prouenientium legere teneantur. Similiter quod nullus sine sui Prelati licentia à suo Conuentu recedat, etiam causa eundi ad Superiorem, sub pœna grauioris culpæ, quam tan diu persoluet, quamdiu extra Cõuentum sine licentia fuerit commoratus. Et in Capitulo Romano 1580. ordinatum fuit, quod nullus frater Ordinis nostri, è suo Cõuentu, vel Prouincia sine dimissorijs literis egrediatur; & quod Superiores, ad quos huiusmodi fratres sine licentialibus literis venerint, eos in carceribus includant, & penitus ad suas Prouincias, suosq. Conuentus redire compellant. Quod fuit confirmatum sequenti Capitulo Romano 1583. hoc insuper addito, quod Præsidentes Conuentuum sub pęna absolutionis ab officio tales fugitiuos retinere non audeant. Et tandem Romæ 1589. sic dicitur: Denunciamus, Sanctissimum Dominum nostrum Sixtum Papam V. sua constitutione, & declaratione anno Superiori edita, expressè prohibuisse aliquem Regularẽ ex vna Prouincia ad aliam, siue ex vno ad aliud eiusdem Prouinciæ Monasterium, domum, vel locum ad habitandum, tanquam hospitem recipi, aut ad modicũ tempus diuertere, nisi à Superiore illius loci vbi residet, expressã licentiam in scriptis deferat, & exhibeat; nisi tamen, ita sit cognitus, vt nulla omnino de eo du-

bitatio, vel suspicio oriri possit: & qui huiusmodi Regulares sine licentia in scriptis aduenientes etiam ob causam pietatis receperint, eo ipso ab eodem Sanctissimo Domino nostro priuantur, & in perpetuum priuati declarantur voce actiua, & passiua, necnon officijs, gradibus, & honoribus, & dignitatibus quibuscunque per eos obtentis, atque indigni, & inepti sint ad alia in posterum obtinenda: præter id quod sæpius in multis Capitulis ordinatum fuit, ne quis frater aduenicns sine licētia possit à Prælatis recipi, vel detineri, nisi in carceribus, vt punitus ad suum Conuentum, & Prouinciam remittatur. Quod omnibus Prælatis, & Conuentuum Præsidentibus sub pœna absolutionis ab officio mandatum fuit. Ordinamus præterea mandantes omnibus fratribus Ordinis nostri sub pœna grauioris culpæ, ne quis extra terminos suæ Prouinciæ, vel Conuentuum prædicet; aut in nostris, aut in Ecclesijs alienis, & ne etiam quæstum faciat, sine licentia Magistri Ordinis, aut Patris Prouincialis, aut Prioris locorum, in quorum terminis prædicare, aut quæstum facere voluerit. Quæ ordinatio in Capitulo Auinionensi 1561. & Bononiensi 1564. confirmata fuit.

d. **In quacunque autem Prouincia fratres itinerātes deliquerint.**) Declaramus, quod fratres viatores, & hospites, Præsidētibus Ordinis, ad quos perueniunt ratione iurisdictionis subijciuntur, qui & eorum malefacta non solum ibi, sed etiam alibi commissa castigare, & punire possunt, & debent: quia in suo crimine plectitur quis, vbi inuenitur, C. Vbi de crimine agi oportet, libro primo, vbi glossa allegat illud: Vbi te inuenero, ibi te iudicabo. Et de hoc habetur glossa. 3. Quæstione 6. cap. 1. sicut fuit declaratum apud Claramontem millesimo trecentesimo quarto. Et in Capitulo Romano 1330. declaratum fuit, quod existentes in pœna grauioris culpæ in vna Prouincia, non possunt in alia absolui etiam si in illa fuerint assignati.

e **Prior in Ordine sit prior in via.**) Declaramus, quod per hanc Constitutionem, priori in ordine, nisi Prælatus sit, nulla datur in via supra suum socium iurisdictio; sicut fuit declaratum apud Tolosam 1418. & apud Victoriam 1331.

IV.

Nullus *f.* frater vadat ad Curiam, nisi de licentia Magistri Ordinis, vel Capituli Generalis; sed mittatur nuntius ad fratres, qui sunt ibi, vel per aliquem alium (prout melius fieri poterit) negotium procuretur. *g.* Prior Priorem superueniētem honoret, sed & hospes per Ciuitatem sine consilio eius non discurrat, nec moram faciat.

f. **Nullus frater vadat ad Curiam.**) Declaramus, in Capitu-

pitulo Parisiensi 1265. sic fuisse ordinatum: Caueant diligentissimè fratres nostri, ne quis eorum accedat ad Curiam sine licentia Generalis Magistri: qui verò ex licentia ipsius iuerint, vadant pedestres, secundum statuta Ordinis, & literas secum deferant, causas, & negotia propter quæ vadũt plenè continentes. Et in Capitulo apud Palentiam millesimo trecentesimo decimo sic dicitur: Præcipit Magister Ordinis in virtute sanctæ obedientiæ ex Diffinitorum consilio, & assensu, vt nullus fratrum ad Curiam Romanã vadat, vel e suo Conuentu cum intentione eundi ad Curiam iter capiat, etiam causa procurandi negotia Ordinis, absque ipsius Generalis Magistri peculiari licẽtia. Quod ordinatum fuit in Capitulo Romano millesimo sexcentesimo primo. Et ibidem millesimo sexcẽtesimo octauo fuit denunciatum, felicis recordationis Clementem VIII. amplo Decreto Superioribus mandasse, ne permittant fratrem quempiam Romam venire, nisi prius a Generali dumtaxat licentiam in scriptis impetrauerit. Si quis autem sine huiusmodi facultate Romã venire præsumpserit, voce actiua & passiua ad biennium priuatus existat, subiturus etiam alias, arbitratu Superiorum, infligendas pœnas. Quę item omnia aduersus eos qui supradictos admiserint, & receperint, sine vlla exceptione locum habeant. Inter pœnas arbitrarias hanc idem Sãctissimus expressit, vt huiusmodi fratres in carceribus per sex menses detineantur: prohibetq; huiusmodi pœnam posse ab eorum Superioribus remitti, cùm earum dispensationem & relaxationem sua Sanctitas sibi reseruauerit. Similiter in Capitulo apud Placentiam 1310 pręcepit Magister Ordinis in virtute sanctæ obedientię ex Diffinitorum consilio, vt nullus frater accedat ad Curias Regum, Dominorum, Legatorum, Prælatorum, Principũ, Domicellorum, ob causas litigiosas, & propter negotia quæcunq; procuranda, quæ per se sæcularibus odiosa sint. qui autem contra hoc fecisse comprehensus fuerit, priuetur omnino voce, & præterea pœnis alijs grauioribus puniatur, & hoc idem fuit ordinatum apud Carcassonam 1312. & Bononiæ 1385.

Item apud Perpinianum 1327. & apud Claromontem 1339. declaratum fuit, quòd quilibet frater ad suum Prouincialem sine licentia sui Prioris, vel ad Magistrum Ordinis sine licentia sui Prouincialis accedens, nisi recto tramite, sed ex aduerso solus vagando, & hinc & inde concursitando iter habeat, tanquam apostata iudicandus, & in carcerem includendus est.

§. **Prior Priorem superuenientem honoret, sed & hospes per ciuitatem sine consilio eius non discurrat, nec moram faciat.**) Declaramus quòd tum Prior, tum alij fratres, qui hospites sunt, & peregrini, sub iurisdictione, & obedientia illius Prioris sunt, à quo in

in suo Conuentu hospites recipiũtur, atq. adeo eius ordinationibus, & mandatis sunt subiecti, nec debent absq. illius licentia è Conuentu exire, seu per villam, vel ciuitatem pergere, vt Valentiæ 1596. ordinatum fuit, & Romæ 1601. confirmatum vt hospites legi Depositi ita subiecti sint, vt si post sextum diem in Conuẽtu aliquo moraturi sunt, teneantur quamlibet summam pecuniarum in communi, Deposito illius Conuentus reponere, nec sine licentia Prælati illius, pro negotijs quibuslibet impendere. Debet etiam aduenientem Priorem humane benignèque recipere, eumque præ cæteris honorificè tractare, quia, qui bene præsunt, duplici honore digni sunt. Sed & si cõtingeret alienæ Prouinciæ Priorem prouincialem in Refectorio comedere absente Præsidẽte Prouinciæ, Prior Conuentus debet illi dare locum nolæ, cum ille nõ sit locus iudicij, sed dignitatis, vnde & Abbatibus & Episcopis datur; sicut fuit declaratum in Capitulo Genuensi 1513.

Item in Capitulo apud Viennam 1282. sic fuit ordinatum: Cùm ex inuasione terminorum, & limitum, aliorum Conuentuũ & Prouinciarum, perturbationes & scandala oriri soleant, Magister Ordinis ex consensu Diffinitorum Prioribus prouincialibus, & conuentualibus, cæterisque fratribus strictè iniungit, vt limitationes factas inter vnam Prouinciam, & aliam, & inter Conuentum, & Conuentum, summa diligentia caueant, vt exacta diligentia obseruentur: & fratres quoties oppositum fecerint, toties pœnæ grauioris culpæ subijciantur, & quicquid infra limites alterius Prouinciæ, vel alterius Conuentus acquisierint, teneantur statim Conuentibus, in quorum præiudicium quæstum fecerint, absque vlla dilatione restituere. Et Bononiæ 1248. sic dicitur: Strictè prohibemus fratres vnius Prouinciæ audere infrà terminos alterius Prouinciæ quæstũ facere, vel ibidem (nisi forte trãseundo, vel iter agendo) prædicare absque licentia Prioris prouincialis, vel conuentualis, ad quos spectant prædicti termini. Quòd si qui cõtrarium fecerint, grauius puniantur. Et hoc idem fuit cõfirmatum apud Treuerim 1249

V.

FRatres minores, *b.* sicut & nostri, charitatiuè, & hilariter recipiantur, & secundum facultatem domus piè, & honestè procurentur. Quicũque autem Prior prouincialis sine licentia Magistri Ordinis, vel frater alius quicunque sine licẽtia Prioris prouincialis, *i.* Archiepiscopatum, vel Episcopatum receperit (nisi per talem obedientiam cogatur, quam transgrediẽdo peccaret mortaliter) ipsum præsenti statuto suffragijs, societate, ac omnibus beneficijs Ordinis

nis tã in morte, quàm in vita priuamus.

b. **Fratres minores, sicut & nostri charitatiuè, & hilariter recipiantur.)** Declaramus, quòd Priores, & fratres nostri omnes diligentissimè curare debent, vt amorem maximum erga fratres minores semper, & vbique habeant, & corde consectuent, ore eos laudent, opere benignissimè recipiant, humanissimeque tractent, & de pace cum eis habenda quantum possunt solliciti sint. Qui autem contrarium ausi fuerint, grauiter puniantur. Et caueant fratres, vt neque inter se, neque cum alijs quantumcunque familiaribus, de ipsis minus bene loquantur. Si qui verò amicitiæ, & familiaritatis specimen præseferentes, mala de prædictis fratribus retulerint, fratres nostri non sint faciles ad credendum, quin potius eos quantum possunt excusare conentur. Quòd si fortè ipsi fratres minores de nobis male loquendo, nos quandoque prouocauerint, tamen nullo modo publicè cum eis contendamus; sicut fuit ordinatum apud Parisios 1236. & ibidem 1256.

Item in Capitulo apud Mediolanũ 1255. & apud Parisios 1256. sic fuit ordinatum: Fratres solliciti sint, vt humaniter excipiant hospites, & charitatiuè tractent, præsertim venientes ex Prouincijs extraneis, quibus omnia, quæ eis opus fuerint, vt necessitates itineris postulabunt, prouideant, & administrent, eisque consulant, & ferant auxilium, quo ad alios Conuentus transire possint, maximè ex his locis in quibus sit transeundi difficultas.

f. **Archiepiscopatum, vel Episcopatum receperit.)** Declaramus quòd solus Magister Ordinis, & Prior prouincialis, non autem eorum Vicarij, licentiam dare possunt recipiendi Episcopatum; sicut fuit declaratum apud Treuerim 1289. Item Innocentius IV. Clemens IV. & Nicolaus IV. in priuilegio concesso Ordini nostro sic dicunt: Prohibemus, ne quis frater Ordinis vestri sine speciali licentia Magistri Ordinis aut prouincialis, aut mandato Sedis Apostolicæ, electioni, aut postulationi ad quamcunq. dignitatem extra Ordinem de se factæ audeat consentire: decernentes irritum, & inane quicquid secùs contigerit attentari.

VI.

Fratres K. nostri Ordinis Episcopis, vel alijs quibuscunq. personis extra Ordinem assignatos, qui in ieiunijs & abstinentijs, victu, & vestitu statuta Ordinis non seruant, suffragijs, & beneficijs Ordinis tàm in morte, quàm in vita priuamus, quousq. super huiusmodi excessu adeò dignè satisfecerint, quòd per Magistrum Ordinis, vel prouincialem suum ad huiusmodi suffragia restitui mereantur.

Fra-

K. Fratres nostri Ordinis Episcopis &c.) Declaramus quod Priores prouinciales in suis prouincijs debent Episcopos ex Ordine nostro assumptos admonere, vt secundum Ordinis instituta vestibus, calceamentis, ieiunijs, & abstinentijs, alijsq. rebus vtantur, quæ Episcopali officio non inferunt impedimentum; alioquin eis non concedant fratres in munus socij, & concessos reuocent; sicut fuit ordinatum in Capitulo apud Montempesulanum 1247. Et in Capitulo Metis 1313. sic fuit ordinatum: Cum ex fratrum Ordinis nostri promotione ad incertos, & vagos titulos Episcopatuum, idem noster Ordo in contemptum adducatur, diligenter caueant Priores prouinciales, ne propter cuiusuis preces, & petitionem, alicui fratri licentiã dare præsumant, Magistro Ordinis, vel prouinciali Capitulo inconsulto; nec talibus Episcopis, vel alijs quibuscunque, vllos ex Ordine nostro socios, nisi discretos, & maturos, moribusque probatos concedant. Si qui autẽ Episcopi Ordinis nostri inuenti fuerint, qui minùs honestè in detrimentum, & præiudicium Ordinis viuant, socios eis assignatos studeant quàm primum ad Ordinem reuocare. Item apud Bisuntium 1353. sic habetur: Declaramus, & denunciamus vniuersis fratribus nostri Ordinis, Dominum Papam nostrum publicè & manifestè denunciasse, quòd Capellani honoris Domini Papæ, aliorumque Prælatorum nullam exemptionem habent à Superioribus suis, sed Magister Ordinis alijque Prælati possunt contra tales Capellanos procedere, illos corrigere, ad claustrum reducere, & si opus fuerit, arrestare. Idẽ dicimus de fratribus, qui Regibus, Prælatis, Domicellis, atque alijs Ecclesiasticis personis assignati sunt; qui cum deliquerint, ac minus honestè se gesserint, à suis Prælatis pœna plectantur, & reducantur ad Ordinis disciplinam & in eorum locum eisdem Ecclesiasticis personis alij maturi, atq. honesti fratres tribuantur. Et Bonifacius IX. in priuilegio Ordini concesso, sic dicit: Statuimus, & & ordinamus, vt omnes, & singuli fratres Ordinis Prædicatorũ Apostolicæ Sedis Capellani præsentes & futuri, perinde suis Superioribus, eorumque correctioni in omnibus, & per omnia subiecti sint, ac si prædictæ Sedis Capellani non essent; non obstantibus exemptionibus, alijsque quibuscunque priuilegijs, indulgentijs, gratijs, & literis Apostolicis Capellanis dictæ Sedis cõiunctim, vel diuisim sub quauis forma, vel expressione verborũ à dicta Sede concessis, vel in posterum concedendis. Hæc ille. Et in Capitulo Bononiensi propter Concilium Tridentinum, sic statutum fuit: Nullus fratrum nostrorũ alicuius Principis, vel Episcop, vel Communitatis, siue etiam cuiuscis alterius personæ obsequio se subijciat, vel legendi, siue prædicandi officio, sine sui Prælati licentia, suas operas locet: secus tanquam inobediens, & pro prie-

prietarius pœna plectatur. Neq. cuiquam liceat absque licentia Præsidentis recedere à Conuentibus suis, etiam causa adeundi Superiorem, nisi cum ab illo fuerit euocatus. Quòd si quis contra hoc fecerit, tandiu pœnę grauioris culpæ subiaceat, quandiu sine licentia extrà Conuentum fuerit commoratus. Ille verò qui studiorum causa ad Vniuersitates mittuntur, in quibus sunt Conuentus Ordinis nostri, in ipsis dũtaxat habitent, secus omni gradu acquirendo habeantur indigni, & insuper à Prelato eiusdem Cõuentus causa iustè cognita, pœna plectantur.

VII.

FRatres verò nostri Ordinis, cum fuerint ad aliquã Ecclesiam, vel dignitatem extrà Ordinem ad sui instantiam à Sede Apostolica pronunciati, *l.* ipso facto sint ab omni præsidentia, & officio intra nostrum Ordinem sibi commisso absoluti; à quibus eosdem, tenore præsentium, absolutos esse decernimus. Alij verò, qui sine sui instantia, sunt similiter pronunciati, nisi infrà quatuor dies à notitia dictæ pronunciationis sibi factæ, ipsi publicè renunciauerint, & per publicũ instrumentum, simili modo, vt præfertur, absoluti existãt. Præcipientes omnibus, & singulis fratribus præsentibus & futuris, quatenus nulli prędictorum obedire præsumãt, vel audeant quoquo modo. Fratres nostros beneficiatos, vel etiam habilitatos solummodò ad beneficia, inhabiles reddimus ad prælationẽ, seu superioritatem in Ordine nostro. Nec aliquis eorum passiuam, vel actiuam vocem quomodolibet in Ordine habere possit, nisi antè beneficio, & habilitationi renunciauerit, ita quòd renunciatio sit legitimè acceptata instrumento testante. Renunciatio autem cum regressu, aut quacunque reseruatione fructuum, nisi huiusmodi fructus merè, & integraliter proueniant ad nostrorum vtilitatem Conuentuum, & non tantùm alicuius particularis personæ, nõ acceptetur, nec alicuius momenti habeatur.

l. Ipso facto sint ab omni præsidentia, & officio intra nostrum Ordinem sibi commissis, absoluti.) Declaramus, quod non solum illi, qui siue ad sui, siue ad aliorum instantiam pronunciantur designati ad aliquam dignitatem extra Ordinem, sunt ipso facto ab omni præ-

præsidentia, & officio Ordinis absoluti, verùmetiam illi, qui per literas Apostolicas quodcunque Ecclesiasticum beneficium, vel Capellaniam aliquam obtinuerint, nec actiuam, vel passiuam vocem habere, nec in Conuentibus residere, nec in eis cameras obtinere possunt sine licentia Magistri Ordinis. Et idem dicimus de alijs prouectis ad Ecclesias titulares, vel ad quascunque ecclesiasticas dignitates; sicut Sixtus Papa Quartus in bulla aurea declarauit. Item in alio Breui eiusdem Papæ Sixti recepto in Capitulo Perusino 1478. sic habetur: Nos, qui & scandala amputare, & quietem dicti Ordinis Prędicatorum præseruare desideramus; declaramus, quòd fratres prędicti Ordinis ad beneficia habilitati, donec beneficia sint consecuti, actiua tantum vocem in dicto Ordine habent: quàm primum vero aliquod beneficium obtinuerint, etiam actiuam vocē amittant, & neutra in dicto Ordine vti possint; non obstantibus quibuscunque contrarijs. Hæc ille. Et in prædicto Capitulo sic dicitur: Statuimus, & ordinamus quod fratres, qui licentiam habent exercendi Diuina officia extra Ordinem, quandiu extra Ordinem sic exercuerint, nec cellam, nec actiuam, vel passiuam vocē in Conuentibus eiusdem Ordinis habere possint. Nec Conuentus sit eis in aliqua re obligatus, nisi suffragijs in morte. & hoc idem fuit antea ordinatum Venetijs 1357. Item in Capitulo Romano 1525. sic statutum fuit: Ordinamus, vt fratres manentes extra Ordinem sine Superiorum licentia, si postea ad eundem Ordinem, etiam ex Superiorum licentia redierint, non possint habere infra decennium aliquod prælationis vel vicariatus officium, sine expressa licentia Reuerendissimi Magistri Ordinis, in scriptis obtenta. Et in Capitulo Romano 1508. sic habetur. Fratres aliarum Prouinciarum, nisi per triennium fuerint in Prouincia, aut alias habeantur cogniti, Conuentibus, aut locis non præficiantur, nec Magistri Nouitiorum, nec sacristæ fiant, nec similes administrationes eis committantur. Et Romæ 1553. sic dicitur Admonemus omnes, & singulos fratres Ordinis nostri, præsertim Prælatos, eisque in virtute sanctę obedientiæ præcipimus, ne eos, qui curata, aut non curata beneficia acceperint, retineant ad manendum in domibus Ordinis, nec ad vocem actiuam, vel passiuam absque Magistri Ordinis dispensatione admittant, nisi prius re ipsa eadem beneficia renunciauerint. Et iterum Romæ 1585. sic habetur: Ordinamus, vt fratres, qui quacunque de causa, & quomodocunq. extra Conuentum permanent, præterquam si officio sāctę Inquisitionis inseruiant, non censeantur in Conuentibus assignati ad vocem quacunque ratione habendam, sed omnino ab electionibus faciendis, sicut dictum est, intelligantur exclusi. quod Romæ 1589. pariter confirmatum fuit.

Præ-

VIII.

Præcipimus autem in virtute Spiritus sancti, & sāctæ obediētiæ Prioribus Provincialibus, & Conuentualibus, ac eorum Vicarijs, quòd nulli fratri electo, seu postulato extrà Ordinem ad quācunque dignitatem, personatum, vel gradum infrà dignitatem Episcopalem, licentiam concedant huiusmodi electiones seu postulationes acceptandi, vel alio quomodolibet prosequendi. Eodē præcepto prohibentes, ne fratres aliqui propter licentiam sibi datam cōtra prohibitionem huiusmodi, præmissas electiones seu postulationes aliquatenus, vel per se, vel per alium prosequantur. Si quis autem in præmissis secus fecerit, incurrat excommunicationis sententiam ipso facto; quam sententiam ferimus præsenti statuto: & nihilominus *m.* omnibus officijs Ordinis sit priuatus, ad quos restitui non valeat, nisi per Magistrum Ordinis, vel Capitulum Generale.

IX.

Si quis frater nostri Ordinis per se, *n.* vel per aliū pro se, vel pro alio ordinationem de se, vel de alio factam, vel obedientiam sibi, vel alij fratri iniunctam per quamcunque personam extra obedientiam nostri Ordinis constitutam quocunque modo procurauerit reuocari, vel in aliqua Prouincia, aut Cōuentu, aut officio, siue etiam studio generali poni, vel remanere, vel inde amoueri, ipso facto ex vi præsentis statuti in pęnam incidat grauioris culpæ, in qua, vel à qua cum tali dispensari non possit, nisi per Magistrum Ordinis, vel Capitulū Generale.

m. Omnibus gratijs Ordinis sit priuatus.) Declaramus quod priuare fratrem omnibus gratijs Ordinis, est ipsum priuare Prioratu, Supprioratu, Lectura, Prædicatione generali, omnique gradu, & promotione, quæ in Ordine nostro acquiri potest. Et volumus, atque ordinamus, vt talis frater omnibus gratijs Ordinis sic priuatus, omni etiam voce priuatus sit, & bonis omnibus ad proprium vsum ei concessis, quæ ad Cōuentum illius applicanda erūt; sicut fuit declaratum apud Narbonam 1354. & apud Rotomagum 1361. Quæ quidem gratiæ nō possunt restitui, nisi à Magistro Ordinis, vel à Generali Capitulo.

n. Si quis frater nostri Ordinis per se, vel per alium.) De-

Declaramus, quod si quis frater Ordinis nostri per se, vel per aliũ, pro se, vel pro alio ordinationem de se, vel de alio factam, vel obedientiam sibi, vel alteri fratri impositam, quocunque modo per quamlibet personam extra obedientiam nostri Ordinis constitutam reuocari consenserit, vel in aliqua Prouincia, seu Conuentu, siue etiam studio generali poni, aut remanere, aut inde amoueri, vel cum personis extraneis commorari, vel in aliquo officio esse tentauerit, ipso facto ex vi præsentis statuti incidat in pœnam grauioris culpæ, à qua, vel in qua cum tali dispensari non possit, nisi à Magistro Ordinis, vel à Capitulo Generali. Talis autem quandiu erit in hac pœnitentia, si Prædicator est prædicationis officium non exequatur, neque ad aliquod officium Ecclesiæ admitti debet, neque ei aliqua obedientia committatur, nec vocem habeat, nisi in sui accusitionem: & si Sacerdos fuerit, vel Confessarius, his officijs non fungatur, atq adeo celebrare, & confessiones audire nõ poterit, sed omnia debebit Sacerdotis officia prætermittere; sicut fuit declaratum apud Ferrariam 1362. Atque animaduertendum est prædictam Constitutionem correctam fuisse apud Verdunum 1356. sicut supra conscripta est.

Item in Capitulo apud Lugdunum 1318. sic dicitur: Cum fratres aliqui in confusionem Ordinis, & damnationem animarum suarum, correctionem sibi, vel alijs factam, siue etiam faciendã impedire, & per personas extra obedientiam Ordinis constitutas alijs fratribus damna facere contẽdant; volumus, atque ordinamus vt quicunque repertus fuerit esse talis, pœnæ grauioris culpæ subiaceat, & omnibus gratijs Ordinis priuatus sit, quæ ei non possint restitui nisi à Magistro Ordinis, aut per Diffinitores Capituli Generalis. Et Romæ 1571. sic dicitur: Ordinamus ne fratres nostri ad sæculares cuiuscunque conditionis, aut dignitatis confugiant, vel ad euadendas pœnas a suis Prælatis impositas, vel ad reijciendum aliquid quomodolibet ab eis mandatum, vel ad obtinendum, quemcunque gradum, vel dignitatem. Declarantes præsenti statuto fratres nostros esse inhabiles ad quãcunque Ordinis dignitates, nisi à Magistro Ordinis fuerint restituti. Præcipientes insuper Prælatis, vt fratrem quemlibet huiusmodi tã quam præcepti transgressorem pœnæ grauioris culpæ subijciant. Quod & Bononiæ 1574. & Romę 1580. confirmatum fuit.

Item declaramus in eodem Romano Capitulo 1580. publicatum fuisse Breue Gregorij XIII. in quo ipse Summus Põtifex Prælatis omnibus Ordinis nostri in virtute sanctæ obedientiæ mandabat, ne ad instantiam, & petitionem quarumcunque personarum, siue sæcularium, siue Ecclesiasticarum extra eundem Ordinem constitutarũ, etiam Cardinalatus honore, & quacunq. sæculari dignitate, & excellentia, etiam Ducali, Regali, & Imperiali fulgentium, cuilibet dicti Ordinis Religioso vllam gratiam concedere, vel pœnas

nas aliquas remittere audeant. Quinimò quoscunque dicti Ordinis fratres, & Religiosos, qui cōtra decreta suarum Constitutionum hac via, & his medijs per conquisitos fauores, & suffragia aliquid sibi procurauerint, ad talia & similia, ac etiam maiora in eodem Ordine consequenda perpetuo inhabiles declarauit. Quapropter in Capitulo Romano 1589. postquam Breue Gregorij ad verbum relatum est, in § Quāobrem sic habetur: Quamobrem singulos nostri Ordinis Prælatos admonemus, vt scientes se non posse absq. peccato mortali quicquam ad sæcularium vel personarum instantiam concedere, abstineant prorsus, neque id vnquam faciant. Subditos verò pariter admonemus, vt considerantes se inhabiles fieri ad ministeria omnia, caueant ne aliquid hoc modo procurent. Et quoniam ex huiusmodi mendicatis suffragijs Religionis ruina præsertim exoritur eiusdem status, atque tranquillitas summopere perturbatur, distributiuæ iustitiæ aditus intercluditur, ambitioni via aperitur, & demum indigni (vtpote audaciores) virtute præditis ac benemeritis in sua se humilitate, ac modestia continentibus, interdū præferuntur: idcirco ad huiusmodi abusus euellendos, in virtute Spiritus sancti & sanctæ obedientiæ sub formali præcepto, necnon sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, hac vna pro trina canonica admonitione præmissa, præcipimus ne quisquam directè, vel indirectè, per se, vel per alium, pro se vel pro alijs eiusdem Ordinis fratribus apud personas extra nostrum Ordinē constitutas, & ex nostro Ordine non assumptas, gratiam aliquam, vel pœnarum remissionem à Prælatis nostri Ordinis obtinendam procuret. Et sub eodem formali præcepto eademq. censura prohibemus quemlibet hac de causa aliqua munera sæcularibus promittere, vel exhibere. Item declaramus quod cum à nonnullis dubitaretur, an sub gratiarum nomine, quo Gregorius XIII. in sua Constitutione vsus fuerat, gradus, honores, dignitates, officia, & munia prædicti Ordinis comprehendantur, fel. recor. Clemens VIII. per alias similes literas datas ad diem 23. Maij 1592. priores Gregorij Constitutiones quoad omnia confirmauit, & quoad quoscunque gradus, honores, dignitates, officia, administrationes, functiones, prælaturas eiusdem Ordinis perpetuo amplificauit, atque ampliandas esse decreuit. Et vniuersis Ordinis fratribus non solum in prædictis omnibus fauorem sæcularium minimè procurare, sed ne quidem sponte oblatum recipere; & similiter ne propter hanc causam munera aliqua sæcularibus elargiri, vel exhibere audeant, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis in dictis Gregorij prædecessoris literis contentis præcepit, interdixit, & expresse prohibuit. Item quæcunque contenta tùm in Gregorij XIII. literis, tùm in illo §. Quamobrem, Romani Capituli 1589. his pene verbis in perpetuū con-

confirmauit: Nos Ordinis prædicti quieti, ac Religiosorum illius saluti opportunius consulere, aliásque in præmissis prouidere volétes; ad literarum præfatarum, necnon Decreti Capituli Generalis eiusdem Ordinis, in executionem earundem literarum facti, quod incipit, Quamobrem, singulos vestri Ordinis Prælatos admonemus, veriores, & totos tenores præsentibus pro expressis ac ad verbum insertis habentes, motu proprio, ex certaque nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, literas, ac Decretum huiusmodi, ac in eis cótenta Apostolica authoritate tenore præsentium perpetuò confirmamus, & approbamus, & illis perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robor adijcimus: omnesque, ac singulos tàm iuris, quàm facti, & alios defectus, si qui in eis interuenerint, supplemus. Tandem sanctissimus D. N. Paulus Papa V. in alia Constitutione ad diem 7. Ianuarij 1608. motu proprio, & ex certa scientia prædictas Gregorij, & Clementis literas, atq. etiam in eis contenta in perpetuum confirmauit, & approbauit, & perpetuæ firmitatis robur adiecit. Quam postea Pauli V. Constitutionem, Patres Ordinis nostri in actis Romani Capituli 1608. insertam esse voluerunt.

CAP. XIV.

De Studentibus.

I.

QVoniam circa studentes *a*, diligens est adhibenda cautela, aliquem specialem fratrem habeant, sine cuius licentia non scribant quaternos, nec audiát lectiones; & quæ circa eos in studijs corrigenda viderit, corrigat, & si vires eius excedant, Prælato proponat. In libris Gentilium, & Philosophorum non studeant, & si ad horam inspiciant, *b*. Sæculares sententias non addiscant, neque artes quas liberales vocant, nisi aliquando circa aliquos Magister Ordinis, vel Capitulum Generale, vel Prior prouincialis, vel Capitulum prouinciale, voluerit aliter dispensare, *c*. sed tantum libros theologicos, tam iuuenes quam alij legát. Ipsi verò in studio taliter sint intenti, vt de die, de nocte, in domo, in itinere legant aliquid, vel meditentur: & quicquid poterunt retinere corde tenus nitátur.

a. Quoniam circa studentes diligens est adhibenda cau-

cautela.) Declaramus quòd studium sacrarum scientiarum Religioni nostræ quàm maximè congruit. Imprimis, propter illud quod vitæ contemplatiuæ proprium est: nam contemplatio ordinatur ad rerum Diuinarum cõsiderationem, quæ rectè studio dirigitur. Etenim studium liberat contemplantem a periculis, quæ sunt errores, in quibus sæpe versantur ij, qui contemplantur, cum tamẽ scripturas sacras ignorent. Quapropter Greg. lib. Moralium dicit: Nonnulli dum plus exquirunt contemplando, quàm capiant, vsque ad peruersa dogmata erumpunt. Secundò, studiũ Religioni nostræ necessarium est, quoniam ipsa est instituta ad tradendum alijs cõtemplata per doctrinam: quæ sanè res fieri non potest sine studio scripturarum, earumq. contemplatione. Quare Hieronymus 16. q. 1. dicit: Multo tempore discas, quod posteà possis docere, ne sis miles, antequam tyro, & magister antequã discipulus. Et Apostolus de Episcopo, ad quem pertinent actus huiusmodi, dicit: Vt potens sit exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt arguere. Quamobrem distinct. 38. dicitur: Ignorantia quæ mater est cunctorum errorum, a cunctis vitanda est, & maxime ab his qui officiũ docendi in populo susceperunt. Tertio, literarum studium Religioni nostræ conuenit, quoad illud, quod ei cum omnibus Religionibus est cõmune: valet enim primò ad profligandam carnis lasciuiam: quapropter Hieronymus inquit: Ama studia literarum, & carnis vitia non amabis, de consecratione, distinctione 5. capit. Nunquam. Deinde, valet ad comprimendam, atque restringendam diuitiarum cupiditatem quia, vt dicit Philosophus, Melius est philosophari, quàm ditari. Ac proinde Hieronymus: Crates ille Thebanus, cum ad philosophandum pergeret, magnum auri pondus abiecit, 12. q. 2. c. Gloria. Tandem valet ad exequendũ ea, de quibus erudimur. Quare Aug. dixit: Quæ peruersitas est illi lectioni nolle obtemperare, qui vult ei continuò vacare. A sacra etiam scriptura docentur homines de modo, atq. ordine obediẽdi, vt habetur 8. q. 1. c. Sciẽdũ.

b. **Sæculares scientias nõ addiscant.**) Declaramus quòd quamuis liceat fratribus nostris studere scientijs sæcularibus, non tamen diu in illis versari debent, & omne ætatis suæ tempus consumere, sed potiùs scripturarum studio, atq. eis, quibus consulere possunt saluti animarũ, debent se assiduè, ac solicitè exercere, à curiositate, & inani gloria cauendo atque ex illis non sibi solum, sed etiam alijs ad benè, sanctèq. viuendum documenta capere, sicut fuit in plurimis Capit. Ordinatũ.

¶ Admonemus etiam, ne per speciem bonarum, vt ferunt, humanarum artium, & excultioris atque ornatioris linguæ, libros maximè à canone prohibitos legant, e x quibus corruptos mores, & dogmata peruersa facilè possunt imbibere, sicut fuit ordina-

natum Romæ 1569. & 1571. & confirmatum Barcino. 1574. Verùm posteà quoad hebraicam, & græcam linguam, Romæ 1608. sic iustis de causis fuit dispositum Ordinamus, vt post sex menses à præsentium notitia, Priores Prouinciales singuli in suis prouincijs teneantur studium linguarum, præsertim hebraicæ, & græcæ, instituere, perquirendo doctissimos harum artium præceptores, quos si in Ordine habere nequiuerint ex sæculo accersant, discipulisq. præficiant, decernendo illis annua stipendia ex cõmunibus sumptibus suorum Conuentuum. Et hoc idem postea non solum ordinatum Parisijs 1611. verùm etiã à SS. D. N. Paulo V. Apostolica authoritate statutum fuit.

e. Sed tantũ libros Theologicos &c.) Declaramus in S. Concilio editum fuisse Decretum ad hãc spectans Constitutionem his verbis: S. S. Synodus ad coercenda petulantia ingenia, decernit vt nemo suæ prudentiæ innixus in rebus fidei, & morum ad ædificationem doctrinæ Christianæ pertinentium, S. Scripturã ad suos sensus contorquens, contra eum sensum quem tenuit, & tenet S. Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione S. Scripturarum, aut etiam contra vnanimem consẽsũ Patrũ, ipsam S. Scripturam interpretari audeat, etiam si huiusmodi interpretationes nullo vnquã tempore in lucem edendæ forẽt: qui contra fecerint, per Ordinarios declarentur, & pœnis à iuribus statutis puniantur. Et Romæ 1569. habetur: Stricte præcipimus sub pœna priuationis cuiuscunque gradus vltra penas a iure statutas, ne quis Magister, aut Regens, aut Lector, aut quiuis alius Ordinis nostri, audeat asserere, vel defendere publicè, siue priuatim, vllum articulum pugnantem cum Decretis sacri Cõcilij Tridentini, vel cum assertionibus ad dogmata fidei, vel ad bonos mores attinentibus; imprimis verò cum Canone illo de sacramentali confessione ante sumptionẽ sacratissimi Corporis Christi necessariò præmittenda, etiam si quempiam Doctorem insignẽ patronum habeat. Quod quidem confirmatum fuit Romæ 1571. & Barcinone 1574. Insuper prohibemus fratres omnes recitare, aut confirmare singularem aliquam opinionem oppositam communi Doctorum sententiæ in his quæ ad fidem, aut ad honestos mores pertinere noscuntur, nisi reprobando, ac statim obiectionibus respondendo. Qui autem in hoc deliquerint, à Priore prouinciali vel ab eius Vicario in pœnam studio, atque officio Lectoratus priuentur, sicut fuit ordinatum apud Cæsaraugustam 1309 & Metis 1313. & apud Cistercium 1329. Præterea districtè iniungimus Lectoribus omnibus, & Sublectoribus, vt præstantissimam nostri Angelici Doctoris S. Thomę doctrinam semper legant, discant, & doceant, & iuxta eam omnia quęsita & disputata determinent & diffiniant, suosq. discipulos ipsa erudiant, & faciant vt studentes

tes in eam toto animi impetu diligenter incumbant. Est enim excellentissima hæc doctrina, sana prę cæteris, culta à doctiorib⁹ viris, Ordini nostro vtilis, salutaris vniuersæ Ecclesiæ, & toti terrarum Orbi admirabilis, ac denique Christi Saluatoris nostri iudicio comprobata. Lectores ergò atq. studentes eam in lectionibus atque disputationibus non prætermittant, sed in ea versentur, eamque explicent, & adhibeant; ipsi denique in fine suarum disputationum rationibus contrarijs solutis, & tractis, firmissimè adhæreant. strictè prohibentes ne fratres legendo, determinando, respondendo, asserere audeant ex propria sententia oppositum eius quod communi omnium iudicio creditur assertũ esse à sãctissimo Præceptore.

Item in Capitulo apud Carcassonam 1342. sic fuit ordinatum: Cum præclarissima Doct. Angelici S. Thomæ Aquinatis doctrina in toto Orbe terrarum tanquam lux solis eluceat, & vt firmissima, ac solidissima doctrinarum omnium à Sede Apostolica, & à principalibus Ecclesiæ Doctoribus, cum testimonio Episcopi, atque Vniuersitatis Parisiensis honorificè approbata fuerit, & Diuinis laudibus ornata, mandamus Lectoribus, & studẽtibus omnibus, vt spretis, & posthabitis vanis, curiosis, ac friuolis doctrinis, quarum plurimæ à veritate abducũt eiusdem sanctissimi Doctoris doctrinæ omninò dent operam, & assiduè studeant; iuxta quam quæstiones omnes, & dubia determinent. Item in Capitulo Salmanticæ 1551. ordinatum fuit vt in lectionibus Theologicis legatur totus artic. S.Tho. & ex eo declaretur, & manifestetur veritas. Quod Parisijs 1611. confirmatum, & ampliatum fuit: ita tamen vt ordinatum fuerit, articulum S. Doctoris legendum esse non compendiose, & confuse: sed distinctè, & articulatè esse declarandum & exponendum, rationem habendo non sententiæ solũ, sed etiam ordinis, atq. connexionis textuum; & curando, vt discipuli hęc eadem omnia faciãt; & memoriæ mandent, atq. de eis in disputationibus, & collationibus illos informent. Et Romæ 1553. & 1558 Auinione 1561. & Bononiæ 1564. additum fuit, vt quicunque à solida doctrina S. Tho. recesserit, & vel verbo, vel scripto aliquid contrarium dixerit, officio Lectoratus, & quocũque alio gradu, & dignitate in perpetuum priuatus sit: & eisdẽ pœnis plectendus est quicunq. aliquid contra S. Thomæ doctrinam prædicauerit; sicut fuit ordinatum Valentiæ 1596.

II.

CVret Prior prouincialis, &. si habuerit aliquos vtiles ad studendum, qui possint in breui apti esse ad regendum, mittere ad studẽdum ad loca vbi viget studium. &. extra suas Prouincias de Diffinitorum Capituli prouincialis, vel maio-

ris partis eorum consilio, & assensu. Si verò aliquem missorum studentium infra sex menses à tempore celebrati Capituli mori contigerit, vel alias legitimè impediri, Prior prouincialis loco illius possit alium subrogare. Et in alijs, illi, ad quos mittuntur, non audeant occupare, neque ad Prouinciam suam remittere, nisi fuerint reuocati.

f. Post quam autem in aliquo studio per tres annos, ad plus, fuerint commorati, ipso facto sint ab ipso studio absoluti, nisi de Magistri Ordinis licentia speciali. Et hoc idem circa studentes eiusdē Prouinciæ obseruetur.

d. Si habuerit aliquos vtiles ad studendum.) Declaramus quòd Priores prouinciales debent diligenter exquirere iuuenes ad studium aptos, qui breui tempore possint proficere, & eos Conuentibus, in quibus vigent studia, assignare. Et fratres non mittantur ad studia generalia, nisi qui bonis moribus præditi, atq. ad proficiendum apti sint. Et iuuenibus ad studium aptis non permittantur inanes vagationes extra domum, & aliæ vagationes, quę eis in studio impedimentum inferunt. Nec concedatur illis licentia exeundi è monasterio, nisi ob maximam necessitatem; quæ si contingat, detur eis socius cum quo pergant, sicut fuit ordinatum Vallisoleti 1605. Nequaquam autem molesti, atq. inepti fratres mittantur ad studia, & si quos tales miserint, sine dilatione studeāt reuocare. Nec imperiti fratres vt studentes in aliquo Conuentu assignentur, ne studij locum alijs eripiant, sicut fuit ordinatum apud Metim 1251. apud Valentenas 1259 & apud Pestum 1273.

e. Extra suas Prouincias.) Declaramus quòd fratres missi ad studia generalia extra suas Prouincias, ex illis conuentibus sunt ex quibus erant, antequam recederent. Fratres vero qui constituuntur comites peregrinorum, ad eos Conuentus, & ad illas Prouincias pertinent, ex quibus Superiorum iussu profecti sunt, atq. ibi vocem habent, sicut fuit declaratum apud Perpinianum 1327. & apud Ferrariam 1362.

f. Postquam autem in aliquo studio per tres annos.) Declaramus quod ille studēs, qui ex ea Prouincia est, in qua est studium, post triennij spatium, præscriptum ei à Constitutionibus nostris, remanet Conuentualis in ipso Conuentu, in quo fuit studēs: at vero studens ex alia Prouincia post elapsum suum triennium, remanet Conuentualis illius Conuentus, in quo manebat tunc, cū in studio fuit assignatus; sicut apud Perpinianum 1327. & apud Perusium 1478. declaratum fuit. Item declaramus in Capitulo Roma-

mano 1571 fuisse Lectoribus præfinitum tempus Dialecticæ, Philosophiæ, ac Methaphisicæ legédæ. Et Vallisoleti 1605. sic fuit statutum: Confirmamus quod studij tempus formalium studentiū sit triennium expletum, quo elapso non possint amplius in eodé studio permanere, vt detur locus alijs, sicut ista Constitutio postulare videtur. Sin autem sine legitima causa extra Conuentum, cui ad studendum fuit assignatus, vltra quatuor menses fuerit commoratus, ad Conuentum suum remittatur omninò, sicut fuit ordinatum Romæ 1530.

III.

TRes fratres tantum mittantur Parisius ad studendum de Prouincia, exceptis Prouincijs Hispaniæ, Tolosanæ, Prouincia S. Dominici, Theutoniæ, Lombardiæ, Saxoniæ, Dalmatię, Daciæ, Poloniæ, Græciæ, Terrę sanctę, Aragoniæ, Boemiæ, Prouinciæ: de quarum qualibet duo tantum mittā tur. Quælibet autem Prouincias exceptis Gręciæ, Daciæ, Terrę sanctę, prouideat vt semper in Conuentu aliquo idoneo sit Generale studium & ad illum locum quilibet Prior prouincialis potestatē habeat mittendi duos fratres idoneos ad studendum.

g. Quòd si in aliqua dictarū prouinciarum Lector sufficiens pro tali studio non fuerit, Magister Ordinis de Lectore prouideat cōpetenti.

IV.

STatuimus autem, vt quęlibet Prouincia fratribus suis missis ad studium, ad minus in tribus libris Theologiæ teneatur prouidere, videlicet in Biblia, Historijs, & Sententijs, & ipsi in his tàm in textu, quam in glossis, precipuè studeant diligenter, & intendant. Item nullus faciat scribi libros de rebus domus, nisi ad communem vtilitatem. Nulli etiam certus vsus librorum concedatur, nec dedignetur à quocunque auferantur nec in cuius custodia dimittantur. In diebus Dominicis, & in festis præcipuis à quaternis scribendis se contineant.

g. Quòd si in aliqua dicta rum Prouinciarum Lector sufficiens pro tali studio non fuerit.) Declaramus, quòd cū ex studiorum profectu dignitas Ordinis, & animarum vtilitas propagetur, Priores prouinciales & conuentuales debent dare operam quantum possunt, vt studiā sem-

semper vigeat, & studentes diligentissimi sint in lectionibus audiendis, nec à Gymnasio absint, nisi ex rationabili causa, & ex peculiari licentia: & Lectores legant textum S. Tho. disputent assiduè, & continuent lectiones. Qui vero in his reperti fuerint negligentes, merita pœna plectantur. Curent autem in primis Prælati, ne fratres propter studium artium, sacræ Theologiæ studium omittant. Et si in aliqua Prouincia non sit copia Lectorum, fratres, & præcipuè iuuenes, bonis moribus ornati, & ad studium apti, mittantur ad loca in quibus Lectorum copia suppetat. Nec Lectores ijs officijs, & negotijs occupentur, quibus impediantur. Et si non inuenerint Lectores, qui sint idonei ad lectiones publicè habendas, saltem inueniant qui vel sacræ Scripturæ, vel Summæ casuum, vel alicuius huiusmodi rei priuatas lectiones habeat, ne fratres marcescant otio, & tempus inaniter perdant. Volumus autem, vt in studijs tàm generalibus quàm particularibus, aliqui Lectores, qui sint præ cæteris ad legendum magis idonei, nequaquam in officio regiminis occupentur, donec per aliquot annos Lectoratus officium exercuerint. Lectores autem actu legêtes nullam habeant libertatem recedendi a Refectorio: sed volumus, vt Priores pro ipsorum laboribus possint aliquando cum eis in abstinentijs dispensare. Et hæc omnia supradicta ordinata fuerunt in nostris Capitulis, Bonon. 1240. apud Valencenas 1259. apud Montepessulanum 1265. apud Mediolanum 1278. Parisijs 1279. & apud Londonas 1314. Tandem, in Romæ 1553. & 1558. fuit ordinatum, & Auinione 1561. Bononiæ 1564. & Romæ 1569. fuit confirmatum, vt si Lectores quarumcunque facultatum, etiam casuũ conscientiæ, lectiones re ipsa, quacunq. de causa pretermittant, munere legendi omninò priuentur.

Item declaramus, in Capitulo Bononiensi 1564. ordinatum fuisse vt in Conuentibus, in quibus studia maiora non vigent, habeatur lectio de casibus conscientiæ. Vbi autem non vigêt studia Theologiæ, habenda est lectio de casibus ex Summa Caietani, vel similis huic; sicut fuit ordinatum, Romæ 1571. & Barcinone 1574. Ad quam sanè lectionem conuenire debent Sacerdotes omnes, & Confessarij preterquam Graduati, & Lectores; sicut fuit ordinatum Romæ 1580. & huiusmodi lectiones ternæ in singulas hebdomadas esse debent, vbi hoc commode fieri poterit. Vbi, verò ob fratrum paucitatem fieri non poterit, curent Superiores, vt pro lectione fratres simul commorantes aliquem conscientiæ casum inter se conferant, vt fuit ordinatum Romæ 1569. & confirmatũ 1571. & Barcinone 1574. & iterũ Romæ 1601.

Item declaramus, in Capitulo Romano 1569. sic fuisse ordinatũ: Quoniam sæpissimè, ea quæ ad studium pertinent, vocantur in controuersiam inter Prælatos, & eius officiales studij; necessarium esse duximus declarare, quid ad

Re-

Regentis, quid ad Baccalaurei, qui ad Magistri studentium spectet officia: eo præcipuè quod de nullis istis officijs quicquam ordinauerint Constitutiones nostræ, neque in Ordinario Religionis vlla fiat mentio de eis.

Et primò declaramus, quòd in omnibus Vniuersitatibus nostri Ordinis Regens est caput studij, & non modò studentes cuiuscunque facultatis, sed etiam omnes alij officiales studij, & Lectores, subditi sunt ei in omnibus illis rebus, quæ ad studium pertinent, cuiusmodi sunt lectiones, disputationes publicæ, circuli (vt ferunt) quotidiani, casus conscientiæ, & quicunque alij actus literarij.

Item declaramus, maximè pertinere ad eum terminare, resoluere, & diffinire quaslibet quæstiones in disputationibus propositas silentium imponendo omnibus: hac lege vt post datam ab eo resolutionem, nulli omnino, exceptis RR. Prouincialibus, liceat quicquam in medium proferre. Item declaramus Regentes habere præcipuam lectionem, alijsque Lectoribus præscribere debere quid legere debeant ipse vero legat hora, qua maluerit, eiusque lectioni teneantur interesse non solùm studentes formales, sed etiam dantes operam Metaphysicæ. Alij autem Lectores legant horis ab ipso Regente constitutis. Declaramus etiam, ad ipsum primario pertinere illa omnia, quę de Magistro studentium, tum in Constitutionibus, tum in Ordinario Religionis, capite de officio Magistri studentium, scripta sunt. Cum autem ei in Generali, vel in Prouinciali Capitulo disputandum est, in eius libertate sit positum determinare studentem ad respondendum.

Deinde declaramus, secundum locum in studio, Baccalaureum, siue secundum Lectorem Theologiæ tenere, præterquam in illis Vniuersitatibus, in quibus sunt duo, vel tres Regentes: volumus enim in ipsis ita se Regentes habere, vt alter alterum iuxta suum ordinem, & omnes Baccalaureũ, siue secundum Lectorem Theologiæ antecedant: & proinde absentibus tùm primario, tùm alijs omnibus Regentibus, ad Baccalaureum spectat, omnia Regentis munia modo iam dicto obire Pręterea declaramus tertium locum pertinere ad Magistrum studentiũ quoad prædictas literarias exercitationes. Præter illa vero quæ de ipso in locis commemoratis dicta sunt, declaramus ad eum peculiariter spectare conclusiones in quotidianis circulis disputandas proponere, & respondentibus assistere, casus conscientiæ opportunis temporibus, ac dubia super Epistolas, & Euangelia proponere ac rationes adducere pro vtraque parte, ipsi Regenti vltima determinatione relicta. Debet etiam ex Regentis consilio scribere literas dimissorias postquam suum studium expleuerint, curando vt illis Regens, & Baccalaureus vnà secum subscribant. Insuper declaramus eundem Magistrum studẽtium exemptum esse à sequela chori, sicut alij Regentes, tametsi nulla lectio ad ipsum pertineat.

Debet etiam habere librum Regi ſtri, in quo præſcribat continuatè ſeriem officialium; atque ſtudentium omnium, eorumque receptiones & remiſſiones, nec non ordinationes editas, circa ſtudiū. Et hæc omnia confirmata fuerit Romæ 1571. Barcinone 1574. & iterum Romæ 1580. vbi fuit additum; quod quamuis præcipuo Prælato Conuentus primus locus in ſedendo conueniat; in proponendis tamen, examinandis, recipiendis, & nominandis ſtudentibus, conuenit ipſi Regenti, cui etiam à Diffinitorio commemorati Capituli fuit conceſſum, & tributum. Item declaramus Romę 1571. ordinatum fuiſſe, vt Regentes, Baccalaurei, Magiſtri ſtudentium, ali que Lectores, illi fiant, non qui ſunt, maiores natu, ſed qui ad diſcipulos edocendos ſunt aptiores: nec pro his officijs ad determinatum tempus ſunt aſſignandi, ita vt illi in primis, qui in hoc docendi munere fuerint egregij, etiam Prælaturæ cauſa, ab ſtudio non remoueantur Et hoc fuit confirmatum Barcinone 1574. Romæ 1580. & iterum Romæ 1589 In quo vltimo Capitulo ſub pœna excommunicationis præceptum fuit, vt omni peculiari affectu depoſito, non niſi idonei ad hæc exercenda literarū officia eligantur. Item declaramus Neapoli 1600. fuiſſe ordinatum, vt nullus fiat Magiſter ſtudētium, qui non legerit curſum artium, & ad legendam Theologiā idoneus per examinationem præuiam fuerit iudicatus. Ad legendum autem Logicam, Philoſophiam, & Metaphyſicam, nullus admittatur, niſi per tres annos eaſdem diſciplinas audierit, & per tres alios curſum Theologiæ confecerit, atque inſuper à Theologiæ Lectoribus, & Magiſtro ſtudentium aptus ad tale officium fuerit iudicatus. Item declaramus Barcinone 1574. fuiſſe ordinatum, vt nullus admittatur ad legendam Theologiam, niſi prius artibus ſtuduerit, curſu non interpolato, ſed continuato, ab ipſa Dialectica ducto exordio. Item declaramus, quod tempus habendarū lectionum, Romæ 1571. ſic fuit ſtatutum: Ordinamus, quod ſaltē decem menſes quotannis ad lectiones habendas conſtituantur, & neque ſtudentes, neque Lectores ad prædicandum mittantur, ſed in ſtudijs omne tempus conſumant; niſi quandoque aliter ipſe Prior Prouincialis iudicauerit. quod etiam fuit cōfirmatum Barcinone 1574. Et Valliſoleti 1575. fuit ordinatum, vt nulla ratione intermittantur lectiones, & literariæ exercitat ones, à feſto ſanctę Crucis, vſque ad feſtum ſanctæ Mariæ Magdalenæ, exceptis hebdomada ante Aduentum, & duabus hebdomadibus ante Quadrageſimam; dummodo eo etiam tempore ſingulis diebus vna lectio habeatur. A Dominica autē in Ramis Palmarum, vſque ad Dominicam in albis, ceſſare poterunt omnia. Et Romæ 1601. & Valliſoleti 1607. fuit ordinatum vt Lectores artium tempore Quadrageſimæ non poſſint concionari, ita vt ob conciones habendas conſuetæ lectiones omittantur, &

quod

quod ambo Theologiæ Lectores eodem tempore concionibus nõ dent operam, sed semper alter eorum sit qui in legendi munus incumbat. Item in vtroque Capitulo ordinatum fuit, vt quotidie lectionum omnium quæ habentur, conclusiones fiant, quæ Circuli vulgari nomine appellari solent nisi actus magis principalis impedimentum afferat.

V.

Bona fratris defuncti, quo ad illa, quæ ab aliqua Prouincia, vel Conuentu habuit, sint illius: quæ verò aliter acquisiuit, sint Conuentus, cuius est filius, si in alio Conuentu non est assignatus in perpetuum, sed ad tempus propter studium, vel officium aliquod. Quæ verò hæreditario iure obtinuerit, vel obuenniunt, erunt Conuentus sui originalis, *b.* etiam si alterius Conuentus factus sit filius. *i.* Si verò est assignatus in aliquo Conuentu simpliciter, ac pro tali ibidem præsentialiter receptus, & Conuentus ille consueuit (prout tenetur) prouidere talibus de toto victu, vestitu, & alijs huiusmodi, tàm tempore sanitatis, quàm infirmitatis; diuident hæc taliter acquisita mobilia æquis portionibus inter Conuentum, in quo est assignatus, & Conuentum cuius est filius. Alioquin quarta pars tantum erit Cõuentus, in quo simpliciter est assignatus; immobilia verò non hæreditario iure obuenientia, semper erunt Conuẽtus, cuius est filius.

VI.

In vtroque autem casu (siue assignetur simpliciter, siue ad tempus) Conuentus cui assignatus fuerit, & ipse eidem Conuentui ad suffragia teneatur. Si autem ex quo alij Prouinciæ assignatus fuerit, ipsum mori contingat, K. antequam certo Cõuentui deputetur, Prior eiusdem Prouinciæ prouideat eidem de Conuentu, qui sibi ad suffragia teneatur, ne cõsuetis defunctorum subsidijs defraudetur.

(*b.* Etiam si alterius Conuentus factus sit filius.) Declaramus in Capitulo Romano 1542. ordinatum fuisse, ne filiationes intra eandem Prouinciam ex vno Conuentu in alium transferantur, nisi præcedente consensu Prouincialis, & maioris partis Capituli eiusdem Conuentus. Et in Capitulo Salmaticensi 1551. & Romæ 1553. declaratum fuit, vt ne fiant nisi ex consensu maioris par-

partis omnium in Conuentu præsentium fratrum natiuorū vtriusque Conuentus respectiuè, congregatorum simul in Capitulo: & si secus factum fuerit, totum sit irritum, & inane, præterquam in Prouincijs Greciæ, Terrę sanctæ, & cæteris desolatis. Et hoc fuit confirmatum Romæ 1558. & fuit additum: quod huiusmodi translationes filiationum non fiant nisi ex consensu Prouincialis. Idem habetur Auinione 1561. Bononię 1564. Et postea Romæ 1580. sic dicitur: Ordinamus, quòd in posterum non fiant in Ordine nostro translationes filiationum ex vno Conuentu in alium, nisi per vota secreta Nolumus autem Prælatos posse recipi tanquam filios in illis Conuentibus, quorum sunt Prælati, quandiu funguntur prælationis officio, etiam si habuerint omnia vota. Quod Venetijs 1592 fuit confirmatum, declarando, hanc ordinationem vim suam habere etiam apud Vicarios domorum. Tandem Romæ 1601. ex Clementis VIII. Decreto, huiusmodi filiationum translationes fuerunt omnino prohibitæ.

f. **Si verò est assignatus.)** Declaramus, quod hæc recens Constitutio in hoc vsu versatur, quod si quis frater in aliquo Conuentu simpliciter assignatus sit, bona omnia post eius mortem apud ipsum inuenta, quæ viuens ab alio Conuentu non habuit, in duas partes diuiduntur: quarum altera datur Conuentui originali illius, altera verò Conuentui, in quo moritur assignatus. Et Barcinone 1574. sic statutum fuit: Declaramus, & strictè præcipimus, vt in distributione bonorum defuncti fratris, seruetur penitus Cōstitutio: videlicet, si contingat vt aliquis non simpliciter, sed ad tēpus tantum causa studij, vel alicuius officij assignatus moriatur, ex vi Constitutionum distinctione 2. cap. 14. bona eius sint illius Conuētus, cuius erat filius: vt sæpè contingit in fratribus, qui ex suo originali Conuentu, vel ex alio, in quo sunt simpliciter assignati, ad Prioratus assumuntur. Declarantes, quod si quis professus Conuētus, fiat postea ex concessione Magistri Ordinis filius alterius Conuentus, bona immobilia ad Ordinem spectantia per talem fratrem debent ad primum Conuentum pertinere. Bona verò mobilia erūt secundi Conuentus, ad quem aggregatus est, si in eo assignatus moriatur, sicut fuit ordinatum Perusij 1478. Si quis autē frater vnius Prouinciæ moriatur in alia Prouincia, dimidia pars bonorum, quæ ibi acquisiuit, pertinebūt ad eam Prouinciam, in qua moritur, dimidia vero ad suum Conuentum originalem, nisi Magister Ordinis aliter ordinauerit: sicut fuit declaratum Venetijs 1387. Et in Capitulo Romano 1530. facta fuit infrascripta declaratio circa acquisitionem bonorum à fratribus defunctis relictorum: Quod seruentur Cōstitutiones in his, de quibus ipse planè, & aperte loquūtur, quemadmodum de his, qui sunt assignati in Conuentibus, & Prouincijs: De his autem qui cōmorantur extra Conuentum, nullam

lam habẽtes assignationem à Prouinciali, aut sunt extra Ordinem omnino, declaramus dimidiam partem suorum bonorum post eorum mortem ad Magistrum Ordinis, dimidiam verò ad Prouincialem pertinere.

K. Antequam certo Conuentui deputetur.) Declaramus, quod si quis frater, vel verbo, vel scripto, alicui Conuentui assignetur dicendo: Ex nunc prout ex tunc, siue præsentem, siue absentem assigno tali Conuentui, statim valet assignatio: & frater ille ad hunc modum assignatus, & eius bona ad illum Conuentum pertinet, cui sic assignatus est, non autem ad illum cui prius assignatus fuerat, siue ipse antequam recedat à priore illo Conuentu, siue in itinere, siue intra Prouinciam, siue extra illam moriatur. Si verò assignetur alicui Cõuentui iuxta communem formam, dicendo videlicet: Tenore præsentium deputo, atque etiam assigno tali Cõuentui: tunc non valet assignatio, donec litteræ exhibitæ fuerint assignato. Et propterea si mors ei cõtingat antequam in eius manus peruenerint, spectabũt bona illius ad Conuentum, in quo prius erat conuentualis, non ad alium, cui fuit posteà assignatus: sicut fuit declaratum apud Tolosam. 1428.

VII.

Circa eos autem, *l.* qui student, taliter dispensetur à Prælato, ne propter officium, vel aliud, de facili ab studio retrahantur, vel impediantur. *m.* Locus verò proprius secũdum quod Magistro studentium videbitur, statuatur, in quo post disputationem, aut vesperas, vel etiam alio tempore, prout vacauerit, ad dubitationes, vel quæstiones proponendas vel collationes faciendas, ipso præsente conueniant. Et vno quærente, siue proponẽte, alii taceant, ne loquentẽ impediant. Si quis autem inhonestè, vel confusè, vel clamosè, vel proteruè quærens vel proponens, vel respondens, offenderit; statim ab eo qui tunc inter eos præest, corripiatur. Cellæ, quibus Magistro studentium expedire videbitur, assignentur. *n.* Quod si aliquis infructuosus in studio inueniatur, cella eius detur alteri, & ipse in alijs officijs occupetur. In cellis verò scribere, legere, orare, dormire, & etiam de nocte vigilare ad lumen possunt, qui volunt propter studium.

L Circa eos autem, qui student, taliter dispensetur à Prælato.) Declaramus, quod Præsidentes eorum Conuentuum, in quibus est studium, studentes omnes qui ad eos mittuntur, debent be-

benignè recipere, & liberaliter, humaniterque eos tractare, & gratias omnes, immunitates, & priuilegia, à Constitutionibus, vel à Magistris Ordinis, siuè à Generalibus, vel à Prouincialibus Capitulis eis concessa, vel in posterum concedenda, eisdem cum omni integritate seruare; alioquin à Prouincialibus, vel Visitatoribus debita pœna plectantur; sicut fuit ordinatum Viennæ 1292. & apud Cæsaraugustam, 1309. & Metis 1314 Declaramus, quod etiam studentes generalium studiorum diebus Dominicis, & Festis solemnioribus, sub officio toto duplici celebratis, teneantur ad chorum accedere, atque ibi horas canonicas persoluere, & Missam conuentualem decantare, nisi tamen ipsi iisdem diebus in actibus scholasticis exerceantur. Ad Completorium verò, & ad Missam quotidie debent accedere. Item etiam semel in anno ad hebdomadariã, & ad lectionem mensæ notandi sunt. Et vt studentes non distrahantur ab studio, non possint Præsidentes Conuentuum fratribus studio assignatis dare licentiam egrediendi extra terminos suorũ Conuentuum, sine Prioris Prouincialis, vel eius Vicarij peculiari licentia; sicut fuit declaratum apud Bisuntium 1363. apud Argentinam 1307. apud Paduam 1308. & apud Cesaraugustã 1309.

m. Locus verò proprius, secundum quod Magistro studentiũ videbitur statuatur.) Declaramus, quod Magister studentium, frequenter studentes præcipuè iuniores, conuocare debet, eosque examinare saltem semel in hebdomada circa quæstiones, & lectiones illas, quæ eis per hebdomadam fuerint explicatæ. Studentes autem cuiuscunque facultatis teneantur assiduè sequi scholas, & disputationes, collationes tùm publicas, tùm priuatas, repetitiones, aliasque studiorum exercitationes non omittere, sed in his omnibus diligentissimè versari. Qui in aliquo fuerint negligentes, à Magistro studentiũ accusentur, & à Prælatis æqua pœna plectantur. Debent etiam Visitatores in suis visitationibus diligenter inquirere, quid, & quas lectiones in anno legerint, & quoties disputauerint, & an Priores studium propagauerint, & quomodo in studia fratres incubuerint; & hæc omnia nuntiare debent Priori Prouinciali, vt eos qui negligenter se gesserint, grauiter puniat: sicut fuit ordinatum apud Montempesulanum 1265. Ianuæ 1301. & Metis 1313.

n. Quod si aliquis infructuosus in studio inueniatur) Declaramus, quod Priores Prouinciales non debent ad studiũ mittere fratres insolentes, & molestos, sed modestos potius, & Religiosos. Eos autem, quos inuenerint in prædictis errasse, atque in studijs non profecisse, teneantur ab studio reuocare; sicut fuit ordinatum Parisijs 1256 apud Pestũ 1373. apud Caturcium 1319. & apud Carcassonam 1342.

Nul-

VIII.

NVllus fiat publicus Doctor, o. nec disputet, nisi de licentia Prioris Prouincialis, & Diffinitorum Capituli Prouincialis. Nec aliquis habilitetur, seu assignetur in aliqua Vniuersitate ad legendum pro forma, & gradu Magisterij in Theologia, nisi sit sufficiens ad lecturam huiusmodi solemniter perficiendam. Nec aliquis fiat Magister in Theologia (Romæ 1542.) qui non sit ætatis ad minùs triginta annorum, & nisi sit sufficiens ad hoc vt sit Regens in aliquo studio Generali, vbi viget in veritate studiũ Theologiæ. Iudicetur p. autem sufficientia hæc (nisi sit manifesta) per examinatores, qui absolutè referant: est vel non est, iudicio nostro sufficiens ad legendum solemniter sententias, vel vt sit Regens in studio, vbi in veritate viget studium Theologiæ. Et nihilominus q. per suæ Prouinciæ Prouinciale Capitulum, vel illius Diffinitorium sit expositus; & à Magistro Ordinis, vel Capitulo Generali tantummodo assignari, vel licentiari possit.

IX.

SI quis autem absque dictæ sufficientiæ iudicio Baccalaureatus, vel Magisterij in Theologia gradum, etiã cum licẽtia Magistri Ordinis, vel Capituli Generalis assecutus fuerit, pro non Baccalaureo, vel Magistro habeatur in nostro Ordine in omnibus, & per omnia: dã tes facultatem cuilibet Diffinitorio, constito notoriè de insufficiẽtia promoti sibi subditi, absque iudicio, vel examine suæ sufficientiæ hic statuto, quòd declarent ipsum pro non promoto in nostro Ordine habendum. Poterit tamen Magister Ordinis, si aliquem talem assignatum impediri cõtigerit, loco eius illum deputare, cuius actus valeant pro forma; & gradu Magisterij, dummodo per sequens Capitulum Generale fuerint approbati.

o Nullus fiat publicus Doctor, nec disputet, nisi de licẽtia Prioris Prouincialis.) Declaramus, quod Constitutio publicum Doctorem statuit esse illũ qui est principalis Lector: huiusmodi autem principales Lectores non debent Lectoratum cuiuscunque facultatis obtinere, nisi à Priore Prouinciali, & à Diffinitori-

toribus idonei ad tale officium fuerint iudicati. Et debent quotidie, vel saltem quaternas in singulis hebdomadibus lectiones habere, nisi forte legitimè fuerint impediti: aliàs omnibus gratijs Lectorum sint eo ipso priuati, sicut fuit ordinatum apud Narbonam 1394.

p. Indicetur autem insufficientia hæc; nisi sit manifesta, per examinatores.) Declaramus, quod in qualibet Prouincia, & Congregatione, seu Vicaria Ordinis nostri, debēt à Prouinciali, vel Vicario ex consilio Patrum (quorum omnium conscientias oneramus) institui iudices docti, & Dei timore affecti qui promouendos ad gradus examinare debeant; sicut fuit declaratum Romæ 1546.

Item declaramus, quod nullus promoueri potest ad aliquem gradum, vel officium, vtpotè Prædicaturæ, Lectoratus, Magisterij studentium, Baccalaureatus, Magisterij sacræ Theologiæ, nisi prius genuflectens coram Prouinciali, vel Præsidente Conuentus, fidei Professionem fecerit iuxta Bullā Pij Papæ IV. & Capitulum Vallisoleti 1605. De cuius fidei professione fidem per literas authenticas debet recipere: & si secus factum fuerit, collatio illius gradus vel officij nulla erit, sicut fuit ordinatum Neapoli 1600.

q. Per suæ prouinciæ prouinciale Capitulum, vel illius Diffinitorium sit expositus.) Declaramus, in Capitulo Romano 1580. fuisse ordinatum, vt nullus promoueatur deinceps ad Magisterium sacræ Theologiæ vel ad Baccalaureatum, nisi suæ Prouinciæ petitionē habeat: qua etiam habita, non nisi rigorosa examinatione per quinque examinatores, & per vota secreta, ad gradus huiusmodi admittatur. Quod fuit confirmatum Romæ 1583. & 1589. & fuit additum, quod si secus ex quacunque causa fiat, tanquam non factum habeatur. Et quod qui falso petendo Prouinciæ nomine gradum quemcunque obtinuerint, cùm verè Prouincia non petierit, inhabiles fiant ad nunquam huiusmodi gradum obtinendum. Petitio autem nō solum à Prouinciali sed etiam à Diffinitorio fieri debet. Et in eodem Capitulo Romano 1589. fuit ordinatum, vt in Graduatorum, vel Prædicatorum generalium petitionibus, sēper exprimatur, quibus in locis & quot annos illi qui petuntur, lectioni, aut prædicationi operam dederint Et declaratum fuit vt quotiescunque literæ patentes pro Magisterio conceduntur, semper clausula illa generalis (saluis suæ Prouinciæ iuribus) intelligenda est, etiam si in ipsis literis non exprimatur: ita vt generales clausulæ, quæ videntur facere in oppositum, nulli suffragari debeant, nisi fiat peculiaris mentio de priuilegiorum derogatione pro illa vice. Et Romæ 1601. ordinatum fuit, vt si concessæ fuerint alicui literæ patentes sub-

rep

reptitiæ testificante s eum legisse, vel egisse alia huiusmodi, & earum vigore literarum gradum aliquem fuerit consecutus, talis gradus à Prouinciali Capitulo nõ admittatur. Et hoc idem fuit etiã ordinatum de Prædicatoribus Generalibus, atque amplificatum etiam ad eos qui falsam informationem Generali Capitulo, vel Magistro Ordinis exhibuerint: quos suis officijs priuari, & ad ea inhabiles declarari debere decretum est. Quę sanè ordinatio fuit cõfirmata Vallisol. 1605. & Romæ 1608. Et Valentię 1596. fuit confirmatum, id quod de promouendis ad gradus dictum est: sed Vallisoleti 1605. explicatum est non esse intelligendum de Baccalaureis, & Magistris, qui sua legendi munera exercuerint ad tempus pręscriptum à Constitutionibus nostris. Item declaramus Romæ 1571. ordinatum fuisse vt in quolibet Conuentu, vbi viget studium generale, Magistri omnes, etiam actu non legentes, votum habeant in receptione studentium formalium, vel quorũcunque aliorum fratrum, qui in studia admittũtur, tum in remissione eorundem studentium, quã do eos ad suos Conuentus reuerti oportuerit: quod fuit cõfirmatum Barcinone 1574. cum hac tamen conditione, quòd eorum examinationi, disputationique interfint.

q. Et à Magistro Ordinis, vel Capitulo Generali tantummodò assignari, vel licentiari possit.) Declaramus quòd licet Prior prouincialis, vel prouinciale Capitulum, possit fratres omnes assignare, & aliquos ad legendam Theologiam constituere, etiam tanquam Lectores principales nostrorum Conuentuum, in quibus non viget studium generale, dummodò non vt Magistri legant, vel doceant; non tamen possunt fratrem aliquem reddere habilem ad gradũ Baccalaureatus, aut ad legendã Theologiam pro gradu, & forma Magisterij: quoniam huius rei potestas in Diffinitoribus Generalibus constituta est. Neq. habilitas huiusmodi debet concedi alicui, qui saltem per tres annos Theol. in aliqua Vniuersitate non studuerit, & per quatuor annos artes non legerit; sicut fuit declaratum Romæ 1546. & 1583. Auinione 1561. & Bononiæ 1564. & tandem à prouinciali Capitulo non fuerit expositus Capitulo Generali. Postquam autem legerit & actus Baccalaureatus pro gradu, & forma Magisterij perfecerit, non poterit fieri habilis ad Magisterij gradum, ipsumque Magisterium suscipere nisi eius lecturam ac scholasticos actus, quos per quatuor annos exercuit, Generale Capitulum, vel Magister Ordinis approbauerit. Oppositum verò faciens eo ipso est excommunicatus, atque officijs, & gratijs Ordinis, & cũctis exemptionibus in perpetuũ priuatus. Neq. cum eo potest dispensari, nisi per Generale Capitulum; non obstantibus priuilegijs, gratijs, & Constitutionibus Apostolicis in genere, vel in spe-

cie

tie quibusuis fratribus, Prouincijs, seu locis, concessis, aut concedendis sub quauis forma, & expressione verborum, quemadmodum Bonifacius IX. decernit in Bulla. Et sicut pariter ordinatū fuit apud Londonas 1263. apud Tolosam 1422. apud Coloniam 1428. apud Venetias 1437. apud Sauilianum 1439. apud Montempesulanum 1456. Perusij 1478 Romæ 1481. & Cenomanis 1491. in quibus locis sic dicitur: Ordinamus, quod nullus frater promoueatur, vel fiat habilis ad Baccalaureatum, siue ad legendum pro forma & gradu Magisterij, nisi prius a Diffinitoribus Capituli Prouincialis suæ Prouinciæ tanquam idoneus, Generali Capitulo fuerit exhibitus. Et postquam lecturam suam, aliosque actus supra iam positos perfecerit, non possit suscipere Magisterium, nisi de licentia Magistri Ordinis, qui lecturam eius approbauerit. Declarantes esse irritum & inane quicquid in contrarium fuerit attentatum.

X.

Neque aliquis magistretur in Theologia, r. nisi prius actus exercuerit pro forma, & gradu prædicti Magisterij, per quatuor annos ad minus s. in aliqua Vniuersitate: oppositum autem faciens eo ipso sit excommunicatus, atque omnibus gratijs, & officijs Ordinis, & exemptionibus perpetuò sit priuatus, nec secum dispensari valeat, nisi per Capitulum Generale. Nullus frater nostrorum legat in Prophetis vel in Palmis alium sensum literalem, nisi quē Sancti approbant, & confirmāt, t. Libri Ordinis, vel fratrum non vendantur, nisi pretium eorum in alios libros, vel scripta conuertatur.

r. *Nisi prius actus exercuerit.*) Declaramus in Capitulo Romano 1546. ordinatum fuisse, vt nullus promoueatur ad Magisterium, nisi per quatuor annos Sententias legerit, & in Generali, aut prouinciali Capitulo Theologicas conclusiones publicè defenderit; exceptis his, qui sua scholastica munera exercent in studio Parisiensi. Quod fuit confirmatum Romæ 1558. & fuit additum, quod Sentētias per illos quatuor annos debet legere in aliqua ex designatis Vniuersitatibus studio Louaniēsi excepto, in quo sicut & in Parisiensi, promouendi ad gradus consueta exercitia ab Vniuersitate statuta seruare debebunt.

s. *In aliqua Vniuersitate.*) Declaramus, quod in Capitulo Salmaticensi 1551. & subinde Romæ 1553. & 1558. & Auinione 1561. determinatæ fuerunt Vniuersitates in quibus actus Scholastici modò explicati exercendi sunt, & extra quas in eisdem actibus

bus se exercentes ad gradus non sunt admittendi. Sunt autem infrascriptæ. In primis Conuentus noster Parisiensis. ¶ In Prouincia Hispaniæ Cõuentus Salmantinus, Vallisoletanus, Segouiensis, & de Trianos. Item Collegium sancti Gregorij Vallisoleti, & Complutense, & Collegium Toletanum sancti Petri Martyris erectum in Vniuersitatem, Romæ 1583.

In Prouincia Tolosana Conuentus Burdegalensis.

In Prouincia Franciæ, Conuentus Bituricensis, & Rhemensis.

In Prouincia vtriusq. Lombardiæ, Conuentus Bononiensis.

In Prouincia Romana, Conuentus Perusinus, & Collegium Romanum.

In Prouincia Regni, Conuentus Neapolitanus S. Dominici.

In Prouincia Theutoniç, Conuentus Coloniensis, Romæ 1553.

In Prouincia Poloniæ, Conuentus Cracouiensis.

In Prouincia Prouinciæ, Conuentus Aquensis.

In Prouincia Aragoniæ, Conuẽtus Barcinonensis, Valentinus, Cæsaraugustanus, Luchentinus, & Ilerdensis, & Conuentus sancti Dominici in Insula Maioricarum, dummodo in eo sint lectiones, vna artium, & duæ sacræ Theologiæ, Romæ 1571. & Conuentus Calataiubij sancti Petri Martyris, Romæ 1580. Collegia Dertusense, Oriolæ, & sancti Vincentij Cæsaraugustani.

In Prouincia Dalmatiæ, Conuẽtus Iadrensis.

In Prouincia Trinacriæ, Conuẽtus sancti Dominici de Panormo & Conuentus sancti Dominici de Messana.

In Prouincia Portugalliæ, Conuentus Vlyssiponensis, & de Bello, & Euorensis, & Coimbricensis.

In Prouincia Bethicæ, Conuentus Cordubensis, Hispalensis, & Giennensis.

In Prouincia Inferioris Germaniæ, Conuentus Louaniensis, & Duacensis.

In Prouincia sancti Thomę, Cõuentus Andniensis.

In Prouincia Calabriæ, Conuentus Cosentinus.

In Prouincia sanctæ Crucis Indiarum, Conuentus Ciuitatis sancti Dominici.

In Prouincia sancti Iacobi de Mexico, Conuentus Ciuitatis Angelorum.

In Prouincia sancti Ioannis Baptistæ del Perù, Conuentus Ciuitatis Regum, & Conuentus de Cuzco, Neapoli 1600. & Conuentus sancti Dominici Ciuitatis de la Plata, Romæ 1608.

In Prouincia S. Dominici Conuentus Patauinus.

In Prouincia sancti Petri Martyris, Conuentus sancti Eustorgij de Mediolano.

In Prouincia S. Antonini de Nouo Regno Conuentus sanctæ Mariæ de Rosario Ciuitatis de sancta Fe, Romæ 1580 & Conuentus sancti Dominici de Iunia.

In Prouincia sancti Laurentij de Chile, Conuentus sanctæ Mariæ de Rosario Ciuitatis sancti Iacobi.

In Prouincia sancti Petri Martyris de Guaxaca, Conuentus sancti Dominici de Oaxaca.

In Prouincia Apratina, Conuentus Aquilanus.

In Prouincia Occitana, Conuétus Tolosanus, & Auinionensis.

In Prouincia Russiæ Conuentus Leopoliensis.

In Congregatione Gallicana, Conuentus Nannetensis. Et reliquæ Vniuersitates si quæ fuerint in vnaquaque Prouincia.

Denunciamus autem scholasticos actus, siue lecturas extra hos Conuentus, nequaquam in posterum alicui suffragari ad gradum Magisterij consequendum, salua tamen Apostolica concessione facta alijs Vniuersitatibus quibuscunque.

8. Libri Ordinis, seu fratrum non vendantur, nisi pretium eorum in alios libros, seu scripta conuertatur.) Declaramus quòd cum Ordo noster propter prædicationis officiũ & propter salutem animarum fuerit ab initio principaliter institutus, illa nos diligenter, ac sollicitè procurare debemus, quæ noscuntur ad propagationem studiorum, & profectum sacræ scientiæ pertinere. Quoniam verò librorũ copia, & ad hoc plurimum confert, & ad profectum incitat studiosos, ideò frater Aymericus Generalis quondam Magister Ordinis in Capitulo Generali Patauij celebrato 1308. Diffinitorum consilio, atque decreto præcepit omnibus Prioribus, Supprioribus, Vicarijs, & fratribus vniuersis, vt libros, qui per mortem fratrum, vel titulo donationis, aut legati, siue quocunque alio modo ad Conuentum peruenerint, vendere, distrahere, alienare, pignorare, dare, vel concedere alicui simpliciter ad vitam nequaquam præsumant, sed ad communem pertineant Bibliothecam, nisi fortè Conuentus tales libros duplicatos haberet: vel iudicio Prioris, Supprioris, aut eorum Vicarij, ac Lectoris, & Bibliothecarij, communi fratrum commodo minus vtiles viderentur: in quibus casibus vendi quidem poterunt, sed eadem obligatione præcepti teneantur illorum pretium commutare libris vtilioribus, ac melioribus, vel ad celebrationem Diuinorum officiorum, vel ad similia Bibliothecæ commoda. Verum si quidam libelli, vel quaterni, siue commentarij essent non magni pretij, & paruæ æstimationis, poterunt à Priore ex dictorũ consilio, aliquibus fratribus magis indigentibus ad vsum cõcedi. Et eodem precepto prohibuit fratribus omnibus, ne vendãt Theologicos libros personis extra Ordinem constitutis, sine rationabili causa, & Prioris Prouincialis expressa licentia. Qui autem contrarium fecerint, à Superioribus acri plectantur poena, donec totũ prædictorum librorum pretium sine fraude reddiderint Conuentibus, ad quos prædicti fratres, & libri pertinent.

Item declaramus, quod libri ex communi Bibliotheca non possunt extrahi sine Superioris licentia sub pena excommunicationis latæ sententiæ: sicut fuit ordinatum Vallisoleti 1605. Et in Capitulo

tulo Romano 1608. statutum fuit vt in posterum nullus liber typis excudi possit, nisi prius examinatus, atq approbatus fuerit à duobus, vel tribus Patribus in vnaquaque Prouincia à Prouinciali, & Diffinitoribus Capituli Prouincialis constituendis: quibus sub formali præcepto mandatur, vt totum librum diligenter perlegāt & examinent, atque perquirant graui ne, an abiecta scriptionis forma, & an de magni, an parui momēti re ipse liber compositus sit. Declarantes non sufficere, vt nihil contra fidem, aut bonos mores in ipso contineatur, sed talis esse debet, qui decori, atque honori Religioni nostræ esse possit. Nec liber sic quilibet examinatus, & approbatus imprimi possit in Italia, antequam Romam mittatur ad Magistrum Ordinis, vel eius Vicarium, vt ab eorum altero pariter approbetur: mandando sub formali præcepto, ne in libro, postquam examinatus, correctus, & approbatus fuerit eo modo quo supradictum est, possit addi quicquam, vel detrahi, nisi illud iterum examinatoribus, & Superiori, quo ab eis approbetur, vel reprobetur, iterum ostendatur. Et in Concilio Trid. sessione 4. de editione, & vsu sacrorum librorum sic dicitur: Nulli liceat imprimere, seu imprimi facere quosuis libros de rebus sacris sine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiā apud se retinere, nisi primum examinati, probatique fuerint ab Ordinario sub pœna anathematis, & pœnis in Canone Concilij nouissimi Lateranensis, apposita. Et si regulares fuerint, vltra examinationem, & approbationem huiusmodi, licentiam quoque à suis Superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris iuxta formam suarum ordinationū. Qui autem scripto eos libros communicant, vel euulgant, nisi antea examinati, probatique fuerint eisdem pœnis subiaceant, quibus Impressores. Et qui eos habuerint, vel legerint, nisi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipsa verò huiusmodi librorū probatio in scriptis detur, atque adeo in fronte libri, vel scripti, vel impressi authenticè appareat: idque totum, hoc est, & probatio, & examen, gratis fiat, vt probanda probentur, & reprobentur improbanda.

XI.

NVlla scripta facta, u. vel compilata à fratribus aliquatenus publicentur, nisi per fratres peritos, quibus Magister Ordinis, vel Prior Prouincialis commiserit, diligenter fuerint examinata. Fratres extra Conuentum, quorum sunt filij assignati ad tempus (id est ad exercitium, seu officium certo tempore durans, & determinato) completo illo certo tempore (ex quo sunt absoluti ab assignatione) intelligantur assignati in Conuentibus, quorum sunt filij, nisi Superior

rior eos aliter assignauerit. Assignari autem simpliciter, nunquam intelligantur assignati in Conuentibus quorũ sunt filij, nisi reassignentur.

x. Nullus ordinetur in Subdiaconum, nisi sciat Grammaticam ita quod sciat latinè loqui: & scribere absque falla latinitate, & si est Subdiaconus, nõ fiat Diaconus: si est Diaconus, non fiat Sacerdos, Prælatus autem quilibet exponens aliter aliquẽ absoluatur in pœnam ab officio, & per triennium omni officio Ordinis priuetur.

u. Nulla scripta facta, vel compilatà à fratribus aliquatenus publicentur.) Declaramus, quod in Capitulo Metis 1313. sic fuit ordinatum: Inhibemus fratres strictissimè, tractatus, compilationes, seu commentarios editos, vel edendos, quouis modo extra Ordinem publicare, quousq. ab eis, quibus Magister Ordinis id commiserit, diligenter examinata fuerint, & correcta. Qui autem contrarium fecerint debita pœna plectantur, iuxta id quod etiam apud Treuerim fuit ordinatum 1266.

x. Nullus ordinetur in Subdiaconum.) Declaramus, in Capitulo Lugdunensi innouatum fuisse, quod nullus frater promoueatur ad sacros Ordines (iuxta seriem Constitutionum nostrarum) nisi ex consensu Reuerendi Prouincialis, qui nullum debet promouere, nisi omnia certa habeat de ætate, moribus, & eruditione Grammatice, & nisi à Priore, & Patrum consilio exponatur & dimittatur. In Capitulo quoq. Ianuensi 1513. statutum fuit, vt quilibet promotus ad sacros ordines, literas habeat testimoniales, siue ab ordinante Episcopo, siue à Præsidente loci, vbi est ordinatus, acceptas, cum subscriptionibus testium, qui ordinationi interfuerunt: quas si non habuerit, non permittatur exequi susceptos ordines. Et in Capitulo Bononiensi 1564. præceptum fuit, omnia decreta communia Concilij Tridentini de ætate, vita, & moribus ordinandorum firmiter obseruari; & fuit additum, vt nemo post susceptionem minorum ordinum ante elapsum annum ad maiores promoueatur. Nec Subdiaconus intra spatium alterius anni ad Diaconatum ascendat, nisi sit Ministrorum necessitas, quę Patrum consilio iudicetur sufficiens causa vt aliter fiat, & ordinaturo Episcopo etiam referatur, & renuncietur. Item Barcinone 1574. fuit ordinatum, & Romæ 1580. confirmatum, quod Priores non possint dimittere iuuenes ad sacros ordines, nisi cantandi facultatem iuxta Religionis formã calluerint. Et Romæ 1589. authoritate Apostolica Prælatis omnibus sub formali præcepto, & sub pœna excõmunicationis latæ sententiæ præceptum fuit, ne quempiam dimittant ad ordines, nisi probatæ vitæ, & bonorum morum, & li-

te

teris satis eruditus sit, & præsertim, nisi clarè & distinctè legere sciat, & ea, quæ legit benè intelligat. Quicunque verò aliàs sacros ordines susceperunt, & distinctè legere nesciunt, decreto illo interdicuntur, & prohibentur in ipsis ordinibus ministrare, quousque didicerint. Prælatisque sub pœna absolutionis ab officio eo ipso incurrenda, mandatur, ne eos interim ministrare permittant. Verùm posteà in Capitulo Veneto 1592. eadem Apostolica authoritate sic statuitur: Declaramus ab illa secunda ordinatione facta in Capitulo Romano 1580. ablatam esse excommunicationem: oneramus tamen conscientias Prelatorum, vt nonnisi fratres eruditos, & bonis moribus præditos dimittant ad sacros ordines suscipiendos. Item in eodem Capitulo Romano 1589. sub eodem formali præcepto, eademque censura Prælatis precipitur, vt nullũ dimittant ad ordines, nisi prius per literas fidem facientes legitimè illis constiterit, eum legitima esse ætate, iuxta decreta sacri Cõcilij Tridentini. Si autem post publicationem Constitutionis S. D. N. Sixti V. contra malè promotos, aliquos ante legitimam ætatem ad ordines accessisse repererint, eos in censuras, & pœnas in eadem Constitutione statutas incidisse declarent.

CAP. XV.

De Conuersis.

I.

Eodem tempore surgant Conuersi, à quo & alij fratres, & eodem modo inclinent. Cùm surrexerint ad Matutinas, dicant Pater noster, & Credo in Deum, quod faciendum est ante Primam & post Completorium. In Matutinis dicto Pater noster, & Credo in Deum, erigant se dicendo, Domine labia mea aperies &c. Pro matutinis in profestis diebus, dicant viginti octo Pater noster, & in fine tantummodo dicant Kyrie eleison Pater noster, quo dicto dicant, Per Dominum nostrum &c. dicendo, Benedicamus Domino &c. In Vesperis verò quatuordecim Pater noster, in alijs horis septem Pater noster dicant.

II.

In festis autem nouem lectionum, in Matutinis, *b.* quadraginta Pater noster dicant, & hoc sub silentio in Ecclesia, & vbicunque fuerint. Loco Pretiosa, tria Pater noster dicant. Pro benedictione mensæ Pater noster Gloria Patri, &c. Post mensam pro gratijs tria Pater noster, Gloria Patri, &c. vel Miserere mei Deus, qui sciunt. *c.* Indumenta tot habeant quot cæteri fratres, præter cap-

cappas, loco quarum habeāt scapularia longa, & lata vsque ad iuncturam inter pugnum, & brachium, quæ etiā non sint alba sicut & tunicæ, sed similis coloris cappis Clericorum.

III.

POssunt & breuia grisei coloris habere scapularia, ad mensuram scapulariorū nostrorum. De Ieiunijs, cibis abstinentijs, culpis, & alijs omnibus, sic se habeant sicut & Clerici. In labore tamen cum eis Prælatus poterit dispensare. Soli non vadant sed cum socio Clerico, vel Conuerso. Psalteria non habeant, nec etiam aliquos alios libellos.

a. Eodem tempore surgant Conuersi, quo & alii fratres.) Declaramus, quod fratres conuersi, quoties recitāt Pater noster persoluendo etiam in suo modo Canonicas horas, toties Aue Maria recitare teneantur; sicut fuit declaratum apud Treuerim: non tamen tenentur fratres conuersi persoluere horas Canonicas, quamuis professi sint, & ex eleemosynis viuant, quia ad temporales, & corporales exercitationes recipiuntur, vt in sudore vultus sui vescantur pane suo, quapropter sufficiet eis recitare Pater noster, & Missam audire; ad Completorium tamen, vel saltem ad salutationem Beatissime Virginis, nisi magna eos necessitas excusauerit, quotidie debent accedere. Corrigendi etiā sunt quando propter suas priuatas deuotiones opera communia, & publicas exercitationes prçter mittunt. Quare in Capitulo apud Florentiam sic fuit ordinatum: Ne conuersi torpescant otio, monemus Priores, eorumque Vicarios, vt curam adhibeant, vt in coquina, & vbique in omnibus externis occupationibus teneantur occupati, & cogantur addiscere artem aliquā factiuam Cōuentibus vtilem; sicut fuit ordinatum apud Tolosam 1372.

b. Quadraginta Pater noster dicant.) Declaramus in Capitulo Salmanticeñ. authoritate Apostolica sic fuisse statutum: Vt à tanta obligatione recitandi Pater noster subleuentur Conuersi, tùm fratres, tùm sorores, qui potius ad corporalia munia pro communi vtilitate sustinenda, quam ad alia officia exequenda recipiuntur statuimus vt ad Matutinas pro viginti octo vel quadraginta Pater noster, singulis diebus siue trium siue nouem lectionum sufficiant viginti quatuor: ad Vesperas duodecim, ad cæteras horas, septem Pater noster, sicut vsque modo seruatum est. Ad Psalterium verò propter suffragia mortuorum pro quingentis Pater noster recitentur centum quinquaginta. Et ad Psalmos pœnitentiales, vbi centum habebant, sufficiant viginti quinque. Et ad

hunc

hunc modum Constitutiones in cap. de Suffragijs mortuorum, & de Conuersis, reformentur. Atq. hæc ab omnibus obseruanda sunt ac si haberent tria Capitula Generalia; nam ex authoritate Apostolica habent vim & robur perpetuæ Constitutionis. Curent autem quam diligentissimè Priores & Præsidentes, vt grauem aliquē, & optimum Clericum statuant Conuersorū Magistrū, qui eos religiosa pietate, in primis vero humilitate, ac obedientia imbuat.

e. **Indumenta tot habeāt quot cæteri fratres.)** Declaramus, quòd fratres conuersi tunicas albas, & scapularia nigra nequaquam vero alba, habere debent, sicut in multis Capitulis ordinatum fuit, & præcipuè apud Montempesulanum 1294. Debēt etiam fratres conuersi recipi in Capitulo Clericorum, vbi sine cantu recitandus est Hymnus, Veni Creator spiritus: nec possunt fieri Clerici sine licentia Magistri Ordinis. Quod si quis eorum Clericus fiat, debet suum tenere locum infra omnes, qui priusquam ipse, clericalem habitum susceperunt. Si quis autem esset nobilis laicus, literarum ignarus, qui propter suam claritatem reciperetur ad habitum clericalem, iste non ad persoluēdas horas Canonicas, sed ad recitanda Pater noster teneretur; nec posset eligere, neq. eligi, neq. frui gratijs Clericorum, præsertim si ei prænunciatum sit, non obligari officijs Clericorum. Quo modo autem Conuersi admittēdi nō sint ad habitum Clericorū: & quomodo etiamsi admitantur fieri non debeant Sacerdotes, & tametsi fiant, à quo tempore vocem in electionibus possint habere, dictum est supra cap. de Recipiendis. Si quis autem frater Clericus esset facinorosus, & ad Clericorum officia ineptus, posset à suo Prælato (culpa id postulante) habitu priuari, & gratijs Clericorum, & fieri Conuersus: dummodo ad sacros ordines non esset iam promotus; sicut fuit ordinatum apud Bisuntiū 1303. & apud Narbonam 1394.

Ordinationes, & Admonitiones facta in Capitulo Generali apud Perpinianum celebrato anno Domini 1327.

CAP. XVI.

De certis detractionibus, & singularitatibus vitandis.

I.

Qvicunque in publica prædicatione, vel in communi coram sæcularium multitudine, vllo tempore summum Pontificem diffamauerit, vel ipsius processus & facta, vel irreuerentiā notabilem fecerit, carcerali custodiæ mancipetur, nec inde liberetur, nisi per Capitulum Generale, & cogatur (si commodè fieri poterit)

in publico renocare. Quia autem in priuato, postquam per testes legitimos constiterit, vel iudicialiter confessus fuerit, pœna grauioris culpæ puniatur, & (nisi per Prouinciale Capitulum vel per Priorem prouincialem de maturo consilio discretorum) cum eo minimè dispensetur.

II.

EAndem pœnam incurrat quicunq. Præsides vel frater Conuentus, vel Prouinciæ, qui renunciauerit alicui priuilegio nostro Ordini concesso, absq. Generalis Capituli assensu. Sine cuius assensu omnem huiusmodi renunciationẽ qualitercunque factam nullius volumus esse roboris, vel momenti. In quo similiter casu similem pœnam incurrant quicunque Præsidentes aut fratres, siue Conuentus, qui sine causa legitima, & vrgẽte litigauerint, aut appellauerint contra Diocesanos quoscunque. Idem fiat de falso accusatore, vel teste legitimè conuicto, vel iudicialiter confesso in materia prædicta. Prælati verò, qui in corrigendo huiusmodi transgressores, inuenti fuerint negligentes, per Generale vel prouinciale Capitulum à suis officiis absoluantur in pœnam, & præter hoc pœnis aliis grauiùs puniantur.

a. Quicunque in publica prædicatione.) Declaramus quod cum ex fauore, & gratia Prælatorum Ordo noster summopere suam augeat & dignitatem, & vtilitatem, valdè illos venerari, colere & officiosè obseruare debemus, & nequaquam eis vnquam detrahere, aut lites, vel controuersias illis inferre; sed è contra vt eorum famam custodiamus ac tueamur, diligentissimè curandum est. Populum etiam in eorum obedientiam, ac reuerentiam debemus inducere, & nequaquam laicos ab Ecclesiarum suarum frequentia, vel accessu auertere, sicut in pluribus Capitulis ordinatum fuit. Qui autem oppositum fecerint, pœna grauioris culpæ debent puniri. Et si summo Pontifici publicè detraxerint, debent carceri mancipari.

III.

ITem quicunque in nostro Ordine inuenti fuerint, *b.* singularem vitam quocũque modo vitiosam ducentes, & contra communem modum viuendi diu ab Ordine approbatum, primò moneantur; & si admoniti correcti non fuerint, separentur, & in diuersis Conuentibus ponantur. Et, si in eadẽ persistant, per Priorem prouin-

uincialem, vel prouinciale Capitulum carcerali custodiæ mancipentur. Item quicunque crimen commiserit pro quo in sæculo pœna mortis deberet plecti, in carcerem retrudatur, pœnis alijs macerandus ibidem, plùs, & minus secundum delicti, & personę qualitatem & circunstantias alias alleuiantes vel etiam aggrauantes: & nisi per Generale Capitulum non possit ab ipso carcere liberari. Quod si secundò recidiuauerit, carceri perpetuò mancipetur.

b. Singularem vitam quo cunque modo vitiosam ducentes) Declaramus quod isti dicuntur singularem, & vitiosam vitam ducere, qui mercaturas exercent, qui arti Alchimiæ student, & dant operam; qui aleis & callistis ludunt; qui concubinas tenent; qui monasteria sine licentia intrant; qui habitum Religionis nostræ dimittunt, vel occultant, qui venationibus, & alijs exercitijs huiusmodi frequenter incumbunt, quæ Religiosis sunt prohibita: tales enim sunt carceri mancipandi; sicut in multis Capitulis ordinatum fuit.

IV.

Item volumus, quod ordinatio Capituli Burdegalensis de mutationibus fratrum seruetur, quæ est infrascripti tenoris: Cum electiones nostræ maximè liberæ esse debeant, & omni nota coactionis carere: districtè iniungimus Prioribus prouincialibus, & quibuscunq. Vicarijs, quod infra *c.* mensem ante electiones quascunque, nouas assignationes & mutationes fratrum non faciant in Conuentibus, in quibus electiones huiusmodi fuerint celebrandæ, nisi pro officio Lectoratus, vel Prioratus, vel pro graui scandalo euitando, vel *d.* nisi in prouinciali Capitulo, vel in loco ipsius prouincialis Capituli, sicut in aliquibus prouincijs est consuetum. Quod si cõtrarium factum fuerit, huiusmodi assignationes, vel mutationes (quoad priuationes vocis in Conuentu, de quo fiunt ipsę mutationes & quoad ipsam vocem in Conuentu, vbi fiunt assignationes) suum non sortiantur effectum. Priores autem prouinciales, qui in hoc inuenti fuerint excessisse, per Magistrum Ordinis vel Diffinitores Generalis Capituli (cùm legitimè constiterit) à suis officijs in pœnam absoluantur. Vicarij verò omni officio Ordinis vsque ad tres an

nos

gistris in Theologia, & illis dumtaxat exceptis, qui ratione antiquitatis, vel infirmitatis ad Capitula prouinciália venire non possunt. Quòd si secùs factum fuerit totum sit irritum, & inane.

e. Nec numerum Conuẽtuum prouinciarũ excedat. Declaramus, quod hęc Constitutio cùm dicit Prædicatores Generales non debere exceder numerum Conuentuum, nomine Conuentuum, Vicariatus, & loca Ordinis non comprehenduntur; sicut fuit declaratum Rom. 1589.

VI.

Item quod arceãtur Priores, qui malè associant fratres: debet enim saltem alter illorum esse claræ famę & sufficientis ætatis, & de lingua patriæ, vbi hoc commodè poterit obseruari. Itẽ quod fratres, f. quando recedunt de Capitulis, per Superiores combinentur, ne vagando discurrant, sed directè ad suos vadant Conuẽtus. Sciant omnes fratres Ordinis nostri, quod omnes Constitutiones prædictę vim Constitutionum nostrarum habent authoritate summi Pontificis, non obstante quòd non habeant, nisi præsens Capitulum Generale: & omnes in fine Constitutionum nostrarum integrè cõscribantur.

f. Fratres quando recedunt de Capitulis, per Superiores combinentur, ne vagando discurrant.) Declaramus quod cùm inutilis vagatio fratrum perturbationes Ordini, & scandala proximis afferat, & ex mala fratrum consocietate dissolutiones, & insolentiæ oriantur & crescant: decernimus, quod nemo omnium fratrum, sine licentia Magistri Ordinis ad Generale Capitulum, & sine licentia Prioris prouincialis ad Capitulũ prouinciale potest accedere, sub pœna priuationis actiuæ, & passiuæ vocis per vnum annum. Quando verò è Capitulis, vel è Conuentibus redeunt, debent Superiores prudenter, & discretè alterum cum altero consociare, & fratres ad hunc modum consociati, non se separent, ita vt mutuò se videre non possint, sed cõtra simul ambulantes, vt sibi dare possint mutuum testimonium in quocunque loco, vel de quocunque negotio, & si quos transgressores inuenerint, debent acrius, & seuerius corrigere: & punire. Debent etiam ipsi viatores literas testimoniales deferre, & Præsidẽtibus Conuentuum, ad quos declinauerint, exhibere, vel Præsidentes ipsi ab illis exigere, legere, & diligenter inspicere. Si autem eas non habuerint, viatores acri pœna plectantur, & voce per vnum annum priuentur sicut fuit ordinatum Parisijs 1286 apud Montempesulanum 1294. Treuerim 1299. Placentiæ 1310. &

& iterum apud Montempessulanum 1316.

CAP. XVII.

Constitutiones Domini Bonifacij Papæ IX.

I.

DEnunciamus D. Bonifacium Papam IX. anno 1402. quinto Kalend. Maij, Pontificatus sui anno XIII. Cōstitutiōes edidisse quæ per nostrum Ordinem nequeunt immutari, tenoris infrascripti, *a.* Authoritate Apostolica tenore præsentium, perpetua, & irrefragabili Constitutione sancimus, statuimus, & ordinamus quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, nullus ex fratribus Ordinis Prędicatorum, absque licentia seu assignatione Capituli Generalis, secundum morem eiusdem Ordinis ad legendum pro forma, seu ad honorem Magisterij in Theologia promoueri, vel gradu huiusmodi Magisterij fungi possit, aut debeat, nisi per dictum Capitulum fuerit approbatus, vel promotus.

II.

COntrarium verò faciēs eo ipso excommunicationis sententiam incurrat. Et si per Capitulum prædictum reprobatus extiterit, pro non Magistro habeatur, Constitutionibus Apostolicis, ac statutis, consuetudinibus Prouinciarum, & locorum dicti Ordinis, nec nō priuilegijs, & concessionib' Apostolicis in genere, vel in specie, quibusuis fratribus, Prouincijs, seu locis, concessis, seu factis, aut concedendis, vel faciendis, sub quauis forma, & expressione verborum) etiam si de eis de verbo ad verbum habenda esset in præsentibus mentio speialis (& alijs contrarijs non obstantibus quibuscunque. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, si secus super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

a. Authoritate Apostolica tenore pręsentium perpetua, & irrefragabili Constitutione sancimus &c.) Declaramus, à Sede Apostolica statutum, atque ordinatum fuisse, vt, nullus frater Ordinis nostri Baccalaureatus gradum possit assumere, nisi à Generali Capitulo ad illum assumendum fuerit promotus & expositus, nec pariter gradum Magisterij assumere possit nisi eius lectura ab eodem Capitulo fuerit approbata, & ipse ad Magisterium assumendum fue-

fuerit expositus, & promotus.

Et si secus factum fuerit, talium assumptio graduum sit irrita, & inanis, atque assumentes eo ipso in sententiam excommunicationis incurrant. Et hæc Constitutio à nostris Capitulis Generalibus approbata fuit, & renouata etiam Venetijs 1437. Perusij 1477 Romæ 1481. & Cenomanis 1491.

III.

ITem statuimus, & ordinamus, quod quorumcunq. *b.* mendicantium Ordinum fratres, huiusmodi Prædicatorum Ordinis fratres, aut sorores subiectas eisdem in ipsorum, aut dictorum aliorum Ordinum fratres, aut sorores (etiam vigore quarumcunque litterarum Apostolicarum super hoc hactenus, forsan, concessarum, vel in posterum concedendarum, etiam quod ad parē, vel arctiorem trāsire possint Ordinem continentium, nisi in eisdem de Ordinibus, ex quibus recedunt; & ad quos accedunt, & ad quos transferendi se licentiam obtinuerint, nec non de præsentibus & earum toto tenore, specialis, & expressa mentio habeatur) recipere non possint, aut debeant.

IV.

QVodque nullus ex fratribus, & sororibus Prædicatorum Ordini subiectis, aliquem, vel aliquam ex fratribus, ac sororibus huiusmodi coram quocunque iudice, qui non sit de dicto Ordine, ex quacunque causa conuenire, seu facere conueniri, nec à correctione quacunq. seu alias ab aliquo Prælato, seu fratre dicti Ordinis, quauis occasione appellare, aut contra eos querelam proponere (nisi prius coram Conuētuali, seu Prouinciali Priore, seu Magistro, & successiuè in Generali Capitulo dicti Ordinis, causā, vel querelā suā proposuerit verbo, vel in scriptis) possit, aut debeat.

V.

QVodque Ordinis Prædicatorum contra Ordinis Minorum, nec eiusdem Ordinis Minorum fratres Inquisitores hæreticæ prauitatis pro tempore existentes contra huiusmodi Ordinis Prædicatorum fratres, aut etiam dicti Ordinis Prædicatorum fratres Inquisitores sine licētia Magistri, aut Prouincialium Priorum contra ipsorum confratres eiusdem Ordinis inquirere nequaquam possint, aut debeant. Sed si quid Prædicatores cōtra Prædicatorum, seu Mino-

rum

rum, & Minores fratres Inquisitores contra Prædicatorum Ordinis fratres prædictos de prauitate huiusmodi persenserint, id ad Sedem Apostolicam, vel præfatorum fratrum Superiores deferre teneantur. Item quòd prædictus Magister, & alij Præsidentes in dicto Ordine, ad quos pertinuerit pro tempore in correctionibus fratrum eiusdem Ordinis, iuris ordine postposito, secundùm cõsuetudines approbatas, & instituta Ordinis ante dicti, procedere liberè possint, & valeant, eis authoritate Apostolica tenore præsentium ex certa sciẽtia indulgemus.

b. Quorumcunq. mendicantium Ordinum fratres.) Declaramus, in hac Constitutione Mendicantes esse intelligendos illos Religiosos, qui etsi possessiones habent in communi, non tamen possunt sine mendicitate acquirere necessaria ad victum, & vestitum, aliaque necessaria ad vitam sufficienter procurare. Quare in Capitulo apud Valentiam 1337 sic dicitur: Declaramus, quod nostra Constitutio Religiosos mendicantes intelligit, non solum illos, qui possessiones non habent, sed etiam eos qui etsi possessiones habeant, tamen propter earum exiguitatem consueuerunt communiter mendicare.

VI.

Item nullus sæcularis, vel regularis, aliquod Monasterium sororum Predicatorum Ordini subiectarum (nisi in quantum earum Constitutiones, & statuta id patiantur, vel de Sedis Apostolicæ, aut Magistri dicti Ordinis licentia speciali) intrare; aut aliquæ sorores huiusmodi exire inde quoquomodo prę sumant. Contrarium verò facientes excommunicationis sententiæ (à qua præterquã per Sedem, vel Magistrum memoratos, aut aliquem ex dicti Ordinis fratribus, cui Magister prædictus id commiserit, r. absolui non possint) volumus subiacere.

VII.

Item statuimus, volumus, atque ordinamus, quod omnes, & singuli Religiosi quorumcunque etiam mendicantium Ordinum dictę sedis Capellani, qui sunt, & erunt, perinde eorum Superioribus, & correctioni ipsorum in omnibus, & per omnia sint subiecti, ac si prædictæ Sedis Capellani non essent. Non obstantibus exẽptionibus, ac alijs quibuscũque priuilegijs, indulgentijs, gratijs, & literis Apostolicis

Ca-

Capellanis dictæ Sedis, vel alijs coniunctim, vel diuisim sub quauis forma, vel expressione verborum à dicta Sede concessis, vel in posterum cōcedendis: etiam si de illis de verbo ad verbum, & de ipsorum Capellanorum nominibus, & cognominibus propriis, plena, & expressa mentio præsentibus sit habenda, quæ (quoad hoc) ipsis in nullo volumus suffragari.

e. Absolui non possint.) Declaramus, quod quicunque habent per Sedem Apostolicam generalem licentiā absoluendi quoscunque in quibuscunque casibus, ex vi talis facultatis fratres Ordinis nostri nequaquam possunt absoluere; sicut idem Bonifacius declarauit in Bulla. Et si quis intra clausuram Monasterij alicuius, curæ, & regimini Ordinis commissi repertus fuerit, poterit per dicti Ordinis Præsidentes, seu ex eorū mandato capi, & carcerari, & pœna plecti secundum eorum arbitriū, & qualitatē delicti, sicut idē Bonifacius in cōmemorata Bulla declarauit. Et si quis sæcularis, vel regularis in aliquod prædictorum suorum monasteriorum intrare, vel sorores aliquæ inde exire sine licentia Magistri Ordinis, ausi fuerint, ipso facto in sententiam excommunicationis incurrunt; à qua non nisi per Papam, vel Magistrum Ordinis, vel ab aliquo fratre, cui prædictus Magister facultatem concesserit, absolui possint.

C A P. XVIII.

Constitutio Domini Alexandri Papæ VI. de electione Magistri Ordinis.

I.

DEnunciamus, *a.* quòd Dominus Alexander Papa VI. in Capitulo Generali Romæ celebrato anno Domini 1501. statutum, & Constitutionem fecit infrascripti tenoris, quæ tunc acceptata, & seruata fuit: Volumus, & authoritate Apostolica per præsentes perpetuis futuris temporibus statuimus, & ordinamus, quòd modernus Vicarius vestri Ordinis per nos institutus, & quilibet alius in simili casu futuris tēporibus per Sedem Apostolicam instituendus, sicut primum locum in ipso Capitulo & vbique tenet, ita & in electione ipsius Generalis Magistri primam vocem habeat, & cum duobus Prouincialibus in dicto Capitulo existentibus, qui diutius post expressam professionē habitū vestri Ordinis portauerunt, ad inquirendum & conscribendum vota electorum ad bancum scrutinij electionis prædictæ, sedere debeant. Et hoc idem in quolibet Vica-

De iudicijs in Ordine faciendis.

TRACTATVS.

1 PRælati non damnent aliquem ad pœnam grauioris culpæ, aut carceris, nisi in iudicio confessum, vel conuictum, & in scriptis. Et si secus factum fuerit, totum sit irritum, & inane. Prologus Constitutionum.

2. Ad confessionem delicti à reo habendam, vel ad cõuincẽdum reum in iudicio, quamquã ex Bonifacij VIII. & IX. Constitutionibus nõ teneantur Prælati rimas, & apices iuris sequi, sed in correctionibus fratrum iuris ordine postposito, secundũ consuetudines approbatas, & instituta Ordinis, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura iudicij, solùm facti veritate inspecta procedere: quædam tamen in huiusmodi correctionibus ita necessariò requiruntur, vt illis omissis, iudicia nullius sint roboris, aut iniqua. Scriptum namque est Deuter. 16. Iustè quod iustum est, prosequeris. Bonif. VIII. in 3. Constit. Bonif. IX. in 2. d. c. 17. Constit. Ord. & Romæ 1601. Ordinatione 24.

3. Duo enim sunt in quolibet iudicio: vnum est, quod ad solemnitatem, vel subtilitatem iuris, alterum, quod ad substantiam, & integritatem iudicij spectat. Quæ ad solemnitatem, vel subtilitatem iuris pertinent, vocantur apices, & rimæ, pro prorogandis, vel abrogandis iudicijs adinuẽtæ; quales sunt, trina citatio in scriptis concepta, & non aliter, per interualla cum testibus intimata: deinde iudicij dies non festus, locus non priuatus, contestatio litis cum solemnitate inchoata, dilationes interlocutoriæ, exceptiones frustratoriæ, appellationes dilatoriæ, aduocatorũ contentiones & iurgia, sententia sedendo, vel stando prolata. Poterit ista Prælatus omittere, neque trinam citationem facere, non in loco Capituli, sed in cubiculo suo tribunal

n   eri

erigere, quocumque die siue festo, siue profesto, iudicium instituere: hora quacumque, siue diurna, siue nocturna; siue ante ortum, siue post occasum solis examinare; bandum seu intimationem diei, & loci iudicij intermittere, & alias quascumque accidentarias iuris solemnitates non seruare. Quæ ad essentiam, & integritatem iudicij pertinent, sunt illa, quæ ad ipsius veritatis realem perfectamque cognitionem, ac legitimam, vel defensionem, vel damnationem reorum necessaria esse videntur, aut Diuino, aut naturali iure introducta, aut euidentissima ratione ab omnibus stabilita. Pegn. can. 104. verf fin. in 3. p. Direct. Inquisit. ex Clement. lib. 5. tit. de verb. signif.

4. Ex his euidens est, quid ad essentiam, & integritatem iudicij necessariò requiratur. Nimirum primò petitio, seu delatio criminis. 2. articuli. 3. probationes. 4. Iuramentum de non calumniando, & de veritate non malitiose dicenda. 5. Citatio rei, & testium, siue realis, siue scripto recepta. 6. Examen rei, partium, & testium. 7. Defensiones reo concedendæ. 8. Confessio, vel conuictio rei. 9. Instrumentum actionis, seu processus. 10. Sententia definitiua. 11. Pœna. 12. Appellatio.

De petitione, seu delatione criminis. Cap. I.

IVdex, cùm personam publicā sustineat, non secundùm priuatam notitiam, aut conscientiam, aut veritatem sibi priuatim cognitam procedat, sed secundùm publicam scientiam ad iudicium exercendum accedat. Nauar. cons. vnico. de officio Iudicis n. 5.

2. Publcam scientiam Iudex de crimine sibi comparat, vel ab accusatione, vel à denunciatione iuridica, vel à clamorosa insinuatione, quam infamiam vocant, vel à notorietate facti, vel demum ab indicijs grauissimis facti, siue permanentis, siue transeuntis. Facti permanentis delicta sunt, quorum vestigium aliquod post illa commissa sensibile manet, vt homicidium, stuprum, incendium, percussio si cicatrix, vel liuor, vel vulnus relinquatur, furtū cum fractura, &c. Facti transeuntis dicūtur illa esse delicta, quorum

tum nulla post ipsa perpetrata sensibile, aut visibile maneat vestigium, vt conuicium, blasphemia, iniuriæ verbales, fornicationes, percussio sine signo relicto, furtum sine fractura, &c. 3. Iudici itaque in primis constare debet de corpore delicti, siue per accusationem, siue per denunciatione m iuridicam, siue per inquisitionem; quæ oritur vel à notorietate facti, vel ab infamia, vel ab indicijs violentis; adeò vt nullus possit processum iudiciarium contra aliquē sibi subditum instituere, nisi contra accusatum, aut iuridicè denunciatum, aut legitimo modo infamatum, aut in flagranti crimine notorio deprehensum, aut deniq. indiciatum. Commun. sent. Doct.

De modo procedendi per Inquisitionem. Cap. II.

1. INquisitio fit quando Iudex ex officio suo inquirit delicta subditorum, occasione visitationis, quam Prælati regulares facere tenentur.

2. Inquitio est duplex: Vna generalis, quando Prælati accedunt ad Conuentum, & præceptum formale in scriptis proponunt, vt si aliqua sunt corrigenda in Conuentu, fratres reuelent. Altera specialis quando præcessit notitia de aliquo singulari delicto, & persona delinquente, & Prælatus ad inuestigationem, punitionemque ex officio procedit.

3. Ex officio Iudex procedit ad inquisitionem, tunc cum crimen aliquod est perpetratum, & est omninò occultus criminosus; vel si non est omninò occultus, non est tamen aliquis contra eum accusator, sed tantum vel in inquisitione, criminis alicuius reuelator, vel infamiæ delator, vel ipse reus in notorietate facti publicè deprehensus sui ipsius reuelator.

4. Inquisitionem itaque ex officio, debet præcedere euidentia facti, & publica scientia, non autem priuata. Hæc autem oritur, vel ex notorietate facti, vel ex infamia publica, quæ est aut de ipso facto, aut de indicijs certis, & claris, vt docet S. Tho. cum Caieta. 2. 2. q. 67. a. 2. & q. 69. a. 1. & 2. & cōmuniter omnes DD. Namq. &

ipse Deus, cum processisset ad inquisitionem Caim, motus est à notoria sanguinis effusione, & ad Pentapolitanos puniendos ex publico clamore: Qui clamor cum non esset contra Iudam furantem, & proditorem, licèt priuatim sciret quod esset fur, & proditor, non tamen processit contra eum ex scientia priuata.

5. Inquisitio ex officio non se extendit, nisi ad crimina, de quibus aliquis laborat infamia, non autem ad aliqua alia occulta. Ita docet Caietanus 2. 2. q. 69. ex c. inquisit. Habentur, inquit, hæc verba: Inquisitio fieri debet solummodò super illis, de quibus aliqui clamores præcesserunt. Quæ decretalis (ait) ita exigit præcedentem infamiam super aliquo crimine, quod etiam si duo, vel plures, etiam iurati affirmant, aliquem, crimen aliquod eisdem videntibus commisisse, de quo aliqua non laborat infamia, non est propterea contra eum procedendum, aut inquirendum. Omnia enim iudicia sicut ad publicam potestatem, sic etiam non ad priuatam, sed publicam sciẽtiã spectant. Caueant ergo (ita monet idẽ Caietanus) suę, & subditorũ conscientiæ Prælati illorum Religiosorum, qui diffamato de vno, præcipiunt de alijs, de quibus non est infamatus: peccant enim præcipiendo, & subditi non tenentur obedire. Neque excusantur Prælati huiusmodi, ex eo quod inquirunt de aliquo, de quo fuit suspicio aliquãdo; oportet enim infamiam, seu clamorosam insinuationem præcedere, & non simplicem suspicionem, aut præsumptionẽ. Ita Doctores omnes, vt refert Rodericus tom. 2. q. 5. art. 7. & 9. & q. 113. art. 3. & q. 19. art. 8.

6. Inquirens ex officio debet habere summariam probationem, & quidem semiplenam, si contra personam inferioris conditionis: omninò autem plenariam, si contra insignem, antequam citet reum ad inquirendum, vel puniendum. Concil. Trid. sess. 25. c. 6. ex communi sententia Doct.

7. Porrò quantum ad reuelationem occultorum, seu secretorum quorumcunque, hæc infrascriptæ regulæ, tàm à iu-

à iudicibus Prælatis, quàm à subditis scientibus, vel committentibus aliquid in occulto, obseruentur & ante oculos habeantur.

Primò secretum in sacramentali confessione auditum, nullus Sacerdos quomodocumque præcipienti Prælato, neque directè neque indirectè, nec verbo nec nutu, nec signo, nec scripto, neq. quouis alio excogitabili modò audeat reuelare. Quod si fecerit, pœna sacrilegij puniatur.

Secundò, secretum ab aliquo sub fidem silentij receptum, si vergit in præiudicium, vel periculum Ordinis, aut personarum, vel ex eius retentione imminet periculum, scandali, vel ruinæ, vel graue damnum, aut incommodum alicuius fratris, vel communitatis, cui potest obuiari per reuelationem secreti, Prælato præcipienti in genere, tenetur subditus illud reuelare, quia sicut iuramentum non est vinculum iniquitatis, sic secretum promissum, vel commissum, non debet esse vinculum, aut velamen scandali, ruinæ, & maximi damni proximi, vel communitatis. Non tamen tenetur de illo crimine sibi sub secreto commisso illum accusare, nisi possit hoc sufficienter probare, quia nullus tenetur ad id, quod nequit perficere.

8. Habita informatione de crimine, citet reum, vel per scripturam, si absens est, vel per realem ipsius ad suũ tribunal, & ad locum iudicij vocationem. Locus autem iudicij est camera Prioris, vel aliquis alius locus, vbi iudicialiter agatur contra reum.

9. Citato, & comparenti reo infamato, seu denunciato debet in primis iudex dare in scriptis, vel verbo tenus significare causam propter quam sit citatus, seu vocatus, antequam illi præceptum de veritate dicenda faciat, & antequam ille respondere teneatur.

Forma procedendi per viam Inquisitionis.

Quando Prælatus, vel Visitator non habet accusationẽ, vel denunciationem, sed personę graues & zelantes notum faciunt Prelato delictum graue, sic proceditur.

Die Mensis Anno.

Cùm peruenisset ad notitiam, vel ad aures R. P. Prioris vel Visitatoris, publica quadam fama deferēte, in Conuentu N. tale delictum scandalosum fuisse patratum: quod attendentes delictum vergere in Dei offensam, in iacturā Religionis: ex debito officij visum est iuridicas informationes capere à fide dignis, quæ possent veritatem patefacere. & ideò vocatur R. P. N. coram R. P. existente in sua cella, vel Conuentu in propria habitatione, & facto sibi præcepto formali &c. & præuijs debitis admonitionibus.

Interrogatus, an sciat, vel saltem imaginetur causam suæ vocationis, & præsentis examinis &c. & scribatur latino, vel vernaculo sermone eius responsio: & si affirmat, addatur.

Et ei dicto, quod seriatim dicat, vel narret quicquid scit de huiusmodi re, vel facto &c. Omnia notentur, & animaduertat, vt exprimantur omnia necessaria, & circunstantiæ, scilicet delictum, delinquens, complices, locus delicti, tempus præcisum quando commissum, occasio, siue causa, toties & quoties, testes, qui fuerunt præsentes, aut de visu, aut de auditu, & alia similia.

Si verò testis dicat se ignorare causam suæ vocationis, & examinis.

Interrogatus, an sciat aliquod delictum fuisse patratū vel verba dicta in eo Conuentu, vel congregatione, quod vergat in dedecus Religionis &c.

Et si affirmet, dicatur, vt referat omnia, & explicet circunstantias, prout supra.

Et si neget, monitus, vt caueat à mendacijs, & veritatem dicat, quia datur insistens informatio &c.

Et si neget, dicatur, impono tibi silentium &c. obtenta eius subscriptione, & notetur. Tunc fuit dimissus &c.

De modo procedendi per denunciationem. Cap. III.

1. DEnunciato est duplex: Altera Euangeliga: Altera iudicialis. Euangelica est, quæ sequitur correctionem, in qua primo admonetur secretò frater delinquens:

quens: deinde emendatione non sequuta, adhibentur testes: posteà hæc denunciatio Euangelica, quæ ad eum finem tendit, vt Prælatus, non vt Iudex, sed vt pater, admoneat delinquẽtem. Iudicialis ea est, quæ sequitur Euãgelicam, quando illa non prodest. Differunt autem inter se valde hæ duæ denunciationes; nam Euangelicã fit ore tantum sine scriptura, & figura iudicij: Iudicialis vero, si fit de graui crimine in scriptis redigenda est. Finis Euangelicæ est sola emendatio delinquentis, qua habitã desistit: iudicialis vero etiam si emendationem peccatoris intendat, adhuc tamen satisfactionem offensæ expostulat siue publicam, siue priuatam, ad differentiam accusatoris qui, vt dictum est, publicam vindictam legis in suo rigore petit. Euangelica soli innititur charitati: iudicialis verò, partim charitati, & partim iustitiæ. Vndè hæc media est inter denunciationem Euangelicam, & accusationẽ. Omissa igitur Euangelica, de iudiciali aliqua dicamus.

2. Peccata sunt duplicia, quædam publica, quædam occulta. In publicis non tenetur denunciator præmittere correctionem fraternam, quia hæc tantum de occultis fieri præcipitur. Qui autem publicè aliquem offendit, non solum eum, cum peccat, offendit, sed etiam alios videntes, quos turbat. Peccata autem occulta adhuc sunt subdiuidenda; nam quædam sunt in nocumentum corporale, vel spirituale proximi, vt proditio Ciuitatis, vel auersio hominis à fide: & in horum denunciatione non debet premitti correctio, quia non solum in te peccat, sed etiã in alios: nisi forsan firmiter existimares quod proditor, vel hæreticus per correctionem à delicto auerteretur, quod difficile creditu est, & ideò talia delicta denunciãda sunt. Quædam verò peccata omninò occulta sunt, quæ malum inferunt tantum peccanti, vel ei etiam in quem peccatur, per offensam, vel notitiam solam: & in his denunciandis, secreta monitio debet præcedere. Sunt tamen aliqui casus à Theologis præscripti, in quibus non tenetur præmittere correctionem secretam denunciatio-

ni iudicialis;scilicet quando nulla esset spes emendationis; quando sibi iustè timeret de malo inferendo; quando in delicto graui periculum esset in mora; quando ageretur de delicto in perniciem multitudinis; & quando punitio delicti esset ob scandalum maximè necessaria.

Forma procedendi per viam denunciationis.

Die Mens. Anni

Coram R. P. existente in Conuentu &c.spontè se se obtulit P. N. ætatis annorum tot, qui medio præcepto formali exposuit, vt infra.& legatur præceptum in forma.

Et per extensum notetur series facti,&contestes & tempus, & locus:& si delictum est talis naturæ, vt aliqua vestigia relinquantur, ante omnia debet constare in processu scilicet vulnus in corpore, fracturæ scrinij, si furtum fuerit factum, & alia similia &c. & apponentur in processu dicta negatiua, vel dubia, videlicet non recordor, quo tempore, loco, vel occasione &c.

Non fiant interrogatoria suggestiua, videlicet, est ne verum, quod furatus est, vel vulnerauit fratrem &c.

In fine examinis interrogetur, an ea, quæ dixit, odio vel amore deposuerit, an Dei gloria, & pro correctione fratris, &c.

Et post hæc legatur eius depositio, & notetur in processu:& si verbum voluerit addere,scribatur, &c.& scriba terminabit examen his verbis:

Quibus habitis dimissus fuit, imposito sibi silentio sub eodem præcepto.& subscribatur:Ego F. &c. affirmo, vt supra.Deinde scriba concludat : Acta sunt hæc per me F.N. scribam assumptum, præsentibus pro testibus F. & F. qui se subscribent.

Post hæc procedendum ad examen testium hac forma, videlicet. Eodem die, vel &c. vocatus P. N. coram eodem Priore, Visitatore existente in eodem loco &c. & facto sibi præcepto, &c.

Interrogatus, an sciat, vel imaginetur causam præsentis examinis:& si dicat scire, vel imaginari, dicat, &c.

Si negat. Interrogatus, an sciat aliquod delictum patratum in Conuentu, quod vergat in offensam Dei, & in scãdalum, vel dedecus Religionis. Et si persistat in negatiua, moneatur vt dicat veritatem: & si recusabit &c. dimittatur, imposito silentio, & se subscribat &c.

Et si affirmabit, explicabit omnes circunstantias, temporis, loci, & contestium, & occasionis &c. prout in denunciatione.

Et examinentur testes, qui ex certa scientia erunt informati: & si resultabunt grauiora indicia contra reum, & sit periculum de fuga, poterit carcerari, vel arrestari in cella, &c.

De modo procedendi per viam accusationis Cap. IV.

1. Nullus potest aliquẽ accusare de crimine, quod nõ potest probare, vt docet D. Thom. & habetur in glossa Constitutionũ de solemni celebratione Capituli, vbi dicitur. Fratres ne aliquem accusent de crimine, nisi viderint ipsum delinquere: quòd si de auditu eum tantum accusent, nouerint id sibi non licere, nisi probare possint quòd nedum ab alijs audierint, sed etiam, quòd in rei veritate accusatus illud crimen commisit.

2. Qui sciuerit aliquod crimen vergens in damnum spirituale, vel temporale communitatis (quod tamen probare potest, vt dictum est,) tenetur ex praecepto reum accusare: vnde accusandi sunt nedum illi, qui totius Religionis diuisionem moliuntur, sed etiam, qui Prouinciam, aut numerosum Conuentum conturbant; vel suis delictis infamia notabiliter inurunt.

3. Accusationes semper debent fieri in scripto, quapropter in Constitutionibus dicitur, vt nullus condemnetur ad poenam grauioris culpae, vel ad carceres, nisi confessus, aut conuictus in scriptis, vt dictum est.

4. Tenetur autem Iudex praesertim priuatus, accusationem sibi factam prosequi vsque in finem, quamuis possit etiam, vel accusationem in principio non admittere, aut in-

incœptam dissimulare, aut suspendere quotiescumque viderit id cedere in bonum commune, quod præferendum est particulari. Si verò ex abolitione, vel dissimulatione, aut suspensione accusationis, nullum auxilium bono communi additur, Iudex quilibet accusationē debet prosequi, & non debet, neque potest ab incœpta accusatione cessare.

5. Quando Prælatus procedit per accusationem, debet ipsam accusationem ab accusante accipere in scriptis, sub hac forma: Coram vobis R.P.F.N. Prouinciali, vel Priore, Ego F.N. propono accusando, & in scriptis proponendo accuso Fratrem N. quòd commisit furtum in Ecclesia N. vel quòd tale peccatum fecit: & quia hoc est grauissimum scelus, & enormis iniquitas, ideò peto iustitiam desuper fieri, & offero me per præsentes ad probandum, faciens prædictam accusationem, & proponens tàm verbo, quàm scripto. Dat N. in nostro Conuentu N. die mens. Anni Ita est F.N. manu propria.

6. Vbi diligenter animaduertendum est, quòd Prælatus non tenetur, neque potest vocare Patres à consilijs, etiam si sint Patres Prouinciæ, vt assistant ipsi in actuali formatione processus, cùm hoc debeat esse secretissimum, & ad solum iudicem cum suo notario pertineat. Deinde formato corpore delicti, de quo reus accusatur, & lecto infrascripto præcepto, debet examinare testes supra formatos, & ordinatos articulos, sub forma infrascripta.

In primis vocato altero ex testibus, qui producuntur ab accusatore, & accepto aliquo Religioso pro notario, legat sequens præceptum ipsi testi.

Nos F.N. Prouincialis, vel Prior Prouinciæ, vel Conuentus N. authoritate officij nostri, in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, sub formali præcepto mandamus tibi F.N. vt nudam, & simplicem veritatem nobis dicas ad interrogata: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Potest enim addi pœna excōmunicationis, si enormitas delicti illam expostulauerit.

Fa-

Facto præcepto, sic potest inchoari examen. Die Mens Anni In Conuentu N. vocatus fuit coram admodum R.P.F.N. Prouinciali, vel Priore, F.N. de N. & facto illi in scriptis formali præcepto de veritate dicenda ad interrogata.

Interrogatus primò, an ipse sciat fratrem N. habuisse aliquas pecunias, vel monile, vel gemmas, &c. Respondit: Ego vidi, vel audiui à F. N. quòd F.N. habebat decem aureos, vel vnum adamãtem, vel auream catenam penes se.

Interrogatus secundò, an alter esset cum ipso, quando hoc vidit, vel audiuit. Respondit. Erat mecum F.N. & F.P.

Interrogatus tertio, an ipse sciat, vnde F.N. habuisset illas pecunias, gemmas &c. Respondit: Ipsemet F.N. dixit se habere à P. &c.

Interrogatus quartò, an sciat quid fecerit ex illis pecunijs F.N. Respondit: Aliquibus emit sibi pallium, aliquibus chirothecas, aliquibus pileum &c.

Interrogatus quintò, an aliàs vidisset, vel audisset ipsum fratrem N. fecisse similia, vel circa ista habeat aliquid aliud dicendum. Respondit: Nihil scio, si fecit: audiui tamen aliqua quorum non benè recordor, nec aliud habeo dicendum circa prædicta.

Acta sunt hæc per me fratrem N. de N. loco scribæ, & notarij in hac causa vocatum, & prædicto fratri N. de verbo ad verbum lecta, ab eoque in confirmationem veritatis deposita, & fideliter scripta propria manu subscripta eadem die, & anno; sicque dimissus fuit, facto priùs illi eodem præcepto formali de non reuelandis his siue directè, siue indirectè &c.

Ita est Frater N. manu propria.

7. Sic examinatis testibus omnibus, vocatur reus, & quidem si absens fuerit, debet citari sub hac forma:

Nos Frater N. non valentes, nec volentes cuiquam petenti negare iustitiam, neque contra inauditum, aut absentem proferre sententiam: tibi P. F. N. notum facimus, quòd contra te obijciuntur quædam, quæ formam accu-

sationis sequuntur. Propterea ad requisitionem eius, qui te accusare intendit, primò, & secundò, ac tertiò peremptoriè te vocamus, ac in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ sub præcepto formali, & sub pœna, conuicti, vel carceris, vel &c. tibi præcipimus, vt intrà sex dies, vel horas, quarum duas pro primo, duas pro secundo, & duas vltimas pro tertio, & peremptorio termino assignamus, coram nobis in Conuentu N. comparuisse, & te præsentasse debeas, responsurus his, quorum accusatus fueris; aliàs si contumax fueris, ad sententiam procedemus, & ad alia, quæ contumacibus inferri solent. De harum autẽ tibi facta præsentatione, latori præsentium fidem dabimus. Dat. &c.

Postquam autem præsens fuerit reus, fiat illi tale præceptum:

Nos Frater N. Prouincialis, vel Prior Prouinciæ, vel Conuentus N. cùm coram nostro officio accusatio officiosa præsentata sit contra te fratrem N. quod contra votum paupertatis (vt suprà) per occultam rerum, vel pecuniarum retentionem, vel acceptionem feceris; nec volentes cuiquam petenti negare iustitiam ad iudiciũ descendẽtes: te primò, secundò, & tertiò admonemus, & hortamur ad veritatem dicendam, tibique in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, sub formali præcepto, & pœna conuicti (vel etiam excommunicationis) præcipimus, vt sine tergiuersatione meram, simplicem, & integram veritatem respondeas ad interrogata. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. Dat, &c.

8. Prædicta citatio, vel præceptum, vel vtrumque simul, ante rei examen scribendum erit, & immediatè sic prosequendum.

Eadem igitur die in Conuentu N. vocatus fuit ante officium eiusdem P. Prouincialis R. P. N. & facto, & lecto illi præfato præcepto de veritate dicenda.

Interrogatus primò, An ipse habeat, vel habuerit aliquas pecunias, monile, vel gemmas. Respondit, Ego nõ habeo, sed habui ante duos menses à Placido meo benafactore.

In-

Interrogatus secundò, Quot florenos habuit. Respondit: Decem aureos.

Interrogatus tertiò, Quid fecerit ex ipsis pecunijs. Respondit: Emi res mihi necessarias, videlicet pileum, chirothecas, & alia.

Interrogatus quartò, Quid ex alijs pecunijs fecerit. Respondit: Emi mihi aliquoties vinum propter indispositionem stomachi.

Interrogatus quintò, An cum licentia Prælati acceperit, vel expenderit istas pecunias. Respondit: Non accepi licentiam.

Acta sunt hæc per me fratrem N. de N. & secundùm formam præscriptam præfato fratri N. lecta, ab eoque eadem die, & anno manu propria subscripta. Ita est frater N. manu propria. Si nesciat scribere, dicatur sic: Et cum nesciret scribere, coram fratre N. & P. testibus vocatis fecit crucem. † Ita est frater N. manu propria.

Ita est frater P. manu propria.

De testibus Cap. V.

1. IN duobus casibus tenentur testes se sponte exhibere scilicet, quando crimen esset in damnum Communitatis, & quando scirent aliquem iniustè condemnari; tūc enim debent facere, quod in se est, vt eum liberent, propalando veritatem alicui, qui possit prodesse.

2. Requisitus testis tenetur dicere veritatem, quando delictum non est occultum, quia occulta soli Diuino iudicio subsunt; & etiam si delictum fuisset manifestum, si tamen testis de illo habuit notitiam solùm in confessione sacramentali, non potest illud prodere, quantumcumque esset contra bonum commune.

3. Duo testes contestes omni exceptione maiores plenè possunt probare delictum (iuxtà illud, In ore duorum, vel trium stat omne verbū) & ad maiorem certitudinem tres, qui tamen nec vllus illorum debet esse accusator, aut denunciator. Si autem testes deponant contra suum Prælatum, exactiori diligentia vtendum est, vt habetur in for-

mulario nostrarum Constitutionum; nam Prælati, quos oportet alios arguere, & castigare, multorum captionibus obijciuntur.

4. Testimonium ex auditu debile est, & aliquando etiã si multiplicentur talia testimonia, vix vnius testis auctoritatem habent. Nam centum possunt audiuisse ab vno, & quantum valet illius testimonium, tantum valet omnium simul. Rursus vnus potest audiuisse à centum, & illis abeuntibus, aut absentibus, solus relinquitur.

5. Testis falsum deponens peccat mortaliter, quia agit contra duo præcepta: scilicet; Non periurabis, & Non dices falsum testimonium contra fratrem tuum. Et etiã peccat dicendo mendacium, non tamen mortaliter necessariò, nisi sit perniciosum.

6. Testes contestes debent interrogari de causa scientiæ per quem modum sciunt crimen illud fuisse commissum, vtrum scilicet per auditum, vel per visum. Et si per auditũ, vtrum ab aliquo qui viderit illud, sciant: si per visum, quãdo, vbi, quo præsente, quomodo, quoties factum viderunt. Quamobrem interrogandi erunt de his circũstantijs: Quis, cui, cur, quomodo, quando, vbi, quibus vidẽtibus, quibus socijs, quibus auxilijs, &c. Testes contestes si deponunt de auditu, probant infamiam, & sequitur inquisitio: si deponunt de facto, sequitur pœna. Et quando aliquis de vno peccato iterabili actu per testes contestes conuincitur, potest de iteratis actibus eiusdem peccati in specie, & numero, cæteris paribus, concurrentibusque per testes singulares, si est factum iterabile, vt carnis peccatum cum vna, vel, vno, vt sunt etiam detractiones famosæ, blasphemiæ, furta &c. conuinci; & tunc possunt idonei reputari socij, siue sint eiusdem Ordinis, siue non, & contubernales, vbi factum esse dicitur, & iniuriam, vel contumeliam passi. Secùs si de nullo primùm actu per contestes conuictus est, & post accusatur à pluribus non contestibus, ab vno de vno actu, à secundo de alio eiusdem speciei; tunc talis non conuictus, nec potest sententialiter condemnari. Sed si alia

concurrunt, potest inquiri, sicut fuit decretum apud Perpinianum 1327. & apud Ferrariam 1362.

7. Testes contestes, vel singulares quoque deficientes in primo capitulo, non sunt admittendi ad sequentia per c. 3. q. 10. Quod etiã à Concilio 7. Carthagineñ. confirmatur, in quo sic statutum legitur: Placuit vt quotiescumque clericis ab accusatoribus multa crimina obijciuntur, & vnum ex his, de quo priùs egerint, probare non valuerint, ad cætera iam non admittantur. Idem decretum est in Concilio 3. Arelateñ. in quo sic habetur: Eos qui falsa fratribus capitula obiecisse &c. & rationabiliter: qui enim semel impostor, semper impostor.

8. Inter indicia ponendum est, quod à Constitutionibus positum est, de mala familiaritate suspecto. Si quis autem de mala familiaritate notabiliter suspectus fuerit, & post admonitionem à Prælato de consilio discretorum fratrum, coram eisdem sibi pluries factam, se non correxisse deprehensus fuerit, præcipiatur ei in virtute sanctæ obedientię, per Prælatum coram illis, coram quibus monitus fuerat, si præsentes fuerint, vel coram alijs discretis de consilio eorundem, vt à tali familiaritate desistat. Quòd si tale præceptum transgressus fuerit, postquã hoc legitimè constiterit, tamquam reus, & conuictus de suspecto crimine habeatur.

De Reo. Cap. VI.

1 Reus tenetur dicere veritatem ad interrogata, quãdo interrogatur secundùm ordinẽ iuris, idest, quãdo interrogatur à iudice competenti, & quãdo præcedit infamia contra reum, vel indicia manifesta, vel semiplena probatio: quo casu reus negans veritatem, peccat contra dilectionem Dei, cuius est iudicium, & contra dilectionẽ proximi, tùm ex parte iudicis cùm negat quòd debet fateri, tùm ex parte accusatoris, quem reddit mendacem, & dignum pœnæ.

2. Non est licitum reo dicere mendacium, etiã quando interrogatur contra ordinem iuris prædictũ, quia hoc

est intrinsecè malũ,ac propterea nunquã est licitũ; potest tamen tacere veritatem,modo à Doctoribus præscripto.

3. Quando per præceptum veritas haberi nõ potest, & vrgent indicia grauia circa delictum enorme,tunc deuenicndum est ad sequestrationem, quæ tria bona parit. Primò,quæ cùm sit pœnalis,monet reum ad fatendum delictum. Secundò impedit, ne quærat, quid deposuerint testes,vel eos subuertat. Tertiò retinet,ne fugam arripiat: & hi sunt,qui dicuntur arrestati, ad differentiam destinatorum ad carceres per sententiam.

4. Postremũ medium ad indagandam veritatẽ, quando prædicta non sufficiunt,est tortura, & tormenta corporalia: in Religione autem vsitatæ sunt abstinentiæ, disciplinæ, & huiusmodi.

5. Nunquam contra absentem, vel inauditum debet sententia proferri:& si petierit tẽpus,debet illi competens tempus concedi ad respondendum:si petierit procuratorẽ aliquem ex fratribus,qui pro ipso respõdeat, præsertim quando fuerit ignarus,non debet renuere Prælatus illum concedere:& si reus adhuc negauerit modo supradicto, debet poni ad torturas, & tãdem debet proferri sentẽtia.

6. Reus patienter est interrogandus,& multis interrogationibus vrgendus super delictũ,de quo cõtra ipsũ extãt indicia,omni postposita passione,& respectu humano, Deũ prę oculis habẽdo,& veritatẽ:nec vnquã promittenda est impunitas,si confiteatur,nisi esset complex aliorum delinquentium,& aliter non posset veritas haberi.

7. De reo enim est nomen,progenies, ciuitas, conditio, qualiter se aliàs habuit in moribus,quomodo se habeat in examine,an palleat,rubeat,timeat,titubet,vacillet, audacter proferat,omnia sunt scribenda.

8. Cauendum est ab interrogatorijs suggestiuis.

9. Improbandæ sunt responsiones datæ,quæ falsitatem, aut impossibilitatem,seu inuerisimilitudinem præseferũt, exempli gratia: Et sibi dicto,quomodo audeat negare,&c. quia in processu &c.ipse confessus est &c.vel etiam constat

ex dictis plurium &c. Omnia verò interrogata sunt extendenda, neque interrumpendus est reus.

10. Reus interrogandus est, an habeat inimicos, & quos & dicat causam inimicitiæ per extensum.

11. Si reperiantur in camera rei indicantia aliqua, vel scripturæ, aut similia, illi ostendenda sunt pro recognitione, quæ est facienda per similia verba; Ad omnem bonum finem, & effectũ &c. ostensa fuit illi scriptura talis &c. qua visa, inspecta, lecta, & diligenter considerata, dixit &c. hæc est mea scriptura, non viciata, non cancellata, non supposita, sed à me verè scripta. & principium, & finis scripturæ scribenda sunt in hũc modũ, Quæ incipit &c. finis verò &c.

12. Denegatis defensionibus, numquàm potest procedi ad torturam. Cathaldus de sindicatu num. 165. Ibi, adde quod dicitur: Quamobrem offerendæ sunt defensiones completo processu, per decretum temporis præsentis. Tũc Iudex &c. volens venire ad expeditionem causæ, & causarum, obtulit N. suas defensiones, si quas facere intendit, ac decreuit copiam processus, habitis priùs testibus pro ritè examinatis, & confrontatis. Saluo tamen iure officij, ac sine præiudicio vlterioris processus, & examinis, assignato illi termino trium dierum, plùs, & minùs, pro arbitrio &c. omni meliori modo &c. potest enim, ac debet ex iusta causa prolongari terminus dierum &c. Itaque priùs reus debet clarè habere testes pro ritè examinatis, tamen cum clausula, saluis sibi exceptionibus contra personas, & dicta testium, ac repititione, quatenus opus fuerit &c. nec ante hanc approbationem danda est copia processus reo, vel procuratori suo. Si verò non habet illos pro repetitis, citandus est ad danda interrogatoria, & tunc hæc fiunt, quando reus non est confessus delictum.

13. Audita rei confessione, si aliqua resultant, quæ habeãt vim plenæ, aut semiplenæ probationis, iubeatur ire in arrestum: sed Prælatus aduertat quod id faciat circumspectè. Si enim aliquis est insignis auctoritatis, vel opinionis, ex cuius detentione maior esset infamia, damnum, vel

ſcandalum Communitati, quàm ex delicto, de quo eſt infamatus, non tamen conuictus, neque plenariè confeſſus: ſi deinde non eſt periculum de fuga alicuius, qui nondum eſt plenè conuictus, aut confeſſus, non procedat inquirens ad realem detentionem ipſius. Nam hæc eſt iniuria irreparabilis, & infamia, quæ numquàm ex perſona, & Communitate aboletur, etiàm ſi poſtmodum ſententialiter abſoluatur reus. Secus ſi ſit perſona mediocris, vel inferioris conditionis, & eſt periculum euidens de fuga illius, & non oritur ſcandalum. Ex mente Concilij Tridentini ſeſſ. 25. c.6. & ex communi ſententia Doctorum.

14. Reo in arreſto detento debet inquirens dare locũ, & tempus defenſionis, porrectis illi articulis, de quibus in proceſſu; deinde probationibus, nominibus teſtium, copijs indiciorum, inſuper & nota propriæ confeſſionis, & inquirere, an ſcilicet velit aliquid opponere contra deponentes, aut depoſitiones, & an velit ſuæ confeſſioni aliquid addere, vel explicare, vel corrigere: vt communiter habent Doctores ex exceptione illa Act. 25. quæ dicit: Non eſt conſuetudo Romanis damnare hominem aliquem, priuſquàm is, qui accuſatur, præſentes habeat accuſatores, locumque defendendi habeat ad abluenda crimina. Defenſionem verò tàm neceſſariam eſſe aiunt Doctores ex multis deciſionibus Rotæ, vt neque ipſi diabolo, ſi adeſſet in iudicio, deneganda eſſet. Doctores etiam plurimi apud Franciſcum Pegna, atque Eymericum aſſerunt, neminem poſſe defenſioni renunciare; præſertim quæ ex exceptionibus contra teſtes, quibus inter alia poteſt obijci inimicitia, quę oritur ex iurgijs, cõuicijs, minis, verberibus, & alijs præuijs, tùm etiam ex ſtudijs factionis contrariæ.

15. Propoſitis articulis, interrogetur reus per præceptum, vel ſub excommunicationis ſententia; An fecerit, ſcilicet, An acceperit pecuniam à tali, & an eam cælauerit animo proprietario. Si negat, ſurgens compurgator dicat per conſcientiã ſuã, quòd credit ipsũ veritatem dixiſſe, & quòd credit ipsũ ab impoſitis criminibus innocentẽ eſſe.

16. Si

16. Si crimen est notorium, vel accusator offerat se ad probationem, non debet Prælatus recipere purgationem, etiam si infamatus offerat se daturum.

17. Recusans canonicam purgationem, quia præsumitur esse reus, debet canonica animaduersione puniri.

18. Deficiens in canonica purgatione, regularis non debet puniri pœna ordinaria, c. significasti de adult. nam tunc Iudex procedit ex præsumptione, quæ valde ambigua est, & moderationem sententiæ extorquet, c. affert. de præsumpt. & Siluester in verb. canonica purgatio, & cõmuniter Doctores. Vnde etiam tunc non exprimitur causa in sententia lata.

19. Inter pœnas extraordinarias numeratur correctio verbalis, quæ pro ratione criminis, & personæ vsurpanda erit. Sotus de ratione tegẽdi secr. membr. 2. q. 4. conclus. 3.

20. Inter pœnas ordinarias, est priuatio vocis, absolutio ab officio, priuatio gradus & honoris, carcer, deportatio, & reliqua in cap. de grauiori, & grauissima culpa.

De sententia. Cap. VII.

IVdex sententiam diffinitiuam prolaturus, debet in narratiua summariè articulos proponere, & causas, quæ ad sententiam ferendam mouent exprimere, sententiamque in scripto conceptam, sedens in loco iudicij pro tribunali ipse proferre, quæ poterit formari in hunc modum: Nos frater N. &c. in causa contra te fratrem N. &c. coram nobis pendente, & per processus in scripto formatos deductā, ad vltimam conclusionem per diffinitiuam sententiā procedere volentes, cùm per publicam famam, seu potiùs infamiam, vel cùm per plurium religiosorum, & bonæ conscientiæ fratrum denunciationem ad nostrā notitiam perlatum fuisset, te fratrem N. supradictum, pecuniam à D. N. clàm recepisse, neque ad depositum commune detulisse, certiùs informandi, vtrum clamorem opere compleueris, ad examen descendimus. Adhibitis ergo, & sub iuramento examinatis testibus idoneis, in certam, & probatam facti cognitionem venimus, quam e vestigio confirmauit

confessio tua, primùm in arresto excussa, & demùm extrà illud repetita. Ideòque sedentes in camera nostra in sella, quam pro tribunali, & loco iudicij elegimus Deum, & iustitiam præ oculis habentes, Christi nomine inuocato, pronunciamus, & sententiamus contra te, videlicet, quia tu pecunias clàm accepisti, easque in deposito communi non reposuisti; ideò te in pœnas in Constitutionibus nostris expressas, & huiusmodi culpæ appositas damus, videlicet te præfata pecunia priuamus, eamque Conuentui applicamus, teque carceri addicimus, & addictum esse declaramus per tres annos ibidem ieiunijs panis, & aquæ semel in qualibet hebdomada macerandum: reseruantes nobis, & discretioni Præsidentis facultatem moderandi, vel dispensandi in prædictis &c. Acta, lata, & lecta fuit hæc sententia in camera nostræ residentiæ per me fratrem N. præfato fratre N. præsente, & audiente, & testibus infrascriptis, qui propria manu subscripserunt die 23. Februarij 1620.

2. Si aliquis senserit se esse grauatum, poterit gradatim appellare, & Apostolos, seu dimissorias litteras ad superiorem iudicem petere, & Prælatus quandoque non debet eos illi denegare.

3. Iudex si aliquem deprehenderet in flagranti crimine, iudiciario ordine prætermisso, adeòque nullis datis reo defensionibus, potest sententiam in grauioribus proferre; quemadmodum S. Paulus notoriũ quendã Corinthium sathanæ per excommunicationis sententiam nullo seruato iudiciario ordine tradidit 1. Corinth. 5.

Forma condemnandi conuictum per accusatorem.

Nos F. N. &c. in causa, & causis contra te F. N. coram nobis pendente, ac per processus in scripto formatos deducta, cùm per accusationem à F. N. coram nobis cum inscriptione propositam, accusatus fueris quod furtum T. commiseras, & per productos idoneos testes sub præcepto examinatos, datis tibi defensionibus, idem furtum fecisse, conuictus fueris: nos verò vt ad finem causæ per diffinitiuam sententiam procedere vellemus instanter fuerimus

re-

sequisiti, vt iustitiæ deferamus, ad sententiam hoc modo deuenimus; videlicet quòd sedentes in camera nostra in sella, quam pro tribunali, & loco iudicij elegimus, Deum & iustitiam præ oculis habentes, accusatione, attestationibus, defensionibus, & dictis vtriusq; partis auditis, & visis, & omnibus diligenter inspectis, peritorum etiam consilio desuper habito: Christi nomine inuocato, dicimus, pronunciamus, & sententiamus te fratrem B. quamuis non confessum, conuictum tamen esse criminis furti talis, & tanquàm conuictum, & reum damnamus: cùmque aliter non sis soluendo, decernimus vt per pœnas culpæ satisfacias: & misericorditer tecum agendo, arcto carceri per tres annos addicimus ibidem tribus diebus qualibet hebdomada per annum integrum panis, & aquæ ieiunio, ac singulis mensibus vna feria sexta disciplina circulari in Capitulo, & prostrationibus ante ianuam refectorij transeuntibus ante, & post prandium fratribus flagellandum, affligendum, & humiliandum. Reseruantes tamen nobis facultatem remittendi, & moderandi pœnas prædictas, vel totaliter relaxandi, si confessus culpam humiliter petieris veniam, & emendationem promiseris. Acta, lata, & lecta fuit hæc sententia in camera tali, per me fratrem T. præsente & audiente præfato fratre B. & testibus infrascriptis, qui propria manu subscripserunt die 9. Martij Anno 1620.

Forma sententiæ contra accusatorem qui in probatione defecit.

Nos F. N. &c. Recolentes nos ex iustitia debitores esse æqualitatem constituendi, & attendentes te fratrem A. magna vsum iniquitate, cum per accusationem inscriptione apposita venerandum religiosum B. criminis proprietatis, & furti accusasse, nec tamen intra tempus constitutum testes legitimos, & sufficientes (prout te obligaueras) produxisse, vel nec productis testibus, & sub præcepto examinatis, sufficienter probasse, quod proposueras contra eum; propter quod, si conuictus fuisset, pœnam grauioris culpæ, & carceris pati debuisset; ac propterea in-

incidisse te in talionem: idcircò vt in caput authoris recidat malitia eius, & cæteris exemplo sis non perpetrandi similia, sedentes in cella nostra, in sella quam pro tribunali, & loco iudicij elegimus, Deum & iustitiam præ oculis habentes dicimus, pronunciamus, & sententiamus te, fratrem N. præfatum, fuisse, & esse iniquum accusatorem, & malitiosum infamatorem, ac subinde pœna talionis dãnamus ad arctum carcerem per tres annos, in quẽ statim induci debeas, ibique &c. reseruantes &c. non tamen contra nostrarum Constitutionum tenorem. Acta, lata, &c.

De pœnis. Cap. VIII.

1. NE crimina sint impunita, debet Prælatus conuicto, vel confesso pœnam ordinariam in Constitutionibus expressam infligere.

2. Renuncianti suis defensionibus ex his, quę resultant in processu, attenta personæ qualitate, & criminis grauitate, debet pœnam, vel extraordinariam, vel si ordinariam, non tanto tempore, neque cum tanta rigiditate, quantam si admissis, petitisq; defensionibus conuictus meruisset, imponere.

Reliqua de pœnis habentur in Constit. d. 1. cap. 16. & sequentibus.

De appellationibus. Cap. IX.

1. DEnunciamus fratribus nostris, olim apud Carcassonam statutum fuisse, quod quicumque frater repertus fuerit (indicio eius ad quem spectat) sine causa rationabili à quocumque Superiore suo appellasse, carcerali custodiæ mancipetur.

2. Denunciamus etiam, Bonifacium Papam VIII. Pont. Max. statuisse huius, qui sequitur tenoris Constitutionem: Auctoritate Apostolica, tenore præsentium ex certa scientia indulgemus, quod prædictus Magister, & alij Præsidẽtes in dicto Ordine, ad quos id pertinuerit pro tempore, in correctionibus fratrum eiusdem Ordinis, iuris ordine postposito, secundum consuetudines approbatas, & instituta Ordinis procedere liberè, & licitè possint, & va-

leant

leant, quodque nullus ex fratribus, & sororibus Prædicatorum Ordini subiectis aliquem, vel aliquam ex fratribus, ac sororibus huiusmodi coram quocumque Iudice, qui nõ sit de dicto Ordine, ex quacunque causa conueniri, nec à correctione quacunque, seu alias ab aliquo Prælato, vel fratre dicti Ordinis quauis occasione appellare, aut contra eos querelam proponere audeat, aut valeat, nisi prius coram conuentuali, seu prouinciali Priore, seu Magistro Ordinis, & successiuè in Capitulo Generali dicti Ordinis causam, & querelam suam proposuerit verbo, vel scripto.

FINIS.

INDVLGENTIAE REGVLARIBVS CONCESSAE.

SAnctissimus D. N. Paulus PP. V. per literas datas Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 23. Maij M. DCV. Pontificatus Anno 1. quarum initium est, Romanus Pontifex: omnes Indulgentias, Religionibus concessas abrogauit, & annullauit, atq; de nouo concessit personis religiosis sequentes gratias, quas declarauit pertinere tantum ad eos qui intra claustra degunt, aut extrà cum licentia Superiorum legitima causa concessa. Primò recipientibus habitum religionis causa profitendi in Ordine, si eodem die verè pœnitentes, & confessi sacram Eucharistiam sumpserint, plenariam indulgentiam concessit. Item nouitio pœnitenti, & confesso, sacra communione suscepta, qui expleto anno probationis religionem professus fuerit, similiter plenariam ingulgentiam. Item quilibet religiosus intra claustra viuens, in principali festo sui Ordinis confessus, & sacra communione refectus, aut celebrans, si preces fuderit pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, Ro. Pont. salute, S. Roman. Eccles. exaltatione, similiter plenariam. In articulo mortis verè pœnitens, & confessus, ac sacra communione refectus, vel si id nequiuerit, contritus, si nomen Ie-

su ore vel corde inuocauerit deuotè, etiam plenariam indulgentiam. Promotus ritè ad presbyteratum, confessus primam Missam celebrans, & religiosi eodem die communione refecti, aut celebrantes, qui Missæ interfuerint, plenariam indulgentiam. Qui de licentia Superiorum per decem dies à negotijs alienis in cella morabuntur, aut ab aliorum conuersatione separati operam dederint lectioni librorum ad spiritus deuotionem inducentium, addentes meditationes & considerationes mysteriorum fidei, diuinorum beneficiorum, quatuor nouissimorum, passionis Domini, orationum iaculatoriarum, aut vocalium saltim duabus horis per dies singulos, & noctes, faciendo eodem tempore confessionem generalem, aut annualem, aut ordinariam, & communicantes, aut celebrantes, quoties his exercitijs vacauerint, plen. indul. Item visitantes suas ipsorum Ecclesias, & orantes pro Christianorum Principum concordia, consequentur easdem indulgentias, quas consequuntur visitantes Ecclesias vrbis Romæ, & extra eam perinde ac si personaliter in diebus stationum illas visitarent. Item recitãtes quinquies Pater noster, & totidẽ Aue Maria ante altare ipsorum Ecclesiarum quolibet die, quinque annos, & totidem quadragenas. Itinerantes de licentia Superiorum, aut degentes extra claustra tanquam prædicatores, aut lectores, eadem consequentur recitãtes prædicta ante quodcunque altare. Qui per mensem integrum singulis diebus per dimidiam horam orationi mentali vacauerint, & vltima Dominica illius mensis confessi, ac communione refecti fuerint, sexaginta annos, & totidem quadragenas. Qui pœnitentes proprias culpas, & imperfectiones in Capitulo confitebuntur, & spiritualiter communicantes, & exercitium virtutis facientes, tres annos, & totidem quadragenas. Quoties de licentia Papæ, & suorum Superiorum missi fuerint in ditiones infidelium, aut hæreticorum, aut etiam catholicorum ad docendum, & prædicandum pro eorum salute, si confessione, & communione se ad tantum opus præparauerint,

quan-

quando itineri se accingent, plenariam indulgentiam, & iterum quando prouincias illas ingredientur, plenariam similiter consequentur. Item si Prælatus in visitatione generali orationem quadraginta horarum indixerit; quilibet religiosus qui per duas horas interfuerit etiam diuerso tempore, & orauerit pro Christianorum Principum &c. confessus & communicatus, plenariam indulgentiam consequetur.

Omnes istæ indulgentiæ concessæ intelliguntur omnibus monialibus in clausura viuentibus, etiam Ordinarijs subditis.

Formularium principalium actuum, ad officium Prioris prouincialis & conuentualis Ordinis Prædicatorum spectantium,

Cum forma electionum & capitulorum faciendorum iuxta nouam Constitutionum editionem, reformatum.

Prima totius Ord. nostri dispositio consurgit cũ partes oẽs in seipsis benè dispositę fuerint, & alterę cum alteris congruo loco conuenerint. Idcircò supposita cura Reuerendiss. Magistri Ord. cui totũ Ordinẽ moderari incumbit, erga singulas prouincias, Priores prouinciales summa ope niti oportet, vt singuli conuentus optimo iure gubernentur. Quod profectò efficient cùm eorum capita & mẽbra præcipua, sana & integra fuerint. Ijs enim rectè decẽterq. dispositis, facilè cętera componentur, & velut in harmonico instrumento, ex disparibus vocibus concors & suauis resonabit melodia. Debet igitur P. Prouincialis prouidere, primùm de Prioribus ac Pręsidentibus Conuentuum,

tuum, de Inquisitoribus, & Visitatoribus, Lectoribus, quorum opera ceteri dirigantur. Deinde singulorum fratrũ, vel benè facta gratijs & fauoribus promouere, vel minùs bona, aut etiam mala, monitis & correctionibus emendare, vel (vt alij caueant) castigare & punire: de quibus omnibus nõnihil hoc libello agitur. Priores eliguntur, confirmantur, visitantur, deponuntur; quorum omnium formulas hic subijcimus.

De Electionibus.

ECclesiæ nostræ, Priuilegio D. Gregorij Papæ ix. & Innocentij iiij. ac aliorum summorum Pontificum dicũtur cõuentualis, Cõuentus autẽ iuxta c. Rom. 1558. sex ad minùs fratribus vocẽ in capitulo habẽtibus, constat; qui rectè dici potest collegium, quod iuxta leges. ff. de verb. signif. l. Neratius, tribus perficitur: ergo ad illum iure communi, sui capitis & Prioris electio pertinet.

Electio non potest fieri in aliquo conuentu, nisi is qui tali officio præest, sit penitùs ab eodem amotus.

Nec potest fieri sub conditione, videlicet, si eum ab officio amoueri contigerit. Nec potest vltra mensem à notitia mortis vel amotionis differri. d. 2. c. 2. 3. Si autem differatur ita quòd nullus actus ab electoribus fiat, deuoluitur ad superiorem potestas eligendi cap. Tolosæ 1304. & Rom. 1542. Et si cassetur, non potest ab electoribus denuò fieri, nisi eis intimetur cassatio, per verbum casso, vel cassamus d. 2. cap. 2. 1. Eligendus in Priorem. 1. debet esse professus in ordine tacitè vel expressè. 2. debet esse Sacerdos, quia curam gerit animarum, & fuisse in habitu 12. annis à professione. 3. Illegitimè natus non potest eligi sine dispensatione, quam potest dare Prior prouincialis. 4. Qui semel electus, vel postulatus fuerit, confirmatore electionem eius vel postulationem aliqua rationabili causa cassante, non poterit pro illa vice secundò eligi vel postulari, sine licentia confirmatoris. Quòd si electores, cassata eius electione vel postulatione, eundem sine licentia confirmatoris vel ipsius superioris, denuò elegerint vel po-

stu-

ſtulauerint, electio nulla erit, & poteſtas prouidendi de Priore, ad ipſum prouincialem deuoluitur, ex cap. apud Montempeſulanum 1271. & Florentiã 1272. ¶ 5. Non poteſt eligi aut confirmari, niſi ſciat grammaticè loqui abſque falſa latinitate, & competẽter proponere verbum Dei, d. 2. cap. 2 3. ¶ 6. Qui non poteſt ſequi chorum, dormitorium, refectorium & communia prout decet, ex cap. Cenomanen. 1491.

Elector debet eſſe in ſacris Ordinibus, non irregularis, Narbon. 1354. poſt ſex annos à profeſſione d. 2. cap. 2. 5. Tranſlatus autem de habitu conuerſorum ad clericalem, poſt annos ſeptem à ſuſceptione habitus clericalis, Brugis 1369. Si verò de aliena Prouincia fuerit, admittitur poſtquam per annum continuum in illa Prouincia aſſignatus, moratus fuerit. Electores debent eſſe præſentes in Cõuentu, quamuis non interſint capitulo ſeu loco electionis. Et ſi fuerint infirmi, debẽt ſcrutatores ad eorum cameras ire, & illorum vota ſcrutari & recipere: quoniam electio in Ordine noſtro non poteſt fieri per procuratorem, licet ſecundum iura fieri poſſit.

Modus faciendi electionem Prioris conuentualis.

CVm electio Prioris conuentualis eſt facienda, primò debet Supprior vel Vicarius per literas vocare, & citare omnes vocales abſentes, non tamen pluſquã per vnã dietam diſtantes, & eis terminum ſtatuere, & dare conueniens temporis ſpatium, intra quod commodè conuenire poſſint. 2. Vocatis & expectatis abſentibus, ad diem præfixam vocari debent vocales per ſonũ campanæ ad locum electionis, & præmiſſo tractatu ſaltem in communi de perſona eligẽda, debet interrogare vocales, ſi eis placet locus & tẽpus pro electione. 3. Debet facere proteſtationẽ, quod non intendit excludere aliquem admittendum, nec admittere quenquam excludendum. 4. Ad cautelam facere abſolutionem à cenſuris. 5. Inuocetur Spiritus ſancti gratia per hymnũ, Veni creator. antiph. Veni ſancte. Kyrie eleiſon, Chriſte, Kyrie eleiſon, Paternoſter. ℣. Emitte ſpiri-

ſpiritum. Oratio. Deus qui corda. 6. Debet aſſumere ſecũ duos, qui diutiùs habitum poſt profeſſionem portauerunt, & cum eis accedere ad bãcum præ foribus capituli paratum: qui duo ſcrutatores non debent eſſe cæci, neq. ſurdi. quòd ſi aliquis præſentium in conuentu, cuius intereſſet ſedere ad bancum, eſſet aliquo prædictorum, vel alio quocunq. legitimo impedimento impeditus, debet, non antiquior in habitu illi ſuccedens, ſed alius per electionem capituli loco illius ſubrogari, & ipſis ſcrutatoribus, poteſt (ſi maiori parti capituli placuerit) quartus adiungi. Ille videlicet qui per ſchedulas electorum, à tribus illis recipiendas, à pluribus, licet medietatem votorum non excedãt, nominatus fuerit, & ſi plures æqualia vota habere contingat, antiquior in habitu ordinis præferatur, ita quod primo ſuffragio ſẽper ſcrutator habeatur, pro ea dũtaxat electione. 7. Scrutatores, tres vel quatuor (ſi quartus electus fuerit) ad bancum ſedentes, in aliquod vas, ſingulas à ſingulis electoribus acceptas ſchedulas inferant, inuolutas ſeu clauſas, in quibus nomen eligendi tantum ſcriptum ſit, abſq. nomine eligentis hoc modo. Eligo Fratrem N. 8. Schedulas effundant, & antequam ipſas aperiant numerent, & ad numerum vocalium conferãt, & ſi æquales numero non ſint, ſtatim eas comburant, & iterum alias ſchedulas modo cõſimili aceipiant. Quas ſi cum vocalium numero conuenire inuenerint, aperiant, & nomina eorũ qui in eiſdem nominati ſunt ſcribant, cum numero votorum quẽ habet vnuſquiſq. & facta collatione numeri ſchedularum ad numerum & nomina ſcriptorum in ſchedulis, eas ſtatim comburant. Deinde ad medium capituli venientes, ſcrutinium publicent, vniuſcuiuſq. in ſchedulis nominati nomen, & numerum votorum quem habet exprimentes. Et ſi nullus à pluribus vltra medietatem nominatus fuerit, iterùm ad recipiendum ſchedulas procedant vt priùs, donec aliquis à maiori parte vltra medietatẽ fuerit nominatus, niſi fuerit de gremio eligentium, quia tunc oportet, vt habeat vnum votum ſupra maiorem partem vltra medietatem.

¶ 9. In-

¶ 9. Inuento quod aliquis eſt nominatus à maiori parte modo iam dicto, primus ſcrutator (licet ipſe in ſchedulis non nominauerit electum) formet decretum, niſi forte ipſe fuerit ſic nominatus, quia tunc ſecundus ſcrutator debet publicare vota, & formare decretum, quod his verbis formari debet: Ego F. N. vice præſentium electorum, eligo F. N. in Priorem huius Conuentus N. in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. ¶ 10. Habeantur literæ paratæ, & in literis ſcrutinij ſcribantur confirmatori ea tantum, quæ in capitulo publicantur, iuxta formam inferius expreſſam, & ſic, à ſingulis ſcrutatoribus ibidem ſubſcriptæ, & ſigillo, coram omnibus clauſæ, mittantur ad confirmatorem, niſi ſit præſens in Conuentu: quia tunc non oportet claudere, aut ſubſcribere literas.

De Poſtulationibus Priorum.

POſtulationes admiſſę ſunt in Ordine noſtro ex conceſſione apoſtolica, per literas Alexādri Papæ IV. & Sixti ſimilter IV. quibus conceditur confirmatori Prioris tam prouincialis, quàm conuentualis, vt poſſit confirmare aliquem de illis fratribus, quos ipſi electores, vel maior pars eorum per literas ſuas ab eo petierint, ſeu poſtulauerint, quando ad ipſum pro electi confirmatione mittũt, ſi ex aliqua cauſa electionē ab ipſis fratribus eiuſdem Ordinis quorum intereſt factam, non confirmari contingat. Et ideò non oportet eſſe ſolicitum ad quærendum, & ſciendum, quid ſecundum iura vel ſacros Canones ſeruandum ſit in poſtulationibus, ſed ſufficit noſſe practicam Ordinis quæ tamen in verbis literarum apoſtolicarum ſuprà poſitis eſt expreſſa, & in cap. Rom. 1553. declaratum, quod ly per ſuas literas, intelliguntur literæ ſcrutinij electionis.

Cum ergo ad electionem proceditur per ſcrutinium iuxta formã cap. Bononieñ. per ſchedulas, tacito ſeu omiſſo nomine eligentis, ſolum nomen eligendi ſcribatur cũ nomine vel nominibus poſtulatorum ſic: Eligo fratrem A. & poſtulo Fratrem B. & F. C. & F. D. & quot quiſque voluerit, & ſi plures vltra medietatem fuerint, præter electum

ctum postulati, debent coram omnibus legi cum electo, & in literis scrutinij seu decreti ad cōfirmatorem mittendis scribi debent sic: F. A. in electione habuit tot vota, & F. B. in postulatione tot, & F. C. & F. D. &c. dummodò sint plura vltra medietatem.

Forma literarum scrutinij, seu decreti electionis mittendarum ad confirmatorem.

Reuerende Pater &c. Vacante Prioratu nostri Conuentus N. post expletum triennium Reuerendi Patris F. N. in officio Prioratus eiusdem, vel propter absolutionem R. P. F. N. vel propter assumptionem R. P. F. N. ad Prioratum N. soliciti fuimus nobis de capite & pastore prouidere, ne diutius absq; legitimo capite permanentes, aliquod damnum pateremur. Ideoq. citatis per me F. N. Suppriorem, vel Vicarium eiusdem conuentus, & vocatis ac expectatis omnibus, & singulis, quorum intererat, aut interesse putabatur ad electionem conuenire, die 6. Maij, ad consuetum sonum campanulæ, capitulum ingressi sumus; cumq. locus & tempus eligendi cunctis placuisset, protestatus sum me nullum admittendum excludere velle, nec excludendum admittere, facta generali absolutione à censuris, & omnibus vocalibus Sacramento Eucharistiæ refectis, inuocata deinde gratia Spiritus sancti, cuius nutu cuncta reguntur: omnibus deniq. & singulis præmissis, quæ in huiusmodi electionibus præmitti debent & solent: Ego cum duobus in habitu Ordinis, à professione antiquioribus, ad mensam coram omnibus paratam accessimus, ibiq. vota omnium & singulorum in schedulis accepimus. Quibus acceptis, enumeratis, atque apertis, & demum lectis, nominibusq. eligendorum in scripta redactis, atq. ad numerum collatis, inuentum est, quod F. A. à maiori parte vltra medietatem per dictas schedulas in electione nominatus fuit. Nam cum essemus octo vel nouem, habuit quinq. vota Item F. B. & F. C. & F. D. fuerunt postulati, cum enim essemus nouem F. B. habuit septem postulationes, F. C. sex & F. D. quinq. Tunc ego

ego cum prædictis scrutatoribus ad medium capituli veniens, & librum constitutionum nostrarum tenens, formaui decretum hoc modo: Ego F. N. Supprior, vel Vicarius huius conuentus N. vice præsentium electorum eligo R. P. F. A. in Priorem huius conuentus N. & postulo F. B. & F. C. & F. D. ad idem officium in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Cum ergo electio nostra sit ritè facta, & de persona, tam moribus & religione, quam prudentia & doctrina prædita, rogamus Reueren. P. V. vt eã probare, & electum omninò, vel saltem vnum ex postulatis cofirmare & nobis concedere dignetur: cui nos & cõuentum nostrum commendamus. Romæ 6. Maij 1619. Si autem aliqua contradictio vel oppositio fiat ab aliquo, debet scribi in eisdem literis, vel alijs separatis cum decreto tamen mittendis, puta: Duo fratres, videlicet F. N. & F. P. noluerunt huic nostræ electioni consentire, vel opposuerunt ei, quod facta fuerat per practicas, & minas: quod tamen non probauerunt. Deinde subscribantur hoc modo: Ego F. N. Supprior vel Vicarius & primus scrutator subscripsi manu propria. Ego F. P. 2. scrutator ita esse confirmo. Ego F. M. 3. scrutator ita esse confirmo. Et sic claudantur literæ, & transmittantur.

De confirmatione Prioris &c.

Confirmator, in electionibus seu postulationibus per scrutinium, si hoc solum seruatũ viderit, quod maior pars medietate consenserit ante publicationem scrutinij, potest eas pro canonicis approbare. Et semper intelligitur supplere defectus electionis qui eius subsunt potestati, quando sine clausula diminutiua confirmat electionẽ, ex Constitutionibus distinct. 2. cap. 2.

Forma literarum confirmationis Prioris electi per scrutinium.

IN Dei filio sibi dilecto Reuerendo Patri F. N. &c. Ordinis Prædicatorum F. N. eiusdem Ordinis Prouinciæ B. Prior Prouincialis salutem.

Cùm fratres Conuentus nostri N. suo legitimo Priore de-

destituti cōuenissent, vt sibi & suo Cōuentui prouiderent, diuino (vt credimus) numine inspirati, te cuius probitatem, religiosum zelum, in agendis prudentiam atque doctrinam, apprime nouerant, vnanimi voto (vel si electio non sit vnanimis) canonicè elegerunt, nosque rogarunt, vt eorum electionem probare, teque illis concedere, præficere, & confirmare vellemus. Quorum votis & petitionibus facilè condescendimus; licet enim tibi tua tecum tractare, ac solitudines in corde ædificare, & inibi quam suauis est Dominus gustare cupienti, durum videri credamus post gregum vestigia detineri, eorum distrahi curis, infirmitatibus infirmari, passionibus angi, & concuti: confidimus tamen, quod solita prudētia, considerabis te non tibi soli esse natum, & charitate christiana fretus, alienos profectus proprijs commodis antepones, ac demùm Christi, & Apostolorum eius exemplo, rem tuam omnem, & si opus fuerit, etiam vitam pro fratrum salute contemnes. Ideòque his atque alijs animi tui dotibus, & virtutibus, nobis ingentia promittentes, prudentumque patrum confirmati consilio, dedimus, præfecimus, & confirmauimus, & authoritate officij nostri, ac præsentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. damus, præficimus, & confirmamus Priorem, caput, & pastorem præfati conuentus N. datūque præfectū & confirmatum decernimus, & declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus S. Amen. Damusque tibi, in & super dicto conuentu, & fratribus, ac personis etiam vtriusque sexus tertij Ordinis nostri ad ipsum quauis ratione spectantibus, omnem in spiritualibus ac temporalibus authoritatem & potestatem, quam cæteri Priores in nostro Ordine & Prouincia, vel eodem conuentu ritè confirmati, de iure vel approbata consuetudine seu etiam ex priuilegijs, habere consueuerunt. Insuper instituimus te Vicarium nostrum, super Monasteria. A. & B. cum eadem authoritate, quorum curam per te vel alium seu alios gerere possis. Et quanquam de tua voluntate, & prompto animo confidamus, tamen vt meritorum cumulus per obedientiam

 tiam

etiam tibi non desit; In virtute sanctæ obedientiæ tibi præcipimus, vt intra quatuor horas, dicta Prioratus ac Vicariatus officia suscipias, & ad illorum exequutionem quantocyus te accingas. Eodem quoque præcepto præcipimus omnibus, & singulis ad dictum conuentum & Monasteriũ quomodolibet pertinentibus, vt te tanquam verum & legitimum suum, & dicti conuentus Priorem, & Vicarium respectiuè suscipiant, habeant, ac venerentur. Non obstãtibus quibuscunq. In quorum fidem his officij nostri sigillo munitis, manu propria subscripsimus. Dat. Romæ. 10. Maij 1619.

Alia introductio ad idem.

IN Dei filio &c. Non te lateat, conuentum nostrum N. suo Priore destitutum remansisse, ac subinde, à Fratribus eius legitimè adunatis, te cuius sufficiẽtiam probè nouerant, vnanimiter (vel) canonicè fuisse electum, vel postulatum, prout planissimè constat, ex eorum ad nos misso decreto, quo requisiti sumus, vt eorum electionem confirmare, teq. illis concedere vellemus. Nos ergo tuam ad hoc sufficientiam exploratam atq. compertam habentes, eorum votis absq. alio examine poteramus facere satis veruntamen vt res spectatior prodiret atq. probatior, seniorum prudentumq. patrum consilium habere, iudiciũq. & sententiam expectare maluimus, quæ tibi dura & grauis propter onus fortasse videbitur: si tamen ad brauium & præmiũ, quæ ex eiusmodi cursu te manent, oculos mẽtis direxeris, si charitatem qua Christi mẽbra complecti debes, tenere volueris, onus aut omnino non senties, aut cũ suauitate portabis, vel saltem cum patientia perferes atq. in eandem sententiam manibus ac pedibus ibis. Quæ, quia de tua prudentia, religione, probitate & charitate nobis promittimus, idcircò electionem prædictam tanquam canonicam probauimus, & eorundem fratrum votis condescendentes, te eis concessimus atq. præfecimus; ac authorisate officij nostri & præsentium tenore te &c.

Alia ad idem.

IN Dei filio &c. Summus Paterfamilias, qui contractiorē nostri Ordinis vineam, opera Beatissimi Patris nostri Dominici plantauit, ad partes illius fructuosius excolendas, operarios continuè conducere non desistit. Id eum nunc fecisse credimus, cum in Conuentu nostro N. huius vineæ portione non contemnenda, per fratrum illius canonicam, vel vnanimem electionem, ad eius spiritualem culturam vocatus es; prout ex eorum decreto quod confirmari petierunt, latissimè patet. Vide igitur & considera quod ad opus peteris, ad laborem vocaris. Attamen, ne viribus fatigeris, non despondeas animum. Opus quidem arduum est, & humeros poscens plusquam Athlanteos. Tu Christi tantum viscera & amorem indue, illum solum in omnibus intuere, & cum Apostolo, in eo qui te confortat omnia poteris. Quæ quia te facturum confidimus, & prudentum consilio moniti & impulsi sumus, ideo eorundem votis & petitionibus satisfacere decreuimus. Quare, authoritate officij nostri &c.

Forma literarum scrutinij Prioris Conuentualis ad Capitulum Prouinciale.

REuerendi Patres, post humilem commendationē &c. Instante celebratione capituli nostri Prouincialis hoc anno in Conuentu N. noluimus debito, quo iuxta Cōstitutiones nostras tenemur, habere scrutinium super confirmatione vel amotione Venerandi P. nostri Prioris vllo pacto deesse: ideòque vocatis per me F. N. Suppriorem, vel Vicarium conuentus N. & adunatis fratribus dicti cōuentus, ad diem 8. Maij, vt moris est, intrauimus capitulū: & cum duobus in habitu Ordinis post professionem antiquioribus, ad bancum coram omnibus accessi, & primò quidem electo per schedulas socio Prioris, Venerando P. Fratre N. scrutinium deinde super confirmatione nostri Venerandi Prioris habuimus hoc modo, videlicet. Ego F N. Supprior vel Vicarius & primus scrutator peto confirmationem.

Ego

Ego F.A. 2. scrutator peto confirmationem.
Ego F.B. 3. scrutator peto confirmationem.
Ego F.C. peto amotionem.
Ego F.D. renuncio voci meæ.

Quod scrutinium habitum & per nos subscriptum corã omnibus clausimus, & conuentus nostri sigillo signatum dedimus socio predicto, deferendum vestris RR. PP. quibus nos & conuentum nostrum commendamus. Barcinone 8. Maij. 1619.

Ego F. N. Supprior, manu propria.
Ego F. A. 2. scrutator manu propria.
Ego F. B. 3. scrutator manu propria. *A tergo, seu superscriptio:* Scrutinium Venerandi Prioris Conuentus N.

Forma literarum socij Prioris Conuentualis, ad Capitulum Prouinciale.

NOs infrascripti fidem facimus, & attestamur qualiter Venerandus Pater F. N. electus fuit à maiori parte vocalium nostri Capituli & Conuentus N. in sociũ nostri Reuerendi P. Prioris ad Capitulum Prouinciale habendum in Conuentu N. hoc anno 1619. Nam in electione eius quæ (seruatis quæ seruanda fuerant) habita est per schedulas, cùm essemus octo vel nouem, ipse habuit sex vota. Cùm ergo sit electus à maiori parte, & socius factus: rogamus vt tanquam socius admittatur. In quorum fidem his manu propia subscripsimus. Non oportet has literas claudere, aut munire sigillo, sed subsuscriptio scrutatorum, sic:

Ego F.N. Supprior vel Vicarius, ita esse attestor.
Ego F. A. 2. Scrutator, confirmo, vt supra.
Ego F. B. 3. Scrutator confirmo, vt supra.

Electores peccãtes in forma eligẽdi, aut in materia electi, sunt ea vice priuati iure & voce ad eligendum, potest tamen P. Prouincialis (si ei placuerit) illos habilitare, vt ad nouam electionẽ procedere possint, & voci restituere sic:

In Dei filio sibi dilectis Venerandis Patribus Supprio- ri, vel Vicario, & fratribus vocalibus Conuentus N. Ordi-

 nis

nis Prædicatorum F.N. Prior Prouincialis &c. Examinato diligẽter decreto electionis vestræ, quam fecistis de Venerando Patre F.N in Priorem vestri conuentus, & iudicio peritorum benè discusso, percepimus vos cõmisisse talem defectum in forma, vel materia &c. ac propterea incidisse in pœnam priuationis vocis, ita quod pro hac vice nõ potestis eligere Priorem: & quia vestram electionem (cùm iure subsistere non posset) cassauimus, & irritauimus, Conuentus vester adhuc remanet absque Priore. Nos ne hanc ob causam detrimentum patiatur, potestatẽ eligendi, quæ ad nos deuoluta erat, hac vice vobis restituimus & conferimus; vosq; & vestrum quemlibet ad eligendum habilitamus: Mandantes vobis, vt ad nouam electionem, ea discretione & prudentia procedatis, quæ nullius vitij, vel intolerabilis defectus accusari possit, eumque vobis eligatis quem vos habere, & nos confirmare possimus. Bene valete, & pro nobis Deum orate.

Forma eligendi Priorem per R.P. Prouincialem, quando ad illum propter aliquem defectum potestas eligendi deuoluta est.

IN Dei filio &c. Cum Fratres vocales Conuentus N. in electione quam fecerunt de Venerando Patre F.N. in Priorem Conuentus eorum, intolerabiliter defecerint, eligendo illegitimè natum sine dispensatione, vel à nobis, vel à iure prohibitum, vel non formando decretum electionis vel excludendo talem admittendum; & ob id non solum illi à iure eligendi quod habebant ceciderint, sed etiam potestas eligendi ad nos deuenerit ac translata fuerit: nec volentes Cõuentum præfatum, diutiùs cum grauioris alicuius damni periculo sine Priore permanere: idcircò ad prouidendum de Priore procedentes, discretorum patrũ super hoc habito consilio & iudicio, te Venerandum Patrem F. N. de cuius religione, prudentia, zelo & doctrina confidimus, ad hoc munus designauimus, ac authoritate officij nostri & præsentium tenore, eligimus, damus, præficimus & confirmamus Priorem, caput, & pastorem præfati

con-

conuentus N. & sic electum, datum, præfectum & confirmatum declaramus, in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, Amen Damusque ubi & c. vt supra.

Corripiuntur Priores per literas priuatas clausas, quarũ tenores arbitrio RR. Prouincialium dimittimus: suspendantur autem ab officio multis causis, quas explicare potest in literis sub hac forma.

NOs F. N. Ordinis Prædicatorum Prouinciæ N. Prior prouincialis, certiores facti à fide dignis te venerandum Patrem F.N. publicè iurgatum fuisse cum Domino N. & ipsum in iurgio percussisse, cum scandalo plurium adstantium, & ex tua ipsius confessione de eodem confirmati, nec valentes modò causam diffinire, scientes tamẽ eam nonnullam satisfactionem apud scandalizatos exposcere, suspendimus te ab officio Prioratus, & tibi in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, vt nullum actum ad officium Prioratus spectantem exerceas, donec re iudicialiter cognita, per nostram diffinitiuam sententiam, vel tanquam reus damneris, vel vt innocens declareris In quorum fidem &c.

Forma excusatoria Prioris prouincialis, nolentis confirmare electum vel postulatum.

VEnerandi Patres. Accepi decretum electionis vestræ, de Venerando Patre F N. in Priorem conuentus vestri N. cum postulatione pro F. N. ad idem officium, cui adiunxeratis preces pro illius confirmatione: quibus propter bonos respectus, & rationabiles causas, adhærere vel condescendere non potui prout velletis, & propterea tàm electionem quam postulationẽ cassaui, & præsentium tenore, casso & irritas esse declaro: adhortans, vos, vt me excusatum habere velitis, & ad alterius electionem denuò procedatis, Valete. *A tergo*. Venerandis Patribus Suppriori vel Præsidenti, & Vocalibus Conuentus N. Ordinis Prædicatorum.

Forma instituendi Suppriorem.

NOs F. N. &c. Requisiti vt Conuentui N. de Fratre qui Supprioratus officium competenter exequi & honestè gerere posset, prouidere vellemus, te Venerandum Patrem F. N. considerationis oculo respeximus, & in tuam sufficientiā direximus intuitum, sperātes tua industria & prudentia prædicto Conuentui pro eodem officio sufficienter esse prouisum: & propterea authoritate officij nostri, & præsentium tenore, te in dicto Conuentu assignamus remouētes assignationē tuā, à quocūq; alio cōuentu & loco, & sic assignatū instituimus, & facimus Suppriorē, cum omni authoritate & potestate, quam cęteri Suppriores in nostra prouincia, iuxta constitutiones & approbatam consuetudinem habere solent: Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt quàm primum, commode tamen, potueris, in dictum Cōuentum te conferas, & præfatum Supprioratus officium diligenter exequaris. Dat. Romæ sub nostro sigillo, die 10. Maij &c.

Forma Instituendi Vicarium super tota Prouincia.

IN Dei filio &c. Cum ad celebrandum nostrum iamiāque instans Generale Capitulum proficisci debeamus, & esse extra Prouinciam; ne propterea detrimentum patiatur, si absq; capite directore permaneat: vices nostras in & super ea tibi committere decreuimus. Ideoq. authoritate officij nostri, & præsentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. præfatum damus, instituimus, & præficimus Vicarium nostrum Generalem in & super tota nostra prouincia N. atq; ita datum, institutum & præfectum declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Damusq; tibi in & super ea & omnibus ac singulis Cœnobijs, Monasterijs, Conuentibus, locis ac domibus, necnon omnibus & singulis fratribus, sororibus, ac vtriusq; sexus personis, tam capitibus quam membris, etiā tertij ordinis, ad eam quomodolibet pertinentibus, omnē in spiritualibus & temporalibus authoritatem, quam nos habemus, & specialiter, confirmandi (si opus esset) dona-

ta-

tamen absoluendi Priores; & generaliter omnia faciendi; quæ nos facere possumus, etiam si mandatum exigerent speciale. Quæ authoritas, potestas & officium incipiat, duret ac locum habeat, quamdiu fuerimus extra prouinciam. Mandantes tam tibi, quam omnibus & singulis supra nominatis in virtute sanctæ obedientiæ, tibi quidem vt dictum Vicariatus officium suscipias, & diligenter exequaris; illis vero, vt te tanquam Vicarium nostrũ suscipiãt, habeant, ac venerentur. Non obstantibus quibuscunq; In quorum fidem &c.

Si verò instituatur Vicarius Nationis vel partis Prouinciæ, formetur sic.

IN Dei filio &c. Negotiorũ multitudo & grauitas, meique corporis & virium imbecillitas non permitunt me singulis quibusq; partibus nostræ prouinciæ (prout vellem & ipsis opus esset) intendere: & quia melius & diligentius singula prouidentur, cum frequentius & propius dispiciũtur, tibi R. Patri F.N. qui in Natione N. degis & ex propinquo crebriùs inuestigare, & penitius nosse, & religioso zelo atq. prudentia, malè vel minus benefacta corrigere, & bona promouere sufficis, in eadem Natione vices nostram committere decreuimus. Ideoq. authoritate officij nostri & præsentium tenore, te R. Patrem F.N. præfatum damus, instituimus, & preficimus Vicarium nostrum, in & super Natione N. nostræ prouinciæ, ac super omnibus & singulis Conuentibus, Monasterijs, locis ac domibus, necnon omnibus, ac singulis fratribus, sororibus, ac vtriusque sexus personis etiam tertij Ordinis tam capitibus quam membris ad dictam Nationem quomodolibet pertinentibus, omnem in spiritualibus & temporalibus authoritatem & potestatem, quam huiusmodi Nationum Vicarij, ex Constitutionibus nostris, vel approbata consuetudine habere solent. Mandantes &c.

De Visitatoribus.

VIsitatores iuxtà Constitutiones antiquas d. 2. c. 11. in Capitulo Prouinciali à P. Prouinciali, & Diffini-

toribus instituebantur: sed in Capitulo Bonoñ. 1275. in Constitutiones redactum fuit capitulo 3. vt R. P. Prouincialis totã Prouinciciã suã per se (si poterit) vel Vicarios idoneos teneatur singulis annis visitare: quibus authoritatem suam cõmittat, prout sibi videbitur expedire: potest igitur ex Constitutionibus ipse solus instituere Visitatorem.

Forma instituendi Visitatorem.

IN Dei filio &c. Cum vultum pecoris nostri (iuxta sapientis præceptum) cognoscere teneamur ex officio, diuersæ tamen, & graues occupationes, quibus nunc detinemur obsistunt, ne id per nos ipsos agere valeamus. Verumtamen tua nobis explorata, & comperta prudentia, & fides; tanti apud nos valet, vt quod per te gerimus, nos ipsos gessisse putemus. Quapropter cùm conuentus nostri N. & N. hoc anno visitati non fuerint, & nos de ipsorum dispositione certiores fieri cupiamus, eorumdem visitationem tibi commisimus. Ideoque authoritate officij nostri, & præsentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. instituimus, & facimus Visitatorem præfatorum conuentuum: damusque tibi, in & super eis, & omnibus, & singulis personis ad eos pertinentibus, tàm capitibus quàm membris, omnem in spiritualibus, & tẽporalibus authoritatem, & potestatem, quam cæteri Visitatores ex Constitutionibus nostris, vel approbata consuetudine habere solent. Mandantes tàm tibi &c.

Visitator taliter institutus, cùm primùm peruenerit ad conuentum, accepta benedictione, & facta breui oratione, conuocari faciat fratres ad capitulum, ibiq; legi suas literas: vt innotescat omnibus eius authoritas. Inde exponat succinctè quæ intendit à fratribus audire, tàm circa essentialia Religionis, & tria vota, quàm circa ceremonialia, & cęteras obseruantias Regulæ & Constitutionũ, iuxtà ea quæ in eis expressa sunt d. 2. c. 11. Inde super his faciat præceptum in virtute sanctæ obedientiæ, vt fratres dicant sibi confidenter, & zelo Religionis absq; vlla passione, quæ dicere tenẽtur. Inde vadat ad sepulturas fra-

trum

trum comitatus à conuentu, & dicto cum fratribus psalmo, De profundis. Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison, Pater noster. A porta. Orationem, Absolue quęsum*. Inde visitet infirmos, si qui sunt. Locum suæ professionis vel gradus vbiq; teneat, nisi in Capitulo dum actus visitationis exercet. In inquirendo, examinando, impēdere potest quot dies iudicauerit necessarios, & opportunos: tres verò dies tantum iuxtà Constitutiones expendat in corrigendis, & disponendis his quæ occurrunt, & per visitationem inuenit, & nihil præter victum accipiat.

Forma instituendi Inquisitorem.

IN Dei filio &c. Quamquam cælestis Paterfamilias, per Apostolos & apostolicos viros, in fertilissimo Ecclesię agro purissima credibilium fidei semina seminauerit; iniqui tamen, & inimici homines (iuxtà parabolā Euangelicam) cessantibus vel dormiētibus agricolis, in Felicia nō cessant hęresum superseminare zizania, & nisi vulpibus illis per Inquisitores tanquam per Samsonem, ignis suæ censuræ, quo Philisthæorum cadentium segetes cremantur, alligaretur ad caudas, breui tempore, dominicam messem à zizanijs præfocatam plangeremus. Nobis ergo quibus apostolico priuilegio concessa est facultas huiusmodi Censores, & Inquisitores instituendi, operosiùs laborandum est, vt hoc munus illis committatur, qui sciētiæ lumine adulterina semina à veris discernere norint, qui prudenter ijs quæ discreuerint, remedia adhibere sufficiant, qui demùm zelo fidei succensi, velint & animi fortitudine valeant, quæ prudenter disposuerant ad effectum perducere. Et quia de tuo feruenti zelo, constanti fortitudine, efficaci prudentia, catholica doctrina, & vitę integritate confidimus: eiusmodi munus tibi iniungere decreuim*. Cū igitur in Ciuitate, & Diœc. N, propter amotionem, vel obitum Reuerendi N. Inquisitionis officium vacet, nobisq; illi prouidere incumbat, authoritate Apostolica nobis, & nostro officio commissa, & pręsentiū tenore, te Reuerendum P.F.N. decernimus, instituimus

& facimus Inquisitorem hæreticę prauitatis in pręfata ciuitate, & diœc. N. factumq; institutum, & decretum declaramus, cum omnibus gratijs, priuilegijs, immunitatibus, authoritate, & potestate, quibus ceteri Inquisitores ritè instituti, Summorum Pontificum indultis, & priuilegijs, ac secularium Principum, Regum, vel Imperatorum concessione, quomodolibet potiri, & gaudere consueuerunt. Vt autem tam pręclarum sanctumque munus & opus, non vacet obidientię merito: in virtute sanctę obedientię tibi pręcipimus, vt intra horam dictum Inquisitionis officium suscipias, ac iuxtà gratiam tibi à Domino pręstitam, diligentiùs exequaris. In quorum fidem his officij nostri sigillo munitis manu propria subscripsimus &c.

Forma dandi facultatem alienandi, iuxta Breue Clementis Papæ VII. concessum Prouinciali Romano, & Magistro Ordinis super sibi subditis in Italia Conuentibus, Monasterijs, & locis.

IN Dei filio sibi dilectis, Venerandis Patribus Priori, & Fratribus nostri Conuentus N. Ordinis Prędicatorum Exposuistis nobis, quòd pro victu, sustentatione, & necessitatibus Fratrum vestri Conuentus coacti fuistis multa exponere, propter quod, ære alieno ac debitis obnoxij remansistis, & remanetis: ad quorum solutionem cũ redditus annui, ac eleemosynæ quotidianæ minimè sufficiant, necesse est vendere aliquid immobile, vt creditoribus pro iustitia satisfiat: ideòque rogastis nos, vt agrum seu fundum terrę, quem conuentus vester habet in loco N. inter alia bona ad ipsum spectantia minùs vtilem, vendendi licentiam vobis concedere vellemus. Nos igitur qui iustitiam per debitorum solutionem seruari cupimus, & agrum seu fundum illum in loco N. cuius valor annuus centum aureos non excedere, & vobis minùs vtilem esse credimus, authoritate Apostolica nobis per litteras in forma Breuis, à fel. record. Clemente VII. collata, & pręsentium

sentium

ſentium tenore, vobis dictum agrum ſeu fundum ſub ſuis finibus & terminis latius in contractu exprimendis, vẽdendi ſeu alias iuſto contractu alienandi, licentiam & facultatem concedimus: diſpoſitione fel. record. Pauli Papæ II. cui per eaſdem literas derogatur, & alijs in contrariũ facientibus non obſtantibus quibuſcunq; Dummodo ad hoc accedat aſſenſus duorum tertiorum veſtri Capituli, & pretium in dictorum debitorum ſolutionem realiter,& cũ effectu conuertatur. In quorum fidem &c.

Alia pro eodem.

IN Dei filio &c. Expoſuiſtis nobis, habere vos præ manibus vnam domum vel poſſeſſionem veſtro conuentui accommodam, quam ſi emeretis non modica vobis proueniret vtilitas: ſed cum pretium pro eius emptione non poſſit is habere niſi ex aliorum immobiliũ venditione, rogaſtis nos vt aruum, ſeu hortum, ſeu ſyluam vel domum &c. in loco N. poſitam, minus vtilem & incommodam, vedendi licentiam vobis dare vellemus. Nos igitur bonam ſpiritualium diſpoſitionem, quæ ex temporalibus benè diſpoſitis & adminiſtratis ſeruatur, in conuentu veſtro teneri, & augeri cupientes, & de prudentia atque conſcientia veſtra confidentes, quod non niſi vtilitatem publicam, & commodum commune quæretis, petitionibus veſtris facile condeſcendimus. Ideoq; authoritate Apoſtolica &c.

Forma inſtituendi Lectorem principalem.

NOs F. N. Ord. Præd. & prouinciæ N. Prior prouincialis. Cum ex commiſſione Rreuerendiſſimi Magiſtri Generalis noſtri Ordinis, vel Capituli Generalis, cõuentui N. debeamus de Lectore principali prouidere, te venerandum Patrem F. N. cuius doctrinam, docendi facilitatem & elegantiam diſſerendi, necnon probitatem & religioſos mores non paruo tempore ſumus experti, delegemus, cui munus præfatum in aliorum profectum, & tuæ obedientiæ meritum demandemus. Ideoq; authoritate vt ſuprà nobis commiſſa te F.N. præfatum damus, in-

ſti-

ſtituimus, & facimus, & ſic datum, inſtitutum & factum aſſignamus Lectorem principalem in conuentu N. cum omnibus gratijs, priuilegijs, & exemptionibus, quibus huiuſmodi Lectores potiri, & gaudere conſueuerunt. Mandamuſque tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, vt dictum lectoratus officium ſtatim ſuſcipias, & ad illius executionem & tuam pro eo aſſignationem, quamtocyus commodè tamen potueris, te accingas. Dat.

Forma licentiæ ad Epiſcopatum.

IN Dei filio &c. Æterna Dei ſapientia Chriſtus, ſicut vnà cum Patre & Spiritu ſancto in humano corpore diſparibus gradibus & officijs membra diſtinxit, ita in myſtico Eccleſiæ, quoſdam pedum aut manuum vicem gerere, quoſdam verò quaſi oculos eſſe decreuit: & licet illi quidem magis neceſſarij ſint & ampliori (iuxta Apoſtolum) honore circundati, hi tamen illorum ſunt facti rectores, qui cæteros dirigere & illuminare ſufficiant. Eiuſmodi fuerunt primum Apoſtoli, nunc autem ſunt Apoſtolici viri, plebium præſules, quos mundi lumina, ſalem terræ, ciuitates in ſublime poſitas Dominus appellauit. Ad horum conſortium nuper te tuis egregijs meritis Sũmus Pontifex extulit, cùm ciuitati N. præfecit Antiſtitem: munus certè arduum, & humeris etiam angelicis formidandum, quod tu (quæ tua eſt modeſtia) declinans ad noſtram quam profeſſus es obedientiam confugiſti, vel ſhac ſaltem ratione, vt communia noſtri Ordinis ſuffragia non amitteres, quin etiam vt (ſi iugo collum dare neceſſe eſt) ad illud ſapienter fortiterque ferendum, per illa iuueris. Nos igitur prudentiam tuam, doctrinam, religioſoſque mores, & regiminis experientiam, cognoſcentes, quãquam modeſtiam tuam laudamus, magis tamen Summi Pontificis propoſitum efferimus, Eccleſiæq. N. de tua promotione gratulamur, ac tibi Epiſcopatũ prædictum acceptandi, licentiam & facultatem (quod ex nobis eſt) præſentium tenore concedimus; ſufragia quoque, merita & beneficia noſtri Ordinis non ſolùm illæſa & integra tibi manere,

ſed

sed etiam maiori cumulo (si possibile est) superaddi volumus, & decernimus. In quorum fidem his officij nostri sigillo munitis manu propria subscripsimus &c.

Alia ad idem.

IN Dei filio &c. Quoniam iuxtà Constitutiones nostras quicunque sine licentia P. Prouincialis præsulatum receperit, suffragijs, societate, & omnibus beneficijs Ordinis, in morte & in vita priuatur: tu R. Pater, qui ob egregias animi tui dotes, & præclara merita, Episcopus factus es, eiusdmodi sufragia magnifaciens, eorum communione & participatione priuari nolles, licentiam præfatã tibi dari desideras. Nos igitur commune bonũ priuato præferentes, & fructum animarũ, in eadem ciuitate ex tua promotione sperantes, facultatem & licentiã suscipiendi prædictũ Episcopatũ, præsentium tenore tibi concedimus, suffragijs verò, meritis, & beneficijs Ordinis, non modo non priuari, sed eorũ maiori cumulo te ditari & munerari, volumus. Hortamur nihilominùs præstãtiã tuã, vt bonæ & religiosæ educationis reminiscens, talẽ te Episcopum præbeas, qualem Timotheo delineauit Apostolus. Dat &c.

Forma promouendi ad Magisterium sacræ Theologiæ.

PRomotor habeat anulum & birretum nigrum paratũ, & sedens expectet promouendum, qui flexis genibus ad pedes promotoris, interrogetur ab eo: Quid petis? & respondeat humiliter: Peto promoueri ad gradum Doctoratus & Magisterij sacræ Theologiæ. *Promotor*: Promittis tenere, seruare, docere, & defendere doctrinam sanam & catholicam, iuxtà determinationem sanctæ Matris Ecclesiæ Catholicæ Romanæ? *Promouendus*: Promitto & spõdeo in hac forma:

Professio fidei iuxtà formam Bullæ Pij Papæ IV.

EGo F. N. firma fide credo, & profiteor omnia & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet: Credo in vnum Deum patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium, & inuisibiliũ. Et in vnum Dominum Iesum Christum

ſtum filium Dei vnigenitum. Et ex Patre natum ante omnia ſæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum non factum, conſubſtantialem patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cælis. Et incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria Virgine, & homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus & ſepultus eſt. Et reſurrexit tertia die ſecundùm ſcripturas. Et aſcendit in cælum, ſedet ad dexteram Patris. Et iterùm venturus eſt cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus eſt per prophetas. Et vnam ſanctam Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor vnum Baptiſma in remiſſionem peccatorum. Et expecto reſurrectionem mortuorum. Et vitam venturi ſæculi, Amen. Apoſtolicas, & Eccleſiaſticas traditiones, reliquaſque eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes, & Conſtitutiones firmiſſimè admitto, & amplector. Item ſacram ſcripturam, iuxtà eum ſenſum quem tenuit, & tenet ſancta mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum Scripturarum, admitto: nec eã vnquam niſi iuxtà vnanimem conſenſum Patrum accipiã & interpretabor. Profiteor quoque ſeptem eſſe verè, & propriè ſacramenta nouæ legis, à Ieſu Chriſto Dño inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis, neceſſaria; ſcilicet, Baptiſmum, Confirmationẽ, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinẽ, & Matrimonium: illaque gratiã conferre, & ex his Baptiſmũ, Cõfirmationẽ, & Ordinẽ ſine ſacrilegio reiterari nõ poſſe. Receptos quoq; & approbatos Eccleſię Catholicę ritus in ſupradictorum omnium ſacramentorum ſolẽni adminiſtratione recipio, & admitto. Omnia & ſingula, quæ de peccato originali, & de iuſtificatione in ſacroſancta Tridentina Synodo diffinita, & declarata fue-

runt

runt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro viuis & defunctis, atque in sanctissimo Eucharistiæ sacramento esse verè, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem vnà cum anima, & Diuinitate Domini nostri Iesu Christi, fierique conuersionem totius substātiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, quam cōuersionem Catholica Ecclesia Transubstantiationem appellat. Fateor etiā sub altera tantùm specie, totum, atque integrum Christum, verumque sacramentum sumi. Constanter teneo, Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragijs iuuari Similiter, & Sanctos vnà cū Christo regnantes, venerandos atque inuocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmiter assero, imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habēdas & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationē impartiendam. Indulgētiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque vsum Christiano populo maxime salutarē esse affirmo. Sanctam Catholicā, & Apostolicā Romanā Ecclesiā omnium Ecclesiam matrem, & magistram agnosco. Romanoq. Pontifici beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario, veram obedientiam spondeo, ac iuro. Cætera item omnia à sacris canonibus, & œcumenicis Concilijs, ac præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, diffinita & declarata, indubitanter recipio atque profiteor, simulque contraria omnia atque hæreses quascunque ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & immaculatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissimè, Deo adiuuante, retinere, confiteri, atque à meis subditis seu illis, quorū cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari (quantum in

me

me erit) curaturum. Ego idem F. N. spondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Promotor. Quoniam sapientiam vocasti amicã, & amator factus formæ illius, quæsisti eam tibi sponsam assumere ecce Deus dat tibi eam sponsam, vt semper tecum sit, & cor tuum possideat. In signũ ergo; Accipe anulum in manu tua, & ego authoritate Apostolica per literas &c. mihi commissa, Instituo, creo, & facio te Doctorem & Magistrum in sacra Theologia, doque tibi potestatem & facultatem publicè legendi, docendi, intepretandi, exponendi, & declarandi sacram Theologiam, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Deinde surgat, & faciat promouendum sedere in sua sella dicens:

PRomoueo te ad gradum Magisterij sacræ Theologiæ, annumerans te consortio Doctorum & Magistrorũ dictæ facultatis: ita collocet & sedere te faciat Dominus cum principibus, vt solium gloriæ teneas.

Deinde imponit birretum capiti eius dicens:

ACcipe insulam seu birretum nigrum, insigne Magisterij: sic ornet te Deus corona gloriæ.

Deinde eleuet eum, & dans ei osculum dicat:

ECce odor filij mei, sicut odor agri pleni: crescere te faciat Dominus in millibus, & benedicat tibi in sæcula sæculorum, Amen.

Forma literarum promotionis ad Magisterium.

IN Dei filiu &c. Graues & honesti labores illi, quos ab adolescentia, multis annis in diuersis gymnasijs, bonas literas quasi fugientes persequendo, tulisti, & deinde pluribus in locis legendo, differendo, disputando, & humanam Diuinamque Philosophiam alios docendo, multa cum laude & fructu prosequutus fuisti, meritò requirunt gloriosum fructum honoris, quo nullum maiorem possunt interim virtutibus exhibere mortales. Nos quoque decet excellentiæ quæ in te est, vel naturalis ingenij, vel scientiæ tot laboribus, & incommodis acquisitæ, illũ præbere, præfer-

fertim cum ex obedientia, pro Religione hæc omnia subieris. Cùm igitur ad ſcholaſticos gradus etiam Magiſterij fueris à Prouincia tua petitus, & iam quatuor annos in vniuerſitate N. non paruo fructu ſententias legeris, alioſque actus omnes feceris, quos iuxtà Conſtitutiones aut Capitulorum Generalium Ordinationes facere debueras, ac demùm per examinatores deputatos examinatus, idoneus ac ſufficiens habitus & iudicatus fueris. Nos prædictorum omnium rationem habentes, ac de eis pleniùs & certiùs informati authoritate Apoſtolica nobis per literas in forma Breuis commiſſa, te R. P. F. N. ad gradum Magiſterij promouemus, datiſque anulo in digitum tuum & infula ſeu birreto nigro inſigne Magiſterij tuo capiti impoſito, facimus, inſtituimus, & creamus Magiſtrum & Doctorem ſacræ Theologiæ, ac numero & conſortio Doctorum & Magiſtrorum annectimus, inſerimus, & incorporamus: dantes tibi facultatē & poteſtatē, publicè legendi, interpretandi, diſputandi, exponendi, & declarandi ſacras literas, & Diuinā ſcripturam, cū omnibus gratijs, priuilegijs, indultis, immunitatibus, exemptionibus, voce, & loco, quibus cæteri huiuſmodi Magiſtri & Doctores in Ordine noſtro ritè promoti, de iure vel approbata conſuetudine potiri, & gaudere conſueuerunt: eadem Apoſtolica authoritate diſpenſando ſupplentes, & ſupplendo diſpenſantes tecum in & ſuper omnibus & ſingulis defectibus, & alijs quibuſcunque quę huic promotioni, ex Apoſtolicis decretis aut ex noſtris Conſtitutionibus, vel Capitulorum generalium ſeu prouincialium ſtatutis, ordinationibus, & conſuetudinibus obijci poſſent. Mandantes omnibus & ſigulis, noſtræ obedientiæ ſubiectis, in virtute ſanctæ obedientiæ, vt te tanquam Magiſtrum & Doctorem (vt præfertur) habeant, ſuſcipiant, & admittant, gratijſque, priuilegijs, indultis, fauoribus &c. voce & loco prædictis, vti & potiri faciant & permitant, non obſtantibus quibuſcunque. In quorum fidem &c.

Forma licentiæ ad arctiorem vitam.

IN Dei filio &c. Religiosa consuetudo tua, quam in nostro Ordine multis annis tenuisti, spem nobis faciebat, in eadem te perseueraturum, ac apostolicum præceptum seruaturum, quo præcipit, vt quisque in qua vocatus est vocatione permaneat: sed postquam tanta te vidimus instantia postulare facultatem ad arctiorem vitam eremitarum N. transeundi, Spiritum sanctum, cuius fortè duceris impulsu, nolumus impugnare: quin potius, vbi spiritum Domini vel credimus, vel suspicamur, ibi libertatem esse volentes, præsentium tenore, libertatem & facultatẽ (quod nostrum est) tibi concedimus, ad Ordinem seu ad vitam solitariorum eremitarum transeundi, ibique per solemnem professionem Deo te dedicandi Reseruantes nobis quam nunc habemus super te iurisdictionem, donec eidem Ordini ad quem transieris, per solemnem professionem fueris obligatus. In quorum fidem &c.

Alia ad idem.

NOs F. N. Vniuersis & singulis ad quorum notitiam hæ nostræ peruenerint, fidem facimus, & attestamur, nos V. P. Fratri N. ad suæ petitionis instantiã, dedisse, prout etiam tenore præsentium damus, & concedimus facultatem & libertatem ab Ordine, habitu, & institutis nostris transeundi ad Ordinem Camalduleñ. eremitarum, quem ipsemet sub arctioris vitæ specie, suæ complexioni magis accommodum, & opportunũ delegit. Reseruantes nobis quam nunc habemus super eum iurisdictionem, donec in eo Ordine per solemnem professionem obligetur. In quorum &c.

Forma dispensandi illegitimè natos fratres professos.

NOs F. N. &c. Cupientes vt fratres nostræ curæ crediti, religioni cui addicti sunt in omnibus ad quæ Spiritus sanctus eos vocare dignatus fuerit, liberè valeant deseruire, te venerandum Religiosum F. N. quem religiosa vita, spectabiles mores, catholica doctrina, & in agendis prudentia, & honesti labores commendabilem reddunt,

autho-

authoritate Apostolica nobis & officio nostro commissa, & præsentium tenore, ad omnia & singula officia, gradus, dignitates, & ordines etiam Sacerdotij, etiam Prioratus conuentualis & prouincialis, etiam Prædicatoris generalis, ac Magisterij in sacra Thelogia, & Diffinitoris tàm Prouincialis quàm Generalis Capituli, & electoris etiam Magistri Ordinis, à quorum susceptione vel exequutione ob defectum natalium iuxtà Constitutiones nostras esses impeditus, habilitamus, & habilem facimus, non obstantibus quibuscunque. In quorum fidem &c.

Forma mittendi Prædicatorem.

NOs F.N. &c. Requisiti à Reuerendissimo D. Episcopo N. vel à Reuerendis DD. Canonicis Ecclesiæ N. vel à præstantibus officialibus Ciuitatis N. vel oppidi N. vt eorum Ecclesiæ de idoneo prædicatore pro hac Quadragesima, vel vt eorum Ecclesiæ virum qui conciones habere dignè possit hac proximè futura Quadragesima, prouidere vellemus, te venerandum F. N. cuius doctrinæ copiam & synceritatem, in dicendo facundiam & efficaciam, in moribus religionem & grauitatem nonimus, designauimus atque decernimus: cui præfatum munus demandemus: Mandamusque tibi in meritũ obedientiæ, vt opportuno tempore ad dictã ciuitatem te conferas, habiturus in eius Ecclesia conciones hac proximè futura Quadragesima, atque ita te geras & habeas, vt qui nunc exiens vadis mittẽdo verbi semina, post Pascha rediens, manipulorum spiritualium fructus vberes referas.

Alia ad idem.

NOs F.N. Recolentes Ordinem nostrum ad animarum salutẽ prædicatione quærendã specialiter institutum, & te venerandum Patrem F.N. zelo salutis earum accensum, tua catholica doctrina, atque naturali facundia, arte, & gratia differendi, id posse præstare, religiosis moribus, quæ dixeris comprobare, & demum verbis & exemplis ad ædificandam Ecclesiam sufficere, Ecclesiæ N. ad quam pro hac proximè futura Quadragesima petitus fuisti prædica-

tor, vel à tuis patribus concionator decretus fuisti, concionatorem definimus, damus, & deputamus: Mandantes tibi in meritum obedientiæ, vt opportuno tempore ciuitatem N. adeas, & in eius Ecclesia N. conciones habeas hac Quadragesima, ac ea peracta ad Conuentum tuum reuertaris. Hortamur denique te vt concionatoris munus suscipiens, verbum Dei tanquam ex Deo, corã Deo, in Christo loquaris &c.

Forma licentiæ peregrinandi in terram sanctam.

In Dei filio &c. Quoniam in hac vita peregrinũ te (iuxtà apostolicam sententiam) esse cognoscis, ad terram in qua Deus ipse factus homo peregrinum se fecit, religionis causa peregrinandi licentiam tibi à nobis dari petisti. Nos ergo eò faciliùs tuis petitionibus condescendimus, quò vehemẽtiùs cupimus, vt eidem Domino nostro Iesu Christo, per spiritum (quæ nostra perfectio est) renascaris, mundo moriaris, inque vitæ nouitate resurgas, atque in cælestibus tota mente verseris, ac propterea, ad natiuitatis, mortis, resurrectionis, & ascẽsionis eius loca videnda, ibique orandum vbi steterunt pedes eius, proficiscendi licẽtiam & facultatem concedimus per præsentes. Commendamusque te omnibus & singulis conuentuum & locorũ nostrorum præsidentibus, & fratribus, ad quos eundo vel redeundo ex itinere declinaueris, vt te recipiant & hospitaliter cum charitate pertractent. In quorum fidem &c.

Alia communis & testimonialis.

NOs F. N. &c. Harum exhibitorem Veneradum P. F. N. Sacerdotem, vel studentem, vel &c. ad N cũ obedientia & nostra benedictione exeuntem, cõmendamus omnibus & singulis cõuentuum & locorum nostri Ordinis præsidentibus ac fratribus, ad quos &c. vt suprà.

Forma licentiæ scribendi in Confraternitate Rosarij.

NOs F. N. certiores facti, te Venerandum Patrem F. N. non vulgarem deuotionis affectum gerere ad Beatissimam Virginem Dei genitricem, ac propterea cupidum propagandi cultum eius, & deuotionem erga il-

lam

rum per confraternitatem Rosarij pectoribus fidelium in-ferendi: præsentium tenore tibi concedimus, vt vbicunq; fuerint huiusmodi confraternitates, nomina omnium in eis recipi volentium scribere, Rosaria benedicere, & quādo ex obedientia ad prædicandum exieris, vbi non fuerit dicta confraternitas, eam erigere, & instituere aliquem qui eius curam habeat, & recipi volentes scribat, Rosaria benedicat, deputare; & omnia & singula facere possis, & ille possit, quæ per fratres nostros ad id in nostris Ecclesijs deputatos fieri solent & possunt: dummodo pro huiusmodi scriptura, benedictione &c. nihil recipiatur. In quorum fidem his nostro sigillo munitis manu propria subscripsimus,

Alia forma ad Ecclesias extra Ordinem.

NOs F. N. &c. Attendentes ad vberes, odoratosque fructus, quos in sanctæ Ecclesiæ horti conclusi roseto protulerunt, atq; in dies magis proferunt rosea illa plantaria, quæ Rosarium Beatæ Mariæ Virginis appellantur, vbiq; illa plantari vellemus. Modus enim Deum orandi ijs inest adeò facilis, vt omnibus sit peruius, adeò numeri mysterio, & ordine ac varietate distinctus, vt omnibus possit esse iucundus, adeò frugifer, vt ad Christianæ perfectionis apicem compendiosissimè ducat, Orationem quippe Dominicam, & Angelicam salutationem, quibus Rosarium constat, nullus christianus ignorat. Psalterium proinde dicitur, quòd angelica salutatione centies & quinquagies in eo repetita, Psalmorum Dauidici Psalterij numerum referat: vtq. varietate delectet, ad quamque decimam, vnam interserit orationem dominicam. At verò si ritè persoluitur fructum reddit amplissimum: nam præter hoc quod Christi vita quæ in eo per multa mysteria recolitur meditando, mens instruitur, reficitur, & spirituali consolatione pinguescit, heroicæ illæ virtutes in eadem velut in firmamento sydera fulgentes, ad consimilia faciendum, meditantis animum trahere sufficiunt. Ad quæ præstanda si quid forte ex nostra infirmitate defi-

ceret, Beatissimæ Virginis intercessio, in eodem sæpius implorata facilè impetrabit. Cui rei sodalium Confraternitatumq; toto orbe diffusarum, in meritorum participatione communio suffragatur. Indulgentiæ demùm, peccatorumq; remissiones, à diuersis Summis Pontificibus huiusmodi sodalibus & confraternitatibus collatæ, ad hæc plurimùm conferunt. His forsan aut alijs, bonis tamen rationibus moti Christi fideles oppidi N. vel ecclesię N. cupientes tanto ditari thesauro, Confraternitatem huiusmodi in eadem habere, & Altare pro ea deputare cupiũt atq; vt dictarum indulgentiarum possint esse participes, nostram super his licentiam petierunt. Nos igitur gloriosissimę virginis Marię cultum augere, & fidelium animos ad veram pietatem, & deuotionem per hęc accendere cupientes, tibi Reuerendo N. vel vobis in Christo dilectis fidelibus oppidi N. pręsentium tenore concedimus, vt in Ecclesia N. Confraternitatem Rosarij huiusmodi instituere & habere, Altare pro ea deputare possitis, cui nunc primùm Reuerendum D. N. Rectorem, & directorẽ damus, & nominamus, & post eum successiuè, qui per confratres pro tempore deputabitur; cui nomina omniũ in eadem recipi volentium scribendi. Rosaria seu coronulas benedicendi, & omnia & singula faciendi, quę per fratres nostros ad id in nostris Ecclesijs deputatos fieri solent & possunt, facultatem concedimus: dummodò pro huiusmodi receptione, scriptura, benedictione, & alijs similibus nihil exigatur aut recipiatur, ne pietas in quęstum, & deuotio degeneret in auaritiam. Volumus autẽ pro recognitione, quòd nomina eorum qui nunc primùm scribentur, ad Conuentum nostri Ordinis, Ecclesiæ vestrę propinquiorem deferantur. In quorum &c.

Forma recipiendi ad beneficia Ordinis.

IN Dei Filio &c. Deuotus vestræ charitatis affectus, quem ad nostrum Ordinem vos habere multiplici & grata fratrum nostrorum relatione cognouimus, meritò requirit, vt beneficia Ordini nostro Dei benignitate col-

lata

lata vobis gratius impertiamus. Quare de omnipotentis Dei misericordia & liberalitate confisi, omnium Missarũ, orationum; prædicationum, studiorum, vigiliarum, ieiuniorum, abstinentiarum, laborum, cæterorumq; bonorum operum ac meritorum, quæ per fratres, & sorores nostras Diuina bonitas (in nostra Prouincia) vel in orbe fieri dederit vniuerso, communionem, & participationem concedimus, & elargimur: vosq; ad ipsius Ordinis (vel Prouinciæ) beneficia & suffragia recipimus, & admittimus, in vita pariter & in morte, vt multiplici sanctorum suffragiorum præsidio adiuti, hic augmentum gratiæ, & in futuro vitam percipiatis æternam. In quorum fidem &c.

Forma tenendi Capitulum quotidianum.

POstquam Prior ingressus fuerit Capitulum, dicat: Benedicite, & responso ab omnibus: Dominus, dicat Prior: Recitentur beneficia quæ sunt recitanda. Quibus recitatis, Prior dicat: Multa sunt beneficia, patres & fratres in Christo dilecti, quæ continuè nobis à Deo conferuntur, quibus viuimus & sustentamur. Vnde ne Domino Deo, & benefactoribus nostris inueniamur ingrati, recommitto Missis & orationibus vestris bonum statum S. S. Romanæ Ecclesiæ, capitis eius Summi Pontificis, & Collegij Reuerendissimorum Dominorum Cardinalium, maximèq; Reuerendissimi Domini Protectoris Ordinis nostri: statum omnium Prælatorum Ecclesiæ sanctæ Dei, maxime assumptorum de Ordine nostro: statũ Reuendiss. Domini Patriarchæ, vel Archiepiscopi, vel Episcopi huius Ciuitatis cum toto clero & populo suo. Quoad Ordinem nostrum, recommendo statum totius Ordinis nostri in generali. In speciali autem statum Reuerendiss. Magistri Ordinis, & Reuerendi Procuratoris Ordinis cum socijs eorundem, & omnium Prouincialium, & Priorum Ordinis, & permaximè Reuerendi Patris Prouincialis, & omnium Priorum nostræ Prouinciæ, & mei ipsius qui plurimum indigeo. Quo ad statum temporalẽ recommendo Missis, & orationibus vestris in communi statum totius

christianitatis: in particulari verò statum Serenissimi Imperatoris, & omnium Regum, Ducum Principum, Dominorum, & Communitatum totius christianitatis, maximè autem huius dominij, sub quo viuimus & sustentamur: & serenissimi Regis, vel Principis, vel magnificæ communitatis ipsius; vt Dominus pacem & tranquillitatẽ eis concedere dignetur ad regendum populum sibi commissum. Recommendo etiam vobis statum benefactorũ, parentum, consanguineorum, amicorum, beneuolorum & affectorum nostrorum, & totius Ordinis nostri, & maximè huius Conuentus, & ciuium huius Ciuitatis, & maximè talem. N. qui maximè nobis afficitur, & bonam eleemosynam contulit. Item talem N. qui grauiter infirmatur, vel est in tali N. vel tali N. necessitate, tribulatione, vel angustia constitutus. Recommendo etiam omnes Christianos qui sunt in tribulatione, in captiuitate, in seruitute infidelium, & in quibuscunq. angustijs paupertatis vel infirmitatis constituti. Multæ sunt etiam personæ, quæ in tribulationibus, & angustijs positæ sæpè rogant commendari orationibus vestris, habentes deuotionem in eis. Illas igitur secundum fidem earum vobis recommendo. Quo ad statum defunctorum in generali recommendo Missis, & orationibus vestris animas omnium fidelium defunctorum. In particulari verò animas parentum nostrorum, fratrum & sororum, Ordinis amicorum, & benefactorum, qui nobis annuales, siue quotidianas eleemosynas contulerunt, vel pro quibus à suis nobis collatæ sunt & conferuntur, & maximè illarum pro quibus eleemosynæ præcedentes recitatæ fuerunt. Insuper recommendo animam talis frattris. N. vel talis personę N. quæ his diebus ex hoc sæculo migrauit. Et si quę essent obligationes, vel eleemosynæ datæ pro aliquibus animabus, pro quibus non esset satisfactum; ego acceptò animas illas ad participationem Missarum, & omnium bonorum nostrorum donec fuerit pro eis satisfactum coram Domino Deo. Hos igitur nominatos, & alios me-

ritò

titò Hominiados tàm viuos quam defunctos, Missis & orationibus vestris recommendo, pro quibus omnibus in præsentiarum dicemus ad Dominum. Prior surgens dicat orationē Retribuere. Psal. Ad te leuaui, cum Gloria Patri. De profundis, cum Requiem, Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos. ℣. Oremus pro Domino Papa ℟. Dominus conseruet eum, & viuificet eum, & beatum faciat in terra, & non tradat eum in animam inimicorum eius. ℣. Saluos fac seruo tuos & ancillas tuas. ℟. Deus meus sperantes in te. ℣. Requiescant in pace. ℟. Amen. Dominus vobiscum. Oremus. *Oratio*. Omnipotens sempiterne Deus, qui facis mirabilia magna solus, prætende super famulum tuum Papam nostrum, & super cunctas congregationes illi commissas, spiritum gratiæ salutaris: & vt in veritate tibi complaceant, perpetuum eis rorem tuæ benedictionis infunde. Prætende Domine famulis & famulabus tuis dexteram cælestis auxilij, vt te toto corde perquirant, & quæ digne postulant assequantur. Fidelium Deus omnium conditor & redemptor, animabus famulorum famularumque tuarū remissionem cunctorum tribue peccatorum: vt indulgentiam quam semper optauerunt, pijs supplicationibus consequantur. Qui viuis & regnas per omnia sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Forma ad induendum Nouitios.

CVm aliquis recipi ad Ordinem petit, Prior de consensu Capituli eligat tres examinatores, qui recipiē-dum examinent, an sit aptus Religioni nostræ, an sit boni ingenij & competentis literaturæ, & quanto tempore ipse habuit hanc voluntatem, & qua ratione ingrediatur, si propter deuotionem, vel fugam laboris, vel necessitatem, vel parentum rigiditates: & si est, coniugatus, vel seruus, vel habet reddere rationē de administratione, vel sit debitis obligatus, vel professus alterius Religionis, vel habeat occultam infirmitatem: an sit illegitimus, & cuius ætatis. Cùm igitur quilibet de his eum examinauerit, re-

ferant Priori & Capitulo quid sibi videatur de illo. Tunc Prior quærat cōassensum fratrum, & si maior pars consenserit, si in clericum est recipiendus, poterit recipi: si verò fuerit conuersus, requiritur authoritas Prouincialis, & consensus duarum partium vocalium. Vocales autē hic sunt omnes clerici professi. Interim magister Nouitiorum instruat eum quomodo se habere debeat in capitulo, & quomodo se prosternat, & ad petitionem Prioris petentis quid petat, quod respondeat: Misericordiam Dei & vestram. Cùm igitur ducendus est ad capitulum, magister Nouitiorum eum ducat vsque ad mediū capituli, & ostēdat ei locum veniæ faciendæ. Qui toto corpore in terram prostratus, & manibus in modum crucis extensis, Priori petenti quid quærat, respondeat: Misericordiam Dei & vestram. Tunc Prior faciat eum surgere & dicat ei: Fili charissime in ista petitione tua duo petis, scilicet misericordiam Dei, & nostram: sed misericordiam Dei tibi dare non possumus, sed benè credimus te fuisse eam consecutum, quia Dominus Deus te inspirauit ad ingressū huius Religionis. Nostram autem misericordiam tibi dare non possumus sine quibusdam conditionibus, quas si non haberes, aut non proponeres obseruare, non posses habere misericordiam nostram. ¶ Nam in primis, si esses coniugatus, & matrimonium consūmasses cum vxore tua, non possemus te recipere, quia tu illi esses obligatus. ¶ Secundò, si esses seruus empititius, similiter non possemus te recipere, quia esses in potestate domini tui. ¶ Tertiò, si haberes debita magna, quæ soluere non posses, aut esses obligatus reddere rationem alicuius administrationis per te factæ de rebus alterius, donec de illa esses expeditus, non possemus te similiter recipere, quia Religio est pauperrima, & non potest soluere debita aliorum. ¶ Quartò, si esses professus alterius Religionis, quia illi esses obligatus non possemus te recipere. ¶ Quintò, si haberes aliquam occultam, vel manifestam infirmitatem similiter non possemus te recipere, quia Religio propter labores suos cor-
pora

pora consumit & non restaurat, & fratres multa habent agere, quæ si infirmis continuè seruire deberent, non possent peragere. Habes tu aliquam vel aliquas istarum conditionum? Quo respondente, Pater non, dicat Prior: Ad consequendam misericordiam nostram non sufficit non habere prædicta, sed etiam oportet quod intelligas, quæ habeas seruare in Religione, ne posteà dicas te fuisse deceptum vel non credidisse tot ardua esse in ea. In primis oportet te seruare tria vota principalia Religonis, scilicet obedientiam, paupertatem, & castitatem. ¶ Quantum ad obedientiam scias quod eris obligatus seruare regulã, & constitutiones nostras, & obedientias maiorum tuorũ, ita quòd non æstimes te vllam habere libertatem, sed totaliter esse subiectum & priuatum propria voluntate. Nam non poteris manducare, vel bibere sine licentia, nec ad aliquem locum accedere, nec tibi aliqua placita facere sine voluntate tui prælati. Et si velles stare Barcinone, & tui Superiores voluerint quòd Romæ, aut Florentiæ, aut Mediolani, aut in Francia, vel in Hispania, teneberis obedire eis, & non tibi complacere. Quantum ad paupertatem similiter non poteris habere aliquid quantumcunque modicum, quod possit dici tuum, vel quod tu possis dicere, hoc meum est; sed ea quæ tibi erunt concessa, erũt subiecta voluntati Prælati tui, qui ea tibi auferre poterit quotiescunq; voluerit, & tu non habebis contra eum ius aliquod. Nec poteris tenere pecunias, & si tibi datæ fuerint non poteris eas expendere, nec aliquid de tibi concessis donare, alienare, vel commutare sine licentia Prælati tui, quantumcunq; minimum sit. Circa castitatem tenebrieris nõ solum seruare castitatem corporis, sed etiam mentis, idest quod non cogites de rebus inhonestis, nec delecteris in illis, & vltra hoc non poteris loqui turpia, aut facere alios actus turpes, & inhonestos & lubricos nutus, & fixionem oculorum in mulieres & ita te existimes in hoc tanquam non esses homo, sed lapis vel lignum. Et ad melius seruanda ista, Regula & Constitutiones ordina-

nauerunt aliqua ad corporis macerationem, scilicet vigilias, quia quando placebit tibi dormire, tunc oportebit te surgere ad Matutinas, vel ad faciendas alias obedientias. Item ieiunia, quia vltra omnia ieiunia Ecclesiæ teneberis ieiunare à festo S. Crucis vsq; ad Pascha, exceptis diebus Dominicis, & etiam in omnibus ferijs sextis totius anni. Et non poteris comedere carnes vnquam sine necessitate, infirmitate, vel licentia. Et quia Religio est discreta, & non vult à Religioso nisi id quod potest, scias quod accedente aliqua necessitate, Prior vel Prælatus tuus poterit dispensare tecũ in huiusmodi austeritatibus aliquando, maximè in vigilijs & ieiunijs. Item oportebit te ambulare longa itinera pedestrem, & aliquando sine pecunijs quæstuando victum. Item oportebit te ire per villas ad quæstuandum grana, vinum, & alia pro victu fratrum, pro pane quærendo cum sacca, & necesse erit tibi etiam aliquando portare vestes laceratas & viles, & pati multa incommoda & multos labores; & quando ista feceris, adhuc habebis tribulationes & reprehensiones, & vilificationes, quas omnes oportet te ferre patienter, quæ & si graues sint, habent tamen magnam mercedem, scilicet vitam æternam, quam tibi ex parte Dei firmiter promitto, si prędicta obseruaueris. Vis ergo obseruare omnia prędicta pro posse tuo? Quo respondente quòd sic, dicat Prior: Dominus qui incepit ipse perficiat. Et conuentus respondeat, Amen. Tunc magister nouitiorum ducat eum ad Priorem, & faciat eum genuflectere coram eo, & vestiarius similiter portans vestes prępāratas, eas Priori porrigat, & Prior primo eum induat tunica, & posteà cingat cingulo, posteà ponat ei scapulare & caputium & vltimò cappam. Quo induto, omnibus flectentibus genua, Cantor incipiat in cantu, hymnum: Veni Creator Spiritus; & fratres bini & bini vadant cantando hymnum ad chorum. Post Priorem verò sequatur magister nouitiorũ secum ducens nouitiũ vsque ad gradus Altaris maioris, & ibi faciat eum prosterni. Completo hymno, & dicto Kyrie eleisõn &c.

&c. Pater noster. ℣. Emitte spiritum, & ℣. Saluum fac &c. & orationibus. Deus qui corda. & Prætende, à Priore dicendis; Magister nouitiorum ducat nouitiũ ante Priorem, & faciat eum genuflectere & discooperire, & Prior aspergat ipsum aqua benedicta, postmodùm verò recipiat eum ad osculum pacis, & post Priorem similter omnes fratres primo in choro dextro, posteà in sinistro, & interim cantetur: Te Deum. Quo facto Magister suus eũ ad Priorem reducat; qui si vult, tunc potest ei nomen mutare. Posteà dicat: Ecce fili tu recepisti misericordiam nostram ex parte, quia tibi dedimus habitũ nostrũ ad probationẽ: restat tibi facere professionẽ vt ipsam misericordiã nostrã possis habere cõpletè. Et quia fortè mores Religionis non placebunt tibi, aut mores tui nõ placebũt nobis: ideò authoritate Ecclesiæ, & Ordinis tibi cõcedo vnũ annũ, vt tu possis probare mores nostros & nos mores tuos. Et si tibi placebit nobiscũ viuere, & nobis placebit cõuersatio tua, recipiemus te ad professionem: alias & nos & tu erimus in libertate. Conare ergò iugum hoc pro amore Dei libenter ferre, & Magistro tuo in omnibus obedire tanquam mihi. Tunc Prior dicat: Adiutorium nostrum &c.

Forma & modus faciendi professionem.

CIrca finem anni post receptionem, Prior in capitulo mandet Magistro nouitiorum quod referat quomodo nouitius ille se habuerit. Qui fideliter referens mores eius & aptitudines ad Religionem nostram, dicat opinionẽ suã, an sit recipiendus ad professionẽ. Posteà Prior requirat consensũ capituli. Quo accedente, completo anno Magister Nouitiorum ducat nouitiũ in capitulo corã Priore, & facta prostratione, & petita misericordia Dei & Ordinis, & expositis ei per Priorẽ impedimentis, & austeritatibus vt supra in receptione nouitij notatũ est, & nouitio promittente se illas seruare velle, Prior dicat: Dominus qui incœpit ipse perficiat, & conuentus respondeat, Amen. Tunc accedens nouitius genuflectat ante Priorẽ & Prior accipiat manus nouitij inter manus suas, & liber

constitutionum super manus vtriusque ponatur, & ille qui profitetur legat: Ego frater talis &c. vt ibi habetur. Posteà solus Prior recipit ipsum ad osculum pacis. Completa professione, Prior benedicat scapulare sicut in constitutionibus scriptum est. Si fuerint plures nouitij recipiendi, mutetur in suprapositis numerus singularis in pluralem.

Forma generalis absolutionis, quæ fit in capitulis vel solemnitatibus magnis.

QVando facienda est generalis absolutio in Capitulo vel choro, fratres omnes se prosternãt. Et dicto Confiteor & Misereatur, surgat Prior solus & dicat: Si tenemini aliquo vinculo, vel aliquibus vinculis excommunicationis, suspensionis, aut interdicti, inquantum se extendũt gratiæ, & priuilegia Ordini nostro indulta, mihi cõmissa & vobis concessa, ego absoluo vos, & restituo vos sacrosanctis Sacramentis Ecclesiæ, cõmunioni & vnitati fidelium, In nomine Patris, & Filij & Spiritus sancti, Amen. Item eadem authoritate ego dispenso vobiscum super irregularitate, vel irregularitatibus, si quam vel si quas contraxistis, & habilito vos executioni ordinum, & officiorum vestrorum. Item eadem authoritate, Ego absoluo vos ab omni transgressione Regulæ & Constitutionum & Ordinationum & admonitionum maiorum vestrorum, & ab omni pœnitentia oblita & neglecta, & maximè à pœna, quæ debetur propter fractionem silentij inter duo capitula, & ab omnibus alijs, de quibus consueuit fieri absolutio in consimilibus capitulis, vel solemnitatibus, vt sitis absoluti, hic & ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, habeatisque vitam æternam, & viuatis in secula seculorũ Amen. Posteà iniungat pœnitentiam ad arbitrium suum.

Forma tenendi capitulum pro scrutinio Prioris, & electione socij Prioris euntis ad capitulum Prouinciale.

PRimò, Supprior, vel Vicarius Conuẽtus, debet intrare capitulum cum fratribus vocalibus, & statuere diem electionis soci, & scrutinij Prioris.

Secundò, exhortatur fratres ad eligendum pacificè, quietè, & concorditer socium Prioris.

Tertiò, obseruentur omnia quæ canonicè obseruantur in electione Prioris.

Quartò, eligatur socius à maiori parte.

Quintò, fiat scrutinium Prioris.

Sextò, scribantur accusationes Prioris in scrutinio.

Septimò, sigilletur scrutinium per Suppriorem, vel Vicarium conuentus coram toto conuentu sigillo conuentus, & nullo modo publicetur ante sigillationem vel post, & sic sigillatum detur socio.

Octauo, scribantur in carta petitiones, quæ fiunt à conuentu.

Nono, scribantur in eadem carta nomina fratrum, quos conuentus petit amoueri, & nomina illorum quos petit assignari.

Decimò, scribantur in eadem carta obitus fratrum, qui à tempore capituli prouincialis proximè preteriti in dicto conuentu obierunt.

Item scribantur debita conuentus in eadem carta. Hæc carta sigilletur sigillo conuentus, & detur socio vt eam portet ad capitulum prouinciale.

Item socius debet deferre capitulo nomina fratrum sui conuentus, cum expressione ordinum & officiorum suorum, conscripta in vna carta particulari, hoc ordine.

¶ Isti sunt fratres qui assignati sunt in conuentu N. de N.

Sacerdotes.

In primis Frater. N. Prior.

Fratrer. N. de N. Supprior.

Frater. N. Sacrista.

Frater N. Syndicus, & sic de singulis officialibus.

Frater N.

Et hanc cartam similiter præsentare debet R. Prouinciali, & Diffinitoribus capituli.

Forma electionis Reuerendissimi Magistri Ordinis fratrum Prædicatorum.

1. In

1. In primis cantetur Missa de Spiritu S. cum orationibus de Beata Virgine, & de Beato Dominico.
2. Disponatur locus electionis cum disco, attramento, papyro & pennis.
3. Assignentur Constitutiones, & rubricæ alicui, vel aliquibus postmodum lecturis.
4. Inuestigetur ab electoribns, qui sunt tres antiquiores Prouinciales, & quis inter eos est antiquissimus.
5. Congregentur fratres ad capitulum.
6. Publicetur determinatio examinatorum vocum.
7. Legatur Bulla, si qua legenda est. 8. Legatur rubrica, & constitutio. 9. Moneantur Priores Prouinciæ vt sint parati ad introducendum patres electores in conclaui & ad ipsum custodiendum.
10. Ordinentur custodes pro conclaui.
11 Imponantur Missæ & Orationes.
12 Fiat protestatio.
13. Fiat generalis absolutio.
14. Includantur electores in conclaui.

Ante omnia ista, debent fieri tres examinatores vocum vnus de Hispania, vnus de Italia, vnus de Gallia.

In conclaui fiant ista.

1. Legatur rubrica & cõstitutio de electione Magistri.
2. Deinde flexis genibus & deuotè dicatur hymnus, Veni creator &c. cum ℣. & oratione; & habeatur liber pro hymno & oratione dicendis.
3. Inuestigetur si aliquis elector est absens.
4. Exponatur per Vicarium de tempore procedendi, scilicet an velint illo tempore ad electionem procedere.
5. Tres antiquiores Prouinciales vadant ad discum.
6. Recipiant in aliquod vas schedulas inuolutas iuxtà formam in electione Prioris conuentualis positam.
7. Redigant omnia in scriptis in conspectu omnium secretè, & in eadem domo & loco.
8. Fiat collatio numeri ad numerum.
9. Formetur electio per antiquissimum Prouincialem

f

si ipse non est electus,& si est electus, tunc alius antiquior immediatè sub eo formet decretum; iuxtà ordinationem Capituli generalis.

Deinde incipiatur in conclaui Te Deum laudamus, & fratres ab extra ipsum prosequātur. Et conueniant omnes fratres ad locum cōclauis, & per Prouincialem antiquissimū recitetur processus electionis breuiter & succinctè, & formetur decretum vt supra. Posteà conueniant fratres ad ecclesiā, & duo Prouinciales antiquissimi ducant Magistrum Ordinis ante gradum Altaris, & Magister flexis genibus prostratus iaceat,& antiquissimus Prouincialis dicat versum, & orationem. Ver. Saluum fac seruum tuum Dominus vobiscum. Oremus. *Oratio.*

Concede quæsumus omnipotens Deus, vt famulum tuum quem ad regimen animarum nostrarum elegimus, dono tuæ gratiæ prosequaris. vt te largiente cum ipsa tibi nostra electione placeamus. Per Christum. Posteà ijdem antiquissimi Prouinciales Magistrū eleuent, & ipsū ponant in sede sua in choro dextro.

Et interim pulsetur ad capitulū, & fratres sine processionis ordine intrent capitulum, & Magister vltimo. Et positus in loco suo, fratrum orationibus se commendet, & alia quæ vult proponere proponat;& moneat fratres circa spiritualia, & actus scholaticos,& bonos mores, & vt dent memorialia & scrutinia.

Surgat Magister completo capitulo & dicat; Adiutorium nostrum &c.

Forma celebrandi Capitula Generalia, vel Prouincialia secundùm consuetudinem fratrum Prædicatorum.

In hebdomada præcedente assignationem futuri capituli, fiant quæ sequuntur.

Consilium de examinatoribus vocum teneatur per Patres nationum simul cum Prouinciali.

Collatio in capitulo fieri debet.

Statuātur custodes, ne seculares impediant capitulum

Pronuncientur in capitulo vel in mensa examinato res vocum.
Statuatur vnus qui scribat nomina fratrum aduenientiũ.
Prouideatur de fratribus vocandis conuentuum propinquorum ad processionem.
Disponantur prædicatores per totum capitulum.
Ordinentur circuli, disputationes cathedrales, & fratres qui habent tenere conclusiones.
Tertia die ante inceptionem capituli fiant hac. [*Die Iouis vel Veneris.* Scribantur nomina Patrum vocandorum ad consilium die sequenti pro electione Diffinitorum, & ponatur schedula quod mane tempestiuè veniãt ad consiliũ.
Mandetur vocalibus quòd in mane sequenti conueniant ad capitulum.
Scribatur tabula officialium capituli.
Scribatur tabula vocalium pro scrutinio Diffinitorum.
Scribantur mandata necessaria.
Scribantur in vna tabula, vel quaterno, nomina conuentuum, & dimittatur spatium pro fratribus assignãdis: & ita fiat de alijs fiendis in capitulo, puta de ordinationibus, pœnitentijs & cæteris pro actis capituli.
Die sequenti fiant hac. *Die Sabbati.*
Mane teneatur cõsilium de Diffinitoribus capituli.
Habito cõsilio vadant ad captulum.
Fiant publica mandata necessaria.
Legatur tabula officialium capituli.
Audiantur examinatores vocum.
Petantur voces fratrum, si placet sententia.
Fiat protestatio.
Fiat generalis absolutio.
Prouincialis, Prior, & Supprior vadant ad discum, & audiant vota fratrum, & sit ibi papyrus, atramentũ & calami.
Acceptis schedulis præsentibus vocalibus vadant ad infirmos, si qui sunt in domo.
Publicetur per Superiorem electio.
Vocentur electi ad medium, & imponatur eis officium diffi-

diffinitionis, & posteà sedeant in locis suis super omnes alios, quem locum teneant durante ipsorum authoritate.

Post electionem Diffinitorum, fiat sermo literalis.

Petatur assensus Diffinitorum ad omnia quæ priùs ordinata sunt, & eorum authoritate confirmentur.

Dicatur Prioribus, & socijs conuentuum, & fratribus, vt dent in scriptis fratres iuuenes, quos nouerunt aptos ad scientiam.

Mandetur socijs conuētuum quòd portent scrutinia, memorialia, petitiones, & debita conuentuum, & si qua voluerint proponere Diffinitorio, ponant in scriptis.

Ordinentur sacculi pro Diffinitoribus.

Ordinentur capsa, campanula, & alia necessaria pro Diffinitorio, & de seruitoribus.

Inuitentur per Priorem, sæculares, & religiosi ad sermonē crastinum.

Statuatur dies processionis, & qui debeant se præparare, & committatur alicui vel aliquibus.

In Diffinitorio fiant ista.

Accedat Prouincialis & Diffinitores ad locum Diffinitorij, & aperiantur scrutinia conuentuum.

Committatur alicui de Diffinitoribus dictamen ordinationum.

Audiantur Priores & Socij, & mittatur pro eis.

Audiantur Visitatores, vel Vicarij nationum si qui sunt, & mittatur pro eis.

Sit in Diffinitorio aliquod folium in quo conscripta sint nomina omnium Priorum Prouinciæ de per se, & iuxtà nomen cuiuslibet Prioris, ponatur nomen Socij conuentus sui, & Visitatoris, & Vicarij nationum, vt quando Diffinitorium mittit pro aliquo Priore, mittatur etiam pro Socio & Visitatore, & Vicario nationis, si fuerint presentes.

Proponatur in mensa quod si fratres volunt aliquid proponere in Diffinitorio, citò se expedient, & tales volentes proponere audiantur.

Videantur petitiones conuentuum, memorialia fratrum, & literæ dominorum, & communitatum, si quę sunt.
Videatur numerus fratrum iuxtà conuentus Prouinciæ.
Examinetur qui Priores sint absoluendi.
Disponantur assignationes fratrum pro conuentibus.
Fiant Prędicatores generales.
Assignentur studentes.
Dentur pœnitentiæ.
Fiant Vicarij in cōuētibus, in quibus Priores sunt absoluti.
Assignentur suffragia pro viuis & mortuis.
Dentur Socij Prouinciali, vel Diffinitori euntibus ad Capitulum generale.
Assignetur sequens Capitulum Prouinciale.
Instituantur Iudices ad causas.
Taxetur pœna in eorum literis.
Audiantur Iudices.
Approbentur eorum sententię.
Prouincialis reddat computum de receptis & expensis Prouinciæ.
Fiat ratiocinium de receptis & expensis capituli.
Prouideatur Prouinciali & Diffinitoribus, & alijs qui laborauerunt pro capitulo,
Fiant literæ responsiuæ dominis, & communitatibus.
Die sequenti fiant ista. *Die Dominico vel die Lunæ.*
Declareantur Iudices ad causas.
Exponantur examinatores literarum de beneficijs.
Videatur si qua præter consueta sint dicenda in capitulo.
Pulsetur ad capitulum.
Post Benedicite, legitur constitutio de solemni celebratione capituli à principio vsq; ad finem illius S. scilicet, Finito sermone.
Dicatur Veni creator Spiritus, cum versu & collecta.
Detur benedictio sermocinanti, & fiat sermo,
Finito sermone legatur constitutio ab illo loco, Finito sermone,
Recitentur obitus fratrum.

Fiat

Fiat commendatio viuorum & defunctorum, dicatur psal. Ad te leuaui, & De profundis, cum versibus & collectis, vt dicitur in eodem capitulo, vbi suprà.

Die sequenti fiant ista. *Die Martis.*

Egrediantur qui non sunt de corpore capituli.

Legantur qui deficiunt,& excusentur.

Culpæ audiantur singulorum de capitulo.

Quando Priores dicunt culpas suas, petantur Visitator, Vicarius illius nationis, & socius conuentus.

Committatur audientia reliquarum culparum.

Die sequenti. *Die Mercurij.*

Teneatur consilium de Diffinitore mittendo ad capitulũ Generale.

Pulsetur ad capitulum.

Mandetur fratribus quod non discedant.

Prouincialis, Prior, & Supprior vadant ad discum.

Scrutentur per schedulas vota fratrum, & publicetur electio. Vocetur electus ad medium,& imponatur sibi officiũ diffinitionis.

Die sequenti fiant ista. *Die Iouis.*

Procedatur ad scrutinium Prouincialis per Diffinitores.

Sigilletur in conspectu omnium. Requirantur petitiones.

Scribatur in scrutinio nomen Diffinitoris & socij. Assignetur scrutinium Diffinitori, si pręsens est in capitulo.

Die sequenti fiant ista. *Die Veneris.*

Pulsetur ad capitulum. Legatur constitutio de Capitulo generalissimo, ibi, De solutione autem quæstionum &c. Post Benedicite, recitentur beneficia. Exhortentur fratres vt benignè & humiliter suscipiant quę acta sunt. Legantur acta capituli. Priores absoluti veniant ad medium capituli, & consignent sigilla conuentuum suorum. Fiat mandatum quòd nullus socius conuentuum recedat de capitulo sine actis. Significetur iter Prouincialis. Fiat generalis absolutio. Consignentur Diffinitoribus aut Vicarijs conuentuum, vel socijs sigilla conuentuum. Terminetur capitulum per Adiutorium nostrum.

Posteà ista fiant.

Videatur de contributionibus persoluendis [Exhortentur fratres ad benè exequenda officia sua, & Priores ad recipiendos nouitios bene natos, & aptos pro Ordine. [Dentur fratribus literę responsiuæ Dominis, & communitatibus, quas portent. [Solicitentur fratres vt citò vadant ad conuentus suos. [Ordinetur vnus quaternus, in quo ponantur puncta literarum directarum aut Capitulo, aut Magistro Ordinis vel Prouinciali, & scribatur datum, & dies qua fuerunt receptæ. [Ordinetur de responsionibus literarum receptarum.

Circa processionem generalem Capituli.

Scribantur sigillatim omnes fratres iuxtà gradus suos. Prouideatur de via processionis. [Ordinetur vbi debet cātari Missa. [In quibus sit magis cantandum. Si alicubi debet pausari processio. [Fiant ordinatores processionis qui præuideant viam, & cum silentio corrigant fratres. [Sint fratres præparati cum reliquijs Sanctorum. Prædicti fratres & cantores sint rasi. [Fiant plures ordines de cantoribus. [Scribantur xij. fratres, qui sint primi parati in processione. [Publicetur processio in prædicatione. [Ante processionem Prouincialis intret capitulum, & declaret modum processionis, & hortetur fratres, vt discretè & honestè incedant, & faciat aliqua mandata super hoc. [Inter Missarū solēnia fiat sermo. [Finita Missa omnes processionaliter redeāt ad conuentū. [Sint in processione duæ cruces cum quatuor acolytis, vna in principio, alia in medio.

Ista sunt mandata obseruanda in Capitulis Generalibus & Prouincialibus.

Nullus recedat à capitulo absque licentia. [Fratres sint soliciti circa celebrationem Missarum, & sequelam chori. [Fratres sint soliciti intrare capitulum quando pulsatur, & similiter circa processiones fiendas post Completoriū. [Omni die veniant ad processionem quæ fit post Missam conuentus. [Officium Diuinum diurnū, pariter & nocturnum in Ecclesia deuotè dicatur. Nullus recedat, nisi priùs con-

consignauerit pannos, & clauem cellæ officiali deputato. ¶Nullus transmutet pannos de loco ad locum, nec deponat schedulas. ¶Nullus mittat extrà conuentum vtensilia capituli,& conuentus,nec etiam cibaria.

Nullus contrahat debita in ciuitate.

Nullus accedat ad loca suspecta & inhonesta.

Nullus dormiat extrà conuentum absque licentia Prouincialis. Quilibet sit cautus in portando,& tenendo ignẽ in cella de nocte.

Nullus committat defectum in officio sibi commisso. Fratres sint obedientes officialibus capituli,secudũ quod fuerint ab eis requisiti.

Nullus frater vadat solus in ciuitate, aut sine cappa.

Nullus frater accedat ad aliquod Monasterium monialium absque licentia Prouincialis.

FINIS FORMVLARII.

MAGISTRORVM ORDINIS SERIES.

BEATVS DOMINICVS INSTITVTOR, & primus Magister Ordinis Prædicatorum.

2. *Fr. Iordanus Saxo.*
3. S. *Raymundus de Penyafort Barcinonen.*
4. *Fr. Ioãnes Theutonicus.*
5. *Fr. Hũbertus Burgũdus.*
6. *Fr. Ioan. Vercellẽs. Ital.*
7. *Fr.* Munio *Zamorensis Hispanus.*
8. *Fr. Stephanus Bisuntinus Burgundus.*
9. *Fr. Nicolaus Taruisinus Italus.*
10. *Fr. Albertus Clauarus Genuensis.*
11. *Fr. Bernardus Vizicẽsis Gallus.*
12. *Fr. Aymericus Placentinus Italus.*
13. *Fr. Berengarius Gallus.*
14. *Fr. Heruens Natalis Brito.*
15. *Fr. Barnabas Vercellẽsis.*
16. *Fr. Hugo Cãpan' Gall.*
17. *Fr. Gerardus de Domaro.*
18. *Fr. Petrus de Palma*

Burgundus.
19. Fr. *Guarinus de Giaco Gallus.*
20. *Fr.Ioãnes de* Molẽdino.
21. *Fr.*Simõ *Lingonẽ.Burg.*
22. *Fr.Helias Raymũdi Petragoli.*
23. *Fr.Raymũd' de* Capua.
24. *Fr.Thomas Firmanus Italus.*
25. *Fr.Leonard' Stacij Ital.*
26. *Fr. Bartholomaeus Texerij.*
27. *Fr. Petrus Roschini Gallus.*
28. *Fr.* Guido *Flamochcti Gallus.*
29. *Fr.Martialis Auribelli Gallus.*
30. *Fr.* Conradus *Astensis Ital.*
31. *Fr. Leonardus Mansuetus Italus.*
32. *Fr.* Salutus *Cassetta* Siculus.
33. *Fr. Bartholo.* Comati'.
34. *Fr. Barnabas Saxonus Neapolitanus.*
35. *Fr.Ioachimus Turrianus Venetus.*
36. Fr. *Vincentius Bandellus Italus.*
37. *Pr.Ioannes Cleree Gallus.*
38. *Fr.Thomas de Vio* Caietanus.
39. *F. Garsias de Loaysa Hispanus.*
40. *Fr. Franciscus Siluester Ferrariensis.*
41. *Fr. Paulus Butigella Papiensis.*
42. *Fr. Ioannes de Fenario Vasco.*
43. *Fr. Augustinus Recuperatus.*
44. *Fr. Albertus Gascipus Hispanus.*
45. *Fr. Frãciscus Romaus Italus.*
46. *Fr.* Stephanus *Vsusmaris Genuensis.*
47. *Fr.Vincentius Iustinianus Chiensis.*
48. *Fr.Seraphinus* Cabal*li Brixiensis.*
49. *Fr. Paulus Constabilis Ferrariensis.*
50. *Fr.* Sixtus *Fabri Lucensis.*
51. *Fr. Hippolytus Beccaria de Monte Regali.*
52. *Fr.Hieronymus Xauierre Hispanus.*
53. *Fr. Augustinus Galaminius Braschellen.*
54. *Fr.* Seraphinus *Siccus Papiensis.*
55. *Fr.Nicolaus Rodulfius* Florentinus.
56. *Frater Thomas Turcus Cremonensis.*

INCIPIVNT COMPENDIOSA Chronica, Reuerendiss. Magistrorum Generalium Ordinis Prædicatorum.

DOminus noster & Saluator Iesus Christus verus Samaritanus, infundens misericordissimè sauciato vulneribus pleno vinũ, & oleũ, immò vt verus pater familias messem videns quamplurimam, operarios autem paucos, nouissimè diebus istis misit operarios in messem suam, posuit quoq; messores ad fructus vberes in agro Dominico colligendos, fratres de Ordine Prædicatorum, qui prædicando verbo pariter & exemplo, confessiones audiendo, ac per alia virtutum exercitia, hæreticorum propulsarent vitia & extirparent, mundum errabundum verbo doctrinæ illustrarent tenebris profugatis. Qui supradicti fratres cum adhuc floruit charitas, affuit benignitas, viguit hominum compassio, in spiritus feruore abiectis sarcinis mundanarum facultatum, calceati pedes in præparatione Euangelij, pro proximorum salute multis laboribus, & vigilijs ac periculis, non solum apud christianorum nationes, verum in diuersarum regionum partes se dispersernnt, morti se pro Christo exposuerũt, & quotidie perseuerãt reddere Dño populũ acceptabilẽ, etiã in terris Infideliũ, Saracenorũ, Paganorũ, Græcorum, Bulgarorum, Cumanorum, Æthyopum, Syrorum, Iberorum, Gazarorum, Gothorum, Ruthenorum, Iacobitarum, Nubianorum, Nestorianorum, Georgianorum, Armenorum, Persarum, Indorum, Tartarorum, aliarumque infidelium nationum, vt protestantur in suis priuilegijs Alexander IV. Innocentius IV. Clemens IV. Bonifacius VIII. Ioannes XXII. & Gregorius XI. Hi enim diuina gratia cooperante, laudabilibus incrementis successiuè sanctæ Ecclesiæ profuerunt, qui assiduè flores proferentes copiosius honestatis, producunt vberius fructus vitæ. Hęc enim euidens vtilitas vniuersali Ecclesiæ prouenlens, beatissimis Apostolicis, & summis Pontificibus

nota

nota, promeruit; ipsum Ordinem Prædicatorum & fratres speciali fauore prosequi, defensare priuilegijs, ac cōmunire specialibus Sedis ante dictæ multiplicibus gratijs, vt apostolicæ gratiæ fauoribus quasi rore irrigati maioribus, semper tribuente Domino, consurgat & dilatetur ipsorum incrementum. Ne ergo tam gloriosorum virorum nostri Ordinis fratrum laudabilia opera, ipsa negligentia, quæ est mater ingratitudinis, & gratiæ inimica, aboleret; curaui post terga metentium cum humili Ruth hinc inde spicas per modum Chronicę ab Ordinis nostri origine, gloriosorum fratrum magis studiosorum solicitudinem circa doctrinam, & scripta plus quam vitam cœpi colligere: quoniam multorum vitæ gloriosæ in vitas fratrum sunt collectæ, vt legentibus normam & formam cæterisque traderem imitandi, atque ea quæ oculi mei minimè reperire potuerunt, eisque nota secundum discretionē patriarum, nationum, atque terrarum, ipsi ad hunc tractatum addere atq; apponere curent, in laudem & gloriā nominis Domini nostri Iesu Christi. Qui cum Patre & Spiritu Sancto viuit & regnat Deus vnus in sæcula sæculorū, Amen.

DE ORIGINE BEATISSIMI DOMINICI *Patris nostri, & institutione Ordinis Prædicatorum.*

ANno igitur M.CC.III. tempore Innocentij III. qui cœpit anno Domini M CXC VIII. & sedit annis XVIII. mensibus IIII. diebus XXIII. & huius Innocentij Pontificatus anno VI. Beatus Dominicus Ordinis fratrum Prædicatorum Magister & Institutor primus, natione Hispanus, de villa quæ dicitur Calaroga Oxomensis Diœcesis, vir scientia Dei plenus, vita sincerus, religione cōspicuus, incœpit Ordinem fratrum Prædicatorum mente concipere, & voto tractare, in partibus Tholosanis primordia computando, cum primùm Tholosam aduenit. Siquidem XII. Abbates Cisterciensis Ordinis cum vno Apostolicæ Sedis Legato mittuntur ab hoc Innocentio Papa in terrā

Al-

Albigensium, vt fidem catholicam prædicarent, & hæretica venena pro viribus propulsarent. Quibus de Hispania Didacus Oxomensis Episcopus habens in comitatu suo Beatum Dominicum, pro hæreticis conuertendis adiũgitur. Post biennium autem redeuntibus ad propria Legato Sedis Apostolicæ, & XII. Abbatibus dictis, & Domino Didaco Oxomensi Episcopo, Beatus Dominicus cum paucis sibi adhærentibus solus permansit ibidem, in indefessa continuatione prædicationis, & in impugnatione hæresis ferè per annos decem, vsque ad tempus Lateranensis Concilij. quod celebratum fuit anno Domini MCCXV. sub eodẽ Innocentio mense Nouembri. Hoc tempore videns Beatus Dominicus quòd aliqui nobiles in partibus Tholosanis egestate compulsi, tradebant filias suas hæreticis nutriendas & erudiendas, immò potiùs pestiferis erroribus imbuendas: earum miseratus calamitatem, instituit monasterium de Pruliano ad earum susceptionem. Vbi ancillæ Dei virtutibus & numero plurimùm excrescentes, deuotum Altissimo exhibent famulatum. Et hoc fuit primũ monasterium sororum Ordinis. Posteà successiuè beatissimus pater Dominicus post Ordinis confirmationem, instituit monasterium sancti Sixti de Vrbe, ad mandatum Domini Papæ Honorij III. in quo centum & quinque sorores inclusit. Ab his ergò omnia alia monasteria sororũ Ordinis originem habuerunt. Et sic Ordo iste sororum qui secundus Ordo appellari potest, originẽ habuit à beato Dominico. Profectus est itaque beatus Dominicus cum Fulcone Episcopo Tholosano ad dictum Concilium generale, cum quo adijt Innocentium Papam, petens vt sibi dignaretur confirmare Ordinem, qui Prædicatorum diceretur & esset. Qui cùm statim non acquiesceret, nocte visum est eidem Pontifici in somnis quòd Lateranensis Ecclesia grauem subitò minàretur ruinam. Quod dum timens aspiceret, ex aduerso vir Dei Dominicus occurrebat, humerisque totam illam casuram fabricam sustentabat. Euigilans autem, & visionem intelligens, petitionem

viri Dei hilariter acceptauit, hortans, vt ad fratres suos rediens, regulam aliquam approbatam sibi eligerent, & ad ipsum rediens confirmationem ad libitum reportaret. Eodem tempore, cùm Innocentius Papa quædam scripta dirigere vellet pro negotiijs fidei ad partes Tholosanas, deliberauit super his scribere beato Dominico, & his qui cũ eo erant. Accito autem notario ait: Sede, scribe super his fratri Dominico, & socijs eius in hæc verba. Et stãs paululum ait: Noli scribere sicut prædixi, sed sic: Fratri Dominico, & cum eo prædicantibus in partibus Tholosanis &c. Et aliquantulum plùs considerans dixit: Scribe sic: Magistro Dominico, & fratribus Prædicatoribus &c. Et ex tunc cœperunt vocari nomine isto, quod os Domini nominauit, tàm in curia, quàm alibi. Per illud tempus dum beatus Dominicus Romæ in Ecclesia sancti Petri oraret, apparuerũt ei Beatissimi Apostoli Dei Petrus & Paulus, quorũ beatus Petrus baculum, beatus verò Paulus librum porrigebant dicentes: Vade prædica, quia ad hoc ministerium es electus. Reuersus est igitur beatus Dominicus ad fratres suos Tholosæ consistentes. Erant autem fratres numero xvi. Quos conuocans apud Prullianum, inuocato primùm Spiritu sancto, Regulam beati Augustini Doctoris, & prædicatoris egregij, ipsi pariter re, & nomine Prædicatores futuri, vnanimiter elegerunt; quasdam arctioris vitæ consuetudines, quas sibi per formam Constitutionum obseruandas statuerunt, insuper assumentes. Electa autem Regula, beatus Dominicus Romam rediens, inuenit Innocentium Papã apud Perusium defunctum, & Honorium III. electum, à quo Ordinis confirmationem impetrauit.

De habitu fratrum Prædicatorum dato per beatam Virginem, & de Prophetia Abbatis Ioachim, & de institutione fratrum & sororum tertij habitus.

ANno itaque Domini M.CCXVI. xj. kalẽdas Ianuarij, in crastino sancti Thomæ Apostoli, Romæ apud S. Sabinam Ordo fratrum Prædicatorum est confirmatus

Pon-

Pontificatus Domini Honorij Papæ III. annô primo. Nec est prætereundum, quod confirmatione Ordinis habita, beatus Dominicus, & alij primitiui fratres habitum quem habemus non statim deferre cœperunt, sed super pelliceis vsi sunt ad modum canonicorum regularium, cuius Ordinis fuerat beatus Dominicus vsque ad ingressum Magistri Reginaldi Decani Aurelianēsis ad Ordinem nostrum, qui ipso anno confirmationis ingressus est. Huic Magistro Reginaldo grauiter decumbenti, & à medicis desperato, nocte quandam Beata Virgo apparēs salutari vnctione perūxit eum, atque sanauit, eique habitum Ordinis ostēdens, ait; En habitus Ordinis tui. Qua reuelatione facta fratres habitu Ordinis cælitus signato vti cœperunt. Venerabilis autem Abbas Ioachim Floriacensis Ordinis institutor, fratribus suis habitum, quem dictus Magister Reginaldus à Beata Virgine acceperat prophetice demōstrans, in quodam monasterio sui Ordinis, quod est in Calabria depingi, & etiam in Ecclesia S. Marci de Venetijs opere musiuo fieri fecit, dicens. Citò surget in Ecclesia Dei nouus Ordo docentium, cui præerit vnus maior, & cum eo, & sub eo, erunt XII. præfatum Ordinem regentes. Quia sicut Iacob Patriarcha cum xij. filijs ingressus est Ægyptum, sic ipse cum xij. illis in illo Ordine post ipsum ingredientur, & illuminabūnt mundum. Diuina præterea prouidentia Beatum Dominicum secundum quòd de beato Iob scriptū est cap. 5. Sciesque quod multiplex erit semen tuum, & progenies tua vt herba terræ, nobili prole fæcundauit. Dispergente namque Beato Dominico fratres suos tāquam quosdam radios, immò quædam luminaria, vbique terrarum cœperunt in breui tempore copiose multiplicari. Eodem tempore dum per totā Italiam. & etiam per partes Tholosanas hæreticorum, & illis credentium perfidia in tantū diffusa esset, quod quasi nullus catholicus eis posset resistere, adeo etiam iura Ecclesiæ à laicis fuerant occupata, quòd Pontifices & Clerici mendicare cogebantur, insuper & venenosa hæreticorum

vesa-

vesaniæ adeò multorum, & potentium animos subuerterat, quòd sine magna fidelium multitudine non poterant coerceri quin suos errores publicè prædicarēt, & in scholis docerent. Volens igitur feruentissimus fidei zelator Beatissimus pater Dominicus, tàm bona & iura Ecclesiæ defendere, quam hæreticorum venenosa figmenta detegere, aduocatis quibusdam viris fidelibus sibi deuotis cœpit cum eis de Ecclesiæ defensione, & de hæretica perfidia extirpanda tractare. Et vt competentiùs talia perficere posset, instinctu Spiritus sancti cogitauit nouum Ordinem catholicorum laicorum facere in pœnitentia viuentium, qui eum adiuuarent ad hæreticorum perfidiam abolendam, & Ecclesiam & fidem catholicam defendendam. Et quos voluntarios inuenisset, faciebat iurare quòd omnia bona sua, & vitam corporalem pro his exponerent. Quapropter cum multos tales inuenisset, eos fratres de militia Iesu Christi appellauit. Et vt vxores eorum eos non impedirent, faciebat etiam eas iurare quòd in negotio Ecclesiæ, & fidei defensandæ, nullum maritis præstarent impedimentum. Vt autem tales manifestè ab alijs discernerentur, tàm viris quàm eorum vxoribus habitum albū & nigrum contulit, & eis certum numerum orationum indixit, cum quibusdam ieiunijs, & alijs abstinentijs, fratresque & sorores de militia Iesu Christi appellauit. Igitur cùm ministerio Beati Dominici, & aliorum fratrum Prædicatorum, auxilioque & armis militum militiæ Iesu Christi, hæretici fuissent quàm plurimùm debellati & destructi, in tantum quòd in canonizatione Beati Dominici probatum fuit quòd plusquam centum milia hæreticorū per doctrinam, merita & miracula Beati Dominici fuerant ad fidem conuersa, post obitum Beati Patris Dominici, & eius solemnem canonizationem visum est tàm patribus Ordinis, quàm ipsis confratribus militiæ Iesu Christi, ad honorem Beati Dominici sui institutoris mutare nomen militiæ in nomen pœnitētiæ, & appellari voluerunt fratres & sorores de pœnitentia B. Dominici. Qui sub vtroque nomi-

nomine & titulo diuersa priuilegia à Sede Apostolica habuerunt,& nouissimè per D. Innocentium Papam VII. iste Ordo fuit plenissimè confirmatus, & gaudet omnibus priuilegijs,quibus gaudent fratres Ordinis. Et sic beatissimus P. Dominicus tres Ordines instituit & fundauit ad laudẽ Patris & Filij,& Spiritus Sancti.

De receptione Conuentuum Bononiensis & Parisiensis, & primis Capitulis Generalibus, & obitu B. Dominici & Magistri Reginaldi.

ANno Domini M. CCXVIII. fratribus Prædicatoribus data est domus S. Iacobi Parisius à Magistro Ioanne Decano S. Quintini, & Vniuersitate Parisiensi. Inde missus fuit frater Petrus Cellani Lemouicam, vbi factus est primus conuentus Franciæ. Et statim post missi sunt fratres Remis & Aurelianis, & eodem anno conuentus ibi receperunt. Hoc tempore multi magni, & literati viri Archidiaconi, Decani, Abbates, Priores, Doctores omniũ facultatum, Ordinem intrauerunt. Inter quos Bononiæ fuerunt Magister Rolandus Cremonensis summus Philosophus, qui primus Parisius ex fratribus in Theologia rexit, & Summam gloriosam compilauit. Magister etiam Clarus, qui Pœnitentiarius Papæ existens & Regens in iure Canonico Ordinem intrauit. Magister quoque Moneta famosissimus in toto orbe terrarũ, qui Summam Theologiæ contra hæreticos compilauit. [Anno Domini M. CCXIX. missi sunt fratres de Roma Bononiã à beato Dominico, quos ipse posteà subsecutus est,& misit inde fratrem Reginaldum Parisius iam antea à Regina cæli pertunctum. Qui Parisius veniens Iesum Christũ & hunc crucifixum prædicabat verbo pariter & exemplo. Vbi paulo post obdormiens in Domino, in Ecclesia sanctæ Mariæ de Campis sepultus est, quia fratres ius sepulturæ nondum habebant. Hic vir beatissimus fratrem Iordanum Theutonicum eo tempore ad Ordinẽ receperat, qui tunc temporis Parisius erat Sacræ Theologiæ baccalaureus. ¶ Anno Domini M. CCXX. fuit celebratum Bononiæ primum capi-

capitulum Generale à beato Dominico. Et anno sequenti scilicet, M.CCXXI. beatus Dominicus secundũ capitulum generale celebrauit Bononiæ. In quo capitulo ordinatum est ne possessiones, vel reditus fratres nostri retinerent, sed & his, quæ habuerunt penitus renunciauerunt. In eodem capitulo frater Iordanus prædictus, qui nondum in Ordine annum cõpleuerat, factus est. Prouincialis Lombardiæ fundatis iam per orbem circiter lx. conuentibus, qui in octo Prouincias erant distincti, scilicet Hispaniam, Franciam, Lombardiã, Romam, Prouinciam Prouinciæ, Theutoniam, Vngariam, & Angliam. Post istud capitulum generale statim, à confirmatione Ordinis anno v. obijt beatus Dominicus 5. die mensis Augusti Pontificatus Domini Honorij Papæ III. anno 5. & Bononiæ sepultus est. Contigit in diebus illis Reuerendiss. virum Dominum Vgolinum Cardinalẽ Ostiensem Apostolicæ sedis Legatum in Lombardia, qui posteà fuit Summus Põtifex & Gregorius IX. appellatus est, Bononiam Domino ordinante aduenisse. Propter quod multi & magni uiri & Ecclesiarum prælati aderant tunc præsentes. Hic cognita beati viri morte, aduenit, & officium Missæ persoluens, corpus eius sanctum cum digna deuotione sepulturæ mãdauit. Nouerat quidẽ sanctã eius cõuersationẽ in Domino, & spirituali eum dum viueret sibi adstrinxerat amoris amplexu. Qui etiam præsens extiterat, quando idem pater sanctus Romę Neapoleonem Domini Stephani Cardinalis nepotem à mortuis orando suscitauit. Aderat etiam cum prædicto Legato Reuerendissimus Patriacha Aquilegiensis, pluresq; Episcopi & Abbates, aliorumque prælatorum multitudo non parua, qui omnes eius sacro funeri interfuerunt, & dictus Reuerendissimus Cardinalis eũ proprijs manibus sepeliuit. Quo tempore quidam frater Bernardus Bononiensis dæmoniacus multũ fratres vexabat, cuius grauis vexatio fuit vna de causis quibus moti fratres salue Regina post completorium decantari instituerunt apud Bononiam, & inde per totum orbem illa

deuotio-

deuotio gloriosissimæ Virginis est diffusa. Eodem anno frater Paulus Vngarus cum quatuor socijs missus fuit ad Vngariam ad prædicandum. Hic actu erat legens in Iure canonico quando intrauit Ordinem. Hi igitur totam Prouinciam peragrantes, magnum fructum fecerunt in populo. Et multiplicatis ibidem fratribus, missi sunt aliqui à dicto fratre Paulo in terram quæ Structium dicitur, quā hæretici & schismatici incolebant: vbi post multas tribulationes tandem Domino largiente mirabiliter profecerūt. Deinde memores dicti fratres deuotionis beati Dominici qui ire volebat ad prædicandum Cumanis, qui nullam penitùs Dei notitiam habebant, ordinauerunt mittere fratres ad dictam terram. Quam ingressi, sed exire compulsi, & denuò regressi ad eam prædicare cœperūt. Et duobus ex ipsis ab infidelibus martyrio coronatis, alij in prædicationis officio perseuerantes conuerterunt primò Ducem vnum ex ipsis nomine Bruchi, qui in fidei christianæ confessione decessit. Posteà verò alium Ducem maiorem nomine Bribrech cum mille de familia sua, quē Rex Vngariæ Andreas de sacro fonte leuauit. Qui similiter susceptis sacramentis Ecclesiæ fideliter decessit. Fratres igitur perseuerantes ibidē fructū maximū fecerunt, & cōuentus cœperunt. Cùm hæc agerentur & feruor fratrū magis ad conuersionem paganorū accresceret, Dei occulto iudicio venerunt Tartarorum exercitus, qui nō solùm prædicationem prædictam impediuerunt, verumetiam circiter nonaginta fratres ad regnū cæleste per coronā martyrij transmiserūt. Post Tartarorum autem expulsionē missi sunt alij fratres, qui indefesse Dei verbum prædicantes, multa millia ex eis conuerterunt & baptizauerunt.

Item missi fuerunt à domino Papa in Bosinam & Dalmatiā fratres ad hæreticos conuertendos. Qui prædicationi & disputationibus insistentes multos hæreticos ad fidē conuerterunt, licet aliqui fratres ab eis martyrio coronati fuerint, & duo Conuētus Ordinis quos ibi habebamus igne cremati. In partibus etiam transmarinis multi fra-

tres missi ad prædicandum ibidem à Saracenis martyrio coronati sunt. Inter quos passus fuit Episcopus Ordinis nostri cum quatuor fratribus in captione Antiochiæ. Frater etiam Guido de Longimella, vir deuotus, & sanctus, in eisdem partibus cum vno socio passus est martyriū.

De Magistro Iordane secundo Ordinis Generali, & translatione, ac canonizatione Beati Dominici.

ANno Domini M.CCXXII. frater Iordanis Theutonicus de Prouincia Saxoniæ, & ipse natione Saxo, de villa quę dicitur Borterrge, diœcesis Magūtinæ, verus Israelita, electus est in secundum Magistrum Ordinis, in Capitulo Generali Parisius celebrato. Erat enim tunc Prouincialis Lombardiæ. Sub hoc Magistro fuit Ordo merito, & numero dilatatus. Qui ferè annis xv. optimè regens & dirigens Ordinem, mille fratres, & ampliùs manu sua fertur ad Ordinem recepisse, & habitu induisse. Migrauit autē ad Christū anno Domini M.CCXXXVI. xij. Februarij multis clarus miraculis. Anno Domini M.CCXXIV. mense Augusti in vigilia B. Laurentij, venerunt fratres primò in Magdeburg ciuitatem Saxoniæ, missi à Capitulo Parisiensi & Magistro Iordane ad petitionem Reuerendissimi Domini Archiepiscopi Magdeburgensis, & quorundam aliorum Episcoporum & nobilium: & secundo anno introitus fratrum primum prouinciale Capitulum est ibidem celebratum, superuenientibus tantum decem fratribus extraneis, quia in Prouincia Theutoniæ tantum quatuor conuentus erant, scilicet Frisacensis, Coloniensis, Argentinensis, & Magdeburgensis. Anno Domini M.CCXXVII. mortuo Honorio Papa, D. Gregorius IX. qui antea Dominus Hugolinus Ostiensis appellabatur, de quo supra dictum est, in Pontificali cathedra sublimatus est, & sedit annis xiiij. Eodem anno in Generali Capitulo tertio Parisius celebrato sub Magistro Iordane, erant superadditæ Prouincijs iam dictis aliæ quatuor Prouinciæ, scilicet Polonia, Dacia, Gręcia, & Terra sancta. Et sic Ordo à sua confirmatione anno xj. erat diuisus in xij. Prouin-

uincias, scilicet Hispaniam, Franciam, Lombardiam, Romanam, Prouinciam, Theutoniam, Vngariam, Angliam, Poloniam, Daciam, Greciam, & Terram sanctam. Anno Domini M CCXXXIII. crebrescentibus per totam Italiam S. Dominici euidentibus miraculis, fidelium duxit deuotio corpus sancti Patris humili loco repositum, ad altiorem locum debito cum honore transferre. Facta est ergo hæc translatio in Capitulo Generali Bononiæ post annos xiij à sepultura viri sancti. Ad quam translationem conuenerũt de mandato Domini Papę Gregorij viri Reuerẽdissimi, videlicet Archiepiscopus Rauennas,& Episcopus Mutinensis postmodum Sabinensis, Brixiensis, & Tornacensis, necnon & Magister Ordinis dulcis pater Iordanis cum diffinitoribus Capituli, Potestas quoque Bononiensis cum ciuibus multis Bononiensibus, aliarumque ciuitatum non paucis ciuibus honoratis, cum fratribus & clericis, laicisque affuerunt. Ex cuius sacris ossibus tanta prodijt odoris fragrantia, quòd non defuncti cadaueris sepulchrum, sed pigmentorum, & odoramentorum omnium apotheca patuisse videretur. Ostendit etiam Dominus multa miracula in eadem translatione, ad laudem & honorem Sancti sui, anno Domini quo suprà, Pontificatus verò Domini Gregogij IX. anno vj. à confirmatione autem Ordinis anno xvij. à transitu verò Beati Dominici xiij. Sit ergò per omnia benedictus Deus. Eodem anno constitutus Perusij præfatus Dominus Gregorius Papa, præsentibus Archiepiscopis & Episcopis, aliarumque Ecclesiarum Prælatis multis, fidelem Christi famulum Beatum Dominicum Sanctorum catalogo solemniter canonizando adscripsit, perhibens tale de eo testimonium: Quòd ita dubitabat de sanctitate eius, sicut de sanctitate beatissimorum Apostolorum Petri & Pauli: quia vt prædictum est, magnam familiaritatem adinuicem habuerãt. Consummatum est ergo totũ Canonizationis officiũ apud Perusium solemniter, anno, & temporibus præscriptis, sub Reuerendissimo & sanctissimo patre Magistro Iordane

Generali Ordinis Magistro II.& directæ sunt literæ Apostolicæ per omnia regna Ecclesiæ hoc attestantes, in quibus ipsius vitæ sinceritas,& gloriæ sublimitas,Christi fidelibus declaratur. Sub isto Magistro Iordane fratres primò fuerunt licentiati Parisius ad legendum, & ipse primus fuit, qui literas à Capitulo Generali ad Prouincias Ordinis mittere cœpit. Scripsit idem pater super Apocalypsim postillam gratiosam. Item super Priscianum minorem. Item quædam Grammaticalia delicata. Scripsit præterea libellum de Ordinis initio, qui incipit:Filijs gratiæ &c. Sub isto patre Ordinem intrauit vir eximiæ literaturæ,frater Ioãnes de S.Ægidio Magister in Theologia,& multi alij excellentes viri, quorum scripta vsque in hodiernum diem eorum sapientiam, & doctrinam demonstrant. De hoc glorioso Patre, & dulcissimo, vide librum qui Vitas fratrum dicitur,in tota tertia parte.

De S. Raymundo Ordinis nostri Magistro Generali III.

ANno Domini M. CCXXXVIII. post transitum B. Iordanis electus est Bononiæ absens in Capitulo Generali in Magistrũ Ordinis tertiũ, frater Raymundus, natione Cathalanus Barcinonen. Hic fuit excellẽtissimus Doctor in Iure Canonico,in quo multis annis rexit Bononiæ. Transeunte autẽ Episc. Barcinonense per Bononiã, eũ magnis precibus eũ secum ad patriam reduxit,& Canonicum,& præpositum Ecclesiæ Cathedralis eum fecit:vbi postmodum feria 6.in parasceue Ordinem Prædicatorum est ingressus. Audita autem fama sanctitatis, & doctrinæ eius Dominus Sabinensis Cardinalis Apostolicæ Sedis legatus,eum licet renitentem in socium legationis assumpsit,& diu secum tenuit. Cumque eum vellet Romam secum ducere, nullo modò acquieuit. Qui tamen Romam reuersus, multa de eo Domino Papæ bona narrauit. Summus vero Pontifex Grego. ix. literas præceptorias direxit,mandans ei vt ad se veniret.Qui obediens apostolicis literis, Roman veniens, ab eodem Pontifice factus est pænitentiarius & confessor Papæ,& aduocatus ac expeditor

peditor causarum pauperum. Nec multò post mandauit ei quatenus Decretales in vno volumine compilaret, quo in iudicijs & Scholis nunc omnes vtuntur. Tandem propter vigilias & labores quos, in curia contraxerat, maximè quia nunquam carnes comedere voluit, nec cibaria Ordinis mutare, in grauem incidit ægritudinem & magnam; à qua cum Romæ minimè liberari potuisset, habita cum magna difficultate licentia, ad conuentum Barcinonensem redit. In quo existens, capitulum generale ipsum absentem elegit in totius Ordinis magistrum. Et quia dubitabant eum nolle acceptare magisterium, diffinitores Capituli generalis miserunt ad eum quatuor magnos, viros vsque Barcinonam qui ei persuaderent quod Ordinis curam acceptaret, inter quos fuit frater Vgo, qui posteà fuit primus Cardinalis Ordinis nostri. Qui timens Ordinis scandalum, ad preces illorum patrum electionem cum multis lachrymis acceptauit. Hic sanctus pater multis clauit miraculis in vita & in morte, & Ordinem per biennium sapientissimè gubernauit. Hic etiam constitutiones Ordinis in duas partes diuisit sicut sunt nunc, cum anteà satis essent confusæ. Composuit etiam summam de casibus valdè vtilem, quæ Summa Raymundi appellatur. Cum autem per biennium Ordinem rexisset gloriosè, in capitulo Generali Parisius, allegans debilitatem suam generalatui cessit. Quapropter magna turbatio in Ordine exorta est, propter eius cessionem. Vnde statutum fuit hoc in cōstitutionibus, quod Magistri cessio nullo modo admitteretur de cætero, nisi propter perpetua impedimenta. Vixit autem in conuentu Barcinonensi per xxv. annos post hanc cessionem, & anno Domini M.CCLXXV. multis miraculis clarus, in festo Epiphaniæ Domini migrauit ad Christum. Hunc Clemens PP. VIII. catalogo Sanctorum adscripsit anno Domini. M.DCI.

De Magistro Ioanne Theutonico Magistro Ordinis nostri IV. & Domino Vgone Cardinali, & Beato Petro Martyre.

ANno Domini M. CCXLI. post renunciationem Magistri Raymundi, electus fuit in quartum Magistrũ Ordinis nostri, in capitulo Generali Parisius, frater Ioannes Theutonicus, quondam Episcopus Bosinensis in Vngaria, natione Vuestphalus Bremensis diœcesis. Hic Prouicialis in Vngaria existens, factus Episcopus Bosinensis, impetrauit ab Episcopatu cessionem, nulla sibi prouisione retenta. Postmodum effectus Prouincialis Lombardiæ eligitur in Magistrum. Cũq. renueret, nec vellet acceptare, allegans exceptiones Episcopatus, è cõtrariò porrecta est litera Dñi Papæ Gregorij IX. quã propter ipsũ fratres impetrauerãt, quæ ipsũ totaliter Ordinis obediẽtię supponebat. Igitur cõpulsus Ordinis magistratũ suscepit, & tanquã vir Deo plenus, ac in omni virtute cõspicuus, xij. annis cũ dimidio Ord. præfuit & virtutibus & miraculis, tã in vita, quàm in morte clarissimus, Argentinæ obijt, pridie nonas Nouẽbris, anno Dñi M. CCLIII. & illo anno non fuit celebratum generale Capitulum. Anno Dñi M. CCXLII. apud Auinionetũ Tholusanæ diœcesis in camerà Comitis Tholosani, martyrizati fuerũt pro fide Christi frater Gulielmus Arnaldi de Montepessulano Inquisitor hæreticæ prauitatis, & frater Bernardus de Rupeforti, ac frater Garsias de Aura, omnes de Ordine Prædicatorum, qui postmodum multis clauerunt miraculis. Anno Domini M. CCXLIII. post biẽnalem vacationem Sedis Apostolicæ electus est in Papam Innocentius IV. natione Ianuẽsi, & sedit annis xj. & mensibus vj. Hic primo anno sui Pontificatus fecit primum Cardinalem Ordinis fratrum Prædicatorum fratrẽ Vgonem de S. Theodorico Prouincialem Franciæ, qui fuit primus postillator totius Bibliæ, & eam tam excellenter postillauit, quòd hucusq. parem non habuit. Scripsit etiam super quatuor sententiarum libros. Item librum, quem speculum Ecclesiæ appellauit.

Et

Et sicut primis temporibus cùm solus Origenes cæteros omnes Doctores, scriptores vinceret in scribendo, ipse in Canticis scribens seipsum vicit; sic temporibus his, solus Vgo cùm postillatores omnes vinceret & excelleret suis postillis, ipse seipsum in Psalterio, & in Isaia, & in Euangelijs superauit, non tantùm extensiuè in quatuor sensibus quemlibet latiùs, & diffusiùs prosequendo, sed etiam intẽsiuè de quolibet gratiosiùs & impermixtiùs differendo. Legis enim verba per legem explanauit, nec physica, nec alia quælibet intermiscẽs, nec musas poëticas interponẽs. sed legem per legem exposuit gratiose. Fuerunt ab initio nascentis Ecclesiæ in terra sancta, & maximè in Carmelo eremitæ multi, sicut patet ex chronicis, & ex multis Sanctorum vitis. Horum conuersationem videns felicis recordationis D. Albertus Patriarcha Hierosolymitanus multùm eos spiritualiter in Domino nutriebat. Et in scriptis modum vitæ eorum redigens, separatim in cellulis per totum montẽ Carmeli antea habitãtes, sub cura vnius eorũ ipsos adunauit, & per professionis vinculum pariter colligauit, & per Sedem Apostolicam confirmari curauit. Qui post multos annos ad Papam Innocentium IV veniẽtes Lugdunum, pro eo quod Regula grauis erat, nec eis in ciuitatibus, & villis habitare licebat: obtinuerunt quòd negotium totum committeretur venerabilibus patribus, videlicet Domino Vgoni de sancto Theodorico presbytero Cardinali, fratri Guilielmo Episcopo Antacanensi, qui ambo erant de Ordine Prædicatorum. Qui eis specialem regulam scripserunt, quam ex tunc profitentur & tenent: primo per tantos viros scriptam, & secundò per Innocentium Papã IV. bullatã & confirmatã. Per idem tempus passus est pro fide Christi, & ab hæreticis veneno extinctus, frater Pontius Hispanus Inquisitor hæreticæ prauitatis apud Vrgellũ Cathalonię ciuitatẽ, & ibidẽ in Ecclesia Cathedrali multis clarẽs miraculis honorificè sepultus.

Anno Domini M.CCLII. Fr. Petrus Veronensis Ordinis Pędicatorum hæreticæ priuatis Inquisitor, ab hæ-

reticis martyrio coronatus est. Hic Prior Comensis existens, à Domino Innocentio Papa IV. Inquisitor missus contra hæreticam prauitatem, ab hæreticis passus, nonis Aprilis sabbato in albis, dum pro exequenda inquisitione contra eos properaret, occisus fuit. Hic vir beatissimus à teneris annis fidem Catholicam defendens Ordinem Prædicatorum ingressus, virtutibusque ac miraculis decoratus, euangelicam prædicationem per totam Italiam cum mirabili gratia & fructu disseminans, ac virgo permanens, nulliusque mortalis peccati macula vnquã fœdatus, martyrioque coronatus, tribus decoratus, coronis cœlum cõscendit. Hunc dum infinita miracula ad eius tumulum, & per multas mundi partes fierent, Dominus Innocentius Papa prædictus, nondum anno elapso a passione eius, sanctorum martyrum catalogo adscripsit, statuitque festum eius iij. Kalendas Maij ab vniuersali Ecclesia celebrari, quia dies passionis eius frequenter inter Paschalia festa occurrit. Passus est cum eo frater Dominicus socius eius, qui ab eodem lictore quatuor ictibus lætaliter vulneratus quinta post die obijt.

De Magistro Vmberto Generali Ordinis Magistro, & B. Thoma Aquinate, & B. Alberto Magno.

ANno Domini M.CC.LIV. mortuo Magistro Ioanne Theutonico, electus fuit apud Budam prouinciæ Vngariæ in Capitulo generali in Magistrum Ordinis quintum Magister Vmbertus natione Burgundus ex Prouinciali Franciæ, cunctis exhistens religionis exemplar, & imago. Hoc tempore quidam Canonicus Masconensis videlicet Gulielmus de sancto amore, qui Parisius legebat, ex quibusdam authoritatibus sacræ scripturæ, & Doctorum per eum malè intellectis, vel potius malignè ad suum propositum adductis, magnum libellum Domino Innocentio porrexit, in quo probare nitebatur quod fratres non poterant de eleemosinis viuere, nec mendicare, nisi cum damnatione animarum suarum. Multa insuper alia heretica, & falsa conflans, Ordines Mendicantium valde ve-

xauit. Eodem etiam tempore idem Innocentius fulminauit bullam terribilem contra Mendicantes, præcipiens in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, & sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, quod nullo modo diebus dominicis & festiuis parochianos alienos in suis Ecclesijs reciperent ad Diuina, nec eorum confessiones audirent sine speciali licentia sacerdotum parochialium, nec in Ecclesijs suis ante Missarum solemnia predicarent, sed in prima parte diei omnes parochiani ad parrochias suas ad audiendas Missas accederent, nec in Ecclesijs parrochialibus, vel quando Episcopus prædicaret, vel faceret soléniter corã se prædicare, minimè prædicare possent, & quod de funeralib' portionẽ canonicã (etiã non requisiti) infra octo dies dare tenerentur Sacerdotib' parochialib' de quorũ parochia essẽt defũcti. Istis angustijs & tribulationibus sic fratres nimium vexãtibus, ordinatum fuit, quod fratres dicerent post matutinas semptem psalmos & litanias cum orationibus beatæ Mariæ & Beati Dominici. Quæ dum in quodam conuentu dicerentur, quidam frater deuotus vidit beatam Virginem rogantem dulcissimũ filium suum, atq; dicentem: Fili exaudi eos, Fili exaudi eos. Nec mora, & ecce exaudiuit eam Dominus: nam Gulielmus de sancto amore prædictus ad instantiam Magistri Vmberti citatus, Romæ in publico consistorio coram Domino Alexandro Papa IV. à beato Alberto Magno disputando confusus, priuatus beneficijs quæ possidebat, combustoq; libro eiusdem in publico consistorio, quem contra Mẽdicantes dictauerat, è clero expulsus fuit. Contra hunc etiam ad mandatum Magistri Ordinis scripsit libellum vnum sanctus Thomas de Aquino, qui prænotatur contra impugnantes Religionem. Innocentius etiam in sua sententia permanens; dum esset Neapoli graui infirmitate percussus, aduertens quòd malè egerat religiosos molestando, ad cor rediens, dixit: Propter iniquitatem corripuisti hominem, & tabescere fecisti animam meam. Et his dictis expirauit. Cui succedens dominus

Alc-

Alexander Papa IV. bullam Innocentij contra Mendicantes reuocauit, & nullius roboris esse voluit, & aliam amplissimis fauoribus refertam Ordini gratiosissimè concessit. Ex quo tempore Cardinales & prælati dicere solebant in quodã solatio: Cauete à litanijs fratrum Prædicatorum, quia mirabilia faciunt. ¶. Anno Domini M. CCLV. mortuo eodem Papa Innocentio, successit ei Alexander iv. natione Campanus, & sedit annis vij. Hic Alexander anno pontificatus sui primo (vt prædictum est) prædictas literas Innocentij reuocauit, & libellum Gulielmi prædicti condemnauit, & publicè in Ecclesia cathedrali Ananiæ in sui & omnium prælatorum præsentia comburi fecit. Hic etiã magnus amicus religosorum fuit, & plura & insignia eis priuilegia concessit. ¶ Hoc tempore claruit frater Gulielmus de peyranta diœcesis Viennensis, vir deuotus & verax, qui summã de virtutibus & vitijs, & sermones de tẽpore, & de sanctis, ac expositionem professionis, quæ est in regula sancti Benedicti, & librum de institutione Religiosorum, & de regimine principum, & alia multa composuit. ¶ Hoc etiam tempore diuina prouidente clementia duo magna luminaria ex Ordine Prædicatorũ mũdo apparuere, scilicet luminare maius, idest B. Thomas de Aquino vt præesset diei, & luminare minus, idest D. Albertus Magnus, vt præesset nocti. De quibus posset dici illud propheticum Zachariæ 4. Isti sunt duæ oliuæ, videlicet fundentes oleum, duo filij splendoris. Et Apocal. xj. Hi sunt duæ oliuę & duo cãdelabra lucentia ante Dominum, vt luceant omnibus qui in domo Domini, idest in sancta Ecclesia sunt. Verùm quia dominus Albertus Magnus beatum Thomam de Aquino præcessit, primò de eo agetur. Albertus cognomento Magnus Philsophorum omnium totius Christianitatis sol præclarissimus, & generalis, natione Sueuus de oppido Louuingensi, prope Augustensem Ciuitatem ad quatuor miliaria, ex genealogia militarium natus, xvj. ætatis anno ordinem fratrum Prædicatorum propter deuotionem & studiũ Paduæ, vel vt alij dicunt

Colo-

Coloniæ ingressus est. Cumque studio intenderet diligẽter fortè ad maiorem beatissimæ Virginis gloriam, cui Albertus maxima deuotione afficiebatur, & deuota mente seruiebat, adeò labilis memoriæ & hebetis ingenij erat, quod nihil proficere poterat. Proficientibus autem socijs cum nihil ipse proficeret, deliberauit omninò ordinẽ relinquere. Cũque in isto proposito insisteret, in visione raptus, sibi videbatur, quod apponebat scalam ad murũ conuentus vt extrà conuentum & ordinem recederet. Cumque scalam ascendisset, vidit in summitate eius quatuor venerãdas matronas, quarum vna repulit eum, & ad terram deiecit. Cumque iteratò scalam ascendere vellet, à secunda veneranda persona secundò repulsus fuit, & ad terram deiectus. Cum autem tertiò idem attentaret, à tertia veneranda persona interrogatus fuit de causa ascẽsus sui per illam scalam. Cui verecundo vultu respondit: Domina video quod socij mei in Philosophia proficiunt, & ego nihil addiscere possum. Propter hunc igitur ruborem, discedere ab hoc ordine propono. Cui illa: Illa domina, quam vides hic, est Mater Dei, Regina cæli, & mater Misericordiæ, & nos sumus eius ancillæ. Recommitte te ei, & nos te adiuuabimus vt ipsa intercedat pro te ad filium suum, pro docili ingenio tibi concedendo. Quo audito, lætatus in his quæ audiebat, dixit: Valde libenter. Vnde rogo vos vt sitis mihi adiutrices. Cumque vna cũ ipsis reginam gloriæ rogaret, dixit illi beatissima Virgo: In qua scientia vis docilis fieri, in Theologia an in scientia naturali? Cui cum responderet, quod in naturali Philosophia, & annexis ei scientijs libentius vellet proficere, & talis fieri qualis nunquam fuit aliquis vel futurus est in ea, respondit beatissima Virgo Maria: Habebis quod rogasti. Sed quia non quæsisti scientiam filij mei, in vltimo vitæ tuæ omnem scientiam tuam amittes, & eris obtusi ingenij sicut modò existis. Annuente ergo gloriosa Virgine vt orationi, deuotioni & studio vacaret, sic facere promisit. Recedente visione ad se rediens, mãdatum V r-

ginis

ginis exequi satagens,quicquid legebat plenissimè intelligebat. Etsi aliquando aliquam difficultatem habebat orationibus apud beatam Virginem instabat,& quòd proprio ingenio non poterat,precibus impetrabat Frequenter autem rogabat ipsam beatam Virginem ne permitteret eum Philosophorum rationibus à veritate fidei auerti, sed in fidei soliditate eius animam firmaret. Quæ apparuit ei & consolās eum ait. Esto fidelis in studio perseuerans, quia Deus te tanta copia sapientiæ ditabit, quòd per libros doctrinę tuę tota Ecclesia illuminabitur.Tamē ante mortem tuam à te omnis syllogistica ars auferetur, ne in fide vacillare possis, & vt in sinceritate fidei persęueres.Hanc visionem de seipso narrauit Albertus Magnus prædictus in vltima lectione quam legit, in qua ipsa visio completa est,& verificata.Igitur vir iste sanctus & præclarissimus post adeptam diuinitùs scientiam (vt prædictum est) primò legit sententias in conuentu Hildensemensi Prouinciæ Saxonię, ex cuius conuentus refectorio naturali arte muscarum multitudinem taliter abegit, quòd de cętero vsque in presens nulla musca potuit ibi viua consistere. Postea legit in Vapingo, post in Ratispona duobus annis,deinde Parisius post sentētias gloriosę lectas Magister factus,ibidem tribus annis resedit. Deinde Coloniam reuersus,legere cępit gloriosissimè.Quo tempore sanctus Thomas de Aquino ipsum audiuit,& eius discipulus fuit. Post hæc Magister Albertus fuit Prouincialis Theutonię, & illo tempore Monasterium sororum de Susato, Colonień.diœcesis quod dicitur Paradisus, instituit, & sorores in eo introducens sua benedictione stabiliuit. Exinde à Papa Vrbano IV.propter quosdam errores eliminandos ad curiam vocatus,ad eius,petitionem & DD. Cardinalium B.Ioannis Euangelium,& Epistolas Canonicas,inaudito modo exponendo legit. De quo aduersarij veritatis obstupescentes confusi sunt.Frater Guilielmus Corinthiēsis Author libri de Apibus refert in eodem libro, quòd quidam Canonicus regularis de Bauaria vir sanctus & bo-

nus,

nus, qui pro suis negotijs ad curiam venerat, vna dierum existens in Ecclesia sancti Petri orans, ad excessum mentis raptus vidit ipsam Ecclesiam serpentibus totam plenam, quorum horribili sibilo tota Roma replebatur. Cùmque ille miraretur, vnus frater Prædicatorum Ordinis sibi incognitus Ecclesiam intrauit. Qui licet à serpentibus multipliciter impediretur, violenter tamen restitit, & eos à se repellens ascendit ambonem, in quo diebus solennibus solet legi Euangelium. Et perlecto sancti Ioannis Euangelio vsque ad Verbum caro factum est, omnis illa multitudo serpentium à sibilo cessauit, & de dicta Ecclesia effugata est. Reuelatúque est illi diu in responso, quòd ille erat frater Albertus Theutonicus. Post hæresum igitur expugnationem Vrbanus Papa fecit eum Episcopum Ratisponensem. Quam dignitatem cum tribus annis administrasset, videns vir sanctus quod armis & magnis tumultibus se implicabat, reseruatis sibi quibusdam redditibus, Episcopali curę renunciauit, & Colonię ad Ordinem redijt, ac continuè per annos 18. legit gratiosissimè. Construi autem fecit in conuẽtu Coloniensi chorum quo Diuinę laudes persoluũtur suis expensis, normamque ædificandi secundùm veram Geometriam ædificantibus dedit. Totus denique studio intentus, & bonis operibus sicut oliua fructifera intentus, feruenter clero, & populo prædicabat: cõsilia petentibus saluberrima dulciter & affectuosè dabat, deuotione præcipua vigebat, locum sepulchri sui quotidie visitabat, & officia ibidem pro se ac si esset defunctus dicebat. Quotidie post lectiones factas totũ psalterium dicebat. Ad beatissimam verò Virginem multum deuotus, sequentias eius quæ pro Sabbatis assignantur cum cantu dictauit. Et dum componeret sequentiam de assumptione eiusdem Virginis beatissimæ, quæ incipit: Salue mater Saluatoris, & venisset ad versum Salue mater pietatis, parum substitit, & deliberans quid subderet, subitò scripsit, Et totius Trinitatis nobile triclinium. Et ecce beatissima Virgo ei apparens dixit: Gratias tibi ago

bone Alberte, quia me salutasti tali salutione, quali ab alio nunquam prius salutata fui. Hic Doctor clarissimus infininita propemodum scripsit, quę vulgatissima sunt, & in fine vitę suę libellum de sacramento Altaris compilauit. Et infinita penè alia opuscula conposuit ad laudem Iesu Christi, quæ hic non enumerantur. Tandem per triennium ante mortem suam, dum semel Coloniæ legeret, omnem memoratiuam amisit. Et recordatus visionis B. Virginis, prædictam visionem quam adolescens habuit omnibus narrauit, & ait: Ego filij decętero non legam, sed confiteor publicè coram vobis me omnes articulos fidei veraciter credere, & de eis nil penitus dubitare, supplicans mihi exhiberi Ecclesiastica sacramenta tempore opportuno. Et si quid dixi, vel scripsi fidei vel bonis moribus incongruū, ex nunc ipsum reuoco, omnem doctrinam meam sanctæ matris Ecclesiæ Romanæ correctioni subdens. Et sic de cathedra Magistrali descendens, omnibus lachrymātibus ac eum osculantibus vsque ad mortem in magna simplicitate per mansit, nihil de his quæ religionis sunt prætermittens. De eius autem mirabili doctrina sequens metrum conpositum fuit: Cunctis luxisti scriptis, præclarè legisti. Mundo luxisti, quia totum scibile scisti. Anno igitur Domini M.CCLXXX. annis sex, & octo mēsibus post obitum B. Thomę de Aquino die xv. Nouembris anima illa sanctissima carne soluta est, & per Reuerendiss. Dominum Siffridum Coloniensem Archiepiscopum, accedentibus omnibus congregationibus collegiorum Coloniensis ciuitatis, necnon & dominorum omnium in circuitu, & totius Ciuitatis concursu, in choro conuentus Coloniensis Ordinis Prædicatorum ante maius Altare sepultus fuit. Cuius sepulchro tale est epitaphium insculptum. Fænix doctorum paris expers Philosophorum, Princeps Doctorum, vas fundens dogma sacrorum, Hic iacet Albertus præclarus in orbe disertus, Præ cunctis certus assertor arte repertus, Maior Platone, vix inferior Salomone, Quem tu Christe bone Doctorum iunge coronæ, Annis bis denis

minus

minus actis,ac mille tricenis, Christi nascentis de corporis exit habenis. Quinta post festum Martini luce molestum,Omne petendo Deum transiuit agens iubileum.Qui legit hoc versus,mox ad tumulum retrouersus,Inclina dicat collectam cum Requiescant.Cùm autem post aliquot tempus corpus eius in tumba positum, fuisset requisitũ, cum positum fuisset supinum vt moris est, repertum fuit genuflexũ,ac in faciẽ incuruatũ,prout orare solebat dum viueret. ¶ Non cessauit autem Deus eius gloriam reuelare post mortem,quam felix in patria possidebat. Magistro siquidem Theodorico Lectori Treuerensi in cella sua studenti quædam sancta, & nobilis mulier, quæ ei in vita sua confiteri consueuerat, xv.diebus post mortem suam apparuit,dicens se fuisse à Deo missam, vt eum de tribus certificaret,quorum veritatem scire volebat.Et cùm quęsisset ab ea,Quomodo se haberet,respondit: In conspectu sum sanctissimæ Trinitatis, quieta glorię beatitudine. Cùmque ab ea quęsisset,quæ scire desiderabat, & illa respondisset optimè ad omnia,ait illi: Cognoscisnè fratrem Albertum Theutonicum,qui nuper in Colonia defunctus est,qui fuit frater Ordinis nostri?Cui illa:Optimè.Ad quã Magister: Vbi est? inquit Et illa: Gaudet lætitia inenarrabili longè super nos.Fratri etiã Conrado de Dosborgh, eiusdem Domini Alberti socio,& ministro pro eius anima oranti, post matutinas in Ecclesia fratrum in Colonia,vigilanti post recessum aliorum fratrum, apparuit Dominus Albertus Magnus corporaliter, pretiosissimis vestibus pontificalibus indutus, habens in insula super frontẽ gemmã speciosissimã,quæ solares radios emittens totam Ecclesiam illuminabat. Qui ab eo requisitus qualiter sibi esset,respondit: Humani sensus non sunt capaces gloriæ meæ: claritas autem, quæ ex gemma frontis meæ procedit, significat inexplicabilem gloriam in claritate scientiæ, quam tradidit mihi Dominus,qua totam Ecclesiam suam dignatus est illustrare meo ministerio & labore. Et euanuit ex oculis eius, ad fruitionem Sanctæ Trinitatis,

nunc

manc & in perpetuum mansurus accedens. Hęc breuímmè de vita beati Alberti Magni dicta sufficiât. Floruit etiã hoc tempore frater Vincentius Beluacensis Ordinis Prædicatorum, qui scripsit quatuor magna specula, scilicet naturale, doctrinale, morale, & historiale, Beato Ludouico Francorum rege ei libros ministrante. Scripsit etiam librum gratiæ, & epistolam consolatoriam ad eundem sanctum Ludouicum super morte sui primogeniti. Scripsit etiam libellum de laudibus beatissimæ Virginis ex dictis sanctorum concatenatum & multa alia.

De Magistro Ioanne Vercellēsi, & de Beato Thoma Aquinate, & institutione festi corporis Christi.

ANno Domini M.CC.LXII. obijt dominus Alexander Papa iv. specialis patronus fratrum Prædicatorum, & sepultus est Viterbij in Ecclesia cathedrali, cui successit Dominus Vrbanus iv. natione Gallicus, & sedit annis tribus, mēse vno, & diebus 4. Anno Dñi MCC.LXIII. Magister Vmbertus v. Ordinis exemplar & cerimoniarũ pater, totum officium quo Ordo vtitur ordinauit: quam ordinationem Dominus Clemens Papa 4. postea approbauit & confirmauit. Scripsit etiam hic pater sanctus super regulam sancti Augustini egregiũ volumen. Item libellum de vij. gradibus contemplationis. Item de tribus votis religionis essentialibus: librum præterea de omnibus officijs Ordinis miro ordine dictauit, vt quilibet frater sciret quid sua interesset, cum ei aliquod officium imponeretur. Scripsit etiam super Constitutiones, sed non perfecit morte præuentus. Cùm igitur hic gloriosus pater annis nouem Ordinē laudabiliter rexisset, magistratui cessit anno M.CCLXIII. in capitulo Lugdunensi, & superuixit annis xi. obijtque plenus bonis operibus anno Domini M.CCLXXIV. in conuentu Valentino Prouinciæ. Hic etiam ordinari fecit librum de vitis fratrum Prædicatorũ.

¶ Anno Domini M.CCLXIV. in capitulo Parisiensi electus est in Magistrum Ordinis.vj. Frater Ioānes de Vercellis Prouincialis Lombardiæ, magnæ prudētiæ & sapiē-

tiæ vir. Hic transferri fecit corpus beati Dominici in arcã de alabastro valdè pulchram, in qua etiam nunc requiescit, quã ipse fieri procurauit, hoc anno Dñi M.CCLXVII. Hic etiam totum Ordinem visitauit cum baculo suo pedester semper incedendo. Qui vt meliùs oculata fide mores fratrum exploratos haberet, superueniebat conuentibus incognitus, & diligenter obseruabat qualiter religio seruaretur. Vnde cum semel ad quendam conuentum valde famosum Theutoniæ debuisset accedere, dimissis socijs extra ciuitatem, ipse cum vno fratre hora prandij conuentum ingressus est. Cumque quæreretur ab eis qui essent, responderunt quod erant fratres Lombardi. Quod Prior qui in refectorio prandebat audiens, hospitium minimè eis præparari iussit, sed seruitori dixit, Vade & præpara illis Lombardis in vltimo loco illius mensæ. Quod cum factum fuisset, & malè fuissent procurati, videns Magister Ordinis quod Prior & fratres alij haberent bonos pisces, & eis solum ferculum datum fuisset, vocato seruitore, dixit: Bone frater, dicatis patri Priori, quod placeat ei dare nobis etiã modicum de piscibus, quia lassi sumus, & ieiunamus. Quod cum Priori à seruitore dictum fuisset, Prior alta voce clamauit: Non habemus pisces pro Lombardis. Magister Ordinis hoc audito patienter sustinuit. Finitò parandio sicut Magister ordinauerat, dum fratres gratiarum actiones peragerent, socij Magistri ad portam conuentus pulsauerũt. Et intromissi, dum perteretur ab eis qui essent, responderunt: Socij sumus Reuerendissimi magistri ordinis. Et illi: Vbi est, inquiunt, magister ordinis? Quibus socij magistri dixerunt. Nunquid non venit ad vos iam diu pater vnus antiquus cum baculo & vno socio? Consternati illi, & verecundia, ac confusione repleti, quid agerẽt nesciebant. Tũc magister ordinis mãdauit pulsari ad capitulum. Et ingressus capitulũ assumpsit pro themate, Non habemus pisces pro Lombardis. Et increpata durissimè inhumanitate Prioris & fratrum, facta visitatione Priorem absoluit, & fratres & conuentum in melius reformauit. Hic beatissimus

pater ordinem rexit annis ferè. xx. & ob eius singularem sapientiam & prudentiam, aliquibus legationibus domini Papæ laudabiliter functus est, & dum esset vltra montes, electus fuit in Papam a dominis Cardinalibus, sed antequã electio ei fuisset præsentata, apud Montem pesulanum sanctissimè diem clausit extremũ, anno Dñi. M.CCLXXXIII. Horum præcedentium Magistrorum, Vmberti, videlicet & Ioannis tempore claruit etiam aliud luminare maius, scilicet sanctus Thomas de Aquino, qui genere nobilissimus, vtpote in linea paterna natus ex genere Comitum Aquinorum, qui dicuntur Comites de Loreto & de Belcastro, & antiquitùs dicebantur de Frangipanis Romanis, quæ fuit progenies sanctissimi Gregorij Papæ primi huius nominis, & progenies est antiquissima. Retulit Dominus Bernardus Comes de Loreto se habere vnum instrumentum apud se pertinens ad progeniem suam, in quo Boetius Senator, summus philosophus & Theologus, qui aliàs sanctus Seuerinus appellatur, pro teste inducitur, in quo ipsa domus de Loreto & de Belcastro vocatur de Frangipanis, vt reperitur in quadam chronica antiqua in Conuentu sanctorũ Ioannis & Pauli de Venetijs. In linea verò materna habuit matrem Neapolitanam Theodoram nominime etiam nobilissimam. Ex hac ergo clarissima progenie ortus beatissimus Thomas, Ordinem prædicatorum infra annos pubertatis ingressus est. A quo nullis parentum blanditijs, vel tribulationibus potuit amoueri, sed post plures eorum persecutiones, missus fuit Coloniam, ad studendum sub Magistro Alberto Magno, quo in loco existens dum esset deuotus, studiosus, & taciturnus, nec die nec nocte chorum neglexit, refectorium & alia communia frequentans, nihil in eis fastidiebat. Quo effectũ est, vt præclarissimæ scientiæ apicem apprehenderit. Vnde missus Parisius pro baccalario, cursum suum laudabiliter exercuit, cum tanta omnium admiratione, & præclaro nouoque legendi modo, quod schola eius quotidie replebatur. Quo tempore scripsit super quatuor Sententiarum libros, Tri-

ginta autem annorum existens, factus est sacræ Theologiæ magister. In quo magisterio annis fere xx. permanens multa preclara & magna, conscripsit volumina, quæ per manus doctiorum versantur. Et quia officium corporis Christi edidit congruè, causa tanti festi instituendi hic ponetur. Cum Beatus Thomas ad mandatum D. Vrbani Papæ IV. dictasset opus continuum super quatuor Euãgelistas, pro præmio laboris Dominus Papa ei Episcopatum obtulit, quem tamen ipse noluit acceptare. Vnde rogauit eundem, vt pro reuerentia eiusdem sacramenti, festum institueret particulare de eo ad laudem Saluatoris, & in recompensationem sui laboris. Quod Papa libentissimè fecit, concurrentibus maximè ad hoc quibusdam reuelationibus factis, ac miraculis circa huius sacratissimi sacramenti venerationem. Ad preces igitur sancti Thomæ prædictum festum instituens, ordinauit officium per eundem dictari, quod per vniuersalem Ecclesiã tali celebritate dici posset. Quod & factum est. Nam officium quod per totam Ecclesiam solemniter cantatur in tali celebritate, est illud quod S. Thomas dictauit. Et ita festum corporis Christi est quasi festum sancti Thomę & fratrum Prædicatorum, quia ad eius instantiam, & remunerationem laboris eius, institutum fuit. Tempore huius Pontificis Vrbani IV. apud Vrbem veterem vir sanctitate & doctrina mirabilis dominus Vgo Cardinalis ad Dominum migrauit. Cuius corpus Lugdunum ad Ecclesiam fratrum Prædicatorum cum magna solemnitate translatũ est & sepultum, cum tali epitaphio. In hoc sepulchro iacet vir laudabilis Vgo de sancto Theodorico, Deo & hominibus gratiosus, tituli S. Sabinæ quondam presbyter Cardinalis. Hic habetur vt luminare magnum Ecclesiæ, Ordinis Prædicatorum lucerna, Parisius doctor, Theologiæ egregius, famosus Diuinarũ scripturarũ tractator, & expositor luculẽtus, verbi Dei prędicator eximius, oliua pietatis, palma iustitię, species honestatis, religionis patronus, veritatis præco, pater pauperũ, & solatium miserorũ, qui obijt apud Vrbem veterẽ anno DñiM.CCLXII.

xiv. kalendas Aprilis. Hic dominus Vgo fuit Cardinalis legatus in Theutonia, & in ea legatione laudatissimè se habuit. Eodem tempore floruit frater Gulielmus Brabantinus sacræ Theologiæ baccalarius, qui ad instantiam sancti Thomæ omnes libros naturalis, & moralis Philosophiæ & Metaphysicæ Aristotelis, de Græco in Latinum transtulit, & librum de apibus, & de naturis rerum composuit. Hic Vrbanus fratrem Annibaldum Romanum secundum Cardinalem Ordinis fecit. Qui vir doctissimus, in sētentias præclara commentaria fecit, in quo Cardinalatu vixit annis decem, & beato fine quieuit. Anno Domini M.CCLXVI. Vrbano iv. migrante Perusij, electus est in Papam dominus Clemens IV. natione Prouincialis, & sedit annis tribus, mēsibus ix. & diebus xi. Hic pontifex multum ordinem nostrum dilexit, ac varijs priuilegijs decorauit. Qui moriens Viterbij in Ecclesia fratrum Prædicatorum, quorum vitam & abstinētiā dudum imitatus fuerat, corpus suum sepeliri iussit. Quod etiam factum est. Ab hoc sanctissimo Pontifice cum quidam miles peteret, in quem ordinem meliùs sibi esset in gredi, scilicet in ordinē Prædicatorum, vel Minorum? eidem literas infrascriptas direxit, videlicet. *Clemēs Episcopus seruus seruorum Dei, dilecto filio P. militi salutem & Apost. benedict. Quæris à nobis consilium, quod apud te rectius poteris inuenire. Si enim tibi* Dominus *inspirauit, relicto seculo, vitæ frugem appetere melioris, Dei Spiritum sicut nec possumus, sic nec volumus prohibere, præsertim cum filium habeas benè disciplinatum (vt credimus) qui tuæ domui sciet prouidere. Quod si proposito non mutato sciscitaris vlterius, quem tibi ex fratrum Prædicatorum & Minorum ordinibus præeligendū credimus, id præcipuè conscientiæ tuæ relinquimus. Magis enim tu scire poteris vtriusque Ordinis obseruātias, quæ non sunt pares in omnibus, & in diuersis articulis excedentes & excessæ. Alterius quidem istorum Ordinum lectus est durior, nuditas grauior, & (vt nonnulli iudicant) paupertas profundior: & alterius cibus parcior, longiora ieiu-*

ieiunia, & (vt quamplures autumant) sanctior disciplina. Neutrum ergo neutri præficimus, sed in vna & arctissima paupertate fundatos, ad vnum tendere credimus, salutē scilicet animarum. Et ideò siue hunc siue illum elegeris, arctā viam aggredieris, & per portam intrabis angustā ad terrā mellifluam, & præ cæteris spaciosam. Vnde hoc apud te pondera: hoc diligenter aduerte, quis magis animo tuo placeat, quem que speres melius portaturum. Et sic vni conuersatione adhæreas, vt amore ab altero non discedas. Frater enim prædicator est reprobus, qui Minores non diligit, & execrabilis frater minor, qui vel odit Prædicatorū Ordinē vel cōtemnit. Datum Perusij xiij. Kalendas Maij Pontificatus nostri anno 2. Intrauit autem prędictus miles Ordinem Prædicatorum, & etiam filius eius post eum.

Anno Domini M. CCLXXI. electus fuit in Pontificem Dominus Gregorius X. vir sanctus & iustus, postquā per biennium vel triennium Cardinales in contentione fuissent, & sedit annis tribus, mensibus duobus & diebus xv. Hic fecit Cardinalem fratrem Petrum de Tharantasio magistrum in Thelogia virum doctissimum, qui posteà fuit Summus Pontifex. Hoc tempore in Ordine Prædicatorū plurimæ fulserunt pręclarissimæ stellę, tam in sanctitate vitæ, quam doctrinæ amplitudine, vltra eos qui suprà nominati sunt. [Quorum primus fuit Petrus de Tharantasio prædictus, qui scripsit postillas super Genesim, Exodum, Leuiticum, Numeros, Lucam, super omnes Epistolas Pauli, super quatuor Sententiarum libros, De vnitate formarum, De materia celi, De æternitate mundi, De intellectu & voluntate. Huius contemporaneus fuit frater Ægidius de Lisciuijs baccalarius in Theologia, qui scripsit duos libellos De vnitate formarum. Item De immediata visione Diuinę essentiæ. Itē eodē tempore floruit frater Robertus natione Anglicus Archiepiscopus Cantuariensis ac Cardinalis Portuensis, qui scripsit super Porphyrium, prędicamenta, Periermenias, sex principia, diuisionum, Priorum Posteriorum, Topicorum, Elenchorum, super Boetium, su-

per Priſcianum minorem,de natura relationis,ſophiſtriam grammaticalem , ſophiſtriam logicalem , librum De ortu ſciẽtiarum,De rebus prædicabilibus, De vnitate formarũ. Item ſuper libros Phyſicorum,de cœlo & mundo,de generatione & corruptione, ſuper libros Metheororũ, De anima,ſuper Metaphyſicam,& omnes paruos naturales,& ſuper quatuor libros ſententiarũ.Frater etiam Vlricus Theutonicus baccalarius in Theologia, ſcripſit ſuper librum Metheororum, ſuper ſententias, & ſummam Theologiæ magnam & ſubtilem. Frater Gerardus de Mida baccalarius in Theologia,ſcripſit ſuper Metaphyſicã,& ſuper Eccleſiaſten.Frater Tidericus de Vriburgh magiſter in Theologia ſcripſit de origine prædicamentorum, de tempore, de Iride,De menſuris rerum, De defenſione priuilegiorum Ordinis, De tribus difficilibus, De quidditatibus rerum, De generatione lucis,De viſione beatifica.Frater Ioannes Pariſienſis magiſter in Teologia, ſcripſit ſuper quatuor libros Sententiarum. Item librum de Iride,& contra corruptoriũ S.Thomæ. Item in libros Metheororum. Item libellum De tranſubſtantiatione panis & vini in ſacramento Altaris. De vnitate eſſe & eſſentiæ, De aduentu Chriſti, & Apologeticum. Frater Iacobus de Voragine Archiepiſcopus Ianuenſis ſcripſit legendam Sanctorum abbreuiatam. Item ſermones Dominicales, Quadrageſimales, & de Sanctis per totum annum valde bonos & vtiles, & Mariale B.Virginis. Frater Ioannes de Vriburgho Lector, ſcripſit Summã Confeſſorũ in caſibus valdè notabilẽ. Itẽ Cõfeſſionale, pro audiendis confeſſionibus.Frater Hermãnus de Minda Prouincialis Theutoniæ ſcripſit De interdicto, & inquiſitionibus criminum, & epiſtolas ſingulares. Frater Ioannes Chriſtophori de Minda ſcripſit ſuper quatuor Euãgelia,ſuper Apoſtolũ totũ,ſuper canonicas Epiſtolas,ſuper librũ Elẽchorum, & ſuper librum de Anima. Frater Vgo Gallicus qui fuit Archiepiſcopus Lugdunenſis,& Cardinalis Hoſtiẽſis,ſcripſit ſuper quatuor libros ſententiarum.Item de vnitate formæ. Item de viſione immediata Diuinæ eſſentiæ.

Item

Item contra corruptorium beati Thomæ. Frater Gulielmus de Altono Anglicus magister in Theologia. Hic scripsit postillam super Matthæum. Item de decem virginibus. Item super Ecclesiasten. Frater Thomas de Suetonia Anglicus, qui scripsit super prędicamenta, & sex principia. Itē compleuit scriptum S. Thomę super librum Periermenias. Item scripsit super librum Priorum. Item de vnitate formæ. Item duo Quolibeta. Item de relatione. Item summam Theologiæ. Item super psalterium. Item quæstiones difficiles pro declaratione dictorum sancti Thomæ. Frater Richardus Clapoel Anglicus magister in theologia scripsit super quatuor libros sententiarum. Item contra corruptorium sancti Thomæ. Item de vnitate formarum. Item de immediata visione Diuinæ essentiæ. Eodem tempore Gregorius x. congregauit concilium Lugdunense, ad quod vocauit sanctum Thomam propter eius eminentem scientiam. Qui dum de Neapoli Romam accederet, in itinere infirmatus deuotissimè apud monasterium Fossæ nouę Cisterciensis Ordinis Terracinensis diœcesis, ad Dominum migrauit, ætatis suæ anno quinquagesimo in choāte, & sepultus fuit in illa Abbatia sub deposito tamen, cuius Abbatiæ consanguinei eius erant patroni, multis miraculis clarissimus. Mortuo Gregorio x. anno Domini 1275. creatus est in Papam dominus Innocentius V. Cardinalis de Ordine Prædicatorum, Petrus de Tharātasio anteà vocatus, de quo supra dictum est. Qui primò fuit magister in Theologia, posteà Archiepiscopus Lugdunensis, & Cardinalis Hostiensis, ac demum Innocentius Papa v. appelatus. Hic vita, moribus & scientia excellenter decoratus, infra sex menses à sua creatione Romæ obijt, & in Ecclesia Lateranensi sepultus fuit. Anno Domini 1276. mortuo Innocentio v. electus est in Papam Adrianus v. qui cum sedisset mense vno & diebus ix. obijt in Viterbio, & ibi sepultus fuit. Post eum successit Ioannes xxi. Petrus Hispanus anteà vocatus, qui sedit mensibus octo, & obijt Viterbij. Anno Domini 1277. Nicolaus 3. de Vrsinis natione Romanus

Pontifex creatur, qui sedit annis tribus. Hic anno Pontificatus sui primo, fratrem Robertum Anglicum prædictum ordinis Prædicatorum fecit Cardinalem Portuensem. Idē Papa dominum Latinum de Frāgipanis, id est de progenie sancti Gregorij Papæ primi, Cardinalem Hostiēsem creauit, virum sanctum, prudentem & doctum. Qui in Cardinalatu vixit annis xvij. & obijt anno 1294. Item anno 1280. dominus frater & Magister, Albertus Magnus, de quo suprà habitum est, migrauit à seculo. Anno 1231. electus est in Papam Martinus 4. Ante istum Martinum reor magistrum Ioannem Vercellēsem Magistrum Ordinis nostri sextum, fuisse electum in Papam.

De magistro Munione & eius Generalatu, ac multis viris excellentibus sui temporis.

ANno domini 1285. post obitum Martini 4. electus est in Papā Honorius 4. qui sedit annis tribus. Eodē anno electus est in Magistrum Ordinis 7. in capitulo Generali Bononiæ magister Munio Prior prouincialis Hispaniæ, & rexit ordinem annis 6. laudabiliter & prudenter. Hunc Nicolaus Papa IV. assumptus ex Ordine Minorum absoluit à Generalatu, toto Ordine reclamante. Qui superuiuens ix. annus assumptus fuit ad Episcopatum Palentinum in Hispania. Et inde ad curiam vocatus absolutus est ab Episcopatu per Bonifacium VIII. Tandem pius hic pater inter manus fratrum ad Dominum migrauit, sepultus in Conuentu sanctæ Sabinæ Romæ. Fuit autem vir magni animi, & patientię singularis in aduersis. Hic pater sāctus regulam fratrum & sororum de pœnitentia B. Dominici dictauit, quam nunc habent, cum prius sub quibusdam consuetudinibus à B. Dominico eis traditis viuerent, & Ordinem illum plurimum auxit & gratijs communiuit. Anno Domini 1292. post Honorium IV. cępit Nicolaus IV. & sedit annis 6. mensibus 8. diebus 16. Hic fuit de Ordine Minorum, & fecit Cardinalem dominum Vgonem 2. Gallicum de Buliono Archiepiscum Lugdunen. de quo suprà, qui post mortem domini Latini factus est Episcopus Ho-

Hostiensis. Eodem tempore Henricus de Gandauo, qui Doctor solemnis appellatur Parisius, Fr. Iacobus de Viterbio ordinis Eremitarum, & Magister Godifridus de fontibus, multa conscripserunt, quibus lucidissimam ac veridicam S. Thomæ doctrinam impugnare nixi sunt. Contra quos suscitauit Dominus spiritum gloriosorum Doctorũ Ordinis Prædicatorum, qui doctrinam impugnatam gloriosius defensarent, fundarẽt & declararent. Quorum primus fuit Robertus Ortford Anglicus, qui contra Henricũ de Gãdauo scripsit in his in quib⁹ vult impugnare S. Thomam. Item contra primum Ægidij, vbi aduersatur doctrinę S. Thomæ. Frater Bernardus Claramõtensis Episcopus, & baccalarius in Theologia, scripsit contra Henricum. Itẽ contra Godifridum de fontibus, & contra Iacobum Viterbiensem Augustiniensem, in his quibus latrant contra S. Thomam. Idem scripsit super quatuor libros sententiarum. Frater Gulielmus de Massebt Anglicus magister in Theologia scripsit cõtra Henricũ de Gandauo, vbi S. Thomam impugnare conatur. Item contra corruptorium corruptorij. Item quæstiones de Angelis.¶ Anno Domini 1292. in Capitulo Romæ celebrato electus est in magistrum Ordinis frater Stephanus Bisuntinus magister in Theologia, & præfuit duobus annis. Hic obijt anno 1295. in conuentu Lucano. Scripsit autem super Ecclesiasten. Itẽ libellum de authoritatibus Sanctorum, & Philosophorum. Item librum exemplorum per alphabetum narrationum. Item postillam super Apocalypsim. Huius temporibus fuerunt viri literati multi in Ordine Prædicatorum. Inter quos fuit frater Bernardus de Trilla Hispanus Magister S. Theologiæ, qui scripsit postillas super Ecclesiasten, & librum Sapientiæ, tria Quolibeta, super Ioannem, Quæstiones de spiritualibus creaturis; Quæstiones de anima coniuncta, Quæstiones de anima separata, Quæstiones de differentia esse, & essentiæ, Quæstiones super totam Astrologiam, & Quæstiones de potentia Dei. Frater Oliuerius Brito magister S. Theologiæ scripsit super quatuor

libros

libros sententiarum, & super librum Elenchorum. Frater Nicolaus de Goram Gallicus scripsit postillas super Ecclesiasticum, super canonicas Epistolas, super Matthæum, & Lucam, super totum Apostolum, super Psalterium, super Apocalypsim. Item distinctiones & themata. ¶ Anno Domini 1293. mortuo Nicolao IV. electus fuit Celestinus v. qui sedit mensibus v. Quo papatui renunciante, electus fuit Bonifacius octauus. Anno Domini 1296. electus est in magistrum Ordinis ix. frater Nicolaus de Taruisio Prouincialis Lombardiæ in capitulo Argentinensi, qui in pace & humilitate Ordinem rexit duobus annis, & fuit magnus amator communitatis. Sub cuius magisterio Prouinciæ Ordinis cũ prius essent 12. diuisæ fuerunt in 18. Prouincias. Hic ex magistro Ordinis assumptus fuit ad Cardinalatum per Dominum Bonifacium 8. vt infra dicetur. Anno Dñi 1300. In Capitulo Generali Marsilię electus fuit in x. Magistrum Ordinis frater Albertus Ianuensis bacalarius in Theologia, vir religiosus, & præfuit tribus mensibus. Hic obijt in conuentu Ananiæ in vigilia sancti Augustini. Anno Domini 1301. electus fuit in Magistrum Ordinis 11. in Capitulo Generali Coloniæ celebrato frater Bernardus de Vizico, de prouincia Tholosana Prouincialis Prouinciæ Prouinciæ, & præfuit duobus annis & 4. mensibus. Obijt autem in conuentu Treuerensi in festo sancti Lamberti.

De Domino Papa Benedicto xi. Ordinis nostri.

ANno Domini 1303. mortuo Bonifacio 8. electus est in Papam 11. Kalendas Nouembris dominus magister Niolaus de Taruisio olim Generalis Ordinis, & tunc Cardinalis Hostiensis, & appellatus fuit Benedictus xi. de quo ex chronica Ordinis fratris Bernardi de Castris sancti Vincentij sic habetur. Eadem Romana Ecclesia geminata lætitia gratulatur se habuisse præsulem & pastorem dominum Benedictum 11. qui prius dictus est frater Nicolaus de Taruisio. Hic 14. ætatis suæ anno Prædicatorum Ordinem est ingressus, in quo 14. annis primis studuit, &

lau-

laudabiliter profecit. Et in alijs 14. annis sequẽtibus exercuit officium Lectoriæ,& 14. annis alijs in prælationis officio in Ordine laborauit. Hic Prior prouincialis Lombardiæ existens, factus fuit Magister Ordinis in Capitulo Generali Argentinæ, anno Domini 1296. Hic pręfuit magisterio annis duobus cum dimidio in pace & humilitate, & æquitate magna, magnus amator communitatis. Deinde crescentibus eius meritis, & præconijs claræ famæ, vocatus est de Magisterio ad Cardinalatus titulum & honorem, per dominum Bonifacium Papam VIII. dum esset ipse in Prouincia Prouinciæ. Cui per nuncios Dominus Bonifacius Papa infrascriptas direxit literas Apost. videlicet: *Bonifacius Episcopus seruus seruorum Dei dilecto filio fratri Nicolao de Taruisio quondam Magistro Ordinis fratrum Prædicatorum, in sacrosancta Romana Ecclesia presbyterum Cardinalem assumpto, salutem & Apostolicam benedictionem. Inter cæteros Ordines in agro plantatos Dominico sacrum fratrum Prædicatorum Ordinẽ dileximus hactenus, & diligere non cessamus, ad ea quæ prosperum statum eius suique honoris incrementa respiciunt, paternis studijs intendentes. Volentes itaque personam tuam, quam laudabilis fama refert, ac fide digna clamat assertio, claris virtutum insignijs decoratam, & in te præfatum Ordinem multipliciter honorare, te nuper de fratrum nostrorum consilio, in presbyterum Cardinalem S. Romanæ Ecclesiæ duximus assumendum. Quocirca discretioni tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum tibi onus à Domino prompta deuotione suscipiens, te submoto dilationis obstaculo prepares, ad nostram præsentiam quantocyus accessurus. Datum Reate nonis Decembris, Pontificatus nostri anno 4.* Præfatam literam cum bulla recepit ipse dominus Nicolaus in Lesinhano propè Narbonã. Et sequenti manè intrauit Narbonam. Et in Capitulo fratrum præsentibus fratribus, & dominis Ciuitatis, & multis solẽnibus viris, fecit legi literas apostolicas, & renunciauit magisterio Ordinis lacrymabiliter, & Cardinalatum acceptauit.

uit. Hic igitur primò Cardinalis presbiter fuit tituli S Sabinæ,& postmodum translatus fuit ad Episcopatum Hostiensem,in quibus dignitatibus mansit quasi annis quinq. Tandem mortuo Bonifacio VIII. factus est summus Pontifex, & Benedictus XI. fuit appellatus. In quo Pontificatu vixit mensibus 8. diebus 17. & migrauit apud Perusium 1304 non Iulij die Martis hora quasi nona, omnibus ecclesiasticis sacramentis deuote susceptis,& sepultus fuit in Ecclesia fratrum Prædicatorum Perusij ante Altare sub terra, sicut ipse mandauit dum adhuc viueret, ne in alto poneretur,sed sub terra,ex magna humilitate quam habebat. Et licet modico tempore vixerit, multa tamen bona fecit, & meliora sperabantur. Nam constitutionem Bonifacij de sepulturis reuocauit tanquam nimis rigidam,& aliam fecit quæ incipit, Inter cunctas,in fauorem religiosorum. Præterea duos Cardinales ex Columnensibus recõciliauit quos Bonifacius acriter fuerat persecutus.Hic etiam fecit successiuè tres Cardinales de Ord. Prædicatorũ videlicet dñm Nicolaum de Prato in titulũ Hostieñ.fratrem Gulielmum Anglicum.Item fratrem Gualterum Anglicum Cõfessorem regis Angliæ in presbyteros Cardinales. Concessit etiam priuilegia multa religiosis, & eos tenerrimè dilexit. De hoc sanctissimo virò legitur, quod cum mater eius quæ erat pauperrima,audiffet eum Pontificem creatum, venit Romam ad videndum eum. Cumque ab amicis pretiosis vestibus sericis fuisset induta, ad præsentiam pontificis est perducta. Quam cum pontifex ita pomposè indutam vidisset,abhorruit factum,& dixit:Quæ est ista domina, quam ante me præsentastis? Et illi: Beatissime pater: est mater sanctitatis vestræ. Qui licet optimè eam cognosceret,ait: Mater mea est vna paupercula, vilibus vestibus induta,& ista est ita benè induta quod non cognosco eam pro matre mea. Vnde eam extra ducatis,quia non cognosco eam vt matrem meam. Quæ educta & vestibus vilibus quibus anteà vestiri consueuerat reinduta,ad conspectum pontificis præsentata fuit. Quam pontifex de cathedra de-
cen-

cendens amplexatus est, dixit circunstantibus: Filij ista est mater mea paupercula, & non illa diues & pretiose induta. De quo multum ædificati fuerunt omnes, attenta eius maxima humilitate. Ordo fratrum Seruorum beatæ Mariæ, qui dicitur ortum habuisse à beatissimo Petro martyre Ordinis nostri, licet alij dicant quod non originem habuit ab eo, sed magnum incrementum receperit, a domino Benedicto Papa xj. Ordinis fratrum Prædicatorũ fuit confirmatus, ob magnam deuotionem quam ad ipsum martyrem gloriosum habeat. Et quia sicut scriptum est, qui se humiliat, exaltabitur, quia iste sanctus Pontifex se valdè humiliauerat, adeo post mortem eius adiecit Dominus eum magnificare super terram, coruscatione miraculorum, vt per hoc ostenderet, quòd fœlix viueret in excelsis. Quædam hic inferiùs annotaui, prout accepi ex literis fide dignorum in curia existentium, qui visu vel auditu de eis certiùs potuerũt informari, & quędam ex eis postmodùm audiui relatione plurium confirmari. Quæ quidem breuiter & summatim ponam, dimissa omni historiæ longitudine. Ipsa die obitus beati Benedicti Papæ, qua sancta illa anima cælum conscendisse credita est, tantus fuit concursus populorum circa corpus eius in palatio adhuc positum, venientium ad pedum oscula beatorum, & in crastinum in Ecclesia fratrum Prædicatorum dum officiũ cantaretur, & super sepulchrum, ipso etiam tumulato, quòd pressura gentium à nemine potuit cohiberi. Cœperuntque varijs languoribus laborantes, beati Benedicti Papæ suffragium implorare, moxque Diuinam adesse virtutem percipere & sentire. Mater cuiusdam fratris Ordinis Prædicatorum, quæ per 14. annos continuos dolorem capitis continuum sustinuerat, deuotè sibi deuouens, protinus est curata. Homo quidam filium habens paruulum, qui tribus diebus sine cibo & potu fuerat, de vita ipsius pueri quasi desperatus, ad sepulchrum beati Benedicti eundem attulit. Et quia tulit cum Reguli ac Centurionis fide & deuotione quærens salutem filij; statim beati Benedicti me-

meritis sanitatem recepit,& per se in Ecclesia deambulare cœpit,qui priùs fuerat deportatus. Mulier quædã brachium alterum curuum & quasi aridum habebat,cum quo nil agere poterat. Quę benedictionis & salutis ibidem petens auxilium, à Benedicto Domini protinus est curata, ita quòd sic cum eo,sicut cum altero omnia poterat operari. Quædam etiam mulier & quidam puer penitus nil videntes, ad Benedicti sepulcurum perducti, statim fuerunt eius meritis ad lumen pristinum restituti. Quidam domicellus vicecancellarij, impotẽs factus in vno brachio audiens tanta miracula beati Benedicti Papæ meritis diuinitus perpetrari, cum fide & deuotione ad eius sepulchrũ veniens,fuit ibidem continuò liberatus. Quandam mulierem à fluxu sanguinis,quem per annum passa fuerat, liberauit. Puerum vnum ad ambulandum penitus impotentẽ in pedibus & tibijs, ex retro iam multis annis, ibidem suis meritis instaurauit, & gressum reddidit, presente populo & testimonium perhibente. Quædam mulier dæmoniaca ad sepulchrum Benedicti Papæ adducta fuit, in eisdem diebus paulò post ipsius tumulationem, quam diabolus multum vexabat & torquebat,& vociferare præ angustia miserabiliter compellebat. In qua diabolus mulieris vtens labijs, latinum congrue, admirantibus audientibus, loquebatur. Mulier igitur iuxta sepulchrum posita, vnus frater prædicator,præsentibus omnibus, qui aderant clericis & laicis in multitudine copiosa,& duobus fratrib. minoribus, incępit dæmonem adiurare dicens: Adiuro te ex parte Dei & serui sui Papæ,Benedicti vt exeas inde, & dimittas istam mulierem. Tunc respondit dæmon verbis latinis: Quomodo credis quod Benedictus me hinc expellat, cum Franciscus me non potuerit expellere? Prædicta namque mulier prius adducta fuerat apud Assisiũ ad Beati Francisci tumulum. Tunc frater dixit: Scio quod vterque habet potestatem à Deo expellendi te. Sed Deus potest istam gratiam reseruare sancto Papæ Benedicto,quam non fecit S. Francisco hac vice. Tunc dixit dæmon: Rogo te

te vt non vexes me amplius, nec infestes, quia per 16. annos in hac muliere mansi:& iterato cępit frater eum adiurare ex parte B. Papæ Benedicti, vt prius & dicere Euangelium secundum Ioannem, In principio erat verbum. Cumque peruenisset ad finem, & dixisset: Et verbum caro factum est:continuò exiuit diabolus & dimisit mulierē ita conquassatam & vexatam, quod multo tempore nihil potuit loqui. Postquam autem respirauit, viribus aliqualiter iam resumptis,deuotè laudes,& gratias egit Deo & sancto Benedicto, nec vlterius locuta est latinum,quod non didicerat, nec sciebat, nec recordata est quod vnquam taliter fuerit locuta, sed cum sibi dicebatur de hoc, plurimum mirabatur. *Oratio* Deus qui Beatum Benedictum Pontificem tuum benedictionis tuæ gratia sublenasti ad cælum, populum tuum quæsumus noua benedictione gratiæ tuæ santifica, & à cunctis malis imminentibus eius meritis & precibus, tua nos virtute defende Per Christum. Anno Domini 1304. Clemens Papa V. eligitur in Papā post longā contētionē Cardinaliū,& sedit annis 8. Hic trāstulit curiā vltrà montes,quæ cōtinuè ibidē mansit vsq; ad Greg. XI. Pōtificatū,qui diuina reuelatione per beatam Cathetinam Senensem Ordinis de pænitentia beati Dominici sibi facta, curiam ad vrbem Romanam reduxit. Hic Clemens fecit concilium generale apud Viennam Galliæ,& multas constitutiones præsertim contra religiosos. Ex Ordine Prædicatorum successiuè tres Cardinales creauit,quorum primus fuit dominus Nicolaus de Farinula, qui tunc erat confessor Regis Franciæ. Hunc constituit presbyterum Cardinalem tituli sancti Eusebij. Secundus fuit dominus Thomas Anglicus magister in Theologia, quem fecit presbyterum Cardinalē tituli sanctæ Sabinæ. Tertius fuit frater Guilielmus Petri Barbacensis magister in Theologia,quē ex Lectore sacri Palatij fecit presbyterum Cardinalem tituli sanctæ Ceciliæ, postmodum autem per dominum Ioann XXII. factus est Cardinalis Episcopus Sabinensis. Anno Domini 1308. electus fuit in

Magistrum Ordinis 12. Fr. Aymericus Placentinus Lombardus, tunc Lector Bononiensis, in cap. Generali Tholosano. Hic legerat in Ordine annis 23. tàm in Philosophia quàm in Theologia, & Ordinem gubernauit annis 7. Hic etiam in Capitulo Neapolitano cessit magistratui, & pluribus annis superuiuens, tandē Bononiæ die 7. Iulij 1327. diem clausit extremum ibidem sepultus. Anno Domini 1312. electus fuit in Capitulo Generali Carcassonæ in Magistrum Ordinis 13. Fr. Berengarius de prouincia Tholosana. Hunc Papa Ioannes XXII. misit legatum in Franciam, postea concessit ei Archiepiscopatum Compostellanum. Claruit his temporibus F. Albertus de Brixia Doctor præcipuus, cui reuelata fuit à beato Augustino gloria S. Thomæ. Hic cum esset apprimè doctus, summam de officio sacerdotis valdè vtilem & bonam compilauit, & dies suos in sanctitate vitæ, & commendatione beati Thomæ compleuit. Hoc tempore floruerunt Doctores insignes in Ordine, videlicet Magister Robertus Olchot Anglicus, qui scripsit super librum Sapientiæ elegantissimè. Item super 7. prima capitula Ecclesiastici. Item Moralitates pulchras. Item floruit Ioannes de sancto Geminiano, qui sermones perpulchros conscripsit de tempore, Dominicales, etiam & Quadragesimales, de Sanctis, & pro defunctis ad omnem statum. Item librum de similitudinibus. Item F. Vgo de Prato, qui sermones Dominicales, & Quadragesimales ac communes solemnes composuit. Item F. Henricus de Arimino, qui Summam de quatuor virtutibus compilauit egregiè. F. etiam Gratiadeus de Asculo, qui in Logica & Philosophia multa composuit. Item F. Dominicus Tholosanus, qui in Diuinam scripturam Commentaria magna dictauit. Floruit quoque eodem tempore F. Bartholomæus de Pisis compilator Summæ Pisanę, & nonnullorum aliorum voluminum. F. quoque Raynerius Pisanus, qui Summam magnam Theologicam compilauit, circa ista tempora fuit.

De

De beato Iacobo de Venetijs qui iacet Forliuij & de canonizatione sancti Thomæ de Aquino.

ANno Domini 1314. obijt Forliuij beatus F. Iacobus de Venetijs 83. annorum existens. Hic enim multis virtutibus & gratijs adornatus, omnibus sanctitatis exemplar fuit, post mortem verò magnificis continuè miraculis coruscauit & coruscat. Anno Domini 1316. Ioannes XXII. Papa consecratur in Auinione, & sedit annis 19. Huius tempore factus est Generalis Ordinis nostri Magister F. Heruæus natione Brito, electus in Capitulo Generali Lugduni celebrato anno Domini 1318. Hic Ordinē gubernauit annis 15. & plus, & sepultus fuit in Narbona anno Domini 1333. Tempore istius magistri Heruæi canonizatus fuit sanctus Thomas de Aquino Ordinis nostri, per dictum Dominum Papam Ioannem XXII. 15. Kalen. Augusti, in Auinione. Hic Magister Heruęus fuit solēnis Magister in Theologia, & multa scripsit, videlicet contra Henricum de Gandauo 15. quodlibeta, & contra Durādū, vbi ipse Durādus impugnat S. Thomā. Scripsit super quatuor libros Sententiarum, & octo Quodlibeta. Item de Verbo. Item Quæstiones de peccato originali. De Æternitate mundi, de Cognitione primi principij, de Beatitudine, de Virtutibus moralibus, de ordine secūdæ intētionis ad primam, de secundis intentionibus tractatus duos, de Paupertate Christi & Apostolorum, de Sacramentis, de Potestate Papæ. Plura etiam eius opera habentur, quæ hic breuitatis gratia dimittuntur. Scripsit eodem tempore frater Durandus senior scripta diuersa, duo super sententias, & duo Quodlibeta. Item tractatum contra Ioannem XXII. de Visione Diuinæ essentiæ. Scripsit etiā frater Durādus de sancto Portiano super Quatuor libros sententiarum, & duo quolibeta. Item frater Nicolaus Traueth Anglicus scripsit super Boetium de Consolatione, super Declamationes Senecæ, & super Augustinū de Ciuitate Dei. Item F. Paganus scripsit postillas super Pentatheucum, super Iosue, Iudicum, Ruth, Regum, Paralypo-

menon, Esdram, & Neemiam, Tobiam, Iob, Parabolas, Ecclesiastem, Cantica, Librum Sapientiæ, Psalterium, quatuor Prophetas maiores, super Euangelia, super Apocalypsim. Hoc tempore facta est canonizatio sancti Thomæ de Aquino à Domino Papa Ioanne in Ecclesia cathedrali Auinionensi. Nam d. Papa audita fama miraculorum, & doctrinæ, & vitę eius, deputauit solemnes Inquisitores qui inquirerent de prædictorum veritate. Et probatis omnibus canonicè, de omnium Prælatorum tunc in curia existentium consilio, & assensu, sanctorum Confessorum Catalogo est ascriptus. In die canonizationis ipsius prædicauit primò dominus papa Ioan. xxij. in palatio suo, sũpto themate, Scitote quoniã mirificauit Dominus sanctũ suum, & in eo mirabiles commendationes dixit tàm de ordine quàm de sancto, inter alia quòd sanctus Thomas in hoc Ordine gesserat vitam Apostolorum, qui Ordo nihil habet in proprio, licet habeat & viuat in communi. Itẽ dixit quod credebat istam esse vitam Apostolorum. Addidit etiam quòd nullus haberet pro malo, quòd iste gloriosus Doctor post Apostolos, & Doctores primos, plus illuminauit Ecclesiam Dei. Postmodum prædicauit Fr. Petrus Graterei. Tertio loco prædicauit Rex Sicilię. Quarto loco prædicauit Archiepiscopus Capuanus excellẽtissimus. Quinto loco prædicauit alius quidã Episcopus. Sexto loco prædicauit Archiepiscopus Arelatensis. Septimo Episcopus Vintonień. Octauo loco prædicauit Episcopus Lõdoń. de ordine Minorũ. Hi sermones facti fuerunt idibus Iulij. Postea d. Papa. 15. Kalen. Augusti, in festo *S.* Alexij cantauit Missam, & iterum sermonem habuit de eodem, sumpto themate, Magnus es tu, & faciens mirabilia. Posteà per Regem & Reginam, & Comitem S. Seuerini, & prælatos diuersorum Ordinum facta sunt magna festa in Conuentu. Ad quos venerunt domini Cardinales cum magna lætitia. Anno sequenti d. Stephanus Episcopus Parisiensis de consilio Episcoporum, & Archiepiscoporum, ac 23. magistrorum in Theologia & 39. baccalariorum, quosdam

ar-

articulos qui videbantur tangere doctrinam S. Thomæ condemnatos per vniuersitatem Parisien. per litteras reuocauit. Quæ literæ Parisius in festo S. Thomæ coram vniuersitate post sermonem publicatæ fuerunt, cum omnium gaudio & lætitia, ad laudem Saluatoris. Eodem tempore floruit frater Robertus domus Auinionen. genere nobilis, sed sanctitate nobilior, qui prædixit pestilentiam futuram ante annos 30. quàm cœperit, quæ secuta est infallibiter sicut prædixit. Prædixit etiam prophetice multa alia, quæ completa sunt ex magna parte. Claruit autem multis miraculis in vita & in morte. Inter cætera autem, cum sacrum corpus eius ad sepulchrum deferretur, Diuina virtute ita in altum eleuatum est, quòd Subdiaconus cum cruce non potuit ipsum tangere, & sic eleuatum diuinitùs delatum est vsque ad sepulchrũ. Anno Domini 1324. electus est in Capitulo generali Burdegalensi prouinciæ Tolosanæ in Magistrum Ordinis 15. Fr. Barnabas Vercellensis, qui Doctor existens in Iure Canonico, Ordinem intrauit, & in Magisterio vixit annis 8. & obijt Parisius. Anno Domini 1333. in Capitulo Generali Diuionensi electus est in Magistrum Ordinis 16. frater Vgo Campanus prouincialis Franciæ magister in Theologia, & rexit Ordinem annis 12. qui obijt in curia die 6. Augusti. Anno Domini 1344. Papa Ioannes XXII. iam moriturus, se & doctrinam suam in omnibus subiecit correctioni sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & sic mortuus est. Hoc tempore floruit in Tuscia apud Castrum Montispolitiani beata Agnes de eodem Castro. Quæ sanctimonialis de Ordine Prædicatorum effecta, admirabili vita & miraculis quampluribus claruit. Huius corpus venerabile aliquando liquorem sudat, valentem ad multorum salutem, qui deuotè ad eam accedunt. Corpus eius nunquam sepultum fuit, sed nec humanitùs perunctum, sed solo liquore ex se se defluente ita est conseruatum, vt integrum adhuc per omnia perseueret. Huius admirabilem vitam, magister Raymundus de Capua diligenter conscripsit, Beata soror Helena de

Vngaria, quæ habuit 5. stigmata Christi, & magnæ perfe-ctionis mulier in Vngaria, sanctimonialis Ordinis Prædicatorũ fuit. Huius discipula beata Margarita Regis Vngariæ filia similiter sãctimonialis, mirabilibus virtutibus refulsit. Anno Dñi 1340. corpus beati Petri martyris trãsfertur ad tumbam pretiosam, præsentibus domino Archiepiscopo Mediolañ. Ioanne de Vicecomitibus, Magistro Ordinis Vgone, & diffinitoribus Capituli generalis, ac multis nobilibus. Quo tempore miracula gloriosa quamplura facta sunt. Anno Domini 1344. Dominus Benedictus Papa 12. Ordinis Cistercienfis creatur, & sedit annis 8. Huius tempore floruit beatus F. Venturinus de Bergamo prædicator excellentissimus, qui mirabilem fructum per totam Italiã fecit, adeò vt innumeras paces fecerit inter capitales inimicos. Et licet iniustè multas tribulationes ex suspicionibus dicti Benedicti Papæ passus fuerit, tamen omnia patienter sustinuit. Tandem consolatus per dominum Clementem VI. sanctissimè obijt in Nigroponte seu Euboea insula in Ecclesiastico & christiano exercitu contra Turcas. Huius vita habetur plena omni suauitate, quæ hominem sanctissimum luce clariùs ostendit. Defuncto Benedicto XII. paucis mortem illius flentibus, Clemens VI. in Papam consecratur, & sedit annis 10. & mensibus 7. [Eodem tempore, scilicet M.CCCXLII. in Capitulo Generali Carcassonẽsi electus est in Magistrum Ordinis 17. F. Gerardus de sancto Adomaro de prouincia Tolosana magister in Theologia absens, & eodem anno assumptus est in Cardinalem tituli sanctę Sabinæ per dictum dominum Clementẽ VI. [Anno sequenti electus fuit in Magistrũ Generalẽ Ordinis 18. F. Petrus de Palma magister in Theologia prouinciæ Frãciæ, conuentus Bisuntini, & obijt in officio post annum vnum. Anno 1346. in Capitulo Generali Briuensi prouinciæ Tolosanæ, electus fuit in Magistrum Ordinis 19. F. Guarinus, prouinciæ Franciæ, magister in Theologia, qui rexit Ordinẽ duobus annis, & obijt in conuentu Gratiopolitano. Anno Domini 1347. electus est in

Magi-

Magistrum Ordinis 20. in capitulo Barcinonensi Frater Ioannes de Molendino magister in Theologia, lector sacri Palatij, & infra biennium assumptus fuit in Cardinalē per dominum Clementem 6. Anno Domini 1348. pestis grassata est per totam Europam, & ita desæuijt in homines, quod vix decimus remanserit. Et fuit impleta prophetia fratris Roberti suprapostita. Anno Domini 1352. in capitulo generali Castrensi Prouinciæ Prouinciæ, electus fuit in magistrum Ordinis 21. F. Symon conuentus Lingonensis Prouinciæ Francię, sacræ Theologiæ magister, & præfuit ordini annis 13. Anno Domini 1355. mortuo Clemente, electus fuit in Papam Innocentius 6. seditque annis 9. diebus 15. Hoc tempore Fr. Henricus de Erfordia Mindensis, prouinciæ Saxoniæ scripsit chronicam gloriosā ab origine mundi vsque ad annum 1355. in quatuor magnis voluminibus. Item Cathenā auream in pulchro volumine, Item Tractatum de Conceptione Virginis gloriosæ, & alia multa. Anno Domini 1363. cœpit Vrbanus 5. natione Prouincialis, & sedit annis 8. mense vno, diebus 20. Iste Vrbanus mādauit corpus beati Thomæ, quod 75. annis sub deposito in monasterio Fossæ nouæ iacuerat, ad conuentum Tholosanum Ordinis Prædicatorum transferri. Quod quidem magnis & multiplicibus coruscans miraculis, cum magna solemnitate translatum fuit. Anno Domini 1367. electus fuit in Magistrum Ordinis 22. Helias de Tholosa magister in Theologia, qui transtulit corpus beati Thomæ de Italia Tholosam, in conuentu suo vt dictum est. Huius tempore floruit sacratissima & admirabilis virgo Catherina de Senis, tertij Ordinis de pœnitentia beati Dominici. Cuius excellentissima vita, & doctrina profundissima, eam multipliciter commendant. Obijt autem anno 1380. & Sanctorum Catalogo ascripta fuit anno 1461. per Pium II. Pontificem maximum. Huius vitam virtutibus admirandam magister Raymundus de Capua Ordinis generalis Magister descripsit. Huius Ordinis fuere quamplures sorores Deo deuotissimæ di-

uersis temporibus, quæ miraculis claruere. In primis in ciuitate Vrbeuetana fuere duæ virgines gloriosæ & innocentes, videlicet beata Vianna & beata Daniela, huius status & Ordinis, quæ in vita & morte miraculis claruere. In ciuitate Castelli fuit alia beata soror Margarita nomine, quæ etiam in vita & post, mirabilibus & inusitatis miraculis coruscauit. Cuius corpus adhuc integrum in eadem ciuitate apud fratres Prædicatores cunctis videre volentibus patenter ostenditur. In ciuitate Florentiæ fuit soror Ioanna nuncupata, continentis vitæ, quæ etiam miraculis coruscauit. In ciuitate Pisana fuit soror Pina eximiæ pietatis & conuersationis sanctæ. In ciuitate Venetiarum fuit soror Maria, quæ singularissimæ & admirabilis vitæ fuit. Item in ciuitate Senarum est alia soror Catherina magnæ virtutis adolescentula, quæ iacet in Ecclesia Campi regij in capella sancti Dominici. Anno Domini 1370. Gregorius XI. natione Prouincialis creatur in Papã, & sedit annis 8 Hic Diuina reuelatione sibi per beatam Virginem Catherinam Senensem facta, curiam ad propriũ locum reduxit, quæ per annos 74. fuerat per diuersos Pótifices vltra montes detenta. Huius tempore Florentini suis machinationibus pessimis, fecerunt rebellare omnes terras Ecclesiæ ab obedientia Pontificis, & bona omnium Ecclesiarum sui potentatus immobilia abstulerunt, & vendiderunt, vt contrà Ecclesiam dimicarent. Propter quod graui anathemate à Papa Gregorio fuerunt innodati, & Diuinis interdicti. Anno Domini M. ccclxxviij. electus fuit Romæ Vrbanus VI. qui sedit annis 12. mensibus 11. diebus 22. Hic cum Cardinales Gallos, & vltramontanos malis moribus assuetos corriperet, ab eis derelictus est. Vnde elegerunt alium apostaticum, quem Clementem VII. apellauerunt, & sic factum fuit schisma in Ecclesia Dei omnium pessimum, quod durauit 40. annis. Nam Italia, Germania, Anglia, Portugallia, Hybernia, Dacia, Polonia, Boemia, Vngaria Vrbano: Francia verò & Hispania Clementi obediebant. Hic Vrbanus fecit duos

Car-

Cardinales de Ordine nostro assumptos, scilicet fratrem Nicolaum de Neapoli, qui fuit Doctor sacræ Theologiæ, & Inquisitor hæreticæ prauitatis, quem creauit presbyterum Cardinalem sancti Cyriaci, & dominum Matthæū de Vrsinis Romanum, qui requiescit in Conuentu Mineruæ Romæ, & ex testamento suo reliquit bonam eleemosynam Capitulo Generali, & multis conuentibus & monasterijs Ordinis. Vnde Ordo Prædicatorum, sicut & alij Ordines, diuisus fuit in duos Generales. Magister Helias adhæsit Clementi VII. & vixit in Generalatu annis 32. & Magister Raymundus adhæsit Vrbano & successoribus.

De Generalatu Magistri Raymundi de Capua & de Beato Vincentio Valentino, & alijs incidentibus illorum temporum.

ANno Domini 1380. fuit electus Bononiæ in Generalem Magistrum Ordinis 23. pro obedientia Vrbani VI. Fr. Raymundus de Capua Magister in Theologia, vir sanctus & doctus, qui fuit Confessor sanctæ Catherinæ de Senis. Hic pater cœpit Ordinem reformare in conuentu sancti Dominici de Venetijs, à quo posteà, & Lombardia, & Thuscia, & Sicilia, & Trinacria, & Olandia, Vngaria, & Alemania, Hispania, & Francia pro magna parte reformatę sunt. Hic Ordinem rexit annis 19. & in conuentu Nurimbergensi prouinciæ Theutoniæ totus contractus ad Dominum migrauit, anno Domini 1390. [Post Vrbanum VI. 1390. electus est in Pontificem Bonifacius IX. qui sedit annis 14. mensibus 9. Huius anno 11. scilicet anno Domini 1401. electus fuit Vtini in Capitulo Generali Magister Thomas de Firmo sacræ Theologiæ Doctor, in 24. Generalē Ordinis. Hic fuit vir magnæ prudentiæ, & multa priuilegia Ordini obtinuit: Hic etiam ordinauit quod Prouincia Lombardie inferioris vocaretur Prouincia sancti Dominici, & per tria Capitula Generalia fuit probatum. Hic rexit Ordinē annis 10. & Ianuæ mortuus requiescit. Hoc tempore claruit sanctissimus pater beatus Vincentius

Valentinus Ordinis Prædicatorum, vir in primis eximiæ scientiæ, vitę sincerissimæ, ac in Apostolorum gratijs multum ditatus. Hic enim per annos 40. quotidie prædicauit, celebrauit, & alia præclarissima opera fecit. Ex cuius prędicatione verissime comprobatum fuit, quod plusquam 25. millia Iudæorum, & octo millia Saracenorum ad fidem catholicam sunt conuersa, & vltra centum millia hominũ peruersorum & desperatorum ac publicorum peccatorum, ad vitam bonam venerunt. Hic plures mortuos viuens adhuc in corpore, & multò plures post mortem suscitauit, & alia signa innumerabilia fecit. Inter cætera dona Apostolorum quæ habuit, linguarum gratiam habere promeruit. Nam prædicans in suo idiomate Cathalano, ab omnibus quarumcunque linguarum intelligebatur. Hic plenus virtutibus anno ętatis suæ 70. in Britannia ciuitate Venetensi ad Dominum migrauit anno 1418. & à Calixto III. canonizatus fuit. Anno Domini 1404. electus est in Papam dominus Innocentius VII. Hic Summus Pontifex confirmauit Ordinem fratrum & sororum de pœnitentia sancti Dominici, ad instantiam fratris Thomę de Senis viri sanctissimi. Hic pontifex sedit annis duobus. Hoc tempore claruit Forliuij beatus F. Marcolinus, vir eximiæ sanctitatis, & miraculorum gratia insignis. Anno Domini 1306. electus fuit in Papam dominus Gregorius XII. natione Venetus, vir sanctitatis eximiæ, & sedit annis tribus. Hic fecit Cardinalem fratrẽ Ioannem Dominici de Florentia, & misit eum legatum ad Imperatorem Sigismundum pro vnione Ecclesiæ procuranda. Qui tandem obijt legatus in Vngaria tempore Martini V. Hic dominus Gregorius papatui spontè renunciauit in concilio Costantiensi, propter vnionem faciendam. Anno Domini 1409. conuenerunt Cardinales duorum pontificum, Gregorij scilicet & Benedicti 13. qui in sua obedientia successerat Clementi 7. & facto concilio Pisis elegerunt dominum Petrum de Candia magistrum in Theologia, famosissimum tunc Cardinalem & Archiepisccopum Mediolanensem, in Papam, & Ale-

Alexandrum quintum appellauerunt. Hic gloriosum priuilegium fratribus Mendicantibus concessit, quod incipit: Regnans in excelsis: quod nimio zelo Parisienses & alij in concilio Constantiensi impugnare voluerunt, sed minimè potuerunt. Hic obijt Bononiæ & sepultus est in conuentu sancti Francisci. Huic successit dominus Ioannes 23. Balthasar Cossa antea vocatus, & sedit annis 6. Hic cōuocauit concilium in Constantia ciuitate Alemaniç, vbi depositus fuit, & in castro reclusus. Tandem liberatus & Cardinalis effectus Florentiæ obijt. Anno Domini 1416 electus fuit in generalem Ordinis Magistrum 25. F. Leonardus de Florentia magister Theologiæ, in Capitulo generali Florentiæ, qui fuit vnus de electoribus Papæ, electus in concilio Constantiensi. Hic multum laborauit in dicto concilio pro priuilegijs Ordinis contra Parisienses & alios. Hic Ordinem rexit annis 10. & mensibus 7. Huius tempore claruit doctissimus F. Ioannes Capreoli Tolosanus, qui scripsit super quatuor libros sententiarum egregie in defensionem doctrinę sancti Thomæ, contra eam impugnantes. F. etiam Franciscus de Rethsa in vniuersitate Viennensi, qui legendo in scholis Prouerbia, continuauit annis 12. & amplius istud thema semper reiterādo: Primi & purissimi fructus eius, applicando semper ad beatam Virginem & multa volumina pulchra & magna de eadem scribendo. Scripsit etiam super Salue Regina integrum volumen, & multa alia. Eodem tempore claruit magister Iacobus de Susato conuentus Coloniensis, qui fuit inquisitor contra hæreticos, & scripsit quatuor libros sententiarum ad literam, super librum Sapientiæ, super epistolam ad Hebræos. Item super Matthæum tria magna volumina, super epistolam ad Titum duo magna volumina, super Missam vnum volumen, tractatum de veritate conceptionis beatæ Virginis. Item de origine & vnitate Ecclesiæ. Item tractatum de hora mortis Christi. Item chronicam vnam. Item mappam mundi. Item ordinauit priuilegia ordinis cum defensione eorundem. Item collationes bre-

ues,

ues, & latinos sermones. Item distinctiones breues & longas pro arte colligendi. Item chronicam breuem ordinis ex qua pro maiori parte ista excerpta est. Hoc tempore facta est diuisio Prouinciarum aliquarum ordinis, scilicet Hispaniæ, in Prouinciam sancti Iacobi, & Portugalliæ. Item prouinciam Regni, in Prouinciam Siciliæ & Trinacriæ, & sic factę sunt 26. Prouinciç. Anno Domini 1415. renunciante Gregorio 12. & legato Marchię declarato, absolutisque per Concilium Ioann. 23. & Benedicto 13. tanquam scandalizantibus Dei Ecclesiam, Martinus V. natione Romanus de Columnesium nobilissima familia vnanimiter ab omnibus Cardinalibus & alijs electoribus ad hoc constitutis electus fuit, vir tanto dignus magistratu, qui multa & preclara in dicto Concilio ordinauit. Anno Domini 1426. electus fuit in Magistrum ordinis 26. per viam compromissi magister Bartholomeus Texerij Prouincialis Prouinciç. Hic vir Deo acceptissimus, qui Prouinciam illam sanctissimè per 7. annos rexerat, valde doctus erat, & sanctæ vitę, & absens à capitulo Generali. Hic suscepto generalatu, ipsum annis 24. rexit, & conuentum Bononiensem, & alios multos in Italia conuentus reformauit, priuilegia multa impetrauit, & dispensationem quod fratres habere possent possessiones, obtinuit. Hic pater senectute bona migrauit ad Dñm anno salutis 1445.

De Magistro Fr. Martiale, & viris illustribus sui temporis.

ANno Domini 1430. creatus est Sũmus Pontifex Dominus Eugenius 4. natione Venetus, homo singularis prudentiæ, & religiosissimæ vitæ, qui sedit annis 16. Hic ordinem plurimum dilexit, & fratrem Ioannem de Turrecremata Hispanum sacræ Theologiæ Doctorem ac sacri palatij magistrum, Cardinalem tituli sancti Sixti creauit. Hic fuit doctissimus, & infinita quasi scripsit. In primis super totum Decretum plura ingentia volumina per modum quæstionum modo Theologico; quem etiam librum Gratiani parum distinctum ipse in distinctiorem for-

mam

mam redegit. Item de potestate Papæ insigne, ac magnum volumen. Item de conceptione Beatæ Virginis magnum volumen: de sacramento Altaris: super Psalterium: quæstiones super Euangelia occurrentia: expositionem regulæ sancti Benedicti, & multa alia. Sepultusque est ad Mineruam Romæ: quam Ecclesiam ipse multum ornauit, & primum claustrum construxit & pingi fecit cum quibusdam contemplationibus à se editis. Hoc tempore claruit doctissimus vir magister Ioannes de Monte nigro, qui publicè in concilio disputauit contra Grecos, & eos superauit. Hic multa composuit, & præcipuè tractatum de Conceptione beatæ Virginis. Magister quoq; Leonardus de Vtino vir excellentis doctrinæ hoc tempore *claruit*. Hic composuit sermones Dominicales & Quadragesimales valde notabiles, & sermones aureos de Sanctis. Fecit etiam alia quamplura opuscula tàm in Philosophia quam in Logica, quæ in suo conuentu habentur. Floruit etiam hoc tempore Fr. Petrus Hieremiæ Siculus, qui Bononiæ ad Ordinem receptus est; postmodum ad Siciliam profectus, magnam partem illorum conuentuum reformauit. Hic sanctus pater multos doctos, & pulchros sermones compilauit, & sanctè in Domino obdormiuit. Fr. quoque Mãfredus excellentissimus ac fructuosissimus prædicator, & hæreticæ prauitatis Inquisitor, vir bonus & sanctus, qui magnum fructum prædicando fecit, & postmodum Romæ sancto fine quieuit. Hoc tempore etiam floruit Dominus Fr. Antoninus Archiepiscopus Florentinus, vir doctus & sanctus, qui Summam in 4. partes distinctam compilauit, insuper confessionalia tria, vnum latinum, & duo vulgaria. Item sermones plurimos, & nouissimè Chronicam, ab initio mundi vsque ad tempora sua. Claruit post mortem miraculis pluribus, vtpotè qui sanctus ac pater pauperum in vita sua fuerat. Anno 1451. electus est in Magistrum Ordinis 27. Fr. Petrus Rochim & infrà 15. dies obijt. Anno 1452. electus fuit Romæ in Capitulo generali in Magistrum Ordinis 28. F. Guido Flamecheti, qui infrà

trà annum suæ electionis obijt. Anno Domini 1453. electus fuit canonicè in magistrum Ordinis 29. Fr. Martialis Auribelli de Auinione Prouinciæ Prouinciæ, sacræ Theologiæ magister, tenacissimæ memoriæ, & prudentissimus ac doctissimus. Hic animo constans multas perpessus est persecutiones iniustas. Huius Generalis tempore canonizatus fuit beatus Vincentius, cum maxima solemnitate. Et tanta fuit multitudo virtutum & miraculorum eius recitata, quòd omnibus versum est in stuporem. Inter alia autem probatum est, quòd post mortem, 28. mortuos suscitauerat. Hic etiam multos conuentus in Italia, Flandria, Olandia & alijs prouincijs reformauit. Et postquam nouem annis Ordinem feliciter rexerat, quibusdam id querentibus, à Pio pontifice à Generalatu absoluitur. Anno Domini 1447. dominus Nicolaus Papa V. electus sedit annis 8. Hic vir doctissimus fuit, & Ordinis amicus satis, vtpotè à quo sapientiam hauserat Bononiæ cōstitutus. Quo defuncto anno Domini 1455. creatus fuit pontifex Calixtus III. & sedit annis 3. & mensibus 3. Hic canonizauit beatum Vincentium, vt prædictum est. Anno Domini 1458. electus fuit in Papam Pius II. Senensis, qui cōtra Turcas multa facere tentauit, sed morte præuentus nō perfecit. Sedit autem annis 5. mensibus 11. diebus 26. Hic post diligentem inquisitionem vt moris est factam, beatam Catherinam Senensem sanctorū Catalogo ascripsit cum magna solemnitate. Anno huius pontificis 4. scilicet 1462. magister Conradus de Ast Prouinciæ Lombardiæ electus fuit in Magistrum 30. Ordinis, post absolutionem magistri Martialis. Qui ordinem rexit annis 3. & postea cessit Generalatui in cap. Nouariensi 1465. in quo Magister Martialis iterùm est cōcorditer reassumptus ad Generalatum. In quo vixit vsque ad annos Domini 1473. & in conuentu suo Auinionensi ad Dominum migrauit. Tempore huius Pontificis surrexit magna altercatio inter fratres Prædicatores & Minores, de materia sanguinis Christi, an videlicet Diuinitas fuerit separata à sanguine

Chri-

Christi in Cruce effuso, fratribus Prædicatoribus asserentibus pro parte negatiua, & adducentibus rationes & auctoritates sanctorum doctorum, & etiam contrariæ opinionis condemnationem factam in Ecclesia Cathedrali Barchinonensi de mandato domini Clementis Papæ 6. fratribus autem Minoribus deducentibus pro parte affirmatiua opiniones Francisci Mayronis. Tandem post longas disputationes conclusum & sententiatum est, pro opinione fratrum Prædicatorum. Sed ob scandalum euitandū, vtrique parti silentium impositum fuit. [Hoc tempore claruit doctissimus vir frater Gabriel Cassasages Barcinonensis, & conuentus S. Catharinæ filius, magister Theologiæ, qui in dicta materia sanguinis Christi publicè corā Pontifice disputando, palmam & victoriam est consecutus. Floruerunt etiam cum eo ibidem Fr. Iacobus Brixiensis, sacræ Theologiæ doctor, Inquisitor hæreticæ prauitatis strenuissimus, ac magister Vercellinus de Vercellis, vir apprimè doctus, & eruditus, & hi erant ex parte conuentus Bononien. ad istam disputationem transmissi. Floruerunt etiam eo tempore magister Ioannes de Neapoli Prædicator excellentissimus, & Fr. Ioannes de Pistorio in tota Italia famosissimus. Quorum prior beatæ Catharinæ Senensis præconia, posterior verò beati Vincentij miracula prædicando, magnum fructum fecerunt in populis. Anno Domini 1464. Dominus Paulus 2. Venetus in Papam eligitur & sedit annis 6. & mensibus 10. Huius tēpore magister Martialis reassumptus est ad Generalatum de eius mandato. Anno Domini 1471. electus est in Pontificem Dominus Sixtus Papa 4. ordinis Minorum, & sedit annis 13. Hic priuilegia ordinis ampliauit, & gratias multas dedit. Anno Domini 1474. electus fuit Romæ in capitulo generali ex lectore sacri palatij magister Leonardus de Perusio in Generalem 32. & rexit ordinem annis 7. & Romæ obijt. Hic valde remissus fuit & maximè in causa stigmatum beatæ Catharinæ. Anno Domini 1480. electus fuit in Generalem magistrum 33. pro-

cu-

curante Sixto Pontifice, magister Saluus Caseta Siculus, & rexit ordinem 2. annis & 3. mensibus. Hic iussu Pontificis in Theutoniam legatus directus, corpus beati Alberti Magni transferri fecit. Quod quidem ita integrũ est repertum, ac si de nouo fuisset positum, licet 200. anni ab eius obitu essent decursi. Cuius brachium ipse inde ad Pontificem detulit, quod nunc est in conuentu Bononiensi. Regressus autem cum pileum se habere speraret, in sepulchro moriens collocatus est Romæ in conuentu Mineruæ. Anno Domini 1484. electus est in Magistrum ordinis 34. Fr. Bartholomæus Comacius Bononiensis magister Theologiæ, & 9. mensibus ordinem rexit. Anno Domini 1484. electus est in Summum Pontificem Dominus Innocentius Papa VIII. & sedit annis 7. & mensibus 11. [Hoc tempore in Ordine Prædicatorum claruit Magister Alanus Brito, vir deuotissimus & doctissimus, cui Beatissima virgo vt Rosariam prædicaret, manifestè apparens, reuelauit. Item Magister Iacobus Sprenger Theutoniæ Prouincialis, qui prædictum rosariũ plurimum dilatauit. Item F. Dominicus de Flandria vir doctissimus, qui super Metaphysicam Arist. magnum volumen composuit. Item super libros Posteriorum, & libros de Anima, & multa alia præclarè, & subtiliter scripsit. Claruit etiam Magister Petrus de Bergomo, vir inter omnes sui tẽporis doctissimus, qui multis annis regens Bononiæ, tabulam super omnia opera sancti Thomæ composuit, & multos præclaros discipulos reliquit, præsertim Reuerendiss. P. F. Vincentiũ Bandellum, olim Generalem nostri Ordinis, & Magistrum Thomam Brixiensem virum sanctum & integerrimum, ac doctissimum, & alios plures. Sub eo etiam studuit magister Paulus de Soncino, qui quæstiones acutissimas in libros Metaphysicæ composuit, ac plura alia eleganter dictauit. Hoc tempore etiam Paduæ claruit sapientissimus & doctissimus vir, magister Franciscus de Neritono, qui multos insignes discipulos reliquit, præsertim autem Reuerendiss. D. D. Dominicum Grimanum Cardinalem omnium

nium

nium doctrinarum genere eruditissimum, Reuerendum quoque d. Antonium Pizamanum Feltrēsem Episcopum, virum doctissimum, & omnium virtutum splendore clarissimum, & alios Archiepiscopos, & Episcopos, ac Doctores plurimos, cuius fama in æternum manebit. ¶ Magister etiam Valentinus Camers magnæ scientiæ vir hoc tēpore floruit. Anno Domini 1485 electus est in Capitulo Generali Venetijs in Magistrū Ordinis 35. Magister Barnabas de Neapoli, vir bonus, qui vixit in generalatu mēse vno. Anno Domini 1486. electus est in Magistrum Ordinis 36. magister Ioachimus Turrianus Venetus, in Capitulo generali Venetijs, & rexit Ordinem annis 13 & mensibus 2. Hic pater dulcissimus & humanissimus, in benignitate, & charitate Ordinem gubernauit, nulli molestus nisi malis, omnibus bonis bonus. Tempore huius patris, multa officio Diuino sunt addita, & quatuor octauæ solennes institutæ, & memoriæ sanctorum, quæ erant in Kalendario, in festa 3. lectionum sunt permutatæ. Hic etiā multa bona reliquit officio Generalatus, & conuentui suo multos libros Græcos, & Latinos magni pretij, ac in ornatum Ecclesiæ perpulchros pannos & pretiosos. Obijt anno Iubilæi 1500. Romæ cum magna Ordinis mæstitia, qui patrem fratrum se amisisse dolebat, & ibidem sepultus quiescit. Huius tempore floruit magister Vincentius Merlinus Venetus præclaræ scientiæ vir, qui annis pluribus in Vniuersitate Patauina, summa cum laude Metaphysicam docuit. Anno Domini 1492. Alexander VI. electus fuit in Papam, & sedit annis 11. Hoc etiam tempore floruit F. Thomas Donatus, Venetus origine, & eiusdem ciuitatis Patriarcha, qui laudabiliter in Ordine annos 44. percurrens, in officio prædicationum, & prioratuum, ac multorum aliorum laborū exercitijs, tādem per annos 12. Patriarchatu non sine magnis curis, & corporis languoribus, ac diuturna cæcitate laudabiliter administrato, migrauit à seculo septuagenarius, toti clero ac Ciuitati optimam suæ administrationis famam reliquens. Claruit quo-

quę hoc tempore Reuerendus pater F. Antonius de Brixia, Brixiensis Inquisitor, magnæ prudentiæ vir, qui præclaros sermones à se editos posteritati reliquit. Hic pater prædicationis tuba, per totam Italiam per multos annos gratiosè intonuit, & multorum cōuentuum Prior extitit. Floruit hoc tempore etiam vir præclarissimus & doctissimus magister Paulus de Monelia Ianuensis, qui cùm post Prouincialatum Lombardiæ superioris, sacri palatij magister effectus, plures annos in dicto officio cum magna gloria & omnium Prælatorum curiæ gratia peregisset, per D. Alexandrum Sextum Episcopus Chij effectus, in legatione eiusdem Pontificis in Buda Vngariæ ad Dominum deuotissimè migrauit. Hoc etiam tempore floruit sanctissima virgo Columba apud Perusium ordinis de pœnitentia beati Dominici, cuius miri actus leguntur. Anno 1498. non minori sanctitatis apud multos, & doctrinæ apud omnes opinione floruit F. Hieronymus Sauonarola Ferrarien. Qui è congregatione Lombardiæ, congregationem Tuscię, seu sancti Marci de Florentia erexerat, ac regularem obseruantiam promouerat. Hic post reformatos mores & regimen Ciuitatis Florentię, facinorosorū rabie, cum duobus, Dominico videlicet & Syluestro, nostri ordinis fratribus, in publica platea (sicut ipse prædixerat) crematur, sparsis posteà in Arnum amnem, eorum cineribus. Multa prędixit futura, complura ad Catholicę fidei confirmationem, & morum reformationem doctissimè, ac religiosè scripsit. Conciones eius, quę vel ex ore prędicantis exceptæ, vel ex annotatis ab ipso summatim & per capita, per alios extensę fuerunt, apud moltus adhuc habentur in pretio, quod contra tepidos quendam ad amorem Dei, & sui contemptum, vitalem spiritum spirare videantur. Rationalem, Moralem, ac Naturalem Philosophiam ad compendium exertè, clarissimèque reduxit. Huius opus est, liber de Triumpho Crucis, seu Christianæ fidei. Item de simplicitate Christiana, & alia complura. Apud Ferrariam celebris habita

est

est Soror Lucia Narnien. cuius obtentu Illustriss. Dux Ferrariæ monasterium solemnissimum construxit. Anno Domini 1501. in capitulo generali Romę celebrato electus fuit vnanimiter & concorditer, nemine discrepante Reuerendissimus Pater frater Vincentius Bandellus de Castro nouo Terdonensis diœcesis, Lombardus, in Magistrum ordinis 37. & ordinem rexit annis v. & mẽsibus 3. Hic in adolescentia sua Prædicatorum ordinem ingressus religiosissimè vixit, ac literis intentus, magnum sapientię, & doctrinę culmen conscendit. Quam cùm per 20. annos legendo, disputando, & scribendo, charitatiuè & sine inuidia communicasset, Cathedram magistralem summa cum laude Bononiæ est cõsecutus, ibidem per plures annos Regens existens, quo tempore multos discipulos apprimè eruditos reliquit. Inter quos fuit ordinis nostri monile pręcipuum dominus F. Pascasius Hispanus, Episcopus Burgẽsis Hispanię, vir doctus, sanctus, eleemosynarius, & omni virtute adornatus. Scripsit autem prędictus Reuerendiss. pater Generalis de Conceptione beatissimę Virginis tria volumina successiuè, & tractatum de potestate Papę, & quędam alia, quę quidem omnia sapientiam eius ostendunt. Item fecit declarationem super Cõstitutiones Ordinis, ex actis Capitulorum generalium excerptam, quę per capitulum Mediolanense 1505. fuit acceptata & approbata. Dictauit quoque, vt beatissimę Virginis deuotissimus, Officia eiusdem de festo Sanctificationis, & de Visitatione eiusdem. Dehinc Prior Bononię bis, & totidẽ vicibus Generalis Vicarius congregationis Lombardiæ, Prior Mediolani factus, ac Principi, & omnibus curialibus gratissimus, talia non requirens, Diuino nutu Generalis Ordinis, omnibus vnanimiter consentientibus electoribus, electus est. Quo in magistratu iustitia, rectitudine & humanitate, subditis mirum in modum satisfecit. Hic igitur pijssimus pater, post labores diuturnos in Ordine, tàm in studendo quàm in legendo & gubernando toleratos, post visitationem Prouinciarum Romanę Lombardię, Sa-

baudię, Franciæ, Olandię, Flandrię, Hispanię, Prouincię Prouinciæ, & nouissimè Regni Siciliæ, in vigilia sancti Augustini 1505. in conuentu Montis alti Calabriæ, septuagenarius migrauit ad Dominum, corpus suum Neapoli in conuentu sancti Dominici mandans tumulari. Fecit duo Capitula generalia, quibus sanctissimas ordinationes pro vtili Ordinis reformatione statuit. Conuentum Parisiensē & alios multos, præcipuè autem in Prouincijs vltramontanis, reformauit. Sub eius etiam Generalatu emanauit bulla à Domino Iulio Papa II. de temporalitate prælatorum Ordinis. Floruit hoc tēpore vir doctissimus Magister Dominicus de Mortario Reuerendiss. Patris Generalis socius, qui posteà quàm per 15. annos, & vltrà in Ordine legisset, & multos excellentes discipulos instituisset, Bononiæ plenus virtutibus & bonis operibus beato fine quieuit. Anno 1503. Alexandro VI. ex hac luce subtracto, Pius III. Seneñ. Pij II. Nepos, electus Sũmus Pōtifex, vixit dies 30. Cui Iulianus de Ruere Cardinalis sancti Petri ad vincula, Sixti IIII. ex fratre nepos suffectus est, ac Iulius II. vocatus, sedit decennio. Hic bullam de temporalitate Prælatorum Ordinis edidit, suggerente Oliuerio Caraffa Illustriss. Cardinale, & nostri Ordinis protectore. Qui vt magnificus, & Ordinis amator erat, ita omnem affectum, & operā ad eius impendebat profectum, & Romæ Conuentũ S. Mariæ super Mineruam, ædificijs, & annuis redditibus ornauit. Anno 1506. die sancti Augustini, defuncto Magistro Vincentio Bandello, opera eiusdem Illustriss. Protectoris institutus est Vicarius Ordinis. F. Ioānes Clereæ Normannus, qui Christianissimo Francorum Regi Ludouico XII. a cōfessionibus erat, vir vitæ regularis zelantiss. & anno 1507. apud Ticinum seu Papiam 6. Iunij, Sabbato videlicet post festum Trinitatis, secuudis suffragijs, Magister Ordinis electus fuit, magna bonorum expectatione, quòd reformationem Ordinis, quam Parisius fratribus, & Pythsiaci Monialibus induxerat, in cæteris Conuentibus, ac domibus prosecuturus esset, quod quidem fecit in ciuitate Parmensi,
Con-

Conuentum, ac Monasterium ad regularia instituta reuocando, itidem facturus in reliquis, nisi eodem anno in ferijs Diui Laurentij, ex vrbe à Summo Pontifice reuersum Papiam, mors rapuisset. Tristitiam porrò quam de illius obitu boni conceperant, solata est præstantissimi tàm scientia, & prudentia, quàm religione, & charitate præditi viri fratris Thomæ de Vio, Caietani promotio. Qui anno 1508. in festo Pentecostes, in generali capitulo Romæ habito, summo omnium consensu, & gratulatione, ad Magistratum Ordinis euectus est. Huius viri acutissimum ingenium, ac doctrinæ profunditatem probant, & manifestissimè contestātur scripta per eum doctissimè tàm in humana, quam in diuina philosophia. In librū quippè sancti Thomæ, de ente & essentia subtilissima commentaria edidit, adhuc adolescens. Iuuenis verò libros prædicabilium, prædicamentorum, ac posteriorum, & de Anima Aristotelis, commentarijs, & quæstionibus illustrauit. Summā deinde sancti Thomæ, iam vir, & Magister Theologus cōmentatus est. Cùmq; in primam partem doctissimus, & admirabilis in speculabilibus haberetur, tam acutè deinde in secundam partem moralia tractauit, tam copiosè, exactèq; Martini de Magistris argutias, & ratiocinationes enucleat, reuellit, elidit, vt nescias qua parte eum magis admireris. Iam grandior natu, & à Leone 10. inter Cardinales renunciatus, sacras literas, & sacramenta adorsus, in tertiam partem prosequutus est commentaria: librum psalmorum, & Nouum testamentum præter Apocalypsim, Pentatheucum, historiales, ac sapientiales libros explanauit ad literam. Prophetas expositurus, tria tantùm Isaiæ capita explicuit, reliqua præpeditus expectata morte, absoluere non potuit. Opusculorum quatuor tomos, summam quoq; de casibus de suo cognomine Caietanam nuncupatam, compendiosam, ac resolutam, tamquam memoriale quoddam pro doctis edidit. Eius porrò prudentiam, ac religiosum zelum videre licet ex his, quæ Magistratum Ordinis gerens, tam prudēter, quàm sanctè disposuit. In singulis Prouincijs habere

ſtudebat viros probos, communis boni, regularisq; vitæ zelatores, quorum opera, & conſilijs vteretur ad cognoſcendum, & diſponendum, quæ autoritatem eius expoſcerent. Nihil negligebat, minima quæq; curabat, ſed tanta dexteritate, vt ordinarijs prælatis non eſſet oneri, neque moleſtiæ; cùmque ipſe omnia faceret, nihil tamen facere videretur. Illud idem probant conſtitutiones, ipſius ſolicitudine in cap. Genueñ. 1513. inchoatæ, quæ Neapoli anno 1515. confirmatæ in cap. demùm Romæ 1518. inter alias relatæ fuerunt, quamquam ipſe, eo capitulo non præfuerit Ordini, quippe qui anno præcedente, ſcilicet 1517. Kal. Iulij à Leone X. Epiſcopus Caietanus, & presbyter Cardinalis tit. ſancti Xiſti creatus fuerat. Vixit verò ad annum 1533. & 5. idus Septembris, Romæ laneis interulis, vt ſemper anteà more Ordinis veſtitus, defunctus eſt, atq; ad Mineruam, præ foribus Eccleſiæ in tumulo, quem ſibi viuens ſub terra parauerat, conditus eſt. Intereà Concilium Lateraň. quod ſub Leone X. conſummatum eſt, Iulius II. inchoauerat, & ſi non ob aliud, hac ſaltem ratione, vt Conciliabulum Piſanum labefactaret, ſupprimeretque. Iurauerat namq; Summus Pontifex Concilium generale, pro reformatione Eccleſiæ, & pace inter Chriſtianos Principes componenda, ſe habiturum. Dumq; cunctatur, & rem trahit in longum, quidam Cardinales, cõtra eius voluntatem, & authoritatem, Epiſcopos & Chriſtianos Principes ad Generale (quod dicebant) concilium Piſas conuocarunt. Vbi fratrum noſtri Ordinis fides, & erga Sedem Apoſtolicã obſeruantia emicuit. Requirentibus namq; illius ſathanicæ congregationis prælatis, clericos, parochos, ac religioſos eiuſdem Ciuitatis, vt ſecum ſentirent, & communicarẽt, Faciemus, reſpõdebant illi, quod fratres ſanctæ Catherinæ (id enim noſtræ ibidem Eccleſiæ nomen eſt) facere videbimus. Incolebant eo tempore cœnobium illud, fratres congregationis Tuſciæ, ſeu ſancti Marci, caputque eiuſdem congregationis, quem Vicarium Generalem nuncupabant, vir per omnia laudabilis, Theologiæ, Canoniciq;

Iuris

Iuris doctissimus F. Bartholomæus Rondininus Fauentin. illò se cum pluribus doctis viris contulerat. contra prædictos futurus, & fratres suos confirmaturus. Hunc illi blandis, & mollibus verbis tentant, promissis ingētibus pulsant, asperis demùm, ac minis vrgent, vt in suam sententiam trahant. Sed ille fundatus, & in Apostolicæ confessionis petra solidatus, ratiocinationum iacula in autores retorsit, conuicit, & confudit aduersarios, erectosq; in expectationem animos clericorum, confirmauit, summum quoque Pōtificem, diuersis vijs clàm per literas, certiorem de omnibus fecit. Intercipiuntur quædam literæ ab his, qui ciuitati Pisarum præerant, indèq; de patria, & vita fratres periclitari cœperunt: sed inualescente lumine fidei, & vincēte veritate, expulsi illi, qui conciliabulum agebant, Mediolanum se contulerunt, sicq; làqueus contritus, & fratres liberati sunt. At non minori virtute, fideiq; constantia paulò ante se gesserant fratres nostri in Ciuitate Bononiæ, cū idem Summus Pontifex contra Bentiuolos, qui sibi tyrannidem in ea vsurpauerant, anathemati, ac interdicto eam subiecisset: paratos enim se exibuerunt, inde exules, & extorres potiùs fieri, quam rem Diuinam publicè facere, aut Ecclesiastica censura notatos ad Diuina recipere. Floruerunt hoc tempore viri literis, vitæ sanctitate, & regiminis prudentia insignes, Inter quos F. Matthias de Pace in studio Salamantin. F. Didacus de Astudillo in Hispanijs, in Galijs F. Guilielmus Pepinus Ebroicen. Guilielmus alter Parui, quem Christianissimus Francorum Rex Franciscus, ob vitæ integritatem, & rectitudinem, prudentiamq; in consulendo, & concionando facundiam, & efficaciam, suæ iuuentutis asciuit moderatorem. In Italia F. Chrysostomus Iauellus, cuius laboribus, & scriptis in Logica, & Philosophia iam nunc fruuntur studiosi. F. Siluester Prierias, qui sancti Thomæ doctrinam ex diuersis eius libris & locis, in duo cōflauit volumina, conflatumq; vocauit. Summam de casibus de suo nomine Siluestrinam composuit, Auream rosam in Euangelia totius anni cum casibus, & quæstioni-

bus nonnullis, sermones Quadragesimales, opus de strigibus,& alia quædam,quæ manifestè docent quanta siti hauserit ille copiam è fonte Thomisticæ doctrinæ. Claruit in Teutonia F.Conradus Koëllinus, qui totam secũdam partem Summæ sancti Thomæ,in clarissimam formam digessit magnis commentarijs, sed maximè probatur in Primam secundę. Fecit & resoluit doctissimè nonnullas quodlibetales quęstiones. His heroibus annectere non verebor Viraginem in Hispanijs, opinione sanctitatis admirabilem sororem Mariam de sancto Domini, cotantę apud suos existimationis,tantęque famę,vt nemo se putaret illo tempore nobilem, qui filiam, aut aliam quampiam sibi necessitudine iunctam,regularibus institutis erudiendam illi nō commendasset. Quo factum est, vt in solitudine, propè oppidum Petręfixę monasterium erexerit, in quod vltra trecentas.&.circiter quadringentas virgines, easdemque nobiles adduxit, sub tanta religionis obseruantia, tantoq; spiritus feruore, victusque & vestitus austeritate, & simplicitate, vt priscum illum nascentis Ecclesiæ feruorem referre viderentur. Mirabile prorsus erat, ibi videre tot nobiles, tenerè ac molliter educatas puellas,cibi, potusq; horrere delicias,panis,& aquę prandia,cinere prelibato,in delicijs habere, potum compunctionis lachrymis temperare. Vestium suarum ipsasmet,linum ac lanam dectere,ipsas nere,ipsas texere,ac proprijs manibus suo vsui coaptare. Huius Magistri tempore, anno videlicet 1513. defuncto Iulio II. Leo X.Medices patria Florentinus,Cathedrã Petri tenuit annis octo. Hic inchoatum sub Iulio Lateranen. Concilium prosequutus est & clausit, in quo Mendicantium priuilegia, nonnihil perstricta fuerunt,& quędam adempta, sed paulò mox,idem ipse Pontifex (vt erat facilis ingenij)eadem per partes restituit,& alia superaddidit. At quies,& vnio Christiani populi,ex Concilij celebratione sperata,& parta,paruis, sed prauis initijs interturbata est, authore quodam Martino Luthero, ab ordine Eremitarũ sancti Augustini primùm apostata, deinde hęresiarcha.

Hic

Hic primò contra Indulgētiarios, & indulgētias, & (quod hęreticis familiare est) contra Summi Pontificis potestatē dogmatizare cœpit: deinde tantum fidei seu fiducię, seu veriùs pręsumptioni humanę in Christum inniti, vt bonis operibus, & libero hominis arbitrio detraheret. Inde processu temporis, hęresum & dogmatum tanta lues, hęreticorum, & dogmatizantium tanta colluuies, & in tot scissa capita subse cuta est, ac in tot partes vnica Christi tunica scissa, & lacerata, tantumque profecit impietas, vt in quibusdam partibus elisa, funditusq; sit euersa religio. Ex ordine nostro coniectamur cęteros. Nam in Anglia, Dacia, Scocia, Boemia, penitus, interijt: vix apparet in Vngaria, Saxonia, Polonia, Teutonia: labitur in Prouincia, & inferiore Germania, laborat in Tolosana, & Francia, languet in Græcia, & Terra sancta: in Prouincijs Italię, & Hispaniarū restitui cœpta sanctioris vitæ disciplina. In Tridentino Cōcilio, quod anno 1564. clausum fuit, ordo noster prę alijs pollere visus est, vt suo loco fusiùs. Verum enimuero, quēadmodum in naturalibus euenit, vt vnius corruptio, sit alterius generatio, & (iuxta Paulum) fractis per infidelitatē Iudaicis ramis, insertæ sunt gentes, radicisq; & pinguedinis olearum sociæ factæ: Ita casus quarundam Prouinciarum, Nouarum fuit natiuitas. Nauigatio siquidem Hispanorum duce quodam Christophoro Genuen. nouum per Oceani vastitatem aperuit orbem ad polum Antarticum, & Antipodas, vbi tam magnæ ad messem repertæ sunt segetes, vt in Capitulo Generali Salmāticen. 1551. in quinque prouincias distributa sit illius amplitudo regionis, vt ibi annotabitur. Anno 1518. R. Thomas de Vio Caietanus qui Magistratum cum Cardinalatu Summi Pontificis iussu tenuerat, Capitulum Generale Romæ habendum indixit. Vbi magistratu se abdicatum declarans, Vocales vt ad electionem liberè procederēt hortatus est. Quorum communibus suffragijs, electus est Magister 39. F. Garsias à Loaysa Prouincialis Hispaniæ, qui reformationi per prædecessorem in quibusdam Prouincijs inchoatæ, in quibusdam

dam promotæ, animum adijciens, nonnihil profecit in Hispanijs, quorum ingenia callebat Hispanus. At minùs fæliciter successit in Italia, vbi congregationes minùs in regularis vitæ rigore confirmatæ, alijs vitæ laxioris admixtæ, eas non modò non prouexerunt ad optimum, sed ne quidem in bono confirmare potuerunt, quin potius in suo ipsæ ortu conciderunt, & in partu extinctæ sunt. Habuit Capitulum Generale, apud Vallisoletũ Hispaniæ Prouinciæ anno 1523. & paulò post à Carolo V. serenissimo Romanorum Imperatore, & Hispaniarum Rege in confessorem ascitus, Oxomen. Episcopatum in Hispanijs accepit, & ordinis Magistratum deposuit anno 1524. Demum à Summo Pontifice Clemente 7. anno 1530. inter Cardinales ad titulum sanctæ Susannæ renũciatus, deinde ex Episcopatu Oxomen. ad Saguntinum, è Saguntino demum ad Hispalen. promotus, Regij Consilij præfectus obijt in Hispanijs anno 1545. Huius Magistri tempore, anno videlicet 1520. Adrianus 6. Flandrus, Petri Cathedram vir eruditus & pius moderatus est duobus annis, cui anno 1523. suffectus est Clemens 7. Medices Florentinus, in numero Pontificum 228. atq; annos decem mensesq; totidem sedit, si tamen sedisse dici potuit, qui tot agitationibus affectus, & & afflictus fuit. Primò quidem seditione quorũdam spoliato palatio Vaticani, vix euasit in Adriani molem, quam dicunt Arcem sancti Angeli: deinde ab exercitu Cæsareo capta Roma, atq; direpta, in eadem Arce quò cum multis absque commeatu confugerat, sese dedere, ac è militum manibus pecunia se redimere coactus fuit Christi Vicarius. Sed hæc alijs relinquamus, nos nostri ordinis, & æui incidentia percurramus. Hoc tempore F. Franciscus de Victoria, eximiæ doctrinæ vir, Cathedram Salamantin. claram fecit, Hispanorum ingenia ad Theologica studia prouocauit, excitauitque ad veram Philosophiam: cuius studium æmulatus est F. Didacus, ipsi carne germanus, sed concionibus aptior, & magis intentus. Quorum religionẽ sectatus est F. Dominicus à Montemaiori, qui dum restitu-

tioni

tioni vitæ regularis impensiùs incumbit, à facinorosis occisus fuit. Bonorum quoque studiorum æmulæ Galliæ, dederunt nobis F. Raymundum Tolosanum, reformationis parentem, & fidei zelantissimum defensorem, qui munus censuræ hæreticorum, siue Inquisitionis fideliter exequẽs apud Tolosates, coactus est exulare, & patria, domesticis, & amicis relictis, mori. Dederunt, & F. Ioannem de Fenario, testimonio Caietani doctissimum. F. Carolum quoque Pinellum Britonem, cuius doctrinæ fluidam vbertatem, Roma mirata est. Nec defuit Italia mater ingeniorum, proferre F. Martinum Iustinianum Genuen. F. Gasparem Perusinũ Gymnasij Patauini Metaphysicum, cui collegas adiunxerunt se F. Nicolaus Columbus, & F. Sebastianus ambo Perusini, sed ille Philosophus, iste Astrologus magis: quibus tamquam margaritam auro colligamus F. Franciscum Siluestrum Ferrarien. qui plures annos Bononien. studium rexit, & solemnissimis disputationibus clarum se fecit. Illustrauitque clarissimis commentarijs, libros sancti Thomæ contra gentes, libros quoq; Physicorum, & Posteriorum Aristotelis. Tandemq; ad Vicariatum ordinis promotus vir egregia forma, principibus atq; magnatis gratus anno 1525. in capitulo Romano ad Magistratum ordinis, 40. vnanimiter assumptus fuit. Et licet corpore grauis, tamen Prouincias ordinis visitando lustrauit ex officio restituendæ vitæ regulari, quam in congregatione Lombardiæ à teneris imbiberat, pro viribus intendens, sicq; in conuentu Ruthenen. in Gallijs mortuus est 24. Septembris 1528. Secutus est interregnum, ad annum 1530. quãdo in festo Pentecostes, in capitulo Romæ habito F. Paulus Butigella ex eadem congregatione Lombardiæ, omnium suffragijs, ex ordinis Vicario factus est ordinis Magister 41. vir in regendis, & moderandis cœnobijs famosus, sed moderando ordini parum intendere potuit, infirmitatibus, & celeri morte præpeditus, quippe qui anno sequẽti, die 9. Octobris, obijt Neapoli. Eo tempore, duæ congregationes in Italia, religionis opinione celebres, & vi-

tæ regularis obseruantia conspicuæ in Prouincias erectæ sunt, suppresso nomine, & titulo congregationis; huius præcipua causa hæc affertur. Clemens VII. in suis quas passus erat tribulationibus, inter cætera vouisse fertur, si Deus illi quietem præstitisset, ac libertatem, daturum se operam, vt ordines Mendicantium ad antiquam viuendi formam reuocarentur. Persuasumque illi fuerat, id facilè se consequuturum, si capita ordinũ, ex reformatis, seu (quod dicebant) ex obseruantibus assumerentur, caput verò, & Magistrum in ordine Prædicatorum semper eiusmodi futurum, si electores illius ex reformatis fuissent: quod tunc futurum sperabatur si titulus Prouinciæ illis congregationibus datus fuisset. Propterea Summus Pontifex congregationem vtriusque Lombardiæ in duas Prouincias partitus, Prouinciæ sancti Dominici, seu Lombardiæ inferioris, & Prouinciꝫ sancti Petri Martyris, seu Lombardię superioris titulum contulit. Congregationem verò Tuscię, seu sancti Marci, in Prouinciam Romanam reformatam erexit, atque his tribus Prouincijs tunc primum Priores Prouinciales, Apostolica potestate prefecit, hac lege, vt suos conuentus, idest fratrum obseruantium per se immediatè regerent, conuentus verò cęteros per vicarios moderarentur, quoad reformationem, quam Pontifex intendebat ipsi etiam apprehenderent. Alij aliam huius Apostolicę dispositionis causam assignabant, sed mihi, hęc maximè probatur vera. Congregationis Lombardię proceres & patres, pręfatam diuisionem, regularis vitę detractiuam, & destructiuam arbitrantes, egerunt cum Summo Pontifice, vt congregatio integra remaneret, prouincię tamen titulo gauderet, sicq; duę præfatę prouincię in vnã vtriusque Lombardię prouinciam coierunt, sub vno Priore prouinciali quem ex suis tãtùm eligerent, exclusis fratribus conuentuum non reformatorum, qui olim gaudebant, & titulo & priuilegijs Prouincialium. Idem etiam factum est in Romana prouincia, indèq; secutum est, quòd fratres conuentuum non reformatorum tam in dictis duabus pro-

uincijs

uincijs Lombardię quam in Romana, vbi senserunt se exclusos, subiectionem à Prouincialibus declinauerint, & caput cuius cura dirigerentur, sibi ex suis præfici petierint, & obtinuerint, quem Vicarium nuncuparunt. Qui ex illis & ab illis electus, instar Prioris Prouincialis suis conuentibus præest, omnibusque priuilegijs gaudet, quibus Priores Prouinciales, præter vocem in electione Magistri Ordinis, & in Capitulo generali. Ita nouum nomen Vicariarum inuectum est in Ordinem. Erant tres in Italia, videlicet sancti Dominici, Romana, & sancti Petri Martyris. Anno 1532. In generali capitulo Romæ habito ad Festum Pentecostes F. Ioannes de Fenario Morlanen. Vasco Prouinciæ Tolosanæ, communi voto, ex Procuratore, & Vicario Ordinis ad Ordinis Magistratũ 42. electione peruenit. Hic reformationi quam summus Pontifex intendebat vehementer fauit, habuitq; Generale capitulum Lugduni 1536. Deinde, Francisco Christianissimo Regi Francorum, vel propter verbum (vt dicebatur) liberiùs prolatum, & repetitum suspectus, vel propter depositionem Priorissæ Prulliani contra quorundam procerum Regni voluntatem infensus, vel ob aliam, quæ nos latuit causã, iussus est non exire septa conuentus Tolosani. Sicq; sextũ à sua promotione annũ complens Die 6. Iulij anno 1538. Tolosæ, paulò anteà libertate donatus, diem clausit extremum. Intereà Clemente 7. ad patres relato anno 1532. Alexander Farnesius, Patria Romanus ad summum Pontificatum euectus, Paulus hoc nomine Tertius dictus est, seditq; annis 15. integris, vir certè suo sæculo omnium prudentissimus, qui rem Ecclesiasticam, & pontificiam dignitatem magna semper maiestate seruauit. Concilium Tridentinum primò Mantuæ, posteà Vincentiæ, tertiò Tridenti indixit, ac celebritate magna inchoari fecit anno 1545. Quod tandem anno 1563. 4. Decembris absolutũ, & clausum est, sub Pio 4. Hic Paulus ordinem nostrũ præcipua dilectione complexus est, & fouit semper. Ipse F. Nicolaum Scombergium Archiepiscopum Capuanum Car-

dinalitio

dinalitio galero donauit, anno 1535. virum prudentem, & in agibilibus industrium, qui biennio superuixit. Ipse anno 1538. retulit inter Cardinales F. Ioannem Episcopũ Burgeñ. ex Familia à Toleto, qui postea Archiepiscopatũ Compostellanum accepit, & primò Sancti Xisti, deinde sãcti Clementis, deinde sancti Pancratij presbyteri titulo decoratus, indè Episcopus Albanus, & demùm Tusculanus factus, mortuus est anno 1557. & sub deposito ad Mineruam commendatus. Ipse F. Thomam Badia Mutineñ, qui multis annis Magister sacri palatij multos, & graues labores pro fidei Catholicæ defensione pertulerat, honorare volens, non semel tantum, sed etiam secundò, duobus diuersis Generalibus capitulis pro electione Magistri habitis, proposuit vt ad magistratum ordinis eligeretur. Cumque Capitulum suis petitionibus parùm morigerum in hac parte fuisset expertus, vim inferre noluit ordinis libertati, sed aliunde remunerationem honestissimam viro parauit, & fecit presbyterum Cardinalem tituli sancti Siluestri, anno 1542. Qui suæ professionis non immemor, simplicitatem victus, vestitusque, & morum, quam in ordine semel imbiberat, etiã Cardinalis retinuit. Obijt autẽ 1547. Sed dum Pauli 3. dilectionem, & affectum erga ordinem prosequor, aliquantisper euagatus ordinem historiæ pretergressus sum: ad ipsam ergo regredior. Anno 1539. in Capitulo Generali Romæ in festo Pentecostes habito F. Augustinus Recuperatus Fauentinus, procurator, & Vicarius ordinis factus est Magister ordinis 43. vir sagax, & acri ingenio, qui reformationem in conuentu sancti Dominici Neapoli tentauit, & quamdiu ipse ibidem fuit profecit nonnihil, sed eo discedente, post non multum temporis, res in deterius lapsa est, & defecit. Magister ordinis lecto decubuit, ac in vigilia sancti Thomæ Apostoli anno 1540 magistratũ cum vita deposuit. Indictum fuerat Generale Capitulum Barcinonæ in Prouincia Aragoniæ, ac propterea Pater Prouincialis eiusdem Prouinciæ, tamquã ordinis Vicarius, ordinis regimen iuxtà constitutiones

assum-

assumpsit, sed Summi Pontificis authoritate, translatũ fuit Capitulum ad conuentum Mineruæ Romanæ Prouinciæ, atque hanc ob causam F. Angelus Ghiaccetius Florentinus illius Prouinciæ Prouincialis, & iure constitutionum, & literis Summi Pontificis, factus est Vicarius ordinis, stetitque toto interregno, ad annum 1542. quando in festo Pentecostes Romæ in Generali Capitulo, concordi obedientia, & communi subiectione F. Albertus Casaus Hispalen. Prouinciæ Bethicæ egregius apud Hispanos concionator, ex procuratore ordinis, ad ordinis Magistratũ electus est 44. Is paulò post ex Vrbe in Hispanias, visitando reuersus est. Dùmque Genuam prætergreditur, sancti Dominici Genueñ. famosum Cœnobium, fratribus vitæ regularis Prouinciæ vtriusque Lombardiæ nostri ordinis, tradidit incolendum. Ipse verò languens, Vallisoleti substitit, vbi 16. Nouembris 1544. migrauit ad Christum. Eius corpus elatum Hispalim, honestissimo conditum est loco ad sanctum Paulum. Vacauit Magistratus ad annum 1546. Hoc interregno celeberrimus conuentus noster sancti Marci Florentiæ, datus fuit fratribus cõgregationis Lombardiæ ordinis Heremitarum sancti Augustini, expulsis ex eo fratribus nostri ordinis, absque beneplacito, aut consẽsu, immò etiam sine scitu Sedis Apostolicæ. Quam rem ægerrimè tulit Paulus 3. suspicatusq; est, vel quod suspicatus fuisset videri voluit, negotium istud religionis, & fidei causa factum esse, quod in oculis eius, in portis Vrbis, fratres nostri ordinis, qui fidei propugnatores, & accerrimi Sedis Apostolicæ potestatis assertores, habiti semper fuerunt, nulla ipsorum (quæ allegaretur) culpa, è domo propria, & domo tam insigni pulsi essent, ac fratres illi, alienã domum occupassent: nec dissimulauit, quin etiam, minis, & censuris Heremitanos abire iussit, nostris verò domum & conuentum suum restitui, omnibus scilicet, qui inde eiecti fuerant, vt videlicet, qui contumelia, aut ignominia affecti fuerant, iidem ipsi honore afficerẽtur; Quod magno Dei beneficio factum est, sexagesima quinta die postquã

inde extrusi fuerant, expertusq; est ordo noster, quanta apud Prælatos Ecclesiæ, & Principes sæculi esset opinione, quantoq; coleretur affectu, & reuerentia. Fauit huic causæ præsentia F.Bartholomæi Spina Pisani, religiosissimi viri, & rerum fidei ardentissimi zelatoris, tunc Magistri Sacri palatij, cuius sinceritate, zelo, & eruditione delectatus Paulus familiarissimè illo vtebatur, & libētissimè quicquid hac in causa suggessisset, audiebat. His temporibus floruerunt in ordine doctissimi viri F.Ioannes Benedicti, Parisień. Academiæ lumen & decus, cui indiuiduus comes, ex eodem conuentu Ebroycen. Gallicanæ congregationis adiunctus est F.Thomas Laurentij: sed quantum iste in regimine valuit, tantum ille Ioannes doctrina præcelluit. Hunc Henricus Frãcorum Rex ordini Vallis scholarium Generalem præfecit. Cœpit hic ordo cum nostro sub eadem Augustini regula eodemq; habitu, sed ille intra vnam vallem sese in duodecim Cœnobijs, aut monasterijs coercuit, noster verò in orbis latitudinem se diffudit. Floruit & F.Stephanus Paris Aurelianen. qui postquam Prouinciam Franciæ multis annis religiosè rexerat, vir in dicendo facundissimus & efficax, ad Episcopatum Abelonen. assumptus est, Rothomagensiq; Ecclesiæ suffraganeus datus, quã Ciuitatem, quandiu vixit, in Catholicæ fidei communione continuit, sed eo per mortem sublato, Rothomagum, vi hæreticorum cessit & armis. Duos adhuc ex eadem congregatione recensebo, doctrina præcellentes viros F.Matthæum Ori, & aureæ linguæ F.Petrum Deaurati. Protulit & Hispania viros doctrina, & religione insignes F.Petrum Soto, sed præ eo tanquam luminare maius F.Dominicum Soto, vtrumque Carolo V. Romanorum Imperatori successiuè à confessionibus, vtrumque doctrinam suam Concilio Tridentino, scriptis quoque toti orbi declarantem. Nec desijt Italia dare nobis F.Vitum à Mathera, sydusq; alterum longè clariùs, F.Vincentium Vincentinum, studij Bononien. moderatorem: cui adde collegam nominis, & officij F.Vincentium Placentinum. Sed & in Romana Prouincia

uincia, obijt F. Iacobus Siculus, sanctissimæ vir existimationis. His impar nullo pacto fuit F. Franciscus Romæus Castilionen. qui F. Ioanni de Fenario datus comes, & Prouincialis Terræ Sanctæ, Gymnasijs Galliarum, & Hispaniarum, quæ cum eodem Magistro ordinis visitando attigit, doctrinæ profunditate, & eleganti facilitate differendi extitit admirabilis, sed non minor religionis exemplo. Demùm defuncto eodem Magistro generali, ad suos reuersus, primùm suæ Romanæ Prouinciæ Pater Prouincialis, deinde procurator ordinis à Magistro Alberto factus est, & eo mortuo, Vicarium Ordinis egit, in interregno, donec anno 1546. in capitulo generali Romæ in festo pentecostes habito, ex procuratore, & Vicario Ordinis in Magistrum Ordinis assumptus est, 45. Quod officium sex integris annis gessit, aliquando Tridentino Concilio detentus, aliàs lustrandis prouincijs intentus, Capitulum Generale apud Salmanticam habuit anno 1551. & inde reuersus Synodo Tridentinæ duranti interfuit, eaque per Iulium 3. suspensa Romam reuersus est. Vbi 20. Iulij 1552. apoplexia ereptus est, & ad Mineruam sub marmoreo lapide sepultus, anno 1550. inchoante, vacante sede S. Petri post obitum Pauli III. Ioannes Maria de Monte, patrum suffragio sũmum pontificatum adeptus est, & Iulius hoc nomine III. appellatus. Hic pro Iubilæo portas de more aperuit, & facultatem exeundi Italia, quam Paulus 3. Magistro Ordinis, propter Concilium noluerat impertiri, facilè concessit, præsertim, vt Capitulo Salmantino posset præesse. Nec prætereundum, quod Magistro Generali per Gallias iter facienti, & Conuentus ex officio visitanti, Rex Frãcorum Henricus per literas inhibuit ne progrederetur: persuasus enim fuerat (licet falso) Magistrum Ordinis cum põpa, & familia multa, grauare Conuentus, qui in veritate sunt pauperes: sed reuera, qui id persuaserant Regi, timebant visitationem, cum alioqui Magister Ordinis maxima simplicitate, & exigua familia comitante procederet. Hanc veritatem aperuit, & suggessit Regi illustri D. Michael

chael

chael à Turre Ceneden. Episcopus, apud Regem Nuncius Apostolicus: cui cum propter affectum, & beneuolentiam multum debeat ordo noster, vel ex hoc maximè debet, quòd eius opera, & instantia Rex ipse certior factus, suis literis amplissimam facultatem, & potestatem in toto regno fecit Magistro Ordinis super conuentus, & personas. In capitulo Salmantin. authoritate Summi Pontificis decreta est reformatio Breuiarij, præsertim in lectionibus Sanctorum, in quibus incerta, dubia & apocripha quædã dicebantur inesse, & hoc onus iniunctum est R.P.F. Angelo Bettino Florentino in Magistri Generalis societate, Prouinciali Angliæ, qui vt vir erat ingentis industrię, pręstitit egregiè, quod ab vno homine in hac re poterat expectari. Eadem authoritate additum est Commune vnius sanctæ nec Virginis nec Martyris, & dies Dominica, quæ priùs sub simplici officio celebratur, iussa est pro solemnitate sub duplicis officio celebrari. In capitulo verò immediatè sequẽti hoc idem confirmatum est, & decretum, vt officium Beatæ Virginis à matutinis Dominicæ per totam diem intermitteretur. Multa quoq; alia circa diuinũ officium mutata sunt ibidem, quorum qui cupit habere notitiam, videat acta eiusdem capituli Salmantini. In eodem quoq; capitulo decretæ sunt Vniuersitates pro exercitatione, & cursu granduandorum, extrà quas nõ liceat ad gradus promoueri. Ibi etiam discretæ, & suis limitibus determinatæ sunt quinq; Prouinciæ Indiarũ Maris Oceani. Quarum quædam priùs erectæ fuerant, quædam tunc designatæ, & institutæ fuerunt. Harum omnium prima est Sanctæ crucis, cui data est Insula Hispaniola, cum adiacẽtibus, videlicet de Cuba, sancti Ioannis, Portus diuitis, & Iamaica. Secũda sancti Iacobi de Mexico, quæ habet nouam Hispaniam à terra Tequantepeque exclusiuè, vsque ad Floridam. Tertia sancti Ioannis Baptistæ del Perù, à Portu Nominis Dei inclusiuè, & vltrà, quousq; terminetur. Quarta sancti Vincentij de Chiappa, à Tequantepeque inclusiuè, vsque ad oppidum de Nata Hispanorum per

littus antarcticũ,& à littore Arctico,ad oppidum de Guazaqualco inclusiuè. Quinta sancti Antonij de nouo regno Granatæ,cum Regno Popayan,vsque ad prouinciam de Quito exclusiuè, & per terram interiorem quousq; terminetur,per littus verò maris, ab oppido de Acla quousque terminetur. Anno 1553. Ad festum Pentecostes indictum fuerat capitulum Generale, celebrandum Romæ per R.P.F.Stephanum Vsus maris Genuen. tunc procuratorẽ Ordinis,& Vicarium authoritate apostolica factum,in quo idem ipse,maxima pace,summo omnium consensu,& gratulatione,assumptus est ad magistratum Ordinis: Vir profecto eo munere dignus, quippe qui ad regendum fratres videretur natus;tanta illi comitas, tanta facilitas, tanta erga omnes beneuolentia, vt omnes tanquam pater filios admitteret,tantus deinde zelus,& legum obseruantia, & grauitas,vt ab omnibus reuereretur, sicq; & timeretur à malis, & coleretur à bonis: Ecclesiasticarum cæremoniarũ callentissimus, Chorum frequentabat. Apud doctos eruditus,simplicioribus verò non morosus, apud magnates honorabilis,apud minores humilis. Delicta rationibus, non contumelijs, aut conuitijs arguebat, efficax in dicendo, promptus & argutus in respondendo, in decernendo solidus, omnibusq; numeris adeò absolutus fuit,vt in eo nihil, quod ad regimen fratrum spectat,desiderari posset. Tantũ autem commodum inuidit Ordini mors præpropera, quæ illum 3. Martij 1557. substulit. Corpus eius solemni pompa sub marmoreo lapide ad Mineruam, præ gradibus presbyterij conditum est. Non desijt autem hoc breui tempore regularẽ vitam promouere, visitatis ex officio Italiæ Prouincijs, & Florentino sanctæ Mariæ Nouellæ illustri Cœnobio regulari vitæ restituto. Quin etiam suæ disciplinæ,& instituti reliquit alumnum, & successorem F. Vincentium Iustinianum, qui sibi sex annis,quibus procuratorem, vel etiam Vicarium Ordinis egit, & quatuor quibus Magistratũ gessit,amanuensis, & à secretis, comesq; indiuiduus fuit,de quo mox. Interea verò Iulio III.per mortem sub-

 tracto,

tracto,anno 1556. Marcellus II. Politianus 22. dies Petri Cathedram tenuit, ad quam post eius mortem, Ioannes Petrus Caraffa Neapolitanus assumptus est,& Paulus IV. dictus. Is in adolescentia sua nostri Ordinis habitum gessit aliquot menses. Deinde Caroli V. Hispaniarum Regis, & Romanorum Imperatoris Curiam, inde Romanā coluit,ingenio,& memoria pollens, non frustra literis Græcis,& Latinis operam dedit, ita vt Græcè, ac Latinè, Hispanicè quoque, atq; Italicè ex tempore dicere posset, ac perorare. Humanam Philosophiā, sed longè magis Theologiam calluit, Iuris vtriusq; non ignarus. Episcopatum Theatinum aliquandiu tenuit, cui tempore Clementis Papæ 7. sub specie sanctitatis, & quietioris vitæ vale fecit, alijs quibusdam se comitantibus, qui simili studio, beneficijs Ecclesiasticis,& non tenuibus redditibus renunciauerant. Ex his Clericorum in communi ex oblatis viuentiū conflata est congregatio Theatinorum, è qua primus ipse institutor prodijt: à Paulo 3. inter Cardinales relatus. Tum verò Theatinum præsulatum, non iam Episcopali, sed à Clemente 7. Archiepiscopali titulo honestatū resumpsit, & Marcello defuncto, Summi Pontificatus munus adeptus est. Circa hęc tēpora protulit Ordo noster viros doctrina claros,& Ecclesiæ pugiles. Hæresum namq; ac hæreticorum occasione, quorum solent feruere præcordia, & pacem turbare sanctorum (iuxtà B. Augustini sententiam) proficit Ecclesia. Nam multa ad fidem catholicam pertinentia, dum hæreticorum callida inquietudine exagitantur, vt aduersus eos defendi possint, & considerātur diligentiùs, & intelliguntur clariùs,& instantiùs prædicantur, & ab aduersario mota quæstio, discendi existit occasio. Hinc ergo nostro Ordini duæ datæ sunt occasiones claritatis, vna scilicet literario stylo cum hæreticis congrediendo: altera, censuram in hæreticos exercendo. Nūc de priore dicamus. Qui ad Magisterium sacri palatij vocati sunt, neruos intenderunt contra hæreses,& vires expēderunt hæreticis impugnandis, expugnandisq; Quorum labo-

labores etiam temporaliter remuneraturi, vel industria ad commune Ecclesiæ bonum, & altiorem gradum vsuri Summi Pontifices, ad præsulatus, & infulas promouerunt complures. Hinc F. Hieronymus Mozzarellus Bononien. à sacro palatio, ad Archiepiscopatum Compsanum promotus est. Inde etiam F. Ægidius Foscararius Nobilis Bononien. Episcopatum Mutinen. iussus est gubernare, fidemq; catholicam in eo statuere, & confirmare. Quod sãctissimis exemplis, & catholica prædicatione præstitit, vir pius, & doctus. Nec eo minùs fecit F. Iacobus Naclantus in Episcopatu Clugien. nisi quod etiam scriptis Ecclesiam ædificauit, in quasdam Apostolicas Epistolas editis commentarijs. Item super Psalmum 90. Dedit etiam sacræ Scripturæ Medullam : ita enim opus ab ipso editum inscribitur. Alia etiam meditatus non minùs sanctè, quàm doctè. Promotus est ad præsulatũ Canarieñ F. Melchior Cano vir doctissimus, & paulò mox quam fuerat sacratus, Episcopatui liberè cessit, & inter fratres tamquam vnus è fratribus, Prouinciæ suæ Hispaniæ factus est Prior Prouincialis, in quo munere mortuus est. Si omnes qui hac occasione promoti sunt recensere voluero, in immensum crescet volumen: sed ne omnes omittam, F. Petri Bertani Mutinensis ad Cardinalatum titulo sanctorum Marcellini, & Petri promotio me cogit, ad quam ex Episcopatu Faneñ. à Iulio Papa 3. anno 1511. promotus fuit, dum apud Carolum V. Imperatorem, Sedis Apostolicæ Nuncius esset. Mortuus est, & sepultus Romæ ad sanctam Sabinam. Nec tamen laborum suorum glorioso fructu fraudandi sunt, qui non promoti ad altiorem gradum, in laboribus perstiterunt, quales fuerunt F. Petrus Paulus Aretinus, gracili quidem, & exigua corporis habitudine, sed magna scientia, & ardenti zelo, & Fr. Daniel Cremeñ. quem sequutus est F. Thomas Manrique auito genere illustris, ingenio solers, doctrina clarus, iudicio solidus & propositi prudenter admissi tenacissimus, qui primò Procurator Ordinis ad vrbem vocatus, inde Magister sacri Palatij

factus, in opere, & officio decessit. Alteram claritatis occasionem relaturo, prænarranda mihi est tàm Magistri Ordinis, quàm Summi Pontificis electio. Anno 1548. post obitum F. Stephani regebat Ordinem R. P. F. Martyr de Lugano, quem Summus Pont. Paulus 4. ob eximiam de illius prudentia, religione, & sanctitate opinionem, Ordini Vicarium, & sibi confessarium asciuerat, ac data sibi de suo penu annona, faciebat in Apostolico palatio commorari: vtque vtriq; operi posset sufficere, R. P. F. Vincentiũ Iustinianum Prouincialem Angliæ, rerum, personarum, & status Ordinis callentissimum, ei dedit adiutorem. Sed in Capitulo Generali Romæ ad Pentecosten habito, idem F. Vincentius omnium cõsensu primo suffragio Magister Ordinis electus est, & à Summo Pont. comprobatus, vir ingentis animi, summæ prudentiæ, & ad regimen natus, & demùm F. Stephani sui præcessoris dignus alumnus, & hæres; qui suo officio, & muneri intentus, Ordinem inuisit, ac pro posse, antiquo candori restituere curauit. Eodem anno Paulus 4. obijt, & Ioannes Angelus Mediolaneñ. in eiusdem anni exitu, Petri Sedem ascendit, Pius, & ipse 4. appellatus. Hic restituit, & clausit Concilium Tridentinum, Vrbem Romam publicis ædificijs ornauit, Ciuitatem Leoninam auxit, & muniuit grauibus expensis; & tandem anno 1565. celeri, & inopinata morte decessit. Altera claritatis occasio, vt pleniùs capiatur, paulò altiùs ordienda est. Crescentibus, & inualescentibus hæresibus, opus fuit opportunis antidotis, & remedijs. Quorũ vnum idq; præcipuum fuit, censuræ, & Inquisitionis officium, quod per fel. rec. Paulum 3. Romæ institutum, rexit, & tenuit aliquando, Ioannes Petrus Caraffa, tunc Cardinalis Theatinus. Is in hæreticis, & hæreticorum libris perquirendis, ac processibus formandis, vti cœpit opera, & ministerio fratrum nostri Ordinis, primùm quidem cuiusdam Fr. Theophili Calabri, deinde Fr. Michaelis Ghislerij Alexãdrini è Prouincia vtriusq; Lombardiæ. Officio postmodum Inquisitionis, ad Magistratum maiestatis, &

autho-

authoritatis prouecto, & per plures Cardinales tamquã per vnum, ipsumq; tremendum tribunal peragi cœpto, F.Michael hæreticorum, & arrestatorum curam habiturus, scripturas quoq; processus, & examina seruaturus, opus habuit adiutore, sicque alium nostri Ordinis, & suæ Prouinciæ sibi adiunxit. Inde per Paulum 4. Nepesinus Episcopus factus, F.Thomam Scotum quem habuerat adiutorem, reliquit principalẽ. Isque Commissarius factus adiutorem substituit, sicque per successionem obtinuit vsus,& consuetudo in legem transisse videtur, vt munus istud Ordini per fratres Prouinciæ Lombardiæ debeatur. Et quamquam aliorum Ordinum quidam illud ambirẽt, petierint,& fortè meriti fuerint, non tamen obtinere potuerunt. Inde F.Hieronymus Politius ad Episcopatum Triuicañ. Inde Fr.Thomas Scotus ad præsulatum Interamnen. Inde,sed multò priùs, F.Michael ad Nepesinum. Qui etiam ab eodem Paulo 4. 15.Martij 1557.inter Cardinales relatus est, & cognominatus Alexandrinus, ad titulum sanctæ Mariæ super Mineruam:quem titulum licet aliquando mutauerit in sanctæ Sabinæ,resumpsit tandem & tenuit, donec miserante Deo,ad Summum Pontificatum Spiritu sancto agente, & corda Cardinalium in Conclaui tangente, hoc ipso tempore, quo religiosorum Ordines pessundari, deiecti,& semisepulti videbantur, ad eorum releuationem, & restitutionem euectus est. Michael igitur,qui quasi Deus (iuxtà nominis interpretationem) vel humilitas Dei,quæ celsior est hominibus,admouit manum Petri nauiculæ, tot hæresum fluctibus agitatæ, infidelium armis tam dirè vexatæ,tot malis christianorum moribus labefactatæ, iam iamque mergendæ, ad eius libertatem, & in portus tranquillitatem eam reducẽdam. In huius rei certissimam spem erecti sunt, qui eius inculpatos mores,vitæ integritatem, rectitudinem, simplicitatem, & pietatem,quas semper tenuit, intrebantur: tum maximè quòd carni, & sanguini non concessurum crediderunt: quod vel hoc vno manifestum fuit, quod cum

pro altero F. Michaele nostri Ordinis, & instituti, cuius ipse matri auunculus; & ipsi abauunculus erat, complures proceres, & Cardinales instarent, supplicarentque vt suo eum Cardinalitio galero (de more) donaret, & ornaret, Episcopum, ac Legatum crearet; non exaudiuit, nec in defectu ætatis ad Episcopatum legitimæ (agebat enim quintum, & vigesimum annum) dispensare voluit. Nec priùs Cardinalem fecit, quam de illius moribus, religione, scientia, & ingenio ab his qui eius familiarem consuetudinem habebant, eumq; penitiùs nouerant, certior fieret. Tum demum illis assensit. Atque vt sibi esset in quo confidenter arcana deponeret, & ad quem (vt illi allegabant) alijs facilior pateret accessus, die 6. Martij in quatuor temporum feria 4. retulit in Collegium Cardinalium, suumq; illi cognomen, & titulum indidit, ac F. Michaelem Bonellum, Cardinalem Alexandrinum appellari voluit, tituli sanctæ Mariæ super Mineruam, vbi religionis habitum acceperat, religioni per professionem se addixerat, religiosos mores, ac bonas literas Philosophiæ, & Theologiæ didicerat, ac paulò post fecit Ecclesiastici regiminis quasi consortem, & in agendis executorem, ac suæ baculum senectutis; vt quæ ipse Pontifex sanctè prudenterq. meditatus esset, Cardinalis industria, & fortiter exequeretur; data illi in spiritualibus, temporalibus, ac mixtis amplissima potestate: ac ne vel errore, vel ob rerum magnitudinem, ac nouitatem terrore deficeret, aut deflecteret, sed haberet semper ad quē in arduis, & dubijs cōfidenter recurreret, quem ve consuleret, graues, & peritissimos, & prȩsertim R. P. F. Eustachium Lucatellum doctrina, industria, & rerum agendarum experientia prȩstātissimum, suique instituti religiosum tunc in Romana Curia totius Ordinis procuratorem, illi adiunxit. Sed ad Magistrum Ordinis Fr. Vincentium redeo, qui suo muneri diligenter intendens, visitatis ex parte Galliarum Prouincijs, habuit Generale Capitulum Auinioni 1561. Inde reuersus in Italiam Tridentum ad Concilium concessit, vbi

&

& magnę doctrinæ,& maximę prudentię sibi nomen vendicauit, conciliauitq. omnium religiosorum, & prælatorũ animos. Erant quippe illi pręsto è suo Ordine decẽ,& octo Antistites,ijdemq. docti,necnon insignes Theologi viginti septem,quorum vnus fuit ille F.Franciscus Forerius Lusitanus, qui deputationi ad cẽsuram librorum secretarius in eodem concilio datus,Indicis librorum ordinandi,& in eam formam,qua legitur edendi author extitit. Cui etiã post Cõcilium à Summo Pontifice vnà cum duobus alijs è nostro Ordine assumptis Antistitibus, Leonardo scilicet Marino Archiepiscopo Lancianen. & Ægydio Fuscarario Episcopo Mutinen. Breuiarium & Missale Romanum reformandi,cathechismumq.selectissimum conficiendi,cura commissa est.Quod munus ipsi fideliter exequuti sunt multis laboribus,quorum multitudine & grauitate pressus Mutinen. Antistes,dum opere confecto ad suam Ecclesiã iter adornat,vrinę difficultate detentus, & affectus, intra sex dies moritur Romæ,atque Mineruam elatus est, quãquã vtriq; operi perficiundo adiunctus (si non præfectus est) Gulielmus Sirletus Cardinalitia dignitate, sed magis doctrina illustrissimus,qui demùm poliendo catechismo cum F.Thoma Manrique sacri Palatij, & F. Eustachio Lucatello,nostri Ordinis procuratore laborauit, perstitiq. indefessus,admisso etiam iudicio aliorum complurium doctissimorum,& emunctarum narium virorum. Sed hęc longe post. Igitur tot,tantorumq. virorum & multitudine & dignitate fretus,ac fauore fultus, magna constantia, sed & modesta libertate,stabat,& loquebatur pro religiosis, religiosorumq. Ordinibus,ac eorum priuilegijs, & exẽptionibus,quas ex toto quidã moliedabantur auferre:contra quos ferme solus remansit,desponsantibus animos cęteris. Et nihilominus in Capitulo generali, quod è vestigio post Tridentinum Concilium Bononiæ habuit, tanta modestia, tantaq. obedientia executionem quorũdam illorum admisit,ac eiusdem obseruantiam pręcepit, vt aliorum Ordinũ fratribus,aduersus eam in Romana Curia reclamanti-

ti-

tionis, eiusdem Capituli statuta, atq; decreta, fint à iudicibus obiecta. In eodem capitulo propter Concilium Tridentinum statutus est modus ad electiones procedēdi per schedulas. Itemq. vt nouitij post sextumdecimum annū profiteantur, vtque ministeria sacri Altaris, vbi est multitudo fratrum, non nisi ab ordinatis ministris exerceantur, & alia quędam, quę qui plenè nosse cupit, legat acta eiusdem capituli. Ipse quoq; Magister Ordinis, vt erat vasto animo, atq; magnifico, magnis pecunijs fabricas insignes fecit in conuentu Romano ad Mineruam, cum pro suo & procuratoris Ordinis vsu, & habitatione, tum etiam pro hospitibus, qui ex alijs Prouincijs ad vrbem veniunt, ne in cameris conductitijs, & tabernis vt antea, degere cogerētur: & officij sui munus prosequuturus traiecit in Hispaniam, vnde visitatis eius prouincijs, ad indictum Antuerpię capitulum generale suo tempore proficisceretur; habens in comitatu suo R.P.F. Seraphinum Brixien. Magistrū & Terrę sanctę Prouincialem, cuius affectuosę diligentię, & eximię charitati, prętet innatam modestiam, & comitatē, vt multum boni debeant, pietas, & religio, zelusq. vitę regularis accessere. Quē etiam non minùs clarum, & amabilem fecit, quòd pro catholica fide sanguinem dedit, paratus etiam ponere vitam, eo tempore quo Romæ domus sanctę Inquisitionis incensa est. Igitur regressus ex Hispania postquàm feliciter gubernauit Ordinem annis duodecim, assumptus est à fel. recordat. Pio Quinto Pontifice ad Cardinalatum tituli sancti Nicolai, & postmodum à Gregorio XIII. ad titulum S. Sabinę, sub quibus Pontificibus, vt erat vir magni animi, etiam grauissima negotia sibi commissa tractauit cum laude, & tandem migrauit ad Dominum 26. Octobris anni 1582. Ipse vero F. Seraphinus Caballi Brixiensis, in Generalem Magistrum 48. electus est Romę anno 1571. vir sanè integerrimus, qui Capitulum Generale celebrauit Barcinonę in Aragonia anno 1574. & visitatis Conuentibus Flandrię, secundò regressus in Hispaniam, tandem Hispali defunctus est

est cum magna sanctitatis opinione, atque apud S. Paulū honorificè sepultus in ipso festo Præsentationis B. Mariæ Virginis, cuius Rosarij deuotissimus erat, & promotor, anno 1587. Post hunc in Capitulo Generali Romæ anno 1580. ex Magistro sacri Palatij electus in Generalem Magistrum 46. F. Paulus Constabilis Ferrarien. annuente Papa Gregorio XIII. qui viri insignem doctrinam, & religionis zelum optimè nouerat. Hic visitatis Prouincijs Regni, & Siciliæ, cum Venetias peruenisset, cursum suum iubente Domino consummauit ibidem migrans ad Christū die 17 Septembris anni 1582. Hoc tempore floruerunt sanctissimi viri: in Aragonia F. Ludouicus Bertrandus cuius habētur clarissima opera: F. Ludouicus Granatensis multorum librorum scriptor illustris non solùm in Prouincia Bethicæ, sed in toto terrarum orbe: Frater Bartholomæus de Martytibus Archiepiscopus Bracarensis in Portugallia, & Fratar Alexander Capaccius Florentinus, alijq; complures, quorum gesta non possunt hoc tam breui compendio enarrari, sed in maioribus chronicis requirenda erunt lectori. Anno 1583. in Capitulo Generali Romæ electus est in Magistrum Generalem 50. Frater Sixtus Fabri Lucensis ex Magistro sacri Palatij, & Ordinem rexit sex annis annis, sed multis corporis infirmitatibus præditus, potissimùm podagra: vnde cùm Hispaniam visitasset, regressus inde ad Capitulum Generale quod Romæ indixerat in festo Pentecostes, anno 1589. Sixtus V. Pontifex maximus eum tā graui pondere duxit liberandum, & exinde electores in eius locum suffecerūt fratrem Hippolytum Mariā Beccaria de monte Regali virum doctum, & deuotissimum 51. Magistrum. Hic Capitulum Generale celebrauit Venetijs anno 1592. & aliud etiam Valentiæ in Aragonia anno 1596. tertium verò Neapoli anno 1600. ibiq; clarus miraculis migrauit ad Dominum, postquàm summis laboribus visitasset totum ferè Ordinem, non solùm Prouincias Italiæ, Galliæ, & Hispaniarum, sed Vngariam, Austriam, Boemiam, Morauiam, Slesiam, Poloniam, & Russiam.

Floruit

tionis,eiusdem Capituli statuta,atq; decreta, sint à iudicibus obiecta. In eodem capitulo propter Concilium Tridentinum statutus est modus ad electiones procedēdi per schedulas. Itemq. yt nouitij post sextumdecimum annū profiteantur,vtque ministeria sacri Altaris, vbi est multitudo fratrum,non nisi ab ordinatis ministris exerceantur, & alia quędam,quę qui plenè nosse cupit,legat acta eiusdem capituli. Ipse quoq; Magister Ordinis, vt erat vasto animo,atq; magnifico, magnis pecunijs fabricas insignes fecit in conuentu Romano ad Mineruam, cum pro suo & procuratoris Ordinis vsu,& habitatione, tum etiam pro hospitibus,qui ex alijs Prouincijs ad vrbem veniunt,ne in cameris conductitijs,& tabernis vt antea,degere cogerētur:& officij sui munus prosequuturus traiecit in Hispaniam,vnde visitatis eius prouincijs,ad indictum Antuerpię capitulum generale suo tempore proficisceretur; habens in comitatu suo R.P.F.Seraphinum Brixien. Magistrū & Terræ sanctę Prouincialem,cuius affectuosę diligentię, & eximię charitati,prętet innatam modestiam, & comitatē, vt multum boni debeant,pietas,& religio, zelusq. vitę regularis accessere. Quē etiam non minùs clarum,& amabilem fecit,quòd pro catholica fide sanguinem dedit,paratus etiam ponere vitam, eo tempore quo Romæ domus sanctę Inquisitionis incensa est. Igitur regressus ex Hispania postquàm feliciter gubernauit Ordinem annis duodecim, assumptus est à fel. recordat. Pio Quinto Pontifice ad Cardinalatum tituli sancti Nicolai, & postmodum à Gregorio XIII. ad titulum S. Sabinę, sub quibus Pontificibus, vt erat vir magni animi, etiam grauissima negotia sibi commissa tractauit cum laude, & tandem migrauit ad Dominum 26. Octobris anni 1582. Ipse vero F. Seraphinus Caballi Brixiensis, in Generalem Magistrum 48. electus est Romę anno 1571. vir sanè integerrimus, qui Capitulum Generale celebrauit Barcinonę in Aragonia anno 1574. & visitatis Conuentibus Flandrię, secundò regressus in Hispaniam, tandem Hispali defunctus est

est cum magna sanctitatis opinione, atque apud S. Paulũ honorificè sepultus in ipso festo Præsentationis B. Mariæ Virginis, cuius Rosarij deuotissimus erat, & promotor, anno 1587. Post hunc in Capitulo Generali Romæ anno 1580. ex Magistro sacri Palatij electus in Generalem Magistrum 46. F. Paulus Constabilis Ferrarien. annuente Papa Gregorio XIII. qui viri insignem doctrinam, & religionis zelum optimè nouerat. Hic visitatis Prouincijs Regni, & Siciliæ, cum Venetias peruenisset, cursum suum iubente Domino consummauit ibidem migrans ad Christũ die 17 Septembris anni 1582. Hoc tempore floruerunt sanctissimi viri: in Aragonia F. Ludouicus Bertrandus cuius habẽtur clarissima opera: F. Ludouicus Granatensis multorum librorum scriptor illustris non solùm in Prouincia Bethicæ, sed in toto terrarum orbe: Frater Bartholomæus de Martyribus Archiepiscopus Bracarensis in Portugallia, & Fratar Alexander Capaccius Florentinus, alijq; complures, quorum gesta non possunt hoc tam breui compendio enarrari, sed in maioribus chronicis requirenda erunt lectori. Anno 1583. in Capitulo Generali Romæ electus est in Magistrum Generalem 50. Frater Sixtus Fabri Lucensis ex Magistro sacri Palatij, & Ordinem rexit sex annis annis, sed multis corporis infirmitatibus præditus, potissimùm podagra: vnde cùm Hispaniam visitasset, regressus inde ad Capitulum Generale quod Romæ indixerat in festo Pentecostes, anno 1589. Sixtus V. Pontifex maximus eum tã graui pondere duxit liberandum, & exinde electores in eius locum suffecerũt fratrem Hippolytum Mariã Beccaria de monte Regali virum doctum, & deuotissimum 51. Magistrum. Hic Capitulum Generale celebrauit Venetijs anno 1592. & aliud etiam Valentiæ in Aragonia anno 1596. tertium verò Neapoli anno 1600. ibiq; clarus miraculis migrauit ad Dominum, postquàm summis laboribus visitasset totum ferè Ordinem, non solùm Prouincias Italiæ, Galliæ, & Hispaniarum, sed Vngariam, Austriam, Boemiam, Morauiam, Slesiam, Poloniam, & Russiam.

Floruit in hoc tempore Valentiæ in Aragonia, frater Dominicus Anadon eximiæ charitatis erga pauperes, cuius habentur mira opera typis excusa: Frater etiam Hieronymus Bernerius de Corrigio Cardinalis à S.D.N. Sixto V. galero rubro donatus ad titulum S. Thomæ in Parione, quem postea Clemens Papa VIII. fecit Episcopum Albanensem, & deniq; Paulus V. Pontifex transtulit ad Portuensem. Vixit in Cardinalatu annos 25. multis, & magnis muneribus in Romana Curia functus, inter quæ religionis obseruantias tenacissimè curauit retinere, atq; etiam in cæteris obseruantiam regularem perpetuò zelatus est. Defuncto vt diximus Generali Magistro apud Venetias, congegatum est Capitulum Romæ anno 1601. in festo Pentecostes, & ibidem summo consensu electus est in Magistrum quinquagesimum secundum frater Hieronymus Xabierre Hispanus Cæsaraugustanus ex Prouinciali Priore Aragoniæ, vir doctus, & pius, & verè ad magna natus. Hic post annos quinq; à sua assumptione pergens in Hispaniam celebrauit Capitulum Generale Vallisoleti anno 1606. ipsius Domini Regis Hispaniæ, & Reginæ, multorumq; Principum præsentia illustratum. Exinde factus est eidem Regi à sacris confessionibus, & eiusdem opera renunciatus est inter Cardinales S.R.E. à Paulo V. Pontif. ad titulum S. Sixti, anno Domini 1607. & anno sequenti die 2. Septembris deuotè susceptis Ecclesiæ sacramentis migrauit ad Christum, depositis omnibus quæ temporaliter eidem arridere videbantur bonis, quæ tamen à tam ingentis animi viro semper fuisse contempta satis ostendit eiusdem Epistola, quæ ipsius actis Capituli Generalis præposita est. Cadauer eius delatum est ad Conuentum S. Dominici Cæsaraugustanum, & ibidem in Capitulo marmoreo sepulchro honorificè conditum opera Illustrissimi D. F. Ludouici de Aliaga olim eius socij, nunc verò Generalis Hispaniarum Inquisitoris, & Regij Confessoris, atq; de consilio Status Philippi III. Hispaniarum Monarchæ. Plures hoc tempore floruerunt sanctitate insignes,

in

in quibus F. Antonius Vincentius Domenech Cathalanus ex Conuentu Barcinonensi, qui in Monasterio S. Dominici Gerundæ, miraculorum gloria nitet: & F. petrus Ioannes Guasch Magister in Theologia, obseruantia religionis præclarus, qui in Conuentu S. Raymuudi de Pennaforti à se fundato sepelitur; quorum magnalia in maioribus Chronicis Ordinis requirenda sunt. Anno Domini 1607. celebratum est Capitulum Generale Romæ in festo Pentecostes, in quo summo consensu electus est in Generalem Magistrū 53. F. Augustinus Galaminius Brasichellensis Prouinciæ Lombardiæ, ex Magistro sacri Palatij, qui visitatis omnibus Italiæ Prouincijs, & ad regularem obseruantiam excitatis, venit in Gallias, vt collapsam ibi religionem reformaret, atq; ceptis ibidem in aliquibus locis reformationis initijs faueret. Is celebrato ibidem Capitulo Generali Parisijs anno 1611. dum maiora molitur, & profectionem in alias Prouinciasparat, reuocatus est Romam á Paulo V. Pont. Opt. Max. & factus est presbyter Cardinalis tituli B. Mariæ de Ara Cæli. Vnde anno sequenti 1612. indicto Capitulo Generali Romæ, ex Vicario Generali Ordinis electus est in Generalem Magistrū 54. Fr. Seraphinus Siccus Papiensis, qui visitatis Prouincijs Italiæ celebrauit Capitulum Generale Bononiæ anno 1616. & exinde venit in Hispaniam, eius omnes Prouincias visitans, celebrauitq; Generale Capitulum Vlissiponæ anno Domini 1618. curauitque quàm diligentissimè opera plurium præstantissimorum virorum Ordinis nostri vt Constitutiones Ordinis cum suis glossis denuò ederentur, resecatis pluribus non necessarijs, & iam reuocatis: & adiectis etiam quibusdam ex Capitulis Generalibus per annos retrò quinquaginta celebratis, vt pleraq; clariora haberentur. In hoc autem Chronicorum Breuiario sciat lector prætermissos à nobis fuisse modernos scriptores Ordinis nostri propter nimiam copiam, quam non facilè potuissemus in paucas paginas contrahere, nisi etiā codex in immensum excresceret. Antistites etiam ex nostro

ſtro Ordine aſſumptos poſterioribus his temporibus omiſimus, quia non valebant in compendium redigi, cùm in ſola Aragoniæ Prouincia ſupeſtites habeamus qunq; Prælatos, videlicet Illuſtriſſimum D. Valentinum Archiepiſcopum F. Iſidorum Aliaga, Reuerendiſs. DD. Simonem Bauça Epiſcopum Maioricenſem, F. Andream Balagùer Epiſcopum Oriolæ, Fr. Ioannem Baptiſtam de la Nuza Epiſcopum Barbaſtrenſem, & F. Raphaelem Riphoz Epiſcopum Helnenſem, qui ex Vicario Generali totius Ordinis ad Præſulatum euectus eſt, quorum eximias laudes poſteri loquentur. Cæterum qui hæc ſcire volet, habet Ordinis hiſtoriam à Reuerendiſsimo D. Fr. Ioanne Lopez Epiſcopo Nicopolitano vulgari ſermone conſcriptam, & propediem Annales Ordinis prodituros in lucem, conſulere poterit.

F I N I S.

INDEX
IN CONSTITVTIONES FRATRVM PRAEDICATORVM.

Primus numerus paginam, secundus columnam indicat.

y Ambu-

B.

Bona

Y 2 Cum

Con-

Electo:

M

Me.

S.

Tabellæ

Vi-

F I N I S.

INCIPIVNT CONSTITVTIONES SORORVM ORDINIS PRÆDICATORVM.

PROLOGVS.

QVONIAM ex præcepto Regulæ iubentur Sorores habere cor vnum, & animam vnam in Domino, iustum est, vt quæ sub vna Regula, & vnius professionis voto viuunt, vniformes in obseruantia canonicæ religionis inueniantur: quatenus vnitatem quæ interiùs seruanda est in cordibus, foueat, & repræsentet vniformitas exteriùs seruata in moribus. Quod profectò eo competentiùs, & pleniùs poterit obseruari, si ea quæ agenda sunt, scripto fuerint commendata: si omnibus qualiter sit viuendum scriptura teste innotescat: si mutare vel addere, vel minuere nulli quicquam propria voluntate liceat: ne si minima negligant, paulatim defluant. Ad hoc tamen in Conuentu suo quæ præest, dispensandi cum Sororibus habeat potestatem, cum sibi aliquando videbitur expedire: nisi in his in quibus Magister Ordinis, vel Prior Prouincialis, vel eorum Vicarij ex causa aliter ordinarent. Priorissa etiam vtatur dispensationibus, sicut & aliæ Sorores. Vt igitur vnitati, & paci Sororum prouideremus, librum istum, quem Constitutionum appellamus, diligenter conscripsimus, per certa Capitula infrascripta distinctum: vt quod quæretur faciliùs inueniatur. Declaramus autem quòd Constitutiones non obligent Sorores ad culpam, sed ad pœnam tantum, nisi propter præceptum vel contemptum.

DE OFFICIO ECCLESIAE.
CAP. PRIMVM.

VDITO primo signo surgant Sorores cum matura festinatione, religiosè & honestè se præparandò. Matutinas autem, & omnes horas canonicas simul audiant Sorores, nisi cum aliquibus ex causa fuerit dispensatum. Horæ canonicæ omnes in Ecclesia tractim, & distinctè taliter dicantur, ne Sorores deuotionem amittant, & alia quæ facere habent minimè impediantur. Quod ita dicimus esse faciendum, vt in medio versus metrum cum pausa seruetur, non protrahendo vocem in pausa vel in fine versus. Hoc tamen magis & minus pro tempore obseruetur, Horæ verò de Beata Virgine post horas canonicas dicantur in Ecclesia. Tempore quo bis reficiuntur sorores, legatur ante Completorium in Ecclesia: Sorores sobriæ &c. Postea dicto ab ea quæ præest, Adiutorium nostrum in nomine Domini, & facta confessione, dictoq; Completorio, hebdomadaria aquam aspergat benedictam, posteà dicatur Pater noster, & Credo in Deum. Post Completorium autem receptis pro tempore disciplinis, concedatur aliquod spatium competens sororibus ad vacandum sacris meditationibus, & orationibus priuatis, vsque ad signum: similiter, & post matutinas: facto autem signo omnes egrediantur ab Ecclesia, & intrent locum dormitionis. Aliquis autem locus statuatur, in quo ad prouidendum officium diuinum sorores conueniant præsente Priorissa, vel alia cui commiserit tempore opportuno.

De Inclinationibus. Cap. II.

FInitis Matutinis de Beata Virgine, cum sorores in chorum venerint, inclinent ante altare profundè, & cum ad sedes suas venerint facto signo ab ea quæ præest, flexis genibus vel inclinatæ profundè pro tempore, dicant Pater noster, & Credo in Deum: & iterum facto signo ab ea quæ præest, surgant. Hora itaque deuotè incoepta, versæ ad altare, muniant se signo crucis, & ad Gloria Patri inclinet chorus contra chorum profundè, vel prosternant se pro tempore, vsque ad Sicut

erat,

erat. Hoc etiam faciendum est quotiens Pater noster, & Credo in Deum dicuntur, nisi in Missa, & ante lectiones, & gratiarum actiones in quibus inclinandum est solum ad Pater noster, & ad orationem Retribuere.

Idem etiam faciendum est ad primam collectam in Missa, & ad Postcommunionem, & similiter ad orationem pro Ecclesia, & in singulis horis ad collectam, & ad Gloria Patri quotiescunq. in inchoatione horæ dicitur. Ad omnia autem alia Gloria Patri, & ad extremos versus hymnorum, & ad penultimum versum cantici Benedicite, inclinent vsque ad genua, & quando cantatur Gloria in excelsis, ad Suscipe deprecationem nostram; & item in benedictione lectionis, & in capitulo ad orationem, Sancta Maria.

Item quando nomen Iesu in Collecta, & in præfatione, vel in antiphona Salue, vel in Gloria in excelsis nominatur. Quando autem nomen Iesu alias nominatur in choro, Sorores eidem reuerentiam faciant capite deuotiùs inclinato.

Item in omni oratione, quando nomen Domini nostri Iesu Christi, & Beatæ Virginis, & Beati Dominici nominatur, & etiam quando nomen Beatæ Virginis nominatur ad antiphonam Salue, & in Missa in præfatione, & ad Gratias agamus &c. Et similiter ad versum, O Crux aue &c. Sorores in choro reuerenter inclinent, sicut fieri debet quãdo nomen Iesu, & Mariæ matris eius in Collecta nominatur. Hora itaq; prædicto modo deuotè incæpta, postquam ad Gloria, post Venite inclinauerint, stet chorus contra chorum, deinde ad primum Psalmum sedeat vnus chorus, & ad secundum similiter stet, & sedeat alter chorus, & sic alternent vsque ad Laudate Dominum de cælis, & sic faciant ad omnes horas. Finita autem lectione in Matutinis, nisi fiat Officium de mortuis, illa quæ legit, inter pulpitum quod est in medio chori, & gradus altaris, inclinationem faciat vel prosternat se pro tempore. In inclinationibus verò conformentur moribus earum ad quas declinant. Porro ad Salue sancta parens, & ad Salue, post Completorium, & Veni sancte Spiritus, & ad Veni Creator Spiritus in die Pentecostes, & per totam hebdomadam, & ad Credo in Missa ad Ex Maria Virgine, & homo factus est, flectant genua.

In ferialibus quoque diebus iaceant prostratæ à Sanctus vsque ad Agnus.

In festis verò trium vel nouem lectionum, iaceant prostratæ ab eleuatione corporis Christi vsque ad Pater noster. In prostrationibus idem seruetur in festo trium, vel nouem lectionum. Quando Prælatus, vel quæ præest iniunxerit aliquam communem orationem, inclinent omnes. Similiter omnes faciant, quibus aliquid facere vel dicere iniunxerit. Si autem aliquam obedientiam, vel officium, vel ministerium aliquod cuiuis iniunxerit, humiliter se prosternens suscipiat quod ei iniunctum fuerit. Quando etiam Sororibus quippiam

vestimenti tribuitur inclinantes, Benedictus Deus in donis suis, dicant.

De suffragijs mortuorum. Cap. III.

A Festo sancti Dionysij vsque ad Aduentum pro Anniuersario Fratrum, & Sororum, familiarium, & receptorum per literas ad beneficia Ordinis, literatæ Sorores Psalterium, non literatæ quinquaginta Pater noster, dicant.

Idem faciat quælibet Soror pro Sorore defuncta sui Conuentus. Et idem fiat pro Magistro Ordinis, & pro Priore Prouinciali defunctis.

Idem etiam pro visitatore earum, si dum intendit visitationi Monasterij, eum mori contigerit.

Idem etiam fiat pro Procuratore Ordinis, si in curia Romana in procurationis officio decedat. Quælibet literata pro Fratribus, & Sororibus nostris defunctis, triginta vicibus septem Psalmos pœnitentiales dicat in anno. Non literata triginta vicibus centum Pater noster. Anniuersarium patrum, & matrum, tertia die post Purificationem Beatæ Mariæ. Anniuersarium benefactorum, & familiarium die crastina post octauas Beati Augustini. Anniuersarium vero Fratrum, & Sororum, in crastino Beati Dionysij. Anniuersarium verò omnium sepultorum in cœmiterijs nostris, vbique fiat prima die vacante post octauas Visitationis Beatæ Mariæ.

De ieiunijs. Cap. IV.

A Pascha vsq; ad festum sanctæ Crucis reficiantur bis Sorores, exceptis diebus rogationum, & sextis ferijs, & vigilia Pentecostes, & ieiunijs quatuor temporum, vigilia sancti Ioannis Baptistæ, Petri & Pauli, Iacobi, & Beati Dominici patris nostri, Laurentij, Assumptionis Beatæ Mariæ, & Bartholomæi, ac Natiuitatis Beatæ Virginis. A festo autem sanctæ Crucis vsq. ad Pascha continuum teneat ieiunium, & Nona dicta comedant, exceptis diebus dominicis, nisi dispensatio fiat interdùm & ex causa. In toto autem Aduentu & Quadragesima, & ieiunijs quatuor temporum, & in vigila Ascensionis, & Pentecostes sancti Ioannis Baptistæ, Petri & Pauli, Iacobi, & Beati Dominici patris nostri, in vigilia sancti Laurentij, Assumptionis Beatæ Mariæ, & Bartholomæi, & Natiuitatis Beatæ Virginis, Matthæi, Simonis, & Iudæ, & Omnium Sanctorum, Andreæ Apostoli, & omnibus sextis ferijs, quadragesimali vtantur cibo, nisi in locis in quibus in dictis sextis ferijs aliter comederetur, vel nisi præcipuum festum fuerit, vel nisi cum aliqua ex causa dispensetur. Quando autem festum habens vigiliam, in qua secundum Ordinem ieiunandum est, euenerit in secunda feria, eius vigilia præcedenti sabbato ieiunetur,

(Misericordiam Dei,& vestram) Qua ad iussum illius quæ præest erecta, exponat ei austeritatem Ordinis, propositũ eius requirens. Quòd si respondeat se proponere cuncta seruare, dicat post cætera (Dominus qui incæpit, ipse perficiat)& Conuentus respondeat, Amen.Tunc depositis sæcularibus vestibus,& religiosis indutis, in societatem Sororum in capitulo recipiatur. Veruntamen antequam stabilitatem & communem vitam promittat, & obedientiam, & professionem faciat, tempus probationis assignetur. Probationis vero tempus statuimus vnius anni vel eo amplius, prout illi, qui præest de prudentum consilio videbitur expedire, vt & ipsa austeritates Ordinis, & Sorores mores ipsius experiantur. Magister Ordinis vel Prior Prouincialis, pensatis facultatibus domus, quæ pro tempore fuerint, aliquem certum numerum Sororum statuant, vltra quem non recipiatur aliqua in Sororem, nisi talis esset persona, quæ sine graui damno vel scandalo recusari non posset. Et tunc non nisi de consilio Magistri Ordinis, vel Prioris Prouincialis recipiatur. Nulla etiam fiat promissio de Sorore aliqua recipienda antequam locus vacauerit. Licebit quoq; aliquas recipere intus in Sorores conuersas, vbi hoc expediens videbitur, in numero moderato, prout earum officijs, & adiutorijs aliæ Sorores indigebunt. Hæc autem dicant in profestis diebus pro Matutinis 28. Pater noster, in Festis autem nouem lectionum 40. pro Vesperis 14. pro qualibet aliarum horarum septem. Loco Pretiosa, tria: pro benedictione mensæ, vnum: post mensam pro gratijs, tria. In ieiunijs, & vigilijs, & alijs quæ earum statui cõpetunt se, alijs conformabunt.

De Nouitiabus, & earum instructione. Cap. XV.

Priorissa Nouitiabus Magistram diligentem in ipsarum instructione præponat, quæ eas de Ordine doceat, in Ecclesia, & vbicũque negligenter se habuerint, verbo, vel signo quantum poterit studeat emendare; necessaria prout potest debet eis procurare. De apertis negligentijs cum ante eam petierint veniam, pœnitentiam dare, vel eas in capitulo proclamare. Humilitatem cordis, & corporis doceat eas habere, frequenter purè & discretè confiteri, sine proprio viuere, propriam voluntatem deserere pro voluntate maiorum, obedientiam in omnibus voluntariè obseruare. Quomodo vbique, & in omnibus se habere debeant, ipsas debet instruere, quòd locum vbi fuerint positæ, vbique teneant. Qualiter se ad cameras contineãt, vt oculos sublimes non habeant. Quomodo vel quid orent, & quam silenter vt alijs rugitum non faciant. Quomodo in capitulo vel vbicumque reprehensæ fuerint ab ea quæ præest venia sit facienda; & quod si qua Sororem suam aliquo modo scandalizauerit, ad pedes eius prostrata veniam petat. Instruendæ etiam sunt Nouitiæ, vt cum nemine contendere præsumant, & quod in omnibus Magistræ suæ obediant.

Tabellæ

FINIS.

I N-

INCIPIVNT CONSTITVTIONES SORORVM ORDINIS PRÆDICATORVM.

PROLOGVS.

VONIAM ex præcepto Regulæ iubentur Sorores habere cor vnum, & animam vnam in Domino, iustum est, vt quæ sub vna Regula, & vnius professionis voto viuunt, vniformes in obseruantia canonicæ religionis inueniantur: quatenus vnitatem quæ interiùs seruanda est in cordibus, foueat, & repræsentet vniformitas exteriùs seruata in moribus. Quod profectò eo competentiùs, & pleniùs poterit obseruari, si ea quæ agenda sunt, scripto fuerint commendata: si omnibus qualiter sit viuendum scriptura teste innotescat: si mutare vel addere, vel minuere nulli quicquam propria voluntate liceat: ne si minima negligant, paulatim defluant. Ad hoc tamen in Conuentu suo quæ præest, dispensandi cum Sororibus habeat potestatem, cum sibi aliquando videbitur expedire: nisi in his in quibus Magister Ordinis, vel Prior Prouincialis, vel eorum Vicarij ex causa aliter ordinarent. Priorissa etiam vtatur dispensationibus, sicut & aliæ Sorores. Vt igitur vnitati, & paci Sororum prouideremus, librum istum, quem Constitutionum appellamus, diligenter conscripsimus, per certa Capitula infrascripta distinctum: vt quod quæretur faciliùs inueniatur. Declaramus autem quòd Constitutiones non obligent Sorores ad culpam, sed ad pœnam tantum, nisi propter præceptum vel contemptum.

a De

DE OFFICIO ECCLESIAE.
CAP. PRIMVM.

AVDITO primo signo surgant Sorores cum matura festinatione, religiosè, & honestè se præparando. Matutinas autem, & omnes horas canonicas simul audiant Sorores, nisi cum aliquibus ex causa fuerit dispensatum. Horæ canonicæ omnes in Ecclesia tractim, & distinctè taliter dicantur, ne Sorores deuotionem amittant, & alia quæ facere habent minimè impediantur. Quod ita dicimus esse faciendum, vt in medio versus metrum cum pausa seruetur, non protrahendo vocem in pausa vel in fine versus. Hoc tamen magis & minus pro tempore obseruetur, Horæ verò de Beata Virgine post horas canonicas dicantur in Ecclesia. Tempore quo bis reficiuntur sorores, legatur ante Completorium in Ecclesia: Sorores sobriæ &c. Postea dicto ab ea quæ præest, Adiutorium nostrum in nomine Domini, & facta confessione, dictoq. Completorio, hebdomadaria aquam aspergat benedictam, postea dicatur Pater noster, & Credo in Deum. Post Completorium autem receptis pro tempore disciplinis, concedatur aliquod spatium competens sororibus ad vacandum sacris meditationibus, & orationibus priuatis, vsque ad signum: similiter, & post matutinas: facto autem signo omnes egrediantur ab Ecclesia, & intrent locum dormitionis. Aliquis autem locus statuatur, in quo ad prouidendum officium diuinum sorores conueniant præsente Priorissa, vel alia cui commiserit tempore opportuno.

De Inclinationibus. Cap. II.

FInitis Matutinis de Beata Virgine, cum sorores in chorum venerint, inclinent ante altare profundè, & cum ad sedes suas venerint facto signo ab ea quæ præest, flexis genibus vel inclinatæ profundè pro tempore, dicant Pater noster, & Credo in Deum: & iterum facto signo ab ea quæ præest, surgant. Hora itaque deuotè incœpta, versæ ad altare, muniant se signo crucis, & ad Gloria Patri inclinet chorus contra chorum profundè, vel prosternant se pro tempore, vsque ad Sicut

erat,

erat. Hoc etiam faciendum est quotiens Pater noster, & Credo in Deum dicuntur, nisi in Missa, & ante lectiones, & gratiarum actiones in quibus inclinandum est solum ad Pater noster, & ad orationem Retribuere.

Idem etiam faciendum est ad primam collectam in Missa, & ad Postcommunionem, & similiter ad orationem pro Ecclesia, & in singulis horis ad collectam, & ad Gloria Patri quotiescunq. in inchoatione horæ dicitur. Ad omnia autem alia Gloria Patri, & ad extremos versus hymnorum, & ad penultimum versum cantici Benedicite, inclinent vsque ad genua, & quando cantatur Gloria in excelsis, ad Suscipe deprecationem nostram; & item in benedictione lectionis, & in capitulo ad orationem, Sancta Maria.

Item quando nomen Iesu in Collecta, & in præfatione, vel in antiphona Salue, vel in Gloria in excelsis nominatur. Quando autem nomen Iesu alias nominatur in choro, Sorores eidem reuerentiam faciant capite deuotiùs inclinato.

Item in omni oratione, quando nomen Domini nostri Iesu Christi, & Beatæ Virginis, & Beati Dominici nominatur, & etiam quando nomen Beatæ Virginis nominatur ad antiphonam Salue, & in Missa in præfatione, & ad Gratias agamus &c. Et similiter ad versum, O Crux aue &c. Sorores in choro reuerenter inclinent, sicut fieri debet quādo nomen Iesu, & Mariæ matris eius in Collecta nominatur. Hora itaq; prædicto modo deuotè incæpta, postquam ad Gloria, post Venite inclinauerint, stet chorus contra chorum, deinde ad primum Psalmum sedeat vnus chorus, & ad secundum similiter stet, & sedeat alter chorus, & sic alternent vsque ad Laudate Dominum de cælis, & sic faciant ad omnes horas. Finita autem lectione in Matutinis, nisi fiat Officium de mortuis, illa quæ legit, inter pulpitum quod est in medio chori, & gradus altaris, inclinationem faciat vel prosternat se pro tempore. In inclinationibus verò conformentur moribus earum ad quas declinant. Porrò ad Salue sancta parens, & ad Salue, post Completorium, & Veni sancte Spiritus, & ad Veni Creator Spiritus. in die Pentecostes, & per totam hebdomadam, & ad Credo in Missa ad Ex Maria Virgine, & homo factus est, flectant genua.

In ferialibus quoque diebus iaceant prostratæ à Sanctus vsque ad Agnus.

In festis verò trium vel nouem lectionum, iaceant prostratæ ab eleuatione corporis Christi vsque ad Pater noster, In prostrationibus idem seruetur in festo trium, vel nouem lectionum. Quando Prælatus, vel quæ præest iniunxerit aliquam communem orationem, inclinent omnes. Similiter omnes faciant, quibus aliquid facere vel dicere iniunxerit. Si autem aliquam obedientiam, vel officium, vel ministerium aliquod cuiuis iniunxerit, humiliter se prosternens suscipiat quod ei iniunctum fuerit. Quando etiam Sororibus quippiam

(Misericordiam Dei,& vestram) Qua ad iussum illius quæ præest erecta, exponat ei austeritatem Ordinis, propositũ eius requirens. Quòd si respondeat se proponere cuncta seruare, dicat post cætera (Dominus qui incæpit,ipse perficiat)& Conuentus respondeat, Amen.Tunc depositis sæcularibus vestibus,& religiosis indutis,in societatem Sororum in capitulo recipiatur. Veruntamen antequàm stabilitatem & communem vitam promittat,& obedientiam, & professionem faciat, tempus probationis assignetur. Probationis vero tempus statuimus vnius anni vel eo amplius,prout illi, qui præest de prudentum consilio videbitur expedire, vt & ipsa austeritates Ordinis, & Sorores mores ipsius experiantur. Magister Ordinis vel Prior Prouincialis,pensatis facultatibus domus, quæ pro tempore fuerint, aliquem certum numerum Sororum statuant, vltra quem non recipiatur aliqua in Sororem, nisi talis esset persona,quæ sine graui damno vel scandalo recusari non posset. Et tunc non nisi de consilio Magistri Ordinis,vel Prioris Prouincialis recipiatur. Nulla etiam fiat promissio de Sorore aliqua recipienda antequam locus vacauerit. Licebit quoq; aliquas recipere intus in Sorores conuersas, vbi hoc expediens videbitur, in numero moderato, prout earum officijs, & adiutorijs aliæ Sorores indigebunt. Hæc autem dicant in profestis diebus pro Matutinis 28. Pater noster, in Festis autem nouem lectionum 40. pro Vesperis 14. pro qualibet aliarum horarum septem. Loco Pretiosa,tria: pro benedictione mensæ, vnum: post mensam pro gratijs, tria. In ieiunijs, & vigilijs, & alijs quæ earum statui cõpetunt se, alijs conformabunt.

De Nouitiabus, & earum instructione. Cap. XV.

PRiorissa Nouitiabus Magistram diligentem in ipsarum instructione præponat, quæ eas de Ordine doceat, in Ecclesia,& vbicũque negligenter se habuerint, verbo, vel signo quantum poterit studeat emendare; necessaria prout potest debet eis procurare. De apertis negligentijs cum ante eam petierint veniam, pœnitentiam dare, vel eas in capitulo proclamare. Humilitatem cordis,& corporis doceat eas habere, frequenter purè & discretè confiteri, sine proprio viuere, propriam voluntatem deserere pro voluntate maiorum, obedientiam in omnibus voluntariè obseruare. Quomodo vbique, & in omnibus se habere debeant, ipsas debet instruere, quòd locum vbi fuerint positæ,vbique teneant. Qualiter se ad cameras contineãt, vt oculos sublimes non habeant. Quomodo vel quid orent,& quam silenter vt alijs rugitum non faciant. Quomodo in capitulo vel vbicumque reprehensæ fuerint ab ea quæ præest venia sit facienda; & quod si qua Sororem suam aliquo modo scandalizauerit,ad pedes eius prostrata veniam petat. Instruendæ etiam sunt Nouitiæ, vt cum nemine contendere præsumant, & quod in omnibus Magistræ suæ obediant.

diant. In processione sociam sibi collateralem attendant, nec loquantur locis & temporibus interdictis, nec alias sine licentia, & quod neminem penitus iudicent, sed si quæ ab aliqua fieri viderint (licet mala videantur) bona suspicentur vel bona intentione facta: sæpè enim humanum fallitur iudicium. Et quod non loquantur da absente nisi quæ bona sunt; quod disciplinas frequenter suscipiant, & cum duabus manibus bibant, & sedendo; quod libros & vestes, & res alias Monasterij custodiant diligenter. Et quod si quid petitum fuerit ab vna earum quæ præest & negauerit, non petatur ab alia, nisi negatione priore exposita; sed nec si a maiore petierint, & negauerit, vadant ad minorem. Item confessiones Nouitiarum ante professionem recipiantur, & diligenter de modo confessionis & in alijs instruantur. Item Nouitiæ ante professionem de debitis se expediant, & omnia alia ad pedes Priorissæ ponant. Item Nouitiæ, & aliæ Sorores quæ aptæ sunt, in Psalmodia, & Officio diuino studeant diligenter præter conuersas, quibus sufficiat vt sciant vel addiscant ea quæ debent pro horis dicere. Omnes verò in aliquo labore addiscendo vel exercendo occupentur. Item Nouitiæ non intersint capitulo de culpis, sed in principio se accusent, vel Magistra earum extra capitulum culpas earum audiat, & ipsas quantum poterit diligenter in moribus instruat, & charitatiue corripiat.

De modo faciendi professionem. Cap. XVI.

Modus faciendi professionem talis est. Ego soror N. facio professionem; & promitto obedientiam Deo & Beatæ Mariæ, & Beato Dominico, & tibi sorori N. Priorissæ talis conuentus, vice fratris N. Magistri Ordinis fratrum Prædicatorum, & successorum eius, secundum regulam Beati Augustini, & institutiones sororum, quarum cura prædicto Ordinis est commissa: quod ero tibi obediens alijsq. Priorissis meis vsq. ad mortem. Nouitiarum autem vestes in earum professione benedicantur hoc modo: Ostende nobis Domine misericordiam tuam, & salutare tuum da nobis: Domine exaudi orationem meam, & clamor meus ad te veniat. Oremus: Domine Iesu Christe, qui tegimen nostræ mortalitatis induere dignatus es, obsecramus immensæ largitatis tuæ abundantiam, vt hoc genus vestimentorum, quod sancti Patres ad innocentiæ, & humilitatis indicium ferre sanxerunt, ita benedicere digneris, vt quæ hoc vsa fuerit, te induere mereatur Christum Dominum nostrum. Postmodum aspergatur aqua benedicta. Ad professionem nulla recipiatur infra 16. annos. Nolumus etiam quòd aliquæ sorores benedicantur, cùm Beatus Dominicus Pater noster hoc ordinasse dicatur, circa illas quæ fuerunt tempore suo. Et huiusmodi benedictio soleat esse aliquibus occasio vt super alias se extollant.

De

De leui culpa. Cap. XVII.

LEuis culpa est, si qua mox vt signum factũ fuerit, non relictis omnibus cum matura festinatione se præparauerit, vt ad locum pro quo fit signum veniat tempestiuè. Si qua designatum sibi legendi vel cantandi officium non attente compleuerit, vel responsorium, vel antiphonam, vel aliud incœptura chorum turbauerit. Si qua male legendo vel cantando offendens, non statim se coram omnibus humiliauerit. Si liber in quo legendum est in collatione, vel in capitulo, vel in Ecclesia, cuiusquam negligentia defuerit. Similis culpa est si qua ad mensam vel ad collationem vel sermonem, vel capitulum, vel ad horas in Ecclesia, vel ad laborerium commune citò non venerit, vel ad lectionem mẽsæ notata ad benedictionem se tardè obtulerit. Si qua in dormitorio, vel alibi in Conuentu aliquem tumultum fecerit, vel orantes vel legentes vel laborantes in aliquo inquietauerit. Si pannus ad inuoluendum Calicem vel Patenam, vel Corporale, vel Stola, vel Manipulus, vel similia, per negligentiam cuiusquam in terram ceciderit; vel si vestes suas suo tempore, & loco statuto honestè, & ordinatè aliqua non reposuerit. Item leuis culpa est si qua cereum vel aliquod vtensilium perdiderit, vel fregerit, vel aliquod vestimentorum suorum deteriorauerit, vel amiserit. Si qua in officio vel sermone, vel laborerio dormitauerit, vel oculos vagos habens per claustrũ vel domum ad vanitates sæpè direxerit. Si qua ociosis vacauerit, vel dissolutè riserit, vel alias ad ridendum concitauerit, vel in aliquo gestu, vel motu, vel statu, vel habitu, vel verbo reprehensibilis apparuerit. Pro his culpis vnus Psalmus, vel plures secundùm quantitatem excessuum, prout videbitur tenenti capitulum, iniungatur.

De media culpa. Cap. XVIII.

MEdia culpa est, si qua ad Gloriam primi Psalmi non affuerit, & in medio chori non satisfecerit, vel in vigilia Annunciationis, vel Natiuitatis Domini in principio capituli non affuerit, vt pronunciatis exordijs nostræ salutis & redemptionis, gratias agat corde, & corpore Redemptori nostro. Similis culpa est, si qua in choro non intenta diuino Officio, vagis oculis, & motu irreligioso leuitatem mentis ostenderit. Si qua lectionem tempore statuto non præuiderit vel aliud legere, vel cantare præsumpserit, quàm quòd ordinatum est. Si qua in choro riserit, vel alias ridere fecerit, vel in Conuentu dissolutionem aliquam fecerit. Item media culpa est, si qua à capitulo, vel sermone, vel collatione, vel refectione communi, vel laborerio, vel hora, aliqua ex causa minùs rationabili remanserit. Si qua commune mandatum dimiserit. Si quid cibi vel potus absque benedictio

ne;

tur, contraria consuetudine non obstante. Feria ij & iij, post quinquagesimam quadragesimali vtantur cibo & ieiunent. In Parasceue verò per totum diem in pane & aqua abstinebunt. Præcipuum festum dicimus semiduplex, & duplex, & suprà.

De cibo. Cap. V.

HOra competenti ante prandium vel cænam, à Sacristissa paucis ictibus campana pulsetur, vt sorores venire ad refectionem non tardent. Postmodum pulsetur cimbalum si cibus sit paratus, alioquin non pulsetur donec paratus sit. Ablutis verò manibus nolam refectorij quæ præest pulset, & tunc sorores ingrediantur, quibus ingressis dicat (Benedicite) quæ dicit versiculos: & conuentus prosequatur benedictionem. Seruitrices autem incipiant ab inferioribus vsque ad mensam Priorissæ ascendentes. Nulla soror à prima mensa remaneat, nisi seruitrices, nisi de licentia & ex causa. Quotquot autem remanserint comedant in secunda, ita quod tertiam facere non oporteat. Nulla fiat pietantia seruitricibus, vel ministris, quæ non fit Conuentui, nisi sint infirmæ vel minutæ. Soror non mittat sorori pietantiam, excepta Priorissa, sed sibi datam dare potest à dextris & à sinistris tantùm. Priorissa comedat in refectorio, & cibarijs Conuentus sit contenta: similiter & infirmariæ, & aliæ quæ ministrant in officio quocunq. nisi cum aliquibus Priorissa dispensauerit ob aliquam causam. Pulmenta sint in conuentu sine carnibus præterquam in infirmarijs. Singulis diebus si fieri potest & expedierit, duo cocta pulmenta habeant sorores. Poterit aut Priorissa superaddere prout opus esse iudicauerit, & facultas permiserit. Si qua iuxta se sedenti viderit aliquid deesse de communi, requirat à ministra. Si qua de sororibus seruiendo vel comedendo in aliquo offenderit, surgentibus sororibus veniam petat, & facto, signo ab ea quæ præest redeat ad locum suum.

De collatione. Cap. VI.

TEmpore ieiunij hora competenti Sacristissa ad collationem signum faciat: postea refectoraria cimbalum pulset. Deinde sororibus venientibus in refectorium ad signum illius quæ præest, legat lectrix præmisso Iube Domine benedicere(& sequatur benedictio: Noctem quietam &c.) Infra lectionem verò poterunt bibere quæ voluerint, facto signo ab ea quæ præest. Et dicto (Benedicite) à lectrice, dataq; benedictione ab hebdomadaria, Largitor omnium, &c. Finita lectione dicat quæ præest, Adiutorium &c. Et tunc cum silentio intrent sorores Ecclesiam. Quæcunq; extra horam bibere voluerit, licentiam petat, & vnam sociam accipiat.

De infirmis. Cap. VII.

Circa infirmas caueat ne sit negligens Priorissa. Sic enim procurandæ sunt infirmæ, vt citiùs releuentur, sicut dicit in regula beatus Augustinus. Poterunt autem quædam vesci carnibus, prout earum grauior exigit infirmitas vel debilitas, secundùm quód Priorissæ visum fuerit. Si qua verò talem infirmitatem habuerit, quæ nec eam debilitet multum, nec comedendi turbet appetitum, talis nec supra culcitram iaceat, nec consuetudinaria frangat ieiunia, nec cibos refectorij mutet. In domo non sint nisi duo loca, in quibus comedant debiles, & infirmæ, vnus carnium & alius aliorum ciborum: nisi sit euidens necessitas vel vrgens infirmitas. Si autem Priorissam infirmari contigerit, in infirmaria cum alijs procuretur.

De minutione. Cap. VIII.

Minutio quater in anno fiat. Prima in mense Septembris: secunda post Natale: tertia post Pascha: quarta circa festum Beati Ioannis Baptistæ. Præter has minutiones nulla sibi minuat, nisi discretio Priorissæ propter aliquam causam iudicauerit alicui aliter esse faciendum. Minutæ verò extra refectorium comedant cum silentio, & secundùm quód facultas permiserit commodiùs procurentur. Causa verò minutionis non comedant carnes.

De lectis. Cap. IX.

Svper culcitras non dormiant Sorores, nisi in infirmaria: super stramina, & laneos saccones dormire licebit. Quæ autem culcitras petierint, ieiunent vna die in pane & aqua. Cum tunica & velo & capitegio & cinctæ dormiant: & etiam cum caligis in regionibus in quibus mulieres portare caligas consueuerunt. Nulla quæ in communi tolerari possit, habeat specialem locum ad iacendum; nisi fortè propter rerum custodiam, cum necessitas hoc requirat. In quo casu non minus quàm tres iaceant in loco prædicto.

De Vestitu. Cap. X.

Vestes laneas honestas & non notabiliter pretiosas deferant Sorores: & in mantellis vilitas potiùs obseruetur. Lineis non vtantur ad carnes. Pelliceum verò inter duas tunicas habere possunt, quod aliquantulum breuius sit tunicis. Linteamina autem non habeantur, nisi fortè Priorissa in infirmaria cum aliqua propter grauem infirmitatem iudicauerit dispensandum. Pelliceis & coopertorijs siluestribus

So-

Sorores non vtantur. Tunicæ vsque ad talos, scapularia verò sine quibus non vadant, sint tunicis breuiora, Socos, pepla, & capitegia, & vela habeant vt necesse fuerit & facultas permiserit: chirothecas autem non habeant.

De commutatione rerum. Cap. XI.

OMnes Sorores singulis annis, vel pluries, si eis dictum fuerit, omnia sibi commissa Priorissæ suæ exponant pariter & exhibeant, eius dispositioni omnia relinquendo. Nulla etiam ciphum, vel vas aliquod, vel aliquid huiusmodi sibi appropriet. Item nulla habeat arcam vel aliquid quod cum claue firmetur, exceptis illis quæ propter officium suum non possunt non habere. Item nulla mittat vel recipiat sine licentia literas vel cedulam scriptam etiam sine sigillo, nec etiã scriptum aliquod in tabulis vel in cera, nisi Magistro vel Priori Prouinciali vel Vicario ostendat. Priorissa etiam cum duabus Sororibus quas elegerit, cum sibi expedire videbitur, Sororibus absentibus scrutetur singulos lectos Sororum. Et si inueniat ibi aliquid quod Soror sine licentia Priorissæ habeat, illud accipiat, & eam condignè puniat. Item sine licentia, & expressione personarum quibuscunque viris nihil dent, nec ab ipsis recipiant. Quæcunque autem contra fecerit, furti iudicio condemnetur.

De communione, & lauatura capitum, & tonsura. Cap. XII.

COmmunio poterit fieri in anno quindecim vicibus, in terminis, in quibus visum fuerit fratribus curam Sororum gerentibus, dummodò ad præparandum se possint habere copiam Confessorum. In septem autem de illis terminis poterunt lauari capita & tonderi capilli earum. Sit autem tonsura non modica, vt decet religiosas personas.

De silentio. Cap. XIII.

SIlentium teneant sorores in oratorio, in claustro, in dormitorio, in refectorio. Alibi verò loqui poterunt de licentia speciali prout & quando fuerit eis concessum. Si qua tamen submisse aliquid, & breuiter de necessarijs protulerit, non teneatur de silentij fractione. Omnes autem sorores vbiq. in mensa silentium teneant, tàm Priorissa, quam aliæ, excepta vna quæ maior fuerit inter eas, vel alia cui pro se loqui commiserit, & tunc taceat. Nulla autem aliarum ibidem loquatur, nisi de necessarijs mensæ, & hoc per vnicam orationem vel dictionem breuiter & submisse. Si qua verò hoc silentium fregerit ex proposito, vel licentiam loquendi dederit, in vno prandio aquam tantum bibat, & vnam disciplinam in capitulo accipiat coram omni-

manitatem lamentabiliter proferat, & denudata vsque ad cingulum vapulet ad pedes singularum, primo Priorissæ, deinde vtriusque lateris sedentium, & sit omnium nouissima in Conuentu. In refectorio quoque ad communem mensam non comedat cum alijs, sed in medio refectorij super nudam terram; & prouideatur ei grossior panis, & aqua; nisi quæ præest, ei per misericordiam aliquid impendat; nec reliquiæ prandij sui cum alijs misceantur. Ad Canonicas horas & ad gratias post comestionem, ante ostium Ecclesiæ transeuntibus Sororibus prostrata iaceat dum intrant & exeunt. Nulla vero audeat se coniungere ei, vel aliquid mandare. Talis quamdiu erit in hac pœnitentia, non communicet, non veniat ad osculum pacis, nec notetur ad aliquod officium in Ecclesia, nec nulla ei committatur obedientia. Priorissa verò ne in desperationem labi possit, mittat ad eam quæ est in tali pœnitentia, sorores, quæ moneant ad pœnitentiam, prouocent ad patientiam, foueant per compassionem, hortentur ad satisfactionem, adiuuent per suam intercessionẽ. Quibus & suffragetur totus Conuentus, si apparuerit in ea debita humilitas: nec renuat quæ præest cum ea facere misericordiam, & si videbitur ei, denuò vapulet modo supradicto. Eodem modo debet pœnitere, si qua, quod ab sit, in peccatum carnis lapsa fuerit, quod grauius cæteris puniri censemus & plusquam omnia alia abhominamur. Poterit autem ei quę talis fuerit, velum nigrum auferri quã diù fuerit in hac penitentia. Si verò huiusmodi peccatum occultum fuerit, disquisitione secreta secundùm tempus & personam, cõdignam agat pœnitentiam. Si vero aliquæ per conspirationem vel coniurationem, vel malitiosam concordiam aduersus Priorissam vel Superiores suos manifestè se erexerint supradicto modo pęniteant, & de cætero in tota vita sua extremum locum sui Ordinis teneant, & vocem in Capitulo nisi in sui accusatione non habeãt, neq. eis aliqua obedientia iniungatur. Si qua tamen non malitiose, sed in veritate aduersus Priorissam aliquid habuerit quod tolerari non debeat nec deceat, prius inter se cum omni humilitate & charitate, de sua correctione admoneat. Quòd si frequenter admonita corrigere neglexerit, aut contempserit, Priori Prouinciali vel eius Vicario significetur.

De grauissima culpa. Cap. XXI.

Grauissima culpa est incorrigibilitas illius, quæ nec culpas timet admittere & pœnam recusat ferre. Si qua igitur talis inuenta fuerit, exuta habitu sororum, & earum societate priuata, recludatur in locum sequestrum, & vtatur cibis qui pro grauiori culpa superiùs sunt expressi. Ad correctionem autem talium habeantur aliqua loca apta, in quibus non solum prædictæ incorrigibiles, sed etiam contagiosæ & suspectæ probabiliter, de nocumento inferendo in per-

personis vel rebus, vel de fuga, poterunt recludi. Pro culpis verò aliquibus minoribus istis, poterit interdùm iniungi aliquibus, vt in eisdem locis morentur ad tempus sequestratæ, secundùm quod videbitur expediens.

De apostatis. Cap. XXII.

SI qua in apostasia, vel fuga deprehensa, reducta fuerit inuita, pœnam quæ supra determinata est de incorrigibili, sustinebit. Si qua uero fugitiua voluntariè redierit petens misericordiam, nullatenus recipiatur in perpetuum, maximè si de lapsu carnis commisso suspecta fuerit, nisi Magistro vel Priore Prouinciali super hoc consultis, & expresso casu, aliud ex causa iudicetur interdum. Cum autem fuerit recipienda, denudata vsq. ad cingulum cum virgis in capitulum veniat, & prostrata veniam petat, & pœnis omnibus supradictis de grauiori culpa, vel lapsu carnis, vel conspiratione subijciatur, receptura tamen de misericordijs ibi taxatis plùs, vel minus, citiùs, vel tardiùs secundùm exigentiam excessus præcedentis, & signorum pœnitentiæ subsequentis.

De creatione Priorissæ. Cap. XXIII.

MAgister vel Prior Prouincialis prouideat de Priorissa. Vbi talis consuetudo fuerit vsque nunc, vt Priorissa a Conuentu secundùm formam canonicam, vel per scrutinium, vel compromissionem vel communem inspirationem eligatur: omnibus iuris subtilitatibus vel cauillationibus relegatis, & à Magistro, vel Priore Prouinciali, vel Vicario ad hoc specialiter assignato (si ei visum fuerit) confirmetur. Conuentus autem qui petit electæ confirmationem in Priorissam, numerum scribat eligentum & nomina. Si verò infra mensem non elegerint, Magister vel Prior Prouincialis Conuentui Prouideat de Priorissa, Sorores autem post professionem suam, & non ante ad electionem Priorissæ admittantur.

De modo eligendi Priorissas tenore D. Bonifacij. Cap. XXIIII.

MOdus eligendi canonicè Priorissas iuxta tenorem Constitutionis D. Bonifacij in sexto, est iste. Conuentus debet compromittere in fratres qui audiunt scrutinium, ad eligendum illam, quam maior pars notauerit. Quo facto, & auditis vocibus omnium Sororum, non debent publicare vota Sororum sigillatim, sed dicere simpliciter, Talis habet tot voces, & talis tot. Cũ ille frater qui est prior interrogat si in aliam volunt consentire; stans debet formare decretum sic: Ego Fra:

Frater N. vice mea, & Fratrum N. & N. comp omissariorum, & Sororum electricum consentientium (si non omnes consentiant) eligo Sororem talem in Priorissam Monasterij talis. Nunc obseruatur forma præscripta à Concilio Tridentino, quam habemus in Constitutionibus Fratrum, cap. de electione Prioris Conuentualis.

De institutione Suppriorissæ. Cap. XXV.

PRiorissa de consilio discretarum Sororum, & Prioris Prouincialis, uel Vicarij eius, instituat Suppriorissam. Cuius officium erit habere diligentiã, & curã circa Conuentũ, & in alijs quantũ Priorissa assignauerit ei, vel permiserit. In quotidianis verò Capitulis non proclametur nisi aliquando pro magno excessu, secundũ quod Priorissæ visũ fuerit. Eadem autem Suppriorissa, mortua Priorissa, vel amota, vices eius plenariè obtineat quousq; Priorissa sit electa & confirmata, & in domo præsens extiterit, nisi Magister vel Prior Prouincialis vel Vicarius aliter ordinauerit.

De Circatricibus. Cap. XXVI.

PRiorissa duas Sorores discretas assignet, & ordinet Ordinis zelatrices quæ sint solicitæ, & intentę circa gestus & facta Sororum. Et post Cõpletorium & de die etiam interdum, claustrum, & alias officinas circumeant. Et si quam in aliquo se habentem minùs religiosè inuenerint, debebunt in Capitulo proclamare. Visitatorem quoque tempore visitationis de statu Religionis quomodò seruetur, vel non seruetur, plenè informare.

De Cellaria. Cap. XXVII.

CEllariam Sorores habeant vnam de maioribus, & discretioribus domus, quæ per se, & socias sibi assignatas consilio Priorissæ, & Suppriorissæ, fideliter, & deuotè bona temporalia procuret; quæ pecunias, pannos, frumentũ, vinum, uel aliquid huiusmodi sine licentia generali uel speciali dare non præsumat. Cellaria coram Priorissa & Suppriorissa, & tribus de maturioribus Sororibus ad hoc assignatis à Conuetu cõputationem faciat quolibet mense receptorum, & expensarum. Semel autem in anno, uel ampliùs si visum prout fuerit, coram Priore Prouinciali, uel eius Vicario computatio fiat, & status domus exponatur. Possessiones sine consensu Conuentus alienari, vel minui non possunt.

De

De labore. Cap. XXVIII.

QVia ociositas inimica est animæ, & mater & nutrix vitiorum; nulla sit ociosa; sed diligenter obseruetur vt exceptis illis horis, & temporibus, quibus orationi, vel officio, vel aliæ occupationi necessariæ debent intendere, operibus manuum ad vtilitatem comm unē oēs attentè insistant prout fuerit ordinatū. Cū Sororibus autē quādiu sunt in labore, Priorissa, vel Suppriorissa, vel aliqua alia ad hoc à Priorissa assignata, sit præsens. Laborent autē cum silentio. Nullà recedat à communi laborerio sine licentia, & necessitate. Quæ autem sic exierit, expleta necessitate redeat.

De Aedificijs. Cap. XXIX.

AEdificia Sororum sint humilia, curiositate vel superfluitate non notanda, & apponatur cura diligens, quòd ordinentur officinæ, prout meliùs fieri poterit pro Religione seruanda. Ante omnia detur opera quòd clausura sit valde alta, & fortis, ita vt, vel egrediendi vel ingrediendi per clausuram opportunitas nulla detur. Non sit autem in clausura Sororum, nisi vnum ostium forte, & bonum, quod cum duabus clauibus, vel pluribus quantitate, & forma differentibus claudatur, cum vna intus, & cum alia exteriùs. Interior autem custodiatur exteriùs vel intùs, secundùm dispositionem Prioris Prouincialis, vel Vicarij eius: exterior verò intus secundùm dispositionem Priorissæ, & Conuentus. Aptetur autem in aliquo loco conuenienti ipsius clausuræ in ipso muro inseparabiliter adhærens ipsi, aliquod instrumentum rotundum, quod Rotam vocamus; per quod ita possint res necessariæ dari, & accipi, quòd dantes & accipientes possint nullatenùs se videre. In Ecclesia verò in aliquo loco intermedio inter Sorores, & exteriores, aptetur aliqua fenestra ferrata competentis magnitudinis, in qua fient sermones, & aliquo loco apto duæ fenestræ paruulæ ferratæ ad confessiones audiendas. Poterit haberi aliquod locutorium ad loquendum cū extraneis in aliquo loco conuenienti, vbi aptetur fenestra ferrata simili modo, sicut dictum est de fenestra maiore in Ecclesia, vel in ipsa Ecclesia: ad prædictam fenestram maiorem fieri poterunt locutiones cum extraneis, vbi huiusmodi locutorium non habetur. Porrò, omnes supradictæ fenestræ uel fenestrulæ ferratæ sic disponi debent, vel per duplicationem ferraturæ, vel per acutos clauos, quod inter exteriores, & interiores, nullus possit interuenire contactus. Item omnes fenestræ vel fenestrulæ, & etiam rotæ, debent interius habere ostia lignea bona cum clauibus diligenter

firmanda. Præter supradictas fenestras nulla alia habeatur, nisi forte causa loquendi vna alia similis fenestrulæ confessionum in loco competent, de licentia Magistri vel Prioris Prouincialis concedatur.

De ingressu, & egressu domorum. Cap. XXX.

Circa ingressum, & egressum domorum Sororum summam adhibere volentes cautelam interdicimus sub pœna anathematis, ne vnquam aliqua Sororum egrediatur clausuram, nisi propter periculum ignis, vel ruinæ, vel latronum, vel malefactorum, aut similium euentuum, quæ solent vergere in periculum mortis: nisi forte de licentia Magistri ex causa aliqua transferri contigerit aliquam ad aliam domum faciendam vel factam. Regem, vel Reginam, Metropolitanum, vel Diœcesanum, vel Legatum, vel Cardinalem, vel Patronum, vel Patronam, si ab initio fundationis eis concessum fuerit, licebit ingredi cum societate honesta, & moderata, vbi vsque modo fuerit huiusmodi consuetudo. Item Magister, vel Prior Prouincialis, vel Visitator ad hoc missus, causa visitationis ingredi poterit cum societate fratrum matura interdùm, sed raro. Quando verò aliquis prædicatorum ingreditur, Priorissa cum tribus antiquioribus eum semper comitetur. Aliæ vero non discurrant, sed sint in capitulo, vel in Ecclesia, vel in alio loco honesto omnes, præter illas quæ necessario occupantur in aliquibus officijs, donec regressus fuerit extra domum. Nulla loquatur cum aliquo ingredi ntium seorsum ab alijs, nisi forsan cum aliquo prædicatorum qui possunt, & debent intrare, & hoc de licentia, exceptis Priorissa, & tribus Sororibus ad hoc deputatis. Priorissa, & tres aliæ simul stent, & simul vadant vel binæ & binæ, nec aliqua aliarum loquatur alienis, nisi præsente, & audiente aliqua prædictarum. Loquatur autem cum alijs, quos ex aliqua causa contigerit ingredi, de expedientibus breuiter, & succinctè. Item si oporteat infra terminos Sororum aliqua opera fieri necessaria, poterunt intrare operarij aliqui de licentia Prioris Prouincialis, vel Vicarij, & tunc Priorissa, & Suppriorissa, & Procuratrix, vel aliæ tres de antiquis & maturis, ad hoc deputatæ operarijs loqui poterunt; ita tamen quòd vna ab alijs duabus audiatur, aliæ verò nullo modo loquantur eis, nec etiam ad eos accedant. Item si aliquam ita infirmari contigerit, quòd ad locum consuetum Communioni venire non possit, si oportuerit eam communicari, Sacerdos in supplicio cum stola corpus Christi deferens reuerenter, præcedentibus eum duabus Sororibus cum cereis, & vna cum aqua benedicta, & alia campanulam deferente, associantibus nihilominus aliquibus de maturioribus Sororibus, ad infirmariam vadat, & infirmam communicet, prout in Ordinario continetur. Si autem aliqua Soror infirmatur in tan-

tũ quód eam inungi oporteat,tũc Sacerdos indutus, vt supra de communione dictum est,oleũ sacræ Vnctionis deferat,& vna Sorore Crucẽ portante,pręcedentibus duabus cũ cereis ad infirmariã vadat,& totus Conuentus eum processionaliter antecedat. Intrans autẽ Sacerdos infirmariam dicat: Pax huic domui:& cætera fiant sicut notatum est in Ordinario,ita tamen quód abstersiones cum stupis, fiant vel á Priorissa,vel ab aliqua Sorore cui iniunxerit. Cauendum est autem ne de facili multiplicentur ingressus, modo causa Communionis,modo causa Vnctionis,sine magna causa,sed simul fiat verumque. Cum autem simul communicari, & inungi aliquam oportuerit : Soror aliqua Crucem portet , & Frater, ac socius sacram deferant Vnctionem, & primo fiat Communio , deinde Vnctio, & in isto casu semper remaneat Conuentus in infirmaria vsque ad completionem Officij. Porró vbi copia ministrorum supradictorum non habetur in promptu , vel propter aliquam necessitatem festinare oportet , omissa solemnitate prædicta de ministris, & apparatu , fiat quod faciendum erat sicut fieri poterit bono modo.

De Capitulo quotidiano.
Cap. XXXI.

Finitis Matutinis teneatur Capitulum , vel post primam , vel post tertiam, & Missam , si Missa post primam dicatur , aliquando etiam poterit intermitti,si Priorissæ videatur . Ingresso Conuentu capitulum Lectrix pronunciet lunam , & quæ de Kalendario pronuncianda sunt , & Hebdomadaria prosequatur Pretiosa , &c. Deinde Sororibus residentibus Lectrix pronunciet lectionem de institutionibus , vel de Euangelio pro tempore , præmisso Iube domne , & Hebdomadaria subiungat benedictionem , Regularibus disciplinis , vel Diuinum auxilium , pro tempore. Et facta absolutione pro defunctis , dicat quæ tenet Capitulum , Benedicite : & responso , Dominus , inclinent omnes . Deinde recitatis beneficijs,& recommendatis recommendandis orationibus , & dicto á Priorissa , Retribuere dignare &c. dictis etiam á Conuentu Psalmis. Ad te leuaui , & De profundis , Kyrie eleison, Pater noster, subsequentibus etiam tribus Versiculis . Oremus pro Domino Papa . Saluos fac seruos tuos , & ancillas tuas . Requiescant in pace , ab Hebdomadaria dicendis cum his tribus Collectis . Omnipotens sempiterne Deus,qui facis mirabilia. Pretende . Fidelium Deus : resideant Sorores . Tunc quæ præest poterit dicere breuiter si quid ad honestatem , & correctionem Sororum viderit expedire . Post hæc dicat quæ præest : Faciant venias suas, quæ se reas existimant . Continuó quæ se reas intellexerint, prostratæ veniam petant . Deinde auditis primo Nouitiabus (si in Capitulo fuerint audien-

dicendę) & egressis, aliæ surgentes humiliter confiteantur culpas suas: & quarum culpa talis est, quæ digna sit correctione, præparent se ad correctionem, quam tenens Capitulum faciat, vel illa cui iniunxerit. In Capitulo vero Sorores nisi duabus de causis non loquantur: scilicet culpam suam, vel aliarum dicendo simpliciter, & Prælatis suis tantum ad interrogata respondendo. Vna etiam stante, & loquente, nulla loquatur. Nulla faciat proclamationem ex sola suspicione. Item nulla accuset de auditu, nisi personam à qua audierit, dicat. Similiter quælibet caueat ne malum quod audierit de alia, alteri conferat, nisi dicat à qua audierit. Auditis culpis dicitur Psalmus Laudate Dominum omnes gentes, cum versu, Ostende nobis Domine: & Domine exaudi, & Collecta Actiones nostras, &c. In fine dicat Priorissa: Adiutorium nostrum. Et sic soluitur capitulum. Cùm non tenetur capitulum de culpis, pronuncianda sunt ea quæ sunt de Kalendario, & deinde Pretiosa, siue in choro, siue in capitulo modo supradicto: exceptis recitationibus beneficiorum, & orationibus annexis.

De concessione domorum. Cap. XXXII.

INhibemus sub pœna excommunicationis, ne aliqua det operam directè vel indirectè scienter quòd aliqua domus Sororum construatur, vel constructa Ordini fratrum Prædicatorum committatur, nisi prius super hoc haberetur consensus Capituli generalis. Eadem districtione ordinamus, ne vnquam in aliquo casu, domus aliqua recipiatur sub cura ipsius Ordinis, nisi cum sufficienti prouisione in bonis temporalibus pro necessitatibus Sororum. Nulli etiam libellus iste tradatur ad transcribendum, vel videndum, sine licentia Magistri Ordinis, vel Prioris Prouincialis.

F I N I S.

Explicitunt Constitutiones Sororum Ordinis Fratrum Prædicatorum.

INCIPIT TRACTATVS DE initio, & fundatione Regulæ, seu formæ vel modi viuendi Fratrum, & Sororum de Militia Iesu Christi, de pœnitentia Beati Dominici.

RACTATVM compilare intendo super informatione, & approbatione Regulę, seu formæ vel modi viuendi Fratrum, & Sororum de Militia Iesu Christi, de pœnitentia Beati Dominici fundatoris Ordinis Prędicatorum, per diuersos Summos Pontifices approbatum, maximè per Papam Gregorium IX. Honorium IIII. Ioannem XXII. Bonifacium IX. Innocentium VII. & Eugenium IIII. sicut habetur diffusè in legenda Beatæ Catharinę de Senis cap. 8. quam composuit Reuerendissimus Pater Frater Raymundus de Capua, Sacræ Theologiæ professor, ac totius Ordinis Prædicatorum Magister Generalis 22. Et Magister Thomas de Firmo eiusdem Ordinis Magister Generalis 24. transtulit in vulgari Regulam de Militia Iesu Christi, de pœnitentia Beati Dominici. Item inuenitur quidam liber in quo est Regula, secundum quam viuebant tempore Militię actualis contra hæreticos, qui liber est in Conuentu Ferrariensi, & Veneto Ordinis Prædicatorum, & est talis: Pateat vniuersis fidelibus qualiter ego Frater Thomas de Senis vna cùm Reuerendo Patre & Magistro Fratre Bartholomæo de Senis, ambo de Ordine Prædicatorum, anno Domini 1421. Venetijs existentes, & quantum valuimus diligentiùs inquirentes de Regula, siue statu Fratrum, & Sororum de Militia Iesu Christi, de pœnitentia Beati Dominici, inuenimus quantum ad initium eiusdem Regulæ taliter se habere, sicut patet in legenda Beatæ Catharinæ de Senis supra dicta capitulo 8 vbi sic dicitur: Cunctis volentibus legere notum facio, prout legi pariter, & audiui à fide dignis, & in diuersis Italiæ partibus, gestaque Beatissimi Patris nostri Sancti Dominici testantur: Ipse gloriosus fidei Catholicæ pugil ac Christi athleta Beatus Dominicus, sicut totus zelator boni status Ecclesiæ militantis, quamuis per se, ac per suos Fratres, tam in Tolosa quam in Lombardia, hæreticos triumphaliter debellasset, ita vt sicut fuit tempore suæ canonizationis coram Summo Pontifice Gregorio IX. probatum legitime, centum millia hæreticorum, & vltra conuersi fuerunt tantum in Lombardia, tam doctrina, quam miraculis eius. Nam ita venenosa doctrina hæreticorum infecerat mentes hominum, quòd ferè omnia iura Ecclesiarum erant per laicos occupata, qui ea possidebant quasi iure hæreditario. Ex quo cogebantur Pontifices mendicare, nec vllam habebant potentiam, per quam possent errori resistere, nec etiam clericos, aut pauperes

vale-

valebant secundum sui officij debitum nutriendo iuuare. Vnde in multis partibus etiam Italiæ regnabat ista iniquitas; quod sanctus Pater Dominicus zelotypa mente cernens & sustinere non valens, qui pro se suisque sequacibus extremam elegerat paupertatem, cœpit pro diuitijs recuperandis Ecclesiæ, decertare. Aduocans igitur aliquos laicos Deum timentes, & sibi præcipua deuotione affectos, & notos, cœpit tractare de ordinando quãdam sanctam Militiam, quę haberet iura Ecclesiarum recuperare simul, & defensare, necnon & resistere fideliter hæreticæ prauitati. Nam illos quos voluntarios reperit, sic induxit, quod iuramentum præstabant sibi, cuncta quæ dicta sunt facere iuxta vires, & propter hoc exponere tam personam, quam illa quæ possidebant. Vt autem à coniugibus in hoc opere sancto impediri non possent, faciebat coniuges, seu vxores eorum iurare quòd viros non impedirent, sed potius iuuarent, & iuxta modum cooperarentur eis in omnibus sibi possibilibus, & sanctus Pater Dominicus promittebat vtrique parti copulæ seruanti hoc, vitam æternam. Vocauit autem eos Fratres de Militia Iesu Christi. Verum vt per aliquod saltem signum secernerentur ab alijs laicis, & aliquid supererogatorij operis adderent vltra consuetudinem aliorum, dedit eis colorem habitus proprij, vt scilicet, tam viri quam mulieres quacunque figura vestium vterentur, album tamen semper portarent, & nigrum, ita quod vterq; color exterius appareret ad innocentiæ & humilitatis indicium. Insuper assignauit eis quendam taxatum numerum Dominicæ orationis, & salutationis Angelicæ, quem pro qualibet hora canonica deberent quotidie orando perficere, vt à Diuino seruitio non vacarent. Postquam Beatus Pater Dominicus ita bene ordinauit migrauit ad Dominum. Crebrescentibus eius miraculis Apostolicæ Sedis Pontifex Gregorius IX. ipsum catalogo Sanctorum annotans, honorandum, & adorandum exhibuit vniuersis. Fratres hi, & Sorores dicti de Militia Iesu Christi, volentes ordinatori suo iam glorioso singularem reddere gloriam, & honorem, decreuerunt post mortem mutare nomen, & vocari Fratres de pœnitentia Beati Dominici. Induxit eos satis ad hæc, quia Beatissimi Patris meritis, atque miraculis, necnon, & Fratrum suorum laboriosa doctrina, iam pestis hæretica penè defecerat, & necessaria non videbatur multum amplius pugna exterior, sed restabat tantum, vt per pœnitentiam cum hoste interiori pugnarent. Propter quod etiam nomen pœnitentiæ singulariter elegerunt. Demùm crescente quotidie turba prædictorum fidelium, inter quos velut matutinum astrum resplenduit Martyr, & Virgo Beatus Petrus, qui occisus plures hostium conculcauit, quam viuens, deleta est quasi totaliter turba vulpecularum demoliri cupientium vineam Domini Sabaoth, redditaque fuit pax (faciente Domino) Ecclesiæ sanctæ Dei. Quamobrem causa illius Militiæ cessauit ex toto, ac per consequens, & effectus. Ve-

rum decedentibus huiusmodi statùs viris, fœminæ remanentes propter religiosam vitam, quam cum viris tenuerant, amplius nubere non audebant, sed statum quem seruauerant continuabant, vsque ad mortem. Hoc cernentes aliæ non huius instituti viduæ, quæ decreuerant viduitatem seruare, cœperunt dictas Sorores de pœnitentia Beati Dominici velle sequi, & earum obseruantiam pro remedio suorum peccatorum imitari. Vnde paulatim crescentes in diuersis Italiæ partibus coegerunt Fratres Prædicatores ibidem morantes ad informandum eas de modo viuendi, qui à Beato Dominico fuerat institutus. Quia vero modus ille scriptus non erat, quidam sanctæ memoriæ Pater, qui totius Ordinis curam gerebat, vocatus Frater Munio, natione Hispanus, modum illũ viuendi redegit in scriptis; quem hodie habent, & vulgariter Regulam vocant, quamuis Regula propriè dici non debeat, quia nec status de se propriè dicitur regularis, ex quo tria vota in qualibet Religione principalia non includit. Hæc ibi. Porrò numero, & merito prædictorum Fratrum, Sororumque statũ crescente, felicis memoriæ D. Gregorius Papa Nonus in priuilegio quod incipit: Egrediens hæreticorum &c. Fratribus Militiæ Iesu Christi directo, personas & bona Fratrum de Militia prædicta sub Sedis Apostolicæ protectione suscepit, prohibens nihilominus ne quis, ex ipsis aliquem capere, rapinis, & iniustis collectis, & exactionibus fatigare, vel ad aliqua illicita iuramenta aut iniusta prælia cogere, aut alias iniustè molestare præsumat. Insuper omnibus in vera pœnitentia persistentibus, qui mortis periculum pro Fide Catholica subierint, peccatorum omnium indulgentiam elargitur. Similiter D. Honorius Papa Quartus sentiens odorem bonæ famæ ipsarum, concessit eis per Bullam, quod tempore interdicti possent in Ecclesijs Fratrum prædicatorum audire Diuina, vt patet in eius priuilegio quod incipit: Congruum existimantes &c. Insuper D. Ioannes XXII. Papa, postquam promulgauerat Clementinam, quæ Beghinas pariter, & Begardos excommunicatos declarauerat, per Bullam suam, quæ incipit: Cum de mulieribus &c. illam decretalem de Sororibus de pœnitentia Beati Dominici per Italiam constitutis, non debere intelligi declarauit, nec per ipsam statui earum fuisse quomodolibet derogatum. Præterea D. Bonifacius in sua obedientia Papa Nonus nuncupatus, per priuilegium quod incipit: Humilibus & honestis &c. Fratribus, & Sororibus de pœnitentia Beati Dominici directum, concedit quod pœnitentiam salutarem, & Sacramentum Eucharistiæ à Fratribus Ordinis Prædicatorum, nisi in festo Resurrectionis, suscipere valeant. Idem quoque in alio priuilegio, quod Mare magnum Bonifacij appellatur, & incipit: Sacræ Religionis &c. Quod tẽpore generalis interdicti Diuinis interesse, & Ecclesiastica possint recipere Sacramẽta ab ipsis Fratribus, humaniter concessit. Itẽ D. Innocentius in sua obediẽtia Papa septimus nominatus, prædictorũ Fratrũ, & Sororũ Regulam, siue viuendi modum

Apostolica authoritate confirmauit in Bulla quæ incipit: Sedis Apostolicæ, &c Dominus quoque Eugenius Papa Quartus præfatam Regulam siue modum viuendi vnà cum prædicti Innocentij confirmatione similiter approbauit, vt in eius Bulla patet, quæ incipit: Prouisionis nostræ &c. Cæterum D. Sixtus Papa Quartus in priuilegio quod Mare magnum appellatur, concedit dictis Fratribus & Sororibus de pœnitentia Beati Dominici, quòd non solum in Ecclesijs Fratrum Ordinis Prædicatorum, sed etiam vbicunque possunt Fratres celebrare, possunt Diuina audire, non solum ipsi, & ipsæ, sed etiam eorum procuratores, & eorum negotia gerentes, vtriusq; sexus. Item in priuilegio quod Bulla aurea nominatur, idem Pontifex concedit quod loca, Monasteria, Priorissæ, & procuratores Fratrum & Sororum, gaudeant eisdem priuilegijs, quibus & Fratres Ordinis Prædicatorum. Idem quoq; Pontifex ad requisitionem Reuerédissimi Magistri Leonardi de Perusio olim totius Ordinis Prædicatorum Generalis Magistri, per Bullam quæ incipit: Sacrosancta &c. sub excommunicationis pœna inhibuit omnibus communitatibus & potestatibus Ciuitatum, & quibuscunque officialibus sæcularibus locorum, ne præsumant aliqua grauamina libertati Ecclesiasticæ contraria Fratribus, & Sororibus de pœnitentia Beati Dominici continentibus, & coniugatis, secundum Regulam, & instituta regularia Ordinis viuentibus, si tamen propter hanc libertatem obtinendam habitum non susceperint. Bulla plumbea est Bononiæ. Præterea D. Alexander Papa Sextus ad requisitionem Reuerendi Patris Fratris Sebastiani de Brixia congregationis Lombardiæ Generalis Vicarij, per Breue Apostolicum quod incipit: Considerantes vberes, &c. concedit quòd Fratres, & Sorores de pœnitentia Beati Dominici omni tépore possunt recipere Ecclesiastica Sacramenta, & etiam in Festo Resurrectionis, & in mortis articulo, cuiusuis licentia super hoc minimè requisita, sed tantum Prioris domus, & Vicarij Generalis congregationis Lombardiæ Ordinis Prædicatorum. Omnia suprascripta priuilegia habentur authentica in libro priuilegiorum Ordinis, impresso Romæ 1555. Insuper varij, & diuersi Ecclesiarum Prælati, videlicet Cardinales, Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi, prædicto Ordini, & Fratribus, & Sororibus præfatis varias indulgentias concessere, quæ omnia enarrare longum esset. Hic igitur est Ordo à Beatissimo Dominico institutus, de quo prodijt, & si non tempore, dignitate tamen primaria, gloriosa, & Beata Catharina de Senis Iesu Christi sponsa dilectissima, cuius gesta miranda Reuerendissimus Pater Frater Raymundus de Capua olim totius Prædicatorum Ordinis Generalis Magister, eiusque Confessor, conscripsit. Quam Dominus Papa Pius Secundus in die Apostolorum Petri, & Pauli, Catalogo Sanctorum adscripsit, eiusque Festum prima Dominica Maij celebrari instituit, cuius Bulla plumbea in Conuentu Sancti Dominici de Brixia con-

seruatur. Floruerunt insuper in dicto Ordine aliæ innumerabiles Sorores magnæ perfectionis, & sanctitatis: videlicet B. Angela de sancto Seuerino, Beata Anna de Camerino, Beata Daniela de Beneuento, Beata Margarita de Ciuitate Castelli, quæ virginitatem vsque ad mortem conseruans, multis claruit miraculis: Beata Ioanna de Vrbe veteri, ornatissima Virgo, & miraculis clara: Beata Helena de Pisis, Beata Maria de Venetijs, quæ pluribus virtutibus ornata extitit, de qua legenda compilata fuit: Beata Margarita Soror Ducis Sabaudiæ vxor quondam Marchionis Montis Ferrati, quæ in Conuentu Sanctæ Mariæ Magdalenæ de Alba Ordinis Prædicatorum sepulta iacet: Beata Sibillina de Papia, cuius corpus etiam integrum conspicitur in Cōuentu S. Thomæ Papiæ Ordinis Prædicatorum. Fuerunt & aliæ innumerabiles, quas enarrare longum foret. Existunt etiam in præsentiarum multæ aliæ magnæ sanctitatis, & perfectionis mulieres in diuersis Italiæ partibus. Hæc omnia scripta sunt, vt omnibus pateat quantum Deus gloriosus hunc Ordinem clarum venerandumque fidelibus esse voluerit, qui est benedictus in sæcula. Amen.

INCIPIT COPIA CONFIRMATIONIS REGVLÆ Fratrum, & Sororum Ordinis de pœnitentia Beati Dominici fundatoris Ordinis Prædicatorum, per D. Innocentium Papam Septimum, & D. Eugenium Papam Quartū confirmatæ.

EVgenius Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuā rei memoriā. Prouisionis nostræ debet prouenire subsidio, vt ius suum cuilibet conseruetur. Hinc est quod nos tenorem quarundam literarum Innocētij in sua obedientia (de qua partes infrascriptæ tunc erant) septimi nūcupati, in ipsius regestro repertum pro eo, quod sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Fratrum, ac dilectarum filiarū Sororum Ordinis Fratrum Prædicatorū de pœnitentia Sancti Domiminici nuncupatorum in ciuitate nostra Eugubina degentium petitio continebat, ipsi huiusmodi tenore ex certis causis se asserunt indigere: de regestro ipso de verbo ad verbum transcribi, & ad Fratrū, & Sororū Prædicatorum instantiam petentibus annotari fecimus, quæ talis est.

INnocentius Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Sedis Apostolicæ prouidentia circunspecta personas sub regulari obseruantia vacantes assiduè studio piæ vitæ, benigno fauore prosequitur, & ea quæ pro earum statu salubriter dirigendo prouidè ordinata sunt, vt illibata persistant, Apostolico consueuit munimine roborare. Sanè petitio pro parte dilectorum filiorum Fratrū, & dilectarū in Christo filiarū Sororum Ordinis Prædicatorum, qui quidē Fratres, &

& Sorores de pœnitentia Sancti Dominici nuncupantur, nobis nuper exhibita continebat: quod ipsi quandam Regulam siue religiosè viuendi formam, in qua nonnulla honesta, & rationabilia ac regulari disciplinæ congruentia statuta, & ordinata fore noscuntur, hactenus laudabiliter obseruarũt, prout obseruãt: quodq; licet Ordo, ac Fratres huiusmodi, & Sorores, varijs per Sedem Apostolicam sint priuilegijs communiti, tamen pro solidiori eorum subsistentia & clementia Altissimi operante, de virtute in virtutem gradientes deuotiorem reddere valeãt Domino famulatum, desiderant huiusmodi Regulam, seu viuendi formam per Sedem eandem approbari. Quare pro parte Fratrum, & Sororum eorundem nobis fuit humiliter supplicatum, vt Regulæ siue viuendi formæ huiusmodi, robur Apostolicæ confirmationis adijcere, illamque per ipsos Fratres ac Sorores præsentes, & posteros in perpetuum obseruari mandare de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui super præmissis omnibus, & singulis (venerabilis Fratris nostri Angeli Episcopi Hostiensis (cui examinationem eorundem commisimus per ipsum faciendam, & quod ea quæ per illam reperiret nobis referre curaret) relatione plenaria, & fideli fuimus clariùs informati, huiusmodi supplicationibus inclinati, regulam siue viuendi formam, quam per singula eius capitula clarè, & distinctè de verbo ad verbum præsentibus fecimus annotari, necnon statuta, & ordinationes prædictas ratas habentes, & grata, illa, authoritate Apostolica ex certa scientia confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus & nihilominus Regulam siue viuendi formam eandem per ipsos Fratres, & Sorores præsentes, & posteros volumus, & mandamus perpetuis temporibus inuiolabiliter obseruari. Tenor vero regulę, siue viuẽdi formę huiusmodi, sequitur; & est talis.

DE RECIPIENDIS, ET EORVM CONDITIONE. CAP. I.

IN primis, vt hic Ordo continuum, & perpetuum de bono in melius recipere valeat incrementum, quod ex receptione personarum benè dispositarum plurimùm noscitur dependere: Volumus, & ordinamus quòd nullus recipiatur ad Ordinem huius fraternitatis, nisi per Magistrum, siue directorem, & per Priorem dictę Fraternitatis, vel de ipsorum licentia, ac etiam de assensu maioris partis Fratrum professorum Fraternitatis eiusdem, illius loci: pręmissa tamen diligenti examinatione sit honestę vitę, & bonę famę, ac de hęresi nullatenus sit suspectus, quinimo tanquam sancti Dominici singularis in Domino filius, sit veritatis Catholicæ fidei iuxta suum mo-

modulum æmulator, ac zelator præcipuus, qui etiam antequam habitum huius Religionis recipiat, de alienis, si qua habuerit, satisfaciat ad plenum, & proximis reconciliari, necnon paratum siue conditum suum testamentum tenere studeat, iuxta consilium,& ordinationem confessoris discreti. Et eadem examinatio fiat de mulieribus ingressum huius Ordinis petentibus. Habentibus tamen viros, non pateat ingressus ad consortium dictæ Fraternitatis, nisi de virorum suorum licentia, & consensu, de quo consensu fiat publicum instrumentum. Idem quo ad hoc seruari volentes in viris vxores habentibus, nisi obstaret in ipsis, vel altero ipsorum causa, quæ legitima iudicaretur consilio discretorum.

De habitu Fratrum, & Sororum. Cap. II.

OMnes autem tam Fratres, quàm Sorores dictæ fraternitatis, induatur panno albo,& nigro, qui, nec in colore, nec in valore nimiam pretiositatem prætendat, sicut decet honestatem seruorum Christi. Mantellum sit de nigro,& Fratrum capucia similiter sint de nigro, tunicæ vero de albo, quarum manicæ protendantur vsque ad pugnum,& sint clausæ. Corrigias de corio tantum habeant, quibus Sorores cingantur sub tunica. In bursis & calceamentis,& cæteris omnem mundanam resecent vanitatem. Vela veró Sororum,& bindæ sint alba de panno lineo vel canabino.

De Benedictione vestium, siue habitus, & de modo recipiendi ad hunc Ordinem. Cap. III.

REcipiatur autem recipiendus in loco Capituli Fraternitatis, vel ante altare Ecclesiæ Fratrum Ordinis Prædicatorum illius loci, & à Magistro siue directore supradicto, vel eius Vicario. Qui Magister assistente induendo, & petente humiliter flexis genibus recipi, præsentibus aliquibus alijs Fratribus Prædicatoribus, & Priore Fraternitatis, vel eius vices gerente, cum alijs de Fraternitate, benedicet primò habitum eius qui debet recipi, hoc modo videlicet. Ostende nobis Domine misericordiam tuam. Dominus vobiscum. Oremus. Domine Iesu Christe, qui tegimen nostræ mortalitatis induere dignatus es &c. Postea vero tali habitu benedicto, & per receptum seorsum induto, atque ad gradum altaris reuerso,& ante Magistrum genuflexo, dicet Magister: Veni Creator spiritus. Et Fratres qui ei assistunt, ipsum prosequantur vsque ad finem. Deinde dicatur: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster, &c. Emitte spiritum tuum &c. Saluum fac seruum tuum &c. Dominus vobiscum. Oremus: Deus qui corda &c. & Prætende Domine &c. Et responso Amen, aspergatur sic

indu-

indutus à Magistro aquâ benedictâ, Omnes Fratres Fraternitatis ipsũ recipiant ad osculum pacis, & eodem modo ante altare recipiantur mulieres, quemadmodum est de Fratribus supra dictum.

De professione, seu modo profitendi. Cap. IV.

COmpleto anno vel ante, si Magistro, & Priori supradictis, vel cui commiserint, & etiam maiori parti Fratrum professorum Fraternitatis visus fuerit idoneus, ad professionem recipiatur. Profitebiturque hoc modo videlicet: Ad honorem Dei Omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus sancti, & Beatæ Mariæ Virginis, & Beati Dominici, Ego N. coram vobis N. Magistro, & Priore Ordinis de pœnitentia Beati Dominici talis loci, profiteor me velle de cætero viuere secundum Regulam, & formam Fratrum, & Sororum eiusdem Ordinis de pœnitentia Beati Dominici vsque ad mortem. Mulieres verò eodem modo profiteantur coram Magistro supradicto, & Priorissa, vel cui ipsi commiserint.

De permanentia in hoc statu. Cap. V.

STatuimus autem, vt nullus Frater, aut Soror huius Fraternitatis, & Ordinis, post talem supradictam professionem, de hoc Ordine egredi valeat, nec eisdem ad seculum reuerti liceat, sed benè possint liberè transire ad vnam de approbatis religionibus tria vota solemnia profitentibus.

De horis Canonicis dicendis. Cap. VI.

FRatres, & Sorores dicant quotidie omnes horas Canonicas, nisi infirmitate impediantur. Pro Matutinis dicant viginti octo Pater noster, pro Vesperis quatuordecim, pro qualibet aliarum horarum septem. Ad honorem verò Beatæ Mariæ semper Virginis, pro qualibet hora superius nominata, tot Aue Maria, quot Pater noster, dicere teneantur. Pro benedictione autem mensæ dicant vnum Pater noster. Cum vero surgunt à mensa, dicant similiter vnum Pater noster. Pro gratiarum actione, vel Psalmum Miserere mei Deus, vel Psalmum Laudate, qui sciunt. Omnes etiam, qui sciunt symbolum Apostolorum, videlicet Credò in Deum, dicant illud semel in principio Matutinarum, & etiam ante Primam, & quando Completorium fuerit terminatum. Qui autem sciunt, & dicunt horas Canonicas quemadmodum faciunt Clerici, prædicta Pater noster, & Aue Maria dicere minimè teneantur.

De

De surgendo ad Matutinas. Cap. VII.

AD Matutinas Dominicis diebus, & festiuis, à festo omnium Sanctorum vsque ad festum Resurrectionis Dominicæ omnes surgant. In Aduentu,& Quadragesima surgant etiam omni nocte. Qui verò occupantur quotidiano opere manuali, horas suas dicere poterunt de mane vsque ad Vesperas exclusiuè. De sero vero Vesperas, & Completorium simul dicant.

De Confessione, & Communione. Cap. VIII.

OMnes quater in anno ad minus, videlicet in festo Natiuitatis Domini, Resurrectionis ipsius, Pentecostes, & in festo Assumptionis, aut Natiuitatis Beatæ Virginis peccata sua confiteantur diligenter, & Eucharistiæ deuotè studeant recipere Sacramentum, nisi forsan ex aliqua causa rationabili alicui ex ipsis esset a suis Confessoribus interdictum. Qui autem ex deuotione sua sæpius voluerint communicare infra annum, petita à suo Prælato licentia, & obtenta, deuotionem suam cum Dei benedictione poterunt executioni mandare.

De silentio in Ecclesia obseruando. Cap. IX.

IN Ecclesia dum celebrantur Missæ, vel cantatur Diuinum Officiũ, seu actualiter ibidem proponitur verbum Dei, omnes silentium seruare studeant, & orationi ac Diuino Officio diligenter intendant, nisi ex aliqua speciali,& occurrẽte necessitate aliquid silẽter loquãtur

De reuerentia exhibenda Ecclesiarum Prælatis,& Ecclesijs eorundem. Cap. X.

FRatres, & Sorores, Ecclesias, quarum parochiani, & parochianæ existunt, iuxta Canonicas sanctiones, & bonos mores, & cũ omni deuotione studeant visitare, & Ecclesiarum suarum Prælatos, videlicet Episcopos, & inferiores summè reuereantur: ipsorumque iura absque omni diminutione, & fideliter eis soluant. Et hoc tam in decimis, quàm in oblationibus alias quomodolibet consuetis.

De ieiunijs. Cap. XI.

A Dominica prima Aduentus vsque ad Natiuitatem Domini quotidie tam Fratres quàm Sorores ieiunent. Et similiter à Dominica in Quinquagesima vsque ad Pascha Resurrectionis Domini idem obseruent. Ferias autem sextas ieiunabunt omni tempo-

re, & ieiunia omnia ab Ecclesia instituta. Qui autem voluerint amplius ieiunare seu austeritates alias facere, poterunt habita licentia à Prælato suo, vel de consilio Confessoris discreti.

De Cibo. Cap. XII.

FRatres & Sorores huius Fraternitatis vti poterunt carnibus diebus Dominicis, tertia, & quinta feria, cæteris vero diebus abstineant, nisi sint infirmi, aut multum debiles, vel minuti, vel nisi præcipuum festum fuerit illa die, aut quia essent in itinere constituti.

De Discursu Fratrum, & Sororum. Cap. XIII.

VAgos, curiosósque discursus per ciuitatem non faciant. Sorores verò solę non discurrant, maximè iuniores. Ad nuptias, & choreas, siue ad dissoluta, & mundana conuiuia, siue ad vana spectacula, nullo modo accedant. De ciuitate verò seu castro vbi habitant, non exeant etiam causa peregrinationis, absque licentia speciali Prælati, vel Magistri Fraternitatis iam dictæ.

De armis à Fratribus non ferendis. Cap. XIV.

INuasionis, seu impugnationis arma secum Fratres non deferant; nisi propter defensionem fidei Christianæ, aut alia rationabili causa, & de suorum Prælatorum licentia.

De infirmis visitandis, & procurandis. Cap. XV.

DEputentur per Priorem duo ex Fratribus, qui cum quempiam ex eisdem nouerint infirmari, ipsum quam citius charitatiuè potuerint, studeant visitare, & statim à principio ad recipiendam pœnitentiam, & alia Ecclesiastica Sacramenta eundem efficaciter adhortentur, & si necesse fuerit ministerium corporale (prout commodè poterunt) eidem studeant adhibere. Si verò fuerit pauper, necessaria de bonis proprijs, vel communibus (prout facultas permiserit) sibi ministrare procurent. Et idem faciant Sorores circa Sorores suas infirmas.

De obitu Fratrum & Sororum, & Suffragijs eorum. Cap. XVI.

QVando continget aliquem ex Fratribus ex hac luce migrare, cæteris confratribus qui sunt in eadem ciuitate, vel castro, nuncietur, vt procurent defuncti exequijs personaliter interesse, à qui-

bus

bus non recedant donec corpus fuerit traditum sepulturæ. Hoc idem circa Sorores decedentes volumus obseruari. Præterea infra octo dies post ipsius defuncti sepulturam immediate sequentes, quilibet Frater, & Soror dicat pro anima eius, Sacerdos vnam Missam: sciens verò Psalterium, Psalmos quinquaginta: illiterati verò centum Pater noster dicant, addendo in fine cuiuslibet, Requiem æternam &c. Et præter hæc quilibet infra annum pro animabus Fratrum, & Sororum, tam viuorum, quam defunctorum, tres Missas faciant celebrare: qui verò sciunt Psalterium, illud dicant. Et cæteri quingenta Pater noster dicere teneantur.

De institutione Prioris, & Priorissæ. Cap. XVII.

PRiore Fraternitatis mortuo vel amoto, Magister siue director Fraternitatis cum consilio antiquorum de Fraternitate, instituat Priorem. Singulis autem annis intra Octauas Pascheę, vel alio tempore, supradictus Magister habeat consilium cum antiquioribus de Fraternitate super amotione, vel confirmatione Prioris, & sic Priorem confirmare vel amouere poterit, secundum quod ipse cum præfatis iudicauerit expedire. Consimiliter etiam de consilio dicti Magistri, & aliquorum de Fraternitate magis antiquorum, poterit Prior Fraternitatis ordinare de Suppriore, vel Vicario Fraternitatis, & etiam postmodum confirmare, vel amouere, secundùm quod eisdem visum fuerit expedire. Qui Supprior, vel Vicarius, tantam potestatem habeat, quantam Prior sibi concedet. Et hæc eadem forma in institutione Priorissæ, & Suppriorissæ simili modo obseruetur.

De officio Prioris, & Priorissæ. Cap. XVIII.

PRioris officium erit cum omni diligentia seruare in se quæ in Regula scripta sunt, & solicitam dare operam, vt ab alijs confratribus obseruentur. Si quos verò viderit transgredientes, aut etiam negligentes, charitatiuè corripiat, & emendet. Vel si magis sibi videtur expediens, Fraternitatis Magistro, & directori vt corrigat, poterit intimare. Priorissę etiam erit officium, solicitè Ecclesiam visitare, cęteras etiam Sorores excitare ad obseruantiam regularem, diligenter etiam per seipsam, & alias quibus imponet obseruare quod in incessu, statu, habitu, nihil per aliquam consororem fiat, quod cuiusquam meritò turbare possit aspectum. Pręcipuè autem attendat ne Sorores cum quocunque viro cuiuscumque conditionis existat, familiaritatem contrahant, maxime iuniores; nisi forsan talis vir Sorori illi attineat infra tertium consanguinitatis gradum ad longius, & cum hoc existens bonę vitæ, & famæ.

De corre-

De correctione Fratrum, & Sororum. Cap. XIX.

SI quis notatus fuerit de aliqua familiaritate suspecta, & ter admonitus per Prælatum, se non emendauerit, excludatur ad tempus à Capitulo, & à consortio cæterorum confratrum. Quod si nec sic se correxerit, tunc de Fratrum consilio discretorum, de ipsorum penitùs consortio publicè excludatur, nec admittatur de cætero, nisi confratribus omnibus videatur esse correctus.

Item si quis confratri, vel alteri cuicumque opprobrium dixerit, quod sonare infamiam videatur, aut ex ira quemquam percusserit, vel ad locum prohibitum ire præsumpserit, seu inobedientiam quamcunque commiserit, aut etiam Prælato mendacium ex industria dixisse deprehensus fuerit; abstinentia panis, & aquæ, vel exclusione à Capitulo, aut etiam à consortio aliorum Fratrum, plùs, vel minùs secundùm conditionem personæ, & exigentiam delicti grauiùs vel leuiùs corrigatur.

Item si quis crimen mortale commiserit, talis de consilio maioris partis Fratrum professorum Fraternitatis illius loci secundum exigentiam culpæ, & conditionem personę, grauiùs, vel leuiùs puniatur; sic tamen quod sit cæteris in exemplum. Quam punitionem si ferre recusauerit, de consilio discretorum de isto Ordine expellatur. Circa Sororum verò correctionem, illud idem volumus per omnia obseruari.

De congregatione Fratrum, & Sororum, & institutione Magistri, siue Directoris eorundem. Cap. XX.

IN quolibet autem mense semel certa die, & hora per supradictum Magistrum, vel eius Vicarium deputandis, ad Ecclesiam Fratrum Prædicatorum conueniant Fratres omnes Ordinis Fraternitatis, Dei verbum, & etiam Missam, si hora competens fuerit, pariter audituri. Et tunc per ipsum Magistrum ipsis legatur Regula ista, & exponatur. Et tunc de agendis Fratres informet, & negligentes corrigat, & emendet, prout secundum Deum, & istam Regulam seu viuendi formulam viderit expedire. In cuiuslibet etiam mensis prima sextaferia, Sorores ad Ecclesiam Fratrum Prædicatorum conueniant, similiter Dei verbum, & Missam communiter auditurę, quibus etiam legatur Regula ista, & exponatur, de suisque excessibus corrigantur per Magistrum deputatum eisdem. Volumus autem quòd in qualibet Ciuitate, & castro vbi fuerint Fratres, & Sorores huiusmodi, habeant in Magistrum, & Directorem, aliquem idoneum Fratrem Sacerdotem de Ordine Prædicatorum, quem postulauerint à Generali Magistro, vel Prouinciali illius Prouinciæ dicti Ordinis Prædicatorum, aut quem ipsi Generalis Magister, seu Prouincialis per se vel alium eisdem concedere, & assignare decreuerit. Volentes insuper, & statuentes vniuersos,

uerfos Fratres, & Sorores huiusmodi de pœnitentia Beati Dominici vbicumque existant, directioni, & correctioni ipsius Generalis Magistri Ordinis antedicti, & Prioris Prouincialis illius Prouinciæ eiusdem Ordinis, pro eorundem ampliori conseruatione, & promotione totaliter subiacere, quantum ad illa videlicet, quæ eorundem viuendi modum, & formulam concernere dignoscuntur.

De dispensatione facienda rationabili causa concurrente. Cap. XXI.

PRior Fraternitatis cum Fratribus suis, & Priorissa cum suis Sororibus, Magister autem, & Director eis deputatus cum vtrisque in abstinentijs, ieiunijs, & austeritatibus alijs in supradictis Capitulis contentis, ex causa legitima, & rationabili, cum expedire viderint, poterunt dispensare.

De obligatione huius Regulæ, & viuendi Formulæ. Cap. XXII.

DEmum, quemadmodum in Constitutionibus Ordinis Fratrum Prædicatorum continetur, ita volumus, & ordinamus, quod in ista Regula, seu viuendi formula habeatur; videlicet, quòd præter Diuina, & Ecclesiæ præcepta, atque statuta in ea contenta, in reliquis huiusmodi Regulæ Constitutionibus siue ordinationibus, Fratres, & Sorores ad culpam nullatenùs obligentur, sed solùm ad pœnam. Quæ cùm à Prælato vel Magistro continget ex quauis transgressione imponi, per transgressorem humiliter & prompte suscipiatur, & similiter opere perficiatur, cooperante gratia Domini, & Redemptoris nostri Iesu Christi. Qui cum Patre, & Spiritu Sancto viuit, & regnat Deus per omnia secula seculorum. Amen.

Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostrę confirmationis, communitionis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum, vj. Kalen Iulij, Pontificatus nostri anno primo.

Cæterùm vt earundem literarum tenor prædictus sic insertus omnimodam rei seu facti certitudinem faciat, Apostolica authoritate decernimus, vt illud idem robur, eamque vim, eundemque vigorem dictus tenor per omnia habeat, quę haberent originales literæ supradictę, & eadem prorsus eidem tenori fides adhibeatur quocumquè vel vbicumque, siue in iudicio, siue alibi, vbi fuerit exhibitus, vel ostensus, & stetur firmiter in omnibus, sicut eisdem originalibus literis staretur, si forent exhibitæ, vel ostensę. Per hoc autem nullum ius cuiquam de nouo acquiri volumus, sed anti-

antiquum tantummodo conseruari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis,& voluntatis infringere,vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit,indignationem Omnipotentis Dei,& Beatorum Petri,& Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datū Florentiæ anno Incarnationis Dominicæ 1489. pridie Idus Maij Pōtificatus nostri anno nono.

De modo & ordine recipiendi Fratres,& Sorores de Pœnitentia Beati Dominici ad habitum prædicti Ordinis, qui communiter obseruatur, rubrica.

Est sciendum quòd postquam homo recipiendus,fuerit diligenter examinatus ab ipsis Fratribus de pœnitentia beati Dominici,professis,& à Magistro ipsorum receptus,& acceptatus, secundum quòd in Regula, & in expositione eiusdem quantum ad Fratres apparet: tunc siue in die Capituli ordinarij,quod fit quolibet mense semel, siue in alia die ad hoc per ipsum Magistrum instituta, congregatis Fratribus alijs de Ordine Prædicatorum cum ipso Magistro, seu directore, ac alijs quibuscunque honestis viris adesse volentibus, apud Ecclesiam Fratrum Prædicatorum, & ante altare constitutis,siue de mane,siue alia decenti hora, secundum quod opportunitas ipsa requiret: idem Magister prædictus, vel alter Pater sui Ordinis, cui ipse commiserit, locabitur ante altaris mediū, cum facie versa ad Fratres,& personas alias circunstantes, & habitu illius qui debet indui super dextra altaris posito,& duobus etiam cereis accensis super altare positis,& ipse induendus venire debet ad gradus altaris, ante præsentiam dicti Magistri: Et cum sic venerit, debet genu flectere,& Magistro interrogante: Quid petis? debet manibus cancellatis deuotè,& humiliter respondere:Misericordiam Dei,& vestram,siue in Latino,siue in vulgari sermone. Ipse verò Magister,illud quod pro tunc dicendum iudicauerit dicet. Et vbi induendus sumpto habitu debeat immediate aut modicum post profiteri, prout in quarto Capitulo supradictæ Regulæ & expositione ipsius quo ad Fratres apparet, benedicet habitum induendi secundum quod habetur in tertio cap. regulæ dicendo in bona voce videlicet,℣. Ostende nobis Domine misericordiam tuā ℟.Et salutare tuum da nobis. Et Magister. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Et Magister. Oremus. Oratio. Domine Iesu Christe, qui tegimen nostræ mortalitatis induere dignatus es,obsecramus immensæ largitatis tuæ abundantiam,vt hoc genus vestimentorum,quod sancti Patres ad innocentiæ,& sanctitatis indicium ferre sanxerunt, ita benedicere ✠ digneris, vt qui hoc vsus fuerit te induere mereatur Christum Dominum nostrum, Amen. Quo facto Magister aspergat habitum,& etiam ipsum induere debentem habitum, aqua benedicta. Et sic induendus illum deuotè suscipiens, depositis sæcularibus vestibus, à Magistro ipso habitu induetur. Et dum Magister eundem sic stantem ante se genibus flexis induit mittendo ei clamidem

nigram siue induendo ipsum clamide nigra, dicet; Veni creator Spiritus. Et Fratres assistentes, & alij clerici, si qui adessent, vertendo se versus altare prosequentes hymnum, dicent in bona voce hymnum Veni Creator Spiritus. Et consimiliter Magister cum receptum induerit vertet se ad Altare genuflectendo, prosequendo, atque dicendo cum eis, Mentes tuorum visita, imple superna gratia, quæ tu creasti pectora. Quo primo versu dicto surgere debent omnes, & Magister debet stare, & vertere se ad circunstantes, alij vero contra se inuicem, & sic dictum hymnum pariter complere debent. Quo finito, Magister dicet Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster, cum Fratribus voce submissa. Et consequenter in bona voce sicut supra dicet: Et ne nos inducas in tentationem. Et Frater siue Fratres, & si qui clerici fuerint assistentes respondebunt: Sed libera nos à malo. Et Magister. ℣. Emitte spiritum tuum, & creabuntur. ℟. Et renouabis faciem terræ. ℣. Saluum fac seruum tuum. ℟. Deus meus sperantem in te. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Deus qui corda fidelium sancti Spiritus illustratione docuisti, da nobis in eodem spiritu recta sapere, & de eius semper consolatione gaudere. Oratio. Prætende Domine famulo tuo dexteram cælestis auxilij, vt te toto corde perquirat, & quæ digne postulat assequatur. Per Christum Dominum nostrum. Amen. Deinde Magister aspergat Fratrem nouiter indutum aqua benedicta. Qui tamen Magister in casu quo plures essent induendi, debet in supradictis orationibus, & locutionibus semper vti numero plurali, & non singulari. Deinde vbi videatur Magistro, & Fratribus quod Frater indutus tunc ad professionem recipiatur, poterit tunc profiteri; secundum quod in quarto capitulo Regulæ, & in expositione eiusdem quantum ad Fratres pertinet continetur, hoc modo. Quod Magistro porrigente manus suas profiteri volenti, & ipso profitente mittente manus suas in manibus Magistri, ad maiorem suæ professionis firmitatem, dicat tunc in bona voce intelligibili, & expressa: Ad honorem Dei Omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti & Beatissimæ Virginis Mariæ, & Beati Dominici. Ego Frater N. coram vobis Fratre N. Magistro, & coram vobis Priore, aut Supriore, seu Vicario Fratrum Ordinis de pœnitentia sancti Dominici talis loci, facio professionem, & promitto me velle viuere de cætero secundùm formam, & Regulam eiusdem Ordinis de pœnitentia beati Dominici, vsque ad mortem. Vel potiùs fiat in vulgari pro maiori euidentia.

Finis Regulæ Tertij Ordinis Prædicatorum.

IN-

Incipit Liber de Instructione Officialium Ord. Fratrum Prædicatorum, à Reuerendiss. P. F. Vmberto Mag. Generali eiusdem Ordinis editus.

PROLOGVS.

Eligiones approbatæ, sicut in constitutionibus ferè omnium Religionum diligẽter perlectis vidimus, distinxerunt antiquitùs officia, tradentes in scriptis quid cuilibet cõpeteret officiali, vt dum hæc sciret quilibet, nullus alterius occuparet officium, neque suum negligeret: & sic ordinatiùs & completiùs fierent vniuersa. Porrò in Ordine nostro sunt officiales quidã, qui habent ordinariè curas pertinentes ad animas, differentes secundùm plus & minus, vt Magister Ordinis, Prior Prouincialis, & Prior conuentualis. Alij sunt qui habent huiusmodi curam ex commissione, vt Supprior, Magister nouitiorum, Magister conuersorum, & Corrector familiæ. Et horum quatuor, primus habet vniuersalem in conuentu, alij verò particularem circa determinatas personas. Alij sunt circa cultum diuinum, vt Cantor, Succentor, Sacrista. Alij circa studium, vt Lector, Magister studentium, Librarius, Procurator librorum, & scriptorum. Alij sunt circa custodiam diuersarum rerum, quæ indigent custodia, vt Examinatores recipiendorum, circa custodiam ingressus Circator, circa custodiam religionis Zelator, Custos dormitorij circa dormitorium, & Portarius circa portam, Depositarius circa res depositas. Alij circa varias necessitates Fratrum. Et horum quidam sunt generales, vt procurator, consiliarij, eleemosynarius: quidã particulares, & horum quidam sunt circa necessitates quotidianas, vt circa conuentum refectorarius, seruitor mensæ, lector in mensa, & corrector in mensa. Quorum primi de-

seruiunt necessitatibus corporalibus, alij duo spiritualibus, & circa infirmos, infirmarius, & infirmorum custos, & circa hospites, receptor hospitum: & his omnibus, scilicet cõuentui, infirmis & hospitibus deseruiẽs, coquinarius, & custos cellarij. Alij circa indumenta, vt vestiarius, sartor, sutor. Alij circa opera Domus, vt præfectus operũ. Alij circa culturam horti, vt hortulanus. Sunt igitur in vniuersum, quadraginta septem genera officialium apud nos, scilicet Magister Ordinis, Prior Prouincialis, Prior conuentualis, Supprior, Magister Nouitiorum, Magister conuersorum, Corrector familiæ, Cantor, Succentor, Sacrista, Lector, Magister studentium, Librarius, Curã gerens de scriptis, Examinator, Circator, Custos Dormitorij, Portarius, Depositarius, Procurator, Eleemosynarius, Refectorarius, Seruitor mensæ, Lector in mensa, Corrector in mensa, Infirmarius, Custos infirmorum, Receptor hospitum, Coquinarius, Custos cellarij, Vestiarius, Sartor, Sutor, Præfectus operum, Hortulanus. Sunt insuper alij, quibus Ordo non indiget continuè, sed in casibus & ad tempus, vt sunt Diffinitor generalis capituli, & socius eius, Elector Magistri, Elector Prioris prouincialis, Diffinitor capituli prouincialis, Visitator, Prædicator generalis, & socius Prioris conuentualis ad capitulum, & Confessor. Similiter præter hos sunt alij, quorum officia patent ex Ordinario, vt Hebdomadarius & ministri altaris, lector kalendarum, & alij qui in tabula scribi solent. Item cum sunt aliqui fratres qui sciunt artes aliquas mechanicas, vt suere, scribere, radere, dolare, & huiusmodi, debent hoc facere, prout eis iniungitur. Sed hæc non computantur inter officia. Item vbi paucitas est fratrum, solent plura officia iniungi vni, & tunc ipsius interest omnia quæ pertinent ad illa exequi. Videtur autem tam ex ratione, quàm ex consuetudinibus nostris, quòd ea quæ religiones prædictæ super huiusmodi ediderunt, possunt apud nos distingui, & assignari modo prædicto.

Ista quæ scripta sunt de officijs Ordinis, nõ sũt scripta ad

ad hoc, quod inferant aliquam necessitatem, sed ad hoc, tantum, vt fratres quibus imponuntur aliqua officia, & nõ sunt in illis plenè instructi, possint hic respicere si velint, & si aliquid ibi inuenitur, quod eis rationabile videatur, posśũt acceptare si volunt, alioquin in nullo tenentur ex vi huiusmodi scripturæ, propter quod dicuntur Instructiones.

De Officio Magistri Ordinis. Cap. I.

Circa Ordinem in generali.

Magistri Ordinis officium est de toto Ordine sibi cõmisso gerere assiduam solicitudinem, paupertatis, humilitatis, & omnium obseruantiarum Ordinis, totiusque sanctitatis quãtum possibile est naturæ suæ præ omnibus in se monstrare indicia, vt non solùm præsentes fratres exemplo ædificet, sed etiam absentes fama reficiat. Fratres præsentes verbis, absentes verò literis promouere ad omne bonum, & Deo, & beatæ Virgini, & beato Dominico recommendare in orationibus fratres, & Ordinem incessanter, & ad hoc etiam bonorum suffragia procurare. Debet quoque habere secum Regulam, constitutiones, priuilegiorum Ordinis transumpta, admonitiones capitulorum generalium, Breuiarium & Missale benè correcta, & hoc scire benè, & fratribus super his satisfacere. Itẽ ipsius interest pro posse laborare vt intersit capitulo generali.

Circa Capitulum Generale.

In vigilia Pentecostes post Primam, prælectis in capitulo kalendis & tabula, faciendus est sermo aliquis breuis de pertinentibus ad religionem & statum Frarrum ab ipso, vel ab eo cui ipse iniunxerit ad hoc idoneo, & postmodum admonitiones, circa ea quæ pertinẽt ad instans capitulũ. Orationes quoq; aliquæ vel missæ pro ipso capitulo sũt fratribus iniungendæ. Potest etiam dare licentias aliquas generales durante capitulo, vel de loquendo, vel de alijs secundum quod viderit expedire. Ipsius etiã est congregare

tunc Diffinitores & in diffinitionibus minus exercitatos dirigere, de constitutionibus confirmatis, vel inchoatis, & de alijs actis præteriti Capituli, cum necesse fuerit, rationes quæ mouerunt Diffinitores, reddere. Summa quoq; cura est ei adhibenda, vt constitutiones vtiles pro Ordine procedant, aliæ verò non. Et idem circa admonitiones, & alia agenda in capitulo faciendum. Et circa huiusmodi tunc prouidendum est ei, & frequenter per totum capitulū cogitandum. Literæ generales aliquæ de aliqua consolatione & vtili exhortatione ad fratres omnes, & aliæ ad sorores, tunc sunt ab eo transmittendæ, & tam pestiuè promulgandæ cum indulgentijs, si quæ nouæ fuerint, vel literæ Papales, vel alia præter acta per Ordinem mittenda, quod ante diffinitionem possint omnia à fratribus transcribi. Curādum quoq; est ei, quod acta modo debito, & decenter formentur, & quod omnia fiant in capitulo ordinatè. Cōmittere etiam alicui debet, quod habeat curam de literis de beneficijs concedendis, alij vel alijs, delegendis illis quæ fuerint transcribenda. Omnibus etiam qui scribunt ei siue fratribus, siue extraneis de aliquo quod requirat rescriptum, per literam decentem rescribendum est rationabiliter, & prout poterit gratiosè. Et vt plenius expediātur literę, debet sibi de pluribus prouidere dictatoribus idoneis tunc habendis. In tenendo quoq; capitulum multum curandū est sibi quod dissolutiones non fiant, quod in loquendo, & in alijs, modus & forma scripta seruetur, quod proclamationes iniquæ vel indiscretæ, dolosæ, & friuolæ reprimātur, quod absentes leuiter non infamentur, & huiusmodi multa. In terminatione verò capituli, in ipso capitulo potest præfigere terminum infra quem recedant fratres, si timetur de mora fratrum & domus grauamine. Denunciare quoq; quò proponat iter dirigere, vt sciant fratres vbiq;, vbi poterit inueniri, si eo indiguerint, & tam præsentium, quàm absentium fratrum orationibus se recōmendare. Et his factis ad absolutionē ibidem faciendā est procedendū.

Circa prouincias verò debet habere curam magnam, quod

quod bonos prouinciales habeăt, cum ex ipsis pro magna parte dependeat bonus status Ordinis in prouincijs. Et ideo debet interdum electoribus Priorum prouincialium literas ad hoc pertinentes dirigere, interdum etiă concedere eisdem quod possint eligere de alijs prouincijs, interdum etiam circa personam eligendam eos dirigere. Cum autem electio deuoluta fuerit ad eum, cum diligenti discussione prout vtilius poterit prouidere. Item pro communi bono prouinciæ debet quandoq; speciales literas specialibus prouincijs mittere, secundùm exigentiam negotiorum & temporis, vel visitatores interdum secundũ formam taxatam cum discretione, cum maior fuerit necessitas, præcipuè cum consilium diffinitorum in hoc cŏcurreret, destinare. Item prouincijs magis desolatis, vel minus sufficientibus sibi, debet esse fauorabilior in cŏcedendis fratribus vtilibus & idoneis, siue ad legendum, siue ad prædicandum, siue ad alia Ordinis negotia peragenda, vel in collocando Fratres de illis prouincijs alibi ad proficiendum, & pro eis in huiusmodi gradibus, per quos possint vtiliter releuari. Suum est etiam trăsferre fratres de prouincia ad prouinciam pro vtilitate vel Ordinis, vel fratrum transferendorum, vel prouinciæ, à qua vel ad quam translatio huiusmodi fuerit facienda. Contentiones quoq; si quæ fuerint inter prouincias debet dirimere, & à mutuis iniurijs conseruare easdem. Per fratres venientes ad capitula & aliàs cum commodè poterit, de statu prouinciarum debet inquirere diligenter, & ad habendam notitiam qualemcunque de regimine earum, vt acta capitulorum prouincialium ad se deferantur ad capitula generalia, si voluerit.

Circa Conuentus.

Interest etiam ipsius, vt ad conuentus ad quos non declinat, interdùm literas mittat consolatorias, si sint in tribulationibus, vel de cŏcordia, si sint inter se discordes, vel alias secundum quod exigunt causæ variæ emergentes: vel etiă mittat visitatores secŭdum formam taxatam, si maior necessitas & Prioris Prouincialis carĕtia vel absentia, vel ne-

gligentia & iusufficientia hæc requirant. Sanè cum declinat ad conuentum aliquem in transitu, semper debet intrare capitulum,& ibidem fratribus congregatis recōmendandos recommendare fratrum orationibus, & causam sui transitus (nisi sit res secreta) referare eisdem. Nisi verò arcta necessitas ipsum festinare compellat, non debet, si audiuit aliqua notabilia ibidem corrigenda,ipsa incorrecta dimittere. Si vero non audiuit,nihilominus vel in capitulo, vel coram senioribus aliquibus debet se offerre ad corrigendum,si aliqua videtur suam correctionem requirere. Quod si videatur eis vt istis intendat, debet seorsum summatim illa quæ eos mouerent prælibare, & tunc si ei visum fuerit, postea capitulum vel quo ad omnia, vel quo ad illos casus tenere. Ante recessum autem suum debet cū omnibus in refectorio,si fieri potest,comedere,& in capitulo aliquem sermonem,vel collationem, vel admonitiones aliquas proponere fratribus, tam clericis, quàm laicis,secundùm exigētiam status eorum, & in fine consuetam absolutionē facere generalē,& se specialiter, & negotia si qua grandia habet, tunc temporis fratrum orationibus recōmendare. Cum verò moram trahit in aliquo conuentu, debet tam frequenter, quàm diligenter tenere capitulū, & cum nō tenet,interdum tam vtiles,& tam efficaces admonitiones proponere, quòd ex eius mora non solum in eius pręsentia,sed etiam post recessum sequatur in eadem domo euidens religionis augmentum. Melius quoq; est, vt necessitates suas de communi prouisione cōuentus, vel aliquibus amicis Ordinis manifestè recipiat, quàm quòd aliquid fiat circa hoc per modum occultum, vel ab aliquo fratre singulariter procuretur. Cauendum est autem ei diligenter ne reddat onerosum se in expēsis aut in seruitijs, quæ fratribus alijs fieri non consueuerunt,aut fastu aliquo tanquàm non sit vnus aliorum,aut in seruiendo nimias fieri sibi reuerentias;sed potius laboret vt societas sua nō solum fratribus,sed etiam familiæ (cum qua etiam habenda est ei aliqua religiosa collatio) sit amabilis & accepta. Nō de-

decet etiam vt extra domũ facile comedat vel inter ſæculares diſcurrat. Cum autem eum ire oportuerit inter ſæculares, cum ſocietate moderata ire eum conuenit, ne nimis magna ſocietas attribuatur pompæ, vel nimis modica apud imperitos pariat contemptum. Sed in hoc tamen ſecundum conditiones Regionum eſt temperandum. Fratres quoque qui occaſione eius ſuperueniunt, ne ex eorum mora domus grauetur, debet breuiter expedire, & licentiare curialiter commorantes ſine cauſa.

Circa Fratres.

Ad ipſum quoq; pertinet maiorũ Fratrum exceſſus viriliter corrigere, minoribus ſe talem exhibere, quod ad eũ non timeant accedere. Dignos honore pro meritis vel alijs conditionibus decenter honorare, irreligioſos & male viuentes à ſua gratia, & familiaritate ad correctionem repellere. Laborantibus laudabiliter & fructuosè pro Ordine ſe gratum oſtendere: infirmis corpore ſeu mente piè condeſcendere, proteruorum & contumacium duritiam frangere, nouitijs tentatis & afflictis, dulces conſolationes impẽdere, petitiones Fratrum rationabiles libenter exaudire, cũ verò repellendæ fuerint, cauſas quare recipi non debeant prudenter explicare, querelantium de alijs, cauſa diligenter audita, quod iuſtum fuerit ordinare. Diſſolutiones notabiles coram ſe nunquàm ſuſtinere, de vtilibus vel de confeſſione loqui ſecum volentibus facilè locum dare. Fratres omnes aduenientes (niſi ſit certum quod inordinatè vadant) cum læto vultu, & ad oſculum pacis ſemper recipere. Diſcuſſa verò cauſa itineris, eoſdem ſecundum merita tractare. Recedentes ad partes remotas cum oſculo licentiare, abſolutionem generalem ſi petierint, eis conferre; & ſe per eos fratribus ad quos declinauerint recommendare, & ſalutare eoſdem. Apoſtatis & eiectis ad ſe confugientibus audientiam præbere, ipſisq. auditis ſcribere eorum Prioribus Prouincialibus, & conuentualibus & ſecundùm eorum relationem quod viſum fuerit expedire. In ſimilibus & diſſimilibus ſe ſingulorum vtilitatibus ſecundùm

di-

diuersos status eorum, coaptare.

Circa Curiam Romanam.

Curia Romana visitanda est à Magistro tàm pro ipsius reuerẽtia, quàm Ordinis vtilitate, temporibus opportunis, vbi si eam turbatam inuenerit in aliquo contra Ordinem vel fratres aliquos, debet ad sedandam ipsam solicitè laborare. Indulgentias, cõcessiones etiam verbo solo, vtiles Ordini quas poterit, impetrare. D. Papæ & Cardinalium, & aliorum curialium beneuolentiam erga Ordinem captare, negotia magna si qua habet Ordo, pro viribus promouere. Capellanis & pœnitentiarijs fratribus, & si qui sunt alij in societate curialium, tenere capitulum, & ipsos diligenter corrigere. Apponere etiam diligentiam quod inde cautè remoueantur, si qui fuerint minùs apti, & quòd pauci sint ibidem in societate alicuius curialium, & quod qui fuerint, tales sint quòd ex eorum mora in curia honor sequatur Ordinis, & vtilitas animarum. Prouidendum est etiam ab ipso, quòd in conuentibus ciuitatum, vbi curia fuerit, semper sint siue de ipsa Prouincia, siue de alijs, fratres personati, discretione & honestate pollentes, & præcipuè Prior & Lector sufficientes & famosi. Constituendus est semper ab ipso aliquis frater in curia literatus, discretus, & zelator Ordinis, honestæ & amabilis conuersationis inter sæculares, firmus in amore status Ordinis, & personatus, qui sit ibidem Generalis Ordinis Procurator, habens super hoc suas literas cum discretione formatas. Cui etiam committenda est potestas aliqua super apostatas Ordinis, & super fratres ad curiam inordinatè venientes, & etiam super illos qui ordinatè veniunt, vt cum consilio suo procedant, & circa alia quædam, prout visum fuerit expedire: & de expẽsis ei necessarijs, debet cum Diffinitoribus Generalis Capituli per se, si commodè poterit, quod expedierit ordinare, & licentias ei dare, quæ ad exequendum suum officium vtiles reputentur.

Circa Nationes.

Licet autem de omni fructu animarum per Ordinem

fa-

ſaciendo ſit ei multum curandum,tamen ſpecialiorem curam,& zelum feruentiorem habere debet circa Barbaras nationes & Paganos,Sarracenos,Iudæos,Hæreticos,Schiſmaticos,& huiuſmodi qui ſunt extra Eccleſiam,vt per Ordinis laborem & ſolicitudinem in viam dirigantur ſalutis, & Chriſti in eis gloria dilatetur. Et ideo curandum eſt ei, vt ſemper in Ordine ſint aliqui tractatus cōtra errores eorum, in quibus fratres exercere ſe valeant competenter, & vt aliqui idonei inſudent in locis idoneis ad linguas Arabicam, Hebraicam, Græcam, & Barbaras addiſcendas. Et in prouincijs quæ ſunt ad huiuſmodi fructum faciendum aptiores, debet ſuper hoc excitare fratres,& non quoſcunque,ſed qui circa fructum huiuſmodi feruent,& aliter ſunt idonei, ad huiuſmodi negotia deputare.

Circa extraneos.

Cum aliqui extranei voluerint Magiſtrum viſitare,non debet eſſe ad eum difficilis acceſſus, ſed ſine mora in loco opportuno,vel exeundo ad eos,vel ipſis introductis ad eū, ſui debet præſentiam exhibere acceptabilē,affabiliter omnes recipere,& ſecundum conditiones eorum plus vel minùs honorare. Si verò petitiones aliquas faciunt, ſi commodè fieri poteſt, debet omnibus libenter ſatisfacere, vel ſi non poſſunt exaudiri, de impotētia tali ſunt eis rationabiles cauſæ aſſignandæ. Caueat autem omninò ne inciuile aliquid in eo inueniatur, & det operam quantū poteſt vt nullus ſcandalizatus ab eo recedat. Circa legationes & alios nuncios ad ſe miſſos,ſic ſe debet habere, vrbanè in loquendo,& in neceſſitatibus eis prouidere faciendo, ita quòd recedentes occaſionem habeant bona loquendi de eo. Cum religioſis tractandum eſt ei de ſanctitate, cum ſæcularibus ſunt ei verba ſalutaria verbis ſæcularibus immiſcenda. Nulli qui manifeſtè non ſit indignus negare debet in propria perſona gratiam hoſpitalitatis,aut eleemoſynas quæ fieri conſueuerunt in Ordine. Benefactoribus, & amicis Ordinis ſpecialibus,dignæ ſunt gratiæ reddendæ,& in amorem Ordinis ſunt per eius diligentiā confirmandi.

Ipſi

Ipsi autem aliunde venientes (cum eos tales cognouerit) sunt cum omni deuotione suscipiēdi, & omnis humanitas, tam in hospitalitate, quàm in alijs, quæ nos decuerint, est eis ab ipso exhibenda. Prælati per quorũ Diœceses transit, & præcipuè sub quibus morantur fratres, sunt ab eo visitãdi, & si quas habent erga fratres turbationes, pro posse conandum est ei ipsos pacificare, & fratribus gratiam eorũ acquirere, aut in ipsa continuanda (si habent) eos solidare. Magnates siue sint Principes sæculares, siue personæ ecclesiasticæ, quos non expedit per fratres quoslibet moneri vel argui, tempore opportuno cum discretione & modestia charitatiuè de salute sua debet etiam commonere. Ad pacē Fratrum minorum custodiendam diligentiam debitam debet adhibere, ipsosq. visitare, aut si nō potest, se per Fratres ad eos missos excusare. In visitatione vero cum opportunitas fuerit, collationem efficacem aliquam eis facere, eosq. cum omni deuotione recipere & tractare, pedesq. eorum personaliter interdum lauare, & excessus Fratrum contra eos sine dilatione dignè corrigere. Prouidendum autem est ei, quod omnes cum quibus eũ esse contingit, antequàm recedant ab ipso aliquam ædificationem in verbo vel in facto reportent. Ad trahendum quoque ad Ordinē personas idoneas curã debet apponere diligentē.

Circa diuinum Officium.

Non conuenit Magistro libenter se absentare à Diuino Officio, & maximè à completorio, nisi fortè propter impotentiam corporalem, aut si habeat occupationes circa maiores vtilitates. Cum autem præsens fuerit in choro, debet primum locum in dextro choro tenere: tempore communionis absolutionē in capitulo facere, & Missam celebrare conuentualem, fratribus infirmis vbi præsens est sacram ministrare communionem, & extremam vnctionem, & sepelire defunctos, recipere Nouitios, recipere ad beneficia, recipere legatos & magnates in conuentibus, in quibus fuerit, in magnis solemnitatibus facere Officia, & alias conuentuales Missas interdùm, cum requisitus fuerit à cantore ce-

lebrare. Extra chorum verò cum maiori maturitate & diligentia quam ab alijs communiter consueuit fieri, est officium dicendum ab ipso, & celebrandum frequenter. Officium quoq; mortuorum trium lectionum, licet non ex debito teneatur, non decet ab eo prætermitti.

Circa Mensam.

Cum comedit in conuentu, non est ei sustinẽdum quod ei singularitates notabiles fiant. Cũ verò habet vnde possit aliquibus aliquid mittere, illi sint potiùs eligendi quibus cedit ad consolationem, vt sunt Nouitij vel tentati & huiusmodi, vel qui sunt magis indigentes, vt debiles vel infirmi, vel qui pro aliqua ratione sunt honorandi, vt qui fuerunt nobiles vel diuites in sæculo, vel sunt in Ordine Lectores & similes. Protrahenda est ab ipso comedendo sic mensa curialiter, vt qui morosiùs comedunt, comestionẽ interrumpere non cogãtur, nec signum facere debet quousque videat, quod comestio communiter sit completa. Quod si quis mora notabili faciat alios plus debito expectare, per seruitorem potest ipsum priusquàm signũ faciat, vt finem faciat commonere. Cum autem extra refectoriũ comedit in hospitio vel in infirmitorio, cauendum est ei ne occasione ipsius superfluitates fiant incõsuetæ, & maximè si adsunt extranei. Nec danda est loquẽdi licentia passim, sed modò vni, modò pluribus, modò omnibus, modò nulli secundum diuersas circunstantias secum comedentiũ: præcipuè verò cum intersunt extranei, cautè sunt huiusmodi licentiæ dandæ. Interest autem valdè ipsius aliqua verba ædificatoria, & spiritualis consolationis interserere comestioni, & frequenter lectionem aliquam in mensa, in parte, vel in toto habere, nisi pro reuerentia personæ excellentis quæ adsit intermittatur, aut de eius beneplacito fieri procuretur.

Circa Cameram.

Cum autem camera sit ei concessa propter certas vtilitates Ordinis, attendendum est ei, ne redundet in damnũ Ordinis talis concessio, quod fieret si fierent ibi dissolutiones,

nes, si protenderentur vigiliæ vltra signum, si fierent ibi cõmestiones, vel potationes, nisi tempore suæ infirmitatis, si permitteret fieri ibidẽ factum aliquẽ in lecto, aut in aliquo apparatu. Et ideo sunt hæc ab ipso & familia coercenda. Nũquam etiã dormire debet in camera sine duobus socijs & lumine.

Circa itinera.

In itinere cõstituto, vt tempus vtiliter expendatur, sũt ei cum socijs aliqui psalmi & orationes deuotæ dicendæ, aliquæ salutares collationes habendæ, sed cum tali moderamine ne vertãtur in tædiũ graue fratribus, quibus nõ molestum, sed iucundum debet se socium exhibere. Adiungentes se quoq; ei, debent ab eo vel socijs semper aliqua salutis monita reportare. Cum opportunitas occurrerit, nõ est omittendũ quin per eum vel socios prædicatio fiat. Illi autem qui causa consilij, vel loquẽdi de salute ad eũ accesserint, benignè sunt audiendi, & cum fauore dimittendi. Quamuis autem fratres viatores non debeat facilè à sua societate repellere, tamen cauendum est ei, ne ex multitudine Fratrum concurrentium, vel ex superfluitate expẽsarum, quam cohibere possit, grauentur hospites, & sine vtilitate eorum transeat. Et de salute animæ est cum habitãtibus collatio semper habenda, & ad beneficia Ordinis sunt interdum recipiendi, & laborandum, vt nihil fiat, in quo malè ædificẽtur, & quòd bonus odor, & gratia apud eos remaneat post recessum.

Circa Literas.

Literæ ineptæ nunquàm ab eo sunt mittendæ, sed decẽter formatæ plus vel minus secundùm exigentiam materiæ vel personarum, quibus dirigẽdæ sunt. Et ideo sunt omnes ante sigillationem solicitè respiciendæ. Scribentibus, diligenter est rescribendum. Verba pungitiua sunt in eius literis semper deuitanda, & inferenda lenitiua & gratiosa, dandaq. est ei opera, vt fructum quem verbis facere non potest, literis compleat apud absentes, siue fratres, siue extraneos in varijs casibus emergentibus, prout fuerit opportunum. Non sunt etiam literæ passim dandæ, siue de bene-

ficijs

ficijs Ordinis,siue de precibus,siue de testimonio & similibus,sed cum multa cautela & deliberatione. Fratribus & alijs qui scribunt, scribere non omittat.

Circa potestatem.

Licet autem Magister habeat plenam & generalẽ potestatem in Ordine,tamen nunquam est ei vtẽdum huiusmodi plenitudine potestatis,vbi causa rationabilis non occurrerit. Specialiter verò est cauendum ei ne in temporalibus grauet Prouincias vel conuentus,vel fratrem aliquem, vtpote libros,vel paramenta vnius alteri concedendo, onus pecuniæ alicui soluendæ imponendo,& similia,sine causa rationabili euidenti. Officia inferiorum non debet sibi assumere libenter,nisi causa vrgente. Licentias, quæ per alios expediri possũt rarò dare debet,sed potiùs Fratres ad prę latos suos mittere pro ijs. Et quas dederit,quæ secretum non requirant, Prioribus prouincialibus vel conuentualibus, prout magis conuenit significare debet. In concedendo verò licentiam alicui Fratri confitendi alij quàm prælato suo debet habere cautelam,sciens quòd huiusmodi confessiones interdum in graue periculum Ordinis redundant. Item in licentiando aliquem ab Ordine, cauendum est ei,quòd nihil faciat nisi quod liceat, & quod expediat,& quod salutem Fratris non negligat propter onus. Cùm autem fuerit faciendum,sic prouideatur, quòd habeat locum ad quem transeat antequàm recedat, quòd euagationi periculosæ non exponatur. Circa dispensationẽ & licentias quæ sibi reseruãtur,vt de studio in liberalib. artibus,de eundo ad curiã, vel quæ nõ cõsueuerũt fieri per aliquem de facili,vt de ingressu mulierũ in claustro, & similia,talẽ mediocritatẽ tenere debet,quòd propter nimiã eius duritiã circa hoc maior fructus non impediatur, vel graue scandalũ generetur,& rursus ex nimia facilitate periculosa dissolutio in Ordinẽ inducatur. Circa se verò quãtũ valetudo permittit,ipsi parũ dispensationibus est vtẽdũ, & cùm necessitas requirit aliud, huiusmodi necessitas est opportuno tẽpore insinuãda Fratribus,vt nõ scandalizentur in ipso.

Circa

Circa Socios,

Eligendi sunt à Magistro socij Deum timentes, Ordinis zelatores, discretione pollentes, religiosæ, & amabilis conuersationis, corpore potentes, qui inter fratres se sicut vnus cæterorum gerentes, nihil in hoc officio quærant nisi solam Ordinis vtilitatem. Horum enim commune erit officium, quæ viderint in eo, corrigenda, interdum cum humilitate & modestia ei dicere, interdùm quæ in alijs sciuerint, vel audiuerint emendanda, eidem tempore suo referre. Agenda ei ad memoriam reducere, & circa eadem ipsum solicitare. Secreta quæ ad ipsum veniunt sub districto silentio custodire. Si qua grauia vel periculosa Ordini multum, sciuerint in eo, Diffinitoribus vel alijs qui prodesse possunt, & non obesse, tempore suo non tacere. Fratres cum eo loqui volentes, etiam in hoc timidos ad eum adducere. Aduenientes ad eum siue fratres, siue alios extraneos benignè recipere, & ad eum ipsos introducere, vel ad ipsos eum euocare. Ipsorum negotio si qua habent, solicitè promouere, & curam habere quod charitatiuè tractentur à Fratribus in hospitalitate & huiusmodi, cum fuerit faciendum; dare operam ad pacificādum eos quos turbatos viderint occasione repulsarum petitionum, vel alia de causa erga Magistrum, & quod in pace recedant, & cum gratia. Cum senserint murmur de factis aliquibus Magistri, eidem charitatiuè narrare debent, & murmurantes pro posse reddendo rationes de factis, vel quas fortè ignorant sedare. Contra neminem ipsum prouocare, nisi fortè causa correctionis prout necesse fuerit. Horum vnus debet esse cōuersus, cuius erit officium speciale, custodire sigillum, sigillare litteras, & pertinentia ad hæc in promptu habere: libros Magistri, & vestes aliquas cum fuerit necesse, portare in via, & circa necessitates eius corporales solicitudinē gerere, & sustinere labores. Alius debet esse notarius competens, qui magis debet laborare ad notandum sentētiosè & breuiter, quàm adornata verba multiplicare. Cum Magister commiserit ei literas sibi missas, debet eidem le-

gen-

gere, & sensum ei referre summatim & plenè, & notare diligenter ad quas literas, vel ad quos articulos sit respondendum. Si aliquod secretum in eis contineri aduerterit, statim supersedere debet à legendo, & reportare Magistro. Congregationibus & sublimibus personis, & pro magnis negotijs, decentes literas facere, & de litera magis legibili & meliori. Literas de beneficijs, & alias quæ cōmittuntur alijs scribendæ vel faciendæ, ante sigillationem debet inspicere, vt videat si sint debito modo formatæ & scriptæ. Potest & præter istos (si visum fuerit) tertium assumere socium, virum consilij & literatum, cum quo possit habere consilium, vel de scripturis conferre modò in via, modò in domo, & in ijs quibus sibi studendum est, ipsum adiutorem habere, vel aliqua sibi agenda, ei interdùm commitere, cum viderit expedire. Præter supradicta vèrò sunt alia quædam scripta in regula & in constitutionibus, & ordinario, aut in vsu. Alia verò quædam quæ dicere in singulis casibus est magis rationis benè dispositæ vel vnctionis, quam hominis, veluti nihil subitò negare: vel concedere, non de facili aliquid in futurum promittere quorundam consilijs interdùm acquiescere, quorundam non, de nocte Deo, de die proximis vacare, benignè, omnes audire, & similia quæ sunt ei soliciè peragenda. Quod similiter intelligēdum est de alijs officialibus infrascriptis.

De Officio Prioris Prouincialis. Cap. II.

¶ Circa principium regiminis.

OFficium Prioris Prouincialis est, circa principium regiminis sui cum timore & tremore incedere, per orationem ad Deum concurrere, frequenter orationes aliorum sibi solicitè procurare, pro potestate committenda supra se in confessione, ad Magistrum recurrere, nouitates nullas citò inducere quousq; magis per experientiam, quàm per aliam sapientiam sit edoctus: mutationes paucas facere, quousq; de statu Prouinciæ, conuentuumq;

& fratrum notitiam habeat pleniorem: fratrum Deum timentium, & religionem zelantium, & ampliori discretione pollentium magis consilijs adhærere: notam fouendi partem aliquam, si fortè inter aliquos reputetur, declinare pro posse, & cauere ne ex amore priuato vel familiaritate, aliquid faciat non faciendum, aut facere videatur. Item ad ipsius pertinet officium diligenter considerare, quæ de officio Magistri sunt prædicta, & ea quæ dicuntur infra de officio Prioris conuentualis, & ea quæ de illis competunt sibi, secundùm statum suum: & cum his quæ continentur in præsenti nota de officio suo, quod debet studiose perlegere, & opere adimplere. Laudabilia quæ in antecessoribus suis fuerunt, prudenter inquirere, & inuenta pro viribus obseruare, & per eorum socios laude dignos instrui, & dirigi in officio humiliter & deuotè. Item ipsius est in choro sinistro stare, & quod officium Diuinum dicatur reuerenter & deuotè, & secundùm modum Ordinis, tam in choro, quàm extra, diligentiam apponere, & de cantoribus competentibus, prout potest conuentibus prouidere. Item interest sua, cùm Magister præsens non est, celebrare Missam in maioribus solemnitatibus, & ministrare Sacramenta decedentibus, & huiusmodi, quæ supra dicta sunt de Magistro.

Circa commune bonum Prouinciæ.

Item ad ipsum pertinet commune bonum Prouinciæ procurare solicitè, siue erga Magistrum, siue in capitulis Generalibus & Prouincialibus. Item de ijs quæ videntur corrigenda vel facienda, quę per se non potest commodè expedire, memorialia facere, & ipsa capitulorum tempore promouere. Item in emergentibus necessitatibus fratrum in diuersis locis consilium dare, siue per recursum ad Curiam Romanam, siue alijs modis, prout variæ necessitates exigunt, ad communem pacem Prouinciæ dare operam efficacem. Partes si quæ sunt pro viribus auferre, instruendo vnitatem, & concordiam ponendo: querelas, si quæ sunt, inter conuentus de terminis vel alijs quibuscun-

que

que citò terminare. Conuentus nouos, qui euidenter reputantur vtiles procurare, de minùs necessarijs non curare. Regulam, Constitutiones, Priuilegia, Acta capitulorum, literas Magistri benè correctas secum portare, & ad exemplar suum vbique per conuentus facere scribi quæ non habentur, quæ verò habentur perlegi & corrigi diligenter, & interdum facere legi, vbi viderit expedire. Infirma fratrum vel conuentuum aliquorum sine causa rationabili nunquam debet alijs recitare. Quòd fratres vbique pacem habeant erga clerum, & populum, & prælatos, & alios, laborare. Quòd metas priuilegiorum, vel concessionum quæ habuit à prælatis in confessionibus audiendis vel absolutionibus, & dispensationibus, & huiusmodi, fratres non transgrediantur, & quòd ad hæc exequenda non ponantur fratres nisi sufficientes, monere & cauere. Discursus fratrum restringere, nec permittere quòd discurrãt propter negotia quæ possunt per literas expediri.

Circa Conuentus.

Item circa conuentus debet apponere curam quam potest, vt habeant omnes Priores idoneos, & vt in quolibet sit lector, & aliquis vel aliqui gratiosi prędicatores, & similiter aliquis vel aliqui viri consilij. Et vbi non poterunt haberi tot Lectores, quot sunt conuentus, saltem sit aliqua lectio vel de summa casuum, de textu S. Thomæ, de Artibus, vel de historijs, vel de aliqua alia summa & huiusmodi. Conuentus autem desolatos & pauperes, & remotiores, magis debet habere cordi, & plus cauere ab eorum grauamine, & eis magis subuenire in quibus potest, siue in fratribus concedendis, siue in alijs: & ad subueniendum eis, conuentus alios & fratres animare, eosdem quoque per literas consolari frequentiùs, & excitare in bonum. In missione verò nouorum conuentuum, sic solicitè prouidere debet de fratribus religione claris. quòd à principio religionis rigor in illis seruetur, & fructus animarũ cum ipsis perueniat ad totam viciniam, & honor Ordinis & fama in illis partibus dilatetur.

Circa Priores.

Item circa absolutiones Priorum qui boni reputantur, non debet esse facilis, nec propter eorum instantiam, nec fratrum aliorum importunitatem. Magis autem debet eos animare ad oneris sustinentiam propter Deum & Ordinē, eosque fouere & adiuuare in quibus bono modo potest eosque molestantes comprimere, pacemque eis, prout possibile est, procurare. Priores verò minùs idoneos facile debet absoluere, cum speratur quòd meliores possunt haberi; & quandoq; etiam super eos aliquibus aliquam potestatem tradere, vel in recreationibus recipiendis, vel huiusmodi, cum causa rationabilis hoc requirit.

Circa Fratres.

Item ipsius est de fratribus periculosis & dissolutis, solicitè ordinare, quòd non ponantur in locis dissolutis, in quibus minus viget disciplina, sed in domibus, in quibus meliùs custodiri possint & corrigi. Et quantum fieri licet, conditiones eorum Prioribus ad quos mittuntur, notificare debet. Et cum transferuntur de loco ad locum, prouidere vt benè associentur, & certum tempus habeant pro itinere taxatum. Qui autem pestiferi fuerint inuenti, secundùm quòd grauiores eorum culpæ requirunt, grauiùs vel per carceres, vel percussiones, vel per eiectiones à fratrum societate, vel aliter puniantur. Perturbatores cōuentuum, aut Priorum aliò trāsferre, colligationes in malum, per dispersionem dissoluere. Talem se debet omnibus exhibere, quod ad confitendum eidem non timeant accedere. Extra capitulum quoq; fratribus aliquibus interdùm charitatiuas facere exhortationes, prout statum eorum viderit indigere. Diligēter quoq; debet vbiq; aduertere, qui & quot sint in quolibet conuentu, qui sint apti ad proficiendum in studio; & huiusmodi si sint benè morigerati, ad studium promouere, vel ad studia meliora mittendo, vel in ipsis domibus proprijs libertates aliquas concedendo, vel ab occupationibus aliquibus eximendo, insuper de libris eisdem prouidendo. Et eos etiam, de quibus est bona spes,

quòd

quòd possint esse vtiles ad Prioratus & officia Ordinis magis necessaria, in scientia, & huiusmodi promouere. In recipiendis verò conuersis pluribus, vel qui non nouerint officia, in quibus possint Ordini deseruire, & etiam clericis minùs idoneis, dignam debet adhibere cautelam.

Circa Visitationem.

Item visitare frequenter Prouinciã debet prout potest, & frequentiùs domos quæ plus indigent: cùm autem non potest in propria persona, debet interdùm cùm necesse fuerit, per alios fratres discretos & acceptos fratribus hoc supplere, taxata eis per literas discretè potestate. Cùm autem de Prouincia recedit, semper relinquere Vicarium vel Vicarios per diuersas partes Prouinciæ; & interdùm etiam cùm præsens est in Prouincia in aliquibus locis magis remotis Vicarium vel Vicarios instituere, potestate eis taxata semper per literas & expressa. Item cùm Visitatores assignati à Capitulo prouinciali visitare non possunt, pro eis Visitatores idoneos substituere. Porrò in visitatione tantũ debet in qualibet domo morari, quòd diligenter & plenè quod requirit visitatio valeat exercere. Episcopum loci, fratres minores, & alios amicos Ordinis visitare, vel cũ ipsis eum visitantibus competentem collocutionem, & collationem habere. Populo, clero, & religiosis (vbi hoc expedierit) prædicare; scandala & turbationes, si quas inuenerit erga aliquos religiosos, prælatos, clerum, & alios, sedare curabit. Cum fratribus in refectorio, in officijs Diuinis, & in dormitorio aliquanto tempore interesse. Fratribus tam clericis, quàm laicis sui copiam facere, siue de confessione, siue de quibuscunq; alijs loqui voluerint cum eo, siue in capitulo, siue extrà. Collationes fratrum audire, vt de profectu eorum aliquid in studio eorum aduertere possit. Saltẽ semel audire computationem domus, & statum, quo ad temporalia. Auscultare infirmos, pusillanimes, & tẽtatos & nouitios singularibus collationibus consolari, nouitijs cõuersis aliquas priuatas collationes facere. Familiam vbicunque superfluam inuenerit remouere. Si qua maioris

ponderis ordinare voluerit, priùs discretorum consilium conuocare. Et quantum potest fieri rationabiliter dare operam, vt omnes in pace & consolatione relinquat. Et sic inter eos in illo tantillo temporis studeat conuersari, quòd plùs eos exemplis quàm verbis ædificet & informet.

Circa Capitulum Prouinciale.

Item ad locum Capituli Prouincialis debet aliquantulum tempestiuiùs alijs venire, vt cum fratribus domus tractet, si expedierit, de aliquibus ad capitulum pertinẽtibus, & vt fratres, qui quandoq; citiùs veniunt pro aliquibus negotiis expediat. Item interest sua tunc temporis literas sibi missas per se, vel per secretarium respicere, & ea ad quæ respondendum est notare, & quæ sine capitulo potest facere citò expedire. Ea verò, quorum responsio ex capitulo dependet, in memorialibus ponere, vel ipsas literas distinctè pro diuersis conuentibus ad confusionem cauẽdam in diuersis locis seruare, & quam citò poterit expedire; illas verò quæ responsionem non requirunt, statim discerpere. Item prouidere debet, quòd acta Capituli Generalis, & literæ Magistri, & si quæ aliæ literæ, vel scripta emanauerint à Capitulo Generali per Prouinciam habenda, legantur ante electionem diffinitorum; & ordinetur quòd certo loco, & certo tempore conueniant, qui habent transcribere, & per aliquem, vel aliquos legantur, & ad scribendũ necessaria ibidem ministrentur de domo: ita quòd ante diffinitionem Capituli omnia huiusmodi sint transcripta, & tunc acta Capituli, & si qua alia mittenda sunt in scriptis per Prouinciam, sunt ab eodem Capitulo celeriter secundùm modum eundem scribenda. Item non debet dare licentias veniendi ad Capitulum sine causis rationabilibus, & qui aliter veniunt, condignè cum consilio Diffinitorum in ipso Capitulo confundere debet, & punire, vel segregãdo à Capitulo, vel statim remittendo, vel aliàs prout maior excessus eorum exegerit. Ordinare etiam debet quòd nimis tempestiuè non veniant, & quòd non nimis morentur qui venire tenentur. Item diffinitores minùs expertos

tos in aliquibus dirigere, & de conditionibus personarū, quarum notitiam non habent (cum de eis agitur) instruere eosdem quantùm commodè & licitè potest, & Ordinis vtilitas requirit. Item dare operam quòd paucæ mutationes fratrum fiant, & quæ fiunt, non fiant sine causa valde rationabili, cum ex huiusmodi mutationibus frequenter inconuenientia multa oriantur. Item cauendum est ei ne in suis agendis sit ita fauorabilis maioribus conuentibus, & personis contra minores (quibus magis est subueniendū) quòd inde scandalum apud eos, & turbatio subsequatur. Ordinandum est etiam ab eo, quòd fratres qui tunc mittuntur de conuentu ad conuentum, certam & bonam societatem, & tempus ad viam habeant arripiendam & cōsummandam. Eo modo expedit tunc ordinare propter discursus euitandos, quod conuentus qui carent Prioribus, habeant potestatem eligendi, prout sibi visum fuerit, aliunde, & confirmare in domo, vel vicino conuentu aliquo interdùm, & pronunciare, quòd ad eum nulli fratres mittantur pro huiusmodi & similibus, quę per gartiones & literas valeant expediri.

De Officio Prioris Conuentualis. Cap. III. *Circa se ipsum.*

OFficium Prioris conuentualis est, diligēter notare ea, quæ de supradictis officijs Magistri, & Prioris prouincialis sibi competunt, secundùm suum statum, & ea adimplere. Item pro religione primò, & pro studio secundò, plusquàm pro aliis quibuscunq; zelare. Item non tantum extra domum morari, quòd ea quæ sunt intùs agenda negligat, nec tātùm intùs residere, quòd fructus quos potest extra facere, minus & damnosè perdat. Item amore quietis, fratrum & Ordinis negotia nō negligere, & rursus propter nimiam occupationem circa curam ad alios, nimis à se exire. Item circa occupationes odiosas, & deuotionem hominum ad Ordinem suffocantes, vt sunt visitationes, & correctiones potestatiuæ monasteriorum, receptiones ar-

bitriorum,& similia,se de facili non implicare. Circa fructum verò animarum,qui fit per prædicationes, per charitatiuas admonitiones, per consilia, per confessiones, per paces,& huiusmodi quæ magis decent Ordinem, & spiritũ magis sapiunt,libenter intẽdere debet. Spiritualibus quoque exercitiis intra claustrum, vt sunt scholæ collationes, sermones,officium Diuinum,& huiusmodi,libenter interesse. Circa coquinam verò, vestiariam,vel hortum, vel ædificia, & huiusmodi quotidianas angustias & minoris valoris,quæ per alios officiales exerceri solent, occupari rarò. Item ipsius interest in absentia Magistri, vel Prioris prouincialis,vel de eorum mandato(si præsentes existunt) recipere nouitios. In magnis solemnitatibus facere officium; sepelire fratres, infirmis ministrare Sacramenta, & alia similia, quæ supra dicta sunt in officio Magistri. Non debet autem de facili vnquam deesse à Completorio. Cùm autem est in choro, stare in dextra parte debet.

Circa Maiores.

Item ad ipsum pertinet, Magistrum, vel Priorem prouincialem, Visitatorem,& omnes maiores suos cum debita reuerentia suscipere & tractare,statum sui conuentus cùm quæsierint, vel expetierint, fideliter eis exponere, eorum mandata & ordinationes, & Capitulorum generalium; & prouincialium deuotè suscipere, memoriæ commendare, fratribus frequenter exponere, & vt plenariè obseruentur operam dare. Vtilitatem quoque domus, & fratrum suorum solicitè procurare, grauia si qua sibi imponuntur ab eis, sine murmure portare, eos pro sua absolutione vel aliis negotiis, non grauiter molestare, repulsam petitionum suarum patienter sustinere,& causam quare hoc fiat ab eis rationabilem esse (licet nesciat) supponere, & in suis angustiis de multitudine negotiorum,& impotentia satisfaciendi omnibus,eis potiùs compati, quàm de repulsa huiusmodi indignari. Pro eis quoque orare, & alios frequenter inducere ad hoc ipsum. Si qua in eis corrigenda

da viderit, vel de aliquo quocunque tractare cum eis habuerit, cum digna humilitate loqui debet eisdem.

Circa Conuentum.

Item ipsius interest conuentui in victu, in vestitu, & infirmitatibus, & alijs necessitatibus, prout potest, commodè procurare. In refectorio, in communi minutione, & rasura, & vbique libenter esse in conuentu. Singularitates in cibo, vel extraordinariis comestionibus, & huiusmodi, cauere. In vestium pretio sequi communitatem, tam in se, quàm in alijs. Singulares prouisiones in necessarijs nulli concedere, sed de communi omnia prouidere, nunquam apud se, vel alium, nisi communem custodem, & non nisi pro libris pecuniam habere. Superfluitates in hospitio, & infirmitorio, & horum frequentationes, preter necessarias, restringere, & in dispensationibus circa corporalia se non facilem exhibere. Ipsos quoque fratres in spiritualibus debet in capitulo informare, ad omne bonum sanctis exhortationibus animare, magis in dulcedine spiritus, quàm per potentiam pertractare. Curandum est ei multùm de pace conuentus conseruanda, prout fieri potest. Nec facilè deuiandum est ei à concordia ipsius, vel voluntate, vel consilio, vel petitione. Debet quoque ab ipso assignatos habere fratres, qui audiãt computationem, & statum domus sciant, & de quorum consilio in ædificijs procedatur. Dispensationes verò in ieiunijs, in abstinentijs cum toto cõuentu, nunquam sunt faciendæ, etsi personis aliquibus sit interdum meritò indulgendum. Debita magna contrahere, vel emptiones, vel venditiones magnas, vel alia magna facere non debet, sine consensu conuentus, vel consiliariorum, qui ex parte conuentus ad hoc fuerint assignati, & quibus super his fuerit commissa potestas. Cùm autẽ accedet ad capitulum, vel aliàs longè, debet semper vicariũ relinquere, siue suppriorem, siue alium vtilem & idoneum pro religione, & prout fieri potest acceptum communitati fratrum. Debet autem ei potestatem taxare, & in ijs quæ videntur vtilia instruere diligenter. Item cum egreditur

ci-

ciuitate, semper suppriori, vel pluribus, causam viæ quò vadat significare,& interdum ipsi conuentui, si maior ratio hoc requirit.

Circa Officiales.

Item ad officium eius pertinet officiales idoneos cum consilio fratrum discretorum vel constituere, vel absoluere, ipsos verò constitutos in suis officijs diligenter informare,& potestatem quam eos habere voluerit taxare, & si expediens viderit in scriptis eisdem tradere, licentias quoq; aliquas generales dare pro loquendo, vel de remanendo ab horis aliquibus, vel alijs quibusdam, quæ ad exequendum officia sua necessaria reputantur. Non licet autem ei aliqua officia ad manum suam tenere, nec de ipsis se multum intromittere, sed potius officialium negligentias corrigere,& in eis quæ facienda fuerint, ipsos frequenter solicitare & instruere. Fratres verò ipsos perturbantes corripere, reprimere,& pacem eis fratrum procurare. Caucre etiam ne occasione officiorum ea quæ sunt Ordinis negligant officiales, aut omittant, nisi quantum propter officium compelluntur, vel de licentia rationabiliter eis permissum fuerit, aut concessum.

Circa varietates Fratrum suorum.

Itē ipsius est cognoscere tàm interius, quàm exterius varias conditiones & complexiones,& dispositiones fratrum suorum,& non eodem modo tractare omnes,& coaptare se (quantum ratio & religio permittit) singulis, secundùm eorum dispositionē,& absq; peccato, debet aliorum infirmitates,& defectus tàm morum, quàm corporū portare. Aliorum proteruiam & contumaciam humiliare, pusillanimes roborare, desolatos & tristes consolari, naturaliter impatientes ad horā sustinere, vitiosos debet corrigere, de societate Fratrum eijcere contagiosos, feruentiores plùs debito refrenare: periculosos solicitè custodire, ipsosque, si contingat interdùm exire, associare cautè: iuuenes de facili nō exponere: maturos & idoneos ad fructum faciendum, non permittere otio de facili torpere:
inu-

inutiles ad fructum animarum, circa negotia, & officia domus occupare. Cùm autẽ tempus extiterit, quòd Fratres ad prædicandum, vel quærendũ necessaria fuerint dispergendi, est ei de hoc tractandum cum Fratribus senioribus, & discretis. Summoperè verò illi, qui apti sunt ad magna, vel officia Prioratuum, vel Lectoratuum, dare opportunitatem ad proficiendum in studio, & ad hoc etiã compellere ipsos cùm fuerint negligentes. Sic agendo in similibus, & dissimilibus, modò priuatè, modo publicè, modo durè, modo blandè, modò verbis, modò disciplinis, modò pęnis, modò recreationibus, modò per se, modò per alios Fratres discretos agendo, modò licentias negando, modò concedendo, dare debet singulorum, & Ordinis profectibus operam efficacem. In trahendis verò, & recipiendis Nouitijs, tantam debet in Deo habere fiduciam, quòd nũquàm propter onus domus, aut expẽsas in vestibus, si pauperes fuerint, repellat aliquos, qui ad Ordinẽ idonei reputantur. Nec rursum debet ita esse facilis, quòd Ordo oneretur personis inutilibus, & veniat in contemptum. Nullum quoque debet licentiare ab Ordine absq; Magistri, vel Prioris Prouincialis licentia speciali.

Circa Fratres aliorum Conuentuum.

Item Fratribus & Conuentibus vicinis debet se fauorabilem, si eo in aliquo indiguerint, exhibere, eis piè in eorum necessitatibus, in quibus poterit subuenire, bona aliqua procurare. Aduenientes Fratres charitatiue suscipere & tractare, & secundum quòd eorum status requirit plùs vel minus honorare. Quando verò de alijs Prouincijs venerint lætiùs eos videre, & in prouisione eorum quibus indiguerint, vt sunt oculares, naulũ, vel vestes interdùm, & huiusmodi, antequàm cogantur petere, præuenire, & ipsos commodiùs recreare. Cauendum est tamen ne curialitatis causa ad hospites. Fratres ad hoc se extendant, vt in hospitio nimis sine necessitate rationabili detineãtur, vel quòd ibidem dissolutiones fiant, vel quæ sunt Religionis dissipentur: quin potiùs ad Capitulum euocandi sunt,

&

& corrigendi charitatiuè,& ad ea seruanda, quæ sunt Ordinis inducendi,& si necesse fuerit,compellendi.

Circa extraneos.

Item laborandum est ipsi, ad amicos Ordinis conseruandos & multiplicandos,& habendam gratiam Prælatorum,magnatum,sacerdotum,cleri,& nobilium, & , si fieri potest,omnium aliorum . Proinde debet omnes affabiliter recipere, eos etiam in suis negotijs honestis libenter per Fratres ,& per se iuuare , illorum aliquos magis interdùm visitare , ad hospitalitatem aliquos magis familiares recipere & inuitare, & Fratribus eis notis aliquas licentias super hoc cùm expedierit dare. In hoc tamen cauendum est,ne superfluitates aliquæ,quæ paupertatẽ nostram non deceant, pro eis fiant, & ne ad tantam recipiãtur familiaritatem,quòd infirma nostra vidéntes minùs appretient, quod ante in reuerentia habebant. Prouidendum est ei cum discretione,qui inducantur in hospitium, & qui in refectorium,& quòd quando comedunt in hospitio pauci Fratres,aut interdùm nulli, cum eis comedant: cùm autem in refectorio,deputandi sunt Fratres, qui eos associent intrando & exeundo, & eos collocent in suis locis; hoc prouiso, quòd in mensa Prioris nõ ponantur passim personæ minores,nec mutetur ordo deferendi scutellas,nisi pro magnis personis, sicut sunt Episcopi,Comites, & maiores his, & nihilominus vltima scutella feratur tũc Priori,& pro huiusmodi personis,& non minoribus,in refectorio remaneat ad gratias. Alij verò in Ecclesiã sequãtur Fratres,vel alij Fratres ducant eos ad Capitulum, vel ad locutorium, & ibi redditis gratijs,ducantur ad lotionem manuum in lauatorio. Maioribus verò qui remanẽt in refectorio,ministretur ibi aqua ad lotionem prædictam post gratias, & postea secundum morem patriæ , tam hi, quàm alij prædicti ducendi sunt ad hospitium ad bibendum,vel ad capitulum ad loquendum, & quocunque ducentur habenda sunt cum eis verba sancta & ędificatoria. Instruendi sunt quoq;ab eo seruientes,& Fratres,ad quos su-

supradicta pertinebunt, circa prædicta, & alia facienda, & prouidendum est, quòd tales seruitores tunc ponantur, qui omnia expeditè faciant & decenter. Cauendum est autem ne in mensa Prioris collocentur nisi personæ dignæ reuerentia: nec etiam omnes huiusmodi immediatè iuxtà eum collocentur, nisi magna reuerentia hoc exquirat; quod etiam strictiùs seruandum est circa Priorem prouincialem, & Magistrum, cum in illa mensa fuerint. Non debet autem cedere Magister loco suo, qui est ante campanam, nisi pro Rege, vel Cardinali, vel Legato, vel Episcopo, vel Electo. Pro Abbatibus verò, & maioribus, vt sunt Cluniacenses, Cistercienses, & similes, Archidiaconis, & Decanis, Magister potest aliquãtulum cedere, ita quòd campana sit inter vtrumque. Priores verò prouinciales vel conuentuales pro minoribus causis possunt cedere, primo vel secundo modo, ita tamen, quòd non sine rationabili & decenti causa.

Circa fructum animarum.

Item ad officium eius pertinet scire clarè, & plenè, & cùm nescit diligenter certificari ab alijs, cuiusmodi potestatem habeat Ordo in confessionibus audiendis, in prędicationibus, in dispensationibus, & in absolutionibus circa Fratres, & alijs multis. Scire etiam cuiusmodi potestatem habeat ipse ab Episcopo suo, vel Episcopis vicinis, circa confessiones, & absolutiones tàm pro se, quàm pro alijs Fratribus, & quid in huiusmodi potest committere Fratribus, & quid non. Et cauere debet ne vltra potestatem quæ habetur, fiat aliquid à quocunque. Procurandũ etiam est ipsi quid, & quantum, & quibus expediat in huiusmodi committere Fratribus. Ipsos verò qui noui sunt Sacerdotes, vel etiam antiqui minùs instructi circa ista, instrui diligenter, ne circa salutem animarum oberrent. Et licet quantum rationabiliter fieri potest sit ei zelandum pro animarum salute, tamen magis expedit pro Ordine & Fratribus, quòd minor potiùs fiat fructus, quàm cum fructu multo fiant Fratres occasio periculi, vel scandali: dum-

mi:

minùs idonei laxantur indiſcretè ad prædicandum, ad cōſilia danda, & ad confeſſiones audiendas, & ſimilia.

Circa temporalia.

In procurandis quoq; temporalibus ſiue per ſe, ſiue per Fratres, cauendum eſt ei quantum fieri poteſt, ne grauentur homines notabiliter, & ne fiant quæſtus inhoneſti. Cogitandum quoq; eſt ei, quòd huiuſmodi ſic acquiſita, cum timore Dei, & parcitate congrua expendantur, nec propter negligentiam cuſtodiēdi depereant, vel prodigè cōſumantur. In ædificijs verò nulla curioſitas, ſed ſola Fratrum commoditas eſt attendenda qualiſcunque, & Religionis opportunitas eſt ei quærenda. Et quia Fratres laici propter Fratrum & Religionis ſeruitia corporalia conceſſi ſunt in Ordine, non ſunt recipiendi, nec procurandi, niſi quibus neceſſario indigent Fratres. Et attendendum eſt ei, quòd qui erunt in domo, omnes vtiliter occupētur.

Circa familiam.

Familia quoq; non niſi neceſſaria, & de cuius honeſtate & fidelitate firma præſumptio habeatur, nullatenùs eſt habenda. Circa quam prouidendum eſt etiam, vt ipſi habeant Fratrem inſtructorem, & correctorem, vt per eius diligentiam apud Fratres proficiant in his quæ pertinēt ad ſalutem animarum ſuarum. Prouideatur autem quòd non ſit notabilis in laſciuia, vel ætate, vel pulchritudine, vel ornatu. Cùm autem recipiuntur, fiat eis proteſtatio, quòd Fratres nolunt eis teneri in aliquo, quin Fratres poſſint eos quandocunque voluerint, etiam ſine mercede licentiare vel expellere, ſi ſibi à mortalibus peccatis non cauerent, vel bona domus diſtraherent quamdiù eſſent cum eis. Prouidendum eſt tamen ipſi, quod illi qui laudabiliter Fratribus ſeruiunt, non fraudentur iuſta retributione, etiam ſi Fratres ex pacto eis nō teneantur, & quādo incurrent infirmitates, vel impotentiam in ſeruitio Fratrum, non expellantur, ſed charitatiuè cum illis agatur.

De

[Circa Priores, & Maiores.

OFficium Supprioris est, cùm institutus fuerit quærere diligenter à Priore & retinere memoriter, cuiusmodi potestatem vult eum habere, siue in præsentia, siue in absentia sua, & non vltrà se extendere. Aliquando etiā eadem quę dicta sunt de officio Prioris inspicere, & notare quid sibi conuenire possit, siue ratione officij Supprioratus, siue ratione Vicarię, cùm Vicarius Prioris relinquitur, & illa cum illis, quæ constitutiones sibi concedunt facere solicitè. Item ipsius est cōseruare memoriter mandata & ordinationes Prioris cōuentualis, Visitatoris, Prioris prouincialis, Capitulorū generalium, & prouincialiū, & dare operam, quòd à Fratribus plenariè compleantur. Item ipsius est Priorem fideliter adiuuare: querulosorū & turbantium alios, non se receptorem exhibere: & de his, quorum curam ei iniunxit Prior, vt hospitum vel infirmorum, & huiusmodi, solicite seruare vel curare. Ad ipsum etiam pertinet pacem Prioris erga conuentū, quantum potest, procurare: & in factis eius, quæ turbāt aliquos, quantum conscientia permittit, ipsum erga alios excusare: pro his quoq; quæ vtilia sunt conuentui, siue corporalia, siue spiritualia, apud ipsum intercedere, & grauamina, si quæ facit, eidē ipsi charitatiuè ostendere, & quandocunque occurrerit occasio inter Priorem & conuentum, fidelis mediator esse; ideò enim Supprior est, & super alios, vt sit mediator eorum. Ipsi etiam Priori debet maiora, quando emergunt reseruare, & quæ corrigere non valet ei denunciare, & de his quæ agenda sunt vel corrigenda frequenter cum eo tractare. Item notabilia quæ emerserint in absentia Prioris, debet eidem cùm venerit referre, licet fuerint correcta, & circa ea quæ fuerint facienda ab ipso, cum fuerit oblitus, vel negligens, aut occupatus alijs, ipsum debet solicitare. Item ipsius interest specialiter Visitatori & Prouinciali statum domus, & Fratrum,

ei

& Prioris enarrare fideliter, & super his scribere Priori vel Capitulo Prouinciali vel Generali interdùm, cùm maior necessitas hoc requirit.

Circa Conuentum.

Item ipsius officium est de conuentu magnam & specialem curam habere, & quasi continuè cum ipso esse. Cùm autem propter processionem vel funus, vel alios casus emergentes fuerit conuocandus conuentus, debet de conuocando ipso, & de ducendo, & reducendo diligentem curam habere. Prouidere etiam debet quòd non nimis citò vel nimis tardè, sed debito modo surgat; quòd signa, quæ ipsum conuocant, debito modo fiant; quòd nũquàm inutiliter moretur aliquid expectando; quòd hora debita comedat, & intret dormitorium, quòd nunquam sine rationabili causa extraordinariè congregetur; & omnia fiant decenter & ornatè. Cum autem in absentia Prioris tractatur de Priore in Conuentu, vel de aliquo, siue tẽpore quo tractatur de mittendo ad capitulum, siue alio, debet ipsum regere, & inordinationes, & insolentias, si quæ emerserint, cohibere. Si autẽ aliqua ordinantur, quæ Priorem, & alios qui non adsunt non expediat scire, potest imponere quòd illud nõ reueletur. Hebdomadã etiam suã, vbi non est multitudo Fratrũ nimia, debet in conuentu, suo tempore facere. Et in conuentu vbique in sinistro choro, primum locum habere, & in absentia maiorum signa facere in choro, & in fine horarum, Fideliũ dicere, & in absentia Prioris, quæ dicta sunt supra de Priore, supplere pro eo. Item debet habere curam quod sigillum conuentus custodiatur, & quòd nihil sigilletur cum illo nisi negotia conuentus.

Circa Religionem.

Item ad ipsum pertinet, quod religio in domo plenè seruetur & districtè. Et ideo curare debet, & erga Priorẽ laborare, quòd habeantur in domo benè correcta, & benè legibilia, regula, constitutiones, litteræ Magistri, acta Capitulorum, & præcipuæ admonitiones, et quòd totum offi-

cium

cium Ecclesiæ diligenter seruetur. Vt autem per obliuionẽ non negligantur, debet ordinare cõmunicato cõsilio Prioris, si præsens fuerit, quòd interdum cũ plures fratres intersunt, legantur constitutiones, & literæ prædictæ, aliæq. rubricæ de officijs, quorum notitia frequentiùs indigẽt fratres. Debet etiam laborare quòd habeantur in domo, vitæ Patrum & liber Collationum, & huiusmodi libri, ex quorũ lectione proficiunt fratres in religione; & præcipuè iuuenes solicitare, quod in huiusmodi partem studij ponant, & ordinare, quòd in refectorio in sero legantur. Item ipsius est aduertere defectus & offensas, quas faciunt fratres in quocunque officio in conuentu, vel qui aliquid de religione omittunt, vel in aliquo reprehensibiliter gerunt se, & ipsos quandoq. extra Capitulum, quandoq; in Capitulo accusare & corrigere. Item si dubietas de aliquo pertinente ad officium, vel religionẽ inter fratres oriatur, certitudinẽ debet habere à maioribus, & quod diffinitum fuerit, facere obseruare. Manifestos quoquè errores, & inordinatos, qui fiunt publicè in conuentu, statim corrigere, maximè in absentia maiorum.

Circa vacationem Prioratus.

Item ipsius interest, vacante Prioratu, ad tractãdum de Priore creando conuocare conuentum, & cũ consilio Fratrũ diẽ ad electionem Prioris assignare, absentes vocãdos vocare, dare operam, quòd bonus Prior eligatur. Ad Priorem prouincialem mittere gartiones pro huiusmodi negotio, vel alios, cùm necesse fuerit, & à missione fratrũ quantum commodè fieri potest, abstinere. Item ad eum pertinet apponere curam quòd Prior citò habeatur, & interim conuẽtum in bono statu custodiat; quòd pauca immutet, quòd nihil magnum interim attentet, nisi fortè magna necessitas, vel euidens vtilitas hoc exposcat, & consilium magnum concurrat. Debet quoque Priorem cùm aliunde venerit, vel statum domus, vel fratrũ ignorauerit, solicitè in huiusmodi instruere, prout viderit expedire. Ipsiq. prout poterit, solatio esse, onera ipsius, circa primordia maximè, fideliter ferendo.

Circa se ipsum.

OFficium Magistri Nouitiorum est in primis inquirere à Priore, quam potestatem velit eum habere super Nouitios in confessione, & dandis licentijs de loquendo, & huiusmodi, & in prouidēdo eis in necessitatibus, quo ad vestes, quo ad ieiunia, & alijs huiusmodi. Item quas licētias generales vult ei dare ratione officij quo ad personā suam, siue de loquendo cum omnibus, siue cum solis nouitijs, vel de intrando officinas, vel de remanendo ab horis interdum, & cauere ne licentias petat, vel recipiat, nisi quas rationabiliter reputat sibi necessarias propter officiū suum, & quod ipsis ad aliud non abutatur. Item diligentiam magnam apponere debet circa nouitios, sciens quòd tota spes eorum religionis, dependet ex informatione eorum primitiua. Se quoq; eis ita amabilem debet reddere, quòd sit eis ex hoc occasio libēriùs in Ordine remanēdi. Itē respicienda sunt ab eo diligenter ea, quæ habentur in Constitutionibus ad eum spectantia, & complenda.

Circa ingressum Nouitiorum.

Item cùm aliquis debet ingredi, ducendus est ab eo in aliquem locum extrà Capitulum idoneum antequā intret Capitulum, & ibidem debet dicere aliqua verba ei consolatoria, & inquirere de his, quæ in Capitulo publicè sunt inquirenda. Et si inuenerit in eo aliquid de impedimētis, debet hoc notificare illi, qui habet eum recipere, antequā vlterius procedatur, & fiat tunc quod ei videbitur faciendum. Si verò nihil taliū inuenerit, nihilominus debet ei dicere, quòd hæc inquirētur ab eo in Capitulo, & quomodo debeat respondere. Item ibidem debet eum instruere quomodo sit venia facienda in Capitulo, deinde in choro; & si viderit expedire ei, ipse magister faciat, vel ab alio fratre faciat fieri coram illo, vt meliùs sic addiscat. Itē debet eum instruere quid debeat facere vel respondere in Capitulo ad ea quæ dicentur ei, secundum quod scriptum est in

Con-

Conſtitutionibus,& quid poſtmodum ſit ei faciendum in choro cum illuc ducitur. Item debet eum docere quomodo in Capitulo remouebit veſtes ſæculares vſq; ad tunicã, & prouidere,quòd omnia pertinentia ad veſtes ſint parata in Capitulo, antequàm eum inducat. Poſtea debet eum introducere,& vſq; ad locum veniæ ducere,& ibidẽ propè eum ſtare & dirigere, ſi neceſſe fuerit in agendis,& iuuare ad ipſum veſtiendum. Et egrediente conuentu ipſum ducere in fine, vſque ad locum veniæ ante Altare,& ibidẽ interim propè eum ſtare,quouſq; finitis orationibus fuerit erigendus ab ipſo. Quo erecto, ducendus eſt ab ipſo, extracto aliquantulum caputio ad receptorem, & aqua benedicta aſperſus ad oſculum recipiendus, & ab omnibus Fratribus per choros diſcurrendo, & primò per dextrũ, deinde per ſiniſtrum, ipſo Magiſtro eum ſemper ſociãte, & in omnibus eum dirigente. Deinde ad locum tonſionum immediatè eſt ducendus ab ipſo, prouiſo primò, quòd in hoc nullus ſit defectus. Facta autem tonſura & raſura, poſtmodum citò hora competenti ducendus eſt ad locum, in quo deponat omnes veſtes ſæculares,& ſotulares,& ſolum ea quæ ſunt Religionis, deinde habeat. In remotione ſæcularium veſtium,& indutione regularium, curialiter eſt inſtruendus.

Circa Profeſſionem.

Porrò vt ſciatur quando ſit completus annus probationis, ſcribẽda eſt ab ipſo dies receptionis, & appropinquãte termino anni, animandus eſt ab ipſo ad profitendum, ſi viderit eum vtilem pro Ordine, aliter non. Et cùm petierit recipi ad profeſsionem, ante diem profeſsionis petitionem eius in Capitulo proponere debet,& de eo cum requiſitus fuerit, ſiue pro eo, ſiue contra eum, fidele teſtimoniũ perhibere; ita tamen quòd per teſtimonium, vel conſilium ſuum nulla mala ſuſpicio poſſit in cordibus fratrum de ipſo generari, de aliquibus illorum malorum, ſi quę ſunt, quę ipſe per confeſsionem nouit,& aliter,& ab alijs neſciũtur. Sanè cum recipiendus fuerit Nouitius ad profeſsionẽ, aſſignãda eſt dies profeſsionis,& ante illã inſtruere eũ in om-

nibus, quæ ei tunc fuerint agenda: videlicet qualiter venia sit facienda, & ad verbum dicentis, Quid petis? respondẽdum est: Misericordiam Dei, & vestram. Et cũ erectus fuerit, & propositum ei fuerit de voluntate profitendi, quid respõdendum, quomodo verba professionis sunt ei corde tenus retinenda, & quomodo flexis genibus inter manus recipientis sunt dicenda, & quomodo antequã dicat illa, si vult petat quod mutet ei in professione alia vota, si qua alia habeat. Deinde quomodo solus ille qui recipit ad professionem, post illum receptum, recipit eum ad osculũ pacis. Ad ipsum etiam pertinet prouidere, quòd aqua benedicta, & liber, in quo est oratio benedictionis vestiũ, sint in promptu, & benedicendam vestem offerre benedicẽti, & deinde professo tradere (quòd non solet fieri nisi de caputio) postmodum autẽ debet mittere professum ad locũ suum. Si autem viderit expedire, debet suggerere Priori, quòd adhuc ad maiorem humilitatem, & informationem, sit cũ alijs Nouitiis in Capitulo eorum, & sub cura sua ad tempus, secundũ quod vtilitas illius, & Ordinis requirit.

Circa repulsam.

Item ipsius interest, cum aliquis minus benè se habet in probatione, circa tempus professionis consulere, quòd adhuc stet in probatione, nisi omnino sit certum, quòd nullatenus expediat quod recipiatur; & hoc ad videndum si melius se habebit; cum protestatione tamen, quòd adhuc tanquam Nouitius, & solum ad probationẽ retinetur. Si ergo benè se posteà habuerit, debet ipsi postmodũ adiutoriũ præstare, quòd ad professionẽ recipiatur. Si autem nõ fuerit spes in processu tẽporis, quod benè se habeat, procurandum est ei tàm apud Nouitium, quàm apud fratres, quòd recedat, & dandum est ei consilium & auxiliũ, quod in aliqua religione sibi magis competenti ponatur. Non autẽ debet esse facilis ad repellendũ, nisi magnæ causę concurrant, & fratribus minùs rationabiliter motis ad repellendũ eum, prout meliùs potest, bono modo contrariũ persuadere, & pro Nouitio stare. Nunquam autem repellẽdus videtur

tur inuitus Nouitius pro illiteratura vel impotētia aliqua, vel deformitate corporali, & huiuſmodi defectibus, qui ab initio noti fuerunt fratribus, nec propter infirmitatē ſuperuenientem, niſi à principio receptionis facta fuiſſet proteſtatio expreſſa, quòd pro huiuſmodi caſibus, vel pro ſola voluntate, poſſent eum fratres repellere ſi vellent. Cùm autē recedere debebit, prouidendum eſt ſolicitè ipſi Magiſtro, quòd tam vrbanè & cautè & occultè, & cum omnibus bonis ſuis, quæ portare voluerit recedat, quòd alijs nō ſit ſcādalū, nec ipſe ſcandalizatus recedat, ſed potiùs quantum fieri poterit ædificatus, & cum amore Ordinis & fratrum.

Circa ſcholam, & Capitulum.

Item ad eum pertinet laborare, quòd aliquis locus ſequeſter, & remotus ab acceſſu ſæcularium, & idoneus habeatur, qui ſit quaſi ſchola Nouitiorum, ad quem ducendi ſunt cum ipſe, vel alius frater habuerit loqui cum eis de eorum neceſſitatibus, & de quocūq; alio. In hoc loco inſtruēdi ſunt in cantu, & in legendo quæ neſciunt, & addiſcere poſſunt. In hoc repetendum eſt ab eis quicquid habēt legere, vel cantare in conuentu, & auſcultandum, & reddendum corde tenus illud, quod de Pſalterio, & diuino Officio corde tenus ſcire oportet, videlicet Officium mortuorum, & de beata Virgine, Pſalmi de horis diurnis & veſperarum per ferias. In hoc faciendæ ſunt eis admonitiones interdùm, vel collationes, vel collocutiones ædificatoriæ ab ipſo, vel fratribus ad hæc gratioſis, ipſo procurante, & familiares collocutiones, & cōſolationes. Cauendum tamen eſt ei, ne fratres quicunq, adiungant ſe eis ſua voluntate, niſi de ſua licentia, & quibus viderit expedire. In hoc etiam loco docendi ſunt de regula, de cōſtitutionibus, de officio, & alijs, quæ in docendo locutionem requirunt. In hoc etiam loco (ſi alius aptior non habetur) tenendum eſt eis capitulum, in quo cauendum eſt, quòd Nouitius per multos dies nō accuſet ſe, nec accuſetur, quouſq; multoties viderit quomodo alij ſe accuſant, vel accuſantur: nec moleſtandi ſunt in aliquo pro culpis, quas in primis incurrunt.

runt. Si verò non fuerit nisi vnus Nouitius vel duo, mittendi sunt aliqui de iuuenibus professis ad capitulũ eorũ, qui coram se accusando multis diebus, exẽplo suo eos doceant quomodo sunt huiusmodi facienda. Cauendum est autem ipsi Magistro ne in capitulo eorũ aliquid fiat, quòd alicui verecundiã inducat, & quòd modus capituli scriptus in constitutionibus benè seruetur, & quòd magis infor mationi eorum intendat, quam punitioni culparum. Sunt etiam instruendi, quòd ad locum capituli sui conueniant, cum in capitulo fratrũ dicitur, Exeant Nouitij, si tũc debet eis capitulũ teneri, vel alio tempore cum teneri debet, & quomodo finito capitulo recipiant disciplinas, qui recipere debẽt. Et postea à vel alio certo tempore, & loco assignato ab eo, loqui de confessione. Cùm autẽ tanta fuerit multitudo Nouitiorum, quòd Magister non potest plenè sufficere omnibus, potest aliquibus magis nouis aliquos magis instructos assignare, qui circa eos curam habeant de aliquibus, prout eis videbitur expedire. Non tamen debet ita alijs imponere onus, quin ipse nihilominus sit frequenter cum eis, & eis quantum poterit intendat.

Circa necessitates.

Item ipsis Nouitijs semper piè compatiens debet cogitare, quòd competenter secundùm quòd Ordo, & facultates permittunt, habeant necessitates in victu, in vestitu, in lecto, in infirmitatibus, & in huiusmodi; & dispensare quandoq; cum necessitas fuerit in vigilijs, & facilè in ieiunijs Ordinis. Cauere etiam debet ne singularitatibus aliquibus in abstinentijs, vel vigilijs, vel alijs afflictionibus indiscretis, conterant corpus suum. Porrò circa paupertatem & necessitates, quas interdum secundùm Ordinẽ oportet sustinere, sic debet eos animare, & ab omni superflua recreatione retrahere, vt à pr incipio quantũ fieri potest asperis assueti sẽper Ordinẽ t olerabilius ferant; & declinare prout cõmodè potest, vt causa recreati onis ad cõmune hospitiũ, vel minu tionem, vel infirmitoriũ (vbi interdum fiunt dissolutio n es maiores) sed aliò ducatur. Et

cum

cum oportebit ducere illuc, habeatur cura ab ipso, vel ab alio, quòd tardè veniant, & citò recedant, & fratres cauti reddantur, quòd coram eis dissolutiones non fiant. Ipsos quoq; debet Nouitios confortare, quòd in quibuscunque aliquo indiguerint, ad eum sicut ad matrem recurrant. Et debet eos docere vbi sit lectus, vel cella sua; vt si die, vel nocte ipso indiguerint, sciant vbi poterũt eũ inuenire, & illuc ad eum recurrant. Debet etiam & docere eos, quomodo in necessitate in loco silentij per vnam dictionem, vel imperfectè loqui possunt, & quomodo in huiusmodi locis digito ori superposito sciant petere licentiam loquendi.

Quo ad membra sua.

Item ipsius officium est informare diligenter, & solicitè Nouitios circa hominem exteriorem & interiorem. Circa exteriorem quo ad membra sua, vt manibus caueãt ab omni tactu indecenti, & ab iniurioso, pedibus à vagis & incertis discursibus, & ne intrent loca prohibita. Cùm sederint ne coxas nimis disiunctas teneant, vel vnam tibiam super aliam ponant; cum maturitate incedant, nec se moueãt de facili ad eundum sine causa præmeditata. Cùm autem steterint, non sicut arundo mobilis, sed potius appareãt sicut fixi super gradum suum. Oculis quoq; caueant ab intuitu rei, quam non licet cõcupiscere, à vagatione, ab haustu vanitatis, & aspectu turpi, & curioso. Linguam assuescant refrenare licet inuitam, & libentiùs audiant qui loquantur. Cùm autem loquẽdum fuerit, pauca sint verba, & priùs ad limam quàm ad linguam veniant. Omnibus autem cũ reuerentia loquantur per pluralem dicendo potius vos, quã per singularem tu: nunquam de fratre, vel fratribus loquendo vocent eum sine additione huius nominis frater, nec nomen nouum imponant fratri, vel impositum recitent vllo modo, nec aliquid cum iuramento quantumcunque leui, more sæcularium proferant. Cum autem maioribus loquũtur, semper caputium extrahant: vultum non tristem habeant, sed iucundum moderatè. Os ad cachinnos, vel ad risus dissolutos pronum non habeant, li

cet ad risus mediocres ipsum interdum aperiri sit tolerabile. Ceruicem,& collum erectum nõ habeant,sed potiùs mediocriter inclinatum. Iram vel impatientiam in vultu vel actu aliquo nõ ostendant.Supercilia non erecta,sed potiùs depressa habeant. Aures,non ad rumores sæculares & otiosa, sed ad ea quæ Dei sunt & salutaria, faciles & veloces habeant. Nares ad fætores aliquos si occurrant,non sicut delicati cum scandalo intuentium nimis notabiliter obturent.sed pro odoribus, in quibus malè delectati fuerant in sæculo,ista in pœnitentia patienter ferant. Quòd in faciendo venias non prosternant se super ventrem, sed super latus,& in longum,tibiam vnam super aliam tibiam tenendo. In prostrationibus verò super cubitos se appodiēt iunctis manibus stando. In inclinationibus verò vsque circa genua caput deponant. In genuflexionibus,stent super genua capite eleuato.

Quo ad Vestes.

Item quo ad vestes informandi sunt, vt eas diligenter secundũ modum religiosum non lasciuum sibi coaptent,in omni loco & tempore prouidentes,quod inferiores tunicę non appareant vltrà superiorem, & quòd tunicæ nõ nimis sint succinctæ aut breuiatæ notabiliter,& maximè cũ transeunt per villas. Quòd cappa vel caputium non sint vltrà formam constitutionum longa:in conuentu,& in quocunque loco,caputium non nimis super oculos habeant:quòd ad camaras è contrario vadant, & stent capite cooperto. Quòd in cameris sedendo vestes circa se non nimis eleuēt, sed potiùs se ipsos honestè cooperiant. Quòd in discalceando & calceando se sotularibus, aut caligis,tibias non nimis eleuent. Quòd vbicunque sedeant caueant ne vestes eleuentur. Quòd cùm tunicas deponunt, retento caputio per aperturam tunicam superiorem, vel inferiorem si voluerint deponant. Et quòd cum intrãt lectum,aut surgunt,vel ad ministrandum in Altari se parant, nunquam sine caputio in capite appareant. Quòd in conuentuali loco discalceati,vel in caligis, vel soccis sine sotularibus nunquam vadant.

dant. Quòd sedendo vel inclinando, cappam super genua complicent, vel caputium, cum fuerint sine cappa. Quòd in loco conuentuali, nunquam deferant ad modū mantelli cappam. Quod in rasura, & lotione capitis, caputiū inuersatum retineant, & in lotione pedū nunquam vltra genua se discooperiant. Quòd ad primam tunicam cingulum, & cordam pro bracali habeant. Quòd ad disciplinas se parando cincti corrigia retenta & cappa, & caputio, vel caputio solo pro tempore, superiores partes tunicarum cadere primò permittant, & postea cappam, vel caputiū super caput replicent. Quòd capellum nunquam sine necessitate ferre assuescant, & quando ferunt vile sit, & quòd nunquā in loco conuentuali extrà caputium appareāt. Quòd prouideāt ne pelliceum, per collum, vel aliàs appareat vnquam. Quòd ad extraneos cum bottis magnis nunquā vadant, & de die sine necessitate nunquā ferant: quòd cum iacent, caputiū, vel in capite riteneant, vel de ipso caput cooperiant: & quòd sic semper se cooperiant, quòd aliquid indecens in eis videri nunquam contingat. Quòd lectum postquam surrexerint decenter cooperiant, & quòd subtus vel circa, nihil appareat, quod videri vel non deceat, vel non expediat. Quòd lectisternia & vestes mūdè custodiant, & non sub lecto, sed in loco honesto alio replicata reponāt, & interdū excutiant, & tēpore suo ad lauādū tradāt, & de modo excutiendi doceantur. Quòd cū seruiunt in refectorio vel hospitio, cappam deponant. Cum autē in lauandis pedibus vel capitibus occupantur, honestè se succingant, caputij prima parte cum corrigia ligata. Quòd ad lectum vel cellam alterius sine causa valde necessaria non accedant. Quòd vestes vel sotulares (cum alij indigent) habita licentia libenter concedant. Quòd abiectas & humiles vestes cariùs complectantur. Quòd quando nouæ dantur, veteres semper reddant, quæ sunt vltra numerum in constitutionibus expressum.

Circa loca; & primò de Choro.

Item ad officium eius pertinet instruere eos circa loca

quæ

quæ eis licet intrare fine licentia, quæ non; & quando fiunt signa, ad quæ loca debent conuenire secundũ varietatem signorum, siue ad Ecclesiam, siue ad capitulum, siue ad scholam, siue ad refectoriũ, siue ad collationem, siue ad repetitionem officij, siue ad infirmitorium cùm infirmi fuerint, siue ad mixtum Nouitiorum & huiusmodi. [Item quod nunquam se ingerant inter fratres colloquentes, nisi vocati fuerint aut adducti. Quòd in omni loco vbi cõuẽtus fuerit congregatus, religiosiùs & maturiùs se gerant, & in choro præ cæteris, pręcipuè quando ministrant ibi in aliquo officio, vel quando fiunt admonitiones. Adorationes solemnes, vt in die parasceue ad adorationem crucis, vel oblationem, vt in festo Purificationis cum cærei offerũtur & huiusmodi, & maximè verò tempore communionis; circa quæ & similia instruendi sunt, quomodo se habeant secundum formam traditam in Ordinario, cuius rubricæ ad hæc pertinentes suis temporibus sunt eis expõnendæ, & addenda, quæ in illis minus plenè continentur: sicut est, ꝙ mappam cũ duabus manibus vrbanè sub mento applicẽt: quòd recepta hostia terrã non osculẽtur, sed solùm aliquãtulũ caput inclinent, & recedant ad locũ, vbi flexis genibus hostiã consumant, qua consumpta ad calicem cũ reuerentia accedant, & alia ad huiusmodi pertinentia ordinatè faciant, & honestè. Docendi sunt etiam, quos libros, & quibus horis ad chorum deferant, & vt finitis horis reponant eosdem decenter, & quomodo de nocte candelas pro absconsis accendant tempestiuè, & ad libros ipsas teneant, cauentes, vt poterunt, ne lumine lædant oculos aliorum, & cum alijs diligenter cantent, & psallant.

Circa Refectorium.

Item instruendi sunt circa Refectorium, quomodo lauandæ sunt manus, ad quod cũ primò debẽt venire, vestes replicent, ne eas deturpent, & vbi lotis manibus sedeant. Quomodo intrantes Refectoriũ, ante imaginẽ, quæ est ante mensam Prioris, aliquantulum inclinent. Quòd in prandio, vel cœna ordinatè intrent, & sedeant, & exeant, sua lo-

ca

ca tenentes. In collatione verò non exigitur istud. Quòd collocantes se ad sedendum non nimis vnum super alium se comprimant, sed tantum sit spatium, quòd cõpetenter in illo valeant excreare. Quòd se collocent ante præparatam aliquam portionem. Quòd non nimis citò postquam sederint ad modum sæcularium comedere incipiant, sed cũ maturitate mappa explicata, & pane inciso. Quòd panem, vel aliam pitantiam superfluè non scindant, vel in frusta comminuant, sed solum quantum comedent. Quòd paraturas panis notabiles non faciant. Quòd vinum (nisi temperatũ fuerit) tẽperare assuescant. Quòd à deturpatione manicarũ, & cappæ, vel mappę nimia, caueãt. Quòd pro modica effusione vini, vel aquę, vel alijs huiusmodi minimis, in fine veniã facere nõ oportet. Quòd singularitates in comestione nõ faciant: sed comedãt quod apponitur cũ gratiarũ actione; & si aliquod genu sciborum nõ consueuerint comedere, assuescant, vt possint inconsueta comedere. Quòd scutellas quãdo comederint quod placebit, ponant in loco apto ministris ad tollendum. Quòd oculos vagos ad respiciẽdum quid alij faciant, non habeant. Quòd circa finẽ mẽsæ aduertant quãdo alij finiunt comestionẽ, ita vt eos in protrahendo comestionem expectare nõ faciant. Quòd cum alij replicare mappas cœperint, & ipsi replicent decenter: semper reliquias, & panẽ remouendũ ante ponant, vel seruitoribus discurrentibus ad tollendum, in canistro eorum projiciant decẽter. Quòd etiam prædicta, & alia huiusmodi, quæ ad honestatem pertinẽt, seruent etiam alibi vbicũque eos comedere contingat, & magis quando sæculares contigerit interesse. Quòd nisi fortè aliquando data fuerit licentia loquendi ab aliquo, qui hoc possit, nihilominus seruent silentium, aut valdè parum loquantur.

Circa locutorium.

Item instruendi sunt, quòd ad locutionem, vel ad locũ aliũ loquendi, facilè nõ vadant, nisi vocati fuerint, vel ex aliqua causa rationabili, & præmeditata. Tolerabile est autem, vt interdũ vadant illuc ad horam, propter tollendũ fa-

ftidium, vel aliquam recreationem habendã, sed cũ licentia, speciali ad hoc socio deputato, qui ad recreationē honestam eis faciendam idoneus reputetur. Verũ in huiusmodi locis non est loquendum de facili, nisi sedendo, & sine clamore, & nunquã est corã Nouitijs disputãdum, vel contentiosè loquendum, sed de aliquo vtili quærendum vel conferendũ. Si autem ad sæculares vocati fuerint, nunquam sine licentia speciali, & socio ad hoc deputato, est ad eos eundum. Cũ autẽ sunt cũ eis debent dare operam vt eos ædificent, religiose, & mature se habendo, vultus hilaritatem prætẽdendo, de rumoribus non curãdo, verba salutaria inserendo, eos si peruersi fuerint reprehendẽdo, & mala quæ fecerint detestando, & eis de religione vel pœnitẽtia potiùs persuadendo, & periculum status sæcularis ostendendo. Non autẽ est immoradũ cum eis in quacunq; locutione, sed inuenta curialiter aliqua occasione recedẽdũ est festinè ¶ Itẽ docendi sunt quòd semper libentiùs morẽtur in claustro cum fratribus, quã extrà cum sæcularibus. ¶ Itẽ quod libentiùs in claustro morentur in loco silẽtij, vt sunt cella, oratorium, & huiusmodi, quã frequentent locutoria. ¶ Itẽ quòd libentiùs intersint in locis omnibus cũ cõuentu, quã extrà in locis alijs extrà conuentũ, vt sunt hospitium, infirmitoriũ, & huiusmodi. Item quòd libẽtiùs declinẽt ad loca vbi sunt maturi & religiosi aggregati, quã vbi sunt dissoluti & leues. Itẽ quòd libentiùs currãt ad loca in quibus audiuntur vtilia, vt sunt scholæ, & locus collationũ, quam ad alia in quibus cõtingit interdùm audiri inutilia, vt sunt hortus, & plateæ curiosorũ. ¶ Item quòd libẽtiùs veniant ad loca in quibus in aliqua actione salubri occupantur, vt est lotio pedũ vel vestiũ, quã inutiliter discurrant per domũ. ¶ Itẽ quòd plùs diligant loca, in quibus exercentur magis vtilia, scilicet pertinentia ad religionẽ & virtutem, vt est capitulum & oratorium, quã alia in quibus minùs vtilia, vt pertinẽtia ad scientiã, vel corporis necessitatem, vt sunt scholæ, infirmitorium, refectorium & huiusmodi.

Cir-

Circa tempus.

Item instruendi sunt circa tẽpus, quòd ipsum nõ solum quãdo sunt in occupationibus cõuentualibus, sed etiã totum residuum vtiliter expendant. Et ideo inter duo signa post dictũ officiũ de B. Virgine, & quãdocunq; conuentus congregatur, vel congregatus aliquid expectat, & intrando lectum, & surgendo, vel in lecto cũ iacentes dormire non possunt, vel cum spatiãdo per hortum vel claustrum deãbulant soli, & huiusmodi similibus tẽporibus, debẽt aliquas orationes dicere, vel aliquid salubre meditari. Similiter tẽpus quod est inter gratiarum actiones, & dormitionem in æstate post prandium, in oratione, vel lectione, vel aliqua actione vtili sub silentio occupent. Itẽ tempus quod qñq; conceditur ad loquendum, si in hoc recreari moderate voluerint, reddere sibi vtiles recreationes huiusmodi ad finẽ debitũ dirigendo, videlicet vt fortiores ex hoc reddantur ad Ordinis actiones, & seruitiũ Creatoris: vel in huiusmodi recreationibus de repetitionibus lectionũ, disputationũ, vel sermonũ, vel alijs vtilibus cũ alijs pertractando, vel dũ his vacãt, alijs, vel aliquibus quæ sibi agẽda sũt, vt si habẽt aliquid facere in vestiaria, vel similibus, tũc intẽdendo. Sũt etiã docẽdi quòd in cella nunquã sint otiosi, sed legãt, aut scribant, aut orent, aut meditentur vtilia. [Itẽ iuuãdo, fratres in quibuscũq; officijs vel seruitijs libẽter occupẽtur. Quod nõ de facili, otiosi discurrãt Quod aliqua mechanica quæ nesciũt, vt sunt scribere qui nesciũt, vel similia interdũ addiscant. Quod ad officiũ mortuorũ extraordinariũ libenter remaneant. Quod in itinere rumores & otiosa declinent, sed de aliquo vtili quærant vel conferant cum socio vel cum alijs, cum quibus fuerint, siue in domo, siue in via, quòd aliquem librum ferant, in quo cum non meliùs fecerint & vacauerint, semper legant.

Circa seruitia.

Itẽ ipsius est instruere Nouitios quomodo seruire debẽt in Missis priuatis, in ministerio Altaris. in conuentu, & incensando chorũ, in refectorio, & huiusmodi, tàm in spiri-

tua-

tualibus quàm corporalibus seruitijs diuersis, secundum quòd in rubricis & in descriptionibus officiorũ diuersorũ continetur, & addat quod minus continetur in illis. Sunt etiã animandi quòd libenter in huiusmodi seruiant, vel suppleant vices Fratrum cum fuerint requisiti, & præcipuè in magis humilibus, sicut est lotio pedum, mundatio domus, lotio vestium, seruire infirmis, parare mortuos & huiusmodi. Cauendum est tamen ei ne de facili occupentur in seruitijs extrà conuentum, propter dissolutiones, quas faciliùs videre ibidem possunt.

Circa reuerentiam.

Item instruendi sunt quòd reuerenter se semper habeãt & vbiq;. Quod quando transeunt ante imaginem aliquam vel Altare, vel alia Sacra, inclinent, & caputium extrahant aliquantulum. Quod in officio Diuino dicendo extrà chorum reuerenter se gerant cum maturitate dicendo, quod dicendum est solicitè prouidendo, in nullo alio se occupando, & humiliter inclinationes & prostrationes bono modo faciendo. Quod non solum Prælatis suis, immò etiam omnibus honorem exhibeãt, & præcipuè senibus Sacerdotib⁹, Prioribus in Ordine, sanctitate famosis & huiusmodi, prout variæ conditiones requirunt. Fit autẽ reuerentia hæc multis modis, scilicet cùm transeunti assurgitur, cùm ante aliũ non nimis propè transitur, cùm ante alium inclinatur, aut genuflectitur, cùm sedenti decenter assistitur, cum iuxta sedentem sedere volens aliquantulum à longè se collocat vel sedere volenti sedens assurgit, vel cedit, vel loqui volẽs ante alium extrahit caputium, vel in humili seruitio ministrat, vel alium in via, vel in omni verbo anteponit, vel cum præire in aliquo cogitur, cum reuerentia hoc facit, & alijs varijs modis, quæ secundùm plus & minus sunt exhibenda diuersis, & præcipuè Prælatis, non solum Ordinis sed etiam Episcopis, quibus secundùm consuetudinem regionum sunt interdum manus osculandæ, vel genuflexiones faciendæ; similiter Regibus & Magnatibus.

Circa

Circa confessionem

Item instruere debet eos circa confessionem, quomodo plenè & benè confiteri sciant, supplendo cùm nesciunt per interrogationem de peccatorum generibus & circunstantijs: quot & de quibus circunstantijs debeant confiteri. Itē quando recordantur vel aduertunt in scripturis aliquod peccatum, quod ante nesciebant, vel quod non sunt confessi, vel aliquod de nouo occurrerit in cogitationib', vel omissione alicuius eorũ, quæ sunt de Ordine & similibus, debēt citò venire ad confitendum ista. Item quando possunt scribere confessionem, vt per scriptum meliùs sciant quādo erunt plenè & benè confessi.

Item attendendum est ei, quòd det eis bona consilia quomodo expediantur de restitutionibus, de irregularitatibus, de votis, si in istis fuerint irretiti. Item & docendi sunt quod in confessione nihil celent, nec de præteritis, nec de emergentibus, nec de tentationibus quibuscunq; nec de visionibus aut visitationibus sibi accidentibus, nec de singularitatibus, si quas supra alios facere voluerint, & quòd super his & similibus semper credant Magistro suo, ne fortè aliquo modo decipiantur. Item cùm fuerint nimis scrupolosi, quomodo non oporteat eos de aliquibus vel timere, vel confiteri: cùm autem fuerint negligentes circa confessionem, quòd certo & assignato tempore confiteantur. Item quomodo venientes ad cōfessionem debent facere veniā, & dicere Mea culpa; & erecti flexis genibus, inclinato capite, & procumbētes extracto caputio incipere debēt, dicendo: Confiteor Deo, & Beatæ Mariæ, & B. Dñico, & omnibus Sāctis, & tibi Pater, quia peccaui nimis cogitatione, opere, & omissione, mea culpa: vel causa breuitatis, sic dicere, Mea culpa, ego peccaui in hoc, & in hoc; & in fine dicere, Et in multis alijs mea culpa, precor te ora pro me; & recepta penitētia, & absolutione, & cōpleta instructione, si in aliquo confessor eum instruere voluerit, surgere debet, caputium reponendo vt primò. Item quòd nunquam cum conscientia alicuius peccati mortalis ingrediātur lectum de nocte,

vel

vel accedant ad Sacramentũ aliquod, vel ministeriũ Missæ, siue in conuentu, siue in priuatis Missis, nisi priùs confiteantur. [Item quòd non confiteantur nisi Magistro suo, vel Priori sine licentia speciali. Item quòd quando per primã confessionem generalem non est eorum conscientijs satisfactũ plenè, possunt secundò vel pluries cõfessionem generalem iterare, vt tunc eis pleniùs satisfiat, cum sciunt meliùs confiteri.

Circa Orationes.

Item circa orationẽ debet eos instruere, quod non solum Psalmos vel orationes formatas debent dicere, immò secundùm varias necessitates modò pro peccato vel offensa tali vel talibus remittendis, vel cauendis, vel pro talibus defectibus tollendis, vel talibus gratijs aut virtutibus conferendis, & similibus deuotè supplicare. Itẽ quòd oratione ad contritionẽ vel deuotionem incitandam potiùs debent intendere, quàm in multis dicendis laborare. Item non solùm sui, sed etiam parentum & amicorum, familiariũ, & benefactorum, & etiam peccatorum, & infidelium Deum ignorantiũ, aliorũ qui adhuc longè sunt à Deo, & per diuersa detinentur peccata, debent memores esse. [Item tẽpora otiosa debẽt in aliqua oratione occupare, & aliquẽ locũ ad hoc idoneũ in Ecclesia eligere, vel ante Altaria singula discurrendo ibidem, ad quodlibet aliquã orationem facere specialẽ, vel in quocunq; loco facere idẽ. Item quod in orationibus cõmunibus magis quã in priuatis debẽt confidere & illis libẽtius interesse, siue in horis, siue in priuatis post Cõpletorium, post Matutinas, & quòd ad hæc benè & deuotè dicenda debent magnam curam adhibere, & quòd ante plenam terminationem horarum vel gratiarũ, à choro sine necessitate non recedant, nec etiam ipsis terminatis, nisi priùs aliquantulum orent, vel Deo se commendẽt Item quòd cùm legendo vel audiendo intelligunt aliqua in quibus peccauerunt vel, omittendo, vel committendo, vel aliqua bona quæ eis desunt; debent in ipsa lectione cõuerti ad orationem, pro malis amouendis vel bonis adipi-

piscendis. Item quomodo in perplexitatibus, dubijs, & tẽtationibus, & difficultatibus, & in principio nouarum actionum ad orationem recurrere, & quomodo pro malis quibuscunq; quæ vident vel audiũt, tollendis vel remittendis assuescere supplicare, & pro bonis gratias agere, & in omnibus tam prosperis quam aduersis, semper Deum laudare oporteat. Item quomodo laborare debẽt vt in his quæ dicunt orãdo cor versetur: quòd si non semper fecerint, nõ tamen debẽt propter hoc desperare quin orationes sint fructuosæ, nec propter impugnationes quas acriores interdum ibi faciunt inimici, debent eis cedere & orationes dimittere. Item quòd in orando non debent se super ventrẽ, nec se totos extendere, vel caput nimis inclinatum tenere, sed potiùs stando super genua, erecti, vel aliquantulum incuruati orare debent.

Circa studium.

Item instruendi sunt ab ipso circa studium, quòd sæcularibus scientijs neglectis, se totos transferant ad diuinas, & inter alias à principio magis vacent vtilibus & planis quam subtilioribus & obscurioribus, & præcipuè illis, quæ vtiliores sunt ad informationem & inflammationem ipsorum: vt sunt Meditationes B. Bernardi, Sancti Bonauenturæ, & D. Anselmi: Liber Confessionum S. Augustini; Collationes, & Vitæ Patrum, & dicta eorum. Passiones & Legendæ Sanctorum. Epistola ad fratres de Monte Dei; D. Bernardus de gradibus superbiæ. Item lib. de diligendo Deum. Et libri Fr. Ludouici Granaten. Item Tractatus de vitijs, & virtutibus, & similia. Item quòd potiùs intendant pauca sapere, & memoriæ commendare, & circa illa se afficere, & se informare, quam multa legere. Item quandocunq; aliqua audiant vel legant, considerent si possint sibi ad aliquid valere, & inde aliquã ædificationem trahere. Item quòd semper libenter audiant, & ad docendum non festinent. Item quòd quando incipiunt facere collationes vel sermones, potiùs studeant circa bonum modum dicendi, & vtilem materiam, quàm circa multitudinem verborũ,

& quòd semper multitudinē caueant, siue in audiendo le-ctiones plures & nimias, siue in legendo nimis, siue in docendo multa in collationibus, & in sermonibus, & lectionibus, si quādoq; contingat ipsos Lectores fieri. Item quòd nunquam sic sint ardentes circa scientiam, quod propter studium negligant ea quæ sunt Religionis, vel virtutum, vel charitatis. Item quòd nunquam de libris & scriptis suis sint auari, sed libenter illa alijs communicent; & quòd nunquam confidentiam de sciendo aliqui ponant in scriptis, sed potiùs ingenium & memoriam excitent ad sciendum corde tenus quicquid possunt.

Circa Meditationes.

Item circa Meditationes instruendi sunt, quòd tempus interdùm expendant, vel cùm sunt in via, vel cùm per claustrum, vel hortum, vel alibi per domum quasi spatiando deambulant, vel cū sunt in orationibus secretis, vel in cella, vel in lecto vigilando quiescunt. Sunt autem Meditationes huiusmodi habendæ quandoque circa Dei beneficia generalia vel particularia: quandoque circa peccata ingratitudinis humani generis generalia vel propria, modò circa opera creationis, modò circa opera redemptionis, vt est incarnatio, passio, & huiusmodi; modò circa præmia bonorum, modò circa pœnas malorum, modò circa vindictas iam factas, modò circa misericordias exhibitas, modò circa creaturas, modò circa scripturas, modò circa proprios defectus, modò circa profectus, modò circa fallacias dæmonum, modò circa ministeria Angelorum, modò circa exempla Sanctorum, modò circa peruersitates peruersorū, modò circa statum suum interiorem, modò circa exteriorem, modò circa facta recogitando, modo circa facta faciēdo, modò circa Dei omnipotentiam, modò circa eius scientiam, modò circa bonitatem, modò circa seueritatem, modò circa eius misericordiam, modò circa iustitiam, modò circa iudicia manifesta, modò circa occulta. Sunt autē in huiusmodi & similibus, diuersæ trahendæ affectiones, modò spei, modò timoris, modo amoris, modò doloris,

modò

modò gemitus de malis, modò suspiria ad bona, modò admirationis, modò exclamationis, modò gratiarum actionis, modò supplicationis, modò verecundiæ, modò reuerentiæ & huiusmodi, quæ per experientiam meliùs, quàm per doctrinam addiscuntur.

Circa alia, exercitia multa.

Item instruendi sunt quòd de visionibus videndis & miraculis faciendis non curent, cum hæc parùm valeant ad salutem, & interdùm in his homines illudantur, sed potius curent de virtutum operibus, in quibus salus consistit. Item quòd si consolationes diuinas quas audiũt alios recipere, non habẽt, non inde contristentur, sed sciant hoc interdùm ex causa subtrahere pium Patrem. Item quòd si cõpunctionis vel deuotionis gratiã non habent, non ex hoc reputent se non esse in statu bono, dummodò bonam habeant voluntatem, cùm ipsam solùm respiciat Deus. Item circa conscientiam dirigendi sunt, quòd ipsi purgandæ, curam magnam habeant & apponant, quod non nimis scrupulosam vel audacem habeant, quòd contra ipsam nihil faciant, quòd erroneam ad consilium deponant. Item intentionem in omnibus operibus saltem à principio ad Deum erigant, & vana si quando aduenerint abijciant. Itẽ quòd nullam affectionem carnalem ad aliquam personã habeant suspectam, vel in se diu durare permittant, & quòd caueant ne affectiones sanctæ in carnales transeant. Item quòd propriam voluntatem frangere assuescãt, sensum singularem penitùs dimittant, priuatum amorem ad aliquid nunquam habeant. Item quòd in omnibus obediẽtiam præponant, & propter ipsam omnia alia etiam bona dimittant. Quòd tam sibi, quàm alijs in melioribus bonis quam minoribus libentiùs vacent & intendant. Quòd virtutes eorum quos audiunt laudabiliùs viuere, diligenter notent, & imitentur pro posse. Quæ autem suprà ipsorum vires, vel naturam sunt, potiùs admirentur, quam imitentur. Quòd super lapsus aliorum non indignentur, sed compatiantur, & sibi à similibus timeant. Quòd de factis alio-

rum non cogitent, nec de domus negotijs sint in aliquo soliciti, sed tantummodò de se. Quòd omnia agant cum discretione, quæ summè consistit in hoc, vt non sensu suo se regant, sed alterius, & maximè Magistri sui. Quòd ea quæ audiunt in scripturis de virtutibus & operibus Deo acceptis, studeant exercere; & vitia seu mala quæ quotidiè in ipsis scripturis plùs, & plus cognoscũt, diligenter cauere.

De Officio Magistri Conuersorum. Cap. VI.

AD Officium Magistri Conuersorum pertinet scire à Priore, postquam imposuerit ei istud officium, qualẽ vult eum habere potestatem super eos, siue Nouitios, siue Professos, siue in confessionibus, siue in licentijs dandis, siue in corrigendis excessibus. Item respicere diligenter quæ prædicta sunt de officio Magistri Nouitiorum, & illa quæ de illis ad Conuersos, siue Nouitios, siue Professos pertinere possunt, notare, & circa illos executioni mandare. Item debet eisdem exponere de regula & constitutionibus, quæ ad eos pertinent, & ea, quæ dicuntur in actis Capitulorum generalium, vel prouincialium, vel in Capitulo cõuentuali, vel à Priore conuentuali, vel à Priore prouinciali, vel Visitatoribus, vel à Suppriore, vel Vicarijs ipsorum, ad eos pertinentia solicitè retinere, & ijsdem notificare, & obseruanda imponere, & Pater noster, & Aue Maria, & Credo in Deum tantùm, cùm nesciunt docere, non in scriptis, sed corde tenus. Item debet eis tenere capitulum tempore & loco ad hoc à Priore assignato, & accusationes fratrum clericorum, quas in capitulo suo, vel extrà de eis faciunt retinere, & eos super his in suo capitulo proclamare, & fratres clericos, qui interdùm ad capitulũ eorũ propter hoc veniunt, recipere ad accusandũ, & excessus maiores Priori relinquere ad corrigendum. Ipsum quoque Priorem conuentualem inuitare frequenter ad tenendum eis capitulũ, & tam ipsum visitatorem, quàm etiam Priorem prouincialem (cum ad domum veniunt) de corrigendis circa ipsos, debet instruere. Item studium debet apponere vt fiant eis exhortationes vtiles, & ad statum suum pertinentes, siue ser-

ſermones,ſiue collationes,ſiue per alium,ſiue per ſe:ita tamen quòd pauca ſēper dicāt eis vna vice. Procurare etiam debet quòd ſit aliquod ſignum in domo, per quod conuocentur,vel ad ſuum capitulum, vel ad capitulum clericorum, ſecundùm diuerſitatem ſignorum, & cùm vocandi fuerint, debet illa ſigna facere. Accuſationes quoque eorū contra clericos (ſi quas habent) debet ex parte ipſorum in capitulo clericorum facere, & moleſtatores eorum accuſare;& ab iniurijs aliorum prout poteſt defendere, & cum irrationabiliter aliqui inſurgunt in eos, in capitulo vel extrà, quantum poteſt cum bona conſcientia, eorum innocētiam oſtendere, & in ſua iuſtitia ſemper eos fouere. Item debet eſſe certus quòd confiteantur frequenter vel ſibi, vel Priori, vel alij de licentia ſpeciali. Et ſi negligentes fuerint, ſtatuere eis certum tempus & locum,in quibus confiteantur. Item debet eos in officijs quæ eis imponuntur interdùm inſtruere,quomodo illa faciant ſolicitè & plenè,& diligenter. Item illis qui neſciunt,aliquam artem in Ordine neceſſariam debet aſſignare de illis qui ſciunt,aliquem qui eos doceat,& ad diſcendum eos compellere. Item debet eos ſummè incitare ad laborandum ſemper, & libenter in aliquo opere pro Conuentu, & propter hoc licentiare eos ab omnibus horis ſiue de die, ſiue de nocte, præterquam à Completorio, à quo non ſunt licentiandi niſi propter ſeruitia quæ tūc ex neceſſitate ſunt facienda. In feſtis etiam ſimiliter ſunt licentiandi propter officia quæ tunc oportet fieri,& etiam concedendum eſt eis quòd nunquam teneantur ad Miſſam conuentualem vel horas canonicas præter Completorium, ſed ſufficiat eos audire aliquam Miſſam priuatam, & dicere horas vbi voluerint. Illis etiam qui inſtāte hora dormitionis de die laborāt,poterit indulgeri ne ſurgant ad Matutinas. Coercendi ſunt etiam à multitudine Miſſarum audiendarum, & ab audiendo horas conuentuales,cùm propter hoc labores omittunt. Inſtruendi ſunt etiam diligenter ab eo quando ſunt inter extraneos vt honeſtè ſe habeant, & maturè, & quòd ad menſas ma-

gnorum se non collocent nisi mutati, & tunc etiam cum quadam difficultate. Item debet esse solicitus pro eis, quòd in infirmitatibus, & alijs eorũ necessitatibus, charitatiuè ministrentur eis necessaria. Item cum senserit eos scandalizatos ex aliquibus ordinationibus, quæ interdùm fiunt circa eos per capitula vel maiores, quæ reputãt fieri in eorum contemptum, piè & prudenter debet eos sedare, ostẽdendo quomodo non in contẽptum eorum hæc fiant, sed propter aliquam causam rationabilem, sicut suprà Priores & Lectores, & alios interdùm fiunt similia non in contemptum eorum, sed propter aliquam vtilitatem Ordinis, ostẽdendo quomodo in statu honorabili magis sunt apud nos, quam alij conuersi in alijs Ordinibus. Item debet eis reducere ad memoriã quomodo faciunt eandem professionem quã & clerici, vt ex hoc intelligãt se ita obligatos ad ea quæ sunt Ordinis & sic non negligant ea quæ sunt religionis. Item vbi habent dormitorium separatum, debet iacere cũ eis; vbi verò nõ habent separatũ, debet saltem iacere propè eos. Debet etiã quandoque de eis solicitudinem specialem habere & vbique notare defectus & offensas eorum, & ipsos charitatiuè corrigere vel ad partẽ, vel in capitulo. Cùm aliqui fuerint ei inobedientes, quod suprà vires suas est, debet maioribus referre, vt per eos meliùs emẽdentur.

De Officio Correctoris familiæ. Cap. VII.

FRater cui imponitur cura de familia, debet prę cęteris fratribus curare, quòd non recipiantur in familia nisi tales, de quibus sit bona spes quòd honestè & habeant inter fratres. Cùm autem recepti fuerint, debet habere curam quòd sibi, vel alij confiteantur frequenter, & de hoc debet esse certus. Instruendi sũt etiã ab eo cùm ei confitentur ipso procurante, quòd plenè sint confessi, & quòd sciãt benè confiteri. Item informandi sunt ab eo singulariter & insimul de modo habendi se honestè, & cogitandi & laborãdi pro salute sua; & interdùm faciendæ sunt eis aliquæ collationes ab ipso vel ab alio, ipso procurante & ordinante, & curet quòd veniãt ad sermones qui fiunt ad populum in

do-

domo cùm possūt, vel ad sermonē qui fit cōuersis interdùm si Priori visū fuerit. Itē quòd laborent fideliter & diligenter in suis officijs, & qui fuerint in coquina mundè faciāt omnia, & bono modo parēt quæ habuerint ibi præparare, & ea quæ nesciūt so licitè addiscāt, vel à fratribus, vel ab alijs de familia qui sciūt. Itē quòd per villā nō discurrāt nisi pro necessitatibus domus & cū licētia, nec pro seruitijs fratrū specialibus dimittant cōmunia, nisi de licētia Prælati speciali. Itē debet Priori ostēdere, & apud eū procurare si clausura domus est minus bona, quòd sic aptetur quòd non possint egredi de nocte vel hora dormitionis, ne forte ex nimia requisitione ab eorū deuotis, videātur modo aliquo abhorreri. Itē debet esse solicitus quæ sit fama de eis vel intus, vel extrà, & cōsiderare facta eorū & vitā; & quod inuenerit vel per alios audierit corrigendū in eis, ad partē corrigere, vel interdùm in cómuni quasi per modum capituli possunt eis pœnitētiæ aliquæ tolerabiles tamē iniūgi. Et est eis dicendū in principio quādo veniūt, quòd si volūt esse cum fratribus, quòd ipsi ita corrigētur. Cauendū tamē est omninò ne vnquam ipse vel alius frater eos percutiat, non solùm ex ira, sed nec ludo, nec etiam causa correctionis. Fratres quoque qui excedunt in eos, vel indebitè eos molestāt, vel aliquod malum exemplum ostendunt eis, vel in aliquo reprehensibiliter se habent circa eos, debet proclamare in capitulo: & cum minùs rationabiliter loquūtur contra eos, debet eos excusare prout potest cum bona consciētia, cum non sunt in culpa super illis quæ dicuntur. Item cū aliquis petit recipi in conuersum, debet fidele testimoniū perhibere quid super hoc expediat, magis attendendo Ordinis vtilitatem quàm illius petitionem. Cùm autē aliquis inuenitur talis quòd non expedit fratribus vt cum eis moretur, debet apponere curam quòd sic vrbanè licentietur, quòd non scādalizetur contra fratres, sed cum amore eorum, & Ordinis recedat, & ad id laborandū est circa omnes qui recedunt à fratribus quocunque modo. Porrò circa adueniētes gartiones debet cauere, quòd nunquam introducantur alicu-

bi vetrà portam, nisi priùs constet quòd sint apud fratres alios vnde veniunt intimi,& familiares valdè,& quasi vnus ex eis. Debet autem instare apud Procuratorem vel Priorem quòd fiat eis in porta vel in villa quoad iacendum, illud quod fuerit faciendum. Debet etiam laborare quòd illis qui gratis seruiunt,& propter Deum fratribus, vel laudabiliùs se habuerunt inter eos, fratres sint magis grati, deuoti,& in suis necessitatibus ampliorem eis exhibeant charitatem. Ipsius etiam interest maiorem apponere diligentiã, quòd omnia quæ de ipsis ordinãtur in capitulis, vel à maioribus, executioni mandentur, sicut est illud, quòd diuisim iaceant tàm illi de domo quam extranei. Quòd non habeant vestes notabiles in pulchritudine vel ornatu, vel pretio, vel colore:& rursus, quòd non habeant vestes similes conuersis, nec tondeantur ad modum eorum. Quòd non recipiantur ad secreta, & familiaria seruitia fratrum, vt est lauare pedes fratrum, seruire in hospitio, in refectorio, in infirmaria, quòd carnes pro eis non parentur. Quòd nullus frater singularem habeat gartionem. Quòd quando mittũtur ita prouideatur eis in expensis, quòd alios fratres non grauent, & similia. Et quæ non potest ducere ad effectum, debet ad Priorem deferre, & ipsum solicitare, vt hoc faciat obseruari.

De Officio Cantoris. Cap. VIII. Circa libros & scripta.

OFficium Cantoris est solicitare Priorem vt totum officium benè correctum habeatur in domo,& si negligẽs fuerit circa hæc, erga maiores cum eum accusare & laborare solicitè quòd hoc faciat emendare. Pertinet etiam ad eũ libros Ecclesiasticos corrigere diligenter in cãtu,& verbis,& pũctuationibus,& accẽtibus & huiusmodi, vel per se si scit, vel per alios si nescit, adhibita authoritate Prioris:& eosdẽ mundos seruare,& præparare, & reparare in camisijs & coopertorijs,& in ligaturis, & malè tractantes accusare. Item debet respicere diligenter totum officium,& firmare corde tenus & maximè ea quæ ad ipsum pertinent secundùm

dùm quòd notata sunt in diuersis locis,& rubricis,& in notula præsēti, quæ cōtinet multa, quæ alibi minùs plenè sūt notata. Itē oportet procurare quòd aliquod armariū habeatur in choro, vel in sacristia, vel alibi, prout videbitur locus magis idoneus deputatus ad hoc, in quo libri omnes de choro repōnātur, præter libellos processionales, & inde per ipsū vel per aliū, si prælato visū fuerit, deportentur ad chorū tēpore officij, prout necessarij fuerint, & posteà reportentur. Ipsius autem est distribuere ipsos per chorum prout videbitur expedire, siue pro funeribus, siue processionibus. Item ipsius interest ponere in aliqua cedula, quæ affigenda est parieti in Sacristia in loco apto, numerum Missarum, & orationum, quæ iniunguntur in capitulo, vel à maioribus cuilibet fratri vel conuentui, vt fratres sciant ad quid tenetur, & quando soluerunt totum, & de Missis quæ debentur à conuentu specialem curam debet habere, vt soluantur quàm citò commodè fieri potest, & facere memoriale de solutis. Item quando emanat aliquod mandatum quòd fiat aliquod festum vel memoria alicuius Sancti, vel alicuius defuncti anniuersarium, vel memoria alicuius animæ perpetuò per orationem aliquā in Missa, debet hoc inserere per scripturam in libris in suis locis. Item ipsius est procurare erga Prælatum quòd aliquæ rubricæ de officio, quæ magis sunt necessariæ ad sciēdum, legantur in refectorio interdùm, maximè quando fratres plures intersunt; & similiter illæ quæ habent maiorem difficultatem, & minùs sunt visitatæ, vt sunt illæ, quæ pertinent ad tres dies lamentationum & similes, legantur instantibus diebus ad quos pertinent. Item ad ipsum pertinet formare literas, quæ interdum ad alia loca mittūtur pro suffragijs impetrandis, & procurare per quem mittātur. Forma autem huiusmodi literarum est talis. Tali die obijt frater talis in tali conuētu. Similiter recipere huiusmodi literas quando mittuntur aliundè, & tradere ea ei qui legit kalendas, vt ea recitet in conuentu ante illud: Commemoratio fratrum & sororum &c. similiter in rotu-

his qui mittuntur interdùm pro suffragijs scribere. Et scribi solet hoc modo: Titulus fratrum Prædicatorum talis loci: anima eius, & animæ omnium fidelium defunctorum requiescant in pace. Orauimus pro vestris, orate pro nostris. Die tali fuit rotulus apud nos. Item debet auscultare fratrem qui voluerit, qui habet aliquid legere vel cãtare, loco, & tempore ad hoc assignato. Et etiam si fuerint aliqui rudes in his, debet eos per Priorem facere corrigi. Interdùm etiam cùm occurrunt nouæ historiæ, vel alia ad cantandum difficilia, debet conuocare conuentum hora qua videbitur Priori, vt communiter cantus huiusmodi prouideatur & repetatur. Item ipsius interest facere tabulam semper, nisi fortè ad leuationem eius alij iniungatur à Priore. Debet autem ipso procurante haberi tabula bona, & ad hoc officium apta, & de littera bona, per illum qui eam scribit, vel alium sibi ad hoc assignatũ & ita tempestiuè quòd in Sabbato legi possit cum Kalẽdis post lectionem de Constitutionibus, vel de Euangelio illa tabula quæ est pro septimana, illa verò quæ fit pro festis, & alijs diebus, in mensa præcedentis diei. Debent autem, omnes absque acceptione personarũ scribi ad officia tẽpore suo qui possunt & sciunt ea facere, nisi fortè aliquibus ex causa de licentia Prioris parcatur quò ad aliquod officium; hoc tamen prouiso, quòd in festis & diebus quãdo plures conueniunt, talis Sacerdos ponatur ad officium qui laudabiliter sciat dicere & maximè Missam. Qui autẽ ex impotentia, vel ignorantia, vel de licentia non facit illa officia, debet sic in alijs recompensare quæ potest facere, & ad illa scribi, vt fiat æqualitas qualiscunque. Cùm autẽ post tabulam scriptam aliquis de fratribus scriptis in ea debet recedere, vel infirmatur, vel aliàs habet causam rationabilem quare non potest facere illud ad quod scriptus est, debet hoc notificare cantori, qui debet tunc aliũ scribere loco eius. Quotiescunque immutat aliquid circa tabulam post pronunciationem eius, debet notificare illi qui scribitur, & illi qui deletur. Porro defectus fratrum

qui

qui desunt, nec alios posuerunt loco sui, debet supplere authoritate sua, per se vel per alios, & omnes debent eidem in hoc obedire, & facientes defectus debet tempore suo in capitulo proclamare. Frater qui per quatuor dies facit officium ad quod scriptus est, & posteà impeditus nō potest residuum facere, septimanam fecisse reputetur. Si Prior ordinauerit, quòd aliqui fratres scribantur in tabula per septimanam, vel quindenam, vel mensem, vel amplius ad aliqua officia quæ non pertinent ad Ecclesiam, vt est seruire infirmis, vel in hospitijs, & huiusmodi, faciendum est secundum modum quem dixerit, & de personis, & de tempore. Tabula verò scripta collocanda est in Sacristia, vel in alio loco idoneo eminenti, & aperto, vt possint ibidem legere qui eam non audierint, vel audiētes non intellexerint, vel qui audierint & obliuioni tradiderint, & vt sciatur quicquid debet facere, & quos defectus quis faciat.

Circa Sedes.

Itē ad ipsū pertinet stare in choro dextro, potest tamen causa officij mutare sedem, & stare modò suprà, modò infrà, modò in choro maiori, modò in choro minori, & quandoq; transire ad sinistrum. In festis verò duplicibus, & totis duplicibus, licet habeat stare in medio chori incipiendo aliquid, tamen potest post inceptionem discurrere ante fratres sui chori, ad incitandū eos ad cantandum meliùs, & interdùm in choro suo sedere inferiùs vel appodiare se in aliqua sede. Ipsius est etiam collocare nouitios vel alios fratres de nouo venientes in choro altero, prout viderit expedire, & in suis sedibus secundùm tempus quo steterint in Ordine collocare: quòd à superuenientibus quærere, pertinet ad ipsum. Cùm autem aliqui extranei intrant chorum vel ponunt se in ostio, pertinet ad ipsum secundum quòd digniores fuerint, eos trahere ad locum honestum. Si autem abiectæ fuerint personæ, vrbanè eos trahere à sedibus dignioribus, vel à toto choro, si sine scandalo fieri potest. Ipsius etiam est dare operam ne extranei

ni-

nimis faciliter intrent chorum, & maximè laici vel pueri. Quòd si clerici aliqui cantent cum fratribus, ipsius est in pausis, & cantu eos rectificare, vt fratribus se conforment, & eos in locis debitis collocare. Ad ipsum etiam pertinet sic prouidere cum consilio Prioris vtriq; choro de fratribus qui sciunt legere & cantare, quòd nō sit inæqualitas notabilis. Cum autem propter absentiam fratrū aliquando chorus alter nimis est vacuus, debet innuere aliquibus de alio choro vt ad alterū se transferant, & illi debent in hoc obedire eidem, vel ad horā, vel ad diem, vel plùs secundùm quòd ipse ordinauerit. Ipsius etiam est nouos Sacerdotes instruere circa Missam, & prouidere eis de adiutore & instructore idoneo in Missis primis, quousq; fiat sufficienter edocti. Similiter omnes promotos de nouo debet in suis officijs instruere diligenter. Cùm autem Abbas vel Episcopus vel alius extraneus celebraturus est in conuentu, debet prouidere quòd tales ponantur ad officia, qui omnia sciant facere decenter & ordinatè, & quòd talem Sacerdotem sibi assistentem habeant (si viderit expedire) qui eos sciat in omnibus rectificare discretè. Cùm autē tales celebrant vel ministrant in conuentu, vel etiā fratres celebrāt de quorum ruditate timet, debet accedere versus Altare interdum, vt si voluerint aliquid ab eo quærere, habeant eius copiam, vel ipsemet eos in aliquibus præueniat, vt quando debet dici Credo vel non, vel quando debet dici Flectamus genua vel non; vel cuiusmodi orationes debent dici & huiusmodi, maximè quæ non habentur semper in memoria à minus prouidis. Debet etiam notificare Sacerdoti in Missa vel ante, quando aliqua oratio, vel aliquæ orationes sunt ex aliqua iniunctione dicendæ in Missa, vt pro infirmis, vel pace, vel huiusmodi.

Itē Missas, quæ non debentur, vel ratione diei, vel ordinis, vel alicuius iniunctionis, non debet dicere pro arbitrio suo in conuentu, sed cum consilio Prælati. Cùm autē Missa fuerit celebranda, potest interdùm inter primum signum, & secundum ad Sacristiam ire ad sollicitandum Sa-

cerdotem, & ministros super faciendis. [Item ad officium eius pertinet facere officium, cum hebdomada pertinet ad chorum dextrum, & semper ita cito venire ad officium, & maximè in septimana sua, quòd in principio inchoationis sit: & ita continuè & finaliter ibi manere, quòd eius absentia non sit defectus in aliquo. Itē debet excitare dormientes in choro, & torpentes incitare ad cantandum, & psallendum, & interdùm eos ad librū ducere, ad meliùs cantandum, maximè in festis deuotioribus. [Item Antiphonas in choro suo imponendas debet iniungere, similiter omnia cantanda vel legenda, quæ ex Ordinario vel tabula non sunt determinata à quo debeāt dici, debet imponere in hebdomada sua. [Item antiphonas de choro suo debet reincipere, præter Antiphonas super Magnificat, & Benedictus in duplicibus, & totis duplicibus. Similiter alleluia in Missa in hebdomada sua, cum cantatur à pluribus. [Item inchoare Psalmū ex parte chori sui modo mediocri, & tenere tonum; & exaltare vocem, tàm in Psalmis, quàm in alijs, quando nimis demittitur, & facere signa cum manus percussione ad pausas in Psalmis vel Hymnis, & alijs huiusmodi faciendis, distinctè cum notabiliter confunduntur, & ad illos qui confundunt pausas, interdum accedere, ad corrigendum eos, sine strepitu manuum, & ira, sed cum pace & honestate, ne correcti perturbentur, & astantes offendantur.] Item Sacerdoti, in festis præcipuis deferre versiculum, quem oportet dicere ante laudes. Item quando tardè surgitur ex errore ad Matutinas, facere festinare officium, & abbreuiare lectiones. Item pertinet ad eum in hebdomada sua, in solemnibus Processionibus, in sepulturæ officio, in ministratione Sacramenti infirmis, & huiusmodi, prouidere de ministris, si non sunt scripti in tabula, & si sunt scripti, reducere ad memoriam quid facere debeant. Debet etiā prouidere quòd omnes vadant ordinatè, & quòd qui facit officium, habeat librum sibi necessarium, & iuxta eum stare frequenter, & rectificare eum, & alios omnes in his quæ

agenda sunt vel dicenda. In Processionibus verò solemnibus pertinet ad vtrumque, scilicet cantorem & succentorem de his curam habere. Item ipsius interest in hebdomada sua cum Prælatus non vult, vel non potest facere officia quæ ad eum pertinent,& est præsens,de consilio eius imponere alicui alij huiusmodi officia. Si autem non est præsens vel ei loqui non poterit, debet alicui iniungere quòd faciat officium, hoc obseruato,quòd huiusmodi officia semper iniungantur personis senioribus,& qui sciant ipsa facere competenteri. Ipsius etiam est corrigere errores in quocumque errent, siue ab aliquo, siue à conuentu,siue in legendo,siue in cantando,siue in annexis officio, vt sunt inclinationes, prostrationes,genuflexiones, sessiones, stationes & similia,in quocumque loco,præterquam in refectorio,in lectione,& super huiusmodi facere proclamationes. Ipsius autem correctionem omnes sequi debent (etiam si erret) dummodo error non sit intollerabilis, & obedire ei in his quæ pertinent ad officium, licet proclamandus sit in capitulo,& corrigendus super his in quibus errauerit.

De Officio Succentoris. Cap. IX.

OFficium Succentoris est respicere diligenter quæ prædicta sunt de officio Cantoris, & circa ea quæ dicta sunt de libris & scriptis sollicitare Cantorem, & iuuare eundē diligenter, & quæ ad se pertinent de illo titulo memoriter retinere,& studere in officio diligenter,& firmare corde tenus, & de distributione librorũ in suo choro executioni mandare. Item pertinet ad eum iuuare Cantorem circa tabulam faciendam, vel ipsam facere pro septimana sua,vel semper,si à Priore fuerit ordinatum. Defectũ verò fratrum debet in hebdomáda sua supplere secundùm modum qui supradictus est de Cãtore in choro suo. Ipsius est etiam stare in choro sinistro, & mutare sedem suam potest ratione officij in choro suo cum voluerit. In festis duplicibus, & totis duplicibus, post inceptionem quæ fit in Missa vel in choro,potest facere quod supra notatũ est de di-

discursu, & sessione & apodiatione Cantoris. Item de extraneis collocandis vel repellendis, & de clericis qui cantant in choro suo rectificandis, debet habere curam, sicut supradictum est de Cantore. Cùm autem chorus suus nimis à fratribus vacuus fuerit, si in alio abundant, potest innuere Cantori, vt aliquos mittat ad chorum suum. Ad ipsum etiam pertinet facere in septimana sua circa Missam quicquid supradictum est ab illo loco :(Cum autem tales in Conuentu celebrant vel fratres, & cætera) vsque ad illum locum :) Item ad officium eius pertinet,) Item ipsius est, cùm hebdomada sua fuerit ex parte sui chori, facere officium, & exequi diligenter ea, quæ circa officium Cantoris supra notata sunt ab illo loco: (Semper ita citò venire) vsque ad illum locum: (Ipsius autem correctionem) in quantum pertinent ad chorum & septimanã suam; hoc excepto, quòd correctiones & directiones in officio non pertinent ad eum super totum chorum, sed solùm supra chorum suum, nisi tempore hebdomadæ suæ, præter errores intolerabiles, quos sẽper potest corrigere Cantore nõ corrigente. Ad Cantorem verò pertinent illa omni tempore quando sibi videtur expedire. Item ad ipsum pertinet acquiescere Cantori in dubijs, & etiam si malè corrigat vel dicat, non debet ei contradicere in choro, sed corrigi debet in capitulo. Item quando Cantor non est præsens debet supplere vices eius, & transire in eius septimana ad chorum eius, & è contrario, quando Succentor vel non habetur, vel non est pręsens in choro, debet Cantor facere per eo, vel alij committere, vt suppleat vices eius. Cũ autem constituuntur aliqui adiutores Cãtoris vel Succentoris, vel vtriusque, eorum interest supplere vices eorum cum desunt, & cùm pręsentes sunt iuuare possunt eos, in quibus fuerit de consilio Prælati ordinatum.

De Officio Sacristæ. Cap. X.

OFficium Sacristę est curam habere de Ecclesia sæpè scopanda, & ab araneis, & huiusmodi purganda, & munda seruanda, & de choro magis, quam de naui & de pre-

presbyterio, tàm maioris Altaris, quàm minorũ, quam de choro. Et vbi est consuetudo in maioribus festis in æstate herbas virẽtes, vel ramunculos aliquarum arborum, & in hyeme paleas sternere in choro, & presbyterio, & ante parua Altaria, & in sacristia, & in capitulo, & habere curã de reparandis coopertorijs, ne vnquam pluat in Ecclesia, & de alijs reparandis in Ecclesia, vel sacristia, vel cœmiterio & de seris, & clauibus ostiorum omnium. Et debet hæc claudere & aperire tempore suo, sequens ordinem Prioris de horis claudendi, & aperiendi ostium Ecclesiæ de die.

Circa pulsationes.

Item ad eum pertinet omnis pulsatio quæ fit in Ecclesia, nisi quando fiunt causa capituli, vel sermonum. Porrò primum signum sic debet fieri, quòd non sit nimis prolixum, nec nimis breue, sed mediè temperatum: hoc tamen magis vel minùs pro tempore obseruetur. Similiter signũ quod fit pro collatione, ad quod sufficiunt quasi quinque ictus ex vtraque parte campanæ. Secundum verò sic debet esse prolixum, quod à principio illius possint conuenire fratres de omni loco in quocunque fuerint in domo, ad Ecclesiam, & tunc debet statim terminare cũ venerint omnes, non expectato etiam signo Prælati. Spatiũ verò, quod est inter duo signa, sic debet esse tẽperatum precisè, quòd in illo spatio possint esse Fratres expediti de horis Beatę Virginis, quas habent dicere, & de necessitate camerarum, & lotione manuum hora primę. Ad Vesperas verò tali debet hora pulsare, quòd post secundam mensam tempore binæ refectionis, vel post vesperas tempore ieiunij, nõ sit multum de spatio, vel tempore vsq; ad horam Cõpletorij. Ad Completorium verò tali debet hora pulsari, quòd facto vltimo signo in ęstate sit adhuc quasi dies, in hyeme verò quasi nox. Spatium verò quod conceditur ad orandum post Completorium, nec nimis prolixũ sit, nec nimis breue, sed mediè temperatum, & tam moderatum, quòd Fratres communiter sine fastidio possint illud tempus in oratione expendere; quod reputatur posse fieri cum tempus

est

est tantum precisè, quòd possint in illo dici psalmi septem & letania. Signum verò vltimum sic faciendum est, quòd benè possit audiri vbiq; per totam domum. Caeterum de modo pulsandi ad Missam & ad funus, potest consuetudo patriae obseruari. Consuetudo tamen Ordinis magis generalis videtur esse, quòd pulsatio ad Missam fiat per tres interruptiones. Ad funus verò, & ad processionem, & ad vnctionem faciendam conuocantur Fratres per signũ in cãpana factum tantum ex vna parte. Ad ipsum etiam pertinet habere curam, vt solicitet Priorem, & Fratres de bonis campanis habendis, & moderatae magnitudinis, & de habendo horologio tali, quod non sit notabile curiositate, vel preciositate, magis autem detur opera quod sit verax & certum. Et de consilio Prioris & fratrum horam surgendi ad Matutinas, & Primam, & Nonam tempore dormitionis diurnae obseruet. Debet autem valdè esse solicitus circa pulsationes tempore suo, & modo debito faciendas, ne earum inordinatione contingat conuentum turbari vel impediri.

Circa Luminaria.

Item ipsius interest cura de habendis lampadibus, & oleo, & cera, & candelis, & cereis, & candelabris competẽtibus, & in ministerio circa Altare maius, & in processionib. circa funera, & de ministrandis his tempore suo, & de lampadibus, cereo paschali, & alijs cereis circa maius altare in Missa, in Vesperis, in Matutinis, in Completorio accẽdẽdis & extinguendis, & melius inflammandis, & emungendis. Similiter curam debet habere & prouidere, quod non solum in maiori altari, sed etiã in minoribus, cerei aliqui cõpetentes secundum varietates dierum & festorum, & candelae sufficientes ibidem in choro semper sine defectu habeantur. Debet etiam prouidere de candelis in hospitio, in infirmitorio, refectorio, & Fratribus itinerantibus & similibus, vel plus, vel minus, vbi hoc ordinatum fuerit à Priore. Porrò expensas ad supradicta debet accipere à Procuratore, vel de quaestu proprio, vel de oblationibus, vel alio

beatur super Altare, in quo corpus Domini in pixide habeatur, & honestè sub claue seruetur.

Item, quòd oleum infirmorum ad faciendum extremã vnctionem semper habeatur in domo, & in honesta ampulla in loco honesto sub claue conseruetur.

Item si debent fieri ordines in domo, vel cõfirmationes vel consecrationes Ecclesiæ, vel Altaris, vel Episcoporum vel benedictio Abbatum, vel cœmiterij, & similia, debet prouidere cum consilio capellani Episcopi, vt secundũ Ordinarium eius omnia ad huiusmodi pertinentia fiant & habeantur in promptu. Si verò fiant aliquæ coronæ, eius est assistere Episcopo, & ministrare forcipes ad capillos incidendos, & ipsos debet recipere & comburere. Et cum instat inunctio facienda pro Fratre, vel cõmunio infirmi decumbentis, vel etiam ad Altare potentis venire, vel etiã extraordinaria communio fratris alicuius, ex alia aliqua causa facienda in conuentu, debet de omnibus ad hoc pertinentibus gerere solicitudinem, & de necessarijs prouidere, & cõuocandos conuocare vel verbis interdum, vel cum pulsationibus, cum conuentus fuerit conuocandus. Item circa funera eius officium est prouidere de fossis faciendis, & de loco fossarum, cum consilio Prioris. Item de cereis & candelis & candelabris, & thure, & thuribulo, & carbonibus pro thuribulo, & de conuocandis Fratribus suo tempore, & de cruce deferenda, & aqua benedicta, & stola, & libello Sacerdoti recepturo funus, & de libellis manualibus, & alijs necessarijs ministrandis, tam pro Fratribus, quam pro extraneis defunctis curam debet habere. Item debet, si contingat Episcopum vel Abbatem vtẽtem mitra vel anulo vel baculo, vel Cardinalem, vel Legatum, vel alium dignitatis excellentis apud nos facere officium in Missa, vel Processione, vel aliter quocunque modo, debet cum consilio Capellani sui, vel aliorum sociorum eius, de necessarijs secundum suæ dignitatis exigentiam prouidere, & gerere solicitudinem, quod non sit defectus in aliquo, & quod fiant omnia ordinatè.

Circa ornatus & paramenta, & mundicias.

Item ad officium eius pertinet apponere curam quam potest, quod habeantur indumenta pro ministris, & ornamenta pro altaribus honesta, & pulchra, & diuersa secundum diuersitatem temporum & festorum, ita quod in diebus festiuis meliora producantur. Porrò ad ornatum altaris cuiuslibet, præter illam mappam quæ adhæret lapidibus, debet habere aliam desuper, quæ tam lõga sit quòd quasi vsque ad terram ex vtraque parte descendat, super quam palla iterum collocetur, quæ sit adeò longa & lata quod quasi totum altare desuper cooperiat, super quam est corporale collocandum. Cum autem ista fuerint replicata, debet haberi aliquod grossum coopertorium ad totum cooperiendum altare. Cogitandum est etiam ei quod habeantur aliquæ reliquiæ in vasis pulchris & decentibus, vel arcellis, & cruces & imagines competentis decoris, & de his aliqua sunt ponenda in festis maioribus super altare ad ornatum. Debet etiam habere curam quod ampullæ, piscinæ, pelues, & alia vasa & vtensilia, camisiæ, albæ, pallæ & tobaliæ & altarium corporalia, & manutergia, & cætera omnia linea in vsus altarium vel ministrorum sic frequenter lauentur, quòd semper inueniantur munda & nitida, & præcipuè ea quæ sunt circa altaria. Corporalia verò & panniculi pro abstersione calicum, & manuum post vltimam ablutionem, lauanda sunt separatim ab alijs, & lotio in piscinam sacram mittenda. Cum autem consumpta fuerint vetustate, comburenda sunt, & cineres in eandem piscinam mittendi.

Circa custodiam rerum.

Ad ipsum etiam pertinet cum de nouo ponitur in officio, facere memoriale de numero calicum, librorum, paramentorum, & omnium huiusmodi quæ sunt valoris notabilis, & sunt ab eo custodienda. Et cauere debet ne perdatur aliquid de istis, sed potius secundum eius industriam augmentetur. Et cum absoluitur, successoribus per memoriale debet rationem reddere de prædictis. Debet etiam

cauere vestimentis & paramentis à putrefactione & corrosione, interdum ad ventum & calorem exponendo, non in locis humidis, sed siccis, & à tineis conseruando. Debet curam habere quòd diffuta resarciantur, & læsa in aliquo, siue vasa, siue vtensilia, & huiusmodi, reparentur diligenter. Vetusta & minùs vtilia quæ possunt vendi, de licentia vendantur, & eorum pretia in aliqua meliora mutentur. Item debet oblationes omnes Ecclesiæ recipere, & diligenter custodire, & eas procuratori integrè reddere, vel necessaria pro sacristia de illis procurare, & residuum eidem procuratori, si quid fuerit, reddere, vel in alios vsus expendere, secundùm quòd Prior duxerit ordinandum. Pro receptione verò & custodia horum solent interdùm haberi trunci in Ecclesia, vel pixides clausæ desuper, cum modicis aperturis, vel alia huiusmodi apta ad securam reseruationem. Sunt etiam habenda aliqua armaria & arcæ fortia, & apta ad custodiam rerum, vel in sacristia, vel extra in loco securiori, vel vtrobique. Et sacristia debet esse fortis in ostijs, fenestris, & clauibus, in qua etiam, propter rerum custodiam iacere potest cum vno socio vel duobus, cùm locus ad hæc aptus fuerit: & hoc, si Priori videbitur expedire.

Circa Ordinarium.

Ad eundem pertinet scire benè Ordinarium totius officij, vt per eum quandoque Fratres rectificentur de aliquibus quæ requirũt, & ea quæ in eodem scripta sunt præter supradicta ad eum pertinentia, vt in cineribus in capite ieiunij, & ramis in die palmarum, & similibus solicitè exequatur. Debet etiam habere curam quod Ordinariũ de ministris & Missa maiori & alijs habeatur in sacristia, vt Fratres per huiusmodi scripturam certificari possint, cùm de aliquo dubitant de prędictis. Summas quoque & tractatus magistrorum de officijs, Ecclesiæ debet procurare libenter cum poterit, vt in sacristia inueniantur. Postremò, quia in magnis conuentibus difficile est omnia supradicta ab vno executioni mãdari; tamen cùm socius ei datus fue-

rit de consilio Prioris, possunt supradicta sic per eos diuidi, vt vtroque sciente quid ad se pertineat, nec confidente de alio in his quæ ad se pertinent, fiat ordinatius vniuersa.

De Officio Lectoris. Cap. XI. Circa Doctrinam

OFficium boni Lectoris est conformare se capacitati auditorum; & vtilia, & expedientia eis vtiliter, & intelligibiliter legere: opiniones nouas refugere, et antiquas & securiores tenere: ea quæ non benè intelligit nunquam dicere: à fastidiosa prolixitate, quę accidere solet ex nimia repetitione eiusdem, aut ex inuolutione verborum, vel ex alijs causis, cauere semper. Dare operam, vt ex lectionibus suis proficiant auditores, aut circa veritatem librorũ, aut circa quęstionum vtilium intelligentiam, aut circa aliqua quę possint ad morum ędificationem esse: literã tantũ legere, relicta multitudine eorum quę dici possunt ad singula: quòd auditores sub eo proficiant ad sciendũ Bibliam, & historias, & sententias, maximè lectiones, aut omnes, aut saltem vnam continuare libenter. Tempore verò vacationum, et in alio tempore, libenter legere debet aliquid Fratribus aliquibus in camera, qui habiles ad proficiendum in studio reputantur. Dubitantibus verò & interrogantibus de aliquo, debet benignè, & charitatiuè satisfacere, prout potest & scit. Cum verò exigente intelligentia & vtilitate auditorum, interdum expedit disputare, eligenda est ab eo materia vtilis & intelligibilis, maximè si sit disputatio inter minùs peritos. Vt autem melius & fructuosius officiũ exequatur, debet studere diligenter, & pręcipuè in scriptis, quę communi iudicio meliora reputantur. Et vt melius possit vacare studio, ab alijs occupationibus debet siue in domo, siue extra eum potest, salua obedientia subtrahere se libenter. *Circa vitam.*

Item ad ipsum pertinet, vt sicut alios præcellit in sciẽtia Diuina, ita & in exemplo totius sanctitatis & virtutis, præcipuè humilitatis, patientiæ, & sobrietatis. Debet etiam animare alios sermonibus, collationibus fraternis ad omnem religionem & obedientiam specialiter, & iuuare

effi-

efficaciter prælatos. Item ad prælatos semper pacem habere debet, & reuerentiam dignam, & cauere ne perturbatores vel discoli, vel indisciplinati apud eum refugium inueniant, vel fauorem. In refectorio vel choro debet libenter esse cum potest, & à capitulo vel Completorio nunquam sine magna, & euidenti necessitate remanere. Dispensationes verò in ieiunijs & abstinentijs (cum non indiget) aut nunquam, aut rarò, & cum difficultate recipere; cũ verò recipit, caueat ne in infirmitorio, vel hospitio, occasione eius fiat aliqua dissolutio, aut in vigilijs aut superfluitatibus, aut inordinatis locutionibus, & similibus. Item nomine Magistri vel Lectoris quantum in eo est, non debet permittere se vocari, sed solum nomine fratris. Cùm habuerit, debet se ad socium habere non sicut dominus, sed sicut socius & frater, nec permittere debet quod ei faciat seruitia, quæ non solent alijs fratribus fieri, vt est facere lectum suum, discalciare eum, & similia. Debet etiam cauere ne camera sua sit in occasione dissolutionis, aut ex vigilijs, aut ex frequentibus ibidem collocutionibus, vel conuenticulis, vel clamoribus, vel huiusmodi alijs. Item non debet verecundari quin libenter quærat ab alijs dubitationes suas, immò quandocunque occurrunt notare debet diligenter, & cum inuenerit à quo possit edoceri, quicunque sit ille, quærere debet humiliter, & audire & retinere diligenter. Debet etiam procurare quantum in eo est, quod habeat aliquem sublectorem, qui legat interdum cum hoc requirit multitudo vel vtilitas auditorum, & eidẽ charitatiuè in omnibus assistere debet. Porrò monitiones emanantes à capitulis circa lectores debet diligẽter retinere in memoria, & seruare. Licentijs verò generalibus de loquendo vel remanẽdo à choro, & similibus, non debet vti propria auctoritate, & ad libitum suum, sed prout Priori visum fuerit, & causa rationabilis requirit. Postremò vero, vt Deo & prælatis, & fratribus sit acceptũ eius obsequium, non debet se reddere difficilem ad legendum, vel quærere in hoc aliquid, quod sapiat vanam glo-

riam, vt est legere in maioribus conuentibus, vel anhelare ad habendum licentiam in solemnibus studijs, vel ferre grauiter, si de modo legendi in aliquo corrigatur, sed bono animo debet implere quicquid à suis maioribus fuerit ordinatum, & se corrigere libenter in his quæ fuerint sibi dicta corrigenda.

De Officio Magistri studentium. Cap. XII.

Circa studium in genere.

OFficium Magistri studentium est habere zelum & curam specialem de studio promouendo, modis omnibus quibus potest. Et ideò debet habere in memoria ea, quæ scripta sunt in Constitutionibus & ordinationibus quæ emanauerint vel emanant, quotidie à capitulis vel generalibus vel prouincialibus, à Priore prouinciali, vel Visitatoribus circa studium, & dare operam vt diligenter seruentur. Ipsius etiam est notare diligenter & suggerere amotiones, quas reputat expedire fieri fratribus, pro studij promotione in domo. Debet quoque solicitare Priorem & maiores, vt procurentur libri vtiles pro conuentu, negligentias verò Prioris & fratrum circa studium Priori prouinciali & Visitatoribus referre fideliter, & super his accusare eosdem, vel in domibus proprijs, vel mittere accusationem ad capitulum prouinciale: interdùm procurare etiã & pro posse suo laborare, quòd necessaria ad studium, scilicet cellæ aptæ, atramentum pennæ, sepum pro tempore ad lumen, & similia sine defectu habeantur in domo, & fratribus cum his indiguerint, ministrentur. Ipsius etiam est habere solicitudinem quod habeantur scholæ competentes, & aptæ in fenestris & sedibus, & cõtra pluuiam benè munitæ. Et vbi veniunt sæculares, debet prouidere quod recipiantur & collocentur honorificè iuxta exigentiam sui status.

Circa Sermones.

Item ipsius interest iniungere Sermones qui solent in capitulo fieri in omni festo nouem Lectionum, nisi legatur in scholis, & in capite ieiunij, & in vigilia natalis Domini, &

in

in alijs casibus emergentibus,sicut est tempore capitulorũ Prouincialium vel Generalium,& quandocunque in casu aliquo sunt faciendi. Non sunt autẽ ad huiusmodi sermones passim admittendi extranei,nisi vbi interesse voluerit competens multitudo;& hoc de licentia,& cũ scientia Prę-lati,& debet dici illi,qui facturus est sermonem , quòd extranei debent adesse,& in hoc casu non iniũgãtur sermones alicui,nisi tali de quo credatur,quod sit idoneus ad laudabiliter proponendum. Porro sermones qui fiunt in Generali,vel Prouinciali Capitulo,debet iniungere de licentia & scientia maioris Pręlati. Extraneis verò non debent huiusmodi sermones iniungi,nisi de scientia & voluntate Prælati. Cum autẽ contingit pertransire Cardinalẽ, vel Legatum,vel Episcopum magnæ literaturę, vel Magistrũ aliquem in Theologia,vel alium magnę authoritatis virum, & prædicatione exercitatum,vel Ministrum fratrũ minorum Generalem,vel Prouincialem,vel aliquem de Ordine nostro Priorem,vel Lectorem,vel fratrem alium in prædicatione famosum,debet cum Prælato conferre, si sit horum aliquis inuitandus ad prædicandum fratribus in capitulo,aliqua die,& fiat quod ei videbitur faciẽdum. Huiusmodi verò sermones capituli fieri solent, vel post Matutinas, cum sunt noctes prolixæ,vel post Primam cum hora illa non est in alijs occupata,vel post Nonam tempore dormitionis diurnæ,vel alia hora secundum ordinationẽ Prioris,in qua fratres possunt cõmodius interesse. Pertinet verò ad ipsum pulsare hora competenti pro sermonę huiusmodi. Cum autem horam variari contigerit, debet in prę-cedenti capitulo,si hoc sciuerit,prælato dicere,vt fratribus prædicatur. Debent autem huiusmodi sermones fratribus tam tempestiuè iniungi,vt se de modico tempore non valeant excusare. Debet etiam dirigere fratres maximè iuniores,indicando in quibus libris inuenire possint opportunas materias ad prædicandum,& magis vtiles ad salutẽ audientium:& diligentiam adhibere,quòd tales libri in domo habeantur,aut procurentur,quibus fratres magis pro-

fice-

ficere valeant,& circa hoc frequentius sollicitare Priorē, aut alios, ad quos spectabit prouidere. Vnde cum aliquis frater se excusat à faciendo sermone sibi iniuncto, nec apparet rationabilis causa præter solam ignauiam, nō debet esse facilis ad relaxandum eum; sed omnino vrgere, & omnem operam polliceri. Si autem imminente die prædicationis, appareat ei quod debeat esse defectus sermonis ex causa quacunque, debet rogare prælatum, vel aliū ad hoc idoneum, quòd suppleat hunc defectum, vel ipsemet suppleat: & ille qui defectum huiusmodi facit, suo tempore, vel in ipso die sermonis in capitulo corrigatur. Si autē aliqui fratres adeò sunt inepti, quòd non speretur quòd vnquam possint habere modum prædicandi, non oportet quod sit nimis importunus istis, ad iniungendum sermones. Ipsius etiam est præmonere fratres, quibus iniunguntur sermones, vt caueant à prolixitate sermonū, interdum iuxtà eos sedere, vt cum nimis prolōgant sermones, faciat eis signū. Cum autem aliquid reprehensibile dixerint in sermone, debet ipsa die hora competenti charitatiuè ostendere fratri, vt aliàs caueat circa illud; vel si melius ei videbitur & fructuosius, antequam sermo fiat in conuentu, præuidere quid ibi sit dicendum, & blandè corrigere, siquid displicuerit, ne fortè frater concionaturus animum despōdeat. Porrò Sermones ad populū in villa, vel extra, debet alij, cui Prior iniūxerit imponere, & annexa illi officio exequi, vel ipsemet, vbi propter paucitatem fratrum, hoc ei committitur à prælato.

Circa Collationem.

Circa collationes, quæ fieri eius opera diligentia inter fratres solent, aduertat imprimis quod ad eas non sunt admittendi extranei siue seculares, siue religiosi alterius Ordinis, nisi essent adeo familiares, quòd in defectibus fratrum, si quos ibi viderent, credatur eos non esse scandalizandos. Tam verò circa collationes priuatas, quam circa publicas disputationes, ad eum spectat suggerere Priori admonitiones, quas in capitulo faciat fratribus,

ad

ad hoc vt bene se habeant & religiosè in omnibus prædictis. Item ad ipsum pertinet conuocare fratres aliquo signo ad collationes in loco apto ad hoc, secundum ordinationem Prioris, & hoc semel vel bis in septimana, vel frequentiùs, vbi vel quando non sunt lectiones. Facienda est huiusmodi conuocatio cum signo ad hoc determinato, vel post Nonam, binæ refectionis tempore, vel post Vesperas tempore ieiunij, vel inter comestionem, & Completorium in Quadragesima, vel alia hora in qua fratres commodiùs possint interesse secundum voluntatem Prioris. In huiusmodi autem collationibus solet interdum recitari aliqua quæstio determinata in scholis ab illo cui fuerit iniunctum; vel recitari aliqua ab aliquo qui eam præuiderit, ex iniunctione sibi facta, & post recitationes, fratres qui volunt opponant recitanti, & ita exerceant se opponendo & respondendo. Vel solet ab eo quæri aliquid de lectionibus vel questionibus auditis à fratribus, vt videatur de profectu eorum. Vel solent fieri collationes de moralibus, vel de certa aliqua materia, vt de Euangelio, vel de Epistola, vel de summa de vitijs & virtutibus, vel de casibus & similibus: Ita quòd quilibet frater sciat de quo titulo debeat recitare, vel de quolibet, ad voluntatem cuiuslibet, & ab illis qui non sunt adhuc sufficientes ad maiora, saltem aliqua notabilis authoritas recitari. Solet autem interdum ordinari, quod vnus chorus dicat vna vice, & alius alia vice; vel certis fratribus iniungi quod faciant collationem, alij in vna die, alij in alia die, & sic de alijs. Et de modis istis quis seruetur, fiat cũ consilio Prioris, quod melius videbitur. Fratres autem qui non faciũt quod debuerint, vel in aliquo offendunt, vel si falsum dicendo, vel authoritatem aliquam non bono modo assignãdo, vel confusè, vel prolixè loquendo, vel ibidem clamosè cõtendendo, vel aliàs quoquo modo reprehensibiliter se habendo, debet ibidem verbis corrigere, cum humilitate, & curialitate, & de excessibus grauioribus suo tempore in capitulo accusare. Cum verò sunt intermissæ aliquando col-

lationes, & debent resumi, debet hoc prædici in capitulo præcedenti, & ordinari quomodo fiant.

Circa disputationem.

Item ipsius interest instare, quòd fiant disputationes cũ expedit, vel quòd non fiant, vel rarò fiant, vel quando nõ est ad hoc Lector sufficiens, vel non sunt qui conuenienter possunt opponere vel respondere, vel non creditur quod sequatur inde notabilis vtilitas propter statum auditorũ. Cum autem fiunt, debet conferre cum lectore, quòd fiant de vtili materia. Debet ante prædicere fratribus tẽpestiuè, de quo fieri debet disputatio, vt sibi prouideant; & docere, in quibus scriptis, & vbi possint de illa materia inuenire. Debet autem semper iniungere alicui, vt sibi prouideat de respondendo, si necesse fuerit, ne sit in hoc vnquã defectus. Debet autẽ iniungere fratribus, qui sunt ad hoc idonei, quòd semper in omni disputatione sint parati opponere in aliquo, & quòd sibi in hoc prouideãt illi, qui sine præuisione ad hoc sufficere non putantur. Non debet autem aliquis incipere, opponere, vel respondere in scholis, nisi prius ei hoc impositum fuerit, vel licentiam habuerit. Extranei verò quando veniunt ad disputationes, honorãdi sunt, vt cedatur eis ab omnibus cum volunt opponere, & inuitentur ad respondendũ; & si malè dicunt, non confundantur, nec contendatur cum eis, & caueatur ab eorum offensa. Porrò si quis vel frater, vel lector in disputando in aliquo reprehensibiliter se habuerit, debet eum super hoc suo tempore in capitulo proclamare. Si autem aliquis notabiliter in disputatione se habeat, & nõ speretur de eius correctione, debet ei imponere silentiũ extra scholas in aliquo loco charitatiuè, vel suggerere Priori quòd hoc faciat in capitulo publicè, vel priuatim, si magis visum fuerit expedire.

Circa Lectiones.

Item ad ipsum pertinet conferre cũ fratribus, quot lectiones, & quæ sint Lectiones legendæ, & ad illud, quod ei visum fuerit vtilius, inducere Lectorem. Vbi verò est studiũ solemne, vel magna multitudo fratrũ, vel aliorũ auditorũ

debet

debet procurare, si potest, quòd habeatur aliquis frater, qui legat extraordinariè tempore vacationũ, & in diebus vacationum, quibus non legit lector, vel non disputat. Itẽ quòd vbi nõ est Lector, saltem sit aliqua lectio leuis, vel de historijs, vel de aliqua summa, vel similibus, & si aliqui sũt iuuenes habiles ad proficiendum, habeant aliquẽ Lectorem in Grãmaticalibus, vel Logicalibus, & similibus, prius super hoc licentia impetrata. Item debet procurare, quòd fiat repetitio Lectionum semper, vel per eum, vel per aliũ, vel per alios, vel modo per istum, vel modo per alium, vel vna lectio per vnum, alia repetatur per alium, prout ab ipso, vel à Priore fuerit ordinatum. Fratres verò qui proficiunt, & non sunt multum prouecti in scientia, & maximè iuniores, sunt cõpellendi repetitioni huiusmodi interesse.

Circa profectum fratrum in studio.

Item ad ipsum pertinet gerere solicitudinem circa fratres omnes & singulos, quomodo se habeant circa studiũ, vel qui frequentant scholas, collationes, disputationes, repetitiones: vel qui non libenter in cellis resident, vel sunt vagi, vel qui student, in quo student, qui habent voluntatẽ proficiendi in studio, & qui nõ curant, qui student ordinatè, & qui confusè, qui circa vtilia, qui circa curiosa, qui libenter audiunt, vel interrogant quod nesciunt, & qui non: & quicquid circa hoc, & similia inuenerit reprehensibile in aliquo, studeat emẽdare, modò per admonitiones secretas & charitatiuas, modò per accusationes in capitulo, & modis alijs, quibus poterit diligenter. Cum autem fuerint aliqui in Conuentu, de quorum profectu in studio multũ speretur, & sunt benè morigerati, debet laborare, vt detur eis occasio, & adiutorium ad proficiendum in studio, iuuãdo eos ad hoc, in quibus potest per se, & innotescẽdo hoc maioribus, intercedendo pro eis, vt mittantur ad studia meliora, aut parcatur eis ab alijs occupationibus, vt fiant eis aliquæ recreationes (si fuerint debiles) vt habeant aliquas licẽtias ab officio remanẽdi: & similia, quæ possunt ad promotionem valere prædictam. [*Hæc ferè omnia ad officiũ*

Regentis pertinent iuxta constitutiones nostras distinct. 2. cap. de studentibus.

De officio Librarij. Cap. XIII. *Circa armarium.*

OFficium Librarij est habere curam, vt potest, quod habeatur bonus locus pro Libraria & securus, & benè aptus contra pluuiam & intemperiem, & copiam habẽs boni aeris pro libris custodiendis. Armarium autem, in quo libri reponuntur, debet esse de lignea materia, vt melius custodiantur à putrefactione, vel nimia humectatione: & habere multa intermedia, & distinctiones, in quibus reponantur libri, & scripta diuersarum facultatum, & diuersi libri, & huiusmodi eiusdem facultatis separatim, & non confusè, cum signationibus debitis factis per scripturam, quæ applicanda est vnicuique interstitio: vt sciatur vbi inueniatur quod quęritur. Debet autem ipse custodire clauem huiusmodi armarij, seu librarię, & aperire, & claudere tempore suo: & habere cellam pro studio (si locus est aptus) in ipsa libraria: vel de propè, vt citius inueniatur, cum quæritur pro aliquo negotio ad suum officium pertinente.

Circa libros.

Itẽ ad ipsum pertinet habere chartam, in qua sint scriptiones libri conuentus, & cum augmẽtantur, vel minuuntur, scribere vel abradere in charta illa, sicut fuerit faciendum. Huiusmodi autem chartam debet tradere successori suo cum dimittit officium, & accipere à prædecessore cũ assumit officium de nouo, vt sic semper possit reddi ratio de libris cum exigitur à prælato, ne per obliuionẽ eos deperire contingat. Ipsius etiam interest habere curã, quòd per se, vel per alium secundum ordinationem Prioris reparentur, cooperiantur, & benè ligentur, & signentur in vno quoque volumine in tergo cuiusmodi libri, vel liber sit, vel cuius scriptum, vel scripta contineantur in illo, et in principio cuiuslibet ponatur titulus huiusmodi: Iste liber est talis conuentus fratrum Prædicatorum. Et si fuerit dignum quòd dator libri in memoria habeatur, addatur, et dicatur, quem dedit talis pro anima sua. Debet etiã dare operam,

ram, quod libri communes sub eo augmententur, acquirēdo eleemosynas ad hoc aliquas cum potest, vel à nouitijs cum intrant, et habent libros aliquos, vel laborando, quod de libris fratrum decedentium aliqui ad vsus communes applicentur, & modis alijs, quibus poterit diligēter. Item debet apponere curam, quòd libri qui non habentur in omni genere facultatum habeantur. Cum habētur aliqui duplices vel triplices, de quibus fratres nō multum indigent, retentis melioribus alij cum licentia vēdantur, & pretium in alios vsus librorum, qui non habentur, conuertatur: & idem fiat de veteribus, vel aliàs parum valentibus. Item semel in anno, vel bis, debet omnes recolligere, & ad locum idoneum reportare, cum socijs ad hoc sibi deputatis ad vertendum, & ad videndum ne aliquis perierit, vel ne aliquis à vermibus destruatur. Quòd si aliquē inuenerit deesse, debet diligenter laborare quod reinueniatur. Si autem aliquis læsus fuerit in aliquo, debet apponere curam quòd reparetur, & cauere in anteà ab his, quæ libris inuenerit nocuisse. Et cum viderit aliquos libros de armario otiosos, debet illos ad armarium reportare. Item ad ipsum pertinet prouidere, quòd in aliquo loco silentij & apto, sit aliquis pulpitus magnus, vel plures, in quibus ligentur aliqui libri, quibus frequentiùs fratres indigent cū habentur, vt est Biblia glossata in totum, vel in parte, Biblia sine glosis, Summæ de casibus, Concordantiæ, Interpretationes, Decreta, Decretales, Distinctiones morales, Sermones varij de festis, de Dominicis per totum annum, Historiæ, Sententiæ, Chronica, Passiones, & Legendæ Sāctorū, Historia ecclesiastica, & similia multa, vt communitas Fratrum in promptu possit illa habere. Armarium verò sic debet apertum tenere certo tempore, vel esse iuxta eum, vel in ipso, vt qui volunt aliquid in transitu videre in alijs libris qui sunt in eo, vel aliquem habere ad horam breuem, possint copiam eorum de facili habere.

De officio Examinatorum. Cap. XIV.

OFficium Examinatorum est reddere cautos fratres, qui aliquem volunt examinari, quòd nō pręsentent aliquem, de quo certum sit, quòd non sit sufficiens, ne fiat ei, qui talis est, confusio pro nihilo. Illos etiam de quibus veràciter constat per certos testes, vel facti euidētiam, vel famam publicam, quòd sunt benè sufficientes, non oportet examinare, sed referre Priori huiusmodi certitudinem. Cum autem de aliquo propter dubium fuerit examinatio facienda, non expedit quòd fiat cum aliqua solemnitate, vel acerbè, sed ita vrbanè, quod ipse qui examinatur, quòd sit examinatus plenariè non aduertat; quod fiet quādo diuisim, vel etiam simul examinatores eundo per hortū, vel alibi loquuntur latinè cum eo, modò de rumoribus mundi, modò de rebus impertinētibus ad scientias, modò de scientia aliqua inquirendo, in qua studuit, & quantum, & vbi, & sub quibus Magistris, & sic intrando quasi insensibiliter ad inquirendum aliquid de scientia in qua studuit, & modò transferendo se ad alios rumores, modò reuertendo ad propositum. Magis autem attendēdum est ad ingenium, ad facundiam, ad aptitudinem ad addiscendum, & ad bonam dispositionem ingenij naturalem, quam ad hoc quod multa audierit & diu. Possunt etiam examinare illos, qui sciunt scribere, imponendo eis, quòd faciant aliquam literam de aliqua materia, quam dent eis quasi ad videndum quomodo sciunt scribere, & tunc possunt ex modo dictādi, aliquid perpendere de sufficiētia illius. Possunt etiā inquirere si sciunt cantare & legere, vt si in huiusmodi sūt excellentes, possit faciliùs cum eis in alia insufficientia dispensari. Potest autem sufficiens quo ad scientiam reputari quicunque talis est, quòd ex bono ingenio, & alijs bonis naturalibus, & ex scientia iam acquisita, vel ex alijs quæ apparent in eo, potest æstimari quod possit Theologiā addiscere, & apud fratres proficere, ad hoc vt possit tantum intelligere de scripturis, quod possit fieri prędicator, vel cōfessor securus. Veruntamen secundum statum, & indigentiam

prouinciarum,vel conuentuum,& abundantiam vel penuriam literatorum in natione, faciliùs sunt aliqui recipiendi in vno loco,quam in alio, & possunt secundum modũ patriæ,alicubi aliqui sufficientes iudicari,qui alibi insufficientes reputãtur. Porrò inquisitio de moribus sic cautè est facienda,vel à socijs,vel à notis,quòd ipsi non aduertãt propter quid fiat. Huiusmodi autẽ inquisitio fieri debet maximè circa vitia quæ sunt quasi naturalia, & inseparabilia, vt innata iracundia,ebrietas; vel à debilitate naturæ prouenīens,vel à vitiosa consuetudine,dispositio ad furiositatem vel malitiam,vel percussionis,vel huiusmodi perpetrãdis, & de receptione talium & similium, de quorũ correctione vix spes habetur,summopere est cauendũ. Si verò post examinationem de sciẽtia & moribus huiusmodi,videatur Examinatoribus,quod indubitanter recipi debeat examinatus sic à conuentu, possunt ante quàm plus procedatur, inquirere leuiter de illis impedimentis recipiendorũ, quæ in constitutionibus sunt expressa,nè fortè in vanũ vlterius procedatur,si tale aliquod habeat propter quod nullo modo sit recipiendus. De omnibus autẽ quæ inuenerint, debent Priori & conuentui relationẽ facere fideliter,nec zelo receptionis,& repulsionis, in partem aliquã declinare.

De officio Circatoris. Cap. XV.

OFficium Circatoris debet imponi tali fratri,qui sit zelator religionis,& maturus & industrius ad cognoscẽdum ea,quæ sunt religionis,vel contrà,non præceps in zelo suo. Huiusmodi ergo officium est circuire per totã domum,& per omnes officinas,& in Ecclesia exteriori,& vbi fratres solent confessiones audire,vel loqui, vel morari cũ exterioribus,& per omnia alia loca infra ambitũ clausuræ exterioris,semel vel pluries in die,præcipuè cũ viderit expedire,specialiter post prandium tempore dormitionis,& notare si alicubi inuenerit in quocunq; loco aliquid fieri ab aliquo fratre,siue maiore,siue minore,quod sit contra religionem,vel debitam honestatem. Præcipuè autẽ debet circuire post vltimũ signum,vel cum lumine,cum profun-

da nox fuerit, vel sine lumine, cum adhuc dies sit, per hospitium, & infirmitorium ad videndum si sunt adhuc in locutionibus, vel aliquibus dissolutionibus fratres aliqui, & per ostia singula claudenda, ad videndum vtrum sint benè clausa. Et tempore Matutinarum interdum per dormitorium & cellas, ad videndum si aliqui remanserint in locis istis. Ipsius etiam interest prouidere ne aliquod ostiũ faciat inquietudinem tempore ventoso, & ponere repagula in ostijs, & fenestris, cum fuerint reponenda. Cum autẽ pluuia superinundat, debet citò succurrere in locis, in quibus maximè nocere potest, & præcipuè circa libros. Si aliqui remanserunt in lectis, vel si dicũt Matutinas qui remanent de licentia loco & tempore debito, vel si qui habent licentiam causa studij, vacãt studio tunc, vel reuertuntur ad lectos. Verùm non est eius singula circumeundo corrigere, sed notare, & memoriæ commendare, & proclamare proclamandos in capitulo, & referre grauiores dissolutiones & magis inusitatas prælatis, vt maius apponant consilium: & tempore visitationis Prouinciali, vel alij visitatori statum domus quo ad religionis obseruantiam pleniùs indicare. Potest tamen aliquod leue verbum dicere interdum, vel signum aliquod facere in trãsitu, ad dissolutiones aliquas compescendas, & præcipuè post vltimum signum vel tempore dormitionis diurnæ. Ad ipsum etiã pertinet diligenter notare, si clausura domus sit bona, si bona ostia, si bonæ claues vbique, & si quid in his emendãdum fuerit pro hoc instare apud prælatos frequenter. De claudendis verò ostijs aliquibus vel clauibus ostiorũ aliquibus custodiendis, et accipiendis, et reddendis, facere debet prout Prior ordinauerit. Porrò si conuentus adeò magnus fuerit, quod vnus circator non sufficiat, debent assignari duo, vel plures, et ita inter se diuidere officium per loca et tempora, quod nihil ex mutua confidentia negligatur. Si autẽ circatorem recedere contigerit ad breue tẽpus, debet alicui vices suas committere. Si ad lõgum tempus, debet ad memoriam reducere prælato, quod alicui vices suas impo

S. nat

nat vsque ad suum regressum. Item Prior et Supprior pos-
sunt et debent interdum huiusmodi officium exercere, nō
obstāte quòd sit alius circator, cū eis videbitur expedire.

De Officio Custodis dormitorij. Cap. XVI.

CVstodia dormitorij solet iniungi fratribus per septi-
manas in tabula, vel alicui cōuerso, seu clerico, qui ad
alia minus vtilis inuenitur, potest iniungi simpliciter. Hu-
iusmodi autem officiū est claudere, & aperire dormitoriū
suis temporibus. Cum autem post vltimum signū, vel se-
cundam mensam tempore dormitionis fuerit claudendū,
debet facere custos aliquod signum modicū cum claui-
bus parum antequam claudat, vt si qui adhuc extra sunt
intrare festinent. Verū si fuerint hospites fratres, debet in-
uestigare vtrū fuerint expediti, & si sic, ꝓpter eos nō opor-
tet amplius expectare. Si autē nō fuerint expediti, & intra-
re debēt dormitoriū, potest aliquantulū expectare, & signū
eis facere quod festinent. Ad eū etiā pertinet claudere &
aperire fenestras communes dormitorij, & cellarum, & ca
merarum, etiam proprias singularum in absentia fratrum
cum fuerint aperiendæ, causa aeris vel pluuiæ, vel caloris,
vel frigoris, vel venti, vel alicuius inquietudinis & huius
modi. Ipsius etiam interest prouidere ne aliquod ostium
faciat inquietudinem tempore ventoso, & ponere repagu
la in ostijs & fenestris cum fuerint reponenda. Cum autē
pluuia superinundat, debet citò succurrere in locis, in qui-
bus maximè nocere potest, & præcipue circa libros. Defe-
ctus autem circa ostia, & fenestras, & claues, & repagula,
& cooperturam dormitorij, cellarū, camerarum, & domo-
rum aliarum, et viarū si quæ sunt his annexæ, debet signi-
ficare Priori, et instare vt emendentur. Itē ad ipsum perti-
net prouidere de oleo in lampadibus dormitorij, et came
rarum, et vijs inter hæc, et accendere, et extinguere hu-
iusmodi lumina tempore suo. Item ipsius est si aliquæ im-
munditiæ inueniantur in cameris quæ sunt abstergendæ,
vel dormitorium sit scopandum, vel cellæ, hoc per se face-
re, si potest commodè, vel cum alijs adiutoribus sibi datis

Item debet habere curam,quod sic semper sit aptatũ dormitorium,quod si quos intrare contigerit,nihil ibi videãt, quod eorum offendat aspectum. Et debet aliorum negligentias in huiusmodi supplere, faciẽdo circa hæc, quod fieri debet,et ipsos super huiusmodi negligentijs in capitulo proclamare. Itẽ si fuerint plura ostia in dormitorio,debet habere locum ad sedendum,vel studendũ propè illud, per quod communiùs est ingressus sæcularium de die, et alia si fuerint claudendà claudere. Iuxta introitum verò illius ostii debet esse campanula parua, in qua faciant illi, qui introducunt extraneos, vel ipse si prasciuerit ingressũ istorum, signum,si illi fratres omiserunt facere signũ,vt fratres qui sunt in dormitorio,vel in cellis hoc audito,caueãt ne apud eos aliquid videãt, quod eorũ offendat aspectũ, & in quo malè ædificentur. Ipse etiam debet esse solicitus ne per illos,qui sic intrant, vel etiam occasione aliquorũ operum,libros aliquos,vel res alias deperire cõtingat. Itẽ causa seruandi dormitorium securum vel saluum,potest remanere à Matutinis,vel aliis horis,vel à prima mensa cum necesse fuerit, & Prior duxerit ordinandum. Si verò non hoc fuerit visum Priori,nihilominus cũ vadit ad horas, vel ad mensam,debet habere curã,quòd claudantur quæ claudenda fuerint,vel ponatur ad custodiã alius loco sui. Notare quoq; qui aliqua reprehensibilia habent,vel faciũt circa lectos,& cellas suas,& ipsos in capitulo proclamare. Fratribus verò,qui circa se sunt negligentes, aut in coopertorijs,aut in cussinis,aut in lecti commoditate aliqua,& similibus,compati debet,& procurare quòd eis meliùs prouideatur.

De Officio Portarij. Cap XVII. Circa statum Portarij.

CVstodia portæ debet iniungi tali fratri cõuerso,vel clerico,si potest haberi, qui sit ætate prouectus, religiosus,aspectu gratiosus,& in actibus serurus cõtra omne vitium,discretus in sensu,prudens in responsis,dulcis in affectu;qui nullum multiplicibus interrogationibus fatiget,nullũ dura responsione,aut iniuriosa vel rustica collocutione

cōmoueat, qui scādalizatos sciat placare, & oēs cū eo moram aliquam contrahentes, vel eidem se applicātes, verbis & factis ædificare sufficiat. Hic debet habere locū aliquē aptum iuxta portam intrinsecus, in quo cum non habeat aliam operationē, operetur aliquid, si est cōuersus, vel legat, vel scribat, vel aliud honestum faciat, si est clericus. Nō autem debet esse vagus, sed ibi continuè residere, nisi fortè ex causa rationabili interdum declinet, & alium vel socium, si habet loco sui ponat. Cum autē alibi eū declinare oportet, & nullus ibidē remanet, sic debet ostium firmare, quod nullus ante suum introitum possit intrare. In hoc quoq; loco, cum sociū non habuerit, poterit tempore dormitionis diurnę manere, propter aduenientes, vel vigilare, vel paululū dormitare, & in nocte à Matutinis remanere, nisi per Priorem aliter fuerit ordinatū, videlicet vt de die dormiat; & aliquis sit in loco illa hora pro eo: & hoc idē seruetur de remanendo à prima mensa, & collatione, hoc addito, quòd cum comedit in secunda mensa, ordinetur, qui tunc portā custodiat loco eius. Si autem sociū habuerit fratrem, tunc per septimanas possunt diuidere quis de die lectum intret, & in prima mēsa comedat, & intersit collationi communi. Si verò fuerit sæcularis socius, tunc secundum ordinationem Prioris fiat de dormiēdo de die, & comedendo in prima mensa, & de coueniēdo ad collationem communem, ita quod socius semper portā custodiat cū ipse fuerit absens. Porrò ab horis diurnis, & Missa semper remanere potest, si fuerit conuersus, & Missam audire in mane priuatam, antequam in suo officio eum oporteat occupari. Si autē fuerit clericus, eodē modo ab horis potest remanere, nisi propter paucitatem fratrum sit eius pręsentia interdum necessaria, & semper Missam audiat conuentualem, vel priuatam, ita tamen quod in his casibus aliquis sit in porta loco eius. Si fuerint duo fratres ad portā, tunc si sunt ambo clerici, vel vnus, semper clericus vnus sit in missa maiori, si potest alius competenter supplere, quæ tunc circa portæ custodiam sunt agenda.

Item ad eũ pertinet habere curam de portis, per quas est ingressus ad curiam exteriorem, & ad claustrũ claudendis, & aperiẽdis suo tempore; & claues vel seruare, vel tradere illi seruandas, de quo Prior ordinauerit. Si aliqui de nocte pulsauerint ad intrandum, vel exire voluerint, debet inuestigare causas, & cum difficultate, & non sine licentia speciali tunc alicui aperire.

Item cum aliqui clerici vel religiosi, vel peregrini trãseuntes petunt hospitium vel comestionem, debet vel vrbanè ostendendo paupertatem domus, vel consuetudinẽ contrariam, vel procurare quod petunt, erga illos ad quos pertinet, si fuerint personæ dignæ, vel de scandalo, si nõ fiat timeatur. Cum autem aliquæ personæ recipiuntur ad comedendum ad portam intus, vel extra, debet gerere curã de ministrando eis charitatiuè & mundè quod fuerit ministrandum, & curialiter licentiare cum fuerint expediti. Item ipsius est cum omnibus, qui cum eo resident, vel moram contrahunt, aliquid loqui de Deo, & cauere, ne quis scandalizatus recedat ab eo. Item cum videt aliquos per domum discurrentes, debet eos pacificè & curialiter reuocare. Eos verò, qui quandoque intrant sine licentia, & non consueuerint licentiari ad intrandum, debet similiter pacificè & mansuetè inducere ad egressum. Cum pulsatur ad portam, citò debet adesse, & per fenestram paruam aliquam, quæ semper debet esse in ostio, antequam ostiũ aperiat, respicere personam pulsantis; & si fuerint tales quas non oportet introduci, vt mulieres & viles personæ, debet eis satisfacere sicut poterit in his, quæ petunt, sine introductione. Cum autem introducendi fuerint, si sunt personæ excellẽtes, ducat eos ad capitulum, & aduocet illos fratres qui fuerint aduocandi. Si fuerint personę mediocres, remaneant propè portam, & ibi aduocentur ad eos, qui fuerint aduocandi. Si verò Prælati vel Religiosi, primò ducãtur ad Ecclesiam ad orandum, quàm ad capitulum. Si verò fuerint fratres extranei, ducantur ad Ecclesiam, & quæra-

ra-

ratur qui det eis benedictionem,& significetur statim hospitum receptori. Si verò persona fuerit excellens, vt Episcopus, vel Abbas,vel vir nobilis,magnus amicus fratrũ, vel similis,dum venerit ad domum fratrũ, debet hoc indicare Prælato,etiam si non petatur ab eis. Item in recipiendo aduenientes,debet habere modos diuersos secundum differentiam personarum; omnes quidem in primo occursu, debet affabiliter recipere & iucundè,si verò fuerint religiosi,cum humili inclinatione & reuerentia. Si Episcopi, vel Abbates excellentes,cum maiori humiliatione, vel osculando manus,vel flectendo genua,secundum morem patriæ. Si fratres minores, vel nostri extranei,vel magni familiares, cum summo gaudio & charitate magna. Si fuerint Principes,vel sublimes in statu sæculari,cum magno honore,tam per se,quàm per alios fratres ad hoc idẽ per ipsum inuitatos. Debet etiam habere magnam solicitudinem de cognoscendis familiaribus fratrum,vt cũ venerint,nullus defectus fiat circa eorum receptionẽ, & debet fratribus qui non cognoscunt eos,eorum notitiã dare,& Prælatos incitare ad ostendendum eis omnem familiaritatem & humanitatem in hospitio,& in alijs quibuscũque. Item in vocando fratres ad portã,debet seruare modum,qui à Prælato fuerit ordinatus. Ordinant autem Prælati quandoq; ex causa,quod aliqui fratres nunquam vadant ad portam,aut nunquam ad mulieres,aut nunquã ad talem vel talem personam,aut nunquam nisi prius dicatur eis,talis aut talis vocatur à tali:quãdoque autẽ dant licentiam aliquibus,vt confessoribus, vel alijs, qui possint ire quandocunq; vocantur:de alijs volunt vt non vadant sine licentia speciali,primò quæsita à portario,nõ à fratre, vel è contrario ab ipso,non à portario. In his ergo & similibus obseruare debet domus consuetudinem, & ordinationẽ Prioris. Item ipsius interest notare fratres,qui in aliquo excedunt circa portam,aut nimis loquendo mulieribus,frequenter & leuiter veniendo & morando in porta, aut qui duros se exhibent ad veniendum ad confessionẽ,

& similia, & referre Prælatis, vel proclamare interdum, vel facere proclamari eosdem. Siquis etiam sit defectus in feris, in portis, in clauibus, & repagulis pertinētibus ad suum officium, debet hoc indicare Priori, & instare quod emendetur. Porrò si duo vel plures fuerint portarij, debent onera & officia ita inter se diuidere, quòd in spe alterius, alter defectum non faciat, sed fiant omnia plenè & ordinatè.

De Officio Depositariorum. Cap. XVIII.

CVstodia Depositorum solet imponi duobus vel tribus Fratribus, discretis & securis, quorū quilibet debet habere clauem vnam de loco depositi, nec alii cōmittere, sed apud se diligenter custodire. Isti autem debent habere curam quòd locus depositorū sit ita firmus & securus in omnem euentum, quòd nec ab interioribus nec ab exterioribus, possit aliquatenus temeraria manus ad depositum aliquod vnquam extendi. Porrò in recipiendo deposita, cauere debent ne vnquàm recipiāt aliquod depositum sine licentia speciali vel generali, nec deposita recipiant, quæ secundū Constitutiones nostras recipi non debent, nisi fortè ex dispensatione Prælati expressè facta super hoc interdum ex causa. Item securius est quod semper illud quod recipitur, recipiatur signatum, vel clausum quàm aliter, quia in rebus quæ sunt in pondere, numero & mensura, si aliter reciperetur, videretur secundum iura quod periculum transiret apud depositarium, & non apud deponentem remaneret, & ideò si periret, posset agi contrà depositarium sicut de cōmodato. Item debet in aliquo memoriali subscribi cuius sit depositum, & quid inde deponens ordinauerit, de reddendo sibi vel alii, vel quod inde sit faciendum, si cōtingeret non repeti, vel deponentem mori. Item sole interdùm per chirographum, cuius vna pars sit apud deponentem, alia apud depositariū, ordinari de deposito, secundùm voluntatem deponentis, de modo reddendi: licet istud, secundum iura non reputetur multum efficax ad aliquod probandum. Item cauendum

est

est depositariis, ne vnquam aliquid accipiant de deposito, nec etiam pro mutuo, sine voluntate deponentis, nec depositarius tenetur super hoc in contrariũ obedire Prælato. Item depositum semper reddi debet secundum formam traditam à deponente, nisi in casibus quatuor exceptis à iure. Primus est, cum quis gladium deponit, & furens repetit. Secundus, cum deponens fuerit deportatus, nam bona eius tunc in publicum deferuntur. Tertius est, cum fur deponit & repetit, sed repetitio domini cum fure concurrit. Quartus, cũ fur rem furtiuam deponit apud illum à quo surripuit. Et sciendum quia si res deponitur præsente Prælato & capitulo, tenetur Ecclesia illa de deposito, aliter nõ, nisi solus ille vel illi apud quos deponitur, vt Sacrista, Thesaurarius, & huiusmodi. Cum autem redditur depositum, semper sub bono testimonio reddi debet, propter calumnias euitandas, quæ nasci possent si aliter fieret.

De Officio Procuratoris. *Cap. XIX.*

PRocurator licet versetur circa temporalia, tamen quantæ virtutis debeat esse, debet considerari ex verbis beati Benedicti, de statu Cellerarij (qui apud nos Procurator vocatur) sic loquentis. Cellerarius monasterii eligatur de congregatione sapiens, maturus moribus, sobrius, non multum edax, non elatus, non turbulentus, non iniuriosus, non tardus, nõ prodigus, sed timens Deum, qui in congregatione sicut pater curam gerat de omnibus; sine iussione patris nihil faciat, quæ iubentur custodiat, fratres non contristet. Si quis frater ab eo fortè irrationabiliter aliqua postulat, non spernendo eum contristet, sed cũ humilitate, malè petenti deneget, animam suam custodiat, memor semper illius Apostolici præcepti. Qui benè ministrat, gradum bonum sibi acquirit. Infirmorum, infantũ, hospitum, pauperumque cum omni solicitudine curam gerat, sciens sine dubio, quod pro his omnibus in die iudicii rationem redditurus est. Omnia vasa monasterii cunctamque substantiam ac si altaris vasa sacrata conspiciat, nihil ducat negligendum, nec auaritiæ studeat, nec prodi-

gus sit, aut extirpator substantiæ monasterii, sed omnia mẽsuratè faciat secundùm iussionem Abbatis sui. Humilitatem autem super omnia habeat, & cum ex substantia non est quòd tribuatur, sermo bonus responsionis porrigatur, vt scriptum est: Sermo bonus super datũ optimum. Omnia quæ ei iniunxerit Abbas, ipse habeat sub cura sua, à quibus eum prohibuerit non præsumat. Fratribus constitutam annonam sine aliquo typho vel mora offerat, vt nõ scandalizentur, memor eloquij Diuini, quid mereatur qui scandalizauerit vnum de pusillis istis, expedit ei vt suspendatur mola asinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris. Si congregatio fuerit magna, dentur ei solatia, à quibus adiutus & ipse æquo animo adimpleat officium suum. Horis competentibus dentur quæ danda sunt, & petantur quæ petenda sunt, vt nemo perturbetur, neque contristetur in domo Domini.

Circa actus multiplices.

Ad huius officium pertinet recipere omnia quæ dantur domui, vel procurantur, vel obueniunt quoquomodo, nisi quando fortè Prior in aliquo aliter interdum duxerit ordinandum. Item facere & soluere omnes expensas quæ fiunt in domo, nisi fortè circa Sacristiam, vel opera, vel alia huiusmodi Prior aliter ordinauerit. Item recitare fideliter beneficia omnium capitulo. Item computare de omnibus coram Priore & Suppriore, & fratribus consiliariis, quotiens ipsis visum fuerit, & debet habere proprium scriptum, in quo recepta & expensa solicitè scribat quotidie, ne per obliuionem aliquid omittatur; in quo etiam statum domus quo ad ea quæ debentur eidem, diligenter, & per singula apertè describat. Item ipsius interest emere omnia quæ emenda sunt tempore suo, vt ligna, oleum, coriũ & similia quæ solent emi. Similiter vendere si qua vendenda fuerint, de his quæ sub manu eius sunt, vt bladum interdum, vel vinum superfluum & huiusmodi. Item cum instat tempus ad procurandum in aliquo, vel quærere, debet suggerere Prælatis tempestiuè, quod ordinent de fratri-

tri-

tribus ad hoc mittendis. Cum autem aliqua quæsita fuerint, debet habere curam qualiter apportentur, & apportata qualiter in locis debitis reponantur, & conseruentur. Item debet habere solicitudinem generalem, ne aliquæ res ex mala custodia depereant, vel malè tractentur, ne fiant superfluitates in hospitio, vel in infirmitorio, vel alibi & ea quæ remanent diligenter recolligātur: quòd officiales particulares, vt seruitor hospitum, seruitor infirmorū, coquinarius, refectorarius, & similes, officia sua diligenter faciant, & ad hæc videnda interdum discurrere debet per officinas, & supplere defectus eorum, & super huiusmodi facere proclamationes in capitulo. Item ipsius est habere specialem curam quotidie de cōuentu, & hospitibus, si fuerint procurandi, & de pitantijs, secundum possibilitatē domus, & Prioris ordinationem faciendis. Circa horam verò prandii debet semper visitare coquinam, & si res non sunt paratę, facere differri pulsationem cimbali. Et cum viderit expedire, vel causa hospitum, vel conuentus, vt iuuet in coquina, vt melius fiant omnia, potest à prima mensa remanere. Ad ipsum autem pertinet tēpore minutionis generalis, vel particularis, tempore rasuræ, tempore lotionis pedum vel capitum cōuentus, tempore ignis faciēdi propter frigus pro conuentu, cogitare & prouidere de necessariis ad hoc, & pro ministris ad hoc necessariis requirere Prælatum, vt eos assignet, vel in tabula pronūcientur. Itē debet habere curam de cognoscendis amicis fratrum, & familiaribus, & cum ad domum veniunt, eos honorificè & deuotè recipere & tractare. Licet autem sine licentia generali vel speciali nihil dare debeat, tamen debet cōsiderare, quibus expediat aliquando aliqua seruitia fieri, vel de fructibus horti, vel de mittenda aliqua pitantia, vel faciendo aliquam remunerationē pro seruitiis exhibitis, vel in domo à gartionibus, vel extrà ab aliquibus pauperibus, licet gratis, & similia, & suggerere Priori, quod bonum videbitur in hac parte, & cum licentia eius facere quod fuerit faciendum. Circa gartiones debet habere diligentiam, vt

vi-

videat qui valent, qui inutiles, qui fideles, qui necessarij, qui superflui, qui religiosi, qui irreligiosi, qui suspecti, qui securi sunt, & quod ei videbitur bonum de abijciẽdis, dẽ retinendis, de recipiendis de nouo, suggerere Priori, & cũ consilio & licentia eius facere quod fuerit faciendũ. Itẽ ad ipsum pertinet iuxta posse suum procurare per se, & per alios vtilitatem domus in testamentis, & alijs modis, quibus poterit, iuxta modum qui fuerit consuetus in domo.

De Officio Consiliariorum. Cap. XX.

QVædam modica freque͂ter oriuntur in religione, quę Prælatus potest sine cõsensu aliorum expedire. Quædam verò sunt adeò magna, quod nullo modo debent sine consilio conuentus expediri: quædam verò media, ad quæ expedienda solent assignari fratres aliqui à conuentu, de quorum consilio, quæ huiusmodi sunt expediantur, ne vel conuentus in huiusmodi nimis fatigetur, vel Prælatus pro suo libitu faciens ista, minùs sapienter procedat. Debent ergo ad hoc assignari, si possibile sit, fratres qui bonæ sint discretionis, exercitati in agendis, amatores boni, in sensu suo non nimis abundantes, authoritatis competentis, & qui Dei spiritum habere credantur. Porrò ad horũ officium pertinet audire cum Priore, Suppriore, & Procuratore computationem, & scire statum domus in his quæ habentur, & quæ debet domus. Item dare consilium circa ædificia, circa officiales creandos, vel absoluendos, & mutandos, circa fratres ad Ordines promouendos, circa missionem fratrum & combinationem, vel causa prædicationis, vel quæstus, circa familiam recipiendam, vel abijciendam, vel sustinendam, circa prouisiones in necessarijs emendis vel procurandis, circa distributionem librorum fratrum defunctorum, & similia, in quibus necessariò non requiritur de iure consensus conuentus. Porrò in apponendo sigillum conuentus aliqua litera vel charta, in alienatione, vel emptione rerum immobilium & mobilium in magna summa, in receptione fratrum, & similium, in qui-

quibus requiritur de iure consensus capituli, cauere debent ne dent consilium sine licentia, & cum scientia conuentus, nisi fortè super his commissionem habeant à conuentu, sed referre debent talia ad conuentum.

De Officio Eleemosynarij. Cap. XXI.

Circa petitionem eleemosynæ.

ELeemosynarius dicitur, qui habet petere eleemosynam. Porrò ad istud officium debet poni talis frater conuersus, qui sit securus contra omne peccatum, affabilis in verbis, amabilis, & honestæ conuersationis inter homines, qui sufficiat aliqua verba ædificatoria simplicia interdum dicere, prudens in obseruando quid & quando, & qual iter, & à quibus petere debeat, nõ importunus notabiliter in petendo, nec tædiosum se reddens hominibus, nec de fructu sui laboris, & industriæ superbiens inter fratres. Ad huiusmodi officium pertinet esse solicitum qualiter cautè & religiosè meliùs possit procurare eleemosynas pro fratribus, siue in pane, siue in pitantijs, siue pro hospitibus, siue pro infirmis, siue in denarijs, siue in alijs rebus secundùm morem patriæ, & ordinationem Prioris. Quod autem in pecunia acquirit, debet secundum ordinationẽ Prioris vel in pane vel in alijs necessarijs expendere, vel procuratori tradere. Debet autem sibi familiares acquirere, qui eum & domum iuuent, & dirigant interdum in procurando aliquas eleemosynas de testamentis, vel alijs eleemosynis. Item eundo per villam, non se debet à socio separare, maximè cum aliquam domum intrat, & cauere debet ne vnquam cum mulieribus longas collocutiones habeat, vel frequentes, sedens cum eisdem. Vbi autem est consuetudo quod petitur eleemosyna panis, clamãdo pro fratribus, debet sub nomine Prædicatorum, & non alio. Ad magnates autem cum transeunt, non debet pro eleemosyna accedere, nisi priùs habita collatione cum Prælato. Et cum accedit, debet explorare modum curiæ illorum virorum, videlicet vtrum in propria persona soleat ab eis peti eleemosyna, vel ab eleemosynarijs suis, vel alijs de curia

ria sua,& consuetudinem curiæ seruare. Item cùm fratres habent aliquid mandare,vel explorare aliqua,quæ per eos expediri possunt,& procurari in villa,debent hoc libenter expedire,ne discursus per alios oporteat multiplicari.

Circa largitionem eleemosynarum.

Porrò ad largiendam eleemosynam communem secundum possibilitatem domus, solet frater aliquis assignari, vel idem qui habet petere eleemosynas, aut alius qui sic pius in compatiendo,mansuetus in tolerãdo improbitates & molestias petentium,discretus in distribuendo,solicitus in congregando quæ fuerint largienda. Ad huius officiũ pertinet recolligere debito tẽpore in refectorio, in procuratione,in hospitio,in infirmitorio,in coquina,tam cõuentus,quàm infirmariæ,in domo familiæ, & vbicunque solet in domo comedi,ea quę remanent ad eleemosynam pertinentia,& seruare mundè & honestè in vasis proprijs ad hoc deputatis,in loco honesto vsq; ad tempus distributionis. Ea verò, quæ in infirmitorio colliguntur,in quibus aliquid de carnibus,vel brodio carniũ potest inueniri, sic debet semper separare & custodire, & dare alicubi in villa, non in porta,secundũ consilium Prioris,ita quod nunquã aliquid mixtũ de istis inueniatur in eleemosyna cõmuni. Eleemosyna cõmunis secundum morem patriæ,& ordinationem Prælati,debet vel certis personis dari, vel communiter ad elemosynã venientibus ad portam, certis diebus & horis,& locis ad hoc assignatis. Cũ autem datur ad portam,cauere debet,ne ingerentes se improbè, vel tumultũ facientes percutiat,vel asperis verbis corripiat, sed cũ omni patientia eos ordinatè,& pacificè faciens residere,ministret charitatiuè quod habet,& verbis dulcibus consoletur eos. Si qui verò inter istos veniunt, qui videantur magis reuerendæ & verecundæ personæ,ad partẽ eos segreget ministrans eis honorabilius quod poterit,& à verecũdia ipsis caueat prout potest. Infirmis verò,& magis miserabilibus, abundantius prout potest aliquid debet dare. Item debet solicitè curare,ne ea quæ debent in eleemosy-

na dari, per negligentiã pereant, vel in vsus alios trãsferan tur. Diligẽter etiam debet considerare, si sit aliquid in domo, siue legumina, siue herbæ in horto, siue alia quæcunque non sint necessaria fratribus, & instare apud Prælatum, quòd huiusmodi in eleemosyna largiantur.

De Officio Refectorarij. *Cap*. *XXII*.

Circa mensam conuentualem ordinariam.

AD Officium Refectorarij ponendus est frater clericus vel conuersus, qui sit industrius, & diligens ad faciendum honestè, quæ huiusmodi requirit officium. Porrò ad ipsum pertinet præparare mensam tempestiuè ante comestionem decenter & mundè, & sic plene in ea singula ponenda collocare, quòd seruitores non habeant ponere nisi pulmenta, salsas, & pitantias. Proinde debet à principio aptare mappas, ponere panem, & vinum vbi vsus est vini, vel in singulis vasis pro singulis fratribus, vel in vase vno pro multis secundum consuetudinem, & scyphos. [Itẽ sal & aquam in tot vasis quòd competenter possint habere qui voluerint. Item coclearia, cum fuerint apponenda aliqua ad quæ sunt necessaria. Item candelas cum decentibus cãdelabris cum cęnatur, vel fit collatio tardè, tot quot sufficienter illuminent vnumquemque. Sic autẽ aptandæ sunt mappæ, quod à parte anteriori remaneat tantùm de mensa nudum, quod vasa pro vino, pro sale, pro aqua, pro candelabris, & ossa fructuum, & paraturas pomorum, & huiusmodi inutilia remanentia, ibidem valeant collocari, ne mappã deturpent. Alia verò prædicta quæ super mappam collocantur, debẽt cooperiri de parte mappę dependente, super illa replicata honestè, quousq; fratres sedentes partem illam replicent super genua. Debet etiam habere curam quod tempore magni frigoris quando Prior dederit licentiam, vt stupha refectorij calefiat (vbi est vsus stupharum) vel vbi non est vsus huiusmodi, carbones accensi habeantur in refectorio in patellis congruis deferendis per seruitores, in aliquo vase, vel in aliquibus aqua calida, vinum calidum pro illis qui voluerint vinum suum

ca-

calefacere. Debet etiam expeditè in solo caputio, & frequenter circuire per mensas ad videndum si deest aliquid alicui de communi, vel si quis aliquid dimittit, illud reportet, vel det alij, qui non habuerit. Si qui verò fuerint fratres, qui propter infirmitatem vel alia de causa, de licentia vtantur aliquibus alijs quàm communibus, vel aliter paratis, debet esse solicitus circa illos, vt fiat sine defectu, prout Prior duxerit ordinandum. Et debet circumeundo coram Prælato se præsentare frequenter, ad videndum si quid dixerit ei faciendum. Cum aliquis frater tardè venit, & non audet intrare sine licentia, ipsius est petere pro eo licentiam, & prouidere de loco, si fortè sedes omnes fuerint occupatæ, & eidem ministrare, vel seruitoribus hoc suggerere. Si autem aliquos extraneos contingat in refectorio comedere, tunc magis debet esse solicitus, ne ibi videant aliquid quod eos minus ædificet, & secundùm eorum statum magis curare de eis, & Priori reducere ad memoriam, si vult eis mittere aliquid, vel vult eis aliquid melius ministrari, in pane meliori, vel alijs quibuscunque. Porrò ea quæ remanent, & recolliguntur de mensa, quæ non deferuntur ad coquinam, ipsius est seruare, & sequestrare, seorsum ponens ea quæ pertinent ad eleemosynam, & illa quæ possunt iterum Fratribus dari, & illa quæ magis competunt familiæ vel operarijs, quando sunt tales quibus prouideatur in cibo, vel in huiusmodi vsus alios reseruare. Cæterùm cum Fratres conueniunt solùm causa collationis, vel in die Parasceues ad refectorium, non sunt mappæ ponendæ, nisi solùm ea, quæ pertinent ad horam illam & diem.

Circa mensam extraordinariam.

Item ipsius est seruire nouitijs, & illis, cum quibus dispensatur vt bis comedant tempore ieiunij, & certo tempore ad hoc facere signum, & præparare ea quæ fuerint præparanda sine defectu, & ministrare illis prout à Priore fuerit ordinatum. Si autem aliquos fratres cum licentia contingat præoccupare horam comestionis causa egre-

grediendi, vel post vtramque mensam venire, & comedere in refectorio, debet istis seruire, & altare ipsis, & ea quæ conuentus sunt eisdem ministrare. Si aliquis extraneus ibi de licentia comedat, debet eidem seruire & ministrare, secundum statum personæ suæ, & familiaritatem ad fratres, plus vel minùs. Debet autem cum tanta disciplina & religione se habere in omnibus, ne occasione officij frangat silentium cum aliquibus, nec clamet altè pro aliquo negotio, nec ad fenestram coquinæ tumultuose, nec multum nisi de necessarijs loquatur. Benignè autem, & mansuetè se habeat ad omnes, & charitatiuè, & hilariter seruiat, & faciat quæ fuerint facienda. Caueat tamen solicitè, ne alicui vel in mensa ordinaria, vel extrà ministret, nisi quæ secundum ordinem fuerint, nec ministrare permittat. Et licet ab acceptione personarum sit ei cauendum, tamen nouitijs & magis indigentibus debet ostendere ampliora viscera charitatis.

Circa domum procurationis, siue dispensam.

Item ipsius est habere domunculam iuxtà refectorium, quæ dicitur Domus procurationis, vel dispensa, quam debet mundam habere, & sic aptare modis diuersis in fenestris, in perticis, & in armarijs, & in archis, & similibus, quòd cōmodè possint ibi seruari & collocari, quæ sunt ibi seruanda vel reponenda. In hac verò debet seruare panem, & ministrare per totam domum vbicumque fuerit ministrandus, hoc seruato moderamine, quòd in infirmitorio, meliorem infirmis ministret, vbi varietas panis habetur. In hac etiā debet seruare caseos, fructus, & cępas, & huiusmodi, quę sibi traduntur à Procuratore, vel quotidie, vel certis diebus, secundùm eius ordinationem ministranda. In hac etiam debet seruare mappas, canistros, vtensilia necessaria ad suum officium, nisi fortè in refectorio reponantur in alio loco apto. Tempore quoque comestionis vel collationis instante, debet de cellario vinū apportare ad hanc, & si temperatum non fuerit, temperare, & inde in refectorio ministrare, vel tradere seruitori-

bus ministrandum. Ibi etiam debet in certo loco reseruare ea, quæ pertinent ad eleemosynam, quæ de refectorio colliguntur, vt eleemosynarius inde accipiat tempore opportuno.

Circa lauatorium, & munditias, & alia quedam.

Item ad ipsum pertinet prouidere de aqua in lauatorio, & ipsum lauatorium frequenter mundare, & mundum seruare. Item de manutergijs in claustro prouidere, & illa frequenter mundare, & interdum alicubi remouere certa hora, propter aduenientes ea deturpantes. Item debet prouidere quòd mappæ de refectorio lauentur & mundetur tempore congruo, & quòd iustæ, & lagenæ, & cyphi pro sale, & aqua, & vtensilia, & cætera omnia quæ ad refectorium pertinent, lauentur, tergantur, & munda seruentur, & refectorium & procurationis domus scopentur, & ab araneis, muribus & huiusmodi immunditijs lauentur, vel purgentur sæpe, & diligenter prout requirit necessitas. Cum autem magnates comedunt in refectorio, debet prouidere quòd semper pulchras mappas & honestas, cyphos & scutellas et coclearia, et huiusmodi habeant in mensa sua: insuper pulchra manutergia debet habere, quæ ante eos ponantur cum comedunt, et alia similia, quæ eis apponantur in manuum lotione. Debet quoque solicitare coquinarios, vt sic tempestiuè parent omnia, quòd facto signo in Ecclesia; omnia sint parata, & ipso audito & inquisito vtrum sint omnia parata, sine mora debet cimbalum pulsare, si omnia sunt parata, ne fratres ociosi expectent. Et huiusmodi mora similiter cauenda est in pulsando cimbalum ad collationem post signum factum in Ecclesia. Ad ipsum etiam pertinet habere curam quod sedes aptæ habeantur in claustro, in quibus sedeant Fratres post manuum lotionem. Cum autem aliquid aptandum fuerit in refectorio, vel extrà, vel aliqua iemundanda vel reficienda circa ea quæ pertinent ad officium suum, debet pro his instare solicitè erga procuratorem, vel Prælatum, si negligens fuerit procurator.

Cum autem scit aliquos extraneos debere comedere in refectorio, vel debere enxenia deferre, vel aliàs intraturos, debet Priorem cautum reddere, ne aliquos sedere in terra permittat: quod si aliqui sederint iam, & alij debeant superuenire, debet hoc Priori dicere antequàm aliquos intrare contingat. Debet quoque semper vel certis horis sic adstare in refectorio vel circà, quod cum necesse fuerit possit facilè reperiri, præcipue vbi magnus est cõuentus, & multæ occupationes circa refectorium occurrunt. Vbi verò propter paucitatem Fratrum modica sunt agẽda, debet cum circa refectorium non est occupatus, in alijs occupari libenter.

De officio seruitoris mensæ Cap. XXIII.

Circa primam mensam.

SEruitor seu seruitores primæ mensæ, audito signo post horas in Ecclesia facto, debent festinè ad refectorium ire, & remota cappa in caputio solo remanentes, iuuare refectorarium in faciendis quæ ad eum pertinent circa illam horam, si fortè illa non compleuit. Pulsato vero cimbalo debent incipere ponere scutellas, incipiendo à mensa Prioris, præcipuè vbi est magnus conuentus, nisi fortè propter magnum frigus & muscas interdum dimittat, & si necesse fuerit aliquos de Fratribus qui manus iam lauerint, ad adiuuandum se in hoc aduocare. Facta autem benedictione & residentibus Fratribus, scutellas quæ positæ non fuerint ponant, vel si nullæ positæ fuerint festinè & maturè easdem apportare debent, incipiendo tunc ab inferioribus. Collocatis verò primis scutellis sine mora longa apportare debet quicquid est iterũ apportandum ante remotionem primarum scutellarũ, ita quòd si salsa fuerit apportãda separatim ab alio, cum ferculo illo vel ante apportetur. & idem est obseruandum in tertio vel vltimo ferculo, si fuerint apportanda in comparatione ad precedens. Cum autem communiter videntur fratres expediti de pulmento vel alio ferculo, tunc primò debent illud communiter remouere, cauentes ne remoueant ali-

quid à conspectu fratris, qui illud non elongauerit à se, & amplius non videatur curare de illo. Ipsorum etiam est circuire cum aliud non habent facere, ad videndum si deest aliquid, vel aliquis aliquid dicere velit. Appropinquante autem fine primę mensę, cum omnia, vasa in quibus ministratur apportauerint ad coquinam, debent fructus si qui fuerint suprà in canistris, vel alijs vasis decentibus, & paraturas fructuum, & testas ouorum, & nucum, vel huiusmodi, & inutilia in alijs vasis decentibus recolligere separatim, & ad procurationem deferre. Tandem, cùm fratres communiter cessant comedere, in sportis vel alijs vasis honestis recolligere panis pecias, quę supersũt. Attendendum autem est eis in omnibus, quòd disciplinatè se habeant, & maturè incedant, ne in frangendo silentium, vel clamando, vel tumultuando ad fenestram coquinæ, vel contendendo cum aliquo, vel frangendo, vel effundendo aliquid, aliquem scandalizent, & præcipuè cũ extraneos contigerit interesse. Circa quos magis debent esse soliciti, & tanto plus quantò fuerint honestiores, vel excellentiores personæ. Ipsorum etiam est tempore comestionis primæ mensę curam habere de ostijs, & fenestris claudendis, & aperiendis, prout fuerit opportunum, & de catis, & de huiusmodi animalibus excludendis. Cum autem plures sunt seruitores scripti, vbi propter paucitatẽ fratrum vnus tantum sufficit, debent inter se ordinare, quod vnus interdum cõmedat, & alter seruiat vicissim. Porrò ad seruitores secundæ mensæ pertinet quod egresso conuentu de refectorio ipsi remaneant, & ibidem gratijs redditis remotis cappis parent mensam, in qua debẽt comedere qui comesturi sunt in secunda mensa; & ipsis seruiant portando & reportando, & alia faciendo quæ dicta sunt suprà de seruitoribus primę mensæ. Si autem aliqua superfuerint in mensa, quæ non pertinent ad eleemosynam, si possunt iterum dari fratribus, illa debent colligere & ponere separatim: quæ omnia facienda sunt post secundam mensam, si fortè illa durante non habuerint ad

hoc

hoc tempus. Si autem istis factis adhuc durante mensa tempus fuerit, debent in cyphis tergendis, vel in alijs ad adiutorium refectorarij pertinentibus occupari; vel si fratres voluerint, & eis vacauerit, legere aliquid submisse. Finita verò secunda mensa, debent facere de remanentibus in illa, sicut suprà dictum est de reliquis primæ. Tempore verò ieiunij debēt mappas & omnia (prçter cyphos) remouere de mensa in prandio, & in suis locis reponere similiter semper in cœna. Cum verò bis comeditur, debent mappas post prandium in mensis dimittere vsque ad cœnam replicatas decenter.

Circa collationem.

Ad seruitores verò pertinet primæ mensç audito signo in Ecclesia pro collatione conuenire, & iuuare refectorariū in his quæ ad collationem pertinent, & seruire in collatione. Seruitores verò secundç mensæ seruire debent illis, qui post conuentus recessum à collatione immediatè habent bibere, & iuuare si necesse fuerit refectorarium, in his quç tunc habet facere si potest breuiter absq; completorij amissione. De scribendo verò seruitore vno vel pluribus in mensa, debet fieri prout Prior ordinauerit, considerata paucitate vel multitudine Fratrum.

De Officio Lectoris mensa. Cap. XXIV.

AD officium verò Lectoris mensæ pertinet prouidere diligenter lectionem, non solùm quò ad punctuationes & modum accētuādi, sed etiam quò ad scientiam vt sciat sensum eorum quæ dicuntur, & vt sic etiā ibi proficiat in addiscendo. Cum autem de aliquo dubitat siue quò ad sensum, siue quò ad modum legendi, debet recurrere ad glossas & postillas, vel ad fratres, per quos possit instrui, & maximè ad correctorem mensæ. Cum autem accipit benedictionem in prandio vel cæna, debet accipere de medio refectorij, in collatione verò de sede in qua sedet, facto signo à Prælato, vel hebdomadario (si Prælatus non fuerit præsens.) In prandio verò & cæna debet expectare quòd omnes resideant pacificè, antequam inci-

piat legere. In collatione verò postquam aliqui licet pauci conuenerint, potest incipere ad signum prædictum, vel sine signo illo, cum desunt illi ad quos pertinet illud facere. Debet autē se sic disponere in sede in qua legit, quod pro magna parte habeat vultum versum ad conuentum, si loci dispositio hoc permittat. Porrò in legendo debet cauere ne nimis submissè vel clamosè legat, nec nimis cursim, sed morosè valdè, & distinctè, & sonorè, & pausas faciat interdum competentes. Debet autem aurem apponere ad intelligendum si in aliquo corrigitur, & correctionem quæ fit à correctore, etiam si minus benè dicit, humiliter suscipere & exequi, dummodo manifestum errorē non dicat. Cum autem legitur de Biblia, debet sic incipere: *Talis libri, Capitulum tale*. dum incipit lectio in principio capituli. si autem incipit infra capitulum, debet sic incipere: *Talis libri Capitulo tali*. Cum incipit in principio alicuius libri, sic debet incipere: *Incipit liber talis*. Cum autem incipit in aliquo prologo; si sit vnicus prologus in libro illo, debet sic incipere: *Incipit prologus in talem librum*. Si verò multi, debet in primo sic incipere: *Incipit primus prologus in librum talem*, in secundo verò sic; *Prologus secundus in librum talem*, & sic deinceps. In Epistolis verò Pauli debet sic incipere: *Incipit argumentum &c.* posteà legere argumentum, deinde dicere: *Incipit Epistola talis*. Si autem legit homiliam, præmisso textu S. Euangelij, & præmisso, In illo tempore, & reliqua, & lectio S. Euangelij debet sic incipere; *Homilia talis*. Cum autem legit Euangelia & venit ad Passionem, debet transire vsq; ad resurrectionem. Vbi autem est consuetudo quod legatur tabula in mensa in festis maioribus, debet eam proui dere & legere circa finem mensæ. Cum vero finitur liber, debet sic terminare: *Explicit liber talis*. In legendo autem talem, vel talem librum, siue in comestione, siue in collatione, non debet aliquid propria authoritate facere, sed quod ei dictum fuerit à Correctore in mensa. Regulam debet legere prima die post Dominicam quan-

quando non contingit extraneos interesse in refectorio. Ad ipsum etiam pertinet habere curam de libro in quo legitur, custodiendo, & portando in refectorium & reportando. In terminatione verò lectionis debet aliquod signum tunc facere cum cera, vel speram superponere, vt sciat vbi debeat reincipere, vel ostendere successori, siue alij qui legerit loco sui. Cùm debeat extranei interesse, si non est talis Lector, qui consueuerit benè legere, debet alij magis idoneo ad legendum committere lectionem, vel rogare Prælatum vt hoc faciat, præcipuè cum illi extranei literati, & intelligentes reputantur.

De Officio Correctoris in mensa. Cap. XXV.

OFficium Correctoris in mensa est, ordinare cum prælato quid, quo tempore, siue in prandio siue in cœna, siue in collatione legatur. Ipsius etiam interest cum consilio prælati obseruare quando Fratres meliùs sunt in domo, tunc facere legere frequenter in anno, acta capitulorum generalium, & prouincialium, literas Magistri, & constitutiones, & notas aliquas de rubricis magis vtiles, & frequentiùs necessarijs secundùm iudicium Cantoris. In collatione verò & in cœna debet prouidere quòd legantur libri aliqui bonæ ædificationis, & frequentiæ historias, quæ retinere valeant continentes, vt sunt vitæ Patrum, libri collationum, & similes. In prandio verò & si frequentiùs Biblia est legenda, tamen possunt interdùm vtiles libri aliqui legi. In vigilijs verò, & Festis, & in diebus priuilegiatis, vt sunt dies rogationum, & huiusmodi, possunt legi Passiones, vel Homiliæ, vel sermones Sanctorum ædificatorij, & in die Parasceues solēt legi Treni Hieremiæ, vel sermones deuoti de Passione. Porrò ipsius est prouidere diligenter lectionem, & studium suum circa illa maximè applicare, & lectorem instruere cum petierit, vel etiam si ipse non petierit, preuenire eum in hoc, maximè cum in lectione occurrerit aliquid difficile, vel dubium in accentuando, vel pronunciando. Cum autem sedes sua nimis distat à loco lectionis, vel non est benè dispo-

ſpoſita ad intelligendum Lectorem, poteſt de licentia eligere locum alium ad ſedendum in refectorio, propinquũ Lectori ante faciem conſtituto. Cauendum eſt autem ei ne correctionibus nimis curioſis, ſeu inuſitatis vel minus vtilibus moleſtet Lectores vel auditores. Si autem contingat quod extranei literati debeant intereſſe, & Lector non reputetur multum idoneus ad legendum, prouidendum eſt ei quòd alius legat loco ipſius, & ſuper hoc Prælatum adeat. Cum verò aliquem Lectorem viderit frequenter circa aliqua deficere, debet his obſeruatis ad aliquem locum congruum ipſum aduocare, & ipſum circa defectus & ignorantias ſuas inſtruere charitatiuè. Vt autem quæ ad iſtud officium pertinent melius fieri poſſint, debet procurare, quòd habeantur in domo aliquę ſummæ de modo accentuandi, & pronunciandi, & ad grammaticam pertinentes, per quæ Fratres in legendo poſſint dirigi & corrector in corrigendo, et hoc debet corrector prout poterit procurare.

De Officio Infirmarij. Cap. XXVI.

INfirmarius dicitur qui habet curam generalem infirmorum, & infirmitorij. Debet autem ad huiuſmodi officium poni Frater qui ſciat eſſe patiens ad moleſtias infirmorum, & compatiens infirmitatibus & neceſſitatibus eorum; qui ſit dulcis eloquio, verbis conſolatorijs affluẽs, & prouidus, & diſcretus in procurandis, ſeruandis, & miniſtrandis neceſſarijs, nec tenax in diſpenſando neceſſaria, nec prodigus in conſumendo aliqua ſine cauſa. Ad huiuſmodi igitur officium pertinet, habere curam de omnibus quæ ad infirmitorium vel infirmos pertinent generaliter, vel in caſibus varijs, & emergentibus, quæ pro aliquibus haberi debent vel fieri, & prouidere de his quòd habeantur ſine defectu tempore opportuno.

Circa res habendas.

Proinde debet ſolicitudinẽ habere erga maiores quantum poteſt, quod habeatur infirmitorium ſanum & bonum; & bene diſpoſitum in officinis commodè aptatis, ſuf-

ficientibus, commoditate camerarum, & horto seu prato ad recreationem infirmorum, in quo etiam sint aliqua loca seu domunculæ, & arcæ, & armaria apta ad repositionem rerum omnium, quas ibidem seruare oportet; & quòd huiusmodi domus frequenter purgetur, & munda seruetur & reparetur, & reficiatur cum necesse fuerit diligenter. Debet etiam prouidere quòd habeantur ibidem competentia vasa, vel vtensilia, mappæ, cyphi, scutellæ mensæ communes, & singulares pro comedentibus in lecto, instrumenta & huiusmodi necessaria abundanter, circa coquinas, circa lectos, circa comestionem, circa medicinalia, balnea vel stuphas, circa minutiones, circa rasuram, circa lotiones pedum & capitum, circa potionandos, vrinalia quoque & sellæ pro impotentibus surgere & ire ad cameras communes, feretrum quoque & coopertoria propria, & alia necessaria pro mortuis, & loca apta ad lauandum mortuos & lauatorium commune pro manibus, & receptacula aquarum, quæ effunduntur interdum: libri quoque pro officio Diuino dicendo, & ad legendum interdùm pro consolatione, & ædificatione infirmorum, vt sunt, vitæ Patrum, & similes libri. Candelæ quoque & oleum pro lampade, & seruitores secundum exigentiam multiudinis, & secundũ conditiones infirmorum, & infirmitatum, procuranda sunt apud prælatum. Et cauendum ne extranei seruiant infirmis, sed fratres inuicem, vbi hoc potest commodè obseruari. Vbi ergo extraneos aduocari compellit necessitas, cauendum est ne aliqui ad huiusmodi recipiantur seruitia, nisi adeò familiares sint, quod fratrum secreta possunt eis reuelari securè. Ipsius est etiã, si nouit per se medicinam, vel alios medicos fratres vel extraneos, adhibere consilium medicinę, circa infirmos, & procurare quod fiat quod faciendum fuerit pro salute; ordinare etiam & prouidere quid quotidie comedatur, siue ab illis qui veniunt ad mensam communẽ, siue qui decumbunt, & habere solicitudinem quòd tam hoc quam medicinalia tempestiue & suo tempore

pore ministrentur, sicut requirit conditio & necessitas infirmorum. Necessaria verò pro expensis debet à procuratore recipere, vel aliter si Prior duxerit ordinandū & omnia computare, & in capitulo recitare, si qua specialia beneficia notabilia fuerint collata infirmis. Ipsius etiā interest frequenter visitare infirmos, & discurrere per coquinam & officinas alias, ad videndum si fiunt omnia quę fieri debent, & si quid negligentię inuenerit, corrigere debet, & cùm commodè potest apponere manum ad adiuuandum. Notare etiam si aliqua fiat dissolutio, vel inordinatio ibidem, & illud interdùm charitatiuè corrigere, & interdùm etiam prælatis referre. Interdum etiam in capitulo super huiusmodi proclamare. Si qua verò dicta fuerint in capitulo, quę ad infirmos pertineant, debet illa infirmis referre; & cum eorum infirmitates aggrauantur, Prelato in capitulo dicere, vt faciat orare pro eis. Mortuos quoq. de nouo, ipsi Prelato in capitulo ad memoriā, vt Fratribus recōmendentur reducere, & habere curam quòd per domos alias citò significetur per Vicarium.

Circa Infirmos.

Porrò cùm aliquis de nouo mittitur ad infirmitorium, debet eum cum omni charitate suscipere, & dulciter consolari, & secundùm suam necessitatem de eo solicitè cogitare, siue in assignando locum, & lectum, si expedit eum iacere in infirmitorio, siue de speciali seruitore si indiget, & alijs huiusmodi, quibus eius infirmitas noscitur indigere. Si autem commissum fuerit ei à Priore quòd curam habeat de ponendo Fratres in infirmitorio, debet esse solicitus de his quibus indigent, cum ei dicitur, vel aduertit, & eos præuenire antequàm petere illud cogantur. Cùm verò aliquis abutitur infirmitorio, sine causą rationabili ibi nimis morando, debet hoc cautè suggerere Prælato, vt ipse faciat quod circa hoc fuerit faciendū. Circa vero illos qui ex nimia humilitate, vel religione petunt licentiam recedendi antequam expediat eorum statui, debet etiam Prælatum cautum reddere, vel ipsemet

de-

debet esse cautus, si data est sibi potestas in huiusmodi licentijs concedendis, ne cedat eis sua religio in corporis notabile detrimentũ. Cùm verò nullus infirmus fuerit, debet habere curam de domo infirmitorij claudenda & custodienda.

De Officio Seruitoris infirmorum. Cap. XXVII.

SEruitor infirmorum dicitur qui deputatus est ad seruiendum infirmis, vel in communi quo ad illos qui veniunt ad mensam communem, vel singulariter alicui, vel aliquibus cùm decumbunt. Huius autem officium est sollicitum esse vt fiant omnia facienda ratione officij diligẽter, & suo tempore, pium esse ad infirmorum necessitates, patientes ad eorum molestias, consolationes charitatiuas verbis & factis impendere eis, & omnia quæ ad studium vel alias occupationes quæ de necessitate salutis nõ sunt, vel Ordinis, postponere propter huiusmodi pietates.

Circa communem Seruitorem.

Porrò qui deputati sunt ad seruiendum communiter omnibus, siue ad seruiendum in domo in qua comeduntur carnes, siue in domo recreationis, debent scire diligenter illud, quod supra notatum est circa officium refectorarij, & seruitorum primæ mensę vel secundę, circa mensas parandas, & seruitium ibidem faciendum, & remouenda, & recolligenda in fine, & munditias faciendas, & vtensilia & huiusmodi custodienda, & lauanda, & lauatorium & similia, & illa omnia quæ ex illis ad suum vsum pertinere videntur exequi diligenter. Debet autem in infirmitorio esse domus aliqua pro procuratione, vel duæ pro duabus prædictis domibus in loco vel locis idoneis, quarum vel cuius custodiam debet vel debent habere qui est vel qui sunt principales seruitores. Cum autem comestionis hora appropinquat, debet huiusmodi seruitor facere signum cum campana, quæ ad hoc debet apta haberi in infirmitorio, in loco idoneo, ad conuocandum fratres in infirmitorio comesturos. Cum verò conuenisse viderit, debet aliud modicum signum facere ad manuum

lotionem: quo facto sine aliqua expectatione eorum qui non venerunt, debet fieri benedictio. Si verò aliquid mittatur infirmis, debet cauere ne deferens introducatur, quousq; prouideatur quod nihil ibi videri possit, quod ipsum valeat scandalizare. Debet etiam prouidere quòd liber aliquis ædificatorius habeatur semper in promptu, in quo vel ipse quando non est in aliis occupatus, vel aliquis frater alius de comedentibus legere possit interdum in mensa si velit. Si verò mensæ fuerint mobiles, debet eas in fine reponere in loco suo. Expeditis verò omnibus quę ad comestionem pertinent, debet habere curam de claudenda domo in qua comeditur, si ibi lecti non fuerint in quibus aliqui iaceant, tempore & hora à Priore determinatis. Debet autem cum infirmario conferre in sero de his quæ agenda sunt pro infirmis, vel paranda, & innotescere ei de multitudine infirmorum, & conditionibus eorum, & cum multiplicantur vel minuuntur, vt sciat melius quid & quantum sit in crastinum præparandum. Ipsius etiam est accipere & apportare panem & vinum de refectorio & cellario, prout fuerit ordinatum, & cauere ne superflue apportentur, & ne ea quæ remanent pereant vel inutiliter consumantur, sed pro eleemosyna vel ad aliquos vsus, sicut ordinatum fuerit, diligenter seruentur. Debet etiam sæpe cum necesse fuerit visitare coquinam, & solicitare coquinarios, & eos iuuare cum potest, & ipsi indigent, vt meliùs, & citiùs omnia expediantur. Cum verò non sunt tot infirmi, vel tot facienda, quòd oporteat eum morari multum in infirmitorio, debet cauere multum ne ociose ibi commorans effundat se in dissolutionibus, & omittat ea quæ ad studium pertinent, & ad religionem, & conuentum; & committere potest aliqua modica infirmis facienda, qui possunt illa facere, vt est completio alicuius modici seruitij, vel quòd vnus qui non comedit seruiat alij, vel quòd remoueat mappas vel mensas cum comederint aliqui, & huiusmodi, vt possit ipse cum alijs interesse conuentui. Cum autem expedi-

ditus fuerit de conuentu, redire debet ad videndum si quæ commisit facta fuerint, & si quid deest supplendum ab eo. Debet etiam curam habere de faciendis lectis infirmorum qui non habent proprios seruitores, cum ipsi voluerint.

Circa seruitorem specialem.

Porrò ad seruitorem deputatum alicui vel aliquibus decumbentibus, pertinet eius coopertoria & vestes, & huiusmodi de dormitorio apportare, si ipse voluerit vel indiguerit, facere lectum infirmi, procurare ei vrinalia vel alia vasa, seu sellam, & huiusmodi quæ fuerint necessaria, reseruare vrinam ad ostendendum, assistere eidem de die & nocte cum fuerit necesse, iuuare eum in discalciando, in surgendo, in intrando lectum, & similibus. Iacere in infirmitorio, vigilare coram eo cum fuerit necesse, seruare eum in calore, coram eo stare ne se discooperiat. Quærere consilium diligenter cum infirmario de infirmitate eius à medico, & quæ medicus mandauerit exequi diligenter, siue in medicinalibus, siue in cibis, siue in aliis quibuscunq; Habere etiam curam specialem de eis quæ paranda sunt in coquina pro eo quotidie hora debita, & in hoc faciendo iuuare, vel totum facere si fuerit necesse, & de aptando mensam circa eum commodè, & omnibus ad mensam pertinentibus ministrandis, & recolligendis, & reponendis in locis suis, & de calefaciendo aquam vel vinum & brodium & similia. Vestes etiam eius & coopertoria & alia lauanda lauare, & purgare locum vbi iacet. Procurare etiam omnia quæ sunt in casu necessaria, vel causa balnei, vel minutionis, vel lotionis pedum, vel capitis, vel cocturę alicuius, & similium, (dummodò in aliquod periculum mortis non fiat, vel grauis mutilationis) & his assistere, & iuuare vel totū facere, cum potest, commodè & honestè. Panem vero & vinum & huiusmodi communia debet accipere à communi seruitore, alia verò quæ non habentur communiter, quæ tamen sunt necessaria, interdum, debet quærere ab infirmario.

Ipsius etiam interest prouidere de lumine, & libris pro officio dicendo, cum eo vel coram eo, cum ipse non potest; in quo etiam non est omittendum quin dicatur coram eo officium Missæ, cum ad Missam ire non potest. Cùm verò potest, sed debilis est, eum iuuare debet, eundo & redeundo. Debet etiam aliquem librum consolatorium & ædificatorium habere in promptu, in quo aliquid legatur coram eo interdum ad eius consolationem. Et tàm per se quàm per alios fratres ad hoc idoneos, quos interdum debet ad hoc inducere, intendere consolationi, & ædificationi eiusdem. Si quid verò petierit, vel facere voluerit, quod suæ contrarium sanitati sit, cautè debet eum aduertere. Si autem non sit contrarium, debet ei obtemperare, cùm commodè fieri potest. Deinde quicquid potest excogitare quod ei prodesse possit siue quò ad corpus, siue ad animam, debet totum siue per se, siue per alios facere, vel procurare diligenter.

Circa Sacramenta suscipienda.

Porrò circa confessionem & vnctionem & communionem petendam, si fuerit negligens, debet eum cautè solicitare, & cũ hæc facienda fuerint significare illis ad quos pertinet, & necessaria ex parte infirmi solicitè procurare, & ingrauescẽte infirmitate reducere ad memoriam Priori in capitulo, vt faciat orare pro eo, si infirmarius hoc non fecerit. Cùm verò morti apropinquauerit, debet facere signum cum tabula, ad conuocandos fratres ad commendationem faciendam, cineres & locum præparare eum super eis fuerit deponendus, & pertinentia ad hoc & similia circa statum illum dirigere & facere, sociis ad hoc cum indiguerit aduocatis, vel à Prælato petitis. Cùm verò mortuus fuerit, debet habere curam de aqua calefacienda pro ablutione corporis eius, & inuoluendo, & coopertorio ad hoc deputato apponendo; ipso verò sepulto, feretrum, & coopertorium reportare ad sua loca. Deinde vestes eius, & coopertoria, in quibus iacuit (si apportata fuerant de dormitorio) debet tradere vestiario, vt ipsis lo-

tis,

tis, & mundatis per eũ diligenter, de illis postea fiat quod fuerit faciendum. Si verò coopertoria prædicta erant de infirmitorio, ipsa & capitergia, & huiusmodi quæ cum eo fuerint, debet tradere infirmario, vt illa faciat diligenter mundari, & aptari antequàm in vsus Fratrum iterùm assumantur; sotulares verò, & bottas, & consimilia debet reddere in sutoria. Debet quoq; infirmario reducere ad memoriam quòd habeat curam quòd in primo sequenti capitulo recommendetur anima defuncti fratribus, & quòd citò denuncietur per alios conuentus, & ipsius in hoc supplere negligentiam, si forte ipse negligens extiterit. Si verò aliquem de familia, vel aliquẽ extraneum in domo aliquo casu contigerit ægrotare, ad infirmarium pertinet vt secundùm voluntatẽ Prælati ordinet vbi ponatur, & qualiter, & per quos seruiatur eidem tam charitatiuè, & solicitè secundùm exigentiã personæ, quòd in hoc nunquàm negligentia committatur.

De Officio Receptoris hospitum. Cap. XXVIII.

AD receptionem hospitum talis frater clericus, vel laicus est ponendus, qui industrius in agendis, hilaris vultu, verbis affabilis, charitatiuus in necessitatibus, promptus in omni obsequio, disciplinatus in moribus, in expendendo mediocris, inhonestis solatijs carens, non tardus in labore, competenter potens, ædificatorius in verbo, & qui sciat moribus aliorum, & diuersitatibus varijs prudenter, & religiose se conformare, & gratum cunctis seruitium exhibere.

Circa curam, quam debet habere.

Ad huiusmodi officium petinet habere curam de domo, vel de domibus hospitum (si sunt plures) custodiendis, claudendis, aperiendis tempore suo, mundandis, & honestè, & commode aptandis, in formis, in sedibus, in mensis, & huiusmodi, & quòd habeatur lauatorium pro manibus intus, vel extrà in vicino, & receptacula aquarum, quæ effunduntur, vt domus non madefiat, & mensæ, & sedes, siue sedilia sufficientia, & quòd habeatur ibi-

ibidem aliqua domũcula pro procuratione,& areæ,vel armaria,seu fenestræ,& perticæ, & huiusmodi,ad repositionem, &conseruationem rerum,quas ibidem oportet seruari interdum. Et quòd habeantur ibidem cyphi, & vasa propria, & coclearia, & vascula pro sale, & huiusmodi vasa seu vtensilia prout necesse fuerit, siue ad pedum lotionem,siue ad alios vsus;quæ debet mundare frequenter, & diligenter, & in locis debitis custodire. Debet etiam curam habere de lectis eorum parandis honestè, & mundè vbicunque fuerint, & habere aliquas caligas, & tunicas,& caputia munda,& bottas sub aliqua claue,quas possit indigentibus tradere, pro tempore,ad mutandum sua, candelas etiam pro necessitatibus hospitum, siue in domo, siue in via cum recedunt, campanulam etiam aliquã cum qua fiat signum cum fuerit communis hora comedendi pro hospitibus, nisi sit consuetudo in illo conuentu, quod fiat in cimbalo ictibus. Porrò panem à refectorio recipiat, vinum verò à cellario, quale per procuratorem fuerit ordinatum. Quæ verò pertinent ad sotulares,vel vestes, à vestiario si modica fuerint, vel à Prælato si fuerint magna,quærere debet,& accipere. Ea verò quæ ad cibum pertinent, vel alia quæcunque debet ministrare procurator,& pro eis est recurrendum ad eum.

Circa fratres hospites.

Cum igitur intellexerit frater hospitarius aduentum fratrum aliquorum,qui non sunt de conuentu, vel etiam de conuentu, qui diu steterunt extrà domum, statim ad eos debet festinare,& occurrere læto vultu, & si non sunt auctoritatis magnæ,debet dare osculum pacis;si verò sunt grandis auctoritatis, non debet se ingerere ad osculum pacis, nisi primò inuitetur ab eis. Deinde ducere eos ad benedictionem,si non receperunt, & quærere Sacerdotem, si ipse non est Sacerdos, qui eam faciat, & ipsa recepta acceptis baculis, & libris, & alijs si quã gerunt, quæ sunt ab eo custodienda, ducere eos ad hospitium, & significare Prælatis aduentum eorum. Si verò fuerit Magister

Ordinis, vel alius recipiendus à conuentu, sua interest pulsare campanam capituli, ad congregandos fratres hora competenti ad benedictionem, & ipsa recepta iterum pulsare ad capitulum cum debuerit intrare capitulum, primò super hoc eius inquisita voluntate. Cum ergo resederint in hospitio, si tali venerint hora quòd iam comederint, debent inuitari ad potum, deinde ad requiescendum in lectis, si voluerint, & hora hoc requisierit, & de loco camerarum edoceri. Et si non est dies in quo eos oporteat ieiunare, inquisito de qualitate refectionis quam illa die habuerint, debet hoc significare procuratori, vt secundum exigentiam necessitatis, debito modo paretur quod poterit haberi. Si verò nondum comederint nec audierint Missam, debet de Missa audienda, vel celebrãda cum ipsi voluerint de ministris habendis prouidere. Si verò fuerint fatigati, & quiescere voluerint, fiat de hoc si voluerint ante Missam, vel post, & interim solicitare procuratorem de prouidendo quæ fuerint necessaria ad refectionem, & ipse solicitè adiuuet in præparando, & ordinet si necesse fuerit per Prælatum, quòd aliquis, vel aliqui interim sint cum hospitibus, qui eos associent, & dirigant si aliqua voluerint. Cũ ergo fuerint omnia præparata, si fuerit hora consueta comedendi pro hospitibus, faciendum est signum prædictum, aliter non. Quod etiam obseruandum est omni tempore circa hospitum comestionem; & deinde ablutis manibus, & dicta benedictione, & collocatis fratribus ab eodem, secundum statum eorum, prosequenda sunt cætera quæ ad mensam pertinent. Porrò in parandis & seruiendo, & remouendis mensis, & colligendis reliquijs, & reponendis, tàm illis quàm cyphis, & alijs huiusmodi, obseruanda sunt ea quæ supra dicta sunt circa refectorium, & seruitores primæ mensæ, & secundæ, & seruitores infirmorum, prout & quantum competere possunt in hospitio. Habendus est etiam aliquis liber in hospitio ædificatorius in promptu, in quò dum comeditur legi possit interdum aliquid ab aliquo, si visum fuerit expe-

 dire.

dire. Ablutis verò manibus post refectionem offerendus non est potus, nisi aliqui petierint vel indiguerint, & sit in patria talis vsus. Ordinandum verò est à Prælatis, quòd cum comedunt hospites hora comestionis conuentus, nec sunt expediti finita prima mensa conuentus, quod aliquis vel aliqui de fratribus qui comederunt, veniant ad hospitium, & suppleant vices receptoris hospitum, vt ipse comedere possit in secunda mensa, & facta comestione redire debet ad videndum, si sunt omnia bene facta, & supplendum quod factum fuerit minus. De lotione verò pedum, & ministratione potus in prandio, & cœna tempestiuè fiendis, debet prouidere hora tali, quod eorum occasione non protrahantur vigiliæ post signum dormitionis, nisi fortè propter tardum aduentum hospitum, si obseruari non possit: in quo casu si fieri non possunt omnia consueta, fiat quod secundùm horam fieri poterit bono modo; siue in procuratione eorum, siue in alijs. Cùm autem ad lectos ducuntur, prouidendum est eis de vrinalibus, vel alijs vasis idoneis ad vrinam, & edocendi sunt de loco camerarum si vsque tunc nesciunt, & ostendendæ sunt eis tunicæ, & caligæ, & caputia ad mutandum, si aliquo indigent; & si nox fuerit, dandæ sunt eis aliquæ candelæ, cum quibus vadant ad cameras vel alibi, & quibus dicant officium. Si verò vestes eorum indigent lotione, cum eorum licentia debet procurare quòd lauentur. Si verò habent magnam indigentiam in sotularibus, vel aliqua veste, vel fecerint aliquas rationabiles expensas in via nondum solutas, vt de naulo & huiusmodi, debet hoc ostẽdere Priori, vt antequã petant, cum eius licẽtia illud quo indigent offeratur eisdem. Quantò autem sunt magis extranei, vel de nationibus remotioribus, vel de maiori labore veniunt, vel sunt maioris authoritatis ratione status sæculi, vel ratione maioris status in Ordine, vel si sunt nouitij, tantò in omnibus sunt magis charitatiuè tractandi. Quòd si fuerint consueti vagationi & discursui, vel de minori religione notati, tantò disciplina religionis & auste-

ritatis circa eos magis est obseruanda, & exclusi citò de hospititio mittendi sunt ad conuentum, & ad capitulum suo tempore vocandi. Qui ergo digni sunt secundùm ordinem prædictum officio charitatis, cùm recedere voluerint inuitandi sunt ad manendum & morandum securè, & ad hoc quodammodo sunt cogendi. Ad benedictionem verò vocandi sunt ab ipso aliqui de fratribus antiquis, & pręcipuè pręlati, & cum osculo et recommendatione sui, & orationibus eorum, & aliorum fratrum, sunt per eos licentiandi, & vsque ad portam, vel plùs, secundùm quòd pręlato visum fuerit per aliquos conducendi. Porrò in cōmunibus & quotidianis seruitijs receptor hospitum debet esse solicitus, tempestiuè parare omnia diligenter, & conferre cum procuratore vt prouideat de necessarijs, secundùm multitudinē & conditiones hospitum, & seruiētes in coquina pro hospitibus solicitè iuuare cùm necesse fuerit diligenter. Et si aliqua dicantur in capitulo quę pertinent ad hospites, debet ipsis referre, si in capitulo non fuerint. Quod si aliqui in hospitio nimis morari voluerint, vel nimis citò recedere, debet pręlato suggerere quod viderit expedire, similiter de eis ad capitulum conuocandis, vel chorum interdùm cum circa hęc acidiosi videntur. Cùm verò fratres minores apud nos contigerit comedere vel hospitari de nocte, in omnibus deuotiùs & hilariùs debet eis assistere, & ministrare quàm fratribus nostris.

Circa hospites extraneos.

Cum aliquos alios extraneos, siue religiosos, siue sæculares hospitari contigerit apud nos, pertinet ad eum habere curam diligentem, secundùm consuetudinem domus vel ordinationem prælati, vbi & quid comedant, vbi iaceant, & conducere eos per officinas, cùm illas voluerint visitare, ducere ad refectorium, lotis priùs manibus cum ibi debent comedere, & in locis debitis collocare; & finita mensa cum eis remanere; & ducere eos ad Ecclesiam ad gratias, vel ducere extrà, & dicere cum eis officium, si fuerint magnæ personæ, & postea ipsos ad loca

debita ducere, reddere etiam cautos seruitores mensæ quòd eis diligenter seruiatur secundùm statum eorum. Si autem capitulum vel chorum vel Ecclesiā ad officium intrare debuerint:debet eos in locis debitis collocare secundum statum eorum, & cum exire debuerint, eos iterum ad debitum locum ducere. Licet autem omnes sic tractare debeat, quòd consolati & ædificati recedant:tamen secundùm exigentiam status eorum & familiaritatem maiorem, vel necessitatem, plus, vel minùs est cum eis aliquid faciendum. Vtrùm autem cum fratribus in hospitio comedere debeant vel alibi, & vtrùm illi soli, vel aliqui fratres cum eis,ad prælati discretionem pertinet ordinare. Si autem fuerint adeo familiares, quod quasi fratres habeantur,non oportet omnem solicitudinem supradictam circa eos haberi.

De Officio coquinarij. Cap. XXX.

COquinarius dicitur frater,qui habet curam de coquina, & de pertinentibus ad coquinam. Ad quod debet assignari frater laicus, qui habeat industriam in parandis eis quæ ad cibos pertinent, competēter honestè & mundè. Qui etiam sit discretus in dispensando, & prudens in pronidendo & custodiendo, & in occupationibus non turbulentus, patiens, & pacificus cum omnibus qui secum habent aliquid agere: & non impotens ad officij sui labores. Ad officium ergo huiusmodi pertinet habere curam quantum potest circa domum coquinæ, quod sit benè aptata, & extraneis non peruia: & quòd munda seruetur, & suo tempore claudatur. Item quod habeantur ibidem scutellæ, & vasa, & huiusmodi vtensilia necessaria, & sufficientia: & quod diligenter custodiantur,& frequenter mundentur. Item quòd prouideatur per procuratorem tēpore debito, quòd habeantur ibidem in promptu semper ligna, sal, oleum, allia, cæpæ, & huiusmodi quæ quotidiè,vel frequenter sunt necessaria,& in loco debito illa custodiantur diligenter, & moderatè consumantur vel expediantur. Item quod habeantur sub eius cu-

sto-

stodia legumina, quæ solent comedi, in competenti quantitate. Item interest ipsius quod legumina, vel herbas de horto secundum dies in quibus illa solent comedi vel alia pulmenta, faciat tempestiuè, & diligenter mundari, & parari. Apponenda est etiam magna cura quod pulmenta bona semper habeantur in conuentu.

Circa conuentum, & hospites, & alios extraneos.

Scire etiam debet à procuratore tempestiuè quid præter pulmenta debeat preparare, & vtrum vnum pulmentum, vel plura, & habere diligentiam magnã quod fratribus numquam dentur oua putrida, vel pisces, vel alia, vel minus cocta. Cum autem appropinquauerit hora comedendi, numquam debet dicere quod pulsetur cimbalũ quousq. omnia siue pictantiæ, siue salsæ, siue alia sint ita plenè, vel ferè parata, quòd ministrando omnia continuè nullam moram oporteat facere. Ipsius etiam est facere scutellas, & diuidere, & dispensare pictantias, & alia huiusmodi bona fide, & omnia ad fenestram ministrare seruitoribus; nisi fortè procurator aliquando hoc sibi assumere velit, vel ipsemet aliqua de istis committere velit pueris, vel alijs qui tunc seruiunt in coquina. Si autem Prælatus ordinauerit quod alicui, vel aliquibus paretur aliquid aliud quam communiter paratur propter aliquam infirmitatem, vel causam, vel ad tempus, vel semper, debet prouidere quod circa hoc non fiat defectus. Similiter debet habere diligentiam debitam circa ea quæ parantur pro hospitibus, siue operarijs siue alijs quibuscunq; quòd omnia fiant tempestiuè, & ordinatè, & benè, & quòd omnia quæ de mensis remanent reseruentur siue ad eleemosynam, siue ad alios vsus, prout eorum qualitas requirit.

Circa adiutores.

F Circa familiam, quæcunq. fuerit in coquina, debet habere curam vt indoctos charitatiuè instruat in agendis, minus disciplinatos, vel morigeratos prout poterit bono modo ad honestatem inducat, & corrigenda circa eos, eorum indicet correctori, & caueat ne res domus distra-

debita ducere, reddere etiam cautos seruitores mensæ quòd eis diligenter seruiatur secundùm statum eorum. Si autem capitulum vel chorum vel Ecclesiã ad officium intrare debuerint: debet eos in locis debitis collocare secundum statum eorum, & cum exire debuerint, eos iterum ad debitum locum ducere. Licet autem omnes sic tractare debeat, quòd consolati & ædificati recedant: tamen secundùm exigentiam status eorum & familiaritatem maiorem, vel necessitatem, plus, vel minùs est cum eis aliquid faciendum. Vtrùm autem cum fratribus in hospitio comedere debeant vel alibi, & vtrùm illi soli, vel aliqui fratres cum eis, ad prælati discretionem pertinet ordinare. Si autem fuerint adeo familiares, quod quasi fratres habeantur, non oportet omnem solicitudinem supradictam circa eos haberi.

De Officio coquinarij. Cap. XXX.

COquinarius dicitur frater, qui habet curam de coquina, & de pertinentibus ad coquinam. Ad quod debet assignari frater laicus, qui habeat industriam in parandis eis quæ ad cibos pertinent, competẽter honestè & mundè. Qui etiam sit discretus in dispensando, & prudens in prouidendo & custodiendo, & in occupationibus non turbulentus, patiens, & pacificus cum omnibus qui secum habent aliquid agere: & non impotens ad officij sui labores. Ad officium ergo huiusmodi pertinet habere curam quantum potest circa domum coquinæ, quod sit benè aptata, & extraneis non peruia: & quòd munda seruetur, & suo tempore claudatur. Item quod habeantur ibidem scutellæ, & vasa, & huiusmodi vtensilia necessaria, & sufficientia: & quod diligenter custodiantur, & frequenter mundentur. Item quòd prouideatur per procuratorem tẽpore debito, quòd habeantur ibidem in promptu semper ligna, sal, oleum, allia, cœpæ, & huiusmodi quæ quotidiè, vel frequenter sunt necessaria, & in loco debito illa custodiantur diligenter, & moderatè consumantur vel expediantur. Item quod habeantur sub eius custo-

stodia legumina, quæ solent comedi, in competenti quantitate. Item interest ipsius quod legumina, vel herbas de horto secundum dies in quibus illa solent comedi vel alia pulmenta, faciat tempestiuè, & diligenter mundari, & parari. Apponenda est etiam magna cura quod pulmenta bona semper habeantur in conuentu.

Circa conuentum, & hospites, & alios extraneos.

Scire etiam debet à procuratore tempestiuè quid præter pulmenta debeat præparare, & vtrum vnum pulmentum, vel plura, & habere diligentiam magnã quod fratribus numquam dentur oua putrida, vel pisces, vel alia, vel minus cocta. Cum autem appropinquauerit hora comedendi, numquam debet dicere quod pulsetur cimbalũ quousq. omnia siue pictantiæ, siue salsæ, siue alia sint ita plenè, vel ferè parata, quòd ministrando omnia continuè nullam moram oporteat facere. Ipsius etiam est facere scutellas, & diuidere, & dispensare pictantias, & alia huiusmodi bona fide, & omnia ad fenestram ministrare seruitoribus, nisi fortè procurator aliquando hoc sibi assumere velit, vel ipsemet aliqua de istis committere velit pueris, vel alijs qui tunc seruiunt in coquina. Si autem Prælatus ordinauerit quod alicui, vel aliquibus paretur aliquid aliud quam communiter paratur propter aliquam infirmitatem, vel causam, vel ad tempus, vel semper, debet prouidere quod circa hoc non fiat defectus. Similiter debet habere diligentiam debitam circa ea quæ parantur pro hospitibus, siue operarijs siue alijs quibuscunq; quòd omnia fiant tempestiuè, & ordinatè, & benè, & quòd omnia quæ de mensis remanent reseruentur siue ad eleemosynam, siue ad alios vsus, prout eorum qualitas requirit.

Circa adiutores.

F Circa familiam, quæcunq. fuerit in coquina, debet habere curam vt indoctos charitatiuè instruat in agendis, minus disciplinatos, vel morigeratos prout poterit bono modo ad honestatem inducat, & corrigenda circa eos, eorum indicet correctori, & caueat ne res domus distra-

hant, vel prodige pro se, vel pro alijs expendant. Summè verò cauere debet vt numquam eos percutiat, vel conuiciis, aut maledictionibus, vel huiusmodi verbis inordinatis conturbet, vel aliquid faciat, vel dicat coram eis, vnde possint habere occasionem detrahendi Ordini post recessum. Debet etiam prouidere eis de cibo, & potu, & de numero, & horis comestionis eorum ordinare, & distribuere eisdem quid in pictantijs, vel aliis fuerit diuidēdum, & carnes quæ infirmis remanent eis interdum dare, & diuidere, si Prælato visum fuerit expedire. Debet etiam cautè prouidere, vt cum eis, vel seruitoribus hospitum, vel infirmorum, vel aliis accedentibus nunquam litiget, vel clamose contendat: sed in spiritu patientiæ, & mansuetudine omnibus satisfaciat prout potest. Cauēdum etiam ei diligenter ne vnquam extranei intrent coquinam, nisi fortè aliqui coqui magnatum, cum apud nos comedunt, & conuentum procurant: & tunc valde cauēdum est ne videant aliquid in coquina, quod eos possit offendere: in quo casu cauendum est etiam ne cibi infirmorum cum carnibus vnquam parentur in communi coquina conuentus, sed alibi. Vt autem omnia fiant diligenter, debet se extrahere ab aliis occupationibus, & manè breuem Missam audire, & suscitare seruientes in coquina cum nimis dormiunt: & non solum dicendo, sed manum apponendo dare operam ad omnia peragenda. Cum autem comedere habet in secunda mensa, debet ordinare quod aliquis de seruientibus in coquina interim suppleat vices suas, & dicere quid sit ei faciendum.

Circa Infirmos.

Vbi autem in magnis conuentibus coquina infirmorū separata est à coquina conuentus, debet ibidem esse proprius coquinarius, qui secundum modum notatum omnia peragat, quæ ad coquinam infirmorum poterunt pertinere. Cuius est etiam habere curam quòd plumæ, vel animalium pelles, si quæ superfuerint, ad vsus aliquos reseruentur. Si vero coquina infirmorum non est alia à cōmu-

mu-

muni conuentus, sed in communi præparatur pro eis: debet ibidem esse proprius seruiens pro infirmis, si communes seruitores non sufficiant: qui diligenter ibidem præparet quæ pro eis fuerint præparāda sequestratim ab aliis & distinctè. Si vero contingat quod nullus frater ponatur in coquina pro coquinario, sed famulus aliquis secularis: debet procurator supplere quæ prædicta sunt de coquinario per se, vel per aliquem de famulis ad hoc aptiorem.

De Officio custodis cellarij. Cap. XXX.

CVstos cellarij dicitur frater qui habet custodiam vini, & omnium quæ ad potum pertinent. Ad quod officium ponendus est frater aliquis, qui sciat de his quę pertinent ad custodiam vini. Et si nescit, inquirere debet ab illis qui dicuntur scire de arte huiusmodi, & exequi quæ ad hoc pertinent, ne vinum aliquo modo, per eius negligentiam destruatur. Porrò ad hoc officium debet habere cellarium secundum modum terræ in bono loco, & benè aptatum: habens vnum ostium ex parte exteriori ad inducendum vinum, & aliud ex parte interiori ad intrandum illuc secretò cùm fuerit necesse. Debet autem si fieri potest, sic esse dispositum, quod habeat fenestras ad Aquilonem. Cauendum etiam est ne vnquàm illuc intrent extranei, nisi valdè familiares fratrum sint. Et ideo expedit aliquam domunculam, vel appendicium fieri ante cellarium extrà, in quo reponatur vinum à sæcularibus, posteà introducendum est per fratres, vel familiam, vel alios magis familiares, siue per canales, siue alio modo. Pertinet etiam ad istum officialem appropinquantibus vindemijs, habere curam de dolijs diligenter parandis & habere vtensilia in loco debito, vel instrumenta, & similia, quæ possunt esse necessaria ad succurrendum, cum timetur de vini effusione, vel ad reparationem aliquam faciendam, vel ad alios vsus. Debet etiam cum candela frequenter die, & nocte circuire per dolia, ad videndum ne aliquod periculum immineat de effusione. Cum autem dolia euacuata fuerint, debet ea diligenter munda-

re, & reponere in loco apto custodiæ eorum, ne putrescat vel deteriorentur. Ipsius quoq; interest frequenter tentare vina, ne corrumpantur, & transferre de vase in vas, & miscere ad inuicem cum fuerit faciendum, & scire quæ melius seruari possint secundum ordinationem procuratoris, vel Prælati, habita cum eis collatione, primò ministrare quæ ipsi primò dixerint ministranda, & secundum ordinationem eorum scire quòd vinum conuentui, quod hospitibus, quod infirmis, quod familiæ, quod operarijs, quod aduenientibus diuersis dare debeat, & vtrum temperatum, & qualiter, vel purum, & vtrum in mensura, & quod ipsi ordinauerint exequatur diligēter. Post comestionem verò debet per omnes officinas in quibus fuerit vinum, discurrere, & recolligere si quid superfuerit in loco quocumque, & ponere in certo loco, vt detur postmodum quibus secundum ordinationem Prioris, vel procuratoris visum fuerit expedire. Solet autem ad custodiā huiusmodi reliquiarum, vel deputationē vini haberi dolium, in quo omnes huiusmodi reliquiæ reponantur, vt melius conseruentur. Debet etiam prouidere quòd horis debitis inueniatur circa cellarium cùm vinū fuerit ministrandum, nec debet tradere nisi illis solis ad quos pertinet ex officio accipere, & nec illis in alijs horis vel extra mensuram taxatam, nisi de licentia speciali. Cùm autem aliquid de vino contingit corrumpi grauiter, nunquam postmodum dandum est fratribus, nec miscendum cum alio vino bono, sed secundùm voluntatem Prælati fiat de eo, quod ipse dixerit faciendum. Cum autem tempus fuerit procurandi, vel emendi vinum, vbi emitur, vel ex toto, vel ex parte, debet hoc ita tempestiuè Prælato & procuratori ad memoriam reducere, quod valeant in tempore congruo prouidere. In claudendis verò fenestris, & aperiendis, siue de die, siue de nocte, siue in calore, siue in frigore, siue in temperie, siue in inquieto tempore, siue in vento australi, siue aquilonari, & claudendo cellarium, & custodiendo clauem diligenter, tantam de-

debet habere curam ne ex omissione aliqua contingat lædi vinum, vel in aliquo deperire. Porro vbi non est vsus vini sed ceruisiæ, vel alterius potus, sic facere debet circa illud genus potus, omnia supradicta quæ competunt circa illud, & alia quæ requirit conditio potus illius, sicut fuerit faciendum.

De Officio Vestiarij. Cap. XXXI.

VEstiarius dicitur, non frater qui facit, vestes, sed qui est constitutus tàm super eos qui faciunt vestes, quā super illos qui faciunt sotulares.

Circa res habendas.

Ad officium eius pertinet habere curam de omnibus quæ pertinent ad indumenta, & calceamenta, & annexa his, vt sunt cappæ, caputia, tunicæ, pellicea, & capelli, cinguli, cinctoria, vaginæ cultellorum, sotulares, concisiæ sotularium, botæ, brachalia, fune cordæ, & ligaturæ ad caligas, & vnctum ad sotulares, caligæ, socci, & similia. Item lecti, & coopertoria pro lectis, & cussini, & ceruicalia, stramina, paleæ & fiscones, & culcitræ, & capitergia pro infirmis; linteamina pro balneis, item foreli, & camisiæ pro libris, item panni pro lotione pedum, & capitum; & pro rasura, pectines, & rasoria, & bindelli pro minutione, & forcipes ad vngues scindendos, & si qua sunt alia. Ad horum autem conseruationem, & repositionem debet habere domum aliquam idoneam & in loco apto præter illam, vel illas, in quibus operantur sutor & sartor, qui debent habere duas, vel vnam in duas distinctam, in quibus ipsi & famuli seculares, si qui fuerint, necessarij, operari debent, & omnes sub cura vestiarii & eius obedientia debent esse. Interest etiam ipsius curam habere de omnibus prædictis procurandis, reparandis reficiendis, ministrandis, recolligendis & conseruandis, & expensis pro huiusmodi factis computandis, quas recipere debet vel a procuratore, vel aliundè, vel ipsemet, vel ab aliis quærere secundum ordinationem Prælati, & consuetudinem domus. Cum autem hyemale tempus appro-

pinquauerit, debet apponere curam quod id quod dandum est fratribus pro vestibus,sic tempestiuè procuretur, quod antè quam frigore fratres lædantur, omnia habeantur. In distributione verò inter est ipsius videre quid quisque habeat, vt melius sciatur indigentia cuiuscunq; Debet autem scire à prælato,quæ liceat eum dare sine licētia ipsius & quæ non, & quod iusserit obseruare. Cum autē frater aliquid petierit de prædictis, & indiguerit, debet ei charitatiuè sine difficultate ministrare,si potest sine licentia, vel licentiam procurare. Si autem non indiguerit, debet eum charitatiuè monere,vt supersedeat à superfluitate quam petit. Quòd si noluerit, debet hoc ipsum indicare prælato, & facere quod iusserit faciendum. Nihilominus debet inspicere fratrum necessitates, vel intelligere, cum ab aliis ei significantur. Et licet frater indigens nihil petat, debet ei tantò magis solicitè prouidere, quantò humilitas sua dignior est fauore. Cum autem nouum aliquid datur fratri, debet vetus reddere,nisi de licentia (si indiguerit illo) eum retinere contingat. Cùm autem emenda fuerint aliqua de prædictis,siue de bonis conuentus,siue ex pecunia specialiter ad hoc alicui data, debent omnia emi per manum eius. Nunquam autem sine licentia eius debet aliquis sibi facere scindi vestem, vel huiusmodi, aut in domo, aut extra: nisi fortè in itinere constitutus. Eius etiam est recipere, siue pannos, siue vestes, siue denarios qui dantur pro huiusmodi, vel conuentui, vel etiam fratri cuicunque, & custodire: & facere quòd de his fuerit faciendum. Ad ipsum quoque pertinet nouitiorum vestes præparare cum fuerint induendi, & in capitulum portare, & vestes eorum seculares seruare, nec sine eorum voluntate aliquid facere de eisdem. Debet etiam prouidere receptori hospitum de vestibus pro hospitibus ad mutandum, & familiæ de competentibus vestibus & calceamentis secundùm ordinationem prælati, cùm domus ipsis ad ista tenetur. Et aduertere ne vestes deferant lasciuas,seu minùs honestas. Seruitoribus

etiam infirmorum & hospitum ministrare debet illa, quibus indigent pro illis quibus seruiunt, siue pro lectis, siue pro alijs quibuscunque ad suum officium pertinentibus. Cùm autem in dormitorio sit aliquis lectus de nouo, vel aliquis est qui non habet necessaria, ipsius est in huiusmodi, siue ibi, siue alibi prouidere in tota domo quæcunque necesse fuerint. Tempore verò capituli superuenientis multitudinis fratrum, cùm non sufficiunt lecti, aut supellectilia domus, ipsius est procurare de foris quod deest, & signare cuius sit vnumquodque, & habere curam de reddendo tempore suo: prouiso quòd si aliquid deturpatum fuerit, vel in aliquo læsum, priùs reparetur, & mundetur. Item ad ipsum pertinet habere aliqua grossa scapularia pro conuersis, quæ eis tradat quando seruiunt in coquina, vel cæmento, vel huiusmodi operibus quæ solent vestes deturpare. Similiter pro fratribus, vel famulis qui seruiunt in coquina, vel pro fratribus qui raduntur, & illis qui radunt, aliquas camisias, quibus tunc vtantur desuper ad munditiam conseruandam. Porrò cùm lotio communis vestium fuerit facienda, debet de omnibus ad hoc pertinentibus, siue lixiuio, siue ministris, & similibus curam habere, & hoc in capitulo prædicare, vt certa hora, & certo tempore deferant fratres quæ fuerint lauanda, & cum signis appositis vestibus, tradere singula ipso præsente. De quibus custodiendis, & reddendis singulis quæ ad curam ipsius pertinent, & idem in vnctione communi sotularium obseruetur. Cùm autem aliqua viderit circa lectos, vel alibi, siue coopertoria, siue alia ad suum officium pertinentia otiosa, vel derelicta, debet ipsa recolligere solicitè, & bottas, & pellicia omnia, tempore certo ad vestiariam deferre, & dare operam circa omnia quæ sunt in vestiaria sic custodienda, & excutienda, vel ad solē, vel ad aerem pro tempore exponenda, vt à tineis, vel à muribus, vel aliàs non lædantur. Cùm autem frater indiget aliqua reparatione vestis, vt cum manicis alijs indiget, vel soleis, & similibus, super his, debet prouidere quòd fiant. Cùm

autem

autē indiget aliquibus sutoribus ad huiusmodi opera peragenda, numquam debet eos introducere ad loca fratrū secreta, nisi sint valde honesti, & familiares: sed in loco à secretis fratrum remoto, in domo alicubi sunt ponendi: vel in villa ad eos, vel ad domos proprias interdùm huiusmodi opera sunt mittenda, dummodò sint talia quæ possint à sæcularibus sine scandalo videri. Quòd si sæculares domum frequētant, debet cautos reddere fratres, ne quid per manus temerarias perire contingat. Quòd si frater aliquis circa custodiam huiusmodi negligens fuerit, vel vestes suas malè tractauerit, vel in aliquo circa ea quæ ad suum officium pertinent offenderit, pertinet ad ipsum illū in capitulo proclamare, & suggerere Prælato de admonitionibus, quas viderit faciendas, circa ea quæ ad suum officium pertinent quoquomodo. Cùm autem perpenderit quòd aliqui fratres aliquas superfluitates habeant in vestibus, & coopertorijs, & huiusmodi, debet instare apud Prælatum quòd iniungat in capitulo, quòd quicumque habent aliquid extra numerum taxatum à constitutionibus, vel aliter superflua, sic vel sic, reddant infra certum tempus vestiario. Tempore verò scrutinij cùm inuenitur aliquid superfluum de his quæ ad ipsum pertinent, debēt omnia talia sibi tradi. Si verò aliquis frater aliunde asportauerit aliquam vestem, vel nimis longam, vel in aliquo notabilem, seu etiam sotulares, pertinet ad ipsum huiusmodi vestem corrigere, vel Prælato suggerere quòd auferatur ei, si secundum ordinem tolerari non debet. Vbi autem pro vestibus faciunt fieri fratres pannos de lana, vel empta, vel alias data, debet sic hoc fieri cautè, quòd apud extraneos inde facilè non possit murmur exoriri.

De Officio Sartoris. Cap. XXXII.

SArtor dicitur frater conuersus, qui scit artem scindendi, & suendi in pannis, & in pellibus, & cognoscendi pannos, & si quid minùs plenè scit in istis debet addiscere diligenter.

Circa res habendas.

Ad huius officium pertinet habere secretam aliquam domum benè fenestratam ad habendum multum de lumine, in qua sit aliquod incisorium, scilicet locus aliquis de asseribus complanatis collocatus in alto, & aptus ad scindendum; insuper perticæ, & arcæ, & armaria, & huiusmodi ad repositionem, & custodiam rerum, quæ apud eũ ponuntur. Ad illum etiam pertinet habere forcipes, acus, fila, & similia ad artem suam necessaria, in locis certis pro se, & suis adiutoribus abũdanter secundùm quòd requirit multitudo eorũ, quos oportet interdùm ad suũ adiutoriũ conuocari. Non debent autẽ aliqui famuli recipi ad manendum in domo continuè sine licentia Prælati, nec ad horam etiam, sine licentia vestiarij. Debent autem illis, qui debent in domo comedere secundùm ordinationem procuratoris, & quid, & quando, & vbi comedant prouidere, & de lectis si iacent in domo, secundùm ordinationem vestiarij, super hoc cum Prælato collationem habere. Si verò pro pretio stant cum fratribus, pertinet ad vestiarium soluere, & ipsius est ad hoc eum instigare. Si verò aduerterit in eorum aliquo, aliquid propter quod non expediat, vel deceat, eum in domo commorari, vt ipote quia destruit bona domus, vel est malæ vitæ in aliquo, vel similia, debet vestiario sine mora, vel Prælato significare. Debet autem tam honestè coram eis se habere, quandiu sunt apud nos, & eos in his quæ ad salutem pertinet dirigere, & instruere, quòd non se ingerant inter fratres, vel in loca vbi non debẽt, & similiter quòd ipsi ex conuersatione inter fratres, meliores fiant, & fratres ab eorum societate non molestentur in aliquo, vel perturbentur.

Circa actus eius.

Porrò in operando sic debet esse solicitus, quòd non solùm de die, verùm etiam de nocte tempore quo fratres vigilare solent, operetur ad lumen, orationibus pro matutinis breuiter consũmatis. Similiter in æstate dum fratres dor-

dormiunt in meridie, si potest commodè sustinere, & licentiam obtinere; quæ de facili dari debet, & in hoc indulgeri vt possit à matutinis remanere, & dormire tunc vt possit huiusmodi vigiliam de die meliùs sustinere. Propter opus etiam potest ab horis omnibus, præterquàm à completorio, remanere, & sufficit vnicam Missam priuatam breuiter & expeditè audire. Sic autem debet subiacere vestiario, quòd in omnibus præferat ea, quæ ipse dixerit, nec sine eius licentia debet aliquid dare fratribus, licet etiam modicum, vt capellum, vel socos, & huiusmodi, nec magnum quid pro eis facere, vt est scindere tunicam, ponere nouas manicas, & similia. Modica tamen, vt est suere aliquid in tunica, vel apponere modicam petiam in veste, & huiusmodi, debet facere sine licentia speciali. In scindendis verò vestibus fratrum, debet diligenter curare quòd religiose & non seculariter fiant, vel cũ aliqua lasciuia parentur, & vniformiter: & ideò debet habere formas aliquas, vel exemplaria de pergameno, vel ligno pro caputijs, pro capellis, pro manicis, & similibus, vt vniformiter & modo religioso ad illa exemplaria faciat vniuersa, & fiant in cõpetenti mensura. Cùm autem aliquis pannus ei apportatur à quocunque etiam vestiario, & videtur reprehensibilis in pretiositate, vel colore, vel alias: nunquam debet ipsũ incidere quosque Prælato ostenderit, vt ipso examinato ab eo iubeat quod voluerit. Cùm autem nõ habuerit certum opus, debet circa illa quæ reparanda sunt, vel paranda pro futuris temporibus sic vacare, quòd tempore necessitatis maioris illa expedita sint, & tunc possit meliùs se impendere necessitatibus instantibus.

De Officio Sutoris. Cap. XXXIII.

SVtor dicitur frater laicus, qui scit artem faciendi sotulares & suendi in corio. Cùm autem huiusmodi officiũ imponitur ipsi, pertinet ad eum scire omnia circa huiusmodi materiam, quæ dicta sunt de Sartore circa pannos: & cauendum est ei diligenter ne faciat sotulares, qui in forma, vel strictura, vel in aliqua alia nota, aliquid sapiant

sæ-

sæculare, sed potiùs humilitatem & religionem; nec sint in altitudine nimia reprehensibiles. Cùm autem habet famulos, posset in ministrādo eis cibum, officium per septimanas diuidere cum sartore, ne vterq; insimul occupentur in eo, quod potest per alterum fieri competenter. Cum autem officinæ huiusmodi operariorum sunt ita extra clausuram claustri, quòd de nocte non possunt ire ad illas ad operandum, debent aliqua apportare ad dormitorium, vel ad locum aliquem intra clausuram prædictam, tempore hyemali, in quibus operentur nocte, cauentes à tumultu. Cum autem indiget sutor sartore in iuuando ad vnctionem, sartor sutore ad lotionem vestium & similium, debent libenter mutuò se iuuare. Porrò cum non est aliquis in domo frater ad artem huiusmodi, vel earum alteram exercendam, sed famulus aliquis sæcularis, pertinet ad vestiarium huiusmodi famulo committere omnia quæ ad officialem pertinent prædictum, vel aliqua, & ordinare de eo & circa eum hoc, & alia prout viderit expedire. Si vero nec frater, nec famulus sit in domo ad ista facienda, quod valde cauendum est; prouidendum est à vestiario quod sic cautè per familiares fiant, quod ex inde non possint oriri scandala, vel domus in bonis dānificari.

De Officio Præfecti operum. Cap. XXXIV.

PRæfectus operum dicitur frater, qui constituitur ad exequendum circa opera illud, quod Prælatus de consilio operariorum (si magnum quid fuerit) vel etiam alia sine consilio (dummodò non sint magna) duxerit ordinandum. Debet autem ad huiusmodi officium haberi, si possit, frater qui circa huiusmodi habeat prudentiam, qui inter operarios, & alios sæculares sciat honestè, & pacificè conuersari, qui etiam circa agenda gerat solicitudinem competentem, & qui à maiori bono propter huiusmodi occupationes non euellatur. Cum autem secundū modum prædictum instant aliqua opera facienda de nouo, vel complenda, vel reponenda; ipsius est cogitare, & prouidere de materia habenda, & domum portanda,

vt sunt ligna, lapides, tegulæ, arena, calx, & similia. Si autem aliqua istorum possunt procurari per fratrum studium, & laborem, debet super hoc solicitare Priorem vt fiat cum debita diligentia, tempore oportuno. Si autem oporteat ista emi, debet cum bonis viris, qui circa hoc habeant experientiam conferre, qualiter bona materia, & cum meliori foro, & quo tempore, & vbi possit haberi, & qualiter deferri, & exequi quod ipsi consuluerint faciēdū. Et si statim non ponatur in operibus, cum fuerit domum apportata, vel extra etiam quæsita, suum est prouidere quomodo custodiatur diligenter, ne pereat, vel deterioretur. Porrò circa opera, quæ fiunt, debet attendere, ne fiat aliquid, quod curiositatem, vel superfluitatem prætendat, & ad hoc operam dare quod fiant opera durabilia & humilia, & paupertati, & religioni consona. Ad ipsum etiam pertinet conducere operarios, & solicitare eosdem & cum sunt in expensis domus, in cibo & potu, debito prouidere eisdem loco, & tempore opportuno: & si debent aliqui iacere in domo, de loco & lectis secundum ordinationem Prælati ordinare. Debet autem attendere quòd illi, quos assumit, sint operarij boni, & fideles, & honestæ cōuersationis, & famæ; & si contrariū in eis inuenerit, sunt ab eo quam cito licentiandi cum tali cautela, quod scandalizati non recedant. Sic autem se debet habere, & dare operam quod fratres alij sic se habeant coram eis & cū eis, quod non videant apud fratres aliquid quod eis cedat in scandalum, vel offensam: sed magis apud fratres proficiant in his, quæ pertinent ad salutem. Soluere quoque eis mercedem ita tempestiuè, & fideliter, quod occasionem non habeant contra fratres murmurandi. Item ipsius interest notare, & videre quæ sunt in domo reparanda, vel melioranda, siue in tectis, siue in clausuris, siue in his, quæ ruinam minantur, & in aliis quibuscunque & ostendere Prælato, & secundum dispositionem, & licentiam eius dare operam ad huiusmodi facienda. Debet etiam diligenter computare quantum recipit, & vnde, &

quan-

quantum,& in quibus expendit,& de hoc suo tēpore reddere rationem , & procurare quod poterit pro operibus fiei imponatur,& quod datū fuerit por operibus specialiter,si non ad manus alias,sed ad sua secundū ordinationē Prælati deueniat, in capitulo recitare. Si verò frater aliquis fuerit in domo , qui sciat in huiusmodi operari, si ponatur ad operandum, huiusmodi officiali obedire debet,& eum adiuuare in quibus dixerit ei, nisi fortè ipsi istud officium imponatur.

De Officio Hortulani. Cap. XXXV.

HOrtulanus dicitur frater,qui habet curam , videlicet de horto procurando: ad quòd officium ponendus est frater , qui habeat experientiam circa huiusmodi, vel sciat saltem habere solicitudinem ad inquirendum ab illis qui sciunt, & exequendum secundùm consilium aliorum.

Circa virgultum.

Ad huiusmodi officium pertinet dare operam ad arbores, vites , arbusta , & omnia ad virgultum pertinentia plantanda, inserenda , riganda , purganda , seu putanda, appodianda,liganda,suffodienda,& similia facienda,prout eorum, & terrę conditio requirit. Et cauendum est circa huiusmodi,ne arbores, vel arbusta,vel alia huiusmodi inutilia habeantur,sed ea quæ fructus vtiles,& abundè secundùm modum terræ producere solent, & varios secundùm tempus, & varietates, & præcipuè tales qui infirmis prosint , vel saltem non sint infirmitatum facilè generatiui. Porrò prouidere debet ne arbores altæ sint iuxtà clausuram , per quas possit ascensus fieri , vel descensus . Item quod non ponantur nimis spissæ præcipuè vbi terra sub arboribus non solùm reseruatur ad pratum sed ad aliquid seminandum, quòd in decenti ordine , & distantia collocentur : vt non solum ex fructibus sed etiam recreationem faciant ex decore. Item quòd numquàm sit tanta spissitudo arborum,vel lignorum,quin omnes deambulātes, vel residentes in loco quocūque possint competenter

videri. Porrò in plantandis arbustis, debet attẽdere quòd sint talia quæ possint in aliquo valere, vt vimina ad ligandum, rosæ ad aquam rosaceam, altarium ornatum, & similia, & quòd hæc talibus locis collocentur, quód non impediant vtilitatem maiorem. Sine licentia verò Prælati non debet magnum quid nouum facere, vt arborem aliquam eradicare, vel plantare in loco qui solet ad aliquos vsus haberi, & similia quæ possunt fieri.

Circa terra nascentia.

Pertinet etiam ad eum dare operam quòd habeantur prata, siue pro infirmis, siue pro hospitibus, siue pro conuentu in locis opportunis, secundum dispositionem Prælati competentia, pro recreatione, & honesta, & munda; & quod huiusmodi opus exigit, facere diligenter. Item apponere curam magnam quod habeantur in horto semper abundanter herbæ tempore competenti ad faciendum olus. Item aliqua legumina, quæ recentia conuentui solent dari, vt fabæ, & ipsa noua. Item porri, cæpæ, allia, cucurbitæ, cucumeres, pepones, & similia prout gignere potest humus nationis illius. Item saluia, petro selinum, & huiusmodi herbæ, vel flores pro salsis, tàm solicitè cultiuẽtur, quod quocumque tempore de ipsis reperiatur copia pro salsamentis faciendis, pro condimento pulmenti, pro pulueribus, pro medicinis idoneis. Item radices, vt pastinacæ, & similia, semina feniculi, & anisi & similia, quæ in varias vtilitates, & vsus cedere possunt, siue pro conuentu, siue pro medicinis, siue certo tempore consumenda, siue in tempus longius conseruanda. Debet autem in ipso horto tales distinctiones, & vias facere, quod omnia sint distincta, & locis debitis sic collocata, quod non contingat eà pedibus transeũtium conculcari. Vbi vero solent multi conuenire causâ habendi saluiam, vel petroselinum, & huiusmodi modica, faciendus est aliquis hortulus prope portam vbi fieri possit, in quo sint huiusmodi, de quibus extraneis sufficiat, ne ad interiora eos frequenter oporteat intrare.

Cir-

Circa vtraque.

Item pertinet ad eius officium procurare diligenter bonos surculos aliunde ad inserendum bona semina, & huiusmodi, præcipuè, quæ non habentur in domo: & tempora obseruentur apta ad singula facienda. Item vt melius terra fructificet, debet habere curam de ipsa firmanda & riganda, si haberi valeat aqua, & de fondienda, & eligendis lapidibus, & eradicandis herbis, & arbustis malis, suis temporibus, singulis istis & similibus faciendis. Scire etiam debet, quo tempore qui fructus, semina, quæ radices & similia sunt colligenda, quæ & quomodo debeant & valeant conseruari, & vbi & apud quem secundum dispositionem Prælati, & dare operam vt fiat circa hoc quod fuerit faciendum. Si vero huiusmodi hortulanus sit conuersus, debet proprijs manibus laborare in prædictis, & alia quæ circa laborem diuinum dicta sunt superius de sartore, possunt ad ipsum pertinere. Si verò sit clericus, potest idem, licet non tantùm laborare, si sciat: si verò sit hortulanus aliquis extraneus sæcularis & familiaris, pertinet ad procuratorem ipsi præesse, & secundum supradicta ordinare de ipso. Ipsius etiam est custodire clauem horti, & claudere & aperire tempore opportuno, & cauere ne aliqui extranei indiscretè ingredientes dissipent horti bona. Si verò fuerint personæ reuerendæ, nullatenus debet eos prohibere vel molestare: dare quoque non debet aliquid de horto extraneis sine licentia generali, vel particulari.

De quibusdam communibus ad officiales multos. Cap. XXXVI.

DEinde circa officiales sunt quædam notanda, quæ ad multos pertinere videntur. Debet siquidem omnis Officialis dum imponitur sibi officium aliquod, si videtur sibi quòd non habeat gratiam ad illud faciendum, humiliter excusare se apud imponentem, & ostendere sine falsitate, vel fictione defectus suos circa illud officiũ. Quòd si non audierit illum imponens officium, debet in confidentia de bono obedientiæ suscipere deuotè quod fuerit

imperatum. Item recepto officio debet cōſiderare cuiuſmodi licentiæ generales ſunt ſibi neceſſariæ ad officium exequendum, pro quibus difficile nimis eſt recurrere ad prælatum aſſidue, & de illis cum prælato conferre, quas debet prælatus liberaliter ei concedere. Quòd ſi nolit, debet nihilominus facere ꝙ poteſt bono modo, & pro licentiis huiuſmodi recurrere ad ipſum, quanquam difficilè videatur. Item cum aliqui excedunt circa aliqua de pertinentibus ad officium ſuum, debet ſuper his proclamare, & prælatis ſuggerere quod fiant admonitiones vtiles aliquæ circa illa, de quibus eidem videbitur expedire. Item cùm non ſufficit ſolus peragere ea, quæ ſunt officij ſui, poteſt erga prælatum pro adiutore inſtare, & cùm adiutoribus ſibi datis ita ſociabiliter & amabiliter ſe habere, quòd inueniantur facilè, qui in eius adiutorium ſuſtineant aſſignari. Item cùm contingit eum recedere de domo, vel infirmitate, vel alia impotentia ab officio præpediri, debet officium ſuum, vel alijs committere, vel ad officiales, qui in huiuſmodi habent poteſtatem, vel ad Prælatum recurrere, & ſic diligenter aduertere, quòd ex eius abſentia defectus non fiat. Item debet diligenter aduertere, ſi qua ſcripta ſunt in conſtitutionibus, vel ordinationibus Capitulorũ Generalium, vel Prouincialium, vel quotidianorum, quæ ad ſuum pertineant officium, & illa ſolicitè cuſtodire. Cùm etiam imponatur ſibi officium cui res aliquæ ſint annexæ, vt Sacriſtæ calices, paramenta, libri, & huiuſmodi, & ſic de alijs, debet cùm recipit officium ſuum, ſcire quæ, & quot recipit, & in dimiſſione ſi excreuerint, vel ſi aliqua nō ſuperſunt, reddere rationem. Non debet autem ſine licentia generali, vel ſpeciali aliquid dare de pertinentibus ad officiũ, vel intus, vel extrà nec recipere: cùm receperit etiam de licentia, debet in capitulo beneficium collatum fratribus ad ſuum officiũ pertinens recitare. Item expenſas quas facit pro officio ſuo recipere debet, vel à procuratore, vel aliunde ſecundùm diſpoſitionem Prælati, & de ipſis computationis

tem-

tempore, vel quandocunque requisitus fuerit reddere rationem. Item cùm officiales in aliquo non consentiunt, non debet litigare, vel se perturbare, sed ad Prælatum, vel alium recurrere, qui super his habeat potestatē. Item cùm habet aliquos sæculares in adiutorium, vel cum eis aliquid facere causa officij, debet sic honestè, & pacificè cum eis, & coram eis agere vniuersa, quòd non scandalizentur: & cum sunt de familia ad suum officium pertinente, curam gerere specialem, & in omni tempore cauere ne vnquàm aliquē famulum, vel operarium etiā leuiter percutiat, vel iniurijs lacessat, charitatiuè tamen potest eum corrigere, & instruere. Cùm verò vnum officium duobus committitur, debet sic prouidere Prælatus, quid ad quem pertineat, quòd in confidentia de altero aliud, vel negligere, vel omittere non contingat. Denique super omnia cauere debet ne sit in aliquo negligens circa ea, quæ ad officium suum pertinent, & præcipuè in his, vnde turbatio, vel damnum temporale, vel spirituale fratrum sequi, vel scandalum possit oriri. Cùm autem imponitur ei officium de nouo, de quo non est cōscius benè quòd sciat illa, quæ sunt in illo officio facienda debet à Prælato petere vt per aliquem exercitatum in illo officio se faciat in omnibus instrui diligenter.

De Officio Diffinitoris Capituli generalis. Cap. XXXVII.

[Circa ea, quæ sunt agenda ante diffinitionem.

AD officium diffinitoris Capituli Generalis pertinet cùm electus fuerit præsens in capitulo, postulet à Priore Prouinciali huiusmodi laborem sibi iniungi in remissionem peccatorum, & sic ipso imponente recipiat officium humiliter veniam faciendo, & hoc si oportuerit eum ire in regionem longinquā. Bonum est etiam quòd super huiusmodi officium pro se & pro socio sibi assignato testimoniales recipiat litteras à Priore Prouinciali & diffinitoribus, vel aliquibus alijs Prioribus de capitulo, quas non negligat, propter multas difficultates, quæ ex defectu literarum huiusmodi possent oriri. In ipso capi-

tulo in quo eligitur, debet ordinari de socio, si præsens fuerit, vtrum insimul ire debeant & quando & per quas vias. Si autem alter illorum tantùm præsens fuerit, debet prædictas literas procurare, & de supradicta via cum absente per literas ordinare: quòd si neuter præsens fuerit, debet Prior Prouincialis prædictas literas procurare, & diffinitori, vel socio mittere, & qui primò recepit, alteri debet de via prædicta significare. Cùm autem declinauerit ad conuentus, & in ipso capitulo, & inter extraneos per quos transit, sic in vigilijs, in sobrietate, in silentio, in studio, in oratione, & in omni honestate, & obseruãtia religionis, in collocutionibus, & verbis ædificatorijs dare debet exemplum, & consolationem omnibus, vt euidenter appareat quòd non immeritò ad tantum negocium Ordinis sit assumptus. Si verò fratres aliqui, per quos transit, vel in ipso capitulo velint ipsi aliquid dicere de pertinẽtibus ad Ordinem, quod suum officium possit respicere, debet diligenter audire, sed cauere ne credat omni spiritui, vel suggestioni, vt loquentes plenè sibi sint noti, vel post inquisierit à fratribus discretis, diligenter, & fide dignis de conditione, & discretione, & zelo, & intentione, & motu loquentium, & in quibus, & in quantum debeat eis credere. Debet etiam scire quòd melius est frequenter sequi consilium, & sensum eorum qui parum ei loquuntur, quam multorum qui multum se solent ingerere ad loquendum, & solent de singulis iudicare, nec est securum conscientiam suam ex huiusmodi auditu formare, quousque constet sibi pleniùs de auditis. Item postquam factus est diffinitor, debet diligenter respicere acta capituli præcedentis & cõferre cum fratribus discretis tam super illis, quàm super alijs quæcunque ad vtilitatem Ordinis possint in capitulo promoueri, & super his per totum annum frequenter cogitare & conferre, vt sit meliùs instructus circa huiusmodi, vt meliùs ea possit promouere in capitulo, ad quod debet dare operam habendo in aliquo memoriali constitutiones nouas, vel ad-

mo-

monitiones, & alia huiusmodi, quæ videntur ei promouenda, quæ proponere debet inter diffinitores tempore opportuno.

Circa diffinitionem.

Item ad capitulum debet ita tẽpestiuè venire, ne mora eius diffinitores alij ex hoc impediantur à procedẽdo in agendis: & cùm in domo fuerit, sic officium & Missam dicere vel audire tempore congruo, quòd eorum occasione, vel alia, non impediatur, quia semper sit cum ipsis tempestiuè, vel in capitulo, vel in loco diffinitionum. Cùm autem in capitulo resederit, sic in loquendo, iudicando, & in omnibus, socijs suis debet deferre, & sibi eos anteponere, & in omnibus maturè, honestè, & commodè agere, iustè & rigidè tamen, & sic sine personarum acceptione pro tẽpore se habere, quòd nec præsumptuosus, vel inutilis, vel remissus, vel sine zelo religionis valeat ab astantibus reputari. Porrò in diffinitionibus non debet contentiosè aliquid agere, vel clamosè, nec esse multùm confirmatus in sẽsu suo super his, quæ ante deliberauerat, vel alijs quibuscumque emergentibus, præcipuè cùm in discussione videt validiores ad oppositũ rationes, vel videt illos qui magis exercitati sunt & discretiores habentur, à sua sententia discrepare: quòd si fortè in aliquam declinat sententiam, quæ ante pronunciationem diffinitionũ videbatur sibi nimis bona, potest & debet illam sententiã reuocare ante diffinitionem prædictam. Summoperè cauendum est sibi cum sit iudex, ne aliquo casu faciat aliquid pro persona aliqua, vel conuentu, vel Prouincia, vel natione, vel contra, quod sapiat acceptionem quamcunque, neque vnquam debet declinare in aliquam sententiam, quæ ad eneruationem Ordinis, vel minorationem status eius cedere possit, vel in aliquam ordinationẽ quæ intolerabilis communitati fratrũ reputetur, vel possit esse transgressionum occasio plurimarum: sed sic in omnibus cum zelo sancto, & discretione intendat, quòd in-

patriam reuertens, super aliquo, quod fecerit modico tẽpore potestatis suæ, non reportet conscientiam remordẽtem. Si verò aliqua sibi iniuncta fuerint à condiffinitoribus facienda, vtpote legere literas, vel scribere aliqua memorabilia de his quæ leguntur inter diffinitores, vel habere curã, de aliquibus quæ inter eos recitantur, vel aguntur, ita quòd circa hoc omissio, vel negligentia nulla contingat. Si verò fratres aliqui velint sibi tradere literas aliquas, vel aliqua pertinentia ad diffinitores, debet ea recipere, & diffinitoribus in communi præsentare. Debet etiam introducere quandoque fratres, qui habent negotia, cùm commodè potest, ad eos. Ipsius etiam est prouidere quantum potest, ne ipse, vel alij diffinitores tantũ occupentur circa alia personalia, vel localia, vel minùs vtilia, quòd communia, & vtiliora currente tempore expedire non possint. Item de hijs negotijs, quæ pertinent ad Prouinciam suam, debet conferre cum socio suo, vt ea cum communi consilio (si talia sunt quę vtrique sunt cõmunicata, vel communicari possint) expediat diligenter, & non confuse. Proinde si habentur literę aliquę, aut negotia aliqua pertinentia ad solum Magistrum, debent ante capitulum quàm citò possunt ei literas pręsentare, & negotia proponere ordinatè: scilicet ea quæ Prouinciæ sunt primò: quæ sunt conuentus, vel conuentuum aliquorum, secundò: quæ sunt fratris, vel fratrum, tertiò: quæ sunt eorum qui non sunt de Ordine, quartò. Si verò pertinent ad diffinitores, obseruata hora ab ipso diffinitore, debet ingredi socius, & cùm diffinitore reddere literas, vel proponere negotia ordine supradicto, & debent habere curam de expediendis negotijs, & rescribendo cũ fuerit rescribendum. Si verò sunt negotia impertinentia ad Magistrum, vel ad diffinitores, vt sunt emptio librorũ, & similium, debent cum licentia Magistri (si fuerint necessaria) vel Prioris domus (si ad eum pertinuerint) adiutorio (si indiguerint) illa prout poterunt honestè, & religiosè expedire. Si verò fuerit aliquod negotium tale,

quod inter vtrumque non sit communicandum, debet ille cui commissum est, vel ad quem pertinet, illud prout commodè poterit expedire. Cùm autem inter diffinitores agitur de Prouinciæ suæ statu, vel aliquibus ad eam pertinentibus, debet super quibus requiritur ab eis, vel à Magistro, per se fidele testimonium dare, loquendo de singulis, de scientia, vel credulitate, vel nescientia, prout cōscientia sua repetit vniuersa. Si autem aliquid habet referre de sua prouincia, debet omnia sic recitare distinctè vt sciatur à diffinitoribus, quid dicat de motu suo, quid ex parte capituli Prouincialis, vel diffinitorum capituli Prouincialis, vel conuentus, vel conuentuum, vel fratris, vel fratrum aliquorum.

Circa ea, quæ fuerint agenda post diffinitionem.

Postremò determinata diffinitione, sua interest dare operam quòd omnia, quæ ad suam pertinent Prouinciā, quæ nondum sunt expedita, expediantur: & vbi in regressu inuenerit fratres turbatos de aliquibus in capitulo ordinatis, reddere eis rationem super istis, & eos vt commodè poterit sedare: in capitulo verò suo Prouinciali, debet reddere omnia, & conferre quæ ad ipsum pertinent, quæ de capitulo generali emanauerint, vt sunt acta capituli generalis, literæ Magistri, literæ vel indulgentiæ nouæ si quæ sunt impetratæ de nouo, & similia: & habere curam quòd ibidem publicentur; & constitutionibus inchoatis de nouo, vel admonitionibus, si qua obscuritas inuenitur, vel admiratio oritur, declarare intellectum, & rationes assignare, quæ diffinitores mouent ad ista. Si verò Magister vel diffinitores commiserint ei aliqua verbo, vel literis, in sua Prouincia, vel alibi nuncianda, vel exequēda, quod iniunctum fuerit diligenter executioni mandare.

De Officio Socij Diffinitoris Capituli Generalis.
Cap. XXXVIII.

Officium socij diffinitoris Capituli Generalis est huiusmodi. Cùm officium sibi fuerit iniunctum, debet cum venia & humilitate recipere; deinde cum diffinito-

re de agendis (si præsens est) verbo, vel si absens est, per literas pertractare, & ei tamquam maiori in eis quæ cõmuniter ad eos pertinent obedire: habere etiam curam speciale de petitionibus Prouinciæ, & literis capituli Prouincialis, vel conuentuum, vel fratrum portandis, de negotijs alijs, vt sunt causæ, vel quæstiones, vel alia quæcũque proferendis, & cum consilio diffinitoris, & autoritate ipsius suo tempore promouendis. Si autem contingat eum ire cum diffinitore, licet prior sit in Ordine, debet eũ tamquam priorem habere, & procurare erga priorem prouincialem, quòd hoc ipsum ordinetur ab eo.

Circa capitulum.

Porrò cùm in loco capituli fuerit, debent in dicendo officium, in celebrandis Missis, in iacendo prope eum, si fuerit ordinatum, in scribendo, vel exequendo aliqua pro eo, si voluerit, & similibus, ei assistere reuerenter, & diligenter iuuare: negotia quoque prout poterit debet eidẽ reducere ad memoriam, & cum eodem, si vult consiliũ, promouere: literas quoque ad Magistrum & diffinitores pertinentes, quas habet cum eius consilio, reddere tempore opportuno. Item dum diffinitor vacat diffinitionibus, debet habere curam specialem de literis Magistri, & indulgentijs nouis, si ibi fuerint, & sub autentico sigillo habẽdis, & similibus, quæ oportet ad profectum suæ Prouinciæ deferre, & solicitare Magistrum ad rescribendum illis qui scripserunt de sua Prouincia. Debet etiam literas procurare de beneficijs, quæ fuerint procurandæ pro personis ad suam Prouinciam pertinentibus, & prosequi causas suæ Prouinciæ, si quæ fuerint, vel agendo, vel respondendo quantum de iure potest; & alia negotia suæ Prouinciæ, quantum potest sine diffinitore expedire, & pro istis cùm potest ad eum recurrere, & omnia huiusmodi sic solicitè expedire, quòd facta diffinitione non oporteat moram contrahere propter ista. Si verò diffinitores, vel Magister inquisierint aliquid ab eo de pertinentibus ad Prouinciam suam, vel ipse aliquid de istis

ha-

habeat dicere eis, debet circa ista fideliter & discretè procedere, sicut supra dictum est de diffinitore.

Circa regressum.

In regressu verò magis specialem curam debet habere de actis, & literis, & alijs huiusmodi reportandis, quàm diffinitor; licet vterque habeat de his cogitare, & reddere omnia, quibus fuerint reddẽda. In capitulo verò Prouinciali debet acta, literas Magistri, & indulgentias, quæ sunt nouæ, & alia pertinentia ad capitulum illud, reddere diffinitori, & laborare cum eo vt legantur, & fiat de eis quod fuerit faciendum. Si verò Magister, vel diffinitores aliqua commiserint ei agenda cum diffinitore, vel soli, debet exequi diligenter prout fuerit sibi dictum.

Circa successionem in diffinitione.

Quòd si oporteat eum diffinitorem esse secundùm formam constitutionum propter mortem, vel impedimentum diffinitoris: tunc ad eum pertinent omnia quæ de diffinitore sunt prædicta. Si verò antequam recesserit de Prouincia sua, contingat illud impedimentum tali tempore, quod hoc Prouinciali possit significare, debet illi innotescere, & cum eius consilio socium accipere, qui prædicta de socio prout poterit compleat diligenter. Si verò in via diffinitor impediatur, vel tam tardè, quòd non possit habere recursum ad Priorem Prouincialem, tunc sicut poterit prouideat de socio. Denique tam ad diffinitorem, quam ad socium pertinet, cùm sunt noui & inexperti in istis, dare operam vt per expertos circa huiusmodi in his quæ nesciunt instruantur: & ipsi cùm instant agenda, debent diligenter notare quomodo se habeant illi, qui magis sufficientes in huiusmodi reputantur, & eisdem prout potuerint se conforment.

De Officio Electoris Magistri. Cap. XXXIX.

AD Officium electoris Magistri pertinet quòd postquam electus est postulet, vt supra dictũ est de diffinitore, si oporteat eum ire longiùs, à Priore Prouinciali huiusmodi laborem sibi iniungi in remissionem pecca-

torum,& iniunctum suscipere cum venia humiliter & deuotè,& hoc si fuerit præsens in loco electionis. De literis quoque testimonialibus idem seruetur, quod de diffinitore est supra dictum: de socio verò,& via & tempore eundi, debet facere secundum consilium Prouincialis. Porrò in via inter fratres, inter extraneos, in conuentibus, in capitulo, & vbique, debet illam honestatem & religiositatem seruare, quæ de diffinitore superius sunt prædicta. Pro negotio verò electionis, debet à tempore suæ electionis orare deuotè,& orationes a sanctis personis cùm poterit impetrare: vt secundùm voluntatem Dei, & vtilitatem Ordinis tàm ipsi, quàm alij dirigantur. Cùm autem aliquos fratres inuenerit discretos, & Deum timentes, exercitatos in negotijs Ordinis,& personarum, habentes Ordinis notitiam: debet libenter cum eis conferre in sancta,& simplici intentione, vt per eos in aliquibus pertinentibus ad negotium pleniùs informetur. Cauendum est autem ei, ne propter auditum, aut notitiã leuem, ad eligendum aliquem inclinetur, nisi priùs per fide dignos, & qui talem magis de propinquo nouerit, pleniùs instruatur: nec vnquam sic debet animum suum in aliquem firmare, quin si aliquid meliùs ex collatione aliqua postmodum appareat, paratus sit ad alium transferre vocem suam. Illud quoque diligentissimè præcauendum est ei, ne notio, vel familaritas, vel confidentia præsumpta de aliquo, vel turbatio contra alium, vel despectio quæcunque, vel aliæ similes, vel dissimiles causæ, quæ Spiritum sanctum non sapiant, eum moueant in aliquo contra aliquem, sed solum pura,& sancta intentio,& recogitatio, solum Dei voluntatem,& vtilitatem Ordinis inuestigans. Debet etiam attendere quòd licet in huiusmodi persona sint multa attendenda, si reperiri possent in aliquo, vt pote conditio generis, & personæ, scientia, fama, auctoritas, notitia, gratia prædicandi, & inter homines conuersandi, & talia multa: tamen super omnia videntur attendenda, vitæ sanctitas, discretio naturalis,

experientia prælationis, zelus sanctus; animositas ad mala persequenda, & bona promouenda: maturitas in agẽdis cùm oportuerit, cõdescensio ad infirma, firma de Deo fiducia in solitis, & grauibus cum emergunt. Cæterum verò tamquàm perniciosum, & vilissimum, est procul abijciendum, ne vnquam inducat, vel inducere sustineat quemcunque circa huiusmodi negotium ad aliquid, nisi quòd pure sanctitatem sapiat, & virtutem; sed sic in omnibus cum timore Dei diligenti deliberatione procedat, & votum suum solum in Deum, & Ordinis transferat vtilitatem: habens præ oculis quòd nihil faciat vnde malam reportans conscientiam, gemere habeat in omnibus diebus vitæ suæ, cum aliquid fecerit quod postmodum nunquàm poterit emendare. Si verò facto scrutinio publico nondum valet electio, nec videatur per processum quòd valere possit, nisi mutet vocem suam, multò melius est mutare vocem (dummodò cum bona consciẽtia fieri possit) quàm diu discordiam sustinere. Sed in mutatione illud videtur securius, quod cum oportet mutari propter concordiam, illorum sequatur conscientiam, & sensum, qui secundum suam conscientiam, & sensum melioris, & sanioris sententiæ, reputantur. Denique omnia quæ acta sunt in secreto, sic debet habere secreta, quòd numquàm ex ore eius egrediatur aliquid vnde possit aliquid de illis percipi, vel possit aliquis frater percipere quòd talis, vel tales fratres elegerunt hunc, vel illum reprobauerunt, vel illi contrarij fuerunt, & similia quæ possunt inducere turbationem. Debet etiã esse cautus quòd in collatione facienda de aliquibus eligendis ante electionem inter electores suos, non est securum consentire propter occasiones denigrationis famæ multorum, & alia mala multa, quæ solent inde sequi. Porrò in regressu cum declinat ad fratres, debet laudare quantumcũque potest cum bona conscientia quod factum est, & super hoc fratrum animos consolari.

De

De Officio electoris Prioris Prouincialis. Cap. XL.

AD Officium electoris Prioris Prouincialis pertinet, vt cùm electus fuerit, conferat cum Priore & conuentu de literis super hoc habendis,& de socio in via, & faciat prout super hoc duxerit ordinandum: in alijs autẽ, quæ ad electionem pertinent, obseruet habito respectu ad Prouinciam, omnia quæ supra dicta sunt de electione Magistri, habito respectu ad Ordinem vniuersum. Multùm autem attendere debet quòd talis eligatur (si fieri potest) qui sit ad pacem, & consolationem communem Prouinciæ, dummodò aliæ circunstantiæ bonæ concurrant: & libentiùs debet procurare quòd aliquis de Prouincia eligatur, dummodò sit sufficiens, & habeatur vtilis, quàm aliunde, etiam si magis sufficiens habeatur, de quo non speretur quòd possit haberi, nisi cum magna angustia animi sui, & anhelaret ad recedendum quam citiùs posset. In formatione verò decreti, si opus fuerit, debet in omni casu sine difficultate qualibet testimonium perhibere veritati.

De Officio Diffinitoris Capituli Prouincialis. Cap. XLI.

AD Officium diffinitoris Capituli Prouincialis pertinet, vt post electionem audiat negotia fratrum, modò sequestratim, modò cum alijs diffinitoribus, prout ipsi requirunt, & ipse poterit vacare: recipere etiam literas, vel memorialia, quę ad diffinitores pertinent cùm ei porriguntur, vt ea inter diffinitores pręsentet tempore opportuno. Postquam autem inchoatum fuerit capitulum, debet cum Priore Prouinciali in loco diffinitorum in capitulo sedere, hoc ordine seruato inter diffinitores, vt qui primò sedent in choro, primo sedeant inter eos. Cauendum est autem ei ne aliquid faciat pro fratre, vel conuentu, vel contrà, quod sapiat priuatum amorem, vel turbationem, vel vindictam contra alium: sed tantùm ea quę sapiunt ęquitatem & bonum. Item ne sit facilis ad mutationes faciendas, siue in absolutionibus Priorũ multorum, vel translationibus lectorum & fratrum: nisi quã

do

do post discussionem diligentem manifesta ratio reperitur. Item non tantùm intentus sit circa particularia facta, quòd commune bonum & magis quod pertinet ad statum totius Prouinciæ, negligatur. Porrò circa conuētus nouos & remotos, & desolatos, vel præ paucitate fratrum, vel paupertate, vel propter aliqua scandala ibi orta, vel alijs de causis, vt releuentur à grauaminibus, & benè prouideatur eisdem, & in aliquo non grauentur: similiter circa studium & omnia pertinentia ad id promouenda. Item circa fratres, qui notati sunt de scandalo turbationis, & periculosi reputantur, reprimendis, & refrænandis, & in talibus conuentibus collocandis, vbi sub disciplina & custodia bona alicuius custodiantur, & similib. quæ sunt maioris necessitatis, debet habere curam maiorem quantum in eo est. Sunt & alia quædam notata in capitulo de officio Prioris Prouincialis circa fratres, quæ ꝑ magna parte eidem quantum ad officium suū in modico tempore pertinent, consideranda sunt, & solicitè obseruāda. Itē pertinet ad eum cum alijs diuidere Visitatorib. domos visitandas, & alia quædam, quę in constitutionibus expressa sunt, & in admonitionibus Capituli Generalis quandoq; inseruntur: insuper & multa alia de illis, quæ supra notata sunt de officio Diffinitoris Capituli Generalis, quæ omnia sunt ab eo consideranda diligenter, & prout competunt obseruanda. Deinde finita diffinitione, cum aliquos turbatos viderit de aliqua ordinatione, nō debet ita se super aliquo excusare (licet in illo non consenserit) quod super socios suos calumnia deuoluatur, vel quæ acta sunt inter eos, de quibus oritur turbatio, per quos factum sit, reueletur.

De officio Visitatoris. Cap. XLII.

Circa ea, quæ præcedunt visitationem.

AD officium visitatoris pertinet, si laboriosa fuerit sua visitatio, postulet à Priore Prouinciali laborē in remissione peccatorum sibi iniungi. Socium quoq; de eius ordinatione, si potest ei loqui, vel scribere, vel si hoc non po-

poteſt de ordinatione Prioris ſui conuentualis aſſumere debet. Si verò ante tempus viſitandi contigerit eũ infirmari, vel aliter impediri: debet Priori prouinciali hoc indicare, vt de alio prouideat qui ſuppleat vices eius. Porrò tempus ad viſitandum debet eligere tale, in quo fratres meliùs poſſint haberi in domo, ſine damno prædicationis, vel prouiſionis temporalium, & quod non concurrat cum viſitatione Prioris prouincialis, vel nimium ſit vicinum viſitationi, vel capitulo ſequenti, vel præcedenti Prouinciali vel Generali, ſi fuerit in Prouincia illa celebranda. Cum autem venturus eſt ad domum aliquam, debet primò ſignificare tempus aduentus ſui, vt fratres abſentes commodè conuocari poſſint. Non debet autẽ ad conuocandos fratres inferre neceſſitatem, qui ſine magno damno domus, aut ſalutis animarum conuenire non poſſint, niſi magna, & rationabilis cauſa, & neceſſitas hoc requirat.

Circa quædam in generali.

Intereſt etiam ipſius portare ſecum literas Magiſtri & alia, quæ emanauerunt à Capitulo Generali, vel prouinciali, & facere ea legi, quæ emanauerunt illo anno à Capitulo Generali vel prouinciali, in præſentia ſua, in capitulo, vel in menſa, cum fratres communiter interſunt. Debet autem ſummatim in omni conuentu videre, & inquirere, ſi habentur libri officij Eccleſiaſtici benè correcti. Item ſi habentur libri ſcholaſtici ſufficienter, ſi habentur paramenta Eccleſiaſtica, & huiuſmodi, quæ pertinent ad cultum Dei competentia. Item quomodo fit Diuinum Officium, & quomodo perficitur in ſtudio. Item qui, & quot fratres ſunt in domo, qui multum reputentur idonei ad proficiendum in ſtudio, quos exigentibus meritis ad hoc expediat promoueri, quot boni prædicatores; quot boni in conſilijs, quot boni ad confeſſiones: ſi qui graues in moribus, vel notati publicè de ſcandalo: ſi multi grauibus, & longis infirmitatibus prægrauati: ſi habentur competenter temporalia, & qualiter. Item ſi, ha-

habitant infer deuotos homines, si domus est onerata multitudine fratrum, vel paucos habet, si sunt fratres de illa natione, vel aliunde, si libenter morantur fratres in illo conuentu, vel inuiti, si habent pacem fratres cũ Prælatis, & similia multa; vt tempore suo, his cognitis in genere, sciat melius Priori prouinciali, vel diffinitoribus consulere de his quæ circa domum illã fuerint ordinanda, & ipse nihilominus faciat bonum quod poterit, quantum officium suum se extendit. Porrò ante tempus visitationis suæ, non pertinet ad eum facere aliquam inquisitionẽ ex officio, licet ipse possit audire aliqua, si aliqui gratis ad hoc se ingesserint, vel sine inuitatione aliqua gratis dicere voluerint: in quibus tamen non sunt expendendi dies multi, ne in fraudem prolongandi dies officij, hæc fieri videantur.

Circa capitulum.

Cùm autem primò capitulum intrauerit ad officium exercendum, potest aliquam breuem collationem facere fratribus de aliqua spirituali materia, & vtili, si voluerit: deinde recommendare fratrũ orationibus illos quos voluerit. Postmodum facere iniunctionem, & admonitiones de pertinentibus ad officium; sicut viderit expedire. Solet autem in communi visitatione capituli, vbi aliqua specialis causa hoc requirit, iniungi vniuersis absq; præcepti expressione, quòd quilibet dicat ei illud, quod sibi videtur dicendum secundum suam conscientiam pro bono Ordinis, siue in capitulo, siue extrà, secundum quod requirit natura negotij: videlicet quod dicendum est in capitulo, dicat ibi, & quod extra dicendum est, dicat extrà. In admonitionibus verò solent fratres reddi cauti, ne aliquid dicãt contra aliquem ex aliqua turbatione vel motu inordinato, sed solum ex sinceritate fraternæ charitatis, & amore Ordinis. Item ne taceant aliquid dicendum, vel ex familiari amore personæ, vel timore quocunque, vel alia quacunque ex causa minus religiosa. Ipsis etiam Prælatis, & fratribus potest iniungi, si videatur expediens,

quod occasione eorum, quæ dicuntur, & consueto modo contra aliquem nihil postmodum durè agant. Cùm etiã sit consuetum quod ipsi Priores instante visitatione soleant animare in capitulo fratres ad dicendum fideliter omnia quæ videntur eis dicenda. Item quod caueant quod nõ dicant inutilia, vel quæ alias sunt correcta, vel quæ secretè sunt dicenda non dicant in publico, & similia. Item quod in proclamando se habeant modestè, & formam cõstitutionum obseruent diligenter. Hæc quoq; & similia plura, vel pauciora possunt dici secundum quod ratio suggeret statu domus & circunstantijs ad hoc pertinentibus consideratis. Post huiusmodi verò iniunctiones, & admonitiones antequam procedatur ad culpas audiendas, dandum est aliquod tempus fratribus ad loquẽdum sibi secretò, si voluerint, vt ex aliquibus auditis magis instructus, sciat melius quid sit agendum. Si verò sibi videatur, potest vocare aliquos, & maximè discretos, & magis dignos fide, etiam si gratis non veniant, ad inquirendum de statu domus leuiter & summatim. Ex his verò quæ sibi dicuntur ad partem, non multum expedit quod conscientiam suam formet, nisi postquam diligentius inuestigauerit de conditionibus personæ loquentis, si fortè eum non cognoscat, & discretione & zelo, & motu, & modo. Ex his autem quæ dicuntur in oculto, non debet ad aliquam sententiam contra aliquem in aliquo procedere, nisi in publico recitetur. Instruere etiam debet sibi loquentes in secreto, cum loquuntur de talibus, quæ solent, & possunt in proclamationibus dici, quòd non benè liberant animas suas, nisi in publico illa dicant. Si autem viderit aliquos paratos ad dicendum aliqua in publico, quæ dici sic non solent, nec debent, debet eos instruere charitatiuè, si ex simplicitate hæc faciunt, quid eis sit agendum. Si verò sibi videatur malitiosè, terroribus, & comminationibus debet eos in iustitia refrænare, & condignè punire postmodum, secundũ quantitatem excessus, si procedunt. Porrò cum prælibatis prædictis, tenetur capitulum de culpis, sic cum debito mo-

moderamine, & discretione cuncta sunt eidem agenda, vt visitatio quæ inducta est ad correctionem malorum, nō sit occasio excessuū augendorum. Proinde solicitè curandum est ei, quod forma capituli quæ scripta est, obseruetur, quod malè accusantes reprimat, & refrænet, & quod benè accusantes iuuet, quod dubia diligenter inquirat, & accusato det licentiam, & tempus ad respondendū, quod infriuolis non permittat occupari, quòd ea quæ digna sūt reprobatione cum audiuntur, valde verbis reprobet, & insinuet esse horrenda, quod laudabilia sic commendet quod ad similia animet audientes, quòd iniungendo pœnitentias proindè discernat quantitates culparū, & prout possibile est sine transitione puniat iusto modo, & plusquā in quotidianis capitulis puniri soleant excessus, nè visitatio veniat in contemptum. Ante iniunctionem vero pœnitentiæ aggrauet culpas, quas audiuit dignas maiori reprobatione in quolibet accusato, vt per hæc audientes inducantur efficacius ad cauendum. Ad hoc, si in his quæ in secreto, vel in publico, in domo, vel etiam extrà domum audiuit, videatur quod circa aliqua maiora sit plenius aliquid inquirendum, de quibus per communem modum supra dictum visitandi nondum ei est satisfactum, potest procedere ad præcepta, vel omnibus, vel aliquibus faciendа, in publico, vel in secreto, secundum quod negotij natura requirit. Cauendum tamen ne faciat aliquid contra aliquem iniuriosè. In grauibus verò ne ita parcat alicui, quod culicem excolare, & camelum glutire videatur. Sunt & alia ei diligenter obseruanda, quæ in constitutionibus, & admonitionibus capitulorum, & supra in capitulo de officio Prioris prouincialis circa visitationem sunt conscripta. Cum autem ad terminationem visitationis accedere voluerit, si vult aliquas ordinationes, vel admonitiones arctius custodiendas relinquere, debet primò super his cum discretis fratribus conferre, & eorum sensui qui nouerunt plenius statum domus, & patriæ, quàm sensui suo credere. Potest autem & huiusmodi in scriptis in

m 2 ali-

aliquo memoriali reliquere in custodiam Suppriores, vel seruatur tempore suo si illa fuerint correcta, vel obseruata; & ipse potest memoriale retinere. Finaliter autem, & principaliter debet intendere ad hæc & laborare, quod per visitationem suam sequatur correctio excessuum, pax, & tranquillitas relinquatur. Propter quod si videt aliquam turbationem, debet ante determinationem visitationis dare operam ad quietandum, si religio in aliquo deperecat, reformetur, obedientia, concordia, deuotio, & omne bonũ in fratribus augeatur.

Circa quædam post visitationem.

Si vero fratres, vel conuentus rogauerit eum, vel super aliquibus promouendis apud Priorem Prouincialem, vel ad diffinitores capituli Prouincialis, vel Magistrum, vel alibi: si sibi rationabilia videntur, debet eis libenter acquiescere, & super his memoriale facere, & proponere ea tempore opportuno, nec fratrum defectus, nisi solum Prouinciali vel diffinitoribus vel Magistro, prout est secũdum ordinem faciendum dicat, sed potius bona de conuentibus visitatis prædicet, prout secundum conscientiã facere poterit bono modo.

De Officio Prædicatoris generalis. Cap. XLIV.

AD Officium Prædicatoris generalis pertinet, cum ad hoc assumitur, cum venia suscipere illud officiũ, & ad capitulum Prouinciale venire, nisi de licentia vel ex causa remanserit. Cum autem non venerit, debet se excusare per literas continentes causã absentiæ suæ. Ipse etiam est de corpore capituli Prouincialis, & pertinet ad ipsum electio diffinitorum Prouincialis & Generalis capituli, & visitatorum, & discussio petitionum capituli eiusdem, & similiter quæ ad ipsos pertinent. Et ideo solet specialiter talibus concedi, quod habeant speciale sigillum. Ad hoc etiam debet apponere curam, quod habeat maiorem notitiam fratrum de Prouincia, & exercitium circa ea, quæ in capitulo sunt agenda, vel pertinent ad communem statum domus, vel Prouinciæ. Debet etiam fre-

frequentius & libentius vbique prædicare, præcipuè si gratiam habeat prædicandi. Non est autem propter hoc officium exemptus in aliquo ab obedientia Prioris sui, vel à communi vita fratrum aliorũ, nisi quo ad hoc, quod potest sine licentia speciali ire ad capitulum Prouinciale, vt prædictum est. Sed de socio & tempore eundi, stare debet ordinationi Prioris sui, dummodo sic ordinauerit, quod speretur quod possit illuc commodè peruenire.

De Officio socij Prioris Conuentualis euntis ad capitulum Prouinciale. Cap. XLIV.

[*Circa quadam ante capitulum*

PRiori conuentuali ituro ad capitulum Prouinciale eligendus est in socium frater, qui possit laborem vitæ secundum formam Ordinis sustinere, qui commodè exercitium habeat, vel saltem aptitudinem ad ea quæ in capitulo agenda, quòd etiam fidelis reputetur ad agendum pro omnibus, siue pro conuentu, siue fratribus singulis, siue Prælatis, siue Lectore, quod secundùm veritatem fuerit faciendum. Ad huiusmodi ergo officium pertinet accusationes Prioris, si quæ fuerint, petitiones & literas, & negotia quæcunque, siue conuentus, siue fratrũ singulorum recipere, & portare ad capitulum, & dare operam quòd illa quæ sigillanda sunt, sigillentur.

Circa capitulum.

Cùm autem fuerit in capitulo, pertinet ad eum sicut ad membrum, cùm sit de corpore, circa omnia quæ ad causam pertinent, sicut prædictum est de Prædicatore generali. Specialiter verò negotia conuentus, vel fratrũ suorum debet procurare, videlicet literas missas Priori Prouinciali, vel diffinitoribus, vel alijs reddere tempore opportuno. Accusationes Prioris sui in capitulo discretè, & simpliciter proponere, prout fuerint formatæ. Si autem aliquas alias de motu suo facere voluerit, eas sequestratim, & distinctè ab alijs opponere. Petitiones singulorum fratrũ ad Prouincialem, si quæ sibi commissæ fuerint, ostẽdere & procurare. Si verò à Prouinciali, vel diffinitoribus

aliquid ab eo fuerit inquisitum, de statu Prioris, vel conuentus, vel fratrum aliquorum, sic simplicem veritatem dicere debet, quòd pro aliquo, vel contra aliquē nunquam inclinet se, nisi quantum requirit æquitas & veritas omni motu inordinato excluso. Cùm autem aliquid dicit, debet huiusmodi distinguere discretè, quid dicit de motu suo, quid de aliorum, & quorum, quid de voluntate conuentus, vel totius, vel maioris partis, & quæ sit pars illa maior, si expedierit enarrare. Item pertinet ad ipsum ostendere Priori Prouinciali indigētias domus quas habet, aut in lectore, aut in prædicatoribus, aut in fratribus expeditis in consilijs, aut in confessoribus, aut in cantoribus, aut in conuersis, secūdùm varia exercitia, aut in paucitate fratrum, & similibus, & grauamina, aut in infirmis, aut in discolis, aut in nimia multitudine fratrum, & similibus: & laborare debet per se, & per fratres sibi notos & amicos sui conuentus, vt domui suæ per Priorem, & diffinitores vtiliter prouideatur. Cauendum est ei, ne de motu suo, vel aliorum de suo conuētu, qui ad partes locuti fuerint, sibi procuret aliquid, quod ad turbationem conuentus, vel fratrum de conuentu suo, qui meliores, & discretiores reputantur, valeat prouenire.

Circa quædam post diffinitionem.

Verùm si contingat Priorem suum absolui, vel post diffinitiones omitti aliquid eorum, quæ in suo conuentu sūt necessaria, vt prouisio de lectore, & huiusmodi, tunc cum illis qui fuerint in capitulo de domo sua, vel etiam aliorum fratrum, de quibus conuentus suus confidit, debet tractare quid possit fieri pro domo sua, siue in postulando quos possit eligere, siue in confirmationis commissione, siue in prouisione de lectore, & similibus. Deinde in regressu non debet morā contrahere, sed sicut poterit bono modo ad conuentū suum festinare. Et si aliqua negotia fuerint, quæ expediat eis tàm citò scire, debet hoc quàm citò poterit per literas intimare, si ante aduentum suum hoc præsciri expediat. Cùm autem venerit, cauere

de-

debet ne rumores inutiles de capitulo referat, vel infirma, vel aliquid, vnde fratres turbet cōtra Priorē Prouincialem, vel Diffinitores, vel aliquos fratres, qui minùs fuerint fauorabiles, vel contrarij in suis negotijs: sed potiùs eá referat, quæ ad consolationem, & pacem fratrum debeāt prouenire: & det operam pacificare fratres in communi, & singulariter, si aliquos eorum viderit turbatos super ijs, quæ acta sunt in aliquo, vel omissa, super his reddens prout poterit excusationem rationabilem.

De Officio Confessoris. Cap. XLV.

FRater qui confessiones auditurus est, necessarium est vt sciat quantum potestatis habeat. Item, vt sciat quę & qualiter à confitente inquirere debet. Item oportet eum esse cautum circa absolutiones, & circa excommunicationes, dispensationes, & alias satisfactiones, & circa casus matrimoniales, & circa pœnitentiarum iniunctiones, & simoniarū resignationes, & circa modū se habēdi ad confitentē, & specialiter circa secretū cōfessionis.

Circa potestatem.

Circa potestatem notandum est quòd frater, cui non est dictum à Prælato suo, vel ab alio qui possit ei dare iurisdictionem, quòd audiat confessiones, de nullo peccato mortali potest absoluere. Ille autem qui habet potestatē à Diœcesano, videre debet quam potestatem habeat, & ad maiorem certitudinem, bonum est, quòd de hoc literas habeat, vel memoriale aliquod.

Circa inquisitionem.

Circa inquisitiones, notandum est, quòd duo sunt genera interrogationum, quæ à peccatore confitente quærendæ sunt. Quædam enim pertinent ad ipsam personam confitentis: quædā verò ad facta personæ. Illæ verò quæ pertinent ad personam naturaliter sunt priores: vnde nisi Sacerdos sciat, potest inquirere à confitente vtrum sit clericus, vel laicus: & si clericus, vtrum religiosus, vel nō, & vtrum habeat beneficiū Ecclesiasticum, vel non: præcipuè cum cura animarum. Si laicus, inquiri potest cuius

officij, sit, & vtrum in matrimonio sit, vel solutus: & vtrũ pater familias, vel de familia alterius. Cognito vero qualis sit persona, secũdùm statum suum, vel personæ, possunt fieri aliquę aliæ interrogationes. Mulieres verò præcipuè inquirendę sunt de ijs quę ad eas pertinent. Milites inquirendi sunt pręcipuè de rapinis & iniurijs; de venditione iustitię, de profusione pecunię causa adulationis, vel histrionatus facta: de vana gloria & laboribus, & doloribus, quos pro ea habent: & sumptibus, quos propter ea faciunt. Mercatores verò quęrendi sunt de mendacijs, & periurijs, & venditione ad terminum in fraudem vsurarũ facta, & de alijs fraudibus. Burgenses verò inquirendi sũt de societate, de modo, & causa congregandi diuitias. Inquirẽdi sunt etiam de inuidia: mos enim ciuium est alios alijs inuidere. Illi verò qui sunt de familia alicuius potẽtis, inquirendi sunt vtrum domino suo fideles extiterint, de adulatione, de mendacijs, de rapinis, de prauis consilijs, de iniqua acceptione munerum, vtrum domino pręcipienti aliquod impium, obedierunt. Clerici verò inquirendi sunt de perceptione simoniaca beneficiorũ & ordinum: & si deseruiunt prout beneficia sua requirunt: & an dicant officium secundùm quòd ordo eorum requirit: & de modo dispensandi reditus suos. Alij qui habent curã animarũ, inquirendi sunt, vtrum sint soliciti, quomodo de cibo spirituali filijs suis prouideant: & alijs quę ad regimen animarũ pertinẽt. Inquirẽdi sunt agricolę de fraudatione sui laboris; & vtrũ reddant quę sũt Cæsaris Cęsari, & quę sunt Dei Deo: de falsis testimonijs, & de vsurpatione alienarum terrarũ, & de inuidia, & de accusatione proximorũ apud Deũ. De fide non est tutum interrogationem facere, licet aliqui magnifaciant, nisi in casu in quo illa persona suspecta esset de fide. De peccatis verò occultis, vt est de peccato contra naturam, non est inquirendum nisi cautè, ne aliquid manifestetur simplicibus, quod ipsi nesciant, quod possit eis esse occasio peccandi. Modus autem inquirendi poterit esse talis: Poterit quęri

vtrum insultus carnis aliquando patiatur:& si responderit quod sic, poterit quęri, vtrum titillatio ducat eum ad aliquid faciendum: & si sic, quod est illud, & sic nihil ei manifestatur, sed datur ei occasio manifestandi se. Aliqui tamę quęrunt vtrum vigilando semen effuderit absque naturali vsu mulierum:& si responderit quòd sic; qua occasione ei accidit. Sed inexperti opus carnale, non intelligerent quid esset effusio seminis.

Circa absolutiones verò.

Notandũ est, quòd non est requirendum ab eo, qui confitetur iuramentũ, vel votum, vel alia, obligatio quòd abstineat à mortali, sed sufficit quòd habeat bonum propositum, & bonam volũtatem abstinendi, & specialiter à luxuria:& quod remittat odiũ, si quod habet contra aliquem:& quòd velit satisfacere pro posse de iniurijs, si quas fecit:& quod pœniteat de omni peccato mortali, quod fecit, ad minùs in generali. Si autem dicit se nolle vel non posse abstinere ab aliquo mortali, non est iniungenda pœnitentia, sed significandũ est ei quod si decederet in tali statu, damnaretur. Verùm dandum est ei aliquod consilium, quod faciat vt Deus illustret cor eius ad pœnitentiam, & dicendum est ei ne in tali statu communicet.

Circa excommunicationes.

Notandum est, quod ille qui audit confessiones, nõ debet se intromittere de alicuius absolutione excõmunicationis, nisi sciat se potestatem habere, & nisi sciat formam secundũ quã debet fieri absolutio. De qua forma breuiter notandũ est, quod minor excommunicatio absoluitur solo verbo: maior absoluitur ita: Authoritate qua fungor absoluo te ab omni vinculo excommunicationis, vel specialiter ab excõmunicatione, qua ligatus es pro hoc facto, vel à tali iudice. De potestate autẽ talium absolutionum breuiter notandũ est, quòd ille qui audit confessionẽ, non potest absoluere sua authoritate ab aliqua maiori excommunicatione, quã alius iudex tulerit, qui sit maior, vel par ei. Itẽ notandum quod absolutio excommunicationis debet præce-

dere

dere absolutionem peccatorum.

¶ Circa dispensationes.

Notandum est quod circa dispensationes nullus debet intromittere se de aliqua dispensatione votorum, vel irregularitatum, nisi sciat se habere potestatem licentiandi, & dispensandi: necesse est etiam vt sciat secūdum quam formam debet fieri dispensatio votorum. Dicat ergo peccatori, vt quæ vouit impleat, donec sibi consultum sit ab eo, qui cum eo possit dispensare.

Circa verò restitutiones.

Notandum est, quòd non est alicui danda pœnitentia, nisi voluntatem habeat restituendi proximo quod ei abstulit, nisi proximus voluerit ei remittere. Caueat vero ne det ei dilationem, nec iniungat quod inde faciat eleemosynas: spoliato enim debet illud restituere, vel hæredi eius quam citiùs potuerit, nisi spoliatus det ei dilationem, vel non possit inuenire, cui restituendum est. Tunc etiam debet erogari de consilio Ecclesiæ in pios vsus, & nisi peccator habeat voluntatem sic faciendi, non est ei iniungenda pœnitentia. Si vero occultum est factum, instruendus est peccator, quomodo occultè restituat, vel occultè dilationem petat, scilicet per aliquam honestam personam, præcipuè Sacerdotem, cui in confessione reueletur, quod tacito nomine peccatoris negotium procuret.

Circa iniunctiones pœnitentiarum.

Similiter oportet esse cautum, vt paruas iniūgat: melius est enim ponere homines in purgatorio, quam in inferno, habet enim Deus vbi purget filios suos, si non purgentur hic. Dicat etiam quando numerum orationum iniungit: quod si aliquando non dixerit, non ei ad culpam imputetur, ad minùs mortalem. Item non iniungatur pœnitentia alicui, si habet officium, quod secundum conscientiam suam sine peccato mortali facere non possit, nisi deserat id officium. Item si habeat aliquam aliam peccandi occasionem, ex qua verisimile est, quòd non possit sibi cauere à peccato mortali, nisi eam à se remouerit; vt est cohabitatio

tio mulieris suspectæ, cum qua peccare consueuit, pœnitẽtia non detur ei, nisi occasionem illam à se remoueat.

Circa verò simoniacos.

Notandum est, quòd ille, qui per simoniam adeptus est aliquod beneficium, non debet recipi ad pœnitentiam, nisi habeat propositum renũciandi illi beneficio purè, & simpliciter, quæ autem dispensatio possit posteà fieri cum eo, inuenitur in Summis in tractatu de simonia. Forma verò absoluendi à peccatis hæc est: Facta generali confessione in latino, vel in romano, à peccatore, & dicta illa oratione: Misereatur &c. Absolutionem &c. Et ego absoluo te ab omnibus peccatis tuis. In nomine Patris &c. Debet autẽ tunc esse fides tam Sacerdotis, quàm eius qui confitetur, quod nisi per culpam confitentis steterit, remittentur peccatori peccata sua tunc, & gratia Dei infunditur, si priùs non erant dimissa, & gratiam non habebat. Si vero priùs peccata dimissa, & gratiam priùs habebat, tũc augetur Dei gratia.

Circa modum habendi se ad confitentem.

Item ad officium confessoris pertinet, omnes confiteri volentes benignè, & affabiliter recipere, & præcipuè illos, qui raro confiteri consueuerunt. Omnes autem qui nesciũt modum standi in confessione debet instruere, vt stent flexis genibus, inclinato capite, appodiando se ad dexteram, vel ad sinistram Sacerdotis. Antequã verò incipiat confiteri, potest illis, qui non sunt assueti confiteri frequenter, aliqua verba dicere de pertinentibus ad confessionẽ, vt quęrere de patria sua, vel huiusmodi, vt confitens interim sumat audaciã ad confitendũ. In pœnitentia verò iniungenda, debet reminisci, quòd præter ea, quæ iniungit specialiter, imponat ei etiam omnia bona quę fecerit in remissionẽ omnium peccatorũ, & det ei potestatem cuicumque confiteri poterit, quod laxare possit de pœnitentia sibi iniuncta ab eo, si fortè viderit expedire. Debet etiã diligenter obseruare Confessor, quòd semper libentiùs & priùs audiat confessiones illorum, qui magis indigere re-

pu-

purantur, vel qui rarò venire solent, vel qui sunt extranei, vel qui sunt in statu maiori, vel de quorum confessione maior vtilitas secutura speratur.

Porrò circa mulieres cauere debet ne vmquam audiat earum confessiones, nisi in publico, & vbi ab aliquo, vel ab aliquibus videatur. Illis verò quæ vocantur beghinæ, & frequenter volunt confiteri, certum tempus assignet ad confitendum, extrà quod ipsas non audiat, nec in alijs collocutionibus frequentibus se eis exponat vmquam, & sẽper potius duris & rigidis verbis vtatur ad eas, quàm mollibus.

Deinde circa secretum confessionis sic debet esse cautus, ne vnquam directè, vel indirectè, de longe vel de prope, in genere, vel in particulari, possit aliquid percipi de ore eius, quod aliquam notam habeat de aliqua reuelatione quantumcunq; leui. Nec etiam debet in speciali laudare aliquem, cuius confessionem audiuit, de virginitate, vel innocentia, & huiusmodi, ne apud sapientes cum de alio orietur verbum, quem etiam audisset, & non ita laudaret, posset oriri suspitio, quod idẽ nõ esset in illo.

De Officio Prædicatoris communis. Cap. XLVI.

Qualis debet esse in se.

PRædicator communis habet officium speculi quantum ad bonum exemplum, & habet officium lucernæ ardentis quantum ad prædicationis verbum. Vnde necesse est vt concordet in ipso vita, & doctrina, ne quod per vnam manum ædificat, per aliam destruat. Prætendat itaq. Prædicator in habitu humilitatem, in moribus honestatem, in verbis discretionem, in zelo animarum charitatem, in cibo & potu sobrietatem, in agendis maturitatem.

Qualiter ad socium.

Prædicator egrediens difficultatem non faciat in socio, sed acceptet illum quem sibi Prior assignauerit. Ad hæc etiam niti debet vt quemlibet sociũ sustineat, vt possit quemlibet sustinere: in via, & in hospitijs, non se notabi-
liter

liter separet à socio. Item concordes sint adinuicē & pacifici, nec loquantur simul asperè, aut contentiosè; & præcipuè coram secularibus mutuò se honorent, ac supportent. Si ad vnum mota fuerit quæstio aliqua, alter non respondeat pro eo, dummodo ille sit sufficiens respondere, pro via non litigent, si quandoq; errauerint non propter hæc se obiurgent. Iterum si ambo sunt Prædicatores, & æqualem habent gratiam, maior in via non sibi solenniores stationes eligat, sed prædicationes suas diuidant, prout paci ipsorum & saluti animarum viderint expedire, nisi Prælatus aliter cum ipsis ordinauerit. De nocte meliorē lectum maior notabiliter non eligat, nec in alijs se super socium extollat.

Qualiter in hospitijs.

Prædicator non solum domi studeat, sed etiam in hospitijs, & in via, ædificatoria extra libenter dicat. Non fatiget homines, alios cibos quam præparauerint postulādo, aut etiam aliquos refutando. Item non habeat in cōsuetudine cibos mensæ diuersis mittere, vel diuidere, vel etiam eleemosynas dare pro arbitrio suæ voluntatis. Item in bonis consuetudinibus cōformet se his, cum quibus cōuersatur. Sunt etiam alia, quæ apud homines sunt indecentia, sicut dormire in mensa, vel loqui dum quis cibum in ore tenet, & huiusmodi: hæc vbiq; sunt vitanda. Item quando prædicator propter æstum, vel propter viæ laborē sitim patitur, potest in mensa, vel ante per haustum aquæ illam restringere, vel vinum cum aqua melius temperare. Committat socio verbum quandoque in mensa, nec ibi dicantur otiosa, sed seriosa; & de passione Domini non debet fieri mentio, nisi cum omni reuerentia, & maturitate.

Quid prædicandum.

Cum prædicator proponit verbum Dei, attendat quid dicat, quia materia sermonis eius est, Deus, angelus, homo, cælum, diabolus, mundus, infernus, præcepta, consilia, S. scriptura, virtutes, vitia. Item magis illa studeat semper prędicare, per quę magis videatur posse fructificare.

Qui-

Quibus prædicandum.

Attendat etiam quibus dicat, vt secundũ hoc sermonẽ suum formet. Quibusdam enim competunt subtilia, quibusdã plana, & simplicia, quibusdam instructiua, quibusdã motiua, quibusdã terribilia, quibusdã gaudiosa. Consideret ergo quid clericis conueniat, vel laicis, quid religiosis, vel secularibus, quid militibus, aut rusticis, quid sanis, aut infirmis, quid iuuenibus, aut antiquis, quid obstinatis, vel humilibus, ac deuotis.

Qualiter prædicandum.

Studeat quandoque prædicare breuiter, feruẽter, vtiliter, faciliter & decenter: multùm denique nitatur quòd tractim prędicet, & distinctè. Item si fratres Minores antę sermonis inchoationem superuenerint, verbum prędicationis eis exhibeat, nisi rationabile quid obsistat. Si verò quęstuarij superueniunt habentes literas Apostolicas vel Episcopi, studeat vt in pace sit cum eis.

Quæ sunt vitanda in prædicatione.

Non prædicet sine præmeditatione, nisi sciat aliàs quid dicere velit, vel debeat. Item vitet quando bono modo potest, prædicare immediatè post prãdiũ: id enim tempus est tã audientibus, quã loquẽtibus minus aptum: sed si oportet fieri, tẽperãtiùs sumat cibum & potũ. Itẽ non capiatur in irã cõtra impediẽtes prædicationẽ, vel cõtra pueros ibi flẽtes, aut etiã cõtra dormientes, sed benignè moneat eos. Itẽ caueat in sermone derisiones præsentium, vel derogationes absentiũ: specialiter autẽ vitã clericorũ, vel religiosorũ corã populo nunquã arguat: nec eos directè vel indirectè quasi sub pallio notet, quia de talibus non sequitur ædificatio, sed frequẽter scandalum & turbatio plurimorum. Item videat diligentissimè Prædicator nequando de verbo Dei faciat sibi viam vindictæ, vt videlicet in sermone suas persequatur iniurias. Item dubia pro veris non prædicet, nec fabulas vanas aut scurrilia quæ possunt sermonẽ facere contemptibilem, vel minùs autenticum. Item non verecundetur idem prædicare sæpiùs, dummodò bonum

sit & vtile, nec etiam id omittat dicere, quod aliàs prædicauit. Denique tam in sermonibus publicis, quàm in collationibus priuatis, aduertat Prædicator circunstantias quæ continentur in hoc versu: ***Respice quid, cur, vbi, cui, quomodo, quando loquaris.***

Explicit liber de institutione officialium Ordinis Fratrũ Prædicatorum Reuerendissimi Patris Fratris Vmberti præfati Ordinis Generalis Magistri.

INDDEX CAPITVLORVM.

FINIS.

